

MICHEL ZEVACO

pardayanlar serisi:4

PARDAYAN'IN İNTİKAMI

baskan yayınları

PARDAYAN'IN İNTİKAMI

(Fausta vaincue)

Dünyanın en ünlü tarih, aşk,
macera ve kahramanlık romanı

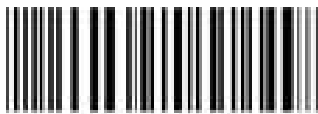

BASKAN YAYINLARI

MICHEL ZEVACO

Çeviren :

CEMİL CAHİT CEM

SELCOEPUB

Güzel Sanatlar Matbaası A. Ş.
tesislerinde dizilmiş ve basılmıştır.
İktibas Hakkı Mahfuzdur.
İSTANBUL — 1971

Birinci Bölüm

İSA'NIN KAMÇILANMASI

G rève meydanı, iğne atılsa yere düşmeyecek bir hâldeydi. Fakat bu seferki toplantı, yine dinsizlerin nasıl işkenceye çarpılacaklarını veya asılacaklarını seyretmek, yahut da ateşte nasıl kavrulacaklarını görmek için yapılmamıştı. Bugün halk, Paris şehrinin şikâyetlerini Kral Üçüncü Henri'ye iletmek için tertip edilmiş olan büyük alayı seyre gelmişti.

Paris'lilerin büyük bir kısmı için mesele, Paris'le kralın barışması ve bu sırada halkın iyiliğine ne koparılabilirse onun koparılmasıydı, ki bunların başında da halkı ezmekte çok ileri gitmiş olan Dük d'Epéron'la Senyör d'O'nun işlerinden atılmaları geliyordu.

Dük de Guise'nin düşüncelerini bilen bir azınlık ise, bu alayın, kralı Paris'ten kaçtığına pişman etmek, korkutmak ve Huguenot'lar aleyhine harp açmaya zorlamak için yapıldığı inancındaydı. Üçüncü bir kısım daha vardı ki bunlar, Guise'nin yakınları ve arkadaşlarıydı ve dük'ün, kralı yakalayıp bir manastıra hapsedeceğine inanıyorlardı. Bir başka grup ise Üçüncü Henri'nin öldürüleceği düşüncesindeydi.

Hâsılı, herkes memnundu ve yalnız Grève meydanı değil, çevresindeki sokaklar da başlarına miğferlerini geçirmiş, ellerinde bir mızrak ve bir de mum, boyunlarında, tesbih asılı Chartres'e gidecek alaya katılmaya koşan kalabalıkla dolup dolup taşıyordu. Bu halk arasında Guise'nin adamlarından başka bir sürü çapulcu ve dilenci bulunduğu da muhakkaktı. Kalabalığa bakınca Chartres yolunun pek uzun süreceğini anlamamak mümkün değildi. Böyle bir alayın gayet yavaş yol alacağını anlamak için kâhin olmaya ihtiyaç yoktu. Nitekim seyahatin dört gün süreceği umuluyordu. Dük de Guise, yolun üç durakta aşılacağını, tellâllarla halka yaymıştı. Her durakta elli sığır ve ikiyüz koyun kesilerek alaydaki halkın karnı doyurulacaktı. Bu haberi duyan Paris'in bütün serserileri, bedavadan karın doyurmak için kalabalığa katılmıştı.

Böylece o sabah, saat sekize doğru kiliselerin bütün çanları çalınmaya koyuldu ve bunun arkasından da belediyenin elçileri, değişik kiliselerin mümesilleri, mahalle papazları, Feuillants, Capucins mezheplerinin gönderdikleri temsilciler ve beyaz elbiseleriyle göze batan Notre - Dame çilekeşleri meydana toplandılar.

Saat sekizi çaldığı sırada Notre - Dame kilisesinde, Sainte - Ligue adı verilen kutlu birlik ku-

mandanı Dük de Guise'nin önünde bir dinî âyin yapıp dualar okunduktan sonra “Yaşasın Birlik! Sağ olsun ulu Henri!” bağırtıları arasında alay yola koyuldu. Bu, kalabalıklığından başka özelliği olan bir alay değildi. Fakat bitmez tükenmez arkebüz tüfeği ve mum safları arasında oldukça hoş görünüşlüler de vardı. Meselâ, kalabalıkta Hazreti İsa devrinden kalma elbiseler giyinmiş oniki Havari görülüyordu. Bu, oniki hıristiyan evliyasının, Roma tarzındaki cüppelerinin altından zırhları ve başlarındaki tolgalarının görünüşü, hakikaten hoştu. Havarilerin ardından, ellerinde Hazreti İsa'ya eziyet ettikleri âletleri taşıyan Roma askerleri geliyordu. Biri bir mızrak sallıyor. öteki ucuna sünger bağlanmış bir sırık, bir üçüncüsü de bir su kovası taşıyordu. Bunların hepsinden güzeli, daha arkadaydı:

Alayda, Hazreti İsa'yı temsil eden birisi de vardı ve bu adam, sırtında koca bir haç taşıyıp sürüklüyordu. Bu, Joyeuse Dükü Henri de Bouchâge'ydi. Önce papaz olmuş, sonra papazlığı bırakıp askerliğe merak sarmış, daha sonra da yine caymış ve rahipliğe dönmüş biriydi.

Dük de Joyeuse, sırtında mukavvadan olduğu için hiçbir ağırlık vermeyen o koca haçı, başında da yine boyalı, kartondan bir diken taç taşıyordu ve garibi şuydu ki boynunda da Kutlu Birlik alâmeti olan tesbih asılıydı. Yüzünü, kanlıymış gibi kırmızıya boyamış, ağır ağır yürüyordu. Onun yanında iki genç, Capucins papazı yürüyor ve bunlardan biri bâkire, diğeri de ana Meryem'i temsil ediyordu.

Dük de Joyeuse'nin arkasından gelen iki izbandut gibi adam, kendisini kamçılıyor veya kamçılar görünüyordu. Ve bu hâl, halkı adamakıllı hiddetlendiriyordu. Sahte veya hakikî olsun, bu hiddet, iki izbanduttan birine her onbeş, yirmi adımda durup:

“— İşte protestonlar İsa efendimize böyle muamele ediyorlardı!» Diye bağırışında, kuduz bir kızgınlık derecesine varıyordu.

Bu sefer halk da:

— “Gebersin dinsizler!” Diye haykırıyordu.

Rahip, Kutlu Birlikçi, mum, tüfek, kamçılı ve havarilerle İsa’dan bir araya gelmiş bu garip alay Paris’ten çıkararak ilâhiler ve harp bağırtıları arasında Chartres yolunu tutturdu. Hazreti İsa’nın, yâni Dük de Joyeuse’nin yirmi adım kadar arkasından, birbirlerinin koluna girip başlarını eğmiş ve kukuletelelerini iyice yüzlerine örtmüş dört çilekeş papaz yürüyordu. Bunların tesbihleri çok uzun ve vaziyetleri de gayet dindarca olduğu için hemen göze batıyorlardı. Paris’ten çıkan alay, gittikçe intizamını kaybettiği için bu dört papaz da tam İsa:

— “Kardeşlerim, beni kırbaçlayan Huguenot’lar kahrolsun!” Diye bağırdığı sırada hemen onun arkasına ulaşmışlardı. İsa’nın bu sözlerini halk alkışlarla karşıladı.

Beriki ise alnından akan terleri silerek:

— “Mademki dinsiz oğlu dinsizi görmeye gidiyoruz...”

Diye söyleyecek olduysa da, arkasından sert bir ses:

— “Kral!” Dedi. “Kral deyiniz!.. Artık Paris’liler, Majeste ile barışmaya gitmiyorlar mı?»

İsa cevap verdi:

— “Haklısın Bussi - Leclerc! Mademki kralı görmeye gidiyoruz. Muhafızlarını dağıtmasını isteyelim... Kahrolsun kralın muhafızlar!.. ”

Bussi - Leclerc:

— “Pek doğru!” Dedi. “Kahrolsun kırkbeşler!..”

Çilekeşler güruhu da bu feryada katıldı:

“Gebersinler, gebersinler!”

İsa:

— “Marş marş!” Diye bağırdı.

Ve duraklamış olan alay, tekrar yola koyuldu.

Alayın boyu bir fersah vardı ve Paris'ten çıktık-
tan birkaç saat sonra bütün bu sürü, kendi başına,
gelişigüzel yürümeye başlamıştı. Alayın en önünde,
etrafları kalabalık bir muhafız sürüsüyle çevrili Dük
de Guise ile kardeşi gidiyor ve alçak sesle bir şey-
ler konuşuyorlardı. Az önce kendilerinden bahset-
miş olduğumuz dört çilekeş papaz da durmadan ko-
nuşuyordu, ama etraflarında yükselen ilâhiler ve
bağırtilar, neler konuştuklarını kimseye duyurtmu-
yordu. Bunlardan biri:

— “Şu Dük de Joyeusc'nin dediklerini duydun
mu Chalabre?” Dedi.

— “Duymaz olur muyum Sainte - Maline?”

Üçüncüsü de:

— “Şu İsa hazretlerinin kaba etlerini biraz ok-
şayacağım ama hele durun!” Dedi.

Dördüncü papaz:

— “Akşam bastırincaya kadar rolümüzü oyna-
maya devam edelim de... Ondan sonrasına bakarız!”
Dedi.

Chalabre:

— “Nasılsın, iyileştin mi Loignes? Yaran nasıl?”

— “Dük'ün yerleştirdiği hançer adamakıllı yeri-
ne oturmuştu. Muhakkak ölürdüm ama o münec-
cim sayesinde yakayı kurtardım. Fakat Dük de
Guise de bana indirdiği silleyi, benim elimden ye-
melidir.”

Montsery söylendi:

— “Sen de amma nankörsün!.. Şu alayla birlikte Paris'ten onun sayesinde çıkmadık mı? Yoksa çıkmamız mümkün değildi. Daha ne istiyorsun?»

Loignes, boğuk boğuk homurdandı:

— “Evet! Chartres'e kralımızı görmeye gidiyoruz... Gidiyoruz ama bakalım oradan dönebilecek miyiz?”

Chalabre alay etti:

— “Guise; Chartres'e kraldan bizim kellelerimizi istemeye gidiyor!»

Sainte - Maline de:

— “Sonra da kellelerimizi Bussi - Leclerc ile Dük de Joyeuse'ye hediye edecek!” Dedi.

Loignes:

— “Siz de duydunuz ya!” Dedi. “Joyeuse şınıdı, «gebersin kralın muhafızları» diye bağırdı. Bussi de kahrolsun kırkbeşler diye uludu. Joyeuse salağın biridir, onu hançerlemeye değmez. Fakat şu Leclerc'i Chartres'e bile vardtırtmayacağını... Nasıl, var mısınız?”

Üç arkadaşı:

— “Varız!” Dediler.

Üçüncü Henri'nin dört sâdık adamını, kurdukları ölüm ve intikam plânlarıyla başbaşa bırakarak alayın birkaç yüz metre gerisinde gelen kapalı bir arabaya gidelim. Bu arabayı netrafında on-oniki muhafız vardı ve yaklaşanlara öyle korkunç bakışlarla bakıyorlardı ki meraklılar hemen uzaklaşmaya mecbur kalıyordu. Arabanın içinde iki kadın: Fausta ile Marie de Montpensier oturuyordu. Fausta, bu sırada soruyordu:

— “Peki adam nerede?”

— “Herhalde çilekeşlerin içine karışmış, dinsizin yanına nasıl varacağını düşünmekle meşguldür.”

Fausta ısrar etti:

— “Papazın bu alayla beraber gittiğinden emin misiniz?...”

Düşes kendinden emin bir tavırla cevap verdi:

— “Gözlerimle gördüm canım!”

— “Pardaillan yine doğruyu söyledi. Jacques Clément, serbest serbest mukadderatının çizdiği yolda yürüyor. İşte böyle! Üçüncü Henri artık mahkûmdur, onu kimse ölümden kurtaramaz!...»

— “Ne dediniz güzel kraliçem?... Pardaillan diye bir isim söylediniz galiba?...”

Fausta, Maric’ye dikkatle baktı:

— “Söyledim, ne var?”

— “Hiç... Birkaç gündür ağabeyimle adamları da hep bu ismi geveleyip duruyorlardı...”

— “Söylemesin mi istiyorsunuz?”

Marie kahkahayla güldü:

— “Bence hepsi bir... Ha söylemiş, ha söylememiş...”

Güzel Düşes pek neşeliydi. Henri de Valois’in idamına, eğlenceye gider gibi keyifle gidiyordu.

Fausta ise yine her zamanki durgun hâlindeydi:

— “Sizce hepsi bir ama bence değil!” Dedi. “Dük de Guise, üstüne aldığı işi hakkıyla başarmalıdır. Bunun için de başka hiçbir düşüncesi olmaması gerekir... Artık Pardaillan ismini ağzına almaması için ona Chartres’e girer girmez, Pardaillan’ın ölmüş olduğunu söyleyiniz! Hem de onu, benim öldürdüğümü söyleyin!”

Fausta, tekrar başını önüne eğerek düşüncelerine daldı.

Uzun alay, böylece yoluna devam ederek yolcu-

luğun dördüncü günü Chartres'e vardı ve şehrin çevresindeki suru boydan boya çevirerek Guillaume kapısına geldi.

Fakat yolculuğun üçüncü günü geçen önemli bir olayı anlatmamazlık edemeyiz.

O gün, alay Latrope köyünde duraklamıştı. Yolcular, saat dörtte köye varmış ve hemen sofraya oturmak için geniş bir çayıra yayılmışlardı. Dük de Guise ile adamları, köyün en güzel evlerine misafir edilmişlerdi. Latrope halkı çayırdaki oradan oraya koşuyor, alay yolcularına ikramda kusur etmemeye dikkat ediyordu. Çayırdaki yer yer ateşler yakılmış, üstlerinde sığır butları, koyunlar, kızartılmaya başlanmıştı. Köylüler hep bir arada çalışarak birkaç fırın ekmek de çıkarmışlardı. Birkaç fıçı üzüm ve elma şarabı getirilmişti. Kızartmaların yetmeyeceği hesap edilerek ayrıca bir sürü hindi ve tavuk da kebab edilmişti. Alay halkı, bu bol yemekle karınlarını tıka basa doyurduktan sonra bir hayli şarap da yuvarlamış oldukları için hemen abalarına bürünüp çayırlara uzandılar. Gece olduktan sonra «*Kahrolsun Huguenot'lar, gebersin d'Epennon, dinsizin muhafızları ölsün!*» bağırtiları da kesildi. Ortalık derin bir sessizliğe daldı ve nihayet köyün küçük kilisesinin saati onu çaldı.

Tam bu saatte köyün Chartres yolu üstündeki en sonuncudan bir evvelki evinde, iki adam samanlığa uzanmış, uyuyordu. Daha doğrusu bu iki adamdan biri bir türlü uyuyamamış sağdan sola ve soldan sağa dönüp duruyordu ama arkadaşı derin bir uykuya dalmıştı. Aynı evin alt katındaki güzel odalardan birinde de devrin en ünlü horuldayıcısı olan Navarre Kralı Henri'ye bile rahmet okutacak birisi daha uyumakta idi. Kim bu adamın karyolasına yaklaşacak olsa, Dük de Guise'nin sâdık adamlarından Busi-Leclerc'i derhal tanırdı.

Saat onu çaldığı sırada bu eve dört karaltı yaklaştı. Bunlar, Kral Üçüncü Henri'nin maiyetindeki asilzâdelerden, Montsery, Sainte-Maline, Chalabre ile Loignes'di. Alayla birlikte yola koyuldukları ilk günden beri kılıç kullanmaktaki ustalıklarını Bussi-Leclerc'in göğsünde denemeye fırsat arıyor ve münasip zamanı kolluyorlardı. Fakat Bussi, Fransa'nın en usta kılıç dövüşçülerinden olduğu için, dördü birden üstüne hücum etmeyi akla yakın bulmuşlardı. Bussi'nin yattığı ev, köyün ucunda bulunduğu ve kalabalıktan epey uzak olduğu için bu boğuşmayı kimse haber alamayacak ve imdada koşamayacaktı. Evin önüne varınca Sainte-Maline sordu:

— “Burada yattığını iyi biliyor musunuz?”

Chalabre:

— “Bir an bile gözümünden kaçırmadım” Diye cevap verdi. “Yaban domuzunu ininde bastıracağımı za eminim!”

Montsery:

— “Şimdi ne yapacağımızı konuşalım!” Dedi.

Sainte-Maline atıldı:

— “Onu ben dövüşe çağırırım, çarpışırım!...”

— “Ya seni öldürürse?”

— “Siz benim öcümü alırsınız!.. ”

Chalabre'yle Montsery:

— “Haydi öyleyse!.. ” Dediler.

Fakat Loignes hemen lâfa karıştı:

— “Siz deli misiniz yahu? O adamla düelloya kalkışılır mı? Sizi Bastille'ye tıktığı yetmedi de, bir de şimdi teker teker sizi kılıçtan geçirmesini mi istiyorsunuz?”

Loignes en büyükleriydi. Üç genç, işin bu tarafını hiç düşünmemişlerdi. Gerçi, parlak unvanlarına

rağmen üçü de aylıklı birer hayduttan ve kaatilden başka bir şey değildi. Lâkin genç olduklarından, hilekârlıktan pek anlamıyor, namuskârane bir dövüşten başka bir şeyi akıl edemiyorlardı. Halbuki Kral Üçüncü Henri'nin en eski ve kanlı kaatillerinden olan Loignes için en yüksek ahlâk, hilekârlık ve kaşla göz arasından arkadan adam vurmaktı. Üçü birden duralayıp sordular:

— “Peki, ne yapalım?.. ”

— “Ne yapalım var mı? Şimdi hançerlerimizi elimize alır, birer tarafa sineriz. Dük de Guise istiyor diye kendisini dışarıya çağırırız ve çıkar çıkmaz canını cehenneme göndeririz!”

Üç kafadar, Loignes'in bu fikrini pek uygun buldular.

Loignes:

— “Eve nereden giriliyor?» Diye sordu.

Bütün gün Bussi-Leclerc'i adım adım gözetlemiş olan Chalabre:

— “Evin öbür tarafına dolaşmak lâzım!” Dedi. “Siz peşimden gelin!...”

Bir patikadan yürüdü. Yoldan yirmi adım kadar uzaklaştıktan sonra bir çitin üstünden sıçradı, arkadaşları da onu tâkip edince bir avluda bulduklarını gördüler. Arkalarında, içinde iki kişinin yattığı samanlık vardı. Sağlarında bir ahırla bir kümes, önlerinde de ikiye bölünmüş küçük ev bulunuyordu. Evin sağdaki bölmesinde ev sahipleri, soldakinde de Bussi-Leclerc yatıyordu. Hiçbir tarafta pencere görünmüyordu. Buna mukabil, kapılar üstü ayrı, altı ayrı iki parçadan yapılmış ve üst kısımları gündüzleri açılıp pencere gibi kullanılıyordu.

Dördü de hançerlerini çektiler. Sainte-Maline'yle Montsery kapının soluna sinip Bussi çıkar çıkmaz

üstüne atılmaya hazırlandılar. Chalabre sağda durdu. Loignes de bu hazırlıklara bakıp, tertibatın tam olduğunu görünce kapıya, kılıcının kabzasıyla hızlı hızlı vurmaya başladı. Ay, henüz yarılanmaya başlıyordu. Ama, ortalık oldukça aydınlıktı. Kont de Loignes, bir yandan vururken bir yandan seslendi:

— “Heyy!... Mösyö Bussi-Leclerc!”

İçeriden birisi:

— “Kim o?” Diye seslendi.

— “Çabuk uyanın ve hemen kalkın! Monsenyör sizi istiyor!”

Bussi-Leclerc homurdandı:

— “Monsenyörün canı cehenneme! Beni bekleyin Mösyö, giyiniyorum!”

— “Bekleyemem Monsenyör, Mösyö de Mainville’yi de istiyor, onu uyandırmaya gideceğim!”

Loignes bu sözü söyledikten sonra duvar dibine, Chalabre’nin yanına sindi. Bussi, Dük’ün bu çeşit çağrılmalarına alışık olduğu için hiçbir şeyden şüphe edemezdi. Dört arkadaşı, hançerleri ellerinde beklerken birdenbire kapıyı açmaya uğraşan Bussi-Leclerc’in çıkardığı gürültüyü duydular.

Tam bu esnada sâkin ve alaysız bir ses:

— “Kolay gele efendiler!.. Galiba siz, şu Bastille komutanı, sayın Mösyö Leclerc’i öldürmeye hazırlanıyorsunuz?.. ”

Bussi, kapıyı açmaktan vazgeçerek:

— “Vay vay!” Dedi. “Ne oluyoruz?”

Kont de Loignes haykırdı:

— “Eyvah! Bizi ele vermişler!.. ”

Üç arkadaş da samanlıktan çıkıp kendilerine doğru gelen ve nazik bir selâm veren adama doğru saldıracaklardı ki tekrar onun söylendiğini duydular:

— “Merhaba Mösyö de Chalabre!... Merhaba Mösyö de Sainte-Maline, merhaba Mösyö de Montsery!”

Üçünün de havaya kalkan hançerleri indi. Ay ışığı, yeni gelenin yüzüne vurmuş ve hepsi bu cesur yüzü tanımışlardı. Loignes, kim olduğunu bilmediği bu yabancıya saldırmak istemiş, fakat arkadaşları kendisini sımsıkı tutmuşlardı. Chalabre:

— “Bizi kurtaran adam!” Dedi.

Montsery de ilâve etti:

— “Evet! Bizi Bastille’den kaçırın adam...”

Sainte-Maline:

— “Şövalye de Pardaillan!”

Diye bu sözleri tamamladı. Loignes, bu sözleri duyunca bir adım geri çekildi, şapkasını çıkararak Şövalye’yi selâmladı ve:

— “Papa’nın ta kendisi bile olmuş olsaydınız, bu akşam yaptığınız şu kötülük yüzünden hançerimden kurtulamazdınız!” Dedi. “Fakat Mösyö De Pardaillan’sınız ve size söyleyecek hiçbir sözüm yok. Yalnız buradan çekilin de işimizi tamamlayalım Şövalye...”

Kapının ardından, Bussi-Leclerc’in alaycı sesi duyuldu:

— “Benim elim burada armut topluyor değil mi?”

Loignes cevap v^{er}di:

— “Şimdi görürüz! Biz kapıyı kırıp senin göğsünü delmesini biliriz!.. ” Diye cevap verdi. Sonra Pardaillan’a dönerek: “Mösyö! Şu kapının ardında bizim kadar sizin de düşmanınız olan Bussi-Leclerc var!.. ” Dedi. “Bize yardım etmek istemezsiniz sanırım. Fakat bırakın da şu keratayı haklayalım!”

Şövalye üç gence döndü:

— “Efendiler! Sizi şu Bastille Komutanının elinden kurtarmak fırsatını ele geçirdiğim sırada sizinkilere karşılık bana üç hayat ve üç hürriyet borçlandığınıza söz vermişsiniz...”

Chalabre, Montsery ve Sainte-Maline bir ağızdan:

— “Doğru!” Dediler.

— “İşte bu akşam sizden, şu borcunuzun üçte birini ödemenizi rica edeceğim. Mösyö de Bussi-Leclerc’in canını ve hürriyetini bana bağışlayınız!”

Kralın aylıklı üç cânisi, söze çok ehemmiyet verdiklerini gösterir bir tarzda eğildiler ve Loignes şiddetle hançerini kınına yerleştirdi ve:

— “Bana söz düşmez ama, kızgınlığımdan kuduracağın!.. ” Diye homurdandı.

Montsery de Şövalye’ye gayet kibar bir selâm çaktı ve:

— “Bussi-Leclerc’i size bağışlıyoruz Mösyö!” Dedi.

Şövalye, sâkin bir tavırla:

— “Şimdi iki tane borcunuz kalıyor!” Diye cevap verdi.

Montsery söylendi:

— “Çok doğru! Sözümüzü sonuna kadar da tutacağız. Fakat size bir nasihatta bulunayım: Ödeyeceğimiz iki hayattan birini, kendiniz için saklayın. Çünkü bu akşam majeste krala kötü bir oyun oynadınız. Bir gün sizi öldürmemizi bile emredebilir. Eğer size borcumuz kalmadığı bir zamana rastlarsa gözümüzü bile kırpmadan canınıza kıyarız!”

Pardaillan nazikleşti:

— “Çok iyi kalplisiniz Mösyö! Benim canım için kaygılanmanıza lüzum yok. Fakat mademki borç ödemekte bu kadar eşsizsiniz, şimdi beni burada bırakın bakalım!.. ”

Dört arkadaş Pardaillan'ı selâmladılar ve kapının arkasından:

— “Yine görüşelim baylar!.. Bastille’de sizlere lâıyk bir zindan hazırlatacağım!” Diyen Bussi-Leclerc’e cevap vermeden çekildiler. Fakat Sainte-Maline’nin içine merak olmuştu. Yine geriye döndü:

— “Sayın Şövalye, şu adamı neden kurtardığınızı söyler misiniz?” Diye sordu. “Doğrusu merak ediyoruz. Çünkü Bussi-Leclerc, bizim kadar sizin de düşmanınızdır da...”

— “Neden söylemeyeyim? Siz borcunuza nasıl sâdıksanız, ben de öyle sâdıkım. İşte işin püf noktası burada... Mösyö Leclerc’e benden hıncını almasına izin vereceğimi vaadetmiştim. Onu size öldürtseydim sözümü tutamazdım ki...”

Sainte-Maline, gülümseyen Şövalye’ye şaşkıın şaşkıın bakarak uzaklaştı ve arkadaşlarının yanına döndü. Loignes:

— “Şimdi buradan sıvışınalınız!” Dedi. “Yoksa Bussi-Leclerc bütün alayı üstümüze saldırtır!”

Chalabre:

— “Yayan olarak Chartres’e kadar yürümemiz lâzım!” Dedi.

Loignes, sinsi sinsi gülererek arkadaşlarını, Guise ile adamlarına ait atların bağlı bulunduğu tarlaya götürdü. Herbiri bir ata yanaştı ve eğer vurmadan üstüne atladı. Birkaç saniye sonra bağırtılar ve «*Tutun! Yakalayın*» feryatları arasında dört silâhşor, hayvanlarının karınları yerde sürünürcesine hızla Chartres yoluna saldırıyor ve gece içinde kayboluyorlardı.

Aynı anda Pardaillan da, Bussi-Leclerc’in odasının kapısına vurup sesleniyordu:

— “Hey!.. Mösyö Leclerc! Mösyö Leclerc!.. ”

Leclerc homurdandı:

— “Ne istiyorsunuz Mösyö de Pardaillan?”

— “Ben mi?.. Hiçbir şey istemiyorum. Yalnız size, şimdi tamamen yapayalnız olduğumu söyleyecektim...”

— “Eh ne yapayım?.. ”

— “Canım, hani kaç zamandır benden öç almak için koşup durmuyor muydunuz? Şimdi tam sırası işte!”

— “Daha vakit gelmedi... Biraz daha bekleyeceğim!”

— “Nasıl isterseniz!”

— “Merak etmeyin, o öç nasıl olsa alınacaktır!”

— “Bilmem ama, ben pek o kadar emin değilim de...”

Leclerc alındı:

— “Yoksa kılıcınızdan korkuyor muyum sanıyorsunuz?”

— “Öyle bir şey düşünmüyorum. Sizin silâh kullanmakta çok usta olduğunuzu bilirim. Yalnız beni öldürmek için peşimde koşanlar o kadar çok ki biraz daha gecikerseniz korkarım, öcünüzü almak fırsatını kaçıracaksınız. Bu gidişle Chartres’e bile sağ salim varacağım şüpheli...”

Bussi-Leclerc kindar bir homurtuyla:

— “Vaktinden evvel ölürseniz çok üzülürüm!” Dedi. “Barsaklarınızı deşeceğim günün tatlı hayaline kendimi o kadar kaptırdım ki bunu kaybedersem pek mahzun olurum.”

Pardaillan:

— “Çok teşekkür ederim!” Dedi. “Acaba şu anda bu tatlı ümidinizi hakikat haline getirmenize kim engel oluyor?”

Leclerc:

— “Ben o kadar egoist değilim bayım!” Dedi. “Sizden nefret eden dört kişiyiz. Size hep birlikte kötülük etmek için anlaşına yaptık! Hattâ isterse-
niz, neler yapacağımızı da söyleyeyim!”

— “Söylerseniz çok memnun olurum!”

— “Çok sâde, pek sâde bayım! Önce ben kılıcı-
mı karnınıza saplayacağım, sonra Maineville sizi,
ilk rastlayacağımız değirmenin kanadına bağlaya-
cak. Orada yeteri derecede döndükten sonra herhal-
de gebermiş olacaksınız. O zaman Maurevert yüre-
ğinizi koparıp yağda kızarttıktan sonra yiyecek. Ni-
hayet Dük de Guise de leşinizi cellâda verip dört
beygire bağlatarak dört parçaya böldürecek!”

Pardaillan, Leclerc’in bu sözleri söylerken hidde-
tinden köpürdüğünü sezinledi. Dişlerinin bile gıcır-
dadığını duydu. Bussi sözüne devam etti:

— “Şimdi anlıyorsunuz ya... Sizi kendi başıma
öldürürsem arkadaşlarım beni katiyen affetmezler.
Onun için biz, sizi yakalayınca kadar birkaç gün
daha yaşamaya gayret edin!”

Pardaillan tatlı tatlı:

— “Hiç merak etmeyin, gayret ederim!” Dedi. “Fakat vallahi Chartres’e sağ varacağımı ummuyo-
rum... Bu fırsattan istifade etseydiniz pek iyi olur-
du.”

Bussi:

— “Hayır!” Diye gürledi.

— “Hayır mı? Öyleyse ödün patlıyor Leclerc!”
İç tarafından kapıya arka arkaya hançerler sap-
landı, tepinmeler ve homurtular duyuldu. Pardail-
lan yüksek sesle:

— “Bussi-Leclerc’in ödü koptu!” Diye bağırdı.

— “Hay dili kopası şeytan! Gözü kör olası ifrit!”

— “Aman Leclerc, böyle ağlayıp sızlama, yüreğimi paralayacaksın!”

— “İpten kazıktan kurtulmuş herif! Maurevert senin yüreğini yiyecek ama ben de ciğerini yutacağım!”

Bussi hâlâ tepiniyor, homurdanıyor, hançeriyle kapıyı delik deşik ediyordu ama açmaya da bir türlü cesaret edemiyordu. Pardaillan daha fazla durmadı. Etrafına bakınınca gübre yığınları üstünde biriken köylülerin bu garip konuşmayı dinlemekte olduklarını gördü. Döndü samanlığa doğru yürüdü. Orada Dük d'Angoulême bekliyordu. Delikanlı:

— “Ne müthiş şey!” Diye mırıldandı.

— “Nedir o müthiş olan?”

— “Bu adamın savurduğu tehditler...”

— “Aldırma canım! Onların hepsi kuru sıkıdır. Fakat artık gidelim Monsenyör. Bu köyün havası bundan sonra bize hiç yaramaz. Maurevert'e gelince onu da Chartres'de nasıl olsa buluruz...”

İki arkadaş pelerinlerine sarınarak Chartres yolunu tutturdular.

Beri yanda Bussi-Leclerc, hâlâ, bangır bangır bağıırıyordu. Köylüler, evvelâ ne yapacaklarını düşünerek sessiz sadasız durdular. Sonra evin sahibi kapıya yanaştı ve seslendi:

— “Artık korkmayın Monsenyör!.. Defoldu, gitti!”

Bussi-Leclerc kapıyı araladı:

— “Allah belânızı versin!” Diye haykırdı. “Bana korkuyor diyen kimmiş bakayım? Sen misin ke-paze? Benim gibi bir asîlzâdenin korkmayacağını öğrenmen için seni şu ağaca astırayım mı şimdi?”

Bîçare, titreşti ve kekeleyerek af diledi. O zaman

Bussi-Leclerc, elinde kılıcı ve hançeri olduğu hâlde meydana çıktı:

— “Nerede?” Diye sordu.

— “Ne tarafa gittiğini bilemiyorum Monsenyör? Fakat kaçtı. Şimdi herhalde çok uzaktadır.”

Bussi-Leclerc silâhlarını kınına koyarken mırıldandı:

— “Ne ben korktum, ne de o kaçtı!”

Yalan söylemiyordu. Pardaillan’dan ve ölümden korkuyor değildi. Fakat yeniden bozguna uğramaktan, gururunun kırılmasından korkuyordu. Şövalyeye yalan söylememişti. Guise, Maurevert, Maineville ve kendisi, Pardaillan’ı hep birlikte yakalamaya ve ayrı ayrı bir şey yapmamaya karar vermişlerdi.

Bussi-Leclerc, aceleyle köy evinden çıktı ve köylülerin göstermiş oldukları yoldan çabucak kilise meydanını buldu. Burada birkaç çadır kurulmuştu. Bu çadırlardan birinde Dük de Guise portatif bir karyolada yatıyordu. Maurevert’le başka bir subay da yanındaki çadırda birer ot yığını üzerine uzanmışlardı. Maineville’ye gelince o da Bussi gibi köy evlerinden birinde gecelemişti. Bussi-Leclerc’in ilk işi Maineville’yi aratmak oldu. Yarım saat kadar sonra Maineville, tatlı uykusundan uyandırılışına küfürler ederek çıkageldiği zaman birlikte Dük’ü uyandırdılar ve Guise’nin çadırında toplanarak konuşmaya başladılar. Bussi-Leclerc başından geçenleri anlattığı zaman Dük de Guise hiddetinden köpürüyor, ağız dolusu küfrediyordu. Maineville hançerini çekmiş, ucuyla oynuyordu. Maurevert ise birdenbire:

— “Mademki iş böyledir Monsenyör!” Dedi. “Şu hâlde Chartres seyahatinden hiçbir fayda ummayalım. Hemen Paris’e dönelim derim...”

Maineville ile Leclerc, bir ağızdan sordular:

— “Neden?”

Maurevert, boğuk bir sesle söylendi:

— “Çünkü Pardaillan alayda buldukça bu alay uğursuzluktan kurtulmaz. Ve çünkü bu gidişle ölüm Üçüncü Henri’ye değil bize nasip olacaktır.”

Sabaha kadar Pardaillan’dan nasıl kurtulacaklarını konuşmakla vakit geçirdiler. Guise, düşünceli bir tavırla, adamlarının söylediklerini dinledi durdu. Fakat şafak atarken de hemen yola koyulmak emrini verdi. Maurevert sordu:

— “Paris’e mi?”

— “Hayır Chartres’e!”

Bussi-Leclerc’le Maineville:

— “Elbet!. Tabiatıyla Chartres’e gideceğiz!” diye bağırıştılar.

Maurevert, sözünün dinlenmediğini görünce: «Siz bilirsiniz» gibilerden omuz silkti ve sırtındaki zırhın sağlamlığını yokladı.

Alay, evvelce söylediğimiz sırayla, şarkılar ve bağırtılarla yola koyuldu ve nihayet Chartres şehrine vararak Guillaume kapısından girip, büyük kiliseye yöneldi. Fakat daha kapıdan içeri girer girmez, tepeden tırnağa silâhlı bir askerî birlikle karşılaştılar. Bu birliğin başında Crillon vardı. Crillon, Guise’nin önünde eğilerek:

— “Monsenyör!” Dedi. “Majeste kral, size ve sizinle birlikte gelen sâdık kullarına hoş geldiniz demek ödevini bana verdi!...”

Bu sözler üzerine ortalığı derin bir sessizlik kapladı. Guise, etrafına ve yakınlardaki sokaklara karanlık bakışlarla bakınca, her tarafın tepeden tırnağa silâhlı halkla dolu olduğunu gördü. Crillon sözüne devam ederek:

— “Majeste kral size karşı olan iyi duygularını göstermek için benim, sekizbin kadar arkebüz tüfekçisi ve Chartres’de topladığımız üçbin atlıyla sizi karşılamaya çıkmamı emir buyurmuşlardı ama ben, iki-üçbin kişinin yeteceğini söyledim.”

— “Pekâlâ Mösyö! Acaba Kral beni ve yanımdaki Paris mümessillerini ne zaman kabul edecek?”

— “Kendisi şu anda kilisededir efendim!”

— “Öyleyse hemen kiliseye gidelim!”

— “Size yolu göstereyim efendim! Alayın bu yolu bulmasına imkân yoktur. Çünkü bütün sokaklar, kralı görmek ve alkışlamak için toplanan halk ve askerlerle doludur.”

— “Çok güzel Mösyö! Zaten biz de kralın sâdık kulları olarak geldik. Bu alkışlara biz de katılırız!”

Dük de Guise, incilerle süslü şapkasını çıkararak bağırdı:

— “Yaşasın Kral!”

Bu bağırtıya, müthiş bir gürültü cevap verdi:

— “Yaşasın Kutlu Henri!”

Bunu bağırانlar Paris’ten alayla gelenlerdi. Crillon, bir an şehrin kapılarını kapattırıp şu alayın dörtte üçünü dışarıda bırakayım mı diye düşündüyse de bu çapulcu alayını bu kadar mühimsemenin doğru olmayacağını kestirerek caydı. Yalnız, yanındakilere keskin ve mânalı bakışlarla bakarak alay halkını sıkı göz hapsine almalarını bir daha ihtar ettikten sonra yola koyuldu. Başta Guise ile yanındaki subaylar gidiyor, arkadan da alay geliyordu. Pencerelede biriken halk, bu kalabalığı seyretmekle meşguldü. Fakat Chartres’liler, Paris’ten gelenlere hiç de güler yüz göstermiyorlardı. Yalnız alayın içinde, sırtındaki mukavva haçı sürükleye sürükleye ve inleye inleye giden İsa’yı görünce acıyanlar

oldu. Kırbaççılar, gittikçe daha fena kırbaçlıyorlardı ve o da:

— “Majeste!... Fransa Kralı neredesiniz?... Beni şu mel’un Huguenot’ların eline mi bırakıyorsunuz?” Diye feryat ediyordu.

Pencerelerden alayı seyreden ahali bu sözleri duyunca haykırdı:

— “Kahrolsun Huguenot’lar!”

Guise’nin yüzünde sevinç izleri belirdi. Crillo’nun hâlinden de içerlediği anlaşıldı. Kilisenin önündeki kalabalık halkın daha fazla sinirli olduğu görünüyordu. Hepsi Dük de Guise’yi alkışlıyorlardı. Guise de vaktini boşuna geçirmiş olduğunu şimdi anlıyordu. Paris halkının kendisini sevdiğini biliyordu ama, eyaletlerden çekinmişti. Halbuki şimdi, eyaletlerin de kraldan fazla kendisini tuttuklarını görüyordu. Demek ki Barikat günü, Kral Paris’ten kaçar kaçmaz hemen tacı giyip tahta otururseydi çok iyi olacaktı. Ah, ne etmişti de Fausta’nın sözlerini dinlememişti. «*Fakat henüz vakit geçmedi. Bir hançer vuruşuyla bütün bu işler yoluna konabilir!*» Diye düşündü. Gözlerini etrafında gezdirerek papaz Jacques Clément’i aradı. Göremedi. Zaten bu esnada kilisenin kapıları açılmış, kalabalık bir asîlzâde grubu dışarıya çıkarak, halk arasında kendisine bir yol açmaya başlamıştı. Crillon’un askerleri de bunu fırsat bilerek mahir bir manevrayla Dük de Guise’yi alaydan ayırdılar. Dük, yanındaki onbeş kişilik subay heyetiyle kalıvermişti. Bunu farkedince kaşlarını çattı:

— “Yoksa bizden şüphe mi ediliyor?” Diye sordu.

— “Hayır Monsenyör, sadece size saygı gösteriliyor!”

Dük de Guise’nin yanında İsa kılığındaki Dük

de Joyeuse ile havarilerden birkaçı da kalmıştı. Kırbaçlılar da oradaydı. İsa, onlara seslendi:

— “Vursanıza! Ne duruyorsunuz?”

İki kırbaçlı, ellerindeki yalancı kırbaçlarla İsa’yı dövmeye başladılar. Bu esnada o da:

— “Majeste! Majeste! Neredesiniz? Bakın şu protestanlar neler yapıyor?” Diye bağırıp duruyordu.

Ahali, tıpkı Paris’te olduğu gibi «*Yaşasın Kutlu Henri!*» Diye bağırmaya koyulmuştu. Bu sırada birdenbire, İsa kıyafetindeki Dük de Joyeuse’nin, eskisine hiç benzemeyen feryatlar ve iniltiiler salıverdiği duyuldu. Çilekeş papaz kılığındaki dört silâhşor, kargaşalık esnasında kendisine yaklaştılar, yalancı kırbaçlarla değil, sahici sıırım kırbaçlarla adamakıllı bir dayak atmaya başlamışlardı. Yalancı İsa, işin şaka olmadığını anlayınca kaçmaya niyetlenmişti ama, dört arkadaş kendisini sımsıkı yakalamış, omuz, kafa veya kaba et demiyor, yağmur gibi kırbaç yağıdırıyorlardı. Adamcağız:

— “İnsaf! Merhamet! Yangın var! İmdat! Öldürüyorlar!.. ” diye bangır bangır bağırıyordu. Askerin ahaliyi zapta çalıştığı ve Guise’nin: «*Acaba bir tuzağa mı düştüm?*» Diye kuşkulandığı şu birkaç dakika içinde yalancı İsa, bir araba sopa yedi ve dört arkadaş evvelce sözleştikleri gibi, herifin pas-tırmasını çıkardılar. Artık Joyeuse, Huguenot’ları filân unutmuş, gırtlığından iniltiden başka bir ses çıkmaz olmuştu ki gür bir ses:

— “Artık yeter!” Dedi.

Kilisenin kapısında beliren bir adam Joyeuse’ye doğru yürüyordu. Dört dayakçı hemen yalancı İsa’yı bırakıp kapağı kiliseye attılar ve arkalarındaki papaz cüppelerini çıkardılar. Meydana, Chalabre, Montsery, Loignes ile Sainte-Maline çıktı.

Kilise kapısında beliren adam ise, ağır adımlarla Joyeuse'ye doğru yürüdü. Halk kendisini görünce sustu. Crillon'un askerleri selâm durdu. Guise atından inerek şapkasını çıkarıp eğildi.

Çünkü bu gelen Fransa Kralı Henri'ydi!...

ÜÇÜNCÜ HENRI

Kral, Dük de Guise'nin yüzüne bile bakmadan, İsa kılığındaki Dük de Joyeuse'nin önünde durdu. Derhal diz çöktü ve ortalıkta hâsıl olan derin sessizlik içinde:

— “Kutlu İsa!” Dedi. “Beni, tebaasının kovduğu kralı mı çağırıyorsun? İşte geldim, ulu İsa... İzin ver de yaralarından akan kanı sileyim!”

Bu sözleri söyledikten sonra ayağa kalktı. Mendilini çıkardı ve İsa:

— “Majeste! Majeste!.. Ne büyük şeref!...” Diye kekelerken yaralarını silmeye koyuldu.

Halk, Kralın Hazreti İsa'yı canlandıran adamın önünde diz çöktüğünü görünce bu dindarlık numunesine hayran kalmakta gecikmedi ve Üçüncü Henri'nin hareketini sürekli alkışlarla karşıladı. Kral kalabalığı sessizliğe dâvet için kollarını havaya kaldırdı. Sonra düzme İsa'nın ardında korkularından tir tir titreşen iki kırbaçlıyı göstererek:

— “Yakalayın şu soysuzları!” Diye bağırdı. “Atın hapse! Basın kırbaç! Sonra da asın!...”

Dük de Joyeuse, kralın işaret ettiklerinin, kendisini sahte kırbaçlarla dövenler olduğunu, asıl imanını gevretenlerin kaçmış bulduklarını görünce atıldı:

— “Fakat Majestem yanlısınız var... Bunlar...”

Üçüncü Henri, onun sözünü kesti:

— “Öyle mi Kutlu İsa? Asılmalarını istemiyor

musunuz? Şu hâlde sadece kırbaçlansın, sonra da huzuruma çıkarılsınlar!”

İki günahsız kırbaççı yakalanıp sürüklene sürüklene götürülürken, Üçüncü Henri halka dönüp yüksek sesle haykırdı:

— “Din düşmanları işte böyle cezalandırılır!”

Bu sözler halkı büsbütün çığırından çıkardı ve hep bir ağızdan:

— “Yaşasın Kral!” Diye bağırıştılar.

Kral bundan sonra Dük de Guise’ye döndü:

— “Haydi yeğenim! Kiliseye gidelim ve Tanrı’nın bize bağışladığı bu neşe ve sevinç günü için kendisine teşekkür edelim. Sonra da otele döner ve Paris’lilerin sizin vasıtanızla bize duyurmak istedikleri şikâyetleri dinleriz.”

Peşindekilere döndü:

— “Sevgili Paris’li kullarımın da kiliseye girmelerine izin verilsin!” emrini verdi.

Sonra Dük de Guise’ye bir tek lâf söylemek fırsatını vermeden arkasını çevirerek, kilisenin iki kanadı birden açık olan cümle kapısından girdi. Guise bu harekete fena sinirlenmişti. Kendi kendine homurdandı:

— «*Bu kral taslağı herif benimle âdeta alay ediyor... Ben ise hâlâ tereddüt ediyorum... Ama sabrın sonu selâmettir! Ondan öyle bir öğ alacağım ki.*»

Guise de, peşinde adamları olduğu hâlde kiliseye girdi.

Fakat kralın verdiği müsaadeye rağmen önceden ağzına kadar dolmuş olan kilisede, Dük’ün adamlarından ancak beş-on kişi yer bulabildi.

Kral, bir tahta oturmuştu. Çevresi rahipler ve çeşit çeşit insanla doluydu. Âyin, ilâhiler ve dua-

larla başlayarak epeyce uzun sürdü. Tören bittikten sonra Üçüncü Henri etrafında muhafızları bulunduğu hâlde tekrar kalabalık, sokaklardan geçerek konağına doğruldu.

Kral, konağına girdiği vakit Dük de Guise, ortada kalıverdi. Kızgınlığından ne yapacağını şaşırması gibiydi. Hemen dönüp tekrar Paris'e gitmek kararını veriyordu ki Üçüncü Henri'nin maiyetinden Marki de Villequir kendisine yaklaşarak saygıyla selâmladı ve:

— “Sayın Dük!” Dedi. “Majeste, sizi yarın saat dokuzda Belediye konağında kabul edeceklerini bildirmek için beni gönderdi.”

Guise'nin yanındakiler, hiddetlerinden homurdanmaya başlamışlardı. Dük bu gürültüleri bir işaretle kesti. Villequir'e döndü:

— “Bana karşı gösterdikleri bu lûtuftan ötürü Majesteye çok teşekkür ettiğimi söyleyiniz. Fakat bu işe sizi memur ettiğine hiç memnun olmadığımı da ilâve etmeyi unutmayınız!” Dedi.

Villequir, Guise ve adamlarının hiç sevmedikleri bir adamdı. Bu sözlere karşılık, bıyık altından gülümseyerek başını eğdi:

— “Emirlerinizi harfi harfine yerine getireceğim!”

Guise ile adamları, “*Altın Güneş*” oteline doğruldular. Kardinal de Guise ile Dük de Mayenne, önceden oraya inmiş ve alay Chartres'e vardığından beri de hiç meydana çıkmamışlardı.

Dük otele girerken, Maurevert, yanında giden Maineville'nin kolundan çekmiş, korku içinde halk arasında bir adamı gösteriyordu.

— “Bak! Bak! O değil mi?”

Maineville, lâkayt, sordu:

— “Kimmiş o?...”

Maurevert, elini alnından geçirdi:

— “Hayır; o değilmiş! Pardaillan sandım da...”

Dük de Guise de bu sözleri duymuş, heyecanla sormuştu:

— “Nerede?”

Bu sırada arkadan bir ses duyuldu:

— “Canım, Pardaillan çoktan gebermiştir. Merak etmeyin!”

Dük de Guise, Maineville, Bussi-Leclerc, Maurevert, hızla geriye dönünce gülümseyen Düşes de Montpensier’le karşılaştılar.

Dük, Pardaillan’ı yeniden hatırlamış olmanın verdiği can sıkıntısıyla hızla otele girdi. Kız kardeşiyle bir odada başbaşa kalıncaya kadar yürüdü. O zaman Düşes:

— “Ağabey, artık bu Pardaillan’la kafanı yorma!...”

— “Peki ama, öldüğünü ne biliyorsun? Kim söyledi?”

— “Sizi şimdiye kadar hiç aldatmamış olan birisi söyledi.”

— “Fausta mı?”

— “Evet!.. Bana: «Dük’e Pardaillan’ın ölmüş olduğunu haber veriniz! Eğer inanmazsa kendisini benim öldürmüş olduğumu, ilâve ediniz!» Dedi. Chartres’e girdikten sonra bu haberi sana vermem lâzım geliyordu.”

Dük de Guise, bir an düşünceli kaldı. Pardaillan ölmüşse Bussi-Leclerc’in anlattığı hikâyeye ne mâna verecekti? Yoksa Fausta sonradan Pardaillan’ı bir tuzığa düşürmüş ve alayın Chartres’e gelmesi sırasında mı öldürmüştü? Herhalde Fausta’-

nın sözünden şüphelenmemesi gerekiyordu. Çünkü bu kadın şimdiye kadar hiç yalan söylememiştir.

Dük'ün yüreği ferahladı. Yüzünün gülüşünü kardeşine hissettirmemeye çalışarak, lâkayt bir tavır takındı:

— “İster ölmüş, isterse ölmemiş olsun!” Dedi. “Umurumda bile değil, şimdi seninki nerede ondan haber ver!...”

Düşes sâkin bir tavırla cevap verdi:

— “Burada... Chartres'de... Alayla beraber geldi!”

Dük, soğukkanlılığını ele almak istediye de, Üçüncü Henri'yi öldürecek olan adamın, kendisiyle birlikte Chartres'e gelmiş olduğunu duyunca, titremekten kendini alamadı. Düşes de Montpensier soruyordu:

— “Hazır mısın ağabey?”

— “Ne hazırı?... Ne demek istiyorsun? Ben bu olaylara karışmak niyetinde değilim. Duyulursa mahvolduğum gündür.”

— “Olacak bir şey yok ağabey! Ne olacaksa bir kaza şeklinde ve kimseye bir leke bulaşmadan olacak. Tarih bu çeşit olayları körükörüne kaydeder. Halk da bir belâdan kurtulduğuna sevinir. Jacques Clément bile bu adamı neden öldüreceğini, işin hakikî sebebini bilemiyor!”

— “Peki bu kaza ne zaman olacak?”

Marie de Montpensier, ağabeysinin ilgisizliğine şaşmış gibi dik dik baktı, sonra:

— “Yarın!” Diye cevap verdi.

— “Yarın ha? Demek bu kadar yakın!”

Düşesin yüzünde bir kin buruşuğu belirdi:

— “Ne kadar çabuk geberirse o kadar rahat ederiz!”

— “Doğru söylüyorsun Marie!...”

— “Yarın, seni kabul ettikten sonra bir alayla kiliseye gidecek! Kiliseye de elinde bir mum, sırtında esvap yerine bir çuval, yalınayak gitmeye söz verdi. Paris’le arası düzelirse, törene böyle iştirak edeceğini adamıştı. İşte kral böyle salına salına kiliseye giderken benim papaz da onun hemen yanbaşımda yürüyecek ve tam kilisenin önünde hançeri saplayıverecek! Bu sırada sen ne kadar adamın varsa hepsini şehrin dışında toplayacaksın... Ondan sonrası da sana ait!...”

Marie de Montpensier bu sözleri söyledikten sonra dışarı çıktı ve muhafızlarına ulaştı. Dük de Guise ise o gün akşama kadar iki erkek kardeşiyle konuştu. Sonra akşam yemeğine oturdu. Sofraya, Maineville’yle Bussi-Leclerc’i de çağırttı. Öteden beriden konuşurlarken, kısa zamanda yine Pardailan’dan söz etmeye başladılar. Guise, Şövalye’nin ölmüş olduğuna inandığını söyleyince Bussi de Pardailan’ın: «*Belki Chartres’e kadar bile gidemeyeceğim!*» Dediğini hatırladı. Üçünün de içine emniyet geldi. Muhakkak ölmüş olacaktı. Hattâ Maineville:

— “Doğrusu, herifin ölüşüne üzüldüm!” Dedi. “Elime geçseydi, bir değirmen kanadına bağlamadan edemiyecektim.”

Bussi de aynı fikirdeydi. Fakat Maurevert, her nedense sesini çıkarmıyor, durgun ve keyifsiz kalıyordu.

Havanın kararmaya başladığı bu saatte, kendisinden yarı alaylı, yarı korkulu bahsedilen adam, yanında Dük d’Angoulême olduğu hâlde bir lokantanın penceresinin önündeki masada neşeyle karnını doyuruyordu. Bu lokantanın tam karşısında uğursuz yüzlü koca bir konak vardı. Şövalye, arada sı-

rada yanındaki pencerenin perdelerini kaldırarak karşiki konağa bakıyordu. Halbuki konakta hiçbir ışık yoktu ve her gören, tamamen boş sanırdı. Biraz önce Pardaillan, bu konağın kime ait olduğunu garson kızdan sormuş, binanın Bonneval ailesinin olduğunu, fakat yirmi yıldan beri bomboş bir hâlde durduğu cevabını almıştı. Halbuki bu akşam oraya bir sürü karaltının girdiğini görüyordu. Merakından çatlayacaktı:

— “Acaba ne konuşuyorlar?” Diye söylendi.

Dük d’Angoulême:

— “Ne konuşacaklar? Fausta’yla adamları yine birtakım cinayetler hazırlıyorlardır.” Dedi.

— “Ondan hiç şüphem yok! Zaten sıkı sıkı örtünmüş olmalarına rağmen, Fausta’nın ve adamlarının girdiğini tanımamak mümkün değildi. Fakat yine hazırladıkları nedir, onu merak ediyorum!”

Genç Dük bir an durdu. Sonra:

— “Ah Pardaillan!” Dedi. “Şimdi ondan o kadar uzaktayız ki...”

— “Kimden? Violetta’dan mı? Sabırlı olun asilzâdem, sabırlı olun! Onu da arayacağız. Zaten daha şimdiden aramıyor muyuz? Mademki dünyada onun bulunduğu yeri bize söyleyebilecek bir Fausta ile bir de Maurevert var ve mademki biz de bu ikisinin peşindeyiz. O’nu da arıyoruz demektir. Öyle değil mi?... Ya Fausta, ya Maurevert’in birinden biri, nasıl olsa elimize düşmeyecek mi? Ben Fausta’nın ağındaki hâlimi düşündükçe şimdiki hâlime bin kere şükrediyorum!”

Pardaillan’ın yüzünde bir tebessüm gezindi. Genç Dük, Şövalye’ye merakla baktı:

— “Son zamanlarda sizden bu sözü çok işitiyo-

rum!” Dedi. “Nedir bu Fausta'nın ağı Allahaşkına!”

Pardaillan, göz ucuyla sokağı süzdükten sonra:

— “İşte o ağdan kurtulduktan sonra sizinle buluştum ya!” Dedi.

— “Canım, ne ağıymış bu? Bir ağdır gidip duruyor...”

Şövalye alaylı alaylı güldü:

— “Ayol siz hiç ağ görmediniz mi? İstakoz sepeti gibi bir balık ağı işte.. Hayvan içine girer de dışarıya asla çıkamaz. Hiç istakoz yediniz mi Monsenyör?... Eti pek lezzetlidir.”

— “Yedim ama Şövalye... Şimdi istakozun bu işle ne alâkası var?...”

— “Hayır, ağ deyince hatırıma geldi de... Ben de öyle bir istakoz ağına yakalanmışım işte... Fakat benimkisi çerden çöpten değildi. Demir parmaklıklılı berbat bir şeydi. Allahtan yanımda bir sürü insan leşi vardı da onların sayesinde yakayı kurtardım. Fakat Fausta'ya, bana oynadığı oyunu faiziyle iade etmezsem içim rahat etmeyecek!”

Dük d'Angoulême, Şövalye'nin gülümseyerek anlattığı hikâyenin altında müthiş bir macera gizlendiğini sezmişti. Fakat ona bir şey sormasına imkân kalmadan Pardaillan başından şapkasını çıkardı:

— “Bakınız Monsenyör, saçlarım ağarmış mı?” Diye sordu.

— “Hayır Şövalye! Tıpkı sizi ilk defa gördüğüm gibi koyu kumral...”

— “Şaşarım doğrusu! Ne yalan söyleyeyim, korkunun ne demek olduğunu ben ancak o gün anladım. Bereket versin o insan ölülerine... Yoksa...”

Pardaillan, birdenbire sözünü kesti ve:

— “İşte! İşte!...” Diye söylendi. “Ta kendisi... Bakın!”

Dük d’Angoulême pencereden dışarıya bakınca, karanlık ve dar sokakta, kocaman bir pelerine sarınmış bir gölgenin ilerlediğini ve karşıki eve yanaşarak kapıya hafifçe vurduğunu gördü. Kanat derhal aralandı ve yüzüne varıncaya kadar, her tarafı örtülü olan karaltı içeriye süzüldü. Pardaillan bu adamı yürüyüşünden ve görünüşünden tanımış olacaktı. Âdeta sevindi ve söylendi:

— “Muhakkak odur!”

Charles d’Angoulême sordu:

— “Kim?”

Pardaillan, araladığı perdeyi indirdi.

— “Şimdi anlarsınız dostum! Ha, ne diyordum? İşte, ben öyle bir ağa yuvarlandım. Düştüğüm vakit bir direğin üstüne yuvarlanarak sersemlemiş olmalıyım ki uyuya kalmışım. Uyandığım sırada ortalık aydınlanmıştı. Bu deliğin ağzından dışarıya çıkarım diyordum ama, oraya varınca ağzın demir bir parmaklıkla kapalı olduğunu görmeyeyim mi? Bu yetmiyormuş gibi etrafımdaki suda bir sürü insan leşinin yüzdüğünü görünce dehşetten tüylerim diken diken oldu. Buradan çıkmak için bir tek yol kalıyordu: Yukarıdan düştüğüm delik. Ne çare ki o da arkamdan kapanmıştı. Oturup kara kara düşünür ve kalasın üstünde tünerken birdenbire tepedeki kapağın, gacırtılarla açıldığını duydum. Bir-iki kişi, tepemden bakıp konuştular. Beni göremediler ve herhalde öldü sandılar. Çünkü hemen arkasından başka bir gıcırtı oldu ve deliğin ağzını kapayan parmaklık, yavaş yavaş yukarıya çıkmaya başladı. O anda, akan sularla birlikte ölümler de açılan deliğe hücum etmesinler mi? Bundan sonrasını ta-

savvur edersiniz. O, bir sürü ölüyle birlikte bu diri de ağdan fırladı.”

Pardaillan koca bir kupa şarabı yuvarladıktan sonra:

— “Seine nehrini birkaç kulaçta aşım ve karaya çıktım. Fausta da beni öldürdüğüne sevinip durmaktadır sanırım!”

Bir an sustuktan sonra bir köşede uyuyup duran hizmetçi kıza seslendi:

— “Artık sokağa çıkmalı... Bana bak, güzel kız!”

Hizmetçi, kız hemen ayağa fırladı. Şövalye:

— “Şimdi ben, arkadaşımınla birlikte biraz hava almaya çıkacağım,” dedi. “Gece dönüp odamızda yatarız. Fakat kimseyi uyandırıp rahatsız etmeden içeriye nasıl gireceğiz?”

— “Ahır kapısını açık bırakırım asîlzâdem! Oradan girersiniz. Sonra tahta merdivenden çıktınız mıydı odanız karşınıza gelir.”

Şövalye, anladığını gösterir bir tarzda başını salladı. Pelerinine sarındı ve peşinde Charles d'Angoulême olduğu halde hanın kapısından çıktı. On adım kadar yürüdüktan sonra bir dönemeç noktasında durdu.

— “Burada bekleyelim!” Dedi. “Adam neredeyse evden çıkar.”

Charles tekrar sordu:

— “Bu adam kim?”

— “Tanımadınız mı canım? Papaz Jacques Clément. Hani Pressoir-de-Fer lokantasında yanımıza oturup bizi dinleyen adam işte...”

— “Kendi öcünü almakla sizin öcünüzü almış olacağını söylüyordu değil mi?”

— “Evet, ihtiyar kraliçe Catherine de Médicis'den öğ alacaktı.”

— “Kraliçeyi mi öldürecek?”

— “Hayır! Oğlu Üçüncü Henri’yi öldürerek, kraliçenin de bağına bir hançer saplamış olacak! Peki ama neden öyle irkildiniz Monsenyör?”

Genç Dük:

— “Pardaillan bu ne kadar müthiş bir cinayet olur!” Dedi.

— “Neden? Babanızı delirtip öldürenler onlar değil mi? Annesi Catherine de Médicis, kardeşi Dük d’Anjou yâni bugünkü Fransa Kralı ve nihayet Dük de Guise değil mi? Daha ne istiyorsunuz? Talih, karşınıza siz istemeden öcünüzü alacak bir insan çıkardı. Siz de krala müthiş bir ceza vermek istemiyor muydunuz?”

Charles d’Angoulême birdenbire söylendi:

— “Hayır Şövalye! Fransa Kralına büyük bir ceza vermek emelimdi ama böylesi değil. Bunu bu papaz, kralı benim için öldürmek istiyorsa bunu yapamayacaktır!”

— “Demek elinizde olsa, onun hançeri saplamak için kalkacak kolunu tutardınız?”

— “Tereddüt bile etmem!”

Pardaillan’ın gözleri, karanlıkta, memnunluk ve kin ışıkları saçtı. Kendi kendine:

— “Öyleyse azizim, Guise daha kral olamayacak!” Dedi.

Dük d’Angoulême şaşkın şaşkın kekeledi:

— “Ne demek istiyorsunuz Pardaillan?”

Şövalye, delikanlının kolunu sıkarak, karanlıkta konaktan pelerinine sarınmış, gelen papazı gösterirken fısıldadı:

— “Şunu demek istiyorum Monsenyör! Bu anda hıristiyanlığın ve Fransa Krallığının alını yazısını

değiştirmek elinizde bulunuyor. şu adamın önünüzden geçmesine ses çıkarmazsanız, yarın kral, amcanız Üçüncü Henri ölecek ve Dük de Guise kral olacaktır. Ben karışmıyor ve seyirci kalıyorum. Dilediğinizi yapın!”

Papaz, yanlarına kadar gelmişti. Charles d'Angoulême bir an duraladıktan sonra heyecanla bir-iki adım attı ve elini papazın omuzuna koyarak:

— “Bir dakika rahip efendi!” Dedi. “Müsaade ederseniz size söyleyeceklerim var!”

Papaz duraladı. Sonra pervasız bir tarzda:

— “Ne istiyorsunuz?” Dedi. “Paramı istiyorsanız param yok! Canımı istiyorsanız, onu vermek de elimde değil, çünkü canım bile benim değil!”

Dük d'Angoulême cevap verdi:

— “Ne paranızı, ne de canınızı istiyorum. Sizinle konuşacağım bir-iki şey var. Şöyle tenhaca bir yerde biraz sohbet edelim diyorum.”

Jacques Clément bu teklifi gayet soğuk karşıladı:

— “Benim bu akşam, Tanrı'dan başka kimseyle konuşacak vaktim yok! Haydi açığa... Yallah!...”

Papazın, yola koyulacağını anlayan Pardaillan hemen yanaştı:

— “Niçin istemiyorsunuz? Bir-iki dakika, ahbablarınızla sohbet etseniz fena mı olurdu?”

Jacques Clément bu sesi duyunca gülümsedi. Elini uzattı ve sevinen bir sesle:

— “Şövalye de Pardaillan!” Dedi.

Şövalye Charles'i gösterdi:

— “Dük d'Angoulême!” Dedi.

Jacques Clément:

— “Ha!” Dedi. “Demek şu Catherine de Médicis cadısının iki kurbanıyla birden karşılaşıyorum!”

O hâlde yarın Valois soyunun son adamının nasıl geberdiğini görmek için kiliseye kadar gelmeniz lâzım. Size rastladığım iyi oldu. Sizin kinleriniz de benimkini kuvvetlendirir!”

Pardaillan cevap olarak:

— “Gidelim!” Dedi. “İnsan, papaz da olsa bir bardak şaraptan zarar görmez!”

Jacques Clément başını eğdi ve üçü birlikte sessiz sadasız, karanlık hana yöneldiler. Han kapısı kapalıydı ama, yandaki ahır kapısı, itince açıldı. Avluya varınca kapının dışında yükselen bir merdivenden, bir balkona çıktılar. Bu balkon, tuttukları odanıydı ve balkon kapısını itince, odaya girmiş bulundular. Az sonra, bir masanın etrafında yer almış, isli bir kandil ışığında, Beaugency şarabını, kadehlerine doldurmuşlardı. Pardaillan kadehini hemen yuvarladı. Sudan başka bir şey içmeyen Jacques Clément ise şaraba ancak dudak dokundurdu ve:

— “Şarap insanın yüreğini ısıtır!” Dedi. “Şimdi, sizin gibi çok eski bir dostun karşısında bulunduğumdan ötürü, zaten kalbim sıcacık... Ne kadar söylesem yine doyamam Şövalye... Kendimi yeryüzünde ne vakit yalnız sansam, aklıma hep siz gelirsiniz. Ben, ne anamı, ne de babamı tanıdım. Fakat hayaliniz, daima bir ağabey gibi kafamda yaşar durur. Hatırlar mısınız? Nasıl, benim yapma akdiken çiçeklerimi şeyrediyordunuz?”

Pardaillan bu sözlerin aklına getirdiği zengin hâtıralarla hülyalı:

— “Evet! Hatırlıyorum!” Dedi.

— “İşte siz hâlâ o zamanki gibisiniz Şövalye. Yüzünüzde biraz değişiklik var ama gözlerinizde yine aynı parlaklık görünüyor. Zaten sizi Pressoir-de-Fer lokantasında da hemen tanımıştım.”

Jacques Clément bir an durdu. Tüyleri ürpermiş gibi bir hâl takındı:

— “Ömrümün son gecesi olacak olan bu gece size rastlayışımın hikmeti nedir acaba?” Dedi. “Bu da Tanrının bana bir lütfu olacak herhalde... Siz benim ailem kadar bana yakın tek insansınız... Zavallı annem, onu görmem bile kısmet olmadı. Ah Pardaillan, anamı öldürenlere ben de ölüm saçacağım... Ne olur son bir kere daha bana annemden söz edin Şövalye!...”

Pardaillan düşünceli:

— “Onu tanımadınızdı...” Dedi. “Kimbilir, belki de onu tanımamanız, kendisini bu kadar sevmenize sebep olmuştur.”

Jacques Clément sarardı:

— “Ne demek istediğinizi anlıyorum Şövalye... Kraliçenin yakınlarından bir kadın, bana annemin bütün sırlarını anlattı.”

— “Ne anlatabilirdi ki... Alice de Lux hiçbir vakit cana kıymadı... O, talihsiz bir kadındı, işte o kadar...”

Jacques Clément’in yüzü güldü:

— “Öyle değil mi?” Diye haykırdı. “Elbette öyle olacak. Kanlı Kraliçenin bütün kötülüklerini haksız yere anneme yüklemek istiyorlar!”

— “Doğru! Tek suçlu, Catherine de Médicis’dir. Annenize gelince sâdece aşkının kurbanı oldu. Kendisine, sevgilisini öldürmeyi bile teklif etmişlerdi. Bîçare kadın çok çekti. Katlandığı azaplar, en korkunç cezalardan da şiddetlidir. Bırakalım da Innocent mezarlığında ebedî uykusunu uyusun!”

Bir an etrafı bir sessizlik kapladı. Sonra papaz tekrar söze başladı:

— “Pardaillan, siz bir ananın kötülüklerini oğ-

la anlatmak istemiyorsunuz... Fakat yalan söylemek de elinizden gelmiyor. Muhakkak ki anneme karşı büyük bir şefkatiniz var!”

— “Ben, annenizin diğer kadınlardan daha fena olduğuna inanmıyorum...”

— “Peki, peki!... Onun yaptıklarından bahsetmeyelim artık!... Yalnız bana, onu nasıl kurtarmış olduğunuzu anlatın bari!...”

Pardaillan, kederli kederli başını salladı:

— “Mazi öldü,” Dedi. “Geçmişini unutamam da ileriye, mel’unlara verilecek cezalara bakalım!”

Jacques Clément ayağa kalktı. Kukuletisini omuzlarına düşürdü. Sapsarı yüzü meydana çıktı. Sonra:

— “Şövalye!” Dedi. “Bana ödevimi hatırlattınız! Yarın anenmin öcü alınacak, ihtiyar Catherine de Médicis kederin ne demek olduğunu anlayacaktır. Yarın sevgili oğlu ölmüş olacaktır. Yarın Tanrının emirleri yerine gelecektir.”

Pardaillan sordu:

— “Demek Fransa Kralını öldüreceksiniz?”

— “Bu, ben, Tanrı ve iki meleği arasında bir sırdır. Bu sırrı kimse bilmiyor Şövalye. Fakat size büyük bir itimadım olduğu için sizden hiçbir şeyi saklayamam! Evet, yarın Fransa Kralını öldüreğim! Yarın, Catherine de Médicis’in size yapmış olduğu fenalıkların intikamı alınmış olacaktır. Siz de Dük d’Angoulême, siz de babanız Dokuzuncu Charles’e yapılan kötülüklerin öcünün yarın alındığını göreceksiniz ve sevineceksiniz... Benim için dua ediniz, çünkü bundan sonra Fransa Kralına edilecek duaların ehemmiyeti kalmamıştır.”

Papaz yine susmuştu. Pardaillan bir an düşündü. Nihayet:

— “Peki ama, bu iş nerede ve nasıl olacak?” Dedi.

— “Nerede mi?... Nasıl mı?... Öyle ya, sizden saklamakta mâna yok. Yarın sabah saat dokuzda Valois belediye konağında Dük de Guise’yi kabul edecek, sonra da alayla kiliseye gidecektir. Bu sırada kralın günahlarını çıkarmak için kendisine yanaşacak papaz, ben olacağım.”

Charles d’Angoulême dehşet içinde, sordu:

— “Demek siz de alayla beraber gideceksiniz?”

— “Hayır!.. Ben kilisenin kapısında bekleyeceğim ve kral bir daha kalkmamak üzere benim önümde diz çökecek.”

Papaz, bu sözleri söyledikten sonra kapıya doğru-
lup çıkmak ister gibi bir hâl almıştı ki Pardaillan
birdenbire atıldı:

— “Jacques Clément! Sizden bir şey rica etsem
yapar mısınız?..”

Papaz duraladı. Sonra sevinçle geriye döndü ve
sesi titreyerek:

— “Sahi mi?” Diye sordu. “Sahi mi? Acaba öl-
meden evvel size bir iyilikte bulunarak, annemin
borcunu kısmen olsun ödemek fırsatına kavuşacak
mıyım?... Nedir? Size ne hizmet yapayım?”

Pardaillan sâkin bir tavırla:

— “Hem de büyük bir hizmet istiyorum!” Dedi.
“Benim hesabımca Fransa Kralı Üçüncü Henri’nin
birkaç gün daha yaşaması lâzım... Sizden, kendisi-
nin hayatını istiyorum.”

Jacques Clément’in benzinde bir damla kan
kalmamıştı. İskemlesine çökerken söylendi:

— “Fransa kralının biraz daha yaşamasını mı ist-
tiyorsunuz?”

— “Evet!... Benim hayatım, Fransa kralının hayatına bağlıdır ve mademki Tanrı bu gece bizleri karşılaştırdı. Herhalde bunda bir hikmet olacaktır. Ben şimdi Alice de Lux’un oğlundan rica ediyorum: Clément, Fransa Kralı Henri de Valois’i öldürme de benim de yaşamama izin ver!”

Papaz taş kesilmiş gibi hakakaldı. Sonra:

— “Şu dakikaya lânet olsun!” Diye bağırdı. “Nereden de sana rastladım?!”

Pardaillan:

— “Alice de Lux’un oğlundan cevap bekliyorum!”

Papazın dişleri birbirine çarpıyor ve Şövalye’ye çılgın gözlerle bakıyordu. Eğer Pardaillan şu anda onun aklından geçenleri okuyabilmiş olsaydı, kafasında şu düşüncelerin kovalaştığını görecekti: «*Ne diyor? Benden kralın hayatını bağışlamamı istiyor ha? Fakat aşkımin perisi buna ne diyecek? Bu gece yarısı beni beklemiyor mu? Bana ömrümün en lezzetli anlarını yaşatmayacak mı? Halbuki, Şövalye benim, bütün bunlardan vazgeçmemi istiyoh ha?*»

O, bunları düşünürken, dışarıdan, uyuyan şehrin sâkin havasını yırtan bir kilisenin, saatinin çan sesleri duyuldu. Gece yarısını çalıyordu. Jacques Clément birdenbire Şövalye’ye ellerini uzattı:

— “Bana acı Pardaillan!” Dedi.

Şövalye, anlayamadığı bu sözleri hayretle dinlerken, saatin tokmağı son darbeyi de vurmuştu. Birden papazın ayağa kalktığı görüldü. Perişan bir hâlde:

— “Fransa kralı yaşayacaktır!” Diye bağırdı. “Ah anneciğim, emin ol ki bu müsaade, sadece Şövalye de Pardaillan’a verilir...»

Olduğu yere yığılıp kaldı. Bayılmıştı.

Pardaillan:

— “Bu papaz, Şimdi hakikaten çok kahramanca bir iş yaptı!” Dedi.

Sonra Dük’le birlikte papazı ayılttılar. Birkaç dakika geçince tekrar hep birlikte masanın başına geçtiler.

Jacques Clément’in yüzünden, içindeki derin ümitsizliği okumamaya imkân yoktu.

YİNE PARDAILLAN

Kral Üçüncü Henri, Chartres'de Beauce eyaleti valisi Mösyö Cheverni'nin konağında kalıyordu. Mösyö Cheverni, kralın itibarının sönmekte olduğuna aldırmadan, konağını krala vermiş ve kendi ailesini mütevazı bir eve yerleştirmişti. Küçük konak, az bir gayretle saray hâline getirilmiş, hele Crillon'un yarı sakat askerleri de Chartres'e gelince konağın parlaklığı bir kat daha artmıştı ama ne de olsa Louvre sarayı ile burası arasında dağlar kadar fark vardı.

Henri, Paris'ten için için ağlayarak ayrılmıştı. Chartres'de kendisini gayet iyi karşılamış olmalarına epeyce sevindiyse de, kısa zamanda parlak ve eğlenceli Louvre, gözünde tütmeye başlamıştı. Zaman zaman bu hasreti o kadar dayanılmaz bir hâl alıyordu ki Paris'e gitmek ve Paris'lilere:

— *«İşte geldim! Neymiş istedikleriniz bakalım?»*
Demek istiyordu.

Fakat Villequier, d'O ve d'Epernon gibi akıl danıştığı kimseler kendisine, henüz Paris'e gitmesini ve ana kraliçenin ofada oluşunun Paris'lileri yola getirmeye yeteceğini söylüyorlardı. Ansızın oraya dönerse, süphesiz, işleri altüst edecekti.

Üçüncü Henri, anlayışsız bir adam değildi. Vaziyeti kavramakta gecikmez, fırsatını bulunca da düşmanlarıyla alay etmekten çekinmezdi. Şimdiye kadar Dük de Guise ile az mı alay etmişti?

Zaten bu sabah da çok neşeli kalkmıştı. Sarayın ile-

ri gelenlerini yanına çağırmadan önce, yandaki odada kendisini beklediği söylenen annesine koşmuştu. Catherine de Médicis, bir haftadan beri Chartres’de bulunuyordu. Henri, bütün gece Paris’lilere vereceği cevapları hazırlamış ve az uyumuş olmasına rağmen keyifli ve dinç bir hâlde Catherine’nin yanına vardı ve annesini yanaklarından öptü. Catherine de Médicis, oğluna sevgi dolu gözlerle baktı. Sonra:

— “Evlâdım,” dedi. “Annemi epeydir böyle öpmemiştin!”

— “Bugün çok neşeliyim de ondan Madam... Epeydir bu kadar keyfim yerinde değildi. Fakat bu neşeyi de size borçlu olduğumu bilmiyor değilim. Çünkü Paris’liler sizin sâyenizde ayağıma kadar benimle barışmaya geldiler. Onlarla barışmak, hiç de zor değil. D’Epernon’un işten atılmasını istemiyorlar mı, atarım vesselâm... Zaten o herif epeydir canımı sıkıyor...»

Catherine, oğluna dik dik baktı. Ciddî söylediğine kanaat getirdikten sonra:

— “İş, bu kadar basit değil Henri!” Dedi. “Ben bir ayağı çukurda bir kadını, oğlum!... Dünya işlerine karşı alâkamın gittikçe zayıflaması, bana herşeyi daha berrak görmek hasletini verdi ve gördüklerimi size anlatırsam hiç de hoşunuza gitmez oğlum. Gerçi d’Epernon’a işten el çektirmek hiç de fena düşünce değil... Fakat bu, aç kurtların istediklerinin ancak bir lokmasıdır oğlum. Ben hayatta kaldıkça Guise’leri, Paris’lileri, Huguenot’ları uğraştıracak iş icat etmesini bilirim. Fakat ölürsem, o zaman kendinizi sıkı korumanız gerekecek... Onun için şimdilik Paris’e dönmenizi tavsiye etmem, evlâdım!”

Üçüncü Henri hiddetle yerinden fırladı. Annesi-

nin çok ihtiyatlı bir kadın olduğunu bilirdi. Fakat neden Paris'e gitmesini istemiyordu? Neden?...

— “Niçin Paris'e gitmeyeyim?” Diye sordu. “Kral değil miyim?”

— “Kraldınız oğlum... Fakat Paris'ten çıktınız!”

— “Olsun! Bir hata yaptım, şimdi de o hatâyı tamir edeceğim. Öbür gün Louvre'de olacağım!”

Kraliçe müthiş bir sesle cevap verdi:

— “O hâlde öbür gün Fransa tahtı boş kalacak!..”

Üçüncü Henri sapsarı kesildi.

— “Nasıl? Ne demek?” Diye kekeledi.

— “Ne demek olacak? Seni bir tuzığa düşürüp öldürmek istiyorlar... Yalnız seni değil, beni ve bütün bizimle birlik olanları da öldürecekler... Adetâ yeni bir Saint-Barthélemy olacak...”

Üçüncü Henri'nin bütün vücudundan soğuk terler boşanmıştı. Bir sandalyeye çöktü. Terlerini sildi. Tekrar ayağa kalktı. Odanın içinde bir aşağı bir yukarı dolaşırken söyleniyordu:

— “Ne yapayım anne? Chartres'de kalmak da tehlikeli bir hâl alıyor demek ki... Burası da Paris'e çok yakın değil mi? Beni burada da öldürmeye teşebbüs edebilirler...”

Ümitsizlikten şaşkına dönmüştü. Tıpkı Paris'te yaptığı gibi şimdi de:

— “Ne yapayım? Nereye kaçayım? Nereye sığınayım?” Diye söyleniyordu.

İhtiyar kraliçe:

— “Telâşa lüzum yok!” Dedi. “Mademki Chartres çok yakın, o hâlde biz de Blois'e gideriz!”

— “Çok güzel anne... Mükemmel fikir!...”

— “Öyle değil mi? Orası sağlam bir kaledir. On sene kuşatılsa bile yine dayanır...”

— “İyi ama buradaki iki yüzlü alçakları ne yapacağız? Guise denilen rezil herif! Onları ne yapacağız?... Onları görmek bile istemiyorum... Defolup gitsinler ...Ben Blois’e gidiyorum!...”

Kraliçe, bir işaretle oğlunun sözünü kesti:

— “Yoo öyle değil!... Sen yine evvelce kararlaştırıldığı gibi belediye konağına gideceksin! Paris’lilerin şikâyetlerini dinlerken kendinden emin bir kral hâliyle duracaksın ve tam Guise seni elinde esir sandığı sırada ona hiç beklemediği bir silleyi yapıştıracağını...”

— “Nedir bu sille?...”

— “Bir tek cümle oğlum... Bir tek cümle: «*Kral, tebaasının mümessillerine Blois’de toplantıya çağırıyor!*» Diyeceksin. Böylece Millet Meclisi toplantıya çağırılınca, ne ortada Guise’nin rolü ve önemi kalır, ne de buraya kadar gelmiş olan Paris’li serserilerin... Böylece kralın doğrudan doğruya millet vekilleriyle konuşmak istediği anlaşılır, ama bir yandan da biz yine vakit kazanmış oluruz. İyi değil mi?”

Üçüncü Henri şakrak bir kahkaha attı:

— “Mükemmel bir oyun! Evet, meclisi toplantıya çağırınca, Dük de Guise’yi de bir hamlede ortadan silip kaldırmış, iktidarını sıfıra indirmiş olurum. Doğrudan doğruya milletimle konuşurum veselâm...”

Catherine gülümsedi:

— “Ya, işte böyle oğlum!... Haydi şimdi belediye konağına git, Guise’ye silleyi yapıştır. Sonra da kiliseye gidecek alaya katıl... Hiç korkma!... Annen seni kolluyor!...”

Henri, annesini yeniden öptü. Odasına yollandı. Yakınlarından kimse varsa hepsi odaya dolmuş, onu bekliyorlardı. D’Epernon:

— “Majeste!” Dedi. “Müsaade ederseniz bugün mükemmel bir av tertip edebiliriz. Belediye konağının kapılarını bir tutarsak içeridekilerden kimseyi sağ bırakmayız!”

D’Epernon, dediğini yapardı. Cesareti ve zalimliği pek meşhurdu. Fakat kral böyle hareketlere kalkışmaktansa annesinin dediği gibi kurnazca hareket etmek lâzım geldiğini iyice kavramıştı ve d’Epernon’a cevap vermedi. Chartres kilisesine oniki mum dikilmesini emrettikten sonra maiyetiyle beraber belediye konağına doğruldu. Yol boyunca hiçbir olağanüstü olay olmadı. Yalnız, Chartres halkının kralı alkışlamaya pek o kadar istekli olmadığı da göze çarpıyordu. Kral, belediyeye varınca büyük salonunda hazırlanmış olan tahta oturdu. Yakınları, tahtın iki yanına sıralandılar.

Crillon, askerlerini her ihtimale karşı hazırlayıp dizmişti. Biraz vakit geçtikten sonra Üçüncü Henri’nin halk temsilcilerini istediği duyuldu. Hemen arkasından da Guise, yanında Maineville ve birkaç Paris’li olduğu hâlde salona girerek tahtın önüne kadar ilerleyip derin bir saygıyla selâm verdi.

Dük de Guise, Henri’nin kendisinden şüphelendiğini bildiği için, elinden geldiği kadar kralı kendine inandırmaya ve şüphelerini uyutmaya gayret etmişti. Şehir içinde bir kargaşalık olmasın diye Paris’ten kendisiyle birlikte gelen bütün adamlarını Chartres’in dışında toplamıştı. Fakat bu toplayışta, hepsini vakti gelince şehre saldırmak düşüncesi de yok değildi. Zaten, Kral Henri’ye karşı Fausta tarafından hazırlanmış olan suikastta bir tek papazdan Jacques Clément’ten başka kimsenin rolü yoktu ki...

Belediye konağındaki törenden sonra Guise de adamlarına katılacaktı. Kilisenin büyük çanı onikiyi çalarsa kralın öldüğünü, altıyı çalarsa papazın hançeri yerleştiremediğini anlayacaklardı.

Şimdi kralın yanına, pek az kişiyle birlikte girmişti. Bununla, krala karşı kötü bir niyeti olmadığını ispat etmek istemiş ve Henri'nin yüzünün güldüğüne bakılırsa, muvaffak da olmuştu. Üçüncü Henri'nin yanındakiler, bıyık altından gülümsemeye koyulmuşlardı. Fakat Dük de Guise ciddi yetini hiç bozmadı. Henri'nin karşısına gelince kral:

— “Yeğenim,” diye söze başladı. “Anladığıma göre birkaç fitneci, Paris’li tebaamla benim arama girerek bizi birbirimizden soğutmak istiyor. Sizin, Paris’lilerin şikâyetlerini toplayıp bana ulaştırmaya geldiğiniz söyleniyor. Bana hepsini söyleyiniz. Hiç çekinmeyiniz. Onların şikâyetlerine sebep olan şeyleri ortadan kaldıracam. Zaten bir kralın vazifesi de bu değil mi?”

Dük de Guise bu sözlere:

— “Evet Majeste!... Asîlzâdelerin başlıca ödevleri de krala yardım etmektir.” Diye cevap verdi. “Çünkü kral, memleketin birinci asîlzâdesidir. Ben de bunu düşünerek Paris’te kaldım ve kralla tebaalarının anlaşmaları çâresini araştırdım. Paris’lilerin şikâyetlerini dinlemedim. Onun için onların nelerden şikâyetleri olduğunu da bilemiyorum.”

Gayet terbiyeliçe söylenen bu açık sözler, salonunda bulunanların hepsi üstünde iyi bir etki yapmıştı. Fakat d’Epernon hâlâ bıyık altından alaylı alaylı gülüyordu. Guise, ona dikkat etmeyerek sözüne devam etti:

— “Majeste! İşte Paris’lilerin temsilcileri... Arzu buyurursanız, şikâyetlerini kendileri anlatsınlar!...”

Kral, Guise’nin yanındakilere döndü:

— “Hay hay! Sizi dinliyorum baylar!”

Dük de Guise’nin yanındaki kalabalıktan biri ilerledi. Kral Üçüncü Henri ona bakınca hemen tanıdı:

— “Paris’lilerin murahhası siz misiniz Mösyö de Maineville?” Dedi.

— “Majeste müsaade buyururlarsa, bu şikâyetleri ben söyleyeceğim.”

— “Söleyiniz bakalım Mösyö!”

Maineville, elinde bulunan bir tomar kâğıdı gösterdi:

— “Size sunduğum şu dilekçe, Paris’te ve diğer şchirlerde bulunan kardinal ve prens gibi kendilerine dinimizin korunmasını ödev edinmiş büyüklerin imzalarıyla doludur.”

Bu sözler, herkese tesir etti. Çünkü bununla meselenin sadece kral ve Paris’lilerin arasında değil, bütün memlekete yayılmış bir iş olduğu anlatılmak isteniyordu. Fakat Üçüncü Henri anlamamış görünerek sordu:

— “Eee... Ne istiyorlarmış bakalım?”

Maineville sözüne devam etti:

— “Majeste, tebaalarınız sizden, önce dinsizliği koruyan ve devlet hazinesini iflâsa sürükleyen Dük d’Epernon’un işten uzaklaştırılmasını istiyorlar!”

D’Epernon bir kahkaha attı:

— “Acaba hemen çekilsem mi?”

Ortada derin bir sessizlik hâkim oldu. Kral, acı bir gülümseyişle ona döndü:

“Nasıl isterseniz öyle olsun Mösyö!” Dedi.

D’Epernon sapsarı kesilmişti. Fakat kralın yüzündeki gülümseyişten, Henri’nin bir komedyaya oynadığı mânasını çıkararak sâkinleşti ve kollarını kavuşturup:

— “Benim işten çekilmemde ne kendi isteğim, ne de Paris’lilerin keyfi rol oynar Majeste!” Dedi. “Ancak uğurlarında kanımı akıttığım sizin vere-

ceğiniz emirle çekilebilirim. Bu emir verilinceye kadar şuradan şuraya ayrılmam!”

Hain bir bakışla Guise'ye baktı. İki düşmanın gözleri iki kılıç gibi çatıştı.

Kral, Maineville'ye dönmüş:

— “Sonra?” Diye sordu.

Maineville sözüne devam etti:

— “Bu dilekçeyi imzalamış olan asilzâdeler, sizin Guyenne dinsizlerine karşı, Dük de Mayenne'nin de Dauphiné'deki dinsizler üstüne yürüyüp savaş açmanızı istiyorlar. Bundan başka Mösyö d'O'dan her türlü hükümet hakkını ve Paris'in idaresini almanızı arzu ediyorlar. Nihayet Paris'te bütün muhtarların ve halk murahhaslarının yeniden seçilmesini, sizin Paris'e tekrar gelmenizi ve yanınızdaki orduyu Paris'ten oniki fersah ötede bırakmanızı rica ediyorlar.”

Maineville artık susmuş, ortalık yeniden bir sessizliğe gömülmüştü. Guise, papazın hazırlanmakta olduğunu ve biraz sonra kilisede krala hançer saplayacağını düşünürken, birdenbire Üçüncü Henri'nin sesi duyuldu:

— “Mösyö de Maineville, Paris'liler ve yeğenim! Hepiniz dinleyiniz! Bana anlatılan bu dilekler, gördüğüme göre yalnız Paris'lilerle aramda hâsıl olan meseleler değildir. Hâdise, bütün memleketi ilgilendirmektedir. Duyulan ses, bütün Fransa'nın sesi olmuştur. O hâlde benim de bütün Fransa'nın önünde cevap vermem gerekiyor...”

Üçüncü Henri, Cathcrine de Médicis'in hazırladığı silleyi, Dük de Guise'ye tam şiddetle yerleştirebilmek için bir an sustu. Sonra:

— “Onun için ben de cevabımı, bütün Fransa'nın seçip göndereceği mümessillere vereceğim...”

Salondakiler, sevinçten titreştiler. Henri:

— “Cevabımı bildirinceye kadar aklınızdan çıkar-
mayınız: Kral, millet meclisini çağırıyor!” Dedi.

Bu sözü, alkış şakırtıları karşıladı ve bu şakırtılar-
la birlikte kralın milletvekillerini toplayarak onlar-
la konuşacağı haberi hızla yayılarak bütün sokakla-
rı doldurdu. Bunu kimse ummamıştı. Kralın böyle
bir şeye muvafakat etmesi önemli bir olaydı. Dük de
Guise hafifçe gülümsedi. Kral da:

— “Millet meclisi, Blois’de toplanacak ve Eylü-
lün onbeşinde tarafımdan açılacaktır!” Dedi.

Birdenbire her yanı:

— “Yaşasın kral!” Sesleri kapladı.

Üçüncü Henri, kurnaz anasının tavsiyelerine uya-
rak kopmak üzere bulunan fırtınayı önlemişti. Ar-
tık konuşma bitmiş olduğu için kiliseye kadar gide-
cek olan günah çıkartma alayı başlayacaktı. Chartres
halkı ellerinde mumlar olduğu hâlde sokakta sıra-
lanmışlardı. Biraz sonra kralın da sırtındaki bütün
esvapları atarak başı açık, yalınayak ve sırtında
uzun bir kaba entari bulunduğu hâlde geldiği görül-
dü. Boynuna uzun bir tesbih geçirmiş, eline de bir
mum almıştı. Alayın ortasında tek başına yürüyor
ve çevresinde geniş bir boşluk hasıl olmuş bulun-
yordu. Epeyce gerisinden, kukuletelerini yüzlerine
indirmiş iki papazın yürüdüğü görülüyordu. Alay,
böylece yola koyuldu...

Aynı anda şehir surlarının dışında Dük de Gu-
ise’nin iki erkek kardeşi, Mayenne ile Kardinal de
Guise, üç-dört yüz silâhli askerin ortasında durmuş
konuşuyorlardı. Uzakta bir düzlükte Crillon’un as-
kerlerine ait çadırlar görünüyor ve iki kardeş bu ça-
dırlara bakarak, ne kadar asker bulunduğunu tah-
mine çalışıyorlardı. Şehrin bütün çanları, alayın bü-
yük kiliseye doğru hareket ettiğini haber vermek
için çalmaya başladığı sırada Dük de Guise de iki

kardeşinin yanına geldi. Kardinal, sorucu gözlerle ağabeysine baktı. Dük:

— “Onbeş Eylülde Blois’de Millet Meclisini toplamaya karar verdi!” Dedi.

— “Vay canına! Desene herif âdeta belâdan yakasını sıyırdı!”

Guise, soğuk bir tavırla söylendi:

— “Eğer şu dakikalarda hançeri yiyip, öbür dünyaya göçmezse, evet!..”

— “Peki, işin olduğunu nasıl anlayacağız?”

— “Büyük kilisenin çanı, onikiyi çalınca...”

Dük de Guise, bir an durduktan sonra:

— “Kralı alayın ortasında yürürken gördüm,” dedi. “Arkasında da kardeşimiz Marie de Montpensier’le Fausta, papaz kılığına girmiş yürüyorlardı. Eğer papaz son dakikada korkarsa ona cesaret verecekler... Ben, Henri de Valois’in öleceğinden eminim...”

Mayenne, kolunu uzaktaki çadırlara doğru uzattı:

— “Peki ama Crillon’la nasıl başa çıkacağız?”

— “Canım o, Henri sağ olduğu müddetçe ona sâdık kalır. Öldükten sonra da hiç şüphesiz bana gelecek, hizmetime girecektir. Fausta bunların hepsini düşündü. Hele biraz bekleyelim bakalım!..”

— “Peki bekleyelim!”

Tam bu sırada çan sesleri, birdenbire kesilmişti. Kardinal de Guise:

“Kral kiliseye girdi” Dedi. “Müthiş dakika geldi, çattı!”

Hep birlikte sessiz sadasız beklediler. Bu hâl birkaç dakika kadar sürdü. Fakat sessizlik devam ettikçe gözlerinde hayret izleri beliriyordu... Büyük kilisenin çanından bekledikleri ses, bir türlü gel-

mek bilmiyordu. Gittikçe ruhlarını sıkan bu bekle-
yişten kurtulmak çârelerini aradıkları sırada, bir-
denbire bir çan sesi, ortalıktaki sükûneti yırttı.

Büyük kilisenin çanı çalmaya başlamıştı. Üç kar-
deş, bu ilk darbeyi dehşetle dinlediler ve onu tâkip
edecek olanları da sabırsızlık içinde beklediler. Kar-
dinal:

— “Bir!” Dedi.

Mayenne:

— “İki!” Diye saydı.

Bunu üçüncü, dördüncü ve beşinci darbe tâkip
etti. Üç kardeş sapsarı yüzlerle birbirlerine baktılar.

Dük de Guise:

— “Altı!” Diye altıncı vuruşu saydı.

Fakat bu altıncı vuruşu, başka bir vuruş tâkip et-
meyince üçü de ümitsizlik ve hiddet içinde durala-
dılar. Mayenne dişleri arasından bir küfür savurdu.

Ne çâre ki yedinci vuruş, bir türlü gelmek bil-
medi. Guise’ler uzun bir süre, başlarına gelen bu
işten şaşalamış gibi durakladılar. Nihayet kardinal,
acı acı güldü:

— “Burada ne bekliyoruz! Olan oldu... Artık gi-
delim!” Dedi.

— “Allah belâsını versin!” Dedi. “Yine fırsatı
kaçırdık!. Yeniden başlamak lâzım!”

Dük de Guise, Chartres’e doğru, tıpkı vaktiyle
Henri’nin yapmış olduğu gibi yumruklarını sıktı:

— “Yeniden başlayacağız! Evet, fakat bu sefer
senin ölümünü miskin bir papazın eline bırakacak
değilim!” Diye bağırdı. “Mademki bize Blois’de
randevu verdin, orada da görüşürüz!..”

Ümitsizlik içindeydiler. Kardinal:

— “Herif, Millet Meclisini toplayarak, halkı da kendinden tarafa kazanacak!” Dedi.

Dük de Guise de durumun ciddiliğini görüyordu:

— “Evet, çok uzun düşünmemiz, yeni baştan ve çok güzel hazırlanmamız lâzım!” Dedi.

— “Paris nasıl olsa bizden tarafadır!”

— “Doğru! Hemen Latrape’ye gidelim de orada sâkin sâkin konuşalım!”

Mayenne’yle Kardinal, atlarını mahmuzlayarak Paris yolunu tuttular. Dük de Guise de orada bulunan askerlerine döndü ve uğradığı muvaffakiyetsizliğe bir başarı süsü vermek için:

— «Büyük bir başarı elde ettik. Kral, Millet Meclisini Blois’de toplamaya karar verdi!” Diye bağırdı.

Askerler, yaşasın diye bağıışırlarken devam etti:

— “Hemen Paris’e dönelim ve seçim defterlerini hazırlamaya başlayalım...”

Askerler tekrar onu alkışlarken, o da içindeki hiddet ve kırgınlığı göstermemek için bir an önce oradan uzaklaşmayı doğru bularak atını dörtlüye kaldırdı ve yarım saat kadar hızla sürdü. Lâkin bu süre içinde yorgunluktan bitkin bir hâle gelen hayvan birdenbire tökezleyip yuvarlanınca, mükemmel bir binici olan Dük, kendini hemen yere fırlatıverdi. Kırın ortalık yerinde yapayalnız kalmıştı. İçinde, uğradığı başarısızlıktan ötürü öyle büyük bir hiddet vardı ki kamçısıyla taşları, toprakları dövüyor ve mırıldanıyordu:

«Ah şu alçak papaz bir elime geçse... Eğer bana ihanet ettiyse ona yapmadığımı bırakmam... Fakat kimbilir, belki de son dakikada herifi yakalamışlardır.»

Birden, uzaktan onbeş kadar atlı görüldü. Dük,

hızla yaklaşan bu atlıları tanımakta gecikmedi. Bunlar maiyetinden birkaç kişiydi. En önde Bussi-Leclerc, Maineville ve Maurevert geliyordu. Dük'e yaklaşınca binicilerden biri atından inerek hayvanını Guise'ye verdi. Dük beygire taladı. Yanındakiler, yüzünün asık olduğunu görünce sessiz sadasız takip ettiler. Böylece bir saat kadar yol aldıktan sonra Dük de Mayenne'yle Kardinal de Guise'de bunlara katıldı. Yavaş yavaş kendine gelmeye başlayan Dük de Guise, nihayet yanındakilere sordu:

— “Siz kilisede değil miydiniz? Olup bitenleri görmediniz mi? Ne oldu? Papaz vuramadı mı?”

Bussi-Leclerc hemen atıldı:

— “Papaz gelmedi monsenyör!”

— “Kaçtı ha? Demek bizi aldattı... Muhakkak yakalamalıyız!”

— “Hayır efendim... Papazın bunda suçu yok. Kendisini yakalayıp hapsedmişler...”

Guise hiddetinden titredi:

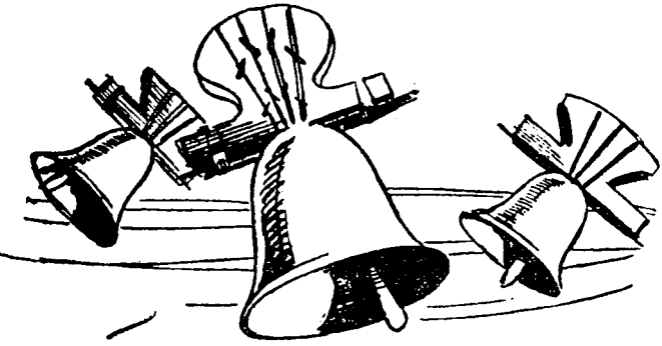
— “Kim yakalamış? Kim hapsedmiş? O sırada siz ne hallediyordunuz?”

— “Efendim yakalandığını ve hapsedildiğini gördük ama...”

— “Eeee? Kollarınızı kavuşturup seyrettiniz öyle mi? Kimmiş bu herif diyorum size?”

Maurevert, renksiz yüzünde acı ve garip bir gülümseyişle:

— “Pardaillan Monsenyör!” Dedi. “Başkası değil... Pardaillan!”

Dördüncü Bölüm

CHARTRES KİLİSESİNDE

Fausta, hazırladığı cinayeti, son dakikaya kadar gözleriyle takip edebilmek için Dük De Guise'den öğrendiğimiz gibi papaz kıyafetine girmiş ve Marie de Montpensier'le birlikte kralı takibe başlamıştı. Heyecan, ikisinin de yüreğini bürüyor ise de bilhassa Marie yerinde duramaz gibi görünüyordu. Alay büyük kiliseye vardığı vakit ikisi de gözleriyle, Jacques Clément'e benzer birini aradılar. Göremeyince telâşlandılar. Gerçi kilisenin kapısında kralı karşılayan bir sürü papaz vardı. Lâkin bunların arasında Jacques Clément görünmüyordu. Fakat kilisenin içine girince bir sütunun dibinde ayakta duran ve boynundaki tesbihin ucunda altın bir haç görülen bir papaz gördüler. Kukuletesi inik olan ve yüzü görülmeyen bu papaz, evvelce kararlaştırılan işaretleri taşıyor olacaktı ki Marie ferahlayarak:

— “İşte!” Dedi.

Vahşî bir sevinç, içini titretti.

Bu esnada papaz da sütunun dibinden ayrılmış, krala yürümüş, onun yanında ilerlemeye başlamıştı. Marie de Montpensier o kadar heyecan içindeydi ki kalbi küt küt atıyor ve papaza:

— “Haydi!” “Ne duruyorsun? Vursana!..” demek için kendisini zor tutuyordu.

Kukuletesinin altında ışıldayan ve yalnız aşk uyandırmak için yaratılmış sanılan o güzel gözlemlerinden şimdi kin ve ölüm şimşekleri çıkıyordu.

Kral, kilisenin ortasına gelince diz çöktü. Yanında giden papazın hançeri, kralın sırtına saplaması için en uygun andı. Fakat iki kadın, papazın böyle bir harekete kalkışmak şöyle dursun, kralın kulağına bir şeyler fısıldamakla yetindiğini görerek hayret ve dehşet içinde kaldılar. Marie içinden: «*Neden vurmuyor? Neden vurmuyor? Ah alçak sefil!*» Diye inledi.

Kilisenin içinde ilâhiler okunuyor ve kral yüksek sesle duâ ediyordu.

Marie de Montpensier daha fazla dayanamadı, dizleri büküldü, yere çöktü. Fausta'ya gelince yıldırımlar saçar gibi bakan gözlerini papaza dikmiş düşünüyordu: «*Bu o değil... Hayır, o değil... Fakat kim öyleyse?*»

Tören bitince kral ayağa kalkarak yola koyuldu. Papaz da doğrulmuş, olduğu yerde duruyordu. Marie de Montpensier bütün işin suya düştüğünü anlayınca boğuk bir inilti salıverdi. Ahali, kiliseyi boşaltmaya başlarken Maire de kralın ölmediğini bildirecek altı çanı çaldırmaya koştu.

Fausta papaza doğru yürüdü. Sert bir sesle:

— “Kimsin?” Diye sordu.

Bir yandan da cüppesinin altında hançerini arıyordu. Papaz, yerinden kımıldandı. Fausta'nın kulağına hafif bir kahkaha çalınır gibi oldu. Papazı katiyen öldürmeye karar vermiş bir hâlde bir daha sordu:

— “Kimsin?”

Papaz bu söze cevap olarak:

— “Yüzünüzü görmeye hiç lüzum yok Madam!” Dedi. “Yalnız sesinizden bile sizi tanıdım. Çünkü sizin sesiniz öyle kolay kolay insanın kulaklarından çıkan soyundan değildir. Hele balık gibi ağa atılmış insanlar bu sesi pek zor unuturlar... Demek kim olduğumu öğrenmek istiyorsunuz öyle mi? Teşekkür edin ki yüzünüzü zorla açtırarak kralı öldürmeye gelmiş dilber bir kadın olduğunuzu bağırpıp sizi Crillon'un askerlerine yakalatmıyorum... Mademki beni görmek istiyorsunuz, buyurun doya doya seyredin!..”

Bu sözler söylendiği sırada Fausta da sesi tanıyıp gerisin geriye çekilmiş, dehşet içinde kalakalmıştı. Bu ses onundu... Hiç şüphesi yoktu. Fakat nasıl olurdu? Pardaillan ölmüş değil miydi? Sapsarı bir yüzle karşısındakine baktı. Pardaillan da sözünü bitirmiş, bir el hareketiyle kukuletisini kaldırıp yüzünü açmıştı. Fausta, bu sararmış yüzde alaylı bakışlar sezdi. Bir an bütün vücudu irkildi. Damarlarındaki kan hızlandı. Şövalye'yi öldürmekten başka bir şey düşünmez oldu. Fakat Pardaillan, hareketsiz duruyordu.

Bir an böyle geçti.

Fausta yavaş yavaş kendine geldi. Görünüşte hiçbir kudret ve kuvvete sâhip olmayan bir adam tarafından mağlûp edildiğini anlayarak, bir süütünü dayandı. O zaman Pardaillan kendisine yanaştı ve kısık bir sesle:

— “Madam,” dedi, “sizinle ilk karşılaştığım zaman da söylemiştim. Harikulâde güzel bir kadınısınız. Bakınız, sizinle ne kadar açık yürekle konuşuyorum. Hemen vatanınıza, İtalya’ya dönünüz. Madam. Bırakın bu entrikaları. İnsanlara hâkim olmaktan vazgeçin! Benim babam, büyük bir filozoftu Madam. «*Hayatın tadını çıkarmaya bak!*» Derdi. Gençsiniz. Hayatınızın tadını çıkarmaya, ağaçları, çiçekleri ve tabiatı sevmeye çalışınız. Papalar, kralar ve prenslerle mücadele size yakışmaz. O işi bize bırakınız Madam. Beni öldürmek istediniz ve öldürdüğünüz anda ağlayacağınızı da söylediniz. İşte size ağabeyce bir nasihatta bulunuyorum. Vazgeçin bu işten diyorum... Size acıyorum... Fakat daha fazla acımak da bir suç hâlini alacak Madam!..”

Fausta, dilsiz gibi kalakalmıştı. Pardaillan devam etti:

— “Size vaktiyle de söyledim Madam. Dük de Guise, Kral olamayacaktır. Devinière lokantasının önünde kendisiyle karşılaştığımdan beri onunla görülecek hesaplarımızın yekûnu epey kabardı. Mauververt’e gelince, onu öldüreceğim Madam. Neden öleceğini sorun anlatsın... Nihayet Madam, Dük d’Angoulême’yle Violetta da muhakkak birbirlerine kavuşacaklardı. Hayret ediyorum size... Nasıl oluyor da sevişen iki genci, birbirine kavuşturmak gibi büyük bir iyilikten zevk almıyor, saadet duymuyorsunuz? Bence böyle bir hareket doksan tane krallık ve papalık tâcına değerdi. Haydi Madam haydi... Bir söz söyleyiniz de şu, iki genç birbirlerine kavuşsun... Violetta’yı ne yaptınız? O kızcağız şimdi nerede? Bu suallerime cevap vermezseniz korkarım size büyük kötülüğüm dokunacak.”

Pardaillan bir an sustu. Kilise tamamen boşalmış, içeride oraya buraya seğirtip mumları söndü-

ren iki çocuktan başka kimse kalmamıştı. Şövalye tekrar:

— “Violetta’nın nerede olduğunu söylemeyecek misiniz?” Dedi. “Cevabınızı bekliyorum Madam!..”

Fausta, çevresine bakındı. Burada tamamen Pardailan’ın elindeydi. Henüz ölmek de istemiyordu. Bir solukta:

— “Bilmiyorum!” Dedi. “O çocukla hiç alâkam yok. Size evvelce de söylememiş miydim? O kız Maurevert’in malı oldu... Ondan sonrasını da bilmiyorum.”

Pardailan sarardı. Demek bu işi de Maurevert’le halletmek gerekiyordu. Heyecandan titreyen bir sesle:

— “Allahaismarladık Madam!” Dedi. “Benden hoşlanmadığınız belli... Fakat size düşmanlık etmiş de değilim ya...”

Fausta:

— “Ben de size düşman değilim!” Dedi.

Bu cümleyi o kadar tatlı ve garip bir tarzda söylemişti ki Şövalye ister istemez duraladı. Fausta, ona yanaştı. Ellerini Şövalye’nin kolları üstüne koydu. Aynı yumuşaklıkla:

— “Biraz durun Şövalye!” Dedi.

Şövalye durdu. Fakat içinde bir şüphe de uyanmadı değil. Sakın, Chartres kilisesinin altında da bir ölüm ağı bulunmasın... «*Benden ne istiyor acaba?*» Diye düşündü. Fausta, mütereddit konuşuyor ve eli hafif hafif titriyordu. Boğuklaşan bir sesle:

— “Şimdiye kadar siz söylediniz Şövalye!” Dedi. “Müsaade edin de biraz ben konuşayım!”

Fausta’nın içinde yine müthiş bir mücadele vardı. Bir insan, genç ve güzel bir kız olarak sevmek, yaşamak ve hayatın tadını çıkarmak isteğiyle yapıp

tutuşurken bütün bunlardan uzaklaşip insanlık üstünde bir yaratık olarak bütün insanlara hâkim olmak arzusu içini kasıp kavuruyordu. Fakat bu mücadelede hangi duygu galip gelirse gelsin her ikisinde de Pardaillan'la ilgili bir netice vardı. Eğer Fausta, bâkire kalacak ve krallara hükmeden bir insan olacaksa o zaman Pardaillan'ın ölmesi gerekiyordu... Böyle olmayacak da, genç ve güzel bir kız olarak hayatın zevkini almak isteyecekse o zaman da Pardaillan'ın aşkına muhtaçtı.

Şimdi, söze başladığına pişman olmuş gibi susuyordu. Hissediyor, biliyordu ki söyleyeceği sözleri istemeden söyleyecek ve kendi gururunu ayaklar altına alacaktı.

Pardaillan'a biraz daha sokuldu. Koluna daha sıkı yapıştı ve ümitsiz, kırık bir sesle:

— “Beni dinle!” Dedi. “Kalbim paralanıyor. Ağzımdan çıkacak sözleri, başka kimsenin duyamayacağından eminim... Fakat sen, başkalarına benzemiyorsun. Seni seviyorum. Bunu söylemek istemiyorum ama aşk içimi kavuruyor... Konağımda da söylemiştim. O zaman seni öldürdüm, kalbime galip geldim diye sevincimden ağlamıştım. Şimdi yaşıyorsun. Senden nefret ediyorum diye bağırarak istiyorum, fakat dudaklarım seni sevdiklerini söylüyorlar... Anlıyor musun Pardaillan?”

— “Maalesef Madam!..”

— “Ben, gencim, güzelim. Fakat kendi kendimi daha büyük işlere vakfetmiş ve aşkı tatmamayı kararlaştırmıştım. Halbuki bir gün karşıma sen çıktı geldin. Tuttun, beni göklerden yere indirdin!..”

Bir an sessizlik oldu. Sonra Şövalye, başını eğdi ve söylendi:

— “Madam, basit düşünceli bir adam olduğum

için beni affediniz! Ben, yolunda, toplayabileceğim şeyleri toplayarak geçip giden bir yolcuyum... Siz, niçin çevrenizde bu kadar güzellik ve saadet varken bunları bırakıp da göklere çıkıyorsunuz Madam!”

Fausta, söylenen bu sözleri duymamış gibi devam etti:

— “İşte Pardaillan, benim bütün düşüncelerimi artık biliyorsun. Peki diyorum. Hepsinden, herşeyden vazgeçeceğim. Dük de Guise’yi kukla gibi oynatmaktan da vazgeçeceğim. Bütün emellerimden cayacak ve hattâ yarın Fransa’dan ayrılıp İtalya’da aşk, neşe ve saadeti arayacağım. Fakat...”

Pardaillan irkildi. Fausta devam etti:

— “Fakat beni oraya sen götüreceksin. Orada benim hudutsuz servetlerim, arazim, herşeyim var... Eğer istersen yarın yola çikalım!”

Pardaillan’ın durduğunu görünce sinirlendi:

— “Bak, sana sunmak istediklerim, ne sana ve ne de bir başkasına sunulamayacak şeylerdir. Şu dakika, kaçırılmaz bir dakikadır Şövalye! Gözlerime bak da sana olan hudutsuz sevgimi oku!..”

Kukuletesini indirmiş, güzel yüzü meydana çıkmıştı: Bu, harikulâde güzellikte bir yüzde, evvelki korkunç güzellik de kaybolmuş, yerine sâf bir sevimlilik geçmişti.

O, bunları söylerken Pardaillan da içinden şöyle düşünüyordu:

«Acaba bu kadın yüzünden başıma daha ne işler gelecek?.. Ah benim sevgili Loïse’ım. Sen böyle güzel sözler bilmezdin ama mavi gözlerinin bakışı, bütün bu sözlerden daha tatlıydı. Senin güzelliğin yıllardır beni sana hayran bıraktığı hâlde şu kadının güzelliği içimi bulandırıyor!»

Sonra Fausta'ya cevap vermek lüzumunu hissetti:

— “Aman Madam! Ben sizin bu güzel sözlerinizi cevap vermekten âciz bir serseriyim... Ben sizin gibi parıltılı sözler de bulamam... Bilmem ki ne diyeyim?.. Benim Loïse adlı bir sevgilim vardı, zavallı öldü...”

Pardaïllan sarardı. Gırtlığından boğuk bir ses fırladı:

— “O öldü... Fakat onu hâlâ seviyorum!... Ve daima da seveceğim!..”

Başını eğmiş, duruyordu. Fausta bu cevabı alınca kukuletisini başına geçirdi ve hiçbir söz söylemeden çekilip gitti. Birkaç adım attıktan sonra geriye döndüğü vakit Pardaïllan'ın ağladığını gördü ve yüreğinde, Pardaïllan'ın ölü sevgilisine karşı müthiş bir kin ve kıskançlık belirdi. Hızlı hızlı yürüyerek Chant-du-Coq hanının karşısındaki esrarengiz konağa yöneldi. Odasına girdiği zaman, yüzünün şekli değişti ve kendi kendine yüksek sesle bağırdı:

«Pekâlâ! Öyleyse dövüş devam edecek!.. Zaferin bende kalacağından hiç şüphem yok! Evvelâ işe bu hain papazı cellâda teslim etmekle başlayalım!..»

Eline kalem alarak, bir kâğıda acele şu satırları yazdı:

«Majeste, Jacobins tarikatinden Jacques Clément adlı bir papaz, sizi öldürmek amacıyla Chartres'e gelmiş bulunuyor. Bugünkü alay esnasında öldürülecektiniz. Ancak mucize kabilinden kurtuldunuz.»

Birkaç dakika sonra kim olduğu bilinmeyen bir silâhşor, bu mektubu Cheverni konağına bırakıp ortadan kayboluyordu.

CHANT - DU - COQ HANI

Kral Üçüncü Henri, Chartres kilisesindeki âyinden sonra Cheverni konağına dönmüş, sırtındaki kaba entariyi çıkarıp şık elbiselerini giyinmiş ve yakınlarıyla birlikte sofraya oturarak yiyip içip eğlenmeye koyulmuştu. Sofrada Sainte-Maline, Chabre ve Montsery de vardı. Bilhassa bu üçünün Bastille zindanından kaçışlarının hikâyesi, kralı fevkalâde eğlendiriyordu. Lâkin üç arkadaşı, bu kaçışın Şövalye de Pardaillan sâyesinde olduğunu anlatmaktan kaçınmış ve bütün marifeti ve kahramanlığı kendi üstlerine yıkmışlardı. Böyle de olsa, Bastille'den kaçmanın önemli bir iş olduğu muhakkaktı ve kral, olayı çok eğlenceli buluyordu.

Yemeğin sonlarına doğru kralın annesinin adamlarından biri, Henri'ye yaklaşarak, kulağına bir şeyler fısıldadı. Kral hemen ayağa kalktı. Sofradakilere:

— “Kraliçe beni istiyormuş, müsaadenizi rica ederim!” Dedi.

Annesinin odasına girdiği zaman Catherine de Médicis'in:

— “Tanrıma şükürler olsun!” Dediğini duyduğu vakit epeyce hayret etti.

Annesinin yüzündeki endişe işaretlerini gördü ve şaşırarak sordu:

— “Neniz var Madam? Ne oldu? Neden sarardınız? Bir tehlikeyle mi karşılaştınız?”

— “Evlâdım, asıl tehlike sizin için vardı. Bir ölüm tehlikesi atlattın!”

Üçüncü Henri sapsarı kesilerek çevresine ürkek bakışlarla baktı. İhtiyar kraliçe, oğlunu kucakladı:

— “Artık korkacak bir şey kalmadı. Şimdilik her türlü tehlike uzaklaştı...” Dedi.

— “Şimdilik mi? Demek ileride tehlike çıkması ihtimali var?..”

— “Eğer sözlerimi dinlersen bir daha böyle bir tehlikeyle karşılaşmazsın oğlum! Artık bu çeşit olaylara ve törenlere katılma... Silâhsız da gezme... Bak bugün az kalsın seni öldüreceklermiş...”

Kral kekeleydi:

— “Beni mi? Kim?... Guise taraftarları mı?”

— “O olsun, başkası olsun mühim değil... Hele şu mektubu oku da...”

Catherine de Médicis, konağa bırakılan mektubu uzattı. Kral, bir koltuğa çökerek okudu. Sonra:

— “Papazmış ha?” Dedi. “Hem de Jacobins’-miş... Onlara az mı para verdim? Manastırın başpapazı Bourgoing’i tanırım... Bana ihanet edecek adam değildir.”

— “Bana kalırsa gösterdiğin itimat yersizdir oğlum... Ne kadar iyilik yaparsan o kadar kin uyandırırsın zavallı çocuğum... Bak beyaz çilekeşler mezhebini sen kürdün değil mi? Gördün ya, hepsi Guise taraftarı olmuş. Paris’ten gelen alayla birlikte geldiler...”

Kral yavaş bir sesle ve düşünceli düşünceli:

— “Çok doğru!” Dedi. “Acaba bu Jacques Clément’e ben ne yaptım? Eğer böyle her önüne gelen, kralları öldürmeye kalkarsa milletin hâli ne olur?”

— “Görüyorsun ya?... Şu hâlde senin de kendi-

ni müdafaa etmen lâzım... Yarından tezi yok, hemen Blois'e gidelim. Bir kere Blois kalesinin hendekler, siperler ve surlarla çevrili şatosuna sığınalım. Ondan sonrası kolaydır. Bir yandan o papazı buldurman lâzım... Cezası ibret verecek ağırlıkta olmalı..."

— "Orasını merak etmeyin anne! Peşine öyle üç tane zağar saldıracığım ki nerede olsa kendisini muhakkak bulurlar!"

İhtiyar kraliçe yalnız kalınca bir an daha düşündü. Sonra mırıldandı:

«*Clément! Ben bu adı bir kere daha duymuş olmalıyım... Acaba nerede? Şu Jacques Clément kimmiş bakalım... Gidip bir kere de Ruggieri'ye sorayım!*»

Bir-iki salon geçip bir merdivenden tırmanarak tavan arasına vardı. Oradaki odalardan birinde ihtiyar bir adam bir sürü kitap arasında bir masanın başına oturmuş, derin düşüncelere dalmıştı. Ruggieri'yi hikâyemizin başlarında tanımıştık. Kraliçenin müneccimi ve zehircibaşısı olan bu adam, bütün ömrünce hayat iksirini bulmak için çalışmış, yorulmuş, yıpranmıştı. Artık iyice ihtiyarlamış ve beli bükülmüştü. Ruggieri, kraliçeyi görünce gülümsedi ve:

— "Majeste kraliçe, Kont de Loignes'i gördüler mi?" Dedi. "Artık tamamıyla iyileşti. Tıpkı Düşes de Guise ile seviştiği zamanlardaki gibi güçlü kuvvetli bir adam hâline geldi. Fakat şimdi yüreğinde, Guise'ye karşı müthiş bir kin taşıyor. Eğer Guise, bir gün ölecekse ölüm şarabını muhakkak Loignes'in elinden içecektir Majeste!"

Kraliçe, ihtiyarın sözünü kesti:

— "Ben seninle bu işi konuşmak için gelmedim. Oğlumu öldürmek istiyorlar Ruggieri!"

— “Bunda şaşılacak bir şey yok Madam!”

— “Niçin onu öldürmek istiyorlar Ruggieri? Benim kalbimi deşseler daha iyi değil mi? Ben onu deli gibi severim. Artık elimde bir tek o kaldı. Onu da elimden alırlarsa hâlîm ne olur? Bu iş yine Guise ile Henri de Béarn’ın başı altından çıkmış olacak.”

Ruggieri ayağa kalkmış, geziniyordu.

— “Henri de Béarn’ın işi tıklarında gidiyor... O, böyle şeylerle uğraşmaz!” Dedi.

— “Doğru... Fakat herhalde bu işi hazırlayan Guise’dir. Krala karşı bir papazı silâhlandırmışlar.”

— “Papaz mı?”

— “Evet, Jacobin’lerden... Hem de adı bana hiç yabancı gelmiyor. İsmi Jacques Clément’miş!... Bu adamı herhalde sen de hatırlayacaksın...”

Ruggieri birdenbire irkildi:

— “Oğlunuzu Jacques Clément mi öldürmek istiyor dediniz?” Diye sordu. “Öyleyse korkmakta haklısınız Madam! Her türlü ihtiyat tedbirini alınız. Oğlunuzun çevresindeki muhafızları artırınız. Hiçbir yemeği muayene ettirmeden yedirmeyiniz!”

— “Neler söylüyorsun Ruggieri? Kim bu adam? Bu kadar müthiş?... Beni korkutma!...”

— “Sizi korkutuyor muyum? Ne sanıyorsunuz? Bu adam ne Guise’ye, ne de protestanlara hizmet eden biri... Bu, kendi adına hareket eden ve sizden öldürülen anasının öcünü almak isteyen biridir. Hatırlıyor musunuz Catherine?... Alice de Lux’un sevgilisinin adı Clément’ti değil mi? Bu Jacques Clément de, Alice de Lux’un oğludur.”

Kraliçe dehşetten taş kesilmiş gibi kalakaldı. Ruggieri ise bir kutudan çıkardığı haplardan bir tanesini yuttuktan sonra pelerinini sırtına alarak

acele acele merdivenlerden indi. Aşağıdaki salonda kalabalık vardı. Birtakım asîlzâdeler konuşup gülüşüyor, subaylar sohbet ediyor, kapılarda nöbetçiler geziniyordu. Ruggieri geçerken, herkes korkuyla birer kenara çekildi. İhtiyar büyücü, çevresinde uyardığı dehşete aldırmayarak asîlzâdelerden birine doğruldu ve:

— “Mösyö de Chalabre” dedi. “Hem sizinle hem de iki arkadaşınızla konuşacaklarım var!”

— “Başüstüne!”

Chalabre, Sainte-Maline’yle Montsery’e bir işaret çaktı. Sokağa çıkıp orada kendilerini bekleyen müneccime ulaştılar.

Müneccim hemen:

— “Baylar!” Dedi. “Sizin krala canınızı verecek kadar sâdık olduğunuzu bilirim. Halbuki şimdi majestenin başında büyük bir tehlike dolaşüyor... Bir adam Chartres’e kralı öldürmek için gelmiş!..”

Sainte-Maline atıldı:

— “Bizim bu işten haberimiz var!”

Montsery de:

— “Kral bize, o adamı bulmamızı emretti!” Dedi.

Ruggieri sevindi:

— “Âlâ! Şu hâlde bu papazın ölmesi lâzımdır baylar!”

— “Zaten elimize geçerse olacağı da o...”

Ruggieri sordu:

— “Mükemmel! Peki hu papazı tanıyor musunuz? Kendisini nasıl bulacaksınız? Adam Chartres’den kaçmadan hu işi halletmek lâzım değil mi?”

Üç delikanlı birbirlerine baktılar. Sonra Chalabre:

— “Siz bize geldiğiniz zaman biz de hu işi dü-

şünüyorduk zaten!” Dedi. “Eğer sizin bildiğiniz bir şey varsa bize söyleyin de işimiz kolaylaşsın!..”

— “Kendisini hiç gördünüz mü?”

— “Hayır!.. Görmedik!”

— “Öyleyse baylar, siz şimdi kralın yanından hiç ayrılmayın... Kendisini bir dakika bile gözden kaçırmayınız. Yanına kimseyi sokmayınız. Kral, neden papazı aramaya başlamadığınızı sorarsa kraliçenin kendisini korumak için emir verdiğini söyleyin ve papazı benim aramakta olduğumu bildirin. Beni burada bekleyin. Eğer gelmezsem, demek ki işim bitmiştir. O takdirde sizin işiniz başlayacaktır. Haydi efendiler!”

Ruggieri uzaklaşıp gitti. Üç adam, müneccimin sarayda ne kadar nüfuzlu olduğunu bildikleri için ondan aldıkları emirlere derhal itaat ettiler. Zaten onlarca kralı öldürecek adamı, herkesten önce hiç şüphesiz bu sihirbaz bulabilirdi. Onun için kralın oda kapısında nöbet beklemeye başladılar.

Ruggieri o gün, akşama kadar görünmedi. Bu arada kral, bütün subaylarını yanına çağırarak Blois'e hareket edeceğini bildirdi. Bu subaylar arasında, papazın tâkibine memur ettiği üç arkadaşı da görünce, yüzü asıldı. Fakat papazın Chartres'den çıkıp gitmiş olması ihtimalini düşünerek sesini çıkarmadı. Crillon'a nöbetçileri artırması emrini vererek odasına çekildi. Ertesi günü yola çıkmaya karar vermişti. Bir an evvel Blois kalesinde emniyet altında bulunmak istiyordu.

Üç arkadaş o gece tekrar kralın kapısında nöbete koyuldular. Saat akşamın onbirinde Ruggieri çıkageldi. Konakta herkes uyuyordu. Müneccim, kapının eşiğinde üç arkadaşına işaret ederek çağırırdı. Sainte-Maline, Chalabre ve Montsery hançerlerini

yokladıktan sonra pelerinlerine sarılıp müneccimin peşinden sokağa çıktılar. Ruggieri sadece:

— “Gelin!” Dedi.

Sessiz sadasız epey bir zaman yürüdüler. Önden giden Ruggieri nihayet dar bir sokağa dalarak bir katlı, fakir bir evin önünde durdu. Her yer zifirî karanlıktı. Yalnız evin bir odasından hafif bir ışık sızıyordu. Bu ışıkta, kapının üstünde asılı levha okunuyordu. Levhada Chant-du-Coq yazısı vardı. Ruggieri, elini ışıklı pencereye uzattı:

— “İşte burası!”

Chalabre sordu:

— “Güzel ama nereden içeriye gireceğiz?”

— “Kapıdan... Önünüze bir avlu çıkacak. Bir tahta merdiven göreceksiniz. Merdivenin üstünde camlı bir kapı var. Oradadır.”

Üç arkadaş, müneccimin kendilerine göstermiş olduğu ahır kapısına doğruldular. Yüzlerinin hatları gerilmiş, heyecan içinde ilerliyorlardı. Ruggieri üç adamın arkasından baktı, sonra:

«*Jacques Clément artık ölmüş demektir!*» Dedi.. «*Bir ölü daha!.. Fakat kabahat kimde?.. Mademki anası öldü, varsın oğlu da ölsün!*»

Gerisin geriye dönerek hızla Cheverni konağına doğruldu. Ana kraliçenin yanına çıktı ve:

— “Catherine!” Dedi. “Müsterih olunuz... Kral ölecekse herhalde Jacques Clément’in eliyle ölmeyecektir.”

İhtiyar kraliçe titredi:

— “Papazı öldürdüler mi?”

— “Hayır!.. Fakat öldürüyorlar!”

Bu sözlerden sonra tekrar çatı arasındaki odasına çıkarak kendini kitaplara verdi. Bir saat sonra dün-

yada bir Catherine de Médicis'le bir Üçüncü Henri bulunduğunu, hattâ Jacques Clément'i bile unutmuştu.

Sainte-Maline, Chalabre ve Montsery, ahır geçerek bir avluya vardılar, merdiveni çıkınca, camından ışık vuran kapıya ulaştılar. O kadar sessiz yürümüşlerdi ki içeriden kimsenin dışarıda birilerinin bulunduğunu farketmesine imkân bırakmamışlardı. Chalabre yavaşça kapıyı açmaya çalıştıysa da içeriden sürgülü olduğunu görünce bir yumrukta camı parçaladı. Açılan delikten kolunu sokarak sürgüyü çekti. Arkadaşları da hançerlerini çektiler. Hep birlikte odaya daldılar.

Bütün bunlar, göz açıp kapayıncaya kadar olmuştu. İçeriden bir sesin bağırıldığı duyuldu :

— “Bu da herhalde yeni bir odaya giriş usulü olacak!”

Üç adam, zıkkadak duralayıp söylendiler:

— “Şövalye de Pardaillan!”

Şövalye:

— “Hey baylar!” Dedi. «Kudurdunuz mu? Yoksa açlıktan, susuzluktan bekleyecek takatiniz mi kalmadı? Kudurduysanız şimdi hepinizi apar topar pencereden fırlatır atarım. Yook susuzsanız, oturun da şu Beaugency şarabı damacanasını birlikte açalım!”

Montsery, Chalabre ve Sanite-Maline, ne yapacaklarını şaşırmış bir hâlde duralamışlardı. Bir masanın çevresinde oturan Pardaillan, Dük d'Angoulême ve tanımadıkları biri, kendilerine bakıyordu. Üçü de hemen bu tanımadıkları adama döndüler. Sonra içeridekilere selâm verdiler. Sainte-Maline:

— “Bu kadar kaba bir şekilde odanıza girdiğimiz için bizi affedin Mösyö de Pardaillan!” Dedi.

“Biz burada sizi bulmayı ummuyorduk. Şurada oturan zat, kimi aradığımızı size söyleyebilir sanırım!”

Papaz:

— “Kimi arıyorsunuz?”

Diye sorarken Şövalye de, Dük d’Angoulême’ye hemen kılıç çekmeye hazır olmasını işaret etmişti. Montsery:

— “Kral hazretlerini öldürmek isteyen Jacques Clément adlı bir papazı arıyoruz!” Dedi.

Papaz soğuk bir gülümseyişle sordu:

— “Eh ondan ne istiyorsunuz bakalım?”

Chalabre lâfa karıştı:

— “Şu üç hançerle ondan üç şey soracağız!” Dedi.

Papaz ayağa kalktı ve sâkin bir sesle:

— “Jacques Clément benim!” Dedi.

Üç silâhşor, tekrar Pardaillan’a selâm verdiler. Sainte-Maline, şövalyeye sordu:

— “Krala fedakâr ve sâdık mısınız Mösyö de Pardaillan.”

Pardaillan ciddiyetle:

— “Bu söylediğiniz şey, zamana ve duruma göre değişir!” Dedi. “Bugün kendisine sâdıktım. Kilisede hep yanında bulundum. Ben olmasaydım belki başına bir felâket gelirdi. Öyle değil mi Mösyö Clément!”

Papaz soğukkanlıydı:

— “Çok doğru!” Dedi.

Pardaillan sözüne devam etti:

— “Majesteye geçen gece de gayet sâdıktım. Çünkü onun bugün öldürülmemesine çalıştım. Doğru değil mi Mösyö?..”

Papaz yine:

— “Doğru!” Dedi.

Üç silâhşor, bir ağızdan sordular:

— “Peki şimdi?.. Bu papazı gebertmemize müsaade edecek, kralımızı bir câniden kurtaracak mısınız? Yoksa size de saldıralım mı?”

Şövalye gayet sâkin:

— “Vallahi böyle şeyler bana vızgelir.” Dedi. “Dün kralı bir felâketten kurtarmak aklıma esti. Bu akşam da kralın bir cinayet daha işlemesine engel olacağım! Baylar, ben sağ oldukça misafirim olan şu zatın kılına dokunamazsınız!”

Pardaillan’la Charles d’Angoulême’nin kılıçlarını çekip ayağa fırlamaları bir saniye bile sürmemişti. Tam kılıçlar çatışacakken Sainte-Maline:

— “Bir dakika!” Dedi. “Şehrin, Crillon’un askerleriyle dolu olduğunu elbette bilirsiniz. Bu askerler, çıkaracağımız gürültüye koşacaklardır. Galip de gelseniz sonunda yakalanacaksınız. Siz yakalanırsanız bizim de öleceğimiz muhakkaktır. Vakit varken biraz düşünün!..»

Pardaillan kılıcını indirdi:

— “Bu sözleriniz çok mânalı!” Dedi.

— “Hah şöyle, biraz aklınız başınıza gelsin!..”

— “İş öyle değil. Güneş doğarken muhakkak Chartres’ten çıkacağım! Yakalanmaktan da korkuyor değilim... Siz beni zorlamazsanız sizi öldürmeye hiç niyetim yok.”

Chalabre:

— “Şu halde papazı temizlememize razısınız?” Dedi.

— “Ne gezer? Yalnız size, bana olan borcunuzu hatırlatıyorum. Daha bana iki can borçlu değil miydiniz? Bunlardan birinin yerine Mösyö Jacques Clément’in hayatının bağışlanmasını istiyorum.”

Pardaillan bu sözleri söyledikten sonra kılıcını kınına soktu ve sükûnetle yerine oturdu. Çünkü bu üç azılı kaatilin adam öldürmeyi tavuk boğazlamak kadar basit bir iş saydıkları hâlde verdikleri sözleri tutmamayı büyük bir şerefsizlik sayacaklarını muhakkak biliyordu. Nitekim öyle oldu... Üç silâhşor tereddüt bile etmeden kılıçlarını kınlarına yerleştirdiler ve hiddetten bembeyaz kesilmiş bir hâlde, tir tir titreyerek duraladılar.

Chalabre:

— “Papaz!” Dedi “Allahına şükret ki karşımıza, bir sözle hançerlerimizi kınlarına sokturacak bir insanı senin yardımına gönderdi!”

Montsery de söylendi:

— “Mösyö de Pardaillan, böylece size borcumuzun üçte ikisini ödemiş bulunuyoruz. Şimdi biri kazanıyor!”

Sainte-Maline de:

— “Bu bir tanenin kendi hayatınızın bağışlanması suretiyle ödenmesinden pek memnun kalacağız!” Dedi.

Pardaillan başıyla evet yerine bir işaret yaptı. Dudaklarında garip bir gülümseme belirdi ve:

— “Sizden istenecek tek şey olarak hayatımın kalması demek, işlerin yoluna girmiş olması demektir.” Dedi.

Üç arkadaş, artık konuşacakları şey kalmadığını düşünerek gitmeye niyetlendilerse de Şövalye atıldı:

— “Baylar, benimle bir kadeh Beaugency şarabı içmezler mi?”

Sainte-Maline:

— “Kralın sıhhatine olursa, memnuniyetle!..”

— “Vallahi, siz istediğinizin sıhhatine için!.. Ben, hepimizin sıhhatine içeceğim!”

Üç silâhşor, gülerek masanın etrafına dizildiler ve öldürmeye gelmiş oldukları adamla kadeh tokuşturmaya başladılar. Fakat bu keyif kısa sürdü. Birdenbire Chalabre:

— “İyi ama, şimdi krala ne diyeceğiz?” Dedi. “Aradığımızı bulamadık diyemeyiz. Çünkü bizi buraya, kendi adamı getirdi.”

Montsery de:

— “Buraya kan akıtmak için geldik. Kan yerine Beaugency şarabı akıttık diyemeyiz ya!” Dedi.

Sainte-Maline de endişeyle söze karıştı:

— “Vallahi ne desek bizi asacaktır!”

Bu sırada Pardaillan söze girişti:

— “Müsaade ederseniz ben size bir hâl çâresi söyleyeyim. Gelin, siz şu Jacques Clément’ten kurtulun!”

Üç delikanlı birbirlerine bakıştılar. Sonra bir ağızdan:

— “Nasıl?” Dediler. “Papazı bize teslim ediyormusunuz? Eğer öyleyse hiç korkmayın! O kadar çabuk davranacağız ki farkına bile varmadan öbür dünyaya göçmüş olacak!..”

Pardaillan:

— “Yok yok, yanlış anlaşılmasın!” Dedi. “Demek istediğim o değil. Kral, Jacques Clément’in öldürülmediğini anlarsa Chartres şehrinin bütün kapılarını kapattırır ve her tarafı aratarak kendisini muhakkak bulur. O zaman siz de soluğu darağacında alırsınız! Yahut da papazı öldürmeye mecbur olursunuz ve bunun için de evvelâ beni öldürmek, sözünüzü tutmamak mecburiyetinde kalırsınız.”

Üç adam, bir ağızdan:

— “Çok doğru!” Dediler. “Her ikisi de istenecek şeyler değil!”

— “Size biricik yolu göstereyim! Biz üç kişiyiz. Bize üç at bulun. Bizi şehrin ilk kapısına kadar götürün, kapıdan çıkartın... O zaman biz ortadan kayboluruz. Papaz efendi manastırına döner ve artık kendisinden bahsedildiğini bile duymazsınız. Tabii o zaman krala papazı öldürdüğünüzü söylemenizde hiçbir tehlike kalmaz.

Sainte-Maline:

— “Bu fikir pek hoşuma gitti. Chalabre sen ne dersin?” Diye sordu.

— “Derhal işe koyulmamızı teklif ederim, ne diyeceğim? Montsery ile ben hemen üç at getirelim. Kralın ahırını at dolu... Sen de Mösyö de Pardaillan'ı şehrin kapısına kadar götür Sainte-Maline!”

Pardaillan'ın yüzünde belirli belirsiz bir gülümseme belirdi. Kendi kendine: «*Babam bana, bazan kılıcın elde edeceğinden fazlasını diplomatlık elde eder, derdi. Ne doğru söylermiş?*» Diye düşündü.

Chalabre ile Montsery birer kadeh daha Beau-gency şarabı içtikten sonra çekilip gittiler. Jacques Clément sırtındaki cübbeyi atınca zarif bir süvari elbisesiyle meydana çıktı... Üzerinde silâh namına kendisine bir melek tarafından verildiğine inandığı hançerden başka bir şey yoktu. Charles d'Angoulême hancıya olan borçlarını ödemek için kesesinden bir ekü çıkarıp masanın üstüne bıraktı ve hep birlikte sokağa çıktılar.

Uzun bir süre yürüdükten sonra şehrin kapılarından birine ulaştılar. Az sonra da birtakım at sesleri duyuldu ve iki ata binmiş, Chalabre'yle Montsery'nin yedeklerinde bir üçüncü hayvanla birlikte geldikleri görüldü. Pardaillan, Jacques Clément ve Diik d'Angoulême hemen atlara atladılar. Chalabre öne düşerek kapıdaki nöbetçi subayıyla konuştu. Sonra şehri dışarıdan ayıran hendeğin üstündeki köprü in-

dirildi. Üç arkadaş köprüye saldırırken Chalabre uzaktan bağırdı:

— “Uğurlar olsun baylar!..”

Pardaillan da:

— “İnşallah tekrar görüşürüz!” Dedi.

Sainte-Malinc cevap verdi:

— “Gayret edin de yakında buluşalım!.. Belki borcumuzun son kısmını ödemek fırsatı elimize geçer... Bilseniz sizi öldürmeyi ne kadar canım istiyor... Ne yapayım, sizinle bir arada yaşamamanın imkânı yok!..”

Bu, konuşulan son söz oldu. Gecenin zifirî karanlık olmasına rağmen üç süvari, atlarını dörtnalla sürmeye başladılar. Şafak atarken bir köyde durdular. Atlar biraz dinlenirken kendileri de ufak bir meyhaneye girdiler. Chartres’den beri konuşmamış olan Jacques Clément:

— “Burada sizden ayrılmam lâzım!” Dedi.

Pardaillan:

— “Neden?” Diye sordu.

— “Artık manastırına dönmeliyim... Ben orada Allahın emirlerini yerine getirmek için çıkmıştım!”

— “Yani Fausta’nın emirlerini!..”

— “Tanrı, yoluma sizi çıkardı. Demek ki Valois’in son dakikası henüz gelmemiş. Şimdi manastırda ki odama kapanıp tanrının yeni emirlerini bekleyeceğim. Herhâlde melek bana bir defa daha görünecektir!”

Pardaillan genç papazın yüzüne baktı:

— “Senin, Fransa Kralını öldürmeni istemedim!” Dedi. “Çünkü bu ölümün Guise’ye yarayacağını ve onun kral olacağını biliyor, bunu da hiç istemiyorum!”

— “Peki Pardaillan! Ya bir gün kralın ölümü Guise'nin işine yaramayacak bir hâl alırsa?!..»

— “O zaman Kral Henri'nin canı cehenneme!.. Umurumda bile olmaz!..”

Papaz ciddiyetle cevap verdi:

— “Âlâ! Ben de annemin hâtırasına yemin ederim ki Üçüncü Henri sizin himayenizde bulunduğu müddetçe ona dokunmayacağım. Arada bir beni hatırlarsanız, benim için duâ ediniz!..”

Jacques Clément, bu sözlerden sonra atına atladı ve kısa zamanda gittikçe ufalan bir toz bulutu hâline geldi. Şövalye uzun zaman onun arkasından baktıktan sonra:

— “Demek, oğul, nihayet anasının öcünü alacak!” Dedi. “Vaktiyle Catherine de Médicis'le Alice de Lux arasındaki mücadele, şimdi ikisinin de oğluna, Henri'yle Jacques'e miras kaldı... Bakalım kader ne gösterecek?”

Meyhaneye döndü ve Charles d'Angoulême'yle birlikte orada bir saat kadar dinlendi.

Chalabre, Montsery ve Sainte-Maline Cheverni konağına döndükleri zaman Ruggieri'yle karşılaştılar. Müneccim:

— “Ne oldu?” Diye sordu. “Kral artık rahat uyuyabilir mi?”

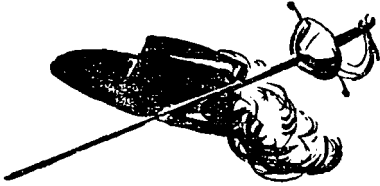
Chalabre, gayet sâkin bir tavırla:

— “Evet... Hiç korkusuz uyuyabilir!” Dedi. “Papazın cesedi şimdi Eure nehrinin dibinde yatıyor!..”

Bu yalana kolay inanıldı. Kral, üç silâhşora başardıkları işten dolayı büyük birer para mükâfatı verdi. Kraliçe de oğlunun endişeden kurtulmasına ziyadesiyle sevindi.

Ertesi gün Blois'e hareket edilecekti. Sabahın erken saatlerinde kalabalık bir atlı kafilesiyle birlikte

kral ve maiyeti Chartres'den çıktılar. Hareketlerinin üçüncü gününün akşamı sâkin bir yolculuktan sonra Blois'e varıldı. İleride kendileriyle orada karşılaşmak üzere hikâyemizin başka iki önemli kahramanına dönelim.

PICOUIC'LE CROASSE CENNETTE

Croasse ile Picouic'i, domuz yavruları gibi meşe palamutlarıyla açlıklarını giderir bir hâlde bırakmıştı. İki arkadaş bu garip yemekle karınlarını doyurduktan sonra civardaki bir dere den bol bol su içtiler. Picouic, bundan böyle palamuttan başka bir şey yemeyeceğine yemin ediyor, Croasse ise Montmartre sırtlarında mükemmel bakılıp beslenecekleri bir yer olduğunu, bunu şimdi hatırladığını söyleyip duruyordu:

— “Tepedeki Bénédictines manastırında benim için yanıp tutuşan kutlu bir kadın var...” Diyordu. “Eminim ki rahibe Philomène, bana olan aşkı yüzünden beni besleyip tavlayacaktır.

— “Senin bu kadına kendini sevdirmenin imkânı yoktur.”

— “Neden?”

— “Neden olacak, o kadar çirkinsin ki yüzüne bakanın, kırk yıl işi rast gitmez!”

Croasse bu söze hiç kızmadan şu cevabı verdi:

— “Zaten o da beni bunun için seviyor ya...”

İki arkadaş, böylece konuşa konuşa Montmartre sırtını bulmuşlardı. Hava güzeldi. Croasse önden, Picouic arkadan, manastırın duvarlarındaki çöküntülerden içeriye girdiler. Bénédictines rahibelerinin ettikleri tarlaları alıcı gözüyle seyrettiler. Croasse'nin gözüne bir-iki rahibe çarptıysa da bunların arasında gönlüne, daha doğrusu midesine hizmet edecek olan kadını göremedi. Philomène meydanlarda yoktu.

Böylece iki saat kadar geçti. Bu arada döküntü taşların üstüne oturmaktan başka çâre bulamadılar. Garip garip düşünürlerken Croasse birdenbire vaktiyle Belgodère'nin bekçilik ettiği, etrafı tahta perdelerle çevrili köşkü hatırladı:

— “Şu tahta perdeli yere girelim...” Dedi. “Ara-dığımızı mutlaka orada buluruz!”

Vaktiyle orada Belgodère'den bir ton sopa yemişti. Çingene, acaba yine orada mıydı? Croasse, Belgodère'nin orada Violetta'yı beklediğine emindi. Nitekim bu yüzden Şövalye de Pardaillan'a, kızın orada olduğunu haber vermiş. Şövalye de hiç şüphesiz, kızcağızı alıp götürmüş olacaktı. Bu hesapça Belgodère'nin artık orada olmaması lâzımdı ama ne olur ne olmaz... Şu tahta perdeye ihtiyatlıca yanaşmak ve Belgodère'nin yüzünü görür görmez, tabanları kaldırıp kaçmak en doğru işti.

Croasse, yavaş yavaş tahta perdeye yanaştı. Tah-taların aralıklarından içeriye göz attı. Görünürde kimseler yoktu.

Arkadaşının anlattıklarına bir türlü inanamayan Picouic:

— “Hani ya?” Diye sordu. “Şu dilber Philomène nerelerde ya?”

Fakat o, bu suali sorarken Croasse de birdenbire gerilemiş ve:

— “Bak!” Diye fısıldamıştı.

Picouic, gözlerini tahtanın aralığına uydurdu. Bir süre baktıktan sonra:

— “İçeride iki kız var...” Dedi. “Kaçmak istiyormuş gibi bir halleri var... Fakat yüzlerini göremedim!”

Croasse bir müddet daha baktıktan sonra söylendi:

— “Kızlardan biri Violetta azizim... Ötekini tanıyamadım! Gel gidelim... Çünkü Violetta nerede ise Belgodère de oradadır... Ben palamut yemeyi sopa yemeye tercih ederim...”

Picouie:

— “Peki, öteki kız kim?” Diye sordu.

— “Vallahi ben orasına karışmam, gidiyorum!..”

Bu sözle birlikte dönüp gidecekti ki birdenbire arkalarından çatlak bir ses:

— “Ne arıyorsunuz burada?”

Diye haykırınca Croasse, korkusundan taş kesilmiş gibi duraladı. Acaba sopa kafama mı, yoksa başka bir yerime mi inecek diye düşünürken, bu sesin Belgodère'ninkine hiç benzemediğini kestirerek, yavaşça döndü ve dönmesiyle beraber:

— “A!.. Philomène!..” Diye haykırması bir oldu.

Picouic de hayret içinde dönmüş bakıyordu.

— “Vay canına! Sahi imiş be!” Dedi.

Philomène, Croasse'yi görür görmez, utanmış gibi bakışlarını yere indirmişti. Yalnız değildi. Yanında, köylü kıyafetinde cadı yüzlü, şüpheli bakışlı bir kadın daha vardı. Bu kadın rahibe Marie-Ange'ydi. Ve çatlak sesiyle Croasse'yi ürkütmüş olan da o idi. Croasse deminki soruya cevap vermek lüzumunu hissederek:

— “Aziz dostumuz Belgodère'yi arıyorduk,” dedi. “Bakalım sıhhati yerinde mi diyorduk...”

Rahibe Marie-Ange:

— “Kimmiş o Belgodère?” Diye payladı. “Burada öyle birisi yok...”

— “Canım şu çingeneyi söylüyorum. Burada bekçilik ediyordu hani...”

— “Ha, o mu?... O zındık herif mi?... Allaha şükürler olsun defoldu gitti...”

Croasse, sözü değiştirmenin sırası geldiğine hükmederek:

— “Ah sevgili Philomène'm!” Diye bağırdı. “Seni gördüğüne ne sevindim bilsey!”

Ve kart kızın kendisini toparlamasına imkân bırakmadan kaldırdığı gibi iki yanağından şapır şupur öptü. Philomène, bu ânî karşılaşmanın üstüne binen öpücüklerin etkisiyle büsbütün alıklaşmıştı. Marie-Ange'ye gelince, hâlâ aksileniyordu.

— “Haydi bakalım! Rezil haydutlar! Defolun buradan bakalım!..”

Philomène sevgilisini müdafaa etmek lüzumunu duydu:

— “Aman kardeşim, Mösyö Croasse haydut filân değildir.” Dedi. “Fevkalâde güzel sesi vardır.”

Marie-Ange biraz yumuşadı:

— “Peki burada ne arıyorsunuz bakalım?” Diye sordu.

Bu soruya Picouic cevap verdi:

— “Ah bilseniz aziz Madam...”

— “Ben Madam değilim!.. Rahibeyim ben!..”

— “Ah bilseniz aziz rahibe!.. Arkadaşım iğne ipliğe dönmüştü de onun üzerine kendisini buraya getirdim...”

— “Neden iğne ipliğe dönüyormuş?”

— “Çünkü burada bir hazine bırakmıştı...”

Marie-Ange'nin gözleri parladı.

— “Hazine mi? Ne hazinesi? Ne kadar para vardı içinde?...”

— “Hayır muhterem rahibe... Öyle hazine de-

ğil... Bir aşk hazinesi... Bulunmaz bir sevgi hazinesi!..”

Eliyle rahibe Philomène'yi gösteriyordu. Philomène bu iltifatın verdiği utançtan bir kat daha alıktlaşmıştı. Birdenbire Marie-Ange'nin telâşlandığı ve:

— “Kaçıyorlar!.. Şu iki dinsiz kız kaçıyor!” Diye bağırdığı duyuldu.

Gerçekten, tahta perdenin içindeki Violetta ile arkadaşı bir fırsatını bulup bahçeye fırlamış ve yıkık duvarlara doğru koşmaya başlamışlardı. Picouic, rahibe Marie-Ange'nin gözüne girmek için bundan mükemmel bir fırsat bulamayacağını hemen akıl etti. Leylek bacaklarını açtığı gibi bir-iki sıçrayışta kızları önledi ve ikisini de tam duvarın yarısından fırlayacakları sırada yakalayarak bağırdı:

— “Nereye gidiyorsunuz edepsizler? Bu aziz rahibeleri bırakıp nereye gidiyorsunuz?”

İki genç kız, dehşet içinde duraladılar. Violetta:

— “Eyvah! Yakalandık Jeanne!” Dedi.

Sonra Picouic'e baktı. Hemen tanıdı. Gerçi Picouic de Belgodère'nin zulmü ve kırbacı altında çalışanlardandı ama Violetta bu inceliği bilmezdi ve Belgodère'nin yanındakilerin hepsini zalim olarak tanırdı. Şimdi de Picouic'i burada görünce, Belgodère'nin de oralarda olacağını sanmış, dehşet içinde kalmıştı. Lâkin tam bu esnada hiç ummadığı bir şey oldu. Picouic, kızcağızın kulağına eğildi ve yavaşça:

— “Korkmayın!” Diye fısıldadı. “Ben size düşman değilim... Çünkü Şövalye de Pardailan'la Müsyö le Dük d'Angoulême'nin yanlarında çalıştım. Sizi kurtarmaya geldim. Fakat şimdi size düşmanınışım gibi görünmeye mecburum.”

Violetta'nın gözlerinde sevinç ışıkları belirdi. Picouic sertlendi:

— “Haydi bakayım! Düşün önüme bakayım ke-pazeler!.. Sizi şu sayın rahibelere teslim edeyim!..”

Bu esnada Marie-Ange de soluk soluğa yanlarına koşmuş, Picouic'e:

— “Ah sayın Mösyö!” Diyordu. “Tanrı sizi benim imdadıma gönderdi. Siz olmasaydınız bu kâfirler elimden kaçacaklardı... Ben ne yapardım sonra?...”

Picouic, artık Marie-Ange'yle arasının kolay kolay bozulamayacak kadar iyileştiğini kestirerek iki kızını önüne kattı, götürüp tahta perdeye kapadı. Marie-Ange de peşinden gelmişti. Picouic'in, sıska yüzüne, uzun burnuna bakıp soruyordu:

— “Sizin adınız nedir Mösyö?”

— “Her zaman emrinizde olın Picouic!.. Gayet güzel bir sesim vardır. Kilise şarkılarını da çok iyi bilirim...”

Sözünü bitirir bitirmez de hemen bir ilâhi okumaya başlamıştı. Marie-Ange, çatlak bir sesle söylenen bu ilâhiyi derin bir saygı içinde dinledi. Zaten şarkının yarısında Croasse de katılmış, Philomène'ye gelince, ikide bir:

— “Ne ses yarabbi! Ne ses!..”

Diye söylenmeye koyulmuştu.

İki arkadaşı, böylece karın doyurmak için her türlü fırsatı elden kaçırmayarak, iki kart bâkirenin gözüne iyice girdiler. Hattâ, artık buradan ayrılacaklarını, şu iki kızın bekçiliğini yapacaklarını ve tarla işlerinde rahibelere yardım edeceklerini de söylediler. Rahibe Philomène ile Marie-Ange, iki adama yatacak bir yer gösterdikten sonra gidip bir hayli yiyecek de getirdiler. Yalnız, Croasse ortalık-

ta şarap şişesine benzer bir şey göremeyince dayanamadı:

— “Siz burada ne içersiniz?” Diye sordu.

Marie-Ange:

— “Su!” Dedi. “Şarap, yalnız, manastır başrahibesinin özel mahzeninde vardır!”

Picouic:

— “Bu mahzen girilmez bir yer midir?” Diye sordu.

Philomène:

— “Girilmez bir yer olsaydı, biz de sık sık girip çıkamazdık.” Diye cevap verdi. “Şimdiye kadar oradan az mı şarap aldık? Size de günde iki şişecik uydururuz.”

Bir saat sonra iki arkadaşın şarapları da gelmişti. Philomène’yle Marie-Ange ayrılıp gidince Croasse kıtlıktan çıkmış gibi yiyeceklere saldırdı ve arkadaşına:

— “Gördün mü ya?” Dedi. “Bu itibar, hep bana yapıyor.”

Picouic, hayran:

— “Vallahi sen müthiş adammışsın Croasse!” Dedi. “Ummazdım doğrusu...”

— “Sen ne sanıyorsun be? Bende hem zekâ var, hem de cesaret... Evvelce ben de kendimde böyle şeyler olduğunun farkında değildim ama... Farkına vardıktan sonra bu meziyetlerimden yararlanmaya başladım.”

Picouic:

— “Bana bak! Zekândan iyice istifade etmesini bilirsen biz zengin de oluruz...” Dedi.

— “O nasıl iş öyle?”

— “Gördün ya Violetta burada... Halbuki Mös-

yö de Pardailles'la Dük d'Angoulême harıl harıl onu arıyorlardı... Kendileri şimdi Bastille'de... Eğer oradan çıkabilirler ve biz de Violetta'yı onlara teslim edersek müthiş para alırız..."

Croasse'nin gözleri açıldı:

— "Mükemmel iş!" Dedi. "Desene biz cennete düştük! Hem burada mükemmel surette besleneceğiz, hem de sonunda zengin olacağız... Sana bir şey söyleyeyim mi? Şu Violetta'da bir iş olduğundan ben de ne zamandır şüpheleniyordum doğrusu..."

— "Elbette var! Zengin bir ailenin kızı olduğundan eminim. Kimbilir, belki anası babası da onu arayıp duruyorlardır. Bulanlara ne mükâfatlar verirler kimhilir... Hele şimdi şurada bir adamakıllı beslenelim de sonra işe gireriz!..."

— "Beslenelim kardeşim beslenelim! Philomène'nin yemekleri, meşe palamutlarıyla Belgodère'nin çakıl taşlarından çok daha iyi olduğundan eminim!"

RÜYA VE HAKİKAT

Jacques Clément; Pardaillan'dan ayrıldıktan sonra doğru Paris'teki manastıra gelmiş, atını ahıra bırakıp manastır müdürü Bourgoing'in huzuruna çıkmıştı. Bourgoing o sırada akşam yemeğini yiyor ve henüz gelmiş bir mektubu okuyordu. Yemekte rahatsız edilmekten hiç hoşlanmayan başpapaz, Clément'in kendisini görmek istediğini haber alınca elindeki mektubu bir tarafa bırakıp kaşlarını çattı. Odadaki bütün papazları dışarı çıkarttıktan sonra içeri giren Jacques Clément'e aksi aksi baktı:

— “Bu ne kıyafet kardeş?” Dedi.

Jacques Clément'in sırtında, hâlâ Chartres'deki süvari elbisesi vardı. Fakat şimdiye kadar birçok kereler Bourgoing'in karşısına böyle kıyafetlerle çıkmıştı. Bu seferki karşılaşmasına oldukça hayret ettiyse de ses çıkarmadı. Zaten ses çıkarmasına vakit de kalmadı. Bourgoing asabî asabî söylenmeye başlamıştı:

— “Size ne oldu Allahaşkına?... Beş gündür yine ortalarda yoksunuz. Böyle rahiplik mi olur? Sizi ne manastır adına sadaka toplamaya, ne de vaaz vermeye memur etmiş değiliz. Beş gündür neredesiniz? Burası otel mi? İsteddiğiniz anda, elinizi kolunuzu sallaya sallaya çıkıp girebilir misiniz?...”

Jacques Clément içerledi. Soğuk bir tavırla:

— “Affedersiniz sayın peder!” Dedi. “Unuttuğunuz bazı şeyler var sanırım!”

Bourgoing hemen sözünü kesti:

— “Ne demek? Ne biçim sözler bunlar?”

— “Canım, ben buradan ayrılırken beni kutlayan, hayırlı başarılar temenni eden siz değil miydiniz?”

Bourgoing ellerini göğe kaldırdı:

— “Aman yarabbi! Saçmalamaya başladı, delirmiş midir nedir?” Diye söylendi.

Jacques Clément hayretle karışık bir hiddet içinde:

— “Efendim... Sizinle uzun boylu konuşmamış mıydık?” Diye bağırdı. “Kutlu kitabımızın din uğrunda işlenecek kötülükleri de iyilik saydığımı söyleyen siz değil miydiniz?”

Bourgoing daha beter hayret etti:

— “Nasıl? Ne gibi bir kötülük işleyecektiniz bakayım? Bir de bana da mı leke sürmeye cesaret ediyorsunuz?...”

Jacques Clément daha fazla dayanamadı:

— “Ben, Chartres’e Fransa Kralı Üçüncü Henri’yi hançerlemeye gitmedim mi? Siz de beni teşvik etmiyor muydunuz?...” Diye bağırdı.

— “Aman yarabbi! Allah kuru iftiradan saklasın!..” “Bedbaht çocuk!..”

— “Ulu Tanrı adına yemin ederim ki!..”

— “Susun diyorum size... Yemin etmeyin!.. İşlediğiniz günah çok büyüktür. Hemen odanıza çekilip tövbe etmeniz, duâlar okumanız lâzım...”

Jacques Clément, kralı öldürmediği için kendisine ceza verilmek istendiğini anlamıştı. Boynunu büktü ve sesini çıkarmadan odadan dışarı çıktı. Fakat kapıda, güçlü kuvvetli birkaç papazın çevresini aldıklarını görünce cezanın umduğundan daha ağır olacağını kestirerek savuşmak istediye de, papazlar hemen kendisini sımsıkı yakaladılar. Bir tanesi:

— “Bizimle beraber çile odasına kadar geleceksin!..” Dedi.

Çile odası müthiş bir yer, âdeta bir zindandı. Jacques Clément kaçmak, kurtulmak istedi. Lâkin papazlar kendisini hemen yakalayıp kısıvrak bağladılar. Ağzına bir tıkaç soktuktan sonra sürükleye sürükleye götürdüler.

Bu esnada Bourgoing de tekrar odasına giren papazlara:

— “Zavallı kardeşimiz Jacques’in kafasını şeytanlar istilâ etmiş!” Dedi. “Bu hâlin bütün tarikatimize yayılmasından korkarım. Çile mahzenine benden başka kimse girmeyecek... Onun söylediği saçmaları kimse duymamalıdır!”

Çile odası, manastırın mahzenlerinin de altında idi. Buraya kırk ayaklı bir merdivenle inilirdi. Odukça geniş bir yerdi. Tavanı basıktı. Yere büyük dört köşe taşlar döşenmişti. Taşların her birine paslı bir halka iliştilmişti. Bu taşlardan her birinin altında bir tabut bulunuyordu. Vaktiyle buraya manastır büyüklerinin ölüleri gömülürdü. Şimdi ise yargıçların önüne çıkarılmayacak kimselerin işledikleri suçların cezası burada veriliyordu. Odada ne sıra, ne sandalya, ne de mobilya namına başka bir şey vardı. Hattâ üstünde kıvrılıp yatmaya yarayacak bir parça ot bile yoktu. Jacques Clément zifirî karanlık zindanda gezinirken su dolu bir testi bulunca Bourgoing’in kendisine böyle bir ceza vermeyi evvelden düşünüp tasarlamış olduğunu anladı. Testinin yanında bir somun ekmek de bulunca hiç şüphesi kalmadı ve kara kara düşünmeye koyuldu. Kendisini çile odasına attıkları sırada elini ayağını çözmüş, ağzındaki tıkaçı da çıkarmışlardı. Fakat bu serbestlikten, böyle zifirî karanlıkta istifade etmeye imkân mı vardı ki?

Jacques Clément başını ellerine dayadı. Dalgın bir hâlde kalakaldı.

Kendisinin, Tanrının bir meleği tarafından Üçüncü Henri'yi öldürmeye memur edildiğine inancısı tamdı. Üstelik öyle bir kadına rastlamıştı ki bu kadın da, kilisede kendisine görünen meleğe benziyordu. Bu kadını sevmişti ve kendine çizdiği vazifede o kadından da teşvik görmüştü. Demek aşk da kendisini, Henri'yi öldürmeye zorluyordu. Öte yandan anasının öcünü alması için de Henri'yi öldürmesi lâzımdı. Bu kadar kuvvetli sebepler bir araya gelince, işleyeceği cinayetin kutlu bir ödev olmasına nasıl inanmazdı?

Jacques Clément bu çeşit düşüncelerle zindanda, sayısını bilemediği uzun saatler geçirdi. Acıkınca kuru ekmek yedi, susayınca su içti. Sonra hücrede bir aşağı, bir yukarı dolaştı ve nihayet yorularak uykuya daldı. Uyandıktan sonra tekrar ekmek yedi ve su içti. Yine yattı...

Bir defasında uykusundan uyanıp da susuzluk hissettiği zaman testinin tükenmiş, ekmekten de hiçbir kısıntı kalmamış olduğunu gördü. Tekrar yattı. Yine ölçemediği, bilemediği uzun saatler geçti. Açlık, gittikçe şiddetini artırdı. Susuzluk gittikçe dayanılmaz bir hâl aldı ve saatler ilerledikçe Jacques Clément kendisini açlık ve susuzluktan öldürmek istedikleri düşüncesine saplanmaya başladı. Gittikçe içini dehşet bürüdü. Gırtlığı kuruyup şişiyor, vücudunda en ufak bir kuvvet bile kalmıyordu.

Düşünüyordu. Buraya kapatıldığından beri bir ay geçmiş olmalıydı. Nasıl olmuş da ölmemişti? Halbuki hakikatte zindana kapatıldığından beri beş gün, son damla suyu içtiğinden beri de üç gün geçmişti.

Bitkin bir hâlde taşlara serilmiş, uykuyla baygınlık arasında bir hâlde kalmıştı.

Birden, karşısında Marie De Montpensier'i görür gibi oldu. Gayet şık döşenmiş bir odadaydı. Rahat ve mükemmel bir karyolaya uzanmıştı. Marie de Montpensier, odada bir hayal gibi geziniyordu. Jacques Clément bunun bir rüya olduğunu ve uyanırsa herşeyin kaybolacağına eminde. İşin garibi, artık açlığın ve susuzluğun acısını da hissetmiyordu. Karnı toktu. Kendisine hoş bir şey içirilmişti ve lezzeti hâlâ damağındaydı. Marie'ye doğru ellerini uzatınca parmakları yumuşak kumaşlara değdi. O zaman rüya görmediğini, gözlerinin açık olduğunu ve hakikaten şık bir odada bulunduğunu anladı.

Fakat nasıl olmuştu da buraya gelmişti? Bir türlü anlayamıyordu.

Jacques ellerini uzattığı sırada Marie de Montpensier gülümseyerek ona yanaştı. Bir eliyle Jacques'ın başını tutarak kaldırdı. Öteki eliyle altın bir kupa uzattı. Müşfik bir sesle:

— “Biraz daha içiniz!” Dedi.

Jacques Clément içtikçe ferahladığını hissetti. Başını tekrar yastığa koydu. Bir şeyler söylemek istediye de Marie kendisine sus işareti verdi ve alından öptü. Jacques tir tir titrerken kadının söylendiğini duydu:

— “Uyuyunuz! Daha iyi olur!..”

Jacques bu sözleri dinleyerek gözlerini kapadı.

Uyandığı zaman gündüz olmuştu ve yine aynı odada bulunuyordu. Artık eski halsizliği kalmamıştı. Tamamen kuvvetlenmişti. Yatağın yanında, bir iskemlenin üstünde Chartres'de giymiş olduğu süvari elbisesi duruyordu. Hemen yataktan aşağıya atlayarak giyindi. Hançerini aradı, bulamadı. Etra-

fına bakındığı sırada odanın ortasına iki kişilik bir sofranın kurulmuş olduğunu gördü. Aynı anda da kapı açılarak içeriye Marie de Montpensier girdi. Marie, topallığını gizlemek için sıçrar gibi yürüyordu. Jacques'e yaklaştı:

— “Nasılsınız Mösyö?” Diye sordu.

— “Ah Madam, acaba cennette miyim diyorum... Çünkü karşımda sizin gibi bir meleğin bulunması, başka türlü düşünmeme imkân vermiyor!”

Marie, şüh bir kahkaha attı:

— “Hayır!” Dedi. “Burası cennet değil. Sadece Montpensier konağı! Ben de melek olmaktan çok uzak bir günahkârım... Buyursanıza... Birlikte yemek yiyelim. Sizin gibi bir din adamıyla yemek yemek benim için bir şeref olacak!”

Derken Jacques'e öyle baygın gözlerle baktı ki genç papaz içinin eridiğini hisseder gibi olarak iskemlelerden birine yığılıverdi.

Sofra fevkalâde zengindi. En lezzetli yemeklerle şaraplar bir araya getirilmişti. Bütün bunların üstünde Marie'nin beyaz ve mütenasip vücudunu meydana bırakan dekolte elbisesi, Jacques Clément'in aklını başından alıyordu. Kadının çıplak kolları, gerdanı, mütenasip göğüsleri, Jacques'in bir türlü gözlerini ayıramadığı manzaralar hâlindeydi. Genç papazın, içini sönmek bilmez bir şehvet kaplamaya başlıyordu.

Genç papaz, baharatlı yemeklerden yiyip Marie'nin ardı ardına sunduğu şarap kadehlerini boşaltıyor ve kadının gittikçe etkisini artıran işveleleri karşısında çılgına dönüyordu.

Fakat bu arada oldukça önemli şeyler de konuşmuyor değillerdi. Marie'nin amacı papazı kendisine körü körüne esir etmektir. Konuşulan bütün ko-

nular bu gayeyi üretmeye yarayacaktı. Fakat Jacques Clément hiçbir şeyin farkında değildi.

Bir ara Marie:

— “Doğrusu size yolda rastladığıma çok seviniyorum!” Dedi. “Rastlamamış olsaydım imkânı yok dokuz günde ayağa kalkamazdınız...”

Jacques Clément şaşkın şaşkın sordu:

— “Nasıl dokuz günde? Ben dokuz gündür burada mıyım? Hiçbir şey hatırlamıyorum halbuki...”

— “Elbette! Hummalar içinde yandınız. Sizi yarı ölü bir hâlde sokakta bulduğumu, buraya getirdiğimi hatırlayamamanızı tabii bulurum!”

— “Beni, yarı ölü bir hâlde sokakta mı buldunuz? Aman yarabbi, nerede buldunuz?”

— “Paris’in göbeğinde... Akşamın saat onu olmak üzereydi. Sizin de bildiğiniz bir evden çıkmış buraya dönüyordum. Uşaklarım sizi görmüşler, haber verdiler. Siz de bana üzerinize hırsızların saldırıdığından bahsettikten sonra kendinizden geçtiniz!”

Jacques Clément tamamen şaşalamış bir hâlde bakakaldı. Peki çile odasında geçirdiği günlere ne diyecekti? Birden aklına geldi:

— “Siz beni sokakta hangi gün buldunuzdu?” Diye sordu.

— “Tam dokuz gün önce Chartres kilisesindeki törenin ertesi günü...”

Jacques Clément büsbütün afalladı. Chartres’deki alayın ertesi günü manastıra girmiş, çile zindanına tıkılmış ve kendi hesabına orada, en aşağı bir hafta kalmıştı.

— “Allah Allah!” Dedi. “Demek beni sokakta baygın bir hâlde buldunuz ha?... Allahım sen benim aklımı koru!”

Marie de Montpensier güldü:

— “Âmin! Ben de Chartres kilisesinde sizi bulacağım yerde Şövalye de Pardailan'ı bulunca böyle dua etmişim... Lâkin size hiçbir suretle kırgın değilim... Yoksa sokakta bulduğum zaman kaldırıp evime getirmezdin!”

— “Çok teşekkür ederim Madam... Fakat bence Henri de Valois'in hayatı kısa bir süre için uzamıştır. Chartres'de yapamadığımı başka bir yerde yapmaya hazırım Madam!..”

Marie de Montpensier'in rengi uçtu. Yerinden kalktı. Gözlerinde garip bir ışık parlarken gelip, Jacques Clément'in kucağına oturdu ve kollarını papazın boynuna doladı:

— “Sahi mi?” Diye sordu. “Sahi, onu öldürmeye yine hazır mısınız? Chartres'de korktunuz sandımdı...”

— “Korku mu Madam? Ben korku bilmem... Onu Chartres'de benim elimden kurtaran sebep başkadır!”

— “Nasıl bir sebep bu?...”

— “Bir adam Madam! Kolumu tutup «*Clément bugün kralı öldürme!*» Diyen bir adam. Hem öyle bir adam ki bana: «*Kral Henri'yi öldüreceğin hançeri kendi göğsüne sapla!*» Deseydi seve seve yapardım. Bu adam dünyada kendisine iyilik borçlu olduğum tek kimsedir. Anneme acıyan, onun dertleriyle ilgilenen tek insandır. Ben eminim ki annem, bedbaht hayatında birazcık gülebildiyse muhakkak bu adamın sayesinde gülmüştür.”

Marie de Montpensier birdenbire içine doğmuş gibi bağırdı:

— “Pardailan!..”

Jacques Clément boğuk bir sesle:

— “Odur demedim! Fakat o adam kralı himayesine alınca, kralın hayatı kutlu bir şey olmuştu. Dokunamadım. Ama bugünlerde bu himaye kalkacaktır. Yemin ederim ki o zaman Fransa Kralı ecel şerbetini benim elimden içecektir!”

Marie, bu sözleri duyunca birdenbire Jacques Clément'in dizlerinden fırladı ve odadan çıkıp gözden kayboluverdi. Papaz, yalnız kalınca uzun zaman dalgın bir hâlde düşündü. Sonra yavaş yavaş kendisine gelerek meleğin kendisine verdiği hançeri aramaya koyuldu.

Akşama doğru tekrar acıktı. Tek başına hâlâ orada duran sofrada karnını doyurdu. Yatağa girip yattı. Başından geçenleri düşünürken birdenbire kendinden geçti ve derin bir uykuya daldı... Aradan uzun bir süre geçmiş olmalıydı. Acaba tekrar rüya mı görüyordu? Farkında değildi. Yatakta, yanbaşında bir kadın yatıyordu. Bu kadın, kollarını onun boynuna dolamıştı ve Jacques Clément, sıcak bir şehvet duygusunun bütün vücudunu kapladığını hissediyordu.

Gözlerini açtı. Bir kandilin sönük ışığında Marie'nin gözlerini tanıdı. Birkaç söz söylemek istedi, fakat ağzının Marie'nin ağzıyla kapandığını hissetti. Bundan sonrası da yarı rüya, yarı hakikate benzeyen aşk ve zevk saatlerinin birbirini tâkip etmesinden ibaret oldu.

Bir ara tekrar kendine geldiği vakit, elleriyle yatakta Marie'nin vücudunu aradı, bulamadı. Kadın yine ortadan kaybolmuştu. Kandil sönmüştü. Fakat şafağın ilk ışıkları pencereden giriyordu. Susuzluk gırtlaklarını yakıyordu. Yatağın yanındaki dolabın üstünde altın bir kupa gördü, aldı. İçindekini son damlasına kadar içti. Bu işi henüz bitirmişti ki bütün vücudunu tatlı bir uyuşukluk sardı. Kupayı ye-

rine güçlkle koyabildi. Hemen başı yastığa düştü ve derin bir uykuya daldı.

Jacques Clément o kadar hayalden rüyaya ve rüyadan hakikate göç etmişti ki artık yaşadıklarından hangisinin rüya, hangisinin hakikat olduğunu farkedemeyecek bir hâle gelmişti.

Tekrar gözlerini açtığı vakit, Marie de Montpensier'in odasını aradıysa da bulamadı. Bu sefer uyanıldığı yer karanlık çile zindanı da değildi. Hayır, burası Jacques Clément'in manastırdaki, her zaman ki odasıydı. Etrafına bakınca, bir iskemle üstüne atılı cüppesini gördü. Masanın üzerinde parlak bir şey duruyordu. Dikkatle bakınca bunun, kralı öldürmek için kendisine verilmiş olan hançer olduğunu anladı. Süvari elbisesi ortadan kaybolmuştu.

Hızla yataktan kalkarak cüppesini giydi. Hançeri yakalayıp öptükten sonra kınına koyarak beline astı. Başı dönüyordu. Yatağın kenarına oturdu. Biraz kendine gelmeye çabaladı.

Tam bu sırada kapı açılarak, manastırın başpapazı Bourgoing görüldü. Jacques Clément hemen ayağa kalkarak başpapazı saygıyla selâmladı. Bourgoing içeriye girince:

— “Tanrıya şükürler olsun... Sizi kutlarım kardeşim... Nihayet şu habis illetten kurtuldunuz!” Dedi. “On günden beridir manastırda sizi merak ede ede perişan olduk!”

Jacques Clément hayret içinde kaldı.

— “On günden beri mi?”

— “Evet aziz kardeşim!” “Ulu Tanrının büyüklüğünü kutlamaya gittiğiniz Chartres'den dönüşünüzden beri...”

— “Ben Chartres'den dönüşümden beri hep burada, manastırda mıydım?...”

— “Hiçbir yere kıınıldamadınız, aziz kardeşim... Fakat hezeyan, sayıklama bir an yakanızı bırakmadı. Buradaydınız, ama hayalinizde dolaşmadığınız yer kalmadı. Çok şükür şimdi iyisiniz.”

Jacques Clément düşünceli bir tavır takınmıştı:

— “İyileştim!.. Doğru iyileştim!..” Dedi. “Yalnız size bir soru soracağım sayın ve kutlu peder...”

Bourgoing kaşlarını çatıp söylendi:

— “Ne isterseniz sorun!”

— “Bundan önce, yâni Chartres’e gitmeden önce, siz beni bir kutlu ödevi başarmak için serbest bırakırdınız...”

— “Bir kutlu ödev mi? Hiç hatırlamıyorum... Eee sonra?...”

— “Şimdi size sormak istiyorum. Acaba yine serbest miyim?...”

— “Serbestlik ne demek?... Her zaman hürsünüz... İstedığınız gibi manastırdan çıkıp girebilirsiniz... Bana haber vermenize bile lüzum yok... Çünkü sizin Tanrı yolunda çalıştığınızı biliyorum. Şimdi geliniz kardeşim, kilisemize gidelim... Sıhhatinize kavuştuğunuz için kardeşlerimiz toplandı. Tanrıya duâ edecekler. Biz de orada bulunalım!..”

Jacques Clément başpapazın peşinden kiliseye yönelerek sırasına yerleşti. Boyuna düşünüyor ve kendi kendine sorup duruyordu: «Acaba rüya mı gördüm, yoksa gerçek miydi?»

MAUREVERT

Şövalye de Pardaillan'la Dük d'Angoulême'yi Chartres'den ayrıldıktan sonra bir meyhanede dinlenirken bırakmıştık. İki ahbap tekrar atlarına binerek yola koyuldular. Her ikisi de birer amaç uğrunda Chartres'e gelmişti. Pardaillan amacına erişmiş: Henri de Valois'in öldürülmesini önlemişti. Fakat zavallı Dük, Violetta'nın izini bulmaktan ibaret olan emelinde bir parmak bile ilerleyemediği için gayet kederliydi. Şövalye kendisine, Chartres kilisesinde Fausta ile konuştuklarını anlatmış, artık Violetta'nın izini Fausta'da değil Maurevert'de aramak lâzım geldiğini izah etmişti. Fakat Maurevert'in Violetta ile nikâhlanmış olduğunu söylememişti. Dük d'Angoulême'nin Sainte-Paul kilisesindeki garip nikâhtan haberi yoktu ve üstelik Şövalye'nin Violetta ile birlikte boyuna Maurevert'den bahsetmesine de ziyadesiyle şaşıyordu. Bir ara:

— “Şimdi ne yapacağız?” Diye sordu.

— “Maurevert'i bulacağız!”

Dük patlar gibi:

— “Maurevert, Maurevert!” Dedi. “İllallah bu Maurevert'ten!”

Pardaillan güldü:

— “Onu ben çoktandır söylüyorum. Hele kendisini bir bulalım da ötesi kolay. Hem siz ne üzülüyorsunuz azizim? Violetta sizin olmağa can atıyor... Sizi sevmeseydi o zaman işimiz daha güçleşirdi. Halbuki şimdi o kadar kolay ki... Mamafih işte

Paris'e yaklaştık. Evvelâ şöyle bir Devinière'ye gidip dinlenelim. Sonra ne yapacağımızı düşünürüz!"

Paris'e girdikten sonra hayvanlarını hızlandırarak Devinière hanına geldiler. Attan inip kalabalık lokanta salonuna girerek bir masaya yerleştiler.

Huguette, Pardaillan'ı hâlâ Bastille'de sanıyor ve kurtarmak için başvurulacak çareyi düşünüyordu. Artık yüzü gülmez olmuştu. Salona çıktığı bile yoktu. Mutfakta yemeklerin hazırlanmasına bakarken dalgındı ve aklı hep Pardaillan'ın Bastille'den kurtarılmasına çâre aramaktaydı.

İki ahbap epey bir süre lokantada oturdular. Salon yavaş yavaş boşaldı ve ikisinden başka kimse kalmadı. Bu arada Huguette de mutfaktan salona girmişti. Dalgın ve düşünceli yürürken gözleri bir masada oturan sessiz iki müşteriye takıldı ve bunlardan birinin şefkat dolu bakışlarla kendisini süzdüğünü görünce, o tarafa baktı. Bakmasıyla beraber olduğu yerde mihlanmış gibi kalması bir oldu. Pardaillan yerinden kalkmış ona doğru yürümüşü. Huguette:

— "Ah Mösyö Şövalye!" Dedi. "Gözlerime inanmıyorum!"

Şövalye kadının iki yanağından öptü ve:

— "Bu iki buseden sonra inanırsınız ya!" Dedi. Gözlerinden yaşlar boşanan Huguette, bir yandan da gülüyordu:

— "Ah Mösyö... Allaha şükürler olsun sağ sâlimsiniz. Nasıl oldu da zindandan kurtuldunuz? Herhalde Mösyö Bussi size acımış olacak..."

— "Hayır Huguette asıl ben Mösyö Bussi'ye acıdım. Ama bu meseleler önemli değil... Şimdi serbestim ya ona bakalım! Yalnız, düşmanlarımız pek çoktur. Sayısız kimseler, niye ben zindanda değilim

diye kuduruyorlar... Onun için burada bulunduğumuzu kimse bilmese iyi olur...”

Huguette:

— “Halbuki burada her an tehlikesiniz!” Dedi.

— “Canım varsın tehlikede olalım... Sizin yanınızdayız ya...”

Huguette'nin gözleri tekrar yaşardı. Hızla şarap mahzenine koşup bir şişe şarap getirdi ve:

— “Bu, rahmetli babanızın en sevdiği şaraptı. Elimde ancak beş şişe kaldı!” Dedi.

Pardaillan şişeyi açtı. Üç kadeh doldurdu. Tokuşturup içtikten sonra:

— “Peki siz Mösyö Bussi'yi nereden tanıyorsunuz?” Diye sordu.

Huguette kıpkırmızı kesildi:

— “Mösyö de Bussi-Leclerc müşterilerimizdendir. Ben sizi Bastille'den kurtarmak için kendisine güveniyordum. Birçok defalar bana demişti ki...”

Huguette susunca Pardaillan:

— “Hele hele! Ne demişti bakayım?” Diye sordu.

— “Bir asîlzâde olduğu hâlde benimle evlenmeye hazır olduğunu söylemişti... Duldum, çocuğum çocuğum da yoktu. Gerçi kalbim hür değildi ama kendisine pekâlâ zevce olabilirdim. Sizi Bastille'den bırakması şartıyla razı olacağımı kendisine bildirmeye gittim.”

Pardaillan hayret içinde Huguette'ye baktı. Dük d'Angoulême gözleri yaşararak fedakâr kadına hayran hayran bakıyordu. Huguette anlatmasına devam etti:

— “Birinci seferinde Bastille'ye giremedim. İkincisinde de o orada yoktu. Şimdi bir daha gideceğim bakalım!”

Şövalye bağırdı:

— “Ne lüzum var aziz Huguette’m!.. İşte ben buradayım!”

Huguette şaşkın:

— “Öyle ya!” Dedi. “Artık ne lüzum var!”

Pardaillan’la Dük d’Angoulême, o geceyi, ertesi günü ve daha bir-iki günü orada geçirdiler. Üçüncü gün artık tamamen dinlenmiş bir hâlde işe başlamak kararıyla kalktılar. Aynı gün, Jacques Clément’in manastıra girdiğinin dördüncü günüydü. Yine o gün Picouic’le Croasse’nin Bénédictines manastırında bir cennet hayatı yaşamaya başlayışlarının onuncu gününü teşkil ediyordu.

Şövalye ile genç Dük o sabah, birlikte yola çıkarak Dük de Guise’nin konağının civarında dolaşmayı kararlaştırdılar. Pardaillan, Violetta ile Maurevert’in ilgisini bir türlü anlamak istemeyen genç Dük’e:

— “Maurevert’i bulmakla bir taşla iki kuş vurmuş olacağım!” Diyordu. “Hem onunla eski hesabımı temizleyeceğim, hem de Violetta’nın nerede bulunduğunu öğreneceğim!..”

Konuşa konuşa Dük de Guise’nin konağının önüne kadar gelmişlerdi. Maurevert herhâlde konakta olacaktı. Fakat buraya girmek demek, bile bile kurt kapanına yakalanmak demek değil miydi? Ne yapacaklarını düşünüyorlardı ki birdenbire konağın kapısından üç adamın çıktığını gördüler. Sokak, Millet Meclisini seçmek için defter hazırlamakla meşgul olan halkla doluydu ve kalabalıkta Pardaillan’la arkadaşını kimse farkedemezdi. Kapıdan çıkan üç adamın da Şövalye’yi farketmelerine imkân yoktu. Bunlar Maineville, Bussi-Leclerc ve Maurevert’-di. Charles d’Angoulême’yle Pardaillan, üç arkada-

şın konağın kapısında bir zaman durup görüştüklerini, sonra Maineville'yle Bussi'nin ayrıldıklarını gördüler. Maurevert bir an yalnız başına durduktan sonra Temple kapısı tarafına doğru yürümeye başladı.

İki arkadaş, sessiz sadasız peşinden ilerlediler.

Maurevert, Temple kapısından geçerek Paris'ten çıkınca Pardaillan geniş bir nefes aldı. Yol boyunca çitler ve fundalıklar olduğu için önde giden Maurevert'in geriye baktığı takdirde bir köşeye sinmek pekâlâ mümkündü. Fakat adam, hiç geriye bakmıyor ve Montmartre kapısına doğru yürüyordu. Oraya varınca tepenin eteğini dolaştı; sonra da yukarıya doğru tırmanmaya başladı.

Maurevert tepeye tırmanmaya koyulduğu zaman, Pardaillan'ın dudaklarında acı bir gülümseme belirmişti. Bu yol, Şövalye'nin, bundan onaltı yıl önce Loïse'yle birlikte geçmiş olduğu yoldu. O zaman yanında Mareşal de Montmorency ile arabalarında, ölüm hâlinde bulunan babası vardı.

Şövalye, gözlerini sık sık ziyaret ettiği bir noktaya dikti. Burası henüz biçilmeye başlanmış bir buğday tarlasıydı. Yakında bir de kaynak vardı. Vaktiyle arabayı burada durdurmuşlar ve babası, burada Şövalye'nin kolları arasında ölmüştü. Yine o noktada Maurevert, Catherine de Médicis'den aldığı zehirli hançerle birdenbire meydana çıkmış ve Loïse'yi vurmuştu. Şimdi Maurevert de buraya doğru gidiyordu. Pardaillan'ın rengi uçmuştu. Ani bir el hareketiyle hançerinin ve tabancasının yanında olup olmadığını yokladı. Bir an durarak tabancasını doldurdu.

Charles:

— “Uzaktan mı vuracaksınız?” Diye sordu.

Pardaillan gülerek:

— “Hayır!” Dedi. “Belki kaçır diye hazırlanıyordum. Çünkü herif geyik gibi kaçır... Kaç defa kaçtı... Bu sefer artık onun bir bacağına kırıp ondan sonra kendisiyle konuşacağım ki yine sıvışmasın!..”

Maurevert, boyuna çıkıyordu. Pardaillan da ilerledi ve biraz sonra babasını gömmüş olduğu yerdeki dikili tahta haçı gördü. Bu haça birisi dayanmış, hareketsiz duruyordu. Bu, bir kadındı. Fakat kimdi ve burada ne yapıyordu?

Şövalye burasını araştırmadı. Gözlerini Maurevert’e dikmiş, bir saniye ayırmıyordu.

Maurevert, ihtiyar Pardaillan’ın mezarının yanından geçerken durdu. O da geçmişteki o günlük güneşlik Ağustos gününü hatırlamıştı. O gün, şehrin gürültüsüyle tam bir tezat hâlinde bulunan bu sessiz yerde birdenbire çalılıklar arasından fırlayıp Loïse de Montmorency’yi vurmuştu. Buraya geldikten sonra o günü hatırlamamasına imkân yoktu.

Fakat o günü ve o cinayeti hatırladıktan sonra da Pardaillan’ın yıllardır peşinde olduğunu, şimdiye kadar birkaç kere, mucize kabilinden müthiş intikamından kurtulduğunu hatırlamıştı. Bilhassa korkunç Pardaillan heyulâsının yine Bastille’den kaçmış olduğu, Chartres’e kadar peşinden geldiği ve belki şimdi de yine peşinde olduğu düşüncesi aklından çıkmıyordu. Ama yine de kendi kendine şöyle düşünüyordu: *«İstediği kadar peşime düşsün! Daha Chartres’den Paris’e gelmemiştir bile... Halbuki ben bu akşam Paris’ten çok uzakta olacağım... Beni kendisine sâdik sanan budala Guise’den de uzakta bulunacağım. Elinde bu kadar kudret oldu-*

ğu hâlde bir Pardailan'dan kurtulmasını beceremeyen budala Guise!..»

Maurevert ileriye baktı. Orada bir ağaca bağlı bir at vardı. Bu atın yanında da kuvvetli iki beygir koşulu bir araba duruyor, bunların başında bir ağacın gölgesinde bir seyis bekliyordu. Maurevert:

«Herşey yolunda!» Diye düşündü. *«Yirmi dakika sonra küçük çingene de benim olacak... Onu ne yapacağım? Orasını henüz bilmiyorum ama herhalde, ne Guise budalasının, ne de Pardailan'ın olmasın da... Arabaya tıkar, alır götürürüm. Dört günde Orléans'a varırız. Ondan sonrasını da orada düşünürüz. Allahaismarladık Guise! = Allahaismarladık Pardailan!»*

Birden, Paris'e doğru döndü. Belki şehre de vedâ edecekti. Fakat önünde, yirmi adım ötesinde Pardailan'ın durduğunu gördü!..

Pardailan bir işaret yapınca Dük d'Angoulême durdu ve kollarını kavuşturarak bütün olup biteceklere seyirci kalacağını anlatır bir durumda, yerinde kaldı. Şövalye, yalnız başına on adım daha yürüdüktan sonra durdu.

Maurevert, idam mahkûmları gibi, perişan bir hâlde sağına soluna bakmıyor, bir imdat arıyordu. Halbuki tepenin bütün inişleri ıssızdı ve Pardailan'ın karşısında yalnız kalmıştı. Kaçmaya kalkışmanın beyhude olduğunu hemen anladı. Bacakları öylesine titriyordu ki iki adımda yere yuvarlanacağı muhakkaktı. Üstelik, kendini korumaya da kalkışamayacaktı. Pardailan'la müsavi bir silâhla dövüşmek, çakalla aslanın dövüşmesine benzeyecekti. Maurevert, ümitsiz bir hâlde ve sanki: *«İşte, burası benim mezarım olacak!»* Dermiş gibilerden yere baktı. Sonra ürkek gözlerini Pardailan'a kaldırarak

karmakarışık bir şeyler mırıldandı. Bu şeylerle bir soru sormak istediği anlaşılıyordu:

— “Benden ne istiyorsunuz?”

Pardaillan cevap verdi. Dük d’Angoulême, Şövalyenin bir ıslık kadar keskin sesindeki sevgi ve kin hâtıralarının dolu olduğunu sezer gibi oldu. Pardaillan:

— “Mösyö! Benim bir kılıcımla bir hançerim var!” Dedi. “Aynı silâhlar sizde de var. Benim bir de tabancam var ama onu yalnız siz kaçmaya teşebbüs ettiğiniz takdirde kullanacağım. Silâhlarımızın müsavi olduğunu görüyorsunuz ya...”

Maurevert başıyla tasdik etti. Pardaillan:

— “Sizden ne istediğimi soruyorsunuz değil mi?” Diye sordu. Sonra sâkin bir tavırla cevap verdi: «Sizi öldürmek istiyorum! Korkmayın, size asla acı çekirtmeden öldüreceğim! Onaltı yıldır size vermiş olduğum korku, çekmiş olduğum ıstırapı hakkıyla ödedi. Sizi öldürmekle dünyayı, iğrenç bir mahlûktan temizlemiş olacağım. Şimdiye kadar kendi canımı kurtarmak için bir düşmanı öldürmek düşüncesi beni çok üzerdi. Fakat sizi öldürürken hiç üzülmeyeceğim. Çünkü siz benim düşmanım değilsiniz. Siz vücudu dünyadan kaldırılacak bir kötü mahlûksunuz. Bastille’de bana söylediğiniz sözler, sizin şimdiye kadar sandığımdan daha çirkef bir mahlûk olduğunuzu anlattı. Onun için başı ezilecek zehirli bir yılan olduğunuza artık hiç şüphem kalmadı. Sizi öldürdükten üç dakika sonra isminize varınca ya kadar herşeyiniz hâtıramdan silinmiş olacak. Fakat sizi burada öldürecek değilim. Pis kanınızın, babamın temiz kanıyla sulanmış toprakları kirletmesini istemiyorum. Sizi biraz daha ileriye, Montfaucon’a kadar götürüp orada öldüreceğim. Oraya kadar gelmeye razı mısınız?»

Maurevert, başını önüne eğerek bu teklifi kabul ettiğini belirtti. Şimdi içinde bir ümit belirmişti. Montmartre'den Montfaucon'a yarım saatte gidildi. Kimbilir! Belki bu yol esnasında kaçmak fırsatı zuhur ederdi. Birden küstah bir tavır takınarak:

— “Montfaucon mu?” Dedi. “Pekâlâ... Fakat emin olun sizi de babanıza kavuşturmadan ölmeyeceğim!.. Zaten onu çok beklettinizdi!..”

Kendince cesaret gösteriyor, hattâ Pardaillan'a hakaret de ediyordu ama bir yandan da gözleriyle fırl fırl kaçacak fırsat arıyordu. Şövalye:

— “Bu düelloda belki ben de ölürüm...” Dedi. “Fakat sizi öldüreceğimi kendim gibi biliyorum. Ama size, sizi niçin öldüreceğimi daha anlatmadım. Üstelik bir sorum da var. Umarım ki doğru cevap verirsiniz!..”

Maurevert cevap verdi:

— “Bir değil, bin soru sorun Mösyö de Pardaillan!”

Hain herif bu sözü söylediği sırada Pardaillan'ın babasının mezarındaki büyük haçın arkasına sığramış ve ötede bekleyen arabaya doğru alabildiğine koşmaya başlamıştı. Dük d'Angoulême yerinden fırlayarak:

— “Ah alçak! Kaçıyor!” Diye haykırdı.

Pardaillan gülümsedi. Tabancasını çekti ve yirmi adımı kadar ileride bulunan Maurevert'e nişan aldı... Tetiğe basmak üzereydi ki haçın dibine diz çökmüş olan bir karaltı birdenbire doğrularak Maurevert'le tabancanın namlusu arasına dikiliverdi. Bu, bir kadındı. Pardaillan gözlerini göğe kaldırdı ve tabancalı eli aşağıya düştü. Fakat kadın, bütün olup bitenlerden habersiz gibi duruyordu. Pardaillan da ona bakmıyordu. Gözleri Maurevert'e ve onu takip

eden Dük d'Angoulême'ye dikilmişti. Kovalamaca birkaç saniye kadar sürdü. Maurevert çılgın gibi kaçarken birden yanından daha hızlı koşan birinin geçtiğini ve sonra geriye dönerek kılıcını çektiğini gördü. Bu adam:

— “Geri Mösyö!” Diye kükredi. “Geri, yoksa öldürürüm!..”

Maurevert'in kılıcı da havada şimşekler çakmaya başlamıştı. Saldırıyor, kendine yol açmak istiyordu. Fakat Charles'in kılıcı yüzüne rastlayarak yaraladı. Maurevert gerilemeye mecbur kaldı. Birkaç dakika müthiş bir dövüş oldu. Fakat Maurevert'in her saldırışı netice vermiyor, Charles ise her seferinde kılıcını Maurevert'in yüzüne değdirerek birkaç adım geri sıçramasına sebep oluyordu. Charles de her seferinde ileri atılıyor, aradaki mesafeyi kapatıyordu. Maurevert, sağa sola kaçmaya da savaştı. Lâkin karşısında hep Charles'in kılıcını buldu ve böylece gerileye gerileye tahta haça kadar yaklaştı. Haçın yanına varınca mezardan çıkarmış gibi akseden bir kahkaha işitti. Soğuk soğuk titremeye başladı. Eli kılıcını tutamaz oldu, kılıç yere düştü. Geriye döndüğü zaman Pardaillan'ın yerinden bile kıpırdanmamış olduğunu farketti. O ölüm kahkahasını savurmuş olan altın saçlı kadını da gördü... Ve artık mahvolduğuna inandı.

Dük d'Angoulême:

— “Şövalye!” Dedi, “izin verirsiniz bu zatın yanından ayrılmayayım, çünkü belki yine aklına eser de bacaklarından istifadeye kalkar ve beni de boşuna yorar...”

Pardaillan cevap olarak:

— “Monsenyör, lütfen şu herifin kılıcını eline veriniz!” Dedi.

Dük yere eğildi. Kılıcı ucundan tutarak kabzasını Maurevert'e uzattı. O da kılıcı alıp kınına soktu. Pardaillan:

— “Yanından çekiliniz lütfen Monsenyör! Bu adam artık kaçamaz!” Dedi.

Dük, tereddüt etmeden çekildi ve evvelce yaptığı gibi yine kollarını kavuşturdu. Şövalye, sanki bir şey olmamış gibi tekrar sözüne devam ederek:

— “Şize bir soru soracaktım,” Dedi. “O zavallı Loïse size ne yapmıştı? Belki yirmi defa beni öldürmeye çalışmıştınız. Pek tabii bulmuştum. Coligny konağında bizi aramış, Montmorency konağının enkazı altında babamla beni gömmek istemiştiniz. Bütün bunları olağan bulurum. Fakat o size ne yapmıştı? Neden zehirli haçerinizle ona kıymaktan çekinmediniz? Onun gençliğine ve güzelliğine nasıl acımadınız? İşte, onaltı yıldır bunu anlamak istiyorum!”

Şövalye müthiş heyecanlanmıştı. Fakat Maurevert susuyordu. Ne diyebilirdi? Kanlı cinayetini nasıl izah edebilirdi? Zaten bu kadarını düşünecek hâli yoktu... Dudaklarını korkudan kaskatı eden düşünce, Pardaillan'ı karşısında gördüğü andan beri Azraili görmüş gibi olmasıydı. Pardaillan, ona dokunacak kadar yanaştı. Maurevert boğuk boğuk inledi.

Şövalye:

— “Cevap vermiyorsunuz!” Dedi. “Halbuki ben sizin canınızı bunun için alacağım. O zavallının göğsünde açtığınız yara için... Çünkü sizin bütün yaptıklarınız bu alçaklığınızın yanında bir hiç kalmır. Onaltı yıldır, size çektirdiğim azabı artık yeter buluyorum. Sizi öldürüp bu azaptan kurtaracağım. Ayağımın dibindesiniz Maurevert, sizi ezeceğim!..”

Maurevert'in dizleri büküldü. Yere çöktü. Soğuk terler boşanan alnını kaldırdı ve boğuk bir sesle:

— “Ah!” Dedi. “Beni öldürmeyin! Canımı bağışlayın! Bugün olsun beni öldürmeyin!”

— “Kılıcınızı çekin Maurevert! Belki talih size yardım eder de ben ölürüm! O zaman siz kurtulursunuz!”

— “Kendimi korumak istemiyorum! İstemiyorum!”

— “Demek öleceğinizden eminsiniz...”

— “Evet! Hissediyorum, biliyorum ki beni öldüreceksiniz!..”

Maurevert, neredeyse korkudan ölecekti. Son defa:

— “Merhamet! Merhamet!” Diye inledi. “Loïse'nin aşkına beni öldürmeyin!”

Pardaillan titredi. Maurevert'e eğildi. Omuzuna dokundu. Sonra Charles d'Angoulême'ye öyle bir bakışla baktı ki genç Dük bu bakışta derin bir merhamet okudu. Şövalye:

— “Kalkınız!” Dedi. “Beni dinleyiniz!.. Belki de sizi affederim!..”

Maurevert bir hamlede doğruldu. Ellerini ovuşturmaya başladı:

— “Söyleyin!.. Ne yapmam lâzım!. Ne isterseniz yapayım!.. Bugün elinizdeyim!.. Öldürmek de, affetmek de sizin elinizde!.. Ben alçağım!.. Halbuki siz, eski devir şövalyelerinin sonuncusunuz. Siz âlice- nap ve kahramansınız. Elbette affetmesini de bilir- siniz!”

Altın saçlı kadının kahkahası bir daha duyuldu. Maurevert şövalyenin ağzından çıkacak sözleri bekliyordu. Pardaillan başını salladı:

— “Ben sizi affedemem!.. Sizi kendi vicdanınız affetsin... Fakat eğer öldürdüğünüz bir genç kızu karşılık, bir başkasının hayatını ve hürriyetini ve-

rirsenez, canınızı bağışlayabilirim. Violetta'nın hayatını ve hürriyetini vereceksiniz!..”

Charles d'Angoulême bir hamlede Şövalye'nin yanına sıçrayıp ellerine yapışmış:

— “Ah ağabeyim, can kardeşim benim!” Diyordu.

Maurevert:

— “Violetta mı?” Dedi. “Violetta'nın iadesi şartıyla mı hayatımı bağışlayacaksınız?...”

— “Evet!.. Siz bir hayat, bir aşk söndürmüştünüz. Ona karşılık şimdi de bir aşk ve bir hayatın meydana gelmesine çalışmalısınız. Loïse'yi öldürerek beni bedbaht ettiniz. Şimdi Dük d'Angoulême'nin hayatını kurtarınız!.. O zaman ben de sizi, adınızı unutacağım. Sizi elimle öldürülmüş farzedeceğim... Şimdi söyleyin bakalım, Violetta nerede?...”

Maurevert:

— “Tanrı şahidimdir ki bilmiyorum!” Dedi. “Bastille'de size söylemiş olduğum şeylerin hepsi, sizi üzme, yüreğinizi kanatmak için uydurulmuştu. O genç kızın nerede olduğunu katiyen bilmiyorum. Fakat...”

Pardaïllan bu son kelimeyi duyunca ferahladı. Ümitsizliğe düşen Dük d'Angoulême de geniş bir nefes aldı. İki birden:

— “Fakat?..”, Diye sordular. “Bildığınız bir şeyler var herhalde...”

Maurevert, sevincinden gözlerini kapamış ve içinde kurduğu cehennem plânını karşısındakilere hissettirmemek için mâsum bir tavır takınmıştı. Yüreğinin derinliklerinde vahşi bir kin belirmişti. Soluk soluğa söylendi:

— “Evet! Benim de bildiklerim var. Bunları size söylemem ihanettir ama mademki hayatımı ba-

ğışlıyorsunuz umurumda bile değil... Mademki genç kızın nerede olduğunu merak ediyorsunuz, ben de efendim Dük de Guise'ye ihanet eder, size onun bulunduğu yeri öğrenirim!"

Maurevert başını eğip sustu. Pardaillan sordu:

— "Ne demek istiyorsunuz? Bilmiyorsunuz da gidip öğrenip gelecek misiniz?"

— "Bu akşam Mösyö... Bilseydim daha önceden de öğrenirdim. Ne bileyim?.. İsterseniz biriniz benimle beraber gelin! Fakat bana itimat etmezsiniz ki... En iyisi yine ben yalnız gideyim... Bilmem ki nasıl yapsam?.. Sizi doğru söylediğime nasıl inandırsam..."

Pardaillan'la Dük d'Angoulême birbirlerine baktılar.

Nihayet Şövalye:

— "Peki!" Dedi. "Biz sizinle gidemeyiz! Çünkü artık bizim için tehlikelerle dolu olan Paris'e ayak atmamaya karar verdik Ville-l'Evêque'te yerleştik. Bu akşam gelmenize lüzum yok. Yarın saat onda bizi bulur, öğrendiklerinizi söylersiniz. Şimdi giderse- niz bir daha gelecek misiniz Mösyö?"

Maurevert, sevinçten yüzü değişmiş bir hâlde:

— "Geleceğim Mösyö!" Dedi. "Yemin ederim ki gelecek ve size istediğiniz bilgiyi getireceğim! Yemin ederim!.."

Birdenbire mezarın üstüne sıçradı:

— "İşte, şurada yatan adamın, babanızın üstüne yemin ederim!"

— "Peki öyleyse serbestsiniz!"

Altın saçlı kadın bir kahkaha daha savurdu... Maurevert, şapkasını kaldırarak Pardaillan'la Charles'i selâmladı:

— “Yarın görüşürüz efendiler!” Dedi.

İki adamın bakışları önünde yavaş, muntazam adımlarla ilerledi. Fakat kestane ağaçlarının gölgesine ulaşır ulaşmaz, çılgın gibi koşmaya başladı ve soluk soluğa Montmartre kapısına ulaştı. Geriye döndü. İndiği tepeye baktı. Kahkaha ile gülüyordu. Lâkin bu kahkaha o kadar müthişti ki en ağır küfürlerden daha kötü bir mânası var hissini uyarıyordu.

Bu esnada tepede kalmış olan Charles d’Angoulême:

— “Gelecek!” Dedi.

Pardaillan içini çekti:

— “Zannederim!..”

— “Peki neden Paris’e girmiyoruz? Ville-l’Évêque’te yerleştik dediniz!”

— “Belli olmaz! İhtiyatı elden bırakmamalı! Maurevert gelir sanırım... Kendisine canını bağışlamış olan adama da ihanet etmez herhâlde!..”

İkisi de düşünceli durdular. Gelir miydi, gelmez miydi, başka mesele... Fakat gelmezse Pardaillan elbette onu bir daha yakalardı... Fakat geleceğini kuvvetle umuyorlardı. Çünkü onaltı yıllık bir azaptan bu kadar ucuz kurtulmayı herhalde nimet bilecekti. Asıl büyük fedakârlığı Pardaillan yapmıştı. Şimdi de mezarla yaklaşmış kendi kendine söyleniyordu:

«Menhus herifi zorlukla unutabileceğim. Bu fedakârlığı sadece Charles uğrunda yaptım... Zavalı babacığım ne kadar haklısın... Acaba sen bu hareketime ne derdin baba? Herhalde hak verirdin... Çünkü. Maurevert’i öldürmekle ne seni, ne de Loïse’yi diriltemem babacığım!..»

Birden, karşısında kendisine çok dikkatle bakan

sarışın kadını gördü. Hemen tanıdı. Bu Saizuma denen çingene karısıydı. Okuyucularımız, Pardailan'ını Saizuma'yı Bénédictines manastırından alarak Devinière hanı sahibi Huguette'ye emanet ettiğini hatırlayacaklardır. Fakat Şövalye'nin Dük de Guise'ye teslim olduğu günden beri Saizuma tekrar ortadan kaybolmuştu. Şimdi Saizuma, Şövalye'ye gülmüseyerek bakıyordu. Tanıdığı ve l'Espérance hanındaki olayı hatırladığı belliydi. Birden Şövalye'ye:

— “Hainden sakın! Yemin edenlere inanma! Vaktiyle bana da birisi yemin etmişti. Halbuki şimdi elimde felâketten başka bir şey yok!” Dedi.

Pardailan, zavallı Léonore Montaigues'e acıyarak baktı:

— “Madam! Bizimle gelin! Sizin gibi Montaigues ailesinden bir kadının böyle bir ömür sürüşü doğru değildir!” Dedi.

Kadın titredi:

— “Montaigues ailesi mi? O da ne demek?”

— “Siz Léonore de Montaigues'siniz!..”

— “Bunu kim söyledi... Ben Léonore'ymişim... Delilik! Ben bu isimde bir zavallı kız tanırdım... Fakat o öleli çok oldu!”

Çingene kadının rengi uçmuş, bütün vücudu titremeye başlamıştı. Charles kadının elini tuttu:

— “Siz Léonore'siniz, sevgilimin annesisiniz!” Dedi. “Hatırlıyorsunuz değil mi? Sizi bir köşkte bulmuştuk. Sevdiğiniz adamla Prens Farnèse'yle karşı karşıya idiniz. Prens Farnèse'yi, piskoposu biliyorsunuz değil mi?”

Kadının gözlerinde bu adı duyunca bir an kin ve intikam izleri belirdi. Charles, kadına merhametle baktı. Bu zavallıyı tedavi etmek, onu tekrar le-

ouore de Montaignes hâline getirerek Violetta'yı bulduktan sonra annesini ona teslim etmek ne güzel şey olurdu. Fakat Saizuma söylendi:

— “Piskopos öldü!”

— “Peki kızınızı, Violetta'yı tanımıyor musunuz Madam?”

Saizuma durgun bir yüzle:

— “Benim kızım yok!” Dedi.

Charles, kadının elini bıraktı ve ümitsiz gözlerle Pardaillan'a haktı.

Charles ve Pardaillan, Bénédictines manastırındaki köşkte, hu kadının Violetta'nın annesi olduğunu öğrenmişlerdi ama ikisi de hu çocuğun acıklı şartlar içinde doğduğundan habersizdi. Kadıncağız çocuğunu görmemiş, anne olmadan evvel çıldırmış ve anne olduğunun hiç farkına varamamıştı.

Pardaillan:

— “Görüyorum ki isminizden bahsetmek size acı veriyor... Halbuki biz size acı vermek istemiyoruz!” Dedi.

— “Ben Saizuma'yım... Çingene Saizuma... Fala bakarım hen!”

— “Öyle olsun! Fakat bizimle beraber gelin! Böyle yapayalnız yaşamaktan, keder içinde bunalmaktan usanmadınız mı?”

Kadın başını salladı:

— “Doğru... Ben keder içinde bunalmış bir hâldeyim... Bahsettiğiniz Léonore'nin başından geçen şeyleri size anlatmış olsaydım, ağlamaktan gözlerimde neden yaş kalmadığını anlardınız...”

Mezarın üstündeki haça dayanmış, gözlerini karşıki kırlara dikmişti. Bu hâliyle hem Pardaillan'ı hem de Charles'i titretiyordu. Garip sesiyle sözüne devam ederek:

— “Bu korkunç bir hikâyedir,” Dedi. “Kırık bir kalbin hikâyesi ...Konağın karşısındaki büyük kiliseyi bilir misiniz? O kız işte orada mahvoldu. Orada tapındığı ve kendisini aldattığını öğrendiği adamı tanıdı.”

Saizuma bir an sustu. İki adam, dehşet ve merhamet içinde beklediler. Kadın tekrar:

— “Ondan sonra zindanda geçirilen bir gece ve ölüm hezeyanları başgösterdi!” Dedi. “Gözlerini açtığı zaman beynini karanlık kaplamıştı.. Bakın, bakın, işte onu darağacına götürüyorlar. Orada, o müthiş direğin dibinde bir feryat duyuluyor... Bağırın kim? O anda duyduğu garip analık şefkati nedir? Bunları kendisi de bilmiyor ve hiç bilemeyecek...”

Saizuma yine durdu. Korkunç kahkahası tekrar duyuldu. Sonra yürümeye başlayarak:

— “Allahısmarladık!” Dedi. “Çingenenin yolunu öğrenmeye kalkmayınız. O yol felâket yoludur!”

Hâkim bir tavırla ilerliyordu. Dük d’Angoulême’nin duyduğu sözler yüreğine işlemişti, bağırarak arkasından koştu:

— “Léonore! Léonore!..”

Saizuma arkasına döndü. Parmağını göğe kaldırdı:

— “O ölüyü neden çağırıyorsunuz?” Dedi. “Kendisini görmek istiyorsanız darağacının dibine gidiniz!”

Sonra daha hızlı yürüdü ve kayalıklar arasında kayboldu. Charles, Şövalye’ye döndü:

“Onu yanımıza alalım! Bakalım! İyi etmeye çalışalım!..” Dedi.

Birlikte koşarak kadını aradılarsa da, değil kendisine, izine bile rastlayamadılar. Sonra artık vaz-

geçtiler ve Paris'e yönelerek Montmartre kapısından şehre girdiler.

O geceyi Devinière'de geçirdiler ve ertesi sabah erkenden, Maurevert'le sözleşmiş oldukları yere gitmek üzere yola çıktılar. Lâkin Ville-l'Evêque yolunun yarısında durdular. Orada sık bir meşe koruluğu vardı. Maurevert'in gelip gelmediği belli olmakla beraber, geldiği takdirde bir oyun oynamaya kalkması ihtimali de vardı. İki arkadaş her türlü tehlikeyi vaktinde önleyebilmek için koruluğa saklanmayı akıl ettiler ve beklediler.

Saat dokuz buçuğa doğru, Paris'ten hızla gelen bir atlı görüldü. Pardaillan sâkin:

— "O!.." Dedi.

Atlı yaklaşınca Charles d'Angoulême sordu:

— "Sahi o! Bu kadar uzaktan nasıl tanıdınız Şövalye?"

Pardaillan dişleri arasından söylendi:

— "Maurevert'le ben, birbirimizi ne kadar uzakta olsak yine tanırız!"

Şövalye sâkin görünmeye çalışıyorsa da rengi iyice uçmuştu. Dük d'Angoulême, Şövalye'ye biraz bakmış olsaydı onun bu hâlini görmemezlik edemezdi... Halbuki delikanlıda arkadaşına bakacak vakit yoktu. Bütün dikkatini Maurevert'e vermişti. Çünkü Maurevert'in gelişi, Violetta'nın bulunacağını bir işaretiydi.

— "Ah Pardaillan, bakın yalnız başına geliyor. Yanında silâh bile yok... O kadar seviniyorum ki." Demekten kendini men edemedi.

Pardaillan:

— "Karşılalım!" Dedi.

Koruluktan çıkınca Maurevert de onları gördü. Atından atlayarak şapkasını çıkardı:

— "İşte geldim, efendiler!"

Dokuzuncu Bölüm

MAUREVERT'İN SÖZÜ

Bir gün önce, Montmartre tepesinde apansız Pardaillan'la karşılaşan Maurevert, canını kurtarmak için yaltaklanmış, çeşitli hileler çevirdikten sonra koşa koşa Paris'e dönmüştü. İçindeki sevinç o kadar büyüktü ki, körü körüne, nereye gittiğini bilmeden koşuyor ve yoldan geçenlerin durup hayretle kendisini seyrettiklerini bile farketmiyordu.

Nasıl sevinmesindi? Nihayet Pardaillan'ı eline geçirmek için bir fırsat bulmuştu. Hayatının bağışlandığını ve bu iyiliğe karşı dürüst davranması lüzum geldiğini düşünmüyordu bile... Hayır!.. Pardaillan'ı yakalamıştı. Nihayet, onaltı yıllık korku ve

azaptan sonra yakalamıştı ve şimdi, öcünü öyle bir alacaktı ki...

Bu zalim sevinç, bütün beynini, vücudunu kaplıyor, Paris içinde, nereye gittiğini bilmeden deli gibi koşuyordu. Nihayet, susuzluktan boğazının yandığını hissederek bir meyhaneye daldı. Meyhanecinin uzattığı şarap kupasını bir dikişte içti, parayı fırlatıp attı ve dışarı çıktı. Yürümeyi unutmuş gibiydi. Boyuna koşuyordu. Yoldaki adamlara çarpıyor, kendisine bir şey söyleyecek olanlara çatıyor, vahşi bakışlarıyla herkesi ürkütüyordu.

Saat dokuz sularındaydı ki şiddetle omuzladığı bir yolcu ile fena hâlde çatıştılar. Adam:

— “Gözün kör mü?” Dedi.

Maurevert:

— “Küstah!” Diye bağırırdı.

Ve baktı. Tanımakta gecikmedi. Bu da Dük de Guise'nin maiyetindeki asîlzâdelerden Lartigue isimli biriydi. Maurevert'in her türlü kavgadan kaçınması, Pardaillan'ı yakalamanın zevkini çıkarabilmek için her türlü tehlikeyi savuşturması gerekirdi. Fakat öyle haincesine cesur bir adamdı ki... Birdenbire Lartigue'nin kendisini sokakta gördüğünü Guise'ye haber vereceğini düşündü. Halbuki Guise, ona özel bir görev vermiş ve Blois'e göndermişti. Görevine gitmediğini öğrenirse cezası da büyük olurdu. O hâlde Lartigue'yi ortadan kaldırmak lâzımdı. Bunu bir anda düşündü. Düşünmesiyle kılıcını çekmesi de bir oldu:

— “Bir asîlzâdeye hakaret ha?..” Diye homurdandı. “Senin kanını içerim!”

Öteki de gözü pek silâhşorlardan biriydi. Ömründe yaptığı ilk düello bu olacak değildi ya... Maurevert'in savurduğu tehdide adamakıllı kızdı:

— “Terbiyesiz!” Dedi. “Kendini koru!..”

İki kılıç bir hamlede çatıştı. Fakat ilk hücumu Maurevert yaptı. Bu, öyle kuduz, canavarca bir hücum oldu ki Maurevert'in kılıcı, Lartigue'nin vücudunu delerek sırtından çıktı. Kılıç, Lartigue'nin elinden fırladı. Olduğu yerde döndü ve gık bile diyemedi yere devrildi. Maurevert, kılıcını adamın vücudundan çektikten sonra kanı, ölünün elbisesinde temizledi ve kınına soktu. Sonra Lartigue'nin ölüsünü bacaklarından sürükleyerek Seine nehri ne kadar götürüp bir ayak itişiyse suya yuvarladı.

Fakat bu cinayet, Maurevert'in aklını başına getirmiş olacaktı. Artık koşmadı. Durgun adımlarla Pressoir-de-Fer oteline doğruldu. Otelin sahipleri Roussotte'yle Pâquette kendisini pek hoş karşıladılar. Vaktin geç olduğunu, zaptiyelerin, neredeyse dükkânı kapatacaklarını söylüyorlardı. Fakat Maurevert'in, vaktiyle Jacques Clément'in yaptığı işareti verdiğini görünce, tavırları değişti. Pencereilerin pancurları sür'atle kapandı. Adam, bütün günün açlığını bir anda hissetmiş olacak ki, ne getirildiyse silip süpürdü.

Lâkin daha önündeki şarap şişesini boşaltmadan alkolün ağırlığı vurmuşçasına durgunlaştı ve dalgın dalgın düşünmeye başladı. Nihayet ayağa kalktı. Kılıcını kuşandı. Roussotte, sokak kapısını açmaya koştuyorsa da Maurevert, kendisini bir el işaretiyle durdurarak:

— “Oradan değil, buradan geçeceğim!” Dedi.

Otelle Fausta'nın konağını birbirine bağlayan kapıyı gösteriyor ve demin yaptığı işareti tekrarlıyordu. Otelciler, başlarıyla razı olduklarını anlatınca, otelin kapıya doğruldu. Haç şeklinde mihlannmış çivilere belli bir sıra bastı. Kapı açılınca içeriye girdi. Kanat hemen yine kendiliğinden kapandı.

Maurevert, girdiği küçük sofadaki lâmba ışığında Fausta'nın iki hizmetçisi, Léa ile Myrthis'i gördü ve:

— “Hanımınızı görmem mümkün mü?” Diye sordu.

İki hizmetçinin yan odaya girmeleriyle çıkmaları bir oldu. Az sonra Fausta çıkagelmiş ve:

— “Mösyö de Maurevert sizi bu akşam göreceğimi hiç ummuyordum!” Dedi.

— “Doğru söylüyorsunuz Madam... Bu akşam Paris'ten çok uzaklarda bulunmam gerekirdi. Orléans'da emirlerinizi bekleyecektim!..”

— “Montmartre sırtlarında sizi bir beygirle bir araba bekleyecekti. Arabaya onu bindirecektiniz... Üstelik Dük de Guise, yokluğunuzdan şüphelenmesin diye ondan sizin için özel bir görev de kopartmıştım!”

— “Haklısınız Madam!.. Dük beni şimdi Blois'de kralın ne kadar kuvveti var, orada ne oluyor diye araştırıyorum sanıyor!..”

Fausta'nın kaşları çatıldı:

— “Bütün bunlara rağmen sizin burada bulunmanız, çok tehlikeli bir oyun oynadığınızı gösteriyor!..”

— “Yine haklısınız Madam!.. Pek tehlikeli bir oyun!.. Fakat benim gönderildiğim vazifelere gitmeme büyük bir engel çıktı!..”

— “Ben engel tanımam Mösyö de Maurevert!”

— “Fakat Madam bu engel, yalnız benim gibi insanları durduracak kudrette değil, aynı zamanda Chartres'de olduğu gibi devlet işlerinin gidişatını bile değiştirebilecek kıratta bir engeldir. Çünkü beni yolumdan alıkoyan engel, Pardaillan'dır Madam!”

Fausta kıpkırmızı kesildi. Şiddetle inip kalkan göğsü, derin heyecanını belirtiyordu. Kendisini toparlamak için bir an durduktan sonra:

— “Pardaillan’ı mı gördünüz?” Diye sordu.

Maurevert titredi:

— “Yalnız gördüm değil, kendisiyle konuştum da... Bakıyorum ki Pardaillan’la karşılaştıktan sonra sapaşağlam karşınızda bulunmama hayret ediyorsunuz Madam... Sizi daha çok hayrete düşüreyim Madam: Artık Pardaillan elimizdedir!”

Fausta hakikaten şaşalamıştı. Pardaillan, bir Maurevert’e yakalansın! Bunu yalnız akli almamakla kalmıyor, aynı zamanda sevdiği adamın bu şekilde alçalması ihtimaline isyan ediyordu... Ne garip bir kadındı bu!.. Pardaillan’ın yakalanmasına hem memnun oluyor, hem de onun ele geçmesini istemiyordu. Merakla:

— “Yoksa Pardaillan’ı yaraladınız mı?” Diye sordu.

Maurevert, Fausta’nın kendisinde Pardaillan’ı yaralayacak cesaret ve ustalığı umuşundan duyduğu gururla gülümsemekle beraber, hayır anlamında başını salladı. Fausta:

— “Şimdi, Pardaillan’ı yakaladım demiyor muydunuz?” Dedi.

— “Efendim maksadım o değil... Yâni ben, Pardaillan’ı yakalayabiliriz demek istedim. Mesele, adamakıllı bir tuzak kurmaktadır demek istiyorum... O, kendi kendine yakalanacaktır.”

Maurevert, çılgın bir kahkaha salıverdi. Yüzü birdenbire morarmış, ağzının kenarları köpüklenmişti. Gülüşü, insan gülüşünden ziyade kuduz köpek ulumasına benziyordu. Fausta, şu anda Maure-

vert'i her zamandan daha iyi tanıdığını anladı. Adam, kendisini toparlayarak:

— “Beni affedin Madam!” Dedi. “Gülüyorum, kendimi tutamıyorum. Onaltı yıldır gülemediğim acısını çıkarıyorum. Beni delirdi sanmayınız Madam!.. Bir kâbustan kurtulmanın verdiği sevinçtir bu... Beni yarın saat onda Ville-l'Evêque'ye dâvet etti. Dük d'Angoulême'yle birlikte oraya gelecekler. Paris'e girmiyorlar, orada kalıyorlarmış Madam. Orada mükemmel bir tuzak hazırlanırsa Pardaillan'ın işi bitti demektir.”

Maurevert sustuğu zaman Fausta düşünüyordu. Adam bir süre cevap alamayınca tekrar söze başladı:

— “Dün Montmartre sırtında apansız karşıma çıkıverdi. O anda öleceğimi anladım. Gözlerinde idâm kararımı okuyordum. Korkudan dizüstü çöktüm. Af dilenmeye başladım. Nihayet canımı bağışlattım. Fakat bu bağışlayış bir şartla oldu: Küçük çingenenin nerede bulunduğunu haber vermem şartıyla...”

Fausta mırıldandı:

— “Demek yarın saat onda Ville-l'Evêque'de, öyle mi?”

Maurevert atıldı:

— “Evet, yarın orada yakalayacağız! Hem de çok adama lüzum yok... Birkaç kişi yeter! Bilse-niz...”

Fausta bir el hareketiyle onu susturdu. Fakat bir şey söylemedi. Düşünüyor, plânını hazırlıyor olmalıydı. Acaba yine sevgisiyle, hıristiyanlık âlemine hâkim olmak emeli arasında bocalıyor muydu? Hiç şüphesiz Fausta'nın ruh terazisinin bir kefesinde Pardaillan'a olan aşkı, öteki kefesinde de aşkının reddedilmesinden doğan kin ve nefret vardı. Kilise-

de Pardaillan'a yalvaracak bir hâle gelmiş, aşkını Şövalye'nin ayakları altına atacak kadar, kadınlık duygusunun esiri olmuştu. Ondan sonra da zaman oluyor Pardaillan'ı seviyor, zaman oluyor, ondan nefret ediyordu. Şimdi de Maurevert, Pardaillan'ın yakalandığını haber verdiği vakit, Maurevert'i boğacak kadar kendisinden nefret etmişti. Sonra birdenbire, Pardaillan'ın kendisini nasıl reddettiğini hatırlamış, kararını vermişti: Pardaillan ölecekti. Emellerine engel olan bu adamın ortadan kalkması lâzımdı. Ondan sonra Dük de Guise'yle evlenecek, hem Fransa Kraliçesi, hem de Papa olarak bütün İrisciyenlik dünyasına hükmedecekti.

Birdenbire söze başladı:

— “Mösyö de Maurevert... Dük de Guise, size bir görev verdi değil mi? Bu görevi yerine getirmek için Blois'e hareket etmeniz lâzımdı. Kralın sığındığı kaleyi adamakıllı keşfedecek Crillon'un orada bulunan kuvvetlerini öğrenecektiniz. Sonra dönüp efendinize raporunuzu verecektiniz...”

Maurevert şaşalamış, Fausta'yı yiyecekmiş gibi bakıyordu. Fausta:

— “Bu işler, sekiz-on günde olur...” Dedi.

— “Fakat Madam siz...”

— “Fazla lâf istemiyorum Maurevert! Başınızın, omuzlarınızın üstünde iğreti durduğunu hissetmiyor musunuz? Verdiğim emirleri yapmaktan başka bir şey düşünmeyiniz!..”

Maurevert sapsarı kesildi:

— “Başüstüne Madam!.. Onun benden evvel ölmesi şartıyla başımı seve seve cellâda teslim ederim Madam!”

— “Sabrediniz! O ölecektir!”

— “Ah... Bense onu affedeceksiniz sanıyordum Madam...”

— “Onun sizi affettiği gibi...”

— “Peki şimdi o serbest mi kalacak?”

— “Hayır!.. Siz oraya, Ville-l’Evêque’ye gideceksiniz...”

— “Kaç kişiyle?..”

— “Yalnız başınıza gideceksiniz...”

Maurevert titredi. Fausta:

— “Öldüreceğiniz adamın size inanması, itimat etmesi lâzım!” Diye devam etti. “Onlara diyeceksiniz ki eğer küçük çingeneyi görmek istiyorlarsa on gün sabretmeleri ve on gün sonra sizi Montmartre kapısında bulmaları lâzım... Kızı, kendi elinizle teslim edeceğinize inanmalıdırlar!..”

— “Nereye teslim edeceğim?”

— “Ölüme!.. Nerede öldürüleceğini de Blois’ten Paris’e döndükten sonra öğreceksiniz... On gün sonra öğle vakti sizi Montmartre kapısında beklesinler... Orada Violetta’yı göreceklerine yemin bile etseniz başınız ağrımaz!”

Fausta ayağa kalktı ve Maurevert’in bir söz söylemesine imkân vermeden ortadan kayboldu. Bir-iki saniye sonra da Myrthis ile Léa içeri girerek Maurevert’e, peşlerinden gelmesini işaret ettiler. Kendisini kapıya kadar götürüp sokağa çıkardılar ve kapı kapandı.

Bir an durdu. Fausta’nın dediklerine anlam vermeye çalıştı. Bu ifrit kadının tasarladığı plân, herhalde pek müthiş olacaktı. Çünkü Maurevert, sadece Pardailan’ı bir pusuya düşürüp bir-iki tüfek veya tabanca kurşunuyla temizlemeyi tasarlamıştı. Halbuki Fausta intikamlarında hiçbir zaman bu

kadar basit olamazdı. Basit olmaması lâzımdı. Mau-revert, Fausta'yı böyle hayal ediyordu.

Şafak atıyor, serinlik, Guise'nin silâhşorunu titretecek derecede üsütüyordu. Bu hâle, Pardaillan'la karşılaşmasını düşünmekten ileri gelen heyecanın ve korkunun etkisi de katılınca durduğu yerde duramaz oldu. Hızla evine yöneldi. Ahırından bir at çıkardı. Sevincinden atını kırlarda dörtnala koşturmaya başladı. Bütün gece uyumamıştı. Fakat Fausta'nın, Pardaillan'dan alacağı intikamın dehşetini gözünün önünde canlandırdıkça yorgunluk duymaz oluyordu. Böylece bir hayli zaman Paris çevresinde atla gezindikten sonra saatin dokuza yaklaştığını görünce tekrar Paris'e döndü ve Ville-l'Evêque istikametini tutturdu.

Şimdi Pardaillan'la buluşacaktı. Rolünü iyi oynaması, kurulan tuzak, Şövalye'ye hissettirmemesi lâzımdı. Randevu yerine yaklaştıkça burada bir pusu kurmanın zorluğunu anlıyordu. Fausta'nın hakkı vardı. O, kimbilir ne kurnazca bir plân tasarlamıştı.

Bu düşüncelerle yol alırken, Pardaillan'la Dük d'Angoulême'nin koruluktan çıkarak yola geldiklerini ve kendisini önlediklerini görünce korkmak mı, yoksa sevinmek mi lâzım geldiğini şaşırıldı. Sakın Pardaillan dünkü kararından caymış olmasın?.. Ya kendisini affetmekten vazgeçtiyse!..

İçi titreyerek:

— “İşte geldim, efendiler!” Dedi.

Ve iki adamın ne düşündüklerini yüzlerinden anlamaya çalıştı. Fakat Dük'ün yüzünde bâriz bir gülümseme görünce, biraz ferahlayarak:

— “Randevuya tam zamanında gelmiş olmam, hiç şüphesiz sözümü tutmak hususundaki kararımı isbat eder!” Dedi. “Eğer elinizden kurtulmak isteseydim, hiç gelmezdim!”

Bir cevap beklediyseniz de iki adamdan hiçbir ses çıkmadı. Şövalye de, Dük d'Angoulême de dinlemeyi tercih ediyor olacaklardı. Maurevert tekrar konuştu:

— “Ne çâre ki size vaadettiğim işte umduğum kadar başarı sağlayamadım. Bu yüzden bana itimat ederek yeni bir mühlet vermenizi rica edeceğim...”

Charles'in yüzü asılmıştı. Pardaillan:

— “Umduğunuz kadar başarı sağlayamadığınıza göre başardığınız bir kısım var herhalde...” Dedi.

Maurevert, bu sözlerden, kendisine itimat edildiği anlamını çıkararak:

— “Başardığım taraf şu...” Dedi. “Aradığınız kızın Paris'te olmadığını öğrendim. Fakat Dük de Guise'nin kendisini nereye göndermiş olduğunu henüz anlayamadım!”

Charles son derece ümitsiz:

— “Artık o kayboldu... Ebediyen kayboldu!..” Diye üzgün üzgün söylendi.

Maurevert heyecanlı görünüyordu:

— “Emin olabilirsiniz ki bu genç kıza karşı hiçbir düşmanlığım yoktur. Sizlere ise şükran borçluyum. Bu itibarla henüz her ümit kaybolmamıştır!”

Charles sordu:

— “En ufak bir iz, şüphemiz varsa bile söyleyin!”

— “Henüz söyleyecek hâlde değilim Mösyö!”

Maurevert bu sözden sonra Pardaillan'a döndü:

— “Mösyö! Ya bana inanınız ve on gün mühlet veriniz, yahut da dövüşelim. On gün içinde hem kızı bulacak, hem de size getireceğim... İzini bulacağımı umduğum şehre kadar gitmem lâzım... On günde ancak olur!..”

Pardaillan:

— “Bu şehir neresiymiş?” Diye sordu.

Maurevert gayet tabii bir tavırla:

— “Blois!” Dedi. “Kızı kendisine teslim ettikleri adam Blois’deymiş. Neden? Bilemiyorum. Zannımca, siyasî bir sır olacak. Bir aşk meselesinden ötürü Dük’e ihanet edebilirim, ama memleketin sırlarını kimseye açamam... Genç kız Blois’de değildir. Fakat teslim edildiği adam oradadır!”

Pardaillan’la Charles birbirlerine baktılar. Sonra Şövalye:

— “On gün mühlet istiyorsunuz demek?” Dedi.

— “Evet... On gün sonra sizi sur dışında Montmartre kapısında bulacağım!”

— “Bugün Kasımın onikisi olduğuna göre demek Kasımın yirmibirinci günü öğle vakti, biz de Montmartre kapısı civarında sur dışında bulunacağız Mösyö!”

Bu sözlerden sonra Maurevert tekrar atına atladı ve hayvanını Blois istikametinde sürdürdü. Pardaillan’la Dük d’Angoulême, arkasından uzun zaman baktılar. Sonra Charles:

— “Blois’e gidiyor...”

Pardaillan da söylendi:

— “Galiba bu adam, umduğum kadar kötü bir insan değilmiş!..”

Maurevert’e gelince, artık mes’uttu. Onaltı yıldır peşini takip eden müthiş korkudan nihayet kurtulmuştu. Çevresindeki yeşil tabiatı mes’ut bir tebesümle seyrediyordu. O gece şüphesiz rahat, deliksiz bir uyku uyuyacak ikide bir yataktan fırlayıp:

«Kim o?» Diye tabancasına sarılmayacaktı.

Yalnız zaman zaman içi titriyor, gözleri kanlanıyor ve korkunç bir gülümseyiş, dudaklarını büzerken söyleniyordu:

«Yirmibir Kasım!.. Ne kadar da uzak!..»

KARDİNAL FARNÈSE

Maurevert'in B Blois'e hareket ettiğinin ertesi günü, Fausta da konağından yapayalnız çıkmış, kapalı bir arabaya binmiş ve Grève meydanında, nehrin kıyısında arabasını durdurmuştu. İnince, hiç çekinmeden evvelce birçok defa okuyucularımızı götürmüş olduğumuz eve doğru yürüdü. Kapıyı çaldı ve açan uşağa:

— “Kardinal Prens Farnèse'yle görüşmeye geldim!” Dedi.

Uşak hayretle, ziyaretçinin yüzüne baktı:

— “Aldanıyorsunuz Madam, aradığınız kimse burada yoktur. Konakta bekçi olarak, sadece ben varım!”

— “Haydi dostum, git efendine söyle!.. Prenses Fausta kendisiyle görüşmeye geldi!..”

Uşak tekrar ısrar etti:

— “Yemin ederim ki yanlıyorsunuz Madam!..”

— “Kendisine, Léonore de Montaignes'ten bahsetmek için geldiğimi haber ver!”

Bu söz üzerine, salonun karanlığı içinde beliren birisi, uşağı bir tarafa çekti ve titrek bir sesle:

— “Buyurunuz Madam!..” Dedi.

Fausta gülümsedi:

— “Kardinal, bakıyorum ki çok sıkı muhafaza altındasınız...»

Saçı ve sakalı tamamen aklaşmış olan ve yüzünde giderilmez bir kederin izleri okunan bu adam,

gerçekten Prens Farnèse'di. Kolunu Fausta'ya uzattı. Birlikte, kolkola yukarıya çıkarak Grève meydanına bakan odaya girdiler. Fausta, bir taht kadar geniş bir koltuğa oturdu. Birkaç saniye kadar, kendisine şaşkın ve titrek bakan kardinali seyrettikten sonra yumuşak bir sesle:

— “Benden boşuna kaçıyorsunuz Kardinal!” dedi. “Ölümden korkmadığınızı biliyorum. Fakat hayata bağlanışınız, hiç şüphesiz, sevgilinizi tekrar görmek ümidinden ileri geliyor. Kutlu mahkememiz sizi açlık ve susuzlukla ölüme mahkûm etmişti. Fakat ben size hayat ve hürriyetinizi bağışladım... Çünkü Farnèse, bana ihanet etmiş olmanıza rağmen sizi severim... Beni gizli Kardinaler Meclisi toplantısına ilk götüren ve bana ilk defa itaat eden sizdiniz...”

Fausta, bir an sustuktan sonra maziyi hatırlamaktan üzülmüş gibi bir tavır takındı:

— “Halbuki ben isteseydim, sizi yine yakalattır, idam ettirirdim. Açlıktan yarı ölü bir hâlde size konağımın kapılarını açıp sizi salıverdikten sonra, ne yaptığınızı, nerede bulunduğunuzu dakikası dakikasına biliyorum. Önce, üç gün kadar Devinière' hanında misafir kaldınız. Sonra da Cellât Claude Usta'nın yanına gittiniz. Nihayet sizi burada aramak aklıma gelmez diye bu eve geldiniz.”

Farnèse, boğuk bir sesle cevap verdi:

— “Beni bu eve, eski hâtıralar çekti... Müthiş birtakım hâtıralar... Sonra sizin, insanların vicdanlarındakini öğrenecek kadar geniş bir casus şebekesine sahip olduğunuzu da bilirim. Sizden kaçmıyorum Madam. Siz ölümsünüz... Ben ise ölümden korkmuyorum!..”

Fausta'nın dudaklarında soğuk bir gülümseyiş belirdi:

— “Bakınız Farnèse... Ben buraya, kendimi hiçbir suretle muhafazaya lüzum görmeden, yanıma adam almadan geldim. Beni öldürebilirsiniz!”

— “Biliyorum Madam!.. Biliyorum bu fırsattan istifade edeceğim!..”

— “Ama ben size Léonore'den bahsetmeye geldim, Farnèse!..”

Farnèse, bütün vücuduyla titredi. Fausta:

— Léonore'den bahsetmemiz yüzünden hançeriniz kınından çıkmayacaktır Farnèse. Bundan ötürü, burada rahat rahat oturup müşterek saadetimizden konuşabiliriz.”

— “Benim için artık saadet bahis konusu değildir Madam!..”

— “Kim demiş?.. Henüz gençsiniz Farnèse... Bir sevgi ışığı, donmuş olan kalbinizi tekrar ısıtabilir. Léonore iyileşir, aklı başına gelir, geçmişteki kötülüklerinizi affederse ve siz de kardinallikten ayrılırsanız, yeni bir saadet devresine girmeniz için hiçbir engel kalmaz!”

Kardinal hayret içinde dinliyordu. Kendine kendine mırıldandı:

«Ah Léonore'yi tekrar görebilecek miyim?..»

Fausta'nın kara gözlerinden şimşekler fışkırdı. Kardinale tam bir sille yerleştirdiğini anlıyordu. Bu adam hiç değişmemişti. İradesi o kadar zayıftı ki bir ağaç yaprağı gibi, rüzgâr ne tarafa eserse aksi tarafa bükülüyordu. Halbuki kendisi, meşhur Farnèse sülâlesindendi. Farnèse'ler, cesaret ve cüretleriyle bütün İtalya'yı hayrette bırakmışlardı. Şimdi de onlardan biri olan meşhur kumandan Alexandre Farnèse, kardinalin akrabalarından biriydi.

Fausta, bir an bunları düşündükten sonra kardinalin yüzüne baktı.

— “Benim gösterdiğim âlicenaplığın sebepsiz olmayacağını bilirsiniz Farnèse. Size hayatınızı bağışladım, bugün ayağınıza kadar gelerek, Léonore’yi ve kızınızı teslim etmeyi vaadettimse, bunların başlıca sebebi size ihtiyacım olduğudur. Bu itibarla bugün birbirimizle açık konuşmalıyız Kardinal!..”

Bu sözler Farnèse’nin yüreğinde, daha temelli bir ümidin yerleşmesine sebep oldu. Fausta’nın ne gibi emelleri olduğunu biliyordu ve bu emellerin gerçekleşmesi için kendisinden yardım isteyeceğini muhakkak sayıyordu. Titreyen bir sesle:

— “Söyleyiniz Madam!” Dedi. “Saadete kavuşabilmek için açık yürekli olmak lâzım geldiğini hen de biliyorum!”

— “Pekâlâ Farnèse! Söyleyeyim!.. Biliyorsunuz ki, biz kendimizi Papa ilân etmek için Sixte’nin ölmesini bekliyorduk. Fakat bu plân artık suya düşmüş bulunuyor... Ben burada büyük işlerle uğraşırken, Sixte de Roma’ya gitti ve ölmeye hiç niyeti yok Farnèse! Öte yandan Fransa’da herşey yolunda gidiyor ama Roma’daki olaylar, bizim daha acele etmemizi icap ettirecek bir durumdadır. Dük de Guise kuzu gibi oldu. Her istediğimizi yapacak bir hâlde geldi. Valois soyu tahttan düşecek ve benim seçtiğim adam kral olacaktır. Görüyorsunuz ki Tanrı, Fransa’da emellerimizi hakikat haline getirmektedir.”

Farnèse sordu:

— “Şu hâlde benim yardımımı bilhassa İtalya için arzu ediyorsunuz?..”

“Evet Farnèse! İtalya yavaş yavaş avucumuzdan gidiyor. Evvelce bizden tarafa olan kardinallerin çoğu sizin de benden ayrıldığınızı duyunca hep birlikte Papa Sixte’ye döndüler.”

Kardinalin göğsü, derin bir sevinç nefesiyle doldu. Bütün bu söylenenlerin doğru olduğuna inanıyordu. Zaten o da evvelden böyle tahmin etmişti. Fausta'nın en hararetli taraftarı olan kendisinin ondan ayrıldığını duyunca, bütün diğerlerinin tekrar Papa Sixte'ye el uzatacakları besbelliydi. Bu yüzden, Fausta'nın, bugünkü konuşmayı büsbütün, başka sebeplerle yaptığını katiyen sezemedi. Fausta sözüne devam etti:

— “Sizden, bana bu yardımı yapmanızı istemeye geldim. Eğer bu işe razı olursanız, o zaman ben de sizin saadetiniz için ne lâzımsa yaparım. Roma'ya gitmeniz, tereddüt içinde bocalayanların hepsini inandırmanız lâzımdır... Hattâ deyiniz ki...”

Fausta, çekiniyormuş gibi durunca Farnèse:

— “Söyleyiniz Madam! Hiç çekinmeden söyleyiniz!” Dedi. “Düşman bile olsak, sırlarınızı mezara kadar saklayacağım!..”

— “O hâlde onlara deyiniz ki Kral Henri de Valois ölecek ve yerine şimdiki Dük de Guise, Birinci Henri de Lorraine adıyla tahta çıkacaktır. Karısı Catherine de Clèves'i boşayacak ve ben, onun karısı, Majeste Fransa Kraliçesi olacağım. Ayrıca onlara, sizin de bilmediğiniz şu hakikatleri anlatınız. Alexandre Farnèse, Hollanda'da, İmparator Charles-Quint zamanından beri görülmemiş büyüklükte bir ordu hazırladı. Bu ordu, İspanya Kralı Philip'in gemileriyle İngiltere'ye taşınacak ve orayı istilâ edecekti. Fakat büyük bir fırtına muazzam ve yenilmez donanmayı mahvetti. Fakat Alexandre Farnèse'yle ordusu bütün kudretiyle ayakta duruyor. Alexandre, Fransa'ya girmek için benim işaretimi beklemektedir. Valois ölür ölmez, ordusu buraya gelecek ve Kutlu Birlik ordularıyla elbirliği edecektir. Alexandre Farnèse'nin İtalya'da uyandırdığı hayranlığı ve dehşeti

bilirsiniz.. Onlara; Farnèse'nin bana sâdık olduğunu ve istersem bu müthiş orduyu bir çığ gibi İtalya'ya saldırtabileceğimi söyleyiniz... O zaman bu belâyı başlarına zorla sarmış olanlar, çok pişman olacaklardır...”

Fausta, sözlerinden kendi de heyecanlanmış, soluk soluğaydı. Farnèse ise dehşet içinde kalmış, mağlup olmuştu:

— “Kutlu efendimiz, bana emir versinler, bu emirlerin herbirinin tamamen yerine getirileceğinden emin bulunsunlar..” Derken başını eğmiş, tam bir kul tavrı takınmıştı. Fausta, fevkalâde memnun olmuş gibi bir hâlde:

— “Demek, tekrar bize katıldınız öyle mi Kardinal?” Dedi.

— “Madam, beni bu kiliseden, hattâ bütün kiliselerden çıkartmayı vaadettiğiniz için size itaat ediyorum!”

Fausta:

— “Hakikaten sizde ihtiras, imandan daha kuvvetliymiş,” dedi. “Tanrının sırrına akıl ermez. Kimbilir, belki de kilise dışında daha büyük bir kuvvetle çalışır ve daha faydalı olursunuz... Şimdi İtalya'ya gitmeye karar verdiniz mi?”

— “Ne zaman emrederseniz!”

Fausta, içinden bir hesap yapıyormuş gibi düşündükten sonra:

— “Kasımın yirmiikinci gününe kadar hazırlanınız!” Dedi.

Kardinal, bir an Fausta'nın yüzüne baktı. Fausta sordu:

— “Bir şey mi soracaktınız?..”

— “Hayır!.. Lâkin demin bir vaadde bulunmuşsunuz da...”

— “Léonore’yle kızını mı diyorsunuz? Elbette... Hem ben size çingene Saizuma’yı değil, Léonore de Montaignes’i, yâni Prenş Farnèse’nin sevgilisini iade edeceğim.”

Kardinal, gözleri parlayarak dinliyordu. Fausta devam etti:

— “Ben, onu tekrar akıllandırmanın çâresini biliyorum. Bu işi, kızı Violetta yapacaktır. Ondan sonra da onun yüreğinde tekrar eski segiyi uyandırmak görevi size düşüyor.”

Farnèse çılgın gibi söylendi:

— “Ah Léonore!.. Léonore!..”

Fausta, hâkim bir tarzda sözüne devam etti:

— “Şimdi, demek ki Kasımın yirmiikinci günü hareket edeceksiniz. Hem yalnız değil, onlarla birlikte yola çıkacaksınız. Aynı gün Kutlu Kurul toplanacak ve sizi rahipler sınıfına bağlayan bağların çözülmesi kararını verecektir.”

Farnèse dizüstü çökmüş, Fausta’nın bir elini yakalayarak, gözlerinden yaşlar akarken öpmüştü. Uzun zaman böylece ağladı. Bir saat önce boğacak kadar kin beslediği kadına şimdi esir olmuştu. Lâkin o böyle yere eğilmiş bir hâlde dururken Fausta’ ona öyle zâlim bakışlarla bakıyordu ki, Kardinal bunu görseydi, dehşetinden titrerdi. Halbuki ayağa kalkıp da Fausta’ya baktığı zaman, kadının kendisine şefkatle bakan gözleriyle karşılaştı ve söylendi:

— “Kutlu efendimiz, ne zaman emir verirlerse hareket edecek ve her dediklerini yapacağım. Rahip elbisesini sırtımdan atar ve vaktiyle bir suçsuza karşı işlediğim büyük kabahati affettirerek bir aile babası olabilirim, bütün saadetimi size borçlu olduğumu unutmuyacak ve ömürümün sonuna kadar köleniz olacağım!”

Fausta ayağa kalkmıştı. Farnèse'nin uzattığı kola dayanarak yürüdü:

— “Kasımın yirmiikinci günü sabahın saat dokuzunda tören elbisenizi giyer ve hazır bulunursunuz. Size göndereceğim adamı tâkip edersiniz. Bu adam size sadece «*Léonore*» parolasını verecektir!”

Kardinal, Fausta'yı arabaya binip gidinceye kadar gözleriyle tâkip etti. Sonra içini çekerek odasına çıktı. Orada kendisini biri bekliyordu. Bu, Cellât Claude Usta'ydı.

Farnèse sordu:

— “Fausta ile konuştuklarımızın hepsini duydunuz mu?”

Claude Usta hazin bir sesle:

— “Evet, hepsini duydum!” Dedi. “Lâkin ne kadar da gençleşmişsiniz Farnèse!”

Kardinal coşkun bir tarzda:

— “*Léonore*'yle *Violetta*'yı, nişanlımla kızımı görecek ve onlara nihayet kavuşacağım... Onaltı yıldır içinde yaşadığım müthiş kâbustan, nihayet kurtulacağım!”

— “Ya ben? Ben ne olacağım? Böyle cehennem azâbı içinde mi kalacağım?”

Farnèse birdenbire irkildi:

— “Ne demek istiyorsunuz?”

Claude Usta, hıçkırır gibi bağırdı :

— “Siz sevdiklerinizi alıp gidiyorsunuz... Ya ben, ben ne olacağım? O kız, nihayet benim de kızımdır. Evlâdımı benden çalıyor, kaçıyorsunuz... Hiç içiniz sızlamıyor mu? Ben yıllarca onun gül yüzüne bakarak, gülücüklerini seyrederek kendimi avuttum. Onsuz yaşayamaz bir hâle geldim. Şimdi ise onu büsbütün kaybedeceğim, öyle mi?..”

Farnèse:

— “Peki siz ne düşünüyordunuz? Sizce ne yapmam gerekir?..”

Claude Usta, içi ümitle titreyerek atıldı:

— “Diyordum ki saadet sizi daha merhametli bir adam yapar ve bana: «*Sen de onun babalığı sayılırsın... Gel bu saadetten sen de hisseni al!*» dersiniz.”

Kardinal şiddetle reddetti:

— “Buna imkân var mı Claude Usta? Ne olduğunuzu unuttunuz mu? Ben sizi nasıl olur da kızımın yanbaşımda yaşatabilirim?”

— “Evet!.. Bu, benim kendi kendime binlerce defa sorduğum bir sorudur. Fakat o benim kim olduğumu bildiği hâlde benden hiç tiksmez!”

— “Ya ben!.. Ben kızımın size ne zaman el uzattığını görsem utancımdan ölmez miyim?”

— “Varsın bana elini uzatmasın! Ben sizin yanımda bahçıvan olarak çalışayım. Onu uzaktan uzağa göreyim. Onun yakınında yaşayayım yeter!”

Kardinal:

— “Asla!” Diye bağırdı. “Bir cellât, Prens Farnèse'nin evinde barınamaz Claude Usta... Fakat size, üç ayda bir mektup yazarak sıhhatinden haber veririm!”

Claude Usta, bir an düşünceli kaldı. Sonra:

— Demek bana ancak bu kadarını yakıştıyorsunuz öyle mi?” Dedi.

Farnèse cevap vermedi. Claude de susuyordu. Birden cellâdın kapıya yöneldiği ve sürgüyü sürdüğü görüldü. Kardinal, herifin ümitsiz bir harekete kalkışacağını sandığından hançerini yokladı. Fakat Claude, hiçbir hareket yapmadı. Bir an düşündükten sonra sırtını kapıya dayayarak kollarını kavuşturdu. Nihayet sâkin fakat tehditkâr bir sesle:

— “Sizinle birer mukavele imzalamıştık hatırlıyor musunuz?” Dedi. “Benim imzalayıp size verdiğim mukaveleye göre, Fausta’yı mahvetmek uğrun-da size bir yıl körü körüne itaat edecektim. Sizin imzalayıp bana verdiğiniz taahhüde göre bir yıl sonunda siz benim malım olacaktınız ve istersem sizi öldürebilecektim de...”

Kardinal Farnèse sararmaya başlamıştı. Claude devam etti:

— “Size şimdiye kadar köle gibi hizmet ettim. Fakat siz bugün Fausta’yla barıştınız. Mukavelemiz de bozulmuş oldu. Şimdi artık benim avucumdasınız.”

Kardinal derin bir ümitsizliğe düştü:

— “Pekâlâ Cellât! O hâlde vazifeni bir kere daha yap da beni öldür bakalım!”

Claude Usta:

— “Yanıyorsunuz!” Dedi. “Ben sizi öldürecek değilim!”

— “Ya kimi öldüreceksin?”

— “Fausta’yı! Sizin yaşamanız lâzım. Fakat ben aramızdaki mukaveleyi yerine getirmek zorundayım. Yirmibir Kasımda Kutlu Kurul toplanıp sizi rahiplik sınıfından çıkarma kararını vermeyecek mi? Ondan sonra da siz, nişanlısınız ve kızınızla beraber İtalya seyahatine çıkmayacak mısınız?. Hah, işte bütün bunlar olamayacak. Çünkü ben daha önceden Fausta’yı öldüreceğim... Siz ise yaşayacaksınız. Tek başınıza kalacak ve sevgilinizle kızınızı ömrünüzün sonuna kadar arayıp duracaksınız.”

Kardinal, dehşet içinde soluyordu. Cellât, ona yaklaştı. Elini omuzuna koydu ve:

— “Ömrünüzün sonuna kadar!.. Fakat bu ömür de bir hayli kısa olacak!” Dedi. “Çünkü Fausta’yı

öldürdükten sonra mukaveledeki hakkıma dayanarak sizi de temizleyeceğim. İşte bu kadar!.. Şimdilik Allahaismarladık!”

Farnèse'nin dizleri büküldü:

— “Merhamet!” Diye inledi.

— “Siz bana merhamet ediyor musunuz ki?”

— “Peki! O hâlde razı oluyorum!..”

— “Demek, beraber İtalya'ya gidiyoruz!”

— “Evet gidiyoruz!..”

— “Teşekkür ederim Monsenyör... Şu hâlde o zamana kadar yanınızdan ayrılmayacağım!”

Farnèse, için için düşünüyordu: «*Kızımı bir cellâtle başbaşa yaşatmak zorunda kalıyorum!*»

Claude Usta da şöyle düşünüyordu: «*Ah benim cici Violetta'mı, minimini Violetta'm, melek kızım... Benden korkma... Seni bir cellâtle bir arada yaşamak gibi bir utançtan kurtaracağım. Senin saadeti ni bir kere temin edebilsem... Seni bir kere sevgilin genç asîlzâdenin yanında, neşe içinde görebilsem... O zaman, o zaman işte senden ebediyen ayrılmaya razıyım... O zaman varsın Azrail, benim canımı alsın!*»

ANA VE KIZ

Sabah pek güzeldi. Birkaç zaman sonra Henri de Béarn'ın Paris'i kuşatacak ordularını seyredeceği tepenin üstündeki yıkık duvarlı manastırın saati sekizi çaldı. Montmartre yamaçlarındaki koruluklarda kuşlar cıvıldaşıyordu. Ortalığı çiçek ve yeşillik kaplamıştı. Tabiat bütün güzelliğiyle hüküm sürüyordu.

Fakat bir tahtırevanın içinde sırta doğru çıkan Fausta'nın bunlara dikkat ettiği yoktu. Tepeye varınca duran tahtırevandan indi. Manastırın giriş kapısına uğramadan, sırtın ötesinde berisinde dağınık duran fakir kılıklı kulübelerden birine yanaştı. Buranın içi de dışı gibi harap ve sefildi. Kapının tam yanında yaşlı bir kadın oturmuş, yavaş yavaş iplik büküyordu. Fausta'nın geldiğini görünce yerinden fırladı. Fakat ziyaretçi, bir el hareketiyle onu tekrar yerine oturttu. Köylü kadın:

— “Hoş geldiniz iyi kalpli Paris'li bayan!” Dedi.

Fausta, tahta bir iskemle alarak köylünün yanına oturdu.

— “Bu kadar erken... ne işi bu böyle?” Diye sordu.

— “Artık ihtiyarladık hanımım... Kendime kefen öreceğim de, ipliğini büküyorum. Dışarıdan alacak paramız yok tabii...”

Fausta, fakirliğin bu derecesinden müteessir olmuş olacak ki:

— “Ben size para veririm... Yaşlılığınızda sıkıntı çekmezsiniz!” Dedi.

— “Meryem Ana sizi kutlasın!”

Fausta ciddi bir tavırla:

— “Âmin!” Dedi. “Size ısmarladığım işi yaptınız mı?”

— “Evet Madam! Tembîh ettiğiniz günden beri oğlum çingenenin peşinden bir dakika bile ayrılmıyor!.. Adım adım kendisini tâkip ediyor... Hem o zamandan beri de çingene, manastırdan hiç ayrılmadı. İçeriye girmiyor ama boyuna çevresinde dolaşiyor, karnı acıkınca bize geliyor. Ben ona ottan bir yatak yaptım.”

Fausta sordu:

— “Şimdi nerede?”

— “Gün doğarken çıktı... Herhalde buralardadır!”

— “Öyleyse, oğlunuzu çağırın da beni onun yanına götürsün!..”

Bir-iki dakika sonra köylünün küçük oğlu, Fausta'nın önüne düşmüş, kendisini manastır duvarlarından dolaştırarak bir yıkıntıdan bahçeye sokmuş ve köşkün yanına götürmüştü. Fausta, orada Saizuma'nın bir taşın üstüne oturmuş bahçeye dikkatle baktığını gördü. Köylü çocuğu savdıktan sonra çingenenin yanına yanaştı ve mümkün olabilen en tatlı sesiyle:

— “Zavallı kadın! Zavallı anne!..” Diye söyledi.

Saizuma, kendisine bu şekilde seslenen kadına baktı. Fausta'yı bir kere Claudine de Beauvilliers'in odasında görmüştü. Fakat tanımakta güçlük çekmedi.

— “Ah!” Dedi. “Bana piskopostan bahseden kadın!”

Fausta, delinin kendisini tanıyışına şaşmakla beraber cevap verdi:

— “Evet Léonore de Montaigues, size piskopos-
tan bahseden bendim. Sizi onun yanına götüren de
bendim... Ne bileyim, onu hâlâ seviyorsunuz sanı-
yordum...”

Saizuma boğuk bir sesle:

— “Piskopos öldü! O, öldü!” Dedi. “Ben onu se-
vemem ki... Hem bir piskoposu sevmek büyük bir
günah değil midir? Sonra insanı darağacına gönde-
ririrler...”

Fausta başını eğdi. Bu delinin dimağını, ufak bir
akıl ışığıyla aydınlatabilmek için ne yapması gerek-
tiğini tasarlıyordu. Deli Saizuma'ya ihtiyacı yoktu.
Fakat Farnèse'yle Pardaillan'ı ezebilmek için akli
başında bir Léonore de Montaigues'den pekâlâ ya-
rarlanması mümkündü...

— “Demek sizce piskopos öldü ha?” Dedi. “Lâ-
kin hayatınızda ne kadar acı çektiniz?”

— “Bana acıyor musunuz yoksa? Dünyada bana
da acıyan biri varmış demek! Yüzünüz o kadar gü-
zel ki, bu kadar güzel bir insan şüphesiz merha-
metli olur!”

Fausta alçak bir sesle:

— “Léonore!” Dedi. “Vaktiyle siz benden de gü-
zeldiniz. Hattâ şimdiki hâlinizde bile benden güzel
olduğunuzu söyleyebilirim. Çok çile çektiğiniz için
sünet sözüne kulak asmıyorsunuz ama işte ben si-
ze söylüyorum: Bugün yine mes'ut olmanız müm-
kündür!”

Kadın âdeta isyan etti:

“Ne ben Léonore'yim, ne de benim için mes'ut
olmanın imkânı vardır...”

Fausta şiddetle cevap verdi:

— “Sen Léonore’sin. Mes’ut olacaksın. Piskopos öldü, artık ondan korkma... Fakat bugün hayatta, seni seven ve arayan biri var... Hatırla... Sen de onu seviyordun, hâlâ seviyorsun... İşte o, seni arıyor!”

Çingene lâkayıt sordu:

— “Kimmiş bu adam?”

— “Jean!..”

Saizuma, bütün vücuduyla titredi ve uzaktan gelen bir sese kulak veriyormuş gibi mırıldandı:

— “Jean mı?.. Jean!.. Ben bu ismi duydum galiba...”

Fausta daha şiddetle:

— “Evet Jean!” Dedi. “Jean, Dük de Kervilliers!”

Saizuma sapsarı kesilmişti. Keder dolu gözlerini Fausta’ya dikmiş, bakışlarıyla soruyordu. O kadar acınacak bir hâl almıştı ki Fausta’ının biraz merhameti olsa, bu tecrübeden cayardı. Kadın, acı ve korkuyla:

— “Bu ad, kimin adı?” Diye sordu.

— “Sevdiğinin adı... Jean de Kervilliers! Kocanın adı... Bak, bu ad söylenir söylenmez sararıyor-sun... Hâtıranı yokla Léonore!..”

Saizuma yavaş yavaş Fausta’ya yaklaştı. Söylediklerini can kulağıyla dinlediği âşikârdı. Tozdan bir örtü altında kalan hâfızasını aydınlatmak istediği görülüyordu. Fausta, kadını ellerinden yakaladı:

— “Hatırla!” Dedi. “Onu balkonda beklediğin zamanlar ne mes’uttun... Hani eski Montaignes konağının balkonunda...”

Çingene bir hamlede:

— “Evet, evet!” Dedi.

— “Hatırla! O seni nasıl kollarının arasına alıyor, nasıl öpüp kokluyordu. Sana nasıl ebedî bir sevgi vaadetmişti. Sen de ona inanıyordun...”

Saizuma inler gibi:

— “Evet!” Dedi.

— “Léonore de Montaigues! Bunların hepsi doğru değil mi? Jean de Kervilliers seni taparcasına sevmiyor muydu? Gerçi kader sizi birbirinizden ayırdı. Fakat ben, onun da senin kadar acı çektiğini biliyorum. Hattâ bana kendisi anlattı. Seni hep sevmiş... Her yerde aramış... Onu görmek istemez misin?”

Saizuma, ellerini Fausta'dan kurtardı ve gözlerini kamaştırıcı bir ışıktan korumak istiyormuş gibi yüzüne kapattı. Bütün vücudu titriyordu. Geçmişteki bütün hâtıraları teker teker kafasında beliriyor, yerli yerini buluyor gibiydi. Bu uyanma kabiliyeti, daha ilk defa kardinalle karşılaştığı vakit başlamıştı. Sonra Charles d'Angoulême'yle Pardaillon'un söyledikleri, hâtırasındaki karanlığı biraz daha yırtar gibi olmuş, şimdi duydukları ise zihnini büsbütün ışıklandırmıştı. Fausta, başladığı işi yarıda bırakmadı:

— “Yemin ederim ki bir gün sevdiğini göreceksin!” Dedi. “Arkamdan gel!..”

Saizuma tir tir titreyerek iradesiz, Fausta'nın arkasından yürümeye başladı. Fausta köşke girince kadın:

— “Ah!..” Dedi. “Piskoposu burada görmüştüm.”

— “Evet piskoposu burada görmüştün... O yüzendir ki buradan bir türlü ayrılamıyorsun.”

Saizuma fısıltı hâlinde:

— “Hayır, hayır!” Dedi. “Bana sabiden acıyorsanız, piskoposu göstermeyiniz!”

— “Jean de Kervilliers’i de görmek istemez misin?”

Kadının yüzünde sevinç ışığı belirdi:

— “Onu görmek isterim... Onu tanımıyorum ama, tanımak isterim! Kendimi ona gençliğimin güzelliği içinde göstermek isterim... O, ne tatlı bakışlı, ne okşayıcı sesli bir adamdı!..”

— “Yemin ederim ki onu bir daha göreceksin!..”

— “Ne zaman? Yakında mı?”

— “Hem de pek yakında... Bir-iki gün içinde... Fakat buralardan uzaklaşmaman lâzım!..”

-- “Hiçbir yere gitmem!.. Ne olursa olsun burada kalırım!...”

— “Âlâ... O hâlde beni dinle Léonore!. Sen yalnız Jean de Kervilliers’i değil, kızını da göreceksin!”

Saizuma düşünceli bir tavıra büründü:

— “Kızım mı? Benim kızım yok... Halbuki o iki asîlzâde de kızın var demişlerdi. Garip doğrusu!”

Fausta:

— “İki asîlzâde ha?” Diye sordu. “Peki Jean de Kervilliers’i hatırlıyor musun?”

— “Herhalde uzun zamandır hayalimi meşgul eden yüz bu Jean de Kervilliers’in yüzü olacak! Jean de Kervilliers!”

Birden etrafına ürkek ürkek bakındı:

— “Susun Madam... Bir daha bu ismi söylemeyin!.. Babam duyarsa sonra ne olur?.. Babam birdenbire içeri girer de işitirse, ne cevap veririm? Bir daha yalan yere yemin mi edeyim?”

Fausta ciddî bir tavırla:

— “Evet Léonore, çok müthiş bir şey olurdu,” dedi. “Fakat Baron Montaignes asıl senin sakladı-

ğın büyük sırrı öğrenecek olursa daha müthiş olmaz mı?”

— “Hangi sır? Babamdan sakladığım birkaç şey var. Hangisini demek istiyorsunuz?”

— “Jean de Kervilliers’den saklamadığım sırrı söylüyorum.”

Saizuma birdenbire elleriyle yüzünü örttü. Dudaklarından bir feryat çıktı:

— “Benim maskem nerede?” Diye söylendi. “Utancımı, ayıbımı yabancı gözlerden saklayan maskem nerede? Ah benim yüzüme bakmayın Madam!”

Fausta tatlı bir tavırla çingenenin sözünü kesti:

— “Ben senin herkesten sakladığın sırrı biliyorum, Léonore!” Dedi. “Korka korka sevgiline söylediğin sırrı... Sen, yakında anne olacaksın...”

Saizuma’nın elleri yanına düştü. Perişanlığın bütün izlerini taşıyan yüzünde büyük bir hayret belirdi:

— “Anne mi? Ne dediniz? Ben anne mi olacağım?”

— “Evet!.. Jean da biliyor ya!.. Evlenmeyecek misiniz?”

Talihsiz kadın acele acele atıldı:

— “Evet!.. Babamın, bizim ayıbımızı öğrenmesi lâzım! Ah Madam bilseniz evlâdımı ne kadar seviyorum. Daha doğmadan onunla konuşmaya bile başladım... O melek yavruya öyle güzel bir isim takacağım ki...”

— “Biraz kendini zorlarsan hatırlayacaksın!. Sen o çocuğu dünyaya getirdin... İnsanla dolu kalabalık meydanı, kiliselerin çan seslerini hatırla! Seni papazlar tutmuş götürüyorlardı.”

— “Ah ah! Evet!.. Darağacı! Ah, bari karımındaki şu masuma kıymasınlar!..”

Diz üstüne çökmüş, başını taşlara vurmaya koyulmuştu. Fausta koşup kendisini yerden kaldırdı.

— “Bak yaşıyorsun! Seni affettiler işte!” Dedi.

— “Evet yaşıyorum! Halbuki cellât beni omuzumdan tutmuştu, ölecektim. Nasıl oldu? Nasıl bir mûcize oldu da sağ kaldım ben?”

Fausta kadının iki elini tutup sıktı:

— “Anne oldun da onun için affedildin!” Dedi. “Jean de Kervilliers’in kızını dünyaya getirdin ve seni bu mâsum yüzünden affettiler Léonore!”

— “Ne?... Benim kızım mı oldu?”

Saizuma, birdenbire gür bir kahkaha kopardı. Artık Fausta’ya bakmıyordu. Belki onun orada olduğunu bile unutmuştu. Şimdi aklını işgal eden tek şey anne olduğu ve bir kıza sahip bulunduğuydu. Gözlerini ufuklara dikmiş, dalgın dalgın ağlıyordu. Fausta:

— “Kızını görmek istemiyor musun Léonore?” Dedi.

— “İstemez olur muyum hiç? Fakat onun nerede olduğunu bilmiyorum ki... Annesiz şimdiye kadar nasıl yaşayabildi acaba? Şimdi yanımda olsaydı bir gülüşüyle bütün kederlerimi dağıtırdı.”

— “Ben onun nerede olduğunu biliyorum!”

Kadın, Fausta’ya şaşkın şaşkın baktı:

— “Siz herşeyi biliyorsunuz!” Dedi. Sonra birdenbire hatırlamış gibi sordu. “Kimsiniz siz? Bana neden bütün bunları hatırlattınız? Bir kızım olduğunu söylediniz. Artık ben de iyice hatırlıyorum... Bir kızım var... Sevgili olarak duyamadığım saadeti, hiç şüphesiz anne olarak tatmak kısmetim olacak!”

Fausta artık Saizuma’nın aklının tamamen başına geldiğini anlamıştı:

— “Kızınızı, doğurduğunuz hapishanede elinizden almışlardı!” Dedi. “Fakat sonradan onu çok iyi kalpli bir adam kendine evlât edindi ve büyüttü...”

Alâkayla ve kelimeleri yutarcasına dinleyen Léonore:

— “Kimmiş bu adam?” Diye söylendi. “Tanrı ondan razı olsun!”

— “Maalesef o adamı da öldürdüler. Kendisi Başsavcıydı. Fourcaud adıyla anılırdı.”

Léonore, kafasını kazımak ister gibi tekrarlardı:

— “Fourcaud! Fourcaud! Peki ama böyle âlicenap bir adamı neden öldürdüler?”

— “Çünkü onu da bir başka casus ele verdi. Ben o casusu da tanırım! Violetta adlı bir çingene kızıdır.”

— “Ah alçak! Ne suçu varmış ki haber verdi?”

— “Fourcaud, kızınızı protestan mezhebinece yetiştirmiş. Hatırlarsanız sizin babanız da, siz de Huguenot'lardan idiniz...”

— “Ah bilirim! Ne sıkıntılar çektikti bu yüzden? Nice mezhepdaşlarımız öldürüldüydü... Demek o zavallı adamı da ele verdiler... O casusu bir yakalasam yüreğini söker koparırdım... Violetta dediniz değil mi? Ben, bir Violetta tanırım! Hattâ içimden onu sevmek de gelirdi ama o benden kaçardı... Meğerse ne kadar yanılmışım!”

— “Evet! Çok yanılmışsınız.. Babalığını öldürerek kızınızı da felâkete uğratan bu gammaz kızın çok acı bir cezaya çarptırılması lâzımdır. Zaten kızınız da bunları size anlatacaktır ya...”

— “Kızımı muhakkak göreceğim değil mi?”

— “Elbette! Buradan ayrılmazsanız birkaç günde kendisini göreceksiniz...”

Lèonore, bu sözün sonunu bile dinlemeden ot ya-
tağının bulunduğu kulübeye doğrulmuştu. Fausta
sevinçle ellerini uğuşturuyor ve mırıldanıyordu:

«Artık onları kimse elimden kurtaramaz!..»

Léonore de Montaignes'in kulübesine doğruldu-
ğunu gören Fausta, manastırın kapısını çalmış ve
manastır başrahibesinin yanına çıkmıştı. Başrahibe
Claudine de Beauvilliers, süsünden, keyfinden baş-
ka bir şey düşünmez ve sefahati uğrunda, bir ka-
dının yapabileceği her türlü fedakârlığa her an ha-
zır, garip bir rahibeydi. İleride, Kral Dördüncü
Henri'nin metresi olacak olan bu kadının Fausta'-
ya büyük bir hürmet beslediğine inanmak da pek
safdillik olurdu. Başrahibe, para neredeyse ona
âşıkı ve oraya saygı beslerdi. Fausta'dan da önem-
li miktarlarda para sızdıracağını biliyordu ve onun
için Fausta'nın verdiği çeşitli bekçilik ve gardiyan-
lık gibi acayip ödevleri seve seve yapardı. Fausta
bir siyaset partisinin elebaşısıydı. Bu parti işbaşına
gelince elbette Claudine de bu değişiklikten büyük
çapta yararlanacaktı.

Claudine, himayesine bırakılan Violetta'yı iki
yaşlı rahibenin muhafazasına terketmişti. Sonradan
bu iki rahibenin, manastıra iki serseri soktuklarını
da duymamış değildi. Fakat manastıra erkeklerin
girip çıkması olağan şeylerdendi. Onun için asıl
önemli konu bu değildi. Claudine'nin dimağını dai-
ma meşgul eden şey, manastırın, daha doğrusu ken-
disinin gelirdiydi. Nitekim Fausta geldiği sırada da
bir sürü asîlzâde adı yazılı, bir listeyi elinde evirip
çeviriyor, bunlardan daha kafese konup para sızdı-
rılacak kimlerin kaldığını araştırıyordu. Fausta oda-
ya girince:

— “Ne yapıyorsunuz?” Diye sordu.

Claudine, Fausta'nın oturması için bir sandal-
ye getirirken:

— “Manastırın yıkık bütçesine bakıyorum Madam!..” Cevabını verdi.

— “Bütçeniz ne durumda bakalım?”

— “Gökten kudret helvası yağmazsa, manastır-dakiler açlıktan ölmeye mahkûm Madam!”

Fausta dindar ve hâkim bir tavırla:

— “Tanrı kullarından vazgeçmez!” Dedi.

— “Evet ama, Musa Peygamberin yere âsâsını vurup su fışkırttığı çağlarda değiliz. Manastır bütçesindeki açığı kapatacak çâreyi bulamadıktan sonra...”

— “Bir yıllık masrafınız nedir?..”

— “Yirmibin lira Madam!.. Buna karşılık ikibin lira gelirimiz vardır!”

— “Şu hâlde aradaki onsekizbin liralık açığı, şimdiye kadar nasıl kapatıyordunuz?..”

Claudine, Fausta'ya mânalı mânalı baktı. Sonra gözlerini masanın üstünde duran erkek listesine indirdi:

— “Ne yapayım? Suç bende değil..” Dedi. “Elimizde para kalmayınca, malik olduğum tek şeyi, kendimi satıyorum! Mösyö de Guise uğrunda bu kadar fedakârlıklara katlandım! Sonuç ne oldu? Hiç Madam!..”

— “Allah Allah!.. Siz, âdeta Valois'e taraftar olmaya başlamışsınız!..”

— “Doğrusunu ararsanız Madam, Valois olmuş, Guise olmuş, bizim için önemli değildir. Biz yaşamak isteriz, o kadar!..”

— “Peki ben şimdi size yirmibin lira verirsem...”

— “Bu sefer de bizi kurtarmış olursunuz Madam!..”

Claudine bu sözü, gözleri ışıldayarak sevinç için-

de söylemişti. Şu sözleri de hemen ilâve etmekte gecikmedi:

— “Karşılığında çok şey istenmezse Madam!..”

— “Öyleyse dinle kızım! Yirmiiki Kasımda bize emin bir adam gönder. Size ikiyüzbin lira getirsin!”

Claudine yerinden sıçradı. Fausta gülümsedi:

— “Evet, yanlış söylemedim!.. İkiyüzbin lira!.. Yalnız yirmibir Kasımda yapacağım bir işte bana yardım edeceksiniz!”

— “Ah Madam!.. Emredin, ömrüm boyunca ne isterseniz yapayım!”

Fausta bir an durdu. Sonra:

— “Hayır!” Dedi. “Şimdi ondan bahsedecek değiliz!.. Zamanı gelince size anlatacağım!.. Şimdi bana, elinizdeki iki kızdan Jeanne’yi çağırır mısınız?”

Claudine, gözleri kamaşmış bir hâlde yerinden fırladı. Bir-iki dakika sonra Violetta ile birlikte manastırda mahpus tutulan Jeanne Fourcaud’u elinden tutarak içeriye getirdi.

Jeanne, Bastille hapisanesinden Fausta tarafından çıkarıldığından beri burada bulunuyordu. Önce ablası Madeleine’yi merak edip sormuş, Fausta’dan, onun da kurtulduğu cevabını alınca ferahlamıştı. Fakat aradan geçen zaman içinde ablasını bir türlü görememişti. Şimdi yine Fausta’nın karşısına çıkınca, kendisini tanıyamadı. Çünkü Fausta Bastille’ye gittiği zaman yüzüne maske takmıştı.

Jeanne Fourcaud tir tir titriyordu. Fausta, kızcağızı donuk bakışlarla seyretti, sonra mırıldandı:

— “Evet Belgodère’nin kızı...” Sonra sesini yükselterek sordu:

— “Beni tanımadınız mı?”

Jeanne Fourcaud, hayır anlamında başını salladı. Fausta:

— “Sizi Bastille’den ben çıkarmıştım!” Dedi.

Jeanne sevinçle haykırdı ve hemen Fausta’nın ellerine sarılarak öptü:

— “Ah Madam, size teşekkür edebildiğime o kadar memnunum ki... Sizi bir dakika unutmadım. Fakat ablam Madeleine’nin ne olduğundan da hâlâ haberim yok!..”

Bu soru, en yüreksiz insanı bile şaşırtacak kadar müthişti. Fausta da Madeleine’nin ateşler üstünde sallanan, alevlerin yaladığı çıplak vücudunu bir an için gözlerinin önünde görmedi değil. Fakat, hemen arkasından da Violetta’nın Pardaillan tarafından kurtarılıp kaçırılışını hatırladı... Bu hatırlayış, hiddetini kabarttıysa da Jeanne’ye de şöyle bir cevap vermeyi ihmal etmedi:

— “Ablanızı tekrar göreceksiniz!”

— “Sahi mi? Yakında mı?”

— “Pek yakında sanırım... Fakat ben bugün sizinle başka bir şey konuşmak istiyorum. Babanızı hatırlıyor musunuz?”

— “Hatırlamaz olur muyum Madam?..”

— “Peki annenizi?”

Jeanne Fourcaud bir an durdu. Sonra mırıldandı:

— “Annemi mi? Annem beni dünyaya getirdikten az bir zaman sonra ölmüş Madam! Ben onu hiç hatırlamam. Madeleine, onu daha iyi tanır!”

— “Peki, Madeleine annenizi nasıl anlatırdı? Nasıl bir kadınmış?”

— “Çok güzelmiş Madam!..”

— “Mavi gözlü mü imiş?..”

Genç kız hayret içinde:

— “Evet!” Dedi.

— “Gayet gür ve uzun sarı saçları varmış değil mi?”

— “Tıpkı ablamın anlattığı gibi Madam... Yoksa siz annemi tanır mıydınız?..”

Fausta sadece:

— “Tanırım!” Dedi.

— “Nasıl olur Madam? Siz, sanki annem yıllarca önce ölmemiş gibi konuşuyorsunuz...”

Fausta bu soruyu savuşturdu:

— “Babanız size hiç annenizden bahseder miydi kızım?” Diye sordu.

— “Hiç bahsetmezdi Madam!”

Fausta, durumun kurduğu plâna bu derece uymasından duyduğu sevinci zorlukla gizledi:

— “Babanız size neden annenizden hiç bahsetmezdi bilir misiniz?.. Çünkü anneniz ölmemiş, kaybolmuştu.”

Jeanne, inanmadığını gösterir bir tarzda başını salladı. Fausta:

— “Bunda inanılmayacak bir şey yok!” Dedi. “Farzedin ki anneniz hastalanmış, çıldırmış!..”

Jeanne hayretinden ve heyecanından titremeye başlamıştı. Fausta sözlerine kuvvet vererek devam etti:

— “Babanız onu tedavi ettirmek için çok uğraşmış. Fakat muvaffak olamamıştı. Sonra bir gün, bir buhran esnasında anneniz ortadan kayboldu. Mösyö Foureaud kendisini çok aradıysa da bulamadı. Tabii sizleri de onun ölmüş olduğuna inandırmaktan başka bir şey elinden gelmedi.”

Jeanne kekeliyordu:

— “Ah Madam! Nasıl olur?.. Bu dedikleriniz sahi mi Madam?.. Şimdi ben delireceğim galiba...”

— “Hepsi doğrudur kızım!”

Titreyen dizleri Jeanne’yi tutmamış, genç kız, diz çökmüştü. Hüngür hüngür ağlıyordu. Claudine de Beauvilliers, Fausta’nın bu işten ne gibi bir çıkarı olduğunu anlamadan seyrediyordu. Akli fikri, hep kendisine vaadedilen ikiyüzbin liradaydı.

Bu sırada Fausta, Jeanne Fourcaud’a doğru eğildi:

— “Ağlama çocuğum!” Dedi. “Babanı kaybet-
tin ama, onun yerine annene kavuşacaksın! Ne ya-
zık ki annen henüz iyileşemedi... Fakat ben seni
onun yanına götüreceğim ve onu sen iyi edeceksin!”

CENNETTE GEÇEN ÖMRÜN SONU

Böylece birkaç gün daha geçti ve Fausta'nın bütün düşmanlarını, daha doğrusu yolundaki bütün engelleri bir gün sonra mahvedeceği yirmibir Kasım geldi çattı. Pardaillan'la Dük d'Angoulême'yi Maurevert getirecekti ve bunlar, Guise'nin adamları tarafından öldürüleceklerdi. Fausta, saat onbirde Dük de Guise'ye, Şövalye'yle arkadaşının Montmartre manastırında bulduklarını haber verecekti. Guise'nin silâhşorları hemen aynı saatte manastıra varacaklar ve iki sergüzeştçiyi gürültüsüzce temizleyeceklerdi.

Fausta işini sıkı tutuyordu. Dük de Guise'ye daha önce haber veremezdi. Çünkü daha önce haber verirse, o sırada Violetta henüz öldürülmemiş olacak ve çingene kızına deli gibi âşık olan Guise, büyük bir ihtimalle onu kurtarmaya gayret edecekti.

Violetta'nın idamı da saat onda, ana ve babasının gözleri önünde yapılacaktı. Fausta, bu ölümün, Farnèse'yle Léonore'yi de öldüreceğinden emindi.

Bu sabah, manastırın başrahibesiyle birlikte harıl harıl tertibat alıyordu. Saat onda Violetta'ya işkence edileceğine göre Farnèse bu manzara karşısında ölmezse, öbür dünyaya göçmesine ayrıca yardım edilecekti.

Pardaillan'la Charles d'Angoulême'nin öldürülmeleri daha sonra, saat onikide vukubulacaktı. Violetta'nın ölümüne üzülecek olan Dük de Guise'yi avutmanın o kadar güç bir şey olmadığına emindi.

Bütün bu olaylar olup bittikten sonra Blois'e saldırılacak, Üçüncü Henri öldürülecek, Guise kral olacak, Kutlu Birlik başarıya ulaşacak, Alexandre Farnèse, Fransa'ya girecek ve hemen İtalya üzerine yürünerek Papa Sixte-Quint mağlup edildikten sonra Fausta'nın bütün hıristiyanlık âlemine hâkimiyeti tam olacaktı!..

Fausta'nın bütün bu işleri ne kadar ihtimamla tasarladığı ve bu kadar önemli tarihî olayların, basit bir çingene kızının ölümüne ne şekilde bağlandığı gerçekten akıl almayacak şeylerdir. Ne çâre ki şimdiye kadar görüldüğü gibi hepsi de doğrudur.

Montmartre manastırındaki hazırlıklara bir göz atmak için işe, yirmi Kasımdan başlamalıyız.

Picouic'le Croasse o gün bir sürü işçinin manastırın sebze bostanına girdiğini görerek hayret ettiler. Öte yandan, mahpus kızlardan biri de birkaç gündür ortadan kaybolmuştu. Ne Picouic, ne de Croasse, Jeanne Fourcaud'un Fausta tarafından alınıp götürüldüğünü bilemedikleri için bu kayboluşa da şaşmışlardı. Zaten bu iş onlar için o kadar önemli değildi. Asıl iş Violetta'daydı. Bu kız göz hapsine almakla hem rahibe Marie-Ange'ye yaranıyorlardı, hem de kendi çıkarlarına bakmanın bir çâresini kolluyorlardı. Marie-Ange iki arkadaşın bu sadakatlerinin hakikî sebebini bilmiş olsaydı, şüphesiz her ikisini de sepetlerdi.

Picouic, Violetta'nın bir hazine değerinde olduğunu hiç ağzından eksik etmiyordu. Çünkü kız, Pardailan'a veya kendisini harıl harıl aramakta olduklarını sandıkları akrabalarına teslim ederse ulamakıllı para kopartacağından emindi. Her zamanı gibi basit, safdilce fakat buna rağmen kurmaca bir plân kurmuştu.

Bâri bu işte acele etseydi, hiç değilse bilmeden

Violetta'ya da büyük bir hizmette bulunmuş olurdu. Halbuki bir türlü rahatını bozmuyor, bu yeryüzü cennetinde, bol bol yiyip içerek geçecek günlerin nasıl olsa sayılı olduğunu bildiği için, bugünleri mümkün mertebe uzatmaya gayret ediyordu. Croasse'nin sevgilisi kart Philomène, yiyecek namına ne bulursa önlerine yığıyordu. Picouic böyle nimeti ayağıyla teper miydi?.. Habire karnını şişirmekten başka bir şey düşündüğü yoktu.

Croasse'ye gelince, tam bir saadet içinde yüzüyordu. Çünkü Philomène ona daha iltimaslı davranıyordu. Arkadaşından daha obur oluşu da Philomène'nin gözlerinde bir meziyet hâline gelmişti. Rahibe Philomène, her gece, yüreği çarparak, Croasse'nin yatmakta olduğu yere gelir, kapıyı usulca vururdu. Croasse, kapıyı aralar, Philomène'nin elinde bir şişe şarap görürse açar, görmezse kanadı şarkkadak yüzüne kapatırdı. Kapıyı açmakla hem midesini şarap şişesine, hem de gönlünü Philomène'nin muhabbetine açınış olurdu. Buna düpedüz muhabbet dolandırıcılığı derler ama, Croasse'nin bu çeşit üzüntüleri akıl edecek hâli yoktu. Zaten Philomène de sevgisinin ancak bir şişe şarapla sökeceğini anladıktan sonra harikalar yaratmaya başlamış, başrahibenin şarap mahzenini soyup soğana çevirmişti. Croasse, böyle beslendikçe günden güne şişiyor, yüzü kanlanıyor, adamakıllı göbekleniyordu. Picouic:

— “Sen bu göbekte duvarın yarığından geçip buradan çıkamayacaksın galiba!” Diyordu.

Croasse'ye göre, buradan çıkmaya ne lüzum vardı? Zorla kovarlarsa o zaman duvarı bir parça daha yıkarak deliği genişletirlerdi, olup biterdi!..

Picouic'in içi rahat değildi. Bir gün buradan kovulacaklarından emindi. Fakat Croasse:

— “Ne olursa olsun...” Diyordu. “Küçük kızı

buradan almadan bir yere gitmeyiz! Onu da aldık mıydı, değil açlıktan kurtulmak, zengin bile olduk demektir.”

Fakat yirmibir Kasım sabahı, bir gün önce bahçeye girmiş olan işçilerin harıl harıl her tarafı tamir ettiklerini, deliği-deşiği kapattıklarını görünce, ikisinde de şafak attı. Uzaktan uzağa ve kendilerini göstermeden bu çalışmalarını seyredirken Croasse:

— “Bizi buraya hapsedecekler galiba!” Dedi.

İkisi de yüzükoyun otlara yatarak kendilerini iyice gözden sakladılar ve ortalığı kolaçan etmeye koyuldular.

Manastır duvarları, bütün diğer manastırlarda olduğu gibi surlar kadar yüksekti; bunları merdivenle bile aşmak mümkün değildi. Kendileri aşabilenler bile Violetta’yı nasıl kaçıracaktı?

İş bu kadarla kalsa yine iyi... Birdenbire Violetta’nın kapalı bulunduğu köşke, mızraklı altı kişinin gitmekte olduğunu görünce büsbütün heyecanlandılar. Bu altı adamdan ikisi, tahta perdenin kapısında nöbete durdu. Öteki ikisi yüz adım kadar ileride yer aldı. Geriye kalan ikisi de tam köşkün kapısına dikildi.

Picouic, bu durumu görünce sapsarı kesildi. Manastırda olağanüstü bir şeyler dönmeye başladığını sezmemeye imkân yoktu. Bunların altından ne çıkacaktı acaba?.. Picouic, düşünüyor taşınıyor:

— “Pek iyi bir alâmet değil ama hayırlısı...” Diyordu.

O gün akşama kadar Picouic’in korkularına hak verdirecek başka bir olay geçmedi. Fakat akşama doğru bahçede daha sık birtakım gelip gitmeler başladı. Philomène’yle Marie-Ange de ortadan kaybolmuşlardı. Acaba nereye gitmişlerdi? Picouic ne-

redeyse merakından çatlayacaktı. Croasse'ye gelince âdeta mahzunlaşmıştı. Picouic:

— “Korkuyorsun galiba?” Diye sordu.

Croasse, arkadaşının yüzüne aptal aptal bakındı:

— “Yooo! Ne münasebet! Karnım aç!..”

Kendilerine harıl harıl yiyecek taşıyan iki kart sevgili de ortadan kaybolduktan sonra, burada kısa zamanda açlıktan yine bir deri bir kemiğe dönecekleri muhakkaktı. Üstelik buradan çıkabilecekleri de gittikçe daha şüpheli bir hâl almaya başlıyordu. Croasse, arkadaşının kendisine sorduğu vakte kadar açlığından başka bir şey düşünmemişti. Birdenbire durumun kötülüğünü de kavradı. Beti benzi kül gibi kesildi ve dişleri birbirine çarparak:

— “Neden korkayım?” Dedi. “Cesur olduğumu anladığımdan beri korku nedir bilmez oldum!..”

Picouic saklamadı:

— “Ben korkuyorum azizim!..” Dedi. “Onun için sen burada bekle!.. Ben gidip şu köşkün ve duvar yıkıntısının yanında ne olup bittiğine bakayım?”

Arkadaşını korku içinde bırakarak gitti. Croasse'ye gelince sokulup saklanacak bir delik bulmak için etrafına bakındıysa da hiçbir yer bulamadı. Tahta perdeyle çevrili yeri, şimdi silâhlı adamlar koruyordu. Sağında manastır vardı. O binadan büsbütün korkardı. Köşkte ise birtakım işçiler harıl harıl çalışıyorlardı. Croasse, dehşetle inleyerek otlara uzandı ve sopa yemeye hazır bir tavır aldı.

Picouic ise ağaçtan ağaca sinerek köşke yaklaşmıştı. İhtiyatla köşkün çevresini dolaştı. Gözlerinin önünde garip bir manzara gördü: Yirmi kadar işçi, manastır başrahibesi Claudine de Beauvilliers'in emri altında önemli olduğu anlaşılan bir işle uğraşıyorlardı. Picouic kendi kendine: «*Burada herhal-*

de bir dinî âyin yapılacak, ona hazırlanıyorlar...» Diye söylendi.

Köşkün gerisinde bir yanı köşke, öbür ucu da manastırın duvarına bitişik, oldukça büyük bir alan vardı. Burası manastırın mezarlığıydı. Köşkün arka kapısı doğrudan doğruya buraya açılıyor ve köşkten çıkanlar, hemen manastır selvilerinin karanlık gölgesine giriyorlardı. Bu köşk, aslında, bu mezarlığa yapılmış bir yapının giriş yeriydi. Fakat o yapı şimdi yıkılmıştı ve ayakta kalan bir-iki duvarla sütundan, bu binanın bir kilise olduğu belli oluyordu. Picouic, bu sütunlar arasında üstü mermer döşeli yüksek bir set gördü ve buranın vaktiyle mihrap olarak yapıldığını anladı.

Çalışan işçilerden bir kısmı, ötede beride bitmiş otları yoluyordu. Diğer bir kısmı, mermer mihrabın basamaklarını ve mermer bir kanapeyi bol suyla yıkayıp temizliyordu. Bu kanape, oymalı ve çok süslü yapılmıştı. Birkaç işçi de kanapeye büyük bir gölgelik kurmakla meşguldü. Gölgeğin ön tentesinde Papanın arması olan anahtarla tacı gören Picouic çok hayret etti. Acaba bu kanapeye kim oturacaktı, Papa mı?...

Bu sırada Claudine de Beauvilliers'in birkaç işçiyi:

— “Şimdi mezarlığa gidelim!” Diye çağırdığını görerek büsbütün hayret etti.

Hava iyice kararmıştı. İşçiler, meşaleler yakmış, onların ışığında çalışıyorlardı. Bu çalışmak da garip bir şeydi. Teker teker mezardan mezara gidiyor, eğiliyor, kalkıyorlardı. Picouic:

«*Taşların üstünde, bitmiş ne kadar sonbahar çiçeği varsa hepsini yoluyorlar!*» Diye söylendi. «*Halbuki hepsi de soluk renkli çiçekler... Ne işe yarayacaklar sanki?...*»

Tabii Picouic, bu çiçeklerin ne işe yarayabileceğini kestiremezdi. Bunun gibi, mezarlığın ortasında bulunan gayet iri ve yağmurdan adamakıllı yosunlanmış tahta haçın da neden yerinden çıkarıldığını anlayamadı. Fakat çok geçmeden bu haçın, temizlenmiş olan meydana götürüldüğünü ve mermer kanapenin birkaç adım uzağında kazılan bir yere dikildiğini görünce işi anlar gibi oldu. Haçın bu kadar sağlam dikilmesine itina gösterilişi, bu haça ağır bir şeyin bağlanacağını, hattâ bu şeyin debeleneceğini isbat ediyordu. Bu şey de olsa olsa... Picouic burasını kendi kendine itirafa bile cesaret edemiyordu... Bir insan olabilirdi. Demek burada birisini haça gereklerdi.

Bu düşünce, Picouic'in sırtından buz gibi terlerin akmasına sebep oldu.

Orada öyle kalakaldığı sırada, işçiler işlerini bitirip çekildiler ve manastır başrahibesi de dairesine yollandı.

Picouic, mermer kanapeye, mihraba, dikilip üstüne çiçeklerden bir çelenk geçirilen haça bakarak, bir süre daha olduğu yerde mıhlı gibi kaldı. Tekrar kendi kendine:

«*Acaba kimi çarmıha gerekler?*» Diye sordu.

Sonra, birden bu «*kim*» in Violetta olması ihtimaliyle titredi. Hızla yerinden fırladı. Croasse'nin yanına koştu ve arkadaşını dürttü. Öteki dayak sırasının geldiğini sanmış, inlemeye başlamıştı. Lâkin Picouic:

— “Kaçalım! Durmayalım!” Deyince, arkadaşının sesini tanıdı. Doğrudu:

— “Kaçalım mı? Gün doğuncaya kadar kalsak olmaz mı?”

— “Hayır, hayır! Bir dakika durmaya gelmez!”

Sonra, başını Violetta'nın hapsedildiği köşke çevirdi. Köşkte ışıklar yanıyordu. Silâhlı nöbetçiler de ay ışığında pekâlâ seçiliyorlardı. Picouic:

— “Acaba?” Dedi. “Sakın bu hazırlıklar ona olmasın?”

Croasse'yi elinden çeke çeke bir duvara kadar sürükledi:

— “Sırtını şu duvara daya da şuraya tırmanma yardım et!” Dedi. “Enine geliştin ama, Tanrıya şükürler olsun boyundan kaybetmedin. Omuzuna basıp duvarın üstüne çıkar, sonra da seni yukarıya çekerim!”

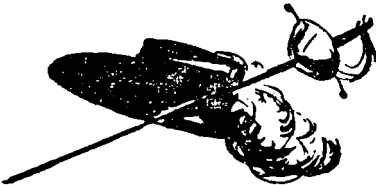
Croasse duvara dayandı. Picouic onun önce dizine sonra omuzuna bastı ve nihayet duvarın tepesine çıkınca bu sefer de Croasse seslendi:

— “Haydi ellerimi uzatıyorum!.. Şimdi de beni çek bakalım!”

Picouic duvarın üstüne oturmuştu:

— “Maşallah!” Dedi. “Seni çekeyim diye bir de tekrar bahçeye mi yuvarlanayım iki gözüm? Sen de kendine kaçacak bir delik ara... Ama sakın korkma! Muhakkak gelip seni de kurtarırım!”

Ve arkadaşını korkusundan yarı ölü bir hâlde bırakarak duvardan atlayıp Montmartre tepesinden aşağıya doğru hızla inmeye başladı.

MÖSYÖ PERETTI

Montmartre manastırında bu işlerin olduğu akşam güneşin son ışıklarının daha kaybolmadığı bir sırada, Porte-Neuve'den geçen bir atlı, vaktiyle okuyucularımızı da götürdümüştü olduğumuz Saint-Roch tepesindeki değirmene yönelmişti. Orası uzun bir süredir terkedilmiş bir hâldeydi. Ne değirmenin kanatları dönüyor ne de herhangi bir ışık sızıyordu. Atlı, Saint-Roch tepesinin dibine varınca atından indi. Hayvanı yularından bir ağaca bağladı ve değirmene doğru yavaş yavaş çıkmaya başladı. Epey yürüdükten sonra tepeden bir ses:

— “Dur!” Diye bağırdı.

Çitlerin arasından, bir elinde hançer, bir elinde tabanca, bir adam fırlayarak silâhının namlusunu yolcuya dikti. Beriki bu hâlden hiç telâşlanmadı, elini kaldırdı, parmağındaki altın halkayı gösterince nöbetçi saygılı bir tavır takınarak:

— “Buyurun, geçin!” Dedi.

Yolcu, değirmene ulaşınca kadar birkaç defa gizlenmiş nöbetçiler tarafından durdurulduysa da her defasında esrarengin yüzük sayesinde kendisine yol verildi ve nihayet değirmene ulaştı. Kendisini orada, bol ışıklı bir odaya aldılar. Halbuki dışarıdan bakıldığı zaman değirmende en ufak bir ışık bile görünmüyordu. Çünkü bütün pencerelerin kepenkleri sımsıkı kapatılmıştı.

Adam, ışıklı odaya girince yüzü belli oldu. Bu, Fausta'nın yardımcılarında ve Farnèse'nin ayrılı-

şından sonra onun yerine geçen Kardinal Roven-
ni'ydi. Fausta'nın konağında, Farnèse aleyhine veri-
len idam hükmünü okuyan da kendisiydi. Şimdi ise
rahip elbisesini çıkarmış, harbe giden savaşçı bir
asîlzâde kılığına bürünmüştü.

Girdiği odada, kadidi çökmüş bir ihtiyar, geniş
bir koltuğa oturmuş, bir sürü yastık arasına gömül-
müştü. Vücudu ikiye bükülmüş, rengi solmuş şid-
detli bir surette öksürüyor, hâsılı her bakımdan öm-
rünün sonuna yaklaşmış bir adam olduğu anlaşılı-
yordu. Kardinal Rovenni koltuğun yanına yaklaşip
diz çöktü:

— “Kutlu Peder! İşte, kutsal emrinizi alınca
koştum, geldim!” Dedi.

İhtiyar, gayet zayıf bir sesle söylendi:

— “Kalkınız Rovenni!.. Sizinle iki ahbap gibi
konuşalım. Burada papa yok... Karşınızdaki, eski
dostunuz Peretti'den başkası değil!..”

Ölüm hâlindeymiş gibi görünen bu adam, vaktiy-
le yine bu odada Şövalye de Pardaillan'la konuşan
ve Şövalye'ye bir yüzük hediye eden değirmenci Pe-
retti, yâni Papa Beşinci Sixte'ydi. Kardinal Rovenni,
Papa'nın verdiği samimî emirle bir sandalyeye otu-
runca Peretti sözüne devam etti:

— “Evet!.. Ben Peretti'yim... Sadece Peretti!..
Ah ne olurdu, sadece Peretti olarak kalsaydım... Yük-
selmek istedim ama, Papalık tâcı beni ezdi, bu hâle
getirdi. Mümkün olsa da bu yükten kurtulsam...
Halbuki pek çok kaldım... Galiba Papa olarak ölüp
gideceğim!..”

Rovenni, karşısındakini dikkatle süzdü. Sonra:

— “İnşallah daha uzun zaman başımızdan eksik
olmaz, kiliseye hizmetlerinizde devam buyurursu-
nuz!” Dedi.

Bu sözleri söylüyordu ama ihtiyarın hâline baktıkça söylediklerine, kendisinin de inanacağı gelmiyordu. Beşinci Sixte, omuz silkti:

— “Altı ay!.. Yalnız altı ay Rovenni... Önümde ancak bu kadarlık bir ömrüm var! Halbuki görülecek iş te o kadar çok ki... Senin girmiş olduğun o gizli kurul bir yandan...”

— “Kutlu Peder!”

— “Hayır... Bunu sana, yüzüne vurmak için söylemiyorum... Sen de, arkadaşların da bu işi benim hatâm yüzünden yaptınız. Biraz sert davrandım. İyi yapıyorum sandım... Neyse bu konuyu kapatalım... Siz nihayet dönüp dolaşp yine kürkçü dükânına geldiniz. Sizin gibi şeytanın aldattıkları da teker teker bize geliyor... Allaha şükürler olsun... Bir gün Tanrının huzuruna çıktığım vakit kilise işlerini, gayet dikkatli ve becerikli birine bıraktığımı söyleyebileceğim!..”

Rovenni, yüreğinin içine kadar titreyerek sâfi dikkat kesildi. Sixte sözüne devamla:

— “Benden sonra Papa olacak kimse...”

Şiddetli bir öksürük nöbetiyle sözü kesildi. Rovenni telâşlandıysa da öksürük kesildi ve Papa:

— “Bak görüyorsun ya!” Dedi. “Altı ay demiştim ya... O bile fazla... Neyse, asıl mesele onda değil ...Ölmeden önce şu gizli kurulu dağıtmak ve yerime, bu mevkie yaraşacak birini bulmak zorundayım!”

Papa, Rovenni'ye dikkatle bakarak:

— “Yerime geçecek kimseyi herhalde tanırsın,” dedi. “Senin en aziz dostundur. Çünkü bir insanın en aziz dostu yine kendisidir.”

Rovenni sevincinden sarardı:

— “Ama kutlu peder!..”

— “Sus! Ben sana, kendi yerime seni tâyin ettiğimi apaçık söyledim mi? Yalnız senin en aziz, dostundur dedim o kadar...”

Rovenni'nin elleri titriyor, dili dolaşıyordu:

— “Böyle bir mevkiin haddim olmadığını bilirim efendim!” Dedi.

Sixte sordu:

— “Neden? Bana ihanet ettiğin için mi? Halbuki bence, senin o hareketin metin bir adam olduğunu ispat eder. Ben metin adamları severim. Zaten çok gecikmeden yine kilisenin af kucağına sığındın ya!.. Bu da bir mazhariyettir. Bu meseleden bir-iki ay sonra bahsederiz. Lâkin daha şimdiden Papalığa lâyük olmadığını söylemeni menederim... Sen hainlerle gezerken kuzularımı ben muhafaza ettim ne olacak?”

Rovenni kızarıyor, bozariyor, sararıp soluyordu. Papa:

— “Benim yerime geçecek kimse, şeytanın yolu- ma çıkardığı düşmanımı yenmeme yardımcı dokunacak kimsedir. Bu işte de size çok güveniyorum Rovenni!” Dedi.

Rovenni, artık tamamen ümit içinde yüzüyordu. Sevindiğini belli etmemek için gayet sâkin duruyordu. Papa:

— “O kadın benim nerede olduğumu biliyor mu?” Diye sordu.

— “Sizi İtalya'da sanıyor efendim! Sizin, Navarre kralıyla konuştuğunuzu da biliyor!”

— Navarre kralıyla ha? Şu protestanla... Eh... Herif protestan ama, dininden dönecek yine katolik olacak... Ben de onu Fransa tahtına oturtacağım ve böylece Fransa'daki dinsizliğe de köklü bir sille yer-

leştirmiş olacağım! Çünkü o, katolik olursa aforoz-
zumdan kurtulmuş oluyor!”

Rovenni hayret içinde:

“— Çok derin düşünceleriniz ve uzak görüşleri-
niz var!” Dedi.

Sixte, yine omuz silkti ve korkunç gülümseyişiyle:

— “İnsanlar domuz sürülerine benzer. Onları ge-
celeri ağıla sokmak için kendilerine bol küsbe gös-
termeli... Benim için artık akşam oluyor. Yatma-
dan önce sürüyü ağıla sokmam lâzım, Rovenni...
Şimdi bunu bırakalım. Demek benim Fransa’dan
çıkmadığımı bilmiyor öyle mi?”

— “Sizi Roma’da sanıyor efendim!”

— “Hâ! Güzel! Sen geçen sefer bir şey söylemiş-
tin... Bugünlerde elimize uygun bir fırsat geçecek
mi diyordun neydi? Artık hâfızam pek geriledi de...
Unutuveriyorum!..”

Peretti tekrar uzun uzun öksürdü. Rovenni:

— “Evet kutlu peder!” Dedi. “Bugünlerde Fran-
sa’da ne kadar aleyhimize ayaklanmış fesatçı varsa
hepsi bir araya toplanacaklar!..”

— “Yâni Üçüncü Henri aleyhine dalavere çevi-
renler mi?..”

— “Evet efendim... Toplanıp, yine o cehennem
sahnelerinden birini yaşatacaklar... Fausta’nın, ma-
iyetindekileri tesir altında bırakmak için bu çeşit ti-
yatro sahnelerine pek önem verdiğini bilirsiniz elbet-
te...”

Peretti kurnaz bakışlarını karşısındakine dikti:

— “Bu, insan idaresinde çok önemli bir nokta-
dır. İnsanlara böyle şâsaalı şeyler, korkunç ve müt-
hiş olaylar göstermek lâzımdır. Ben bunu çok ihmal
ettim... Siz Papa olduğunuz zaman bu noktaları
unutmamalısınız Rovenni!”

Kardinal tekrar sarardı, ellerini oğuşturarak:

— “Kutlu efendimiz yine mühim bir söz söylediler...” Dedi.

— “Ağzımdan kaçtı! Fakat bir daha söylemem!.. Sen hiçbir şey söylemedim farzet. Ne diyordun bakayım?..

— “Bu fevkalâde olaydan istifade edelim, diyordum.”

Peretti'nin gözünde bir ışık belirdi:

— “Ya Dük de Guise ne olacak?”

— “Guise de maiyetiyle beraber bu törende hazır bulunacak. Ona, tam zamanında haber verilecek... Hem kim haber verecek biliyor musunuz efendim? Ben!...”

Papa, anlamamış gibi davrandı:

— “Sonra?..”

— “Ben de tabii haber vermeyeceğim. Bu suretle kurulan plân suya düşecek!”

Beşinci Sixte kollarını göğe kaldırdı:

— “Ulu Tanrım! Bu iyi kalpli, bu muhterem Rovenni'yi tekrar kiliseye ve şu âciz uşağına kazandırmakla bizi büyük bir saadete kavuşturdun!” Dedi. “Papalık tâcı şu asıl başa ne yakışacak?”

Bir yandan da içinden: «*Ah iki yüzlü alçak, hain, soysuz herif!*» Diye düşünüyordu. Rovenni bu düşünceleri farkedemezdi;

— “Fakat,” dedi, “mesele, kutlu pederimizin böyle bir harekete girişecek hâlde bulunup bulunmayacaklarındadır.”

— “Ondan hiç çekinmeyin azizim! Tanrı bir mucize göstererek bana sıhhat ve kudret verir!.. Zaten böyle bir işe girişecek kadar silâhlı adamım ve yardımcım da var!”

— “Kutlu pederimiz şurasını da bilmelidirler ki o fesatçılardan çoğu, yaptıkları işten pişmanlık getirmiş bulunuyorlar. Sizden birkaç söz duyunca hepsi tekrar bizden tarafa olacaktır.”

— “Mükemmel, azizim mükemmel... Bu toplantı nerede oluyor?.. Paris’te mi?..”

— “Çok şükür orada değil... Paris’ten epey uzak ve Guise taraftarlarının ulaşamayacakları bir yerde... Montmartre manastırında!..”

— “Bu da mükemmel!.. Manastıra evvelden birini gönderirim. Tâlimatımı ondan öğrenirsiniz. Onun da oraya serbestçe girmesinin icabına bakarsınız!..”

— “Kendisini nasıl tanıyacağız efendimiz?”

— “Parmağında, size vermiş olduğum yüzüğün bir eşi vardır. Bu toplantı hangi gün oluyor Rovenni?”

— “Zaten ben de size onu haber vermeye gelmiştim efendim... Yarın sabahın saat onuna doğru Montmartre manastırına gelerseniz bütün fesatçıları o mel’un kadının çevresinde bulursunuz!”

Rovenni ayağa kalkmıştı:

— “Ben ve hizmetinize yeniden girmek isteyen arkadaşlarım da orada sizi bekleyelim mi?” Dedi.

— “Evet!.. Diyorum ya... Tanrı, bir mûcizeyle beni tekrar canlandırır!”

— “O hâlde sizi bekliyoruz kutlu peder!.. Evvelâ, göndereceğiniz yüzüklü kimseyi de göreceğiz!”

— “Evet!.. Ona da, tıpkı bana imiş gibi itaat edeceksiniz!”

Kardinal Rovenni diz çöküp Papa tarafından bir el işaretiyle kutlandıktan sonra değirmeden çıktı. Saint-Roch tepesinin dibinde bıraktığı atına atladı ve Porte-Neuve’ye doğru yola koyulurken geri dönüp tepede kalan değirmene baktı: «İki aya varmaz Pa-

pa oluyorum!» Diye düşündü. «*Kendisinin daha altı ay yaşayacağını sanıyor. O kadar yaşaması için sahiden mûcize lâzım... Mûcizeler çağı geçeli çok oldu halbuki...»*

Kardinal Rovenni, biraz sonra Paris kapısını açtırmış ve şehrin içinde kaybolmuştu.

Mösyö Peretti'ye gelince, Rovenni odadan çıkar çıkmaz dikilmiş, dinç bir adam olmuş, sonra yerinden kalkarak söylenmişti: «*Şu insanlar ne sâf mahlûklar! Bunları aldatmak ne kadar kolay!.. Ufacık bir vaadle Allaha bile ihanet ederler... Sen Papa olacaksın ha hain oğlu hain! Altı ay ha! Hele altı yıl geçsin bir kere bakalım! Sizi gidi hainler sizi... Hele hepinizi bir kere Roma'ya toplayayım... Herbirinizi şanınıza lâyük törenlerle gömeceğim; hiç merak etmeyin haydutlar sizi!..»*

Papa, gümüş bir çingırağı çalarak en sâdık adamı olan Cajetan'ı çağırdı. Bu adamı, bir kere de Catherine de Médicis'in konağında görmüştük. Daha çingırak sesinin yankısı kaybolmadan adam gelmişti. Papa:

— “Elimizde silâhlı ne kadar adam var?” Diye sordu.

— “Yirmi... Uşakları da silâhlandırırız otuzbeş eder!”

— “Yirmi kişi yeter! Yarın benimle harekete hazır olsunlar... Sana gelince Cajetan, belki ucunda ölüm olan bir görevi başaracaksın!”

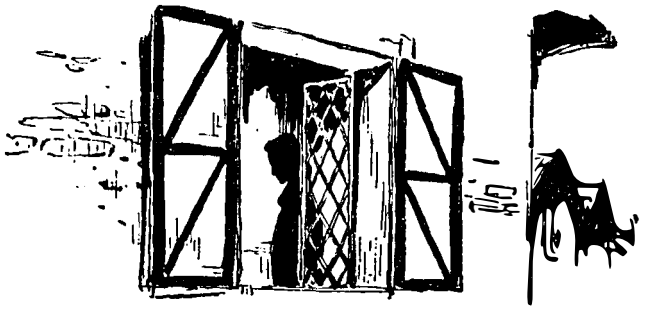
— “Canım Tanrıya ve emirlerine hazırdır...”

— “Âlâ! Yarın benden önce gidecek ve sana târif edeceğim yere gireceksin! Bir kadını, Tanrının ve benim adıma tevkif edeceksin!”

Cajetan soğukkanlılıkla:

— “Pekâlâ tevkif ederim!” Dedi. “Bu kadın kim efendimiz?”

— “Fausta!..”

Ondördüncü Bölüm

21 KASIM 1588

Saat sabahın sekiziydi. Prens Farnèse, Grève meydanındaki evinde Fausta'nın göndereceği adamı bekliyordu. Cellât Claude Usta da giyinmiş, omuzlarına bir seyahat pelerini atmış, harekete hazırlanmıştı. Belindeki kemere, içi müthiş bir zehir dolu küçük bir şişe yerleştirmişti ve sık sık bu şişeyi okşayarak şöyle düşünüyordu: *«Ben dünyada fennalık olarak ne yaptım? Babam ve büyük babam cellât idiyse ve bu mesleği bana da devrettilerse benim bunda ne suçum var? Ben, o küçük kızın mâsum tebessümleri, bana insan öldürmenin kötü bir şey olduğunu anlattığı vakit derhal istifamı verdim ve işten çekilmedim mi? Ne yazık ki üstümden cellâtlık lekesini atamadım. Eğer Dük d'Angoulême benim bir cellât olduğumu öğrenirse hiç şüphesiz Violetta'yı da soğutacaktır. Fakat ben onların birbirlerine kavuştuklarını gördükten sonra ölürsem, Violet-*

ta'nın saadeti lekelenmeyecektir... Onlar birbirlerine kavuşunca sen vazifeni yapacaksın küçük şişe!..»

Ve küçük zehir şişesini elinde evirip çeviriyordu.

Kardinal Farnèse de, içinde zaman zaman birçok korkunç olayın geçtiği Grève meydanına dalgına ve mes'ut bakıyordu. Artık hiçbir üzüntüsü yoktu. Birazdan sevgilisi Léonore ile kızı Violetta'ya kavuşacak ve birlikte İtalya'ya hareket edeceklerdi. Bundan başka, artık rahipler sınıfından da çıkacaktı. Artık Parma ve Modena piskoposu olmayacaktı. O da diğer insanlar gibi sevecek, mes'ut olacak ve baba olmanın zevkini tadacaktı.

Birden, dışarıda bir araba sesi duyuldu. Kardinal ayağa kalktı ve titreyerek:

— “Bizi götürmeye geldiler!” Dedi.

Birkaç saniye sonra meydana inmişlerdi. Arabayla gelen adam Farnèse'ye bir pusula uzattı. Kâğıtta: «*Bu kâğıdı getireni tâkip ediniz ve diyeceklerini yapınız!*» Tâlimatı vardı. Adam:

— “Lûtfen arabaya biner misiniz Monsenyör?” Dedi.

Farnèse'yle Claude Usta arabaya atladılar. Fakat araba, kardinalin düşündüğü gibi Fausta'nın konağına değil, Montmartre kapısına ve oradan geçerek tepeye çıkmaya başladı, Farnèse'de hiçbir şüphe uyanmadı. Zaten arabada da pusulayı getirmiş olan arabacıdan başka yabancı bulunmuyordu. Böylece araba manastıra vardı. Farnèse ile Claude arabadan indiler. Arabacı:

— “Affedersiniz Monsenyör!” Dedi. “Manastıra yalnız siz gireceksiniz. Yanınızda kimse bulunmayacaktır!”

Kardinal, hafif bir sevinçle:

— “İşitiyorsun ya Claude Usta!” Diye söylendi.

Cellât:

— “Peki!” Cevabını verdi. “Ben sizi şu meşenin altında beklerim!”

Arabacı önde, Farnèse arkada manastıra girdiler. Kapı kapandı ve ortalık derin bir sessizliğe gömüldü. Binadan çıktıktan sonra bahçeyi geçtiler ve köşke gelince adam:

— “Buyurun!” Diye yol verdi. Farnèse, Léonore'yle konuştuğu yeri tanımıştı. Kapıyı içi titreyerek itti.

Birdenbire onbeş kadar tanıdık yüzle karşılaştı. Bunların bir kısmı tören elbiselerini giyinmiş kardinal, bir kısmı da mor eşya giyinmiş piskopostu. Hepsi, gayet ciddiye. Buradaki hava da, vaktiyle Fausta'nın sarayında idama mahkûm olduğu gece-kine benziyordu. Bu din adamları bir yarım yuvarlar şeklinde sıralanmış koltuklara oturmuşlar ve küçük köşkte heybetli bir mahkeme heyeti hâlinde sıralanmışlardı.

Farnèse gözleriyle Fausta'yı arayıp bulamayınca sıkıldı. Sonra:

— “Doğrusu bu kadar ciddi bir şekilde karşılanacağımı ummuyordum efendiler!” Dedi.

Kardinallerden biri derhal ayağa kalktı:

— “Kardinal Farnèse, yüzlerimizin asık olması ciddiyetten değil, kederdendir. Aramızdan, sizin gibi çalışkan ve kudretli bir arkadaşı ebediyen kaybetmemize üzülmüyoruz...”

Farnèse derin bir nefes aldı. Demek ki ortada bir matem mevzuu yoktu. Nitekim daha fazla düşünmesine vakit kalmadan, bir taraftan açılan bir kapıdan kardinal Rovenni görünmüştü. Kardinalin rengi uçtu ve kendisi de heyecanlı görünüyordu.

Farnèse bu renk uçukluğuna Rovenni'nin de müte-
essir olduğuna hamletti.

Rovenni içeri girer girmez bütün kardinaller aya-
ğa kalkmışlardı. Duvar da asılı büyük bir İsa resmi-
ne dönerek hep birlikte diz çöktüler. Rovenni de on-
larla beraber diz çökmüş, hararetle dua okur görü-
nüyordu. Bu merasim bitince Farnèse, orada bulu-
nan kardinallerin teker teker çekilip gitmekte ol-
duklarını hayret içinde gördü. Az sonra salonda Ro-
venni ile başbaşa kalmıştı. Farnèse sordu:

—“Ne oluyor? Kutlu efendimiz nerede? Beni ra-
hiplikten çıkaracak yalnız o...”

Rovenni sözünü kesti:

— “Kendisini şimdi görürsünüz!.. Biraz sabre-
din!.. Burada yalnız kalışımız, şu hareketi civdanı-
nıza danışabilmenizi temin etmek içindi. Kiliseden
çıkmaq istediğiniz doğru mu?”

— “Buna kesinlikle karar verdim. Zaten İtalya’-
da üzerime almış olduğum ödevi de bu şartla kabul
etmişim...”

Rovenni bu son sözleri hayretle dinlemişti. Far-
nèse’ye yanaşarak yavaşça:

— “Sizi severim!” Dedi. “Bunu siz de bilirsiz-
siniz... Yine bilirsiniz ki bir rahip, kilise razı da olsa
oradan ayrılamaz. Fausta, şimdiye kadar hiçbir Pa-
panın yapmaya cesaret edemediğini yapıyor... Fa-
kat sizden açık söylemenizi isterim. İtalya’ya nasıl
bir görevle gidiyorsunuz? Çabuk olun... Şimdi sa-
niyelerin bile kıymeti vardır!..”

Farnèse adamakıllı şaşalamıştı:

— “Ne demek istediğinizi anlayamıyorum!” De-
di. “İtalya’da vaadler veya tehditlerle tekrar Papa
Sixte’ye katılmış olan arkadaşlarımızı bizimi tarafa
çekeceğim...”

— “Demek hepsi bu kadar ve bunun için size rahiplikten affolunacağınız vaadedildi?..”

Farnèse, gittikçe kuşkulananmaya başlıyordu. Rovenni acele acele:

— “Farnèse!” Dedi. “Beni, şu eski dostunu dinle! Tekrar Papanın hizmetine girerek Sixte’den af dile!”

Birdenbire dışarıdan duyulan bir feryat, ortalığı kaplamıştı... Hemen onun ardından, bir ağlayış işitilmeye başlamıştı. Farnèse, telâşla sordu:

— “Bu kim? Bağırın, ağlayan kim?”

— “Çok geç kaldık! Sen beni dinle... Sixte, yerine kimin geçeceğini de tâyin etti. Haydi, gecikmeden ölmek üzere bulunan Papa ve onun vekiliyle uyuşmaya bak!..”

— “Peki buna karşılık bana ne teklif ediyorsunuz?”

— “Servet ve itibar teklif ediyoruz. Fausta’nın sana bir şey veremeyeceğini sen hepimizden evvel anladın ve hepimizden önce ondan ayrıldın... Haydi çabuk ol... Bir kelime... Bir tek kelime!..”

Farnèse, hâkim bir tavırla:

— “Fausta bana sevgi verecek!” Dedi. “Fausta beni insan yapacak... Bana, sevdiğimi iade edecek ve beni mes’ut bir baba hâline getirecek!..”

Rovenni, Farnèse’yi olduğu yerde donduran bir tavırla sordu:

— “Kızını da geri mi verecek?..”

Farnèse dehşet içinde kaldı. Rovenni devam etti:

— “Sen Fausta’nın sözüne inanıyor musun? Bak gör öyleyse ne oluyor?”

Ağır ve matemli bir çan sesi, havadaki sessizliği yırtmıştı. Farnèse neredeyse kendinden geçecekti:

— “Cenaze çanı!” Dedi. “Kimin için çalınıyor bu?”

Rovenni, onun kolundan yakalamıştı:

— “Dinle! Dinle!..” Diyordu.

İç kapının arkasından matem ilâhileri başlamıştı. Hazin ve korku verici birtakım nağmeler duyuluyordu.

Farnèse şiddetle titreyerek kolunu Rovenni'den kurtararak:

— “Bunlar ölüm ilâhileri!” Diye bağırdı. “Kimi idam ediyorlar?”

Rovenni acı bir alayla:

— “Farnèse,” Dedi. “Papa, seni şu kapının ardında bekliyor... Git de sor bakalım, sevgilinle kızın ne oldular?”

Farnèse inleyerek iç kapıya atıldı. Koştuğunu sanıyor, lâkin bükülen bacakları vücudunu taşıyamıyordu. İçinde anlatılmaz bir korku ve onun yanında da biraz ümit vardı.

— “Kızım! Kızım!..” Diyerek kapıya yanaştı. Kanadı, bir çekişte ardına kadar açtı. Aynı anda, gözleri yuvalarından fırlayacak gibi oldu. Tüyleri ürperdi. Yüzünün rengi kaçtı. Beynine şimşek yemiş gibiydi. Kafatası çatlayacak, kalbi yarılacak, boğazı sıkılacak sandı. Serin havayla karşılaşınca bir iki adım attı ve kollarını çarmıha gerilmiş olan idâm mahkûmuna uzatıp:

— “Kızım!” Diye bağırmaya başladı.

Doğruydu. Farnèse'nin kızı idâm ediliyor ve çanlar onun için çalıyordu. Sabahın serin ve saf havası ilâhilerle dolmuştu. Tam karşısında mermer bir mihrabın üstünde duran renkli elbiseli piskoposlar ve kardinaler arasında beyaz bir elbise giyinmiş Fausta'nın bir sıraya oturduğunu gördü. Fausta ka-

ra gözlerinden sahte bir yumuşaklık taşarken kendisine, çarmıha gerili Violetta'yı gösteriyordu. Violetta yosunlanmış bir çarmıha bileklerinden ve ayaklarından bağlanmıştı ve herhalde önceden uyuşturucu bir ilâç içirilmiş olacaktı ki çevresine pek dalgın bakıyordu.

Farnèse, kapıdan çıkıp da «*Kızım*» Diye bağırdığı sırada Fausta'nın yanından bir kadın fırlamış, onun feryadına daha müthiş bir çığlıkla karşılık vererek yanına kadar koşmuştu. Sonra senelerce evvel Notre-Dame kilisesinde yaptığı gibi iki eliyle Farnèse'nin omuzlarına abandı.

Farnèse boğuk bir ses çıkararak titredi. Léonore'nin de yüzü kül rengine bürünmüştü. Ateşler saçılan gözlerini Farnèse'nin gözlerine dikti. Sonra birdenbire Fausta'ya doğru baktı. Orada Jeanne Fourcaud oturuyor, hayret ve korkudan yerinde büzülükçe büzülüyordu. Léonore hırıldar gibi sordu:

— “Ne diyorsun? Kızım, kızımız bu mu Jean? Jean Farnèse?..”

Farnèse tekrar Violetta'yı gösterdi:

— “Kızımız! Evet bizim kızımız!”

— “Violetta mı?”

— “Evet!.. O, senin kızın!..”

— “Demek bu, her zaman yanımdan kovduğum çingene kızı, benim kızım ha?..”

Léonore, çarmıha doğru dönmüştü. Kederden altüst olan yüzünden, içinden geçenleri okumak mümkündü.

Elleri göğe kalktı:

— “Kızım! Evet! Senin sesini tanıdım evlâdım!” Dedi. “Çabuk onu oradan indirelim... Belki daha yaşıyordur... Bekle çocuğum bekle... Annen geliyor işte!”

Kardinal, Léonore'nin, bakışlarıyla kendisini yardıma çağırmasına rağmen yerinden kıımıldanmadı. Vücudu birdenbire kurşun gibi ağırlaşmıştı. Zaten gözlerini de bir türlü Léonore'den ayıramıyordu. Ağzı tutulmuş gibi idi ve arada sırada:

— “Léonore!” sözünden başka bir şey işitilmiyordu.

Léonore, çarmıha ulaşmış, kızının bacaklarını tutmuş, hiçbir şey yapamayacağını anlayınca, öpmeye başlamıştı. Zavallının nâzik ayakları iplerin taziyiyle morarmış uzun lekeler hâsıl olmuştu. Yeisle çabalıyor, kızının gerili bulunduğu çarmıhı yerinden oynatmak istiyor, başaramıyordu. Bazan ümitsizlikle çevresine bakıp yalvarıyordu:

— “Allah için bana yardım ediniz! Yaşıyor diyorum size... Ölmüş bile olsa ben onu ısıtır diriltirim. Ben onun annesiyim... Acıyın... Ben şimdiye kadar onun çocuğum olduğunu bilmiyordum. Bu küçük çingeneye karşı bazan içimde sevgi uyanırdı da neden olduğunu bir türlü anlayamazdım. Bekle kızım!.. Seni şimdi kurtaracağım!”

Daha azgın bir hırsla uğraştı... Fakat bu da büsbütün kuvvetten düşmesinden başka bir sonuç vermedi. Dizleri büküldü. Yere çöktü. Tırnakları hâcın dibindeki toprağa gömüldü. Toprağı tırnaklarıyla kazmaya başladı. Bu az sürdü. Hemen yerinden fırladıysa da, sırtüstü tekrar yuvarlanması bir oldu. Bu yuvarlanıştan sonraki hareketsizliği o kadar katî oldu ki gözleri bile evlerinden uğramış bir hâlde, sâbit ve hareketsiz, Violetta'ya dikili kaldı. Artık nefes de almıyordu. Bir daha kıımıldanacak değildi.

Kardinal Farnèse, Léonore'nin yere yıkıldığını ve hareketsiz kaldığını görünce bayılmayıp öldüğünü hemen anlamıştı. Bacakları tutmuyordu. Âdeta çürüklenircesine ona ulaştı. Eğilip baktı. Sonra doğ-

ruldu. İki elini, saçlarını yolacakmış gibi başına götürdü:

— “Ölmüş!” Diye inledi.

Bu söz, mermer mihraptaki kardinallerin, başlarını önlerine eğmelerine sebep oldu. Yalnız o zâlim, beyaz elbiseli heykel, Fausta, istifini bozmadı. Kardinal, her zaman yanında taşıdığı hançeri bir hamlede çekti. Kolunu Fausta'ya doğru uzattı. Şişip patlamış dudaklarından bir hırıltı hâlinde:

— “Lânet sana! Lânet olsun sana!..” Sözleri döküldü.

Kendisini, Fausta'nın üstüne atılıp hançerini saplıyor mu sanıyordu? Herhâlde öyle olacak... Halbuki yerinden kıpırdandığı yoktu. Vücudunda hayat kuvveti, can namına bir şey kalmamış gibiydi. Birden, öyle müthiş bir ümitsizliğe düştü ki hançeri tutan elinin havaya kalktığı ve şiddetle kendi yüreğine indiği görüldü.

Hemen oraya, Léonore'nin, sevgilisinin yanına yıkılıverdi.

Daha ölmemişti. Léonore'ye sürünerek yaklaştı. Sevgilisini kollarının arasına aldı. Dudaklarını, ölünün soluk dudaklarına yapıştırdı ve dünyada mes'ut olamayan bu iki sevgilinin cansız vücutları birbirine iyice kenetlendi.

Birbirini takip eden bu müthiş olaylar o kadar çabuk ve oradakiler üzerinde öyle müthiş bir etki yapmıştı ki târif edilemez... Rovenni'nin bile rengi uçmuş, bayılacak derecelere gelmişti. Fakat bir yandan da kimsenin bilmediği bir olayı kolluyor gibi bir hâli vardı. Gözlerini merakla manastır binasına dikmiş, oradan gelecek bir şeyi bekler gibi duruyordu. İçinden boyuna şu soruları soruyordu: «*Sixte neden gelmedi? Göndereceği adam nerede kaldı?*»

Fausta ise Léonore'yle Farnèse'nin feci akıbetlerini seyrederken şöyle düşünüyordu: "İkisi gitti!.. Şimdi Maurevert ötekileri de getirecek! Guise de gelirse tamam..."

Yerde yatan iki ölüye, önemsemez bakışlarla baktıktan sonra yerinden kalktı. Bu kadar güzel, emsalsiz bir dilberlikte olmasına rağmen bakışları ve hâliyle öyle soğuk, hissiz âdeta korkunçtu ki târif edilemez. Birden ağzını açtı ve donuk bir sesle:

— "Bu iki sefilin ruhlarına duâ edelim!" Dedi. "Diğer hainler de böyle âkıbetlere uğrayacaklardır. Her türlü ihanet mahvolmaya mahkûmdur!"

Fausta birdenbire sustu. Dudaklarının rengi kaçtı. Bir hayret titremesi bütün vücudunu sardı. Siyah gözleri, hayretli bakışlarla yirmi adım kadar ileriye, manastırı çeviren duvarın üstünde bir yere dikildi. İçinden müthiş bir inilti hâlinde bir isim fıskırdı:

— "Pardailian!"

Pardaillan, aynı anda duvarın üstünden aşağıya atlanmış, arkasından da Charles d'Angoulême inmişti. Şövalye, Fausta'ya doğrulmuştu. Fausta bağırdı:

— "Askerler! Şu iki adamı tutun!"

Kardinal Rovenni bir işaret verdi. Mızraklılar ileriye atıldı. Aynı anda Pardaillan da elini kılıcının kabzasına götürdü ve:

— "Görüyorum ki Madam..."

Diye söze başlayacak olduysa da feci bir haykırış sözünü kesti. Charles d'Angoulême, haça gerili duran Violetta'yı görünce kendini tutamamıştı. Çılgın gibi çarmıha koşuyordu. Pardaillan sözüne devam etti:

— "Görüyorum ki Madam, sizinle her karşılaştığımızda sizin yeni bir cinayet işlediğinizi görüyo-

rum. Saint-Denis caddesinde, Grève meydanında ve Chartres katedralinde olduğu gibi galiba yine tam vaktinde yetiştim!.. Savulun yolumdan askerler!...”

Fausta, hiddetinden kudurma derecelerine gelmişti:

— “Şunu yakalayın!” Diye gürledi.

Rovenni ile mızraklıları Şövalye’yi çevirdiler. Pardaillan’ın tam karşısında kardinal duruyordu. Şövalye hemen saldırmaya hazırlanarak kılıcını kaldırdı. Fakat Rovenni’nin, kaçacak yerde birdenbire secdeye vardığını görünce afalladı. Nitekim mızraklılar da kardinalin verdiği bir emirle geri çekildiler. Rovenni:

— “Emriniz nedir?” Dedi. “Çabuk bildiriniz!”

Pardaillan, bu işten bir şey anlamamıştı. Halbuki olay gayet basitti. Şövalye hücum için kılıcını kaldırıncaya birdenbire Rovenni’nin gözüne, Şövalye’nin sağ elindeki yüzük çarpmıştı. Bu yüzük ancak Papa Beşinci Sixte tarafından verilmiş olabilirdi. Aldanmaya imkân yoktu. Rovenni’nin ve orada bulunan, Fausta’dan ayrılmayı kurmuş bütün kilise adamlarının fikrinde Pardaillan, mademki bu yüzüğü taşıyordu, şu hâlde Papa’nın adamı, murahhası idi.

Okuyucularımız, bu yüzüğün beş ay evvel Saint-Roch değirmeninde Mösyö Peretti tarafından Pardaillan’a hediye edilmiş olduğunu elbette hatırlayacaklardır. Çünkü o zaman Şövalye, Papa’ya ödenmez bir hizmette bulunmuştu. Rovenni sabırsızlıkla bir daha sordu:

— “Emriniz nedir?..”

Fausta da hâlâ Pardaillan’ı tevkif ettirmeye uğraşıyordu. Şövalye lâf olsun diye:

— “Şimdilik şu kadının yakalanmasını emrediyorum!” Dedi.

Fausta sapsarı kesilmiş, tahtından inmiş, Pardaillan'ın üstüne doğru yürüyordu. Aynı anda Kardinaller de bir ilâhi okumaya başlamışlardı. Fausta fena hâlde şaşaladı. Kendi muhafızlarının kendisini yakaladıklarını ve kendine sadık sandığı kardinallerin de harıl harıl ilâhi okuduklarını görünce, hidetinden kudurmuş gibi olmuştu. Elini alnına götürdü. Bu ümitsiz anda bile:

— “Bana ihanet ettiler!.. Beni aldattılar, sattılar!” Diye bağırdı.

Aynı saniyede sebze bostanının bir ucundan doğru bir boru sesi duyuldu ve yirmi kişilik bir askerî müfrezenin geldiği görüldü. Fausta'nın siyah gözlerinde bir ümit ışığı belirdi:

— “Oh!” Dedi. “Dük de Guise geliyor!.. İmdat Dük imdat!..”

Kardinal Rovenni ise askerlerin başındakini tanımıştı:

— “Cajetan,” Dedi. “Papa Beşinci Sixte hazretleri geliyor!..”

Fausta gözlerini göğe kaldırdı, sonra başını eğdi, heykel gibi bir kelime bile söylemeden kalakaldı.

Bütün bunlar, Pardaillan'ın duvardan atladığı anı tâkip eden bir tek dakika içinde oluvermişti. Askerlerin kendisinden yüz çevirip Fausta'yı yakalamaları Şövalye'yi o kadar şaşırtmıştı ki:

— “Allah kahretsin!” Diye bağırdı. “Eğer şu olup bitenlerden bir şey anlıyorsam zavallı Coligny gibi karnımı deşsinler... Pieouic bize Violetta'yı sağ ve sâlim bulacağımızı söylemişti ya!..”

Bu sırada geriye dönmüş, aynı anda Charles d'Angoulême de demin anlattığımız feci feryadı koparak çarmıha koşmuştu. Şövalye bir anda, birbirine sarılmış yatan iki ölüyü, çiçekle süslü haçı ve

orada duran kızcağızı gördükten sonra da çarmının dibine varan Charles'in bayılarak yere yuvarlandığını farketti.

Bu hâli görmesiyle beraber çarmıha atılması, çelik kollarıyla haça sarılıp sarsması ve yerinden sökülüp çıkarması bir oldu. Haç, fırtınaya yakalanmış gibi havalanmış, sallanıyordu.

Fakat tam bu sırada ileriden gelen askerlerle birlikte yaşlı bir adamın da ilerlediği görüldü. Orada bulunan kardinaller, hemen diz çöküp Papa'yı şu sözlerle karşılamışlardı:

— «*Domine, salvum fac pontificum nostrum Sixtum Quintum!*»

Bu gelen, ihtiyar Papa Sixte'den başkası değildi. Bütün diğerleri onu görünce diz çöktükleri hâlde Fausta, dimdik duruyordu. Papa üç parmağını havaya kaldırdı:

— “Diz çök geberik kızı!” Diye bağırdı. “Şimdi seni lânetlerim!..”

— “Hayır gammaz!.. Bu mağrur alın, ancak celâdın önünde eğilir!”

Bu saniyede Pardaillan'ın müthiş kuvveti, haçı yerinden sökülüp şiddetle havaya kaldırmış, sonra hafifçe yere koymuştu. Göz açıp kapayınca kadar Violetta'yı el ve ayaklarından haça bağlayan ipleri kesti ve Pardaillan, elini kızın kalbinin üstüne dayadı.

Aynı anda Charles d'Angoulême'nin baygınlığı geçmiş, kendine gelmişti. Gözleri yuvalarından fırlamış bir hâlde Violetta'ya ulaşmaya çabılıyor ve ayakları tutmadığı için yerde sürükleniyordu. Ona kalırsa Violetta ölmüştü ve kendisi için de yaşamının anlamı ve değeri kalmamıştı. Fakat birdenbire Pardaillan'ın:

— “Yaşıyor!” Dediğini duydu ve müthiş bir sevinç feryadı attı. Sonra çevresine bakındı. Ayaklarının dibinde bir pelerine sarılı yatan Léonore’yi gördü. Ölü kadının kim olduğunu tanıyamadı. Yalnız üstündeki pelerini çekti, aldı ve bu pelerikle sevgilisini örttü. Şimdi aklında yalnız bir söz vardı: «Yaşıyor!» Artık burada duracak değildi. Bu iğrenç yerden bir an önce uzaklaşmak istiyordu... Pardaillan’ı bile unutmuştu.

Genç kızı kucağına aldı. Sebze bostanını geçti, manastır başrahibesinin odasına yöneldi. Bütün bu hareketlerinde, kendisini alıkoymaya kalkan kimse olmadı.

Gözlerini, sevgilisinin bir zambak kadar sarı olan yüzüne dikmişti. Genç kızın nefeslerini tâkip ediyordu. Genç kız, evvelâ pek hafif nefes alırken şimdi göğsü, gittikçe daha kuvvetle inip kalkıyordu. Yürüdükçe kuvveti de tükeniyordu. Bir ara, artık toprağın ayakları altında kaydığını sanır gibi oldu...

CLAUDE VE BELGODÈRE

Violetta'yı çarmıha germek için Fausta'ya bir cellât lâzımdı. Elinin altında böyle biri vardı. Bu, Belgodère'ydi.

Çingene Belgodère, Jeanne Fourcaud'un asıl babası olan Belgodère...

Fausta, çingeneye bu iğrenç görevi kabul ettirmek için şöyle demişti:

— “Senin kızlarından biri öldü. Fakat ötekisi sağdır. Eğer şarkıcı küçük çingene, Violetta ölürse, sen de kızın Stella'yı görürsün!..”

Halbuki Belgodère'ye bu işi gördürtmek için kızını göreceğini vaadetmeye bile lüzum yoktu. Çünkü cellât Claude Ustaya müthiş bir sille olacağını tahmin ettiği her işe can ve gönülden razıydı.

Çingene, kendisine söylenen saatte manastıra geldi. Violetta kucakta getirilmişti. Çünkü kızcağıza bir uyku ilâcı içirip kendisini yarı baygın bir hâle getirmişlerdi. Belgodère iğrenç bir sevinçle zavallı kızcağızı yakaladı. Haçın üstüne yatırdı. Kollarını ve ayaklarını gerip bağladı.

Fausta bu olayı seyrediyordu. Bu esnada Léonore ile Jeanne Fourcaud, yâni Stella, Rovenni tarafından köşkte mahpus tutuluyordu. Violetta'nın çarmıha gerilmesi bittikten sonra Fausta, Belgodère'ye:

— “Haydi git, manastırın kapısında bekle!” Dedi. Çingene Fausta'ya kötü kötü baktı:

— “Ya Stella?..”

Fausta, gözlerini adamın yüzünde gezdirdi. Anlamaya imkân yoktu. Kızını Belgodère'ye vermezse, herifi kendisine can düşmanı edecekti. Zaten başka bir düşüncesi de yoktu, çingeneye:

— “Ben şimdiye kadar hiç yemin etmedim!” Dedi. “Git, beni dediğim yerde bekle... Bir saate varmaz kızını görürsün! Fakat benden şüphelenmeye kalkar, burada olan bitenleri görmek budalalığına kapılırsan kızını, bu kızın yerine çarmıha geririm!..”

Fausta bu sözleri söyledikten sonra mermer basamaklardan mihraba yönelmiş, arkasına bile bakmamıştı. Belgodère bir an düşündü. Sonra kin ve nefretle başını sallayarak oradan uzaklaştı. Çarmıha gerili kıza son bir defa bakıp keyifli keyifli gülmeyi de ihmal etmedi. Sebze bostanını geçti. Manastırın kapısına çıkınca bir araba gördü. Bu arabadan Farnèse'yle Claude Usta'nın indiklerini farkedince sevinçten yüreği hop etti. Fakat Claude Usta manastıra sokulmamış, dışarıda bir meşenin gölgesinde kalmıştı. Violetta ile Léonore'nin çıkmalarını bekliyordu. Eski cellâdın içinde birbirine zıt bir sürü düşünce çarpışıp durmaktaydı... Violetta'yı deli gibi seviyordu. Garip bir babalık sevgisiydi bu... Kendi kanından olmayan bu küçük kıza karşı gösterdiği bağlantı herhalde ömrü boyunca kimseden güler yüz görmemiş bir cellâdın, yıllarca kendisine baba demiş, kendisini sevmiş olan mahlûğa karşı duyduğu şükranla karışık bir sevgi olarak izah edilebilirdi. Onun için Violetta'nın mes'ut olmasını da can ve gönülden istiyordu. Fakat yine de biliyordu ki kendisi bu kıza yaklaştıkça, onun mes'ut olmasına belki de engel olacaktı. Bir cellâdın kızını almayı kim isterdi?

Bunu biliyordu. Bu düşünce kafasını âdeta zonk-

latıyordu. Lâkin herşeye rağmen Violetta'yı bir daha görmek, yine onun yakınlarında bulunmak arzusundan cayamıyordu. Son çâre olarak ölümü bulmuştu. Genç kızı görecekti, onun mes'ut olduğuna sevinecekti, sonra da kendisini zehirleyecekti.

İşte şimdi, içi titreyerek, gözlerini manastırın kapısına dikmiş bekliyordu.

Belgodère, manastırdan çıkıp da karşıdaki meşe ağacının altında cellâdı görünce homurdandı:

— «İşte sevdiğimi asan herif burada... Kızlarımın annesini, zavallı Magda'yı öldüren herif bu işte!.. O zaman ona o kadar yalvardımdı... Magda'yı öldürdüğünü affettim de tek bana evlâtlarımın neredede olduklarını söylesin diye ayaklarının altına öptümdü.. Benimle alay etti... Benimle eğlendi... Şimdi yakaladım mel'unu...»

Homur homur homurdanarak cellâda yanaştı. Claude Usta, karşısında birdenbire Belgodère'yi görünce sararmaktan kendini alamadı. Tam Violetta'yı göreceği dakikada bu herife rastlaması, tüylerini ürpertmişti. Sertlendi:

— “Ne istiyorsun?..”

Çingene de sert konuşuyordu:

— “Ne istediğimi hâlâ anlamıyor musun?”

Birbirlerine düşman, iki çoban köpeği gibi hain hain bakıyorlardı. Cellât:

— “Yoluna gât!” Dedi.

Çingene tınmadı:

— “Bizim yollarımız seninle birdir. Zaten çok bir şey söyleyecek de değilim!”

— “Öyleyse çabuk ol!..”

— “Pekâlâ!.. Çabuk olayım!.. Hatırlıyor musun seni son defa Grève meydanındaki evde gördümdü. İntikam hırsı, içimi yaktıydı!”

Claude, çingenenin hatırlattığı şey üzerine yumruklarını fena fena sıktı. Belgodère:

— “O zaman elimden kaçtın!” Diye devam etti. “Violetta kurtuldu, Stella kayboldu. Büyük kızım Flora da gözlerimin önünde cayır cayır yandı... Beni bir kere daha altettin!”

Claude yumuşadı. Çingenenin yüzüne, anlayışlı bir tavırla baktı:

— “Mösyö!” Dedi. “Ben size kızlarınızın ne olduğunu söylemedim mi? Onları Başsavcı Fourcaud’a evlâtlık verdiğimi anlatmadım mı? Sonradan bu adamın başına gelecekleri nereden bilirdim? Ben de sizin gibi bir baba idim. O zaman yaptığım iş doğru değilmiş... Bunu itiraf ederim... Haydi artık uzatmayın da yolunuza gidin!”

Çingene:

— “Bana Mösyö diyor!” Diye şaştı. Sonra sordu: “Ben hıristiyan mıyım? Yoksa asîlzâde miyim ki bana Mösyö diyorsun? Bir de haksız olduğunu itiraf ediyorsun? Elimden evlâtlarımı çal... Nerede olduklarını da benden sakla... Bu nedir?”

Cellât hâlâ yumuşak:

— “İtiraf ederim ki çok fena bir iş, hattâ cinayettir!” Dedi.

— “Hah şöyle!.. Cinayettir ya!.. Ne sandındı?.. Elbette cinayettir!.. Fakat senin, benim obama karşı işlediğin cinayetlerin hepsi bu kadar mıdır?.. Kaç kişimizi öldürdün? Karıma bile kıydın!...”

— “Ben de az mı acı çektim Belgodère?.. Az mı gözyaşı döktüm?..”

— “Döktünse ne yapayım? O kadarla kurtulacağını sanma!..”

— “Benim evlâdımı da yabancılara teslim eden sen değil misin?”

— “O kadarla kurtulamazsın diyorum ya!..”

Belgodère, yırtıcı bir hayvan gibi kabarmıştı. Cellât ise gittikçe ufalıyor, sırtındaki ağır yükün altında eziliyormuş gibi bir hâl alıyordu. Boynunu bükmüş bir hâlde:

— “Söyle!” Dedi. “Şimdi ne istiyorsun? Ölümüne az kaldığı şu dakikada ne istersen yaparım. Fakat sabrımı tüketme... Sonra fena olursun!..”

— “Senden, cana karşılık can; kana karşılık kan istiyorum!..”

Claude Usta yavaş yavaş başını kaldırdı:

— “Öyleyse sevin!.. Biraz sonra öleceğim!”

— “Ben öyle şey istemiyorum!.. Ölüp de ucuz kurtulmak yok!.. Benim kızım işkence çekti, seninki de çekmelidir!”

Claude Usta'nın sabrı sonuna gelmişti. Başının üstündeki kalın meşe dallarından birisini bura bura kopardı ve elinde sıkarak, korkunç bir tavırla bağırdı:

— “Yıkıl karşımdan!”

— “Gideceğim, korkma, gideceğim! Şimdi kızım Stella manastırdan çıkacak, onu bekliyorum. Senin küçük Violetta'ya gelince...”

Cellât, sopayı kaldırarak çingeneye yürüdü:

— “Onun adını ağzına alma! Kızını sana geri vereceklermiş ya!.. Mükemmel işte!.. Fakat kızım aleyhinde söz söyleyip beni korkutmaya çalışma!..”

— “Ne korkutması be? Ben korkutmam, öldürürüm! Anlıyor musun? Sana, kızına işkence edilsin dediğim zaman bil ki zaten işkencededir... Hatâ şimdi idâm edildi bile!..”

Cellâdın elindeki sopa yere fırladı. Koca eli, çingenenin omuzuna çöktü ve gözlerini herifin gözle-

rine dikerek, kin ve nefret dolu bir gülümsemeye:

— “Ne dedin?” Diye gürledi:

Bütün vücudu titriyordu. Çingene, bir küfür savurdu:

— “Ne mi dedim? Kızını kendi elimle çarmıha gerdiğimi söyledim, ne diyeceğim? Şimdi gebermiştir bile!.. Bak, matem çanları çalınıyor işte!.. Bu anda senin kız...”

Sesi birdenbire dudaklarına yapışivermiş gibi kesildi. Claude'nin canlı bir kısıkcaca benezyen elleri, gırtlığına gömülmüş, nefes aldirtmiyordu. Cellâdın gözleri dönmüş, kanlanmıştı. Hem ağlıyor, hem de çingenenin gırtlığını sıkıyordu.

Fakat çingene de az kuvvetli değildi. Üstelik intikam sevinci ve kin de gücünü artırmıştı. Çabalıyor, kendini kurtarmaya uğraşiyor, adım adım gerileyerek, Claude'yi de birlikte sürüklüyordu. Öte yandan, o da cellâdın gırtlığına sarılmış, sinirli elleriyle sıkmaya başlamıştı.

Böylece bir an birbirlerini öldürmeye çabalayarak, sessiz sadasız, uğraştılar ve göğü yırtan çan seslerini, zehir içer gibi içtiler. Nihayet çingenenin başı, birdenbire omuzlarına düştü.

Claude, bir saniye daha herifin boynunu sıktı. Sonra gözlerinin akının belirdiğini, yüzünün mosmor kesilmiş olduğunu görünce ellerini gevşetip çekti. Çingene taş gibi olduğu yere yıkılıverdi. Ölmüştü...

Cellât ayakları dibindeki adama eğildi, baktı. Öldüğünü anlayınca şaşkın şaşkın doğrulup çevresine bakındı. Sonra birdenbire çan seslerini tekrar farketti:

«Eyvah!» Diye yolundu. «Eyvah! Matem çanları... Kızımın matemi!..»

Çılgın gibi manastırın kapısına fırladı. Kapı ardına kadar açıldı. On dakika evvel bir askerî müfrezeye gelmiş, manastıra girmişti. Claude'yle Belgodère, birbirleriyle konuşurlarken, ne askerlerin geldiğini, ne de kapıya bir nöbetçi konduğunu görmüşlerdi. Nöbetçi, Claude'nin, saçını başını yolarak manastıra girişini önlemeye kalkıştıysa da, cellât adamı bir tarafa iterek binaya girdi. Birkaç adım koştu. Lâkin birdenbire olduğu yerde durdu ve yanık bir ses çıkardı.

Dük d'Angoulême Violetta'yı kucagında taşıyarak kendisine doğru geliyordu. Kızcağzın yüzü, bir ölü yüzü kadar renksizdi ve delikanlı da yere yıkılacakmış gibi iki tarafa sallanıyordu.

Claude bir hamlede ikisini de kucakladı ve vücudunun son gücüyle kaldırarak ağır adımlarla manastırdan dışarıya çıktı. Önünü görmüyordu. Gözlerini Violetta'ya dikmiş, bağırmamak için dudaklarını ısırıyor, kanatıyor ve koşuyordu. Böylece vaktiyle Loïse de Montmorency'nin Maurevert tarafından hançerlenmiş olduğu küçük pınara ulaştı.

Hem delikanlıyı, hem de Violetta'yı çimenlerin üstüne bıraktı. Diz çöküp elini suya daldırarak kızcağzın şakaklarını ıslattı. Violetta hemen gözlerini açtı ve tıpkı, Fausta'nın esrarengiz konağındaki idam odasında yaptığı gibi gülümseyerek cellâdın yüzüne baktı:

— “Babacığım!.. Benim Claude babacığım!” Deddi.

Violetta'nın ve Charles'in kendilerine gelmelerini tâkip eden dakikalar içindeki saadeti, kalem anlatamaz. İki genç, tekrar birbirlerine kavuştuklarına âdeta inanamıyorlardı. Fakat kendilerini çabuk topladılar; tekrar çevrelerinde büyük tehlikelerin dolaştığını sezdiler.

Cellât içinse, durum büsbütün başkaydı. Artık Violetta kurtulmuştu. Saadete kavuşmuştu ve kendisinin de bu dünyadan göçmesi gerekiyordu. Charles, cellâda bakınca bunun Barrés sokağındaki evde gördüğü ve kim olduğunu bir türlü anlayamadığı adam olduğunu derhal tanımıştı. Violetta ise bir sevgilisine, bir de babasına bakıyor, sevinçten sevince düşüyordu. Lâkin, Claude'nin meyas olduğunu da hissetmekte gecikmedi!

— “Babacığım! Neden böyle hüzünlüsünüz?” Diye sordu. “Beni bulduğunuza sevinmediniz mi? Neden ağlıyorsunuz?”

Claude:

— “Hayır kızım, sevincimden ağlıyorum!” Dedi.

Fakat genç kızın hassasiyeti, Claude'nin düşüncelerini sezmekte gecikmemişti:

— “Hayır!” Diye ısrar etti. “Yüzünüzde, beni işkence odasında bulup da kucağınıza alarak suya atladığınız zamanki neşeyi göremiyorum!”

Charles d'Angoulême, bir anlam veremediği bu sözlere şaşırıyordu. Fakat bu konuşmaların, Claude'nin kim olduğunu nihayet kendisine öğreteceğini de hissediyordu. Violetta:

— “Yoksa o işkence odasında beni öldüreceklerdi...” Dedi. Sonra Charles'e döndü ve: “Bakınız Monsenyör,” Dedi. “İşte benim babam!”

Claude dehşet içinde:

— “Hayır Monsenyör!” Dedi. “Siz de biliyorsunuz ya, onun babası Prens Farnèse'dir!”

Violetta devam etti:

— “Beni küçükken himayesine alan, hayatını bana vakfeden, bu adamdır Monsenyör! Gerçi sizi çok severim Monsenyör... Sizden ayrılmaya hiç dayanmam...”

Charles hayret içinde kızın sözünü kesti:

— “Benden niçin ayrılacaksınız?” Diye sordu.

Claude, Violetta'nın ne söyleyeceğini hissetmiş gibi ağlıyordu. Genç kız:

— “Eğer benim saadetim babamın felâketi olacaksa, birbirimizden ayrılmamız gerekecektir Monsenyör!” Diye cevap verdi. “Dinleyin sevgilim, çünkü babamın adı, Claude Usta'dır!”

Cellât iniledi:

— “Acı bana evlâdım!.. Acı da sus!”

Fakat Violetta kahramanca bir tavırla anlatmaya devam etti:

— “Beni kurtarmış, hayatını benim uğrumda harcamış olan babalığım, Paris'lidir. O, şimdiye kadar kaç kere benim hayatımı kurtarmıştır, bilir misiniz? Bugün yaşıyorsam, onun sayesinde yaşıyorum... Ama, vaktiyle kendisi Paris'in resmî cellâdıymış... Ne yapayım? Ne olursa olsun, benim babamdır... Ve ben bir cellât kızıyım Monsenyör!”

Charles d'Angoulême bu sözleri duyunca beyninden vurulmuşa dönerek, sapsarı kesilmişti. Bir an titreyerek sustuktan sonra:

— “Cellât ha! Cellâtmış demek ki?..” Diye inledi.

Claude Usta, gözlerinden sevinç ışıkları saçarak Violetta'ya dönmüştü:

— “Sen benim değersiz, hor görülen hayatımın biricik tesellisiydin Violetta'm!” Dedi. “Şimdi de babanın yüreğine verdiği ferahlıktan, silinmez saadetten ötürü, Allah senin her işini hayırlı etsin derim! Bundan böyle severek öleceğim...”

Birden koynundaki zehir şişesine sarıldı. Tıpasını çıkarmasıyla şişeyi ağzına boşaltması bir oldu.

Fakat gülüyordu. Çünkü Charles'in yüzünde herşeye rağmen Violetta'yı seveceğini okumuştı ve artık kurulan bu saadeti hiçbir şeyin yıkamayacağına inanmıştı.

Ne Violetta, ne de Charles, Claude'nin zehir içtiğini farkedemeyecek kadar başka rüyalara dalmışlardı. Nihayet genç Dük, Violetta'yı elinden yakaladı. Birlikte cellâda doğru yürüdüler.

— “Mösyö!” Dedi. “Sizi sevgilimin babası olarak selâmlamama izin veriniz! Sizin ne olduğunuz benim için mühim değil... Orasını unuttum bile... Ben, birkaç aydır öyle bir adamla arkadaşlık ettim ki o adam benim bu düşüncelerimi, ruhumu değiştirdi. Şövalye de Pardaillan bana bir adamın yüreği iyi olmazsa, kral bile olsa nefrete lâayık olduğunu, iyi kalpli bir adamın da en aşağı tabakadan biri bile olsa, saygıya lâayık bir insan sayılacağını öğretti. Siz, saygıyı hakctmiş bir insansınız. Onun için size elimi seve seve uzatırım Mösyö!..”

Genç kız:

— “Oh benim iyi kalpli Charles'im!” Diye mırıldandı. “Sevgili babam, sen de mes'ut olacaksın!”

Claude'nin yüzünde mes'ut bir gülümseyiş belirmişti. Lâkin aynı anda, bütün vücudundan soğuk terler boşandı. Ayakları tutmuyordu. İki dizi üstüne çöktü. Başı dönüyordu. Böyle de duramayacaktı. Yere uzandı ve kıvrılarak yerdeki otlara sarılarak koparmaya başladı. Violetta heyecan içinde:

— “Baba! Babacığım!” Diye inledi...

Cellât, kesik kesik:

— “Merak etme kızım.” Dedi. “Çok sevindim de ondan...”

Claude'nin vücudu kaskatı kesilmişti. Violetta:

— “Aman yarabbi! Babam ölüyor galiba!” Diye söyleniyordu.

Cellât nihayet:

— “Evet ölüyorum!” Dedi. “Fakat sevincimden, saadetimden ölüyorum kızım! Ağlama çocuğum! Dünyada bu kadar tatlı bir ölümü özleyen kiınbilir kaç kişi vardır. Monsenyör, yavrumu, bu kıymetli hazinemi size emanet ediyorum. Allahaismarladık... Ver elini kızım... Ver elini!..”

Bu, onun son sözleri oldu. Son bir gayretle Violetta'nın elini tuttu ve dudaklarına kadar götürüp gözlerini kapadı. Genç kız hıçkırarak:

— “Babam öldü!” Dedi.

Kendisini yere atmış, mantosunun ucunu ağzına kapamış, ağlıyordu. Dük d'Angoulême, etrafına bakınca pınarın dibine kadar yuvarlanmış olan zehir şişesini gördü ve ölüye, merhamet dolu gözlerle baktı. Claude Usta'nın nasıl öldüğünü anlamıştı ve Violetta da anlamasın diye şişeyi alarak pınara daldırdı. Şişe suyla dolunca dibe doğru battı, gitti.

Tam bu sırada manastırdan fırlayan bir genç kız, hızla koşmaya başlamıştı. Belgodère'nin boğulmuş ölüsünün yattığı meşeye ulaşınca, şaşkın şaşkın çevresine bakınmış ve bu sırada Charles d'Angoulême'yle Violetta'nın Claude'nin ölüsü etrafında durduklarını görmüştü. Violetta'yı tanımış olacaktı ki hızla ona yöneldi ve sevinçle:

— “Ah sevgili kardeşim!..” Dedi. “Nihayet kurtulduk... Fakat siz o korkunç işkenceden nasıl yakayı sıyırdınız?”

Violetta başını kaldırdı. Yaşlar süzülen gözleriyle Jeanne Fourcaud'u tanıdı ve hıçkırarak ona koşup sarıldıktan sonra:

— “Babam öldü!” Dedi.

Bu genç kız, Jeanne Fourcaud, yâni çingene Belgodère'nin kızıydı. Fausta ile Papa Beşinci Sixto manastırda karşılaştıkları sırada meydana gelen kargaşalıktan yararlanarak kaçıyordu. Daha önceden çarmıha gerili, Violetta'nın karşısında kardinal Farnèse'nin söylediği sözleri ve Saizuma'nın Violetta'ya sarılışını görünce kendisinin, Fausta'nın söylediği gibi çingene karısının kızı olmadığını anlamıştı... Buradan kaçınanını doğru olacağını düşünmüş ve o hızla giderken, meşe ağacının dibinde yatan Belgodère'nin ölüsünü bile görmemişti.

Dük d'Angoulême genç kızın Violetta ile bu kadar samimî oluşuna âdeta sevindi. Hemen kulağına bir-iki söz fısıldadı. Bunun üzerine Jeanne Fourcaud, Violetta'yı çekerek, cellâdın ölüsünden uzaklaştırdı.

Bu sıralarda, manastırda olağanüstü olaylar geçtiğini sezen birkaç köylü de gelmişti. Charles d'Angoulême hemen bunlara para vererek hem Claude'nin cesedini oradan kaldırtıp kulübelerden birine götürmüştü, hem de Belgodère'nin ölüsünü, olduğu yere gömdürmüştü.

Jeanne Foureaud, Claude'nin ölüsünün bulunduğu kulübede Violetta'yı teselli etmeye uğraşırken Charles de, Şövalye de Pardailan'ın ne olduğunu anlamak için manastıra girmeye karar vermişti. Tam bu sırada Pardailan'ın çıkageldiğini gördü.

Şövalye sâkin görünüyordu. Fakat Dük d'Angoulême, Pardailan'ın büyük bir heyecan içinde olduğunu sezmekte gecikmedi. Sonra da dışarıda olup bitenleri anlattı. Şövalye, cellâdın ölümünün hikâyesini dinledikten sonra:

— “Peki Monsenyör!” Dedi. “Siz şimdi nişanlınızı hemen Orlèans'a götürün! Saadetinizin büyük-

lüğünü anlıyorum... Fakat buralarda durmamanız, Violetta'yı derhal götürmeniz lâzım..."

— "Peki siz? Siz de gelmezseniz şuradan şuraya kıınıldamam!..."

— "Bu maalesef olamayacak... Siz gideceksiniz, ben burada kalacağım... Fakat Paris'teki işim uzun sürmeyecektir. Ben de sizi kısa zamanda gelip Orléans'da bulurum..."

Charles, biraz daha ayak dirediyse de, kısa bir münakaşadan sonra Violetta'yı emin bir yere götürmek gerektiğini anladı. Pardaillan'dan muhakkak Orléans'a geleceğine dair söz aldı. İki dost birbirlerine sarılarak vedâ ettiler.

Fakat Charles'in içinden bir ses, bir daha Şövalye'yi göremeyeceğini söylüyordu.

Dük d'Angoulême o gün, Violetta'ya bir araba, kendisine de bir at satın aldı. Ertesi sabah erkenden Claude Usta gömüldü ve genç kızı, cellâdın mezarının başından koparırcasına alıp götürmek gerekti.

Tam araba yola koyuluyordu ki Charles beygiri- nin yanbaşıında, yerden bitercesine iki adamın belirdiğini gördü. Bunlardan birinin, sâyesinde Violetta'yı bulmuş olduğu Picouic olduğunu tanımamasına imkân yoktu.

Hakikaten de öyle olmuştu. Manastırda fevkalâde birtakım hazırlıklar yapıldığını gören ve duvardan atlayıp kaçan Picouic, sabah olur olmaz Paris'e girmiş, Devinière'ye hanına girerek orada Pardaillan'la Charles'i bulmuş ve bütün olup bitenleri anlatmıştı. Zaten Şövalye ile arkadaşı da aynı gün Montmartre kapısında Maurevert'le buluşacaklardı.

Picouic'in anlattıklarını duyunca, bundan sonrasının ne olduğunu anlamak güç olmasa gerektir.

Şimdi de Picouic'le Croasse, Dük d'Angoulême'yi

kollamışlar, tekrar ona yamanmaya karar vermişlerdi. Picouic:

— “Aman Monsenyör, bizi bırakıp da nerelere gidiyorsunuz?” Dedi.

Charles birdenbire üzgün bir tavırla sordu:

— Benimle gelmek istiyor muydunuz?

— “Ne diyorsunuz?.. Dünyanın öbür ucuna kadar geliriz!..”

Charles d’Angoulême iki adama bir miktar para verdikten sonra:

— “Bu parayı alın! Orléans’a kadar yol masrafı yaparsınız!” Dedi. “Oraya varınca beni bulur ve yanımda çalışırsınız. İşinize gelirse, yanımdan hiç ayrılmazsınız...”

İki arkadaş paraları alıp gittikçe uzaklaşan arabanın peşinden, yaya olarak yola koyuldular Violetta ile Jeanne Fourcaud’u götüren araba, hiçbir olağanüstü durum olmadan Paris’ten çıkışının beşinci günü Orléans’a girdi. Onlardan üç gün sonra da Picouic’le Croasse aynı şehre ulaştı.

Orléans kapısından içeriye girdikleri vakit, ikisi de derin birer «Oh!» Çekti ve Picouic, Croasse’ye:

— “Şimdi azizim,” dedi. “Zannımca artık sonsuz bir saadete kavuşuyoruz!”

FAUSTA'NIN TEŞEKKÜRÜ

Şimdi, geriye, yâni Pardaillan'ın, Charles'in Violetta'yı Saizuma'nın paltosuna sararak kucaklayıp götürdüğü dakikalara dönmek zorunda kalıyoruz.

Şövalye'nin ilk aklına gelen şey, Charles'in peşisıra yürümek oldu. Çünkü buraya Violetta'yı kurtarmak için gelmişlerdi. O iş te olduğuna göre, artık burada yapacakları bir iş kalmıyordu. Fakat birdenbire kafasında bir isim belirdi. «*Maurevert!*»

Hiç şüphesiz, Maurevert manastırda neler olacağını biliyordu. Kendilerine, bugün öğle vakti Montmartre kapısında buluşmak için randevu vermemiş miydi? Hattâ: «*Size yalnız küçük şarkıcı kızın nerede olduğunu söylemekle kalmayacağım, aynı zamanda, sizi onun yanına kadar da götüreceğim!*» Demişti.

Şövalye, bir anda Maurevert'in plânını, apaçık sezer gibi oldu. Kendisini, manastıra götürmek için Montmartre kapısında randevu vermişti. Buluşma saati olarak öğlêyi seçmesi de manastırda meydana gelen olaylara biraz geç yetişmeleri içindi. Evet, onlara Violetta'yı gösterecekti ama, kızcağız da o saatte hiç şüphesiz ölmüş olacaktı.

Pardaillan bu alçakça ihaneti sezince hiddetinden titredi ve yüreğinde Maurevert'e karşı sonsuz bir kin ve nefret uyandı. Şimdi burada kalmalı, Fausta'ya sorup gerçeği öğrenmeliydi. Bu yüzden, Charles'in peşinden gitmekten caydı ve orada kaldı.

Bu sırada gözüne, Fausta ile kardinaller ve piskoposların alkışladıkları, basit giyimli biri çarptı. Bu adamı hemen tanıdı. Bu, Mösyö Peretti'ydi. Vaktiyle altınlarını kurtarmış olduğu değirmenci buydu.

Kardinaller, piskoposlar, mermer sıranın çevresine dizilmiş, hâlâ ilâhi okuyorlardı. Pardaillan alaylı alaylı güldü ve: «*Erkek Papa ile kadın Papa karşılaşmışlar!.. Amma da talihli adamım hani... Bir sürü hacı, Papayı görmek için tâ Roma'ya kadar gider de yalnız ve zorlukla bir tek Papa görür. Ben, yerimden bile kıpırdamadan iki Papayı bir arada görüyorum!*» Diye düşündü.

Beşinci Sixte, üç parmağını havaya kaldırmış, Fausta'ya bağırıyordu:

— “Diz çök! Secde et, yoksa seni şimdi yukalattırır, şu çarmıha gerdiririm... Hayır, seni böyle bir yerde çarmıha germek, İsa Peygambere hakaret olur. En iyisi adamlarına mızraklatarak öldürtmek!”

Fausta diz çökmedi. Mağrur bir hareketle başını kaldırdı. Kılını bile kıpırdatmadan, cesaretle söyledi:

— “Yalancı ve hain Papa!.. Bu sefer kazandın!.. İnsanların alçaklığına borçlu olduğun bu zaferi, daha ileri götüreceksin cesaretin varsa beni öldür!.. Ben, senden birkaç saat önce mezara girmiş olurum. Fakat benden kendine itaat bekleme! Haydi alçak sürüsü! Hanımınızı öldürüp birkaç para kazansanıza!.. Sen de Rovenni!.. Sixte'nin yalan dolanla geçtiği Papalığa, cinayetle geçmek istiyorsan hiç durma vur!”

Sesinde müthiş bir hakaret vardı. O kadar hâkim ve azametliydi ve siyah gözlerinden o kadar yakıcı ışıklar fışkırıyordu ki kimse, yüzüne bakmaya cesaret edemiyordu. Sözüünü söyledikten sonra tekrar yerine oturdu. Sixte-Quint:

— “Ulu Tanrım!” Diye homurdandı. “İşte dinsiz küstahlığı, işte dönmeliğin alçak gururu diye buna derler!.. Böyle bir mahlûğu, seninle hesabını kesmeden önce öldürteceğim için beni affet! Muhafızlar! Gebertin şu kadını!..”

Bir gürültü ve kargaşalık oldu. Sixte'nin silâhlarıyla Fausta'nın mızraklı askerleri, hemen mermer mihraba saldırdılar. Fausta, ölümle karşılaştığı bu dakikada bir yılgınlık göstermedi. Önünde hançer ve mızrakların sivri uçlarını gördü ve gözlerini kapatarak mırıldandı: «*Bana ihanet ettiler!*»

Fakat bu anda hiç umulmadık bir şey oldu. Fausta, böylece ölümü beklerken ansızın vücudunu sarsılmış ve yüreğindeki intikam ateşi, sevgi alevine dönmüştü. Çünkü bir adam, birdenbire onun önüne atılmıştı.

Bu adam, uzun kılıcını bir hamlede kınından sıyrılmış, ucunu mihrabın son basamağında duran Papa Sixte-Quint'in göğsüne dayayarak, yürekleri titreten bir sesle haykırmıştı:

— “Kutlu Peder!” Eğer şu kurt sürüsünü durdurmasanız öldüğünüz gündür!”

Sixte-Quint ümitsiz bir hareket yapınca askerler, oldukları yerde duruvermişlerdi. Hiçbiri kımıldanmaya cesaret edemiyordu. Çünkü karşılarındaki adamın kılıcını, tereddüt bile etmeden Papa'nın göğsüne saplayacağı besbelliydi.

Fausta göğsünü ümit ve sevinçle şişirerek:

— “Pardaillan!” Diye mırıldandı.

Papa Sixte sordu:

— “Mösyö, hıristiyanlık âleminin kutlu başkanını öldürmeye cesaret edecek misiniz?”

— “Eğer siz bu kadını öldürmekten caymazsanız bir dakika bile tereddüt etmem kutlu peder! Sizin

bir adımınızı geriye, bu serserilerin de bir adımlarını ileriye atması, topumuzun öbür dünyaya göçmesine sebep olur! Kalkınız Madam!”

Fausta, bu umulmadık emre, hiç düşünmeden itaat ederek, ne yaptığından habersiz ayağa kalktı. Pardailan, papaya yanaşarak âdeta vücuduna yaslandı. Askerler, Papa'yı öldürecek diye korkudan titreşiyor ve o Papa'ya dokunmadan biz onu gebertmeliyiz diye düşünüyorlardı. Lâkin Papa:

— “Kımıldamayınız evlâtlarım!” Dedi. “Ulu Tanrımız bu dövüşü, arzu ettiği şekilde bitirecektir!”

Pardailan soğuk bir tavırla:

— “Değil mi ya?” Dedi. “Şu insanların, Tanrı'nın isteklerine zorla karışmaya kalkışmalarına hiç aklım ermiyor vesselâm! Siz lütfen aşağıya inin Madam!.. Siz de hiç kımıldamayın sayın Papa!.. Hah söyle... Şimdi siz, şu köşkün kapısından içeriye girin bakalım Madam!.. Tamam!.. Sakın kımıldamayın ha askerler!..”

Fausta, şaşkın itaat etmiş, köşkten içeri girmişti. Pardailan da aynı saniyede Papa'yı bırakıp bir hamlede mihraptan aşağıya sıçradı.

Yirmi hançer birden havaya kalktı ve yirmi mızrak çatıştı. Papa'nın bu boğuşmada öleceğini umarak için için sevinen kardinal Rovenni, aynı anda:

— “Askerler! Gebertin şu herifi!..” Diye haykırdı.

Fakat Pardailan, her zaman kalabalığa nasıl dalarsa bu sefer de öyle dalmıştı. Tereddüt bile etmeden kılıcının ucunu dört bir yana savurarak yürüyor; önünden, sağından, solundan vahşi feryatlar yükseliyordu. Kendisi hiç yaralanmamış, ancak elbisesinin bir-iki yeri yırtılmıştı. Bu hızla köşkün kapısına ulaştı. İçeriye sıçradı ve kapıyı süratle kapadı.

Köşkün iki kapısını da sıkıca kapatıp arkalarına eşya yığmak, bir dakika bile sürmedi.

Fausta, bu esnada bir saat kadar önce kardinallerin oturduğu koltuklardan birine çökmüştü. Peçesini yüzüne indirmiş, Chartres kilisesinde duyduğu heyecanla başından geçenleri düşünüyordu...

Violetta'yı elinden bu adam kurtarmıştı. Kendisini de şimdi yine bu adam kurtarıyordu... Bu adam, düşünce ve emellerine engel olan, fakat aynı zamanda, canını kurtaran bu adam... Hep bu adam... Bunu sevmeli miydi, yoksa bundan nefret mi etmeliydi?..

Pardaillan, kapıları sağlamlaştırmak işini henüz bitiriyordu ki dışarıdan da bağırtilar kopmuştu. Fakat Şövalye artık bir saat kadar bir zaman kazandığından emindi. Gürültüyü bastıran gür bir sesle:

— “Heeey! Susun bakalım!.. Ne şamata bu?” Diye bağırıldı. “Şu efendinizle konuşmak istiyorum!”

Sixte, adamlarına susmalarını işaret etmiş olacaktı. Çünkü dışarıda çıt bile çıkmıyordu. Pardaillan:

— “Hıristiyanlık dünyasının kutlu babası, orada mısınız?” Diye seslendi. “Acaba Mösyö Peretti, bir zamanlar kendine bir değirmende yapmış olduğum hizmetten memnun kalmadı mı?..”

Papa cevap verdi:

— “Bu adam, o zamanki hizmetini, bugünkü küstahça hareketiyle tamamen sildi süpürdü! Kardinal Rovenni, kendisine söyleyiniz... Eskiden bana yaptığı hizmete karşılık kendisine bir saat mühlet veriyorum. Bu bir saat içinde Tanrısına duâ etsin!”

Rovenni lâfa karıştı ve Pardaillan'a seslendi:

— “Duydunuz ya!”

— “Elbette duydum!.. Sağır değilim!.. Kutlu Papa'nın Azrail'e bir can borcu kaldığı hâlde sesi boru

gibi çıkıyor. Fakat kendisine söyleyin, ben sağlığım-
da pek o kadar kiliseye uğramazdım... Günahlarımı
Tanrı'ya bağışlatabilmem için en aşağı üç saat lâ-
zım... İşim öyle çabuk bitmez... Hiç değilse bütün
duâları okumalıyım!..”

Rovenni, Pardaillan'ın; Papa'nın ölümünün yak-
laştığını belirten sözlerini duyunca yüreği titremiştir.
Lâkin renk vermeden sordu:

— “Söyleyecekleriniz bu kadar mı?”

— “Saint-Piere'nin elindeki cennet anahtarları
çarpsın ki bu kadar değil... Mühlet geçince siz ta-
biî kapıyı kırmaya savaşacaksınız ama bütün emek-
leriniz boşuna olacak! Ben kapıyı iyice kapattım...
Hem sonra üçüncü saat geçmeden manastıra zincir-
den boşanmış bir serseri sürüsü saldıracaktır. Bu ge-
leceklerin Papa hazretlerine saygı maygı göstere-
ceklerini pek sanmam! Hatırlarsınız, biz duvardan
atladığımız vakit iki kişiydik. Arkadaşımın nereye
gittiğini hiç merak etmiyor musunuz? Paris'e, ser-
serileri toplayıp getirmeye gitti. Bir gelirlerse ne Pa-
pa hazretlerini, ne de kardinalleri ve piskoposları
kayırırlar. Yüz yıllarca teessüfe sebep olacak bir olay
meydana gelecek... Benden söylemesi! Geri tarafını
siz düşünün artık!..”

Rovenni hiddetle:

— “Askerler, kırın şu kapıyı!” Emrini verdi.

Fakat Papa'nın bir işaretiyle herkes, olduğu yer-
de kaldı. Sixte'nin içine doğmuş, kendini kötü ku-
runtulara kaptırmıştı. Yanındaki nüfuzlu kardinal-
lerle kısa bir konuşma yaptı:

— “Ben bu adamı yakından gördüm!” Dedi. “De-
diğini yapar... Saint-Roch değirmeninde inanılma-
yacak şeyler yaptı. O zamandan beri hakkında akıl
almaz hikâyeler dinledim... Ulu Tanrı, emir ve ko-

mutayı ellerine verdiği kimselere bir hiç olduklarını hatırlatmak için zaman zaman böyle insanlar yaratır. Bu çeşit kimseler, sarayların baş belâsı kesilirler. Onun için ben gidiyorum Rovenni... Sizi, arkadaşlarınızla beraber Lyon'da beklerim. Oradan kalkar, birlikte İtalya'ya, Roma'ya gideriz... Azizim Rovenni, arkadaşlarınıza söyleyiniz, hepsini affettim ve olanı biteni unuttum. Size gelince, ne söz verdiğimi biliyorsunuz... Artık gidelim... Sâdık adamlarımdan birkaçının şu haydutlar tarafından boğazlanmasına ömrümün son günlerinde razı olamam doğrusu!..”

Sixte-Quint bu sözleri söyledikten sonra köşkün kapısına yürüdü:

— “Orada mısınız?” Diye sordu.

— “Şüphesiz kutlu baba! Emrinizi bekliyorum!”

— “O hâlde sizi kutlarım. Size mukabelem bundan ibarettir. Eğer bu serseri hayatınızda bir gün Roma'ya gelerseniz ve ben de hayatta bulunursam... Çekinmeden Vatikan'ın kapısını çalınız. Papa Sixte-Quint'i bulamazsanız bile Saint-Roch tepesi değirmencisi Peretti'yi mutlaka bulursunuz!”

Pardaillan bağırды:

— “Kutlu peder! Size teşekkür ederim... Mösyö Peretti'nin dâvetini sevinçle kabul ediyorum kendisi çok mahir bir adamdır. Vatikan'a gittiğiniz vakit bunu ona söylemenizi rica ederim!..”

Sixte-Quint kendini gülmekten alamadı:

— “Haydut herif!” Diye mırıldandı.

Papa, adamlarıyla birlikte manastırdan ayrılırken, şimdi tekrar ondan tarafa olmuş olan bütün eski dönek kardinaller, onun peşinden, yalnız Papalar için söylenen bir ilâhi okuyorlardı. Sixte hem yürüyor, hem de içinden: «Okuyun bakalım alçak dönekler... Okuyun bakalım iki katlı dönekler! Ben size

Roma'da büsbütün başka şarkılar bağırttıracam...»
Diyordu.

Gerçi Fausta elinden kaçmış, kurtulmuştu. Fakat döneğiği tâ kalbinden vurmuş, darmadağın etmişti. Dudaklarında alaylı bir gülümseme olduğu hâlde Montmartre tepesi eteklerinde bekleyen seyahat arabasına ulaştı.

Papa'nın gidişinden sonra yarım saat kadar daha sabreden Pardaillan, dışarıda ses sada kalmadığını görünce kapının arkasındaki istihkâmı yıkmaya başlamıştı. Nihayet kanadı araladı. Mihrapla meydanın boş olduğunu görünce dışarıya çıkarak sebze bostanını gözden geçirdi ve kimse kalmadığını anladı. Sonra yerde yatan çarmihın yanına kadar geldi:

— *«Zavallı kızcağız!»* Dedi. *«Neden bu işkenceye çarpıldı acaba? Güzel olmak da kabahat midir? Hele bak, şurada bir de kâğıt var...»*

Çarmihın üstüne bir parşömen kâğıdı asılmıştı ve üstünde yunanca olarak *«Eresiz»* Kelimesi yazıyordu. Pardaillan bunu okuyamadı. Kendi kendine yüksek sesle sordu: *«Acaba ne demek?..»*

Birisi keskin bir sesle, arkasından söylendi:

— *“Orada yunanca «Eresiz» yazıyor!.. Dinsizlik demektir.”*

Pardaillan başını çevirince Fausta'yı gördü. Bu müthiş kadın, deminki tehlikeden kurtuluşunu unutmuş, hiçbir şey olmamış gibi duruyordu. Pardaillan da böyle şeylere şaşar takımından değildi. Kendi kendine:

«Dinsizlik mi?» Diye söylendi. *«Kırk yıl aklıma gelmeyecek bir şey... O da ne demekmiş?..»*

Fausta cevap vermedi. Şövalye'nin sâkin yüzünü delerek yüreğinden geçenleri okumak istiyordu. Par-

daillan'ın da sustuğunu ve oralı olmadığını görünce dayanamayarak sordu:

— “Beni kurtardınız! Neden kurtardınız?”

Pardaillan, asıl başını kaldırdı ve Farnèse'yle Léonore'nin cesetlerini göstererek:

— “Nihayet dinsizlikten insanları çarmıha gemek gibi düşünceleri, şu iki zavallının ölümüne sebep olmak gibi kuduzlukları unutuyor ve siz de insanca sualler sormaya başlıyorsunuz ha?” Dedi. “Tanrıya şükürler olsun!.. Sizi neden mi kurtardım? Birtakım vahşi köpeklerin saldırdıkları bir kadın görür de kurtarmaz olur muyum?”

— “Benim yerimde başka bir kadın olsaydı aynı şeyi onun için de yapar mıydınız?”

— “Şüphe mi var Madam? Eğer böyle olmasaydı, beni demirden bir ölüm ağına atmış olan sizi kurtarmamam lâzım gelirdi. Şurada ne kadar vakit geçti ki... Size kin beslesem ayıp olmaz ya!”

Fausta yüzünü kaplayan solukluğu ve dudaklarının titreyişini göstermemek için başını eğdi. Pardaillan sözüne devam ediyordu:

— “İzin verirseniz, size bir şey soracağım: Mös-yö de Maurevert bugün öğle vakti Montmartre kapısında benimle buluşmak istiyordu... Nedendi acaba?..”

Fausta vahşi bir sükûnetle cevap verdi:

— “Bunu ona ben tembih etmiştim. Maurevert sizi buraya, benim partiyi kazandığım sırada sokacaktı. Eğer adamlarım bana ihanet etmemiş olsalardı, Guise'nin askerleri sizi yakalayacaktı ve ben şu iki ölünün yanına sizinkini de bırakarak buradan gidecektim.”

Pardaillan hiddetle titredi. Şimdi şu mel'un kadının üstüne atılmalı, ayaklarının altına alıp yılan

kafasını czmeli miydi? Kimbilir belki Fausta da ümitsizliğin tesiriyle karşısındakini kızdırıp kendisini öldürtmek istiyordu. Nitekim Pardaillan birkaç saniye, ona öyle baktı ki Fausta; Şövalye'nin kendisini öldüreceğini umdu. Fakat sonra birdenbire Pardaillan'ın yüzü güldü, eğilerek kendisini selâmladı ve sâkin bir sesle:

— “İsteklerinizin yerine gelmeyişine pek üzül-düm!” Dedi. “Şimdi bu lâfları bırakalım Madam, acaba size bir hizmette bulunabilir miyim?..”

Fausta kızardı. Bu âlicenaplık, onun yüzünde bir şamar tesiri yapmıştı. Kirpiklerinde yaşlar birikmeye başlamıştı. Bilmediği bir kuvvet kendisini, öldürmek istediği ve aynı zamanda için için taptığı adamın kucağına doğru itiyordu. Acaba şimdi ağlayacak, diz çökecek, uğradığı mağlubiyetin verdiği ümitsizlik ve yüreğindeki aşk ateşinin tesiriyle bugüne kadar söyleyemediği aşk sözlerini ortaya mı atıverecekti?.. Belki... Fakat aynı anda Chartres kilisesindeki olayı hatırladı. Pardaillan'ın sözlerini tekrar kulaklarında duydu: «*Ben de bir zamanlar sevmiş-tim... O öldü... Fakat hayali hâlâ yüreğimde yaşıyor. Sizi sevmedim ve asla sevemeyeceğim!..*»

Fausta'nın kalbinden fışkıran sözler, dudaklarında yapışıp kaldı. Böylece reddedilmek, dayanılmaz bir hakaretti. Evet Pardaillan onu kurtarmıştı. Bazan avcılar da canavarları incitmemeye çalışırlar, fakat canavar fırsatını bulur bulmaz o avcıyı paralar... Fausta da böyle düşünüyordu. Ya Pardaillan onu öldürecekti, yahut da o Pardaillan'ı... Bunun başka türlü olamazdı.

Birden gülümsedi ve:

— “Mösyö de Pardaillan, sizden son bir hizmet daha bekliyorum!” Dedi. “Sixte'yle adamlarımın bu-

radan gidişlerinin bir tuzak olmasından korkarım. Ama kılıcınız tarafından korunursam bir ordu bile gelse korkmam!.. Beni Paris'e kadar götürür müsünüz?"

Pardaillan, Fausta'nın dudaklarında beliren soğuk ve mânalı gülümsemeyi farketmiş veya etmemiş olsun, gözlerini kadının gözlerine dikti ve:

— "Elbette Madam!" Dedi. "Sizi konağınızın kapısına kadar götürürüm!.."

Fausta irkilmedi ve normal bir sesle:

— "Teşekkür ederim Mösyö!.. Şu hâlde beni manastırın kapısında bekleyiniz? Şimdi gelirim!.."

Şövalye, şapkasını çıkararak kadını selâmladıktan sonra yürüdü. Fausta, arkasından bakıyor ve düşünüyordu: «*Şimdi ona yetişsem de iki küreğinin ortasına hançerimi saplayırsam herşey biterdi!*»

Fakat çok geç kalmış, Pardaillan bahçenin öbür ucunda kaybolmuştu. Fausta, çarmıhın yanında koyun koyuna, dudak dudağa yatan Farnèse'yle Léonore'nin ölülerine baktı. Dudaklarında renksiz bir tebessüm gelişti: «*Bu mendebur, ihanetinin cezasını çekti!*» Dedi. «*O alçak Rovenni ve öteki hainler de elbette Sixte-Quint'ten belâlarını bulacaklardır...*» Diye söylendi.

Manastırın bahçeye açılan kapısında telâşlı telâşlı Claudine de Beauvilliers belirmişti.

— "Ah Madam ne felâkettir bu!" Dedi. "Mağlup olduk, mağlup!.."

Fausta kaşlarını çattı:

— "Kim söyledi ben mağlup oldum diye... Ben mağlup olur muyum hiç? Haydi kızım, siz üzüntüden ne söyleyeceğinizi şaşırıyorsunuz... Fakat ben hiçbir zaman şaşırım!... Bana ettiğiniz hizmetten memnunum. Düşündüklerimi birkaç gün sonraya

bırakmamda sizin suçunuz yok! Bugün adamınızı ko-
nağıma gönderin de vaadettiğim parayı aldirtın!..”

Claudine, sevinçle bağırmaktan kendini zor tutu-
rak yerlere kadar eğildi:

— “Siz yalnız kuvvet ve başarıca değil, lûtuf ba-
kımından da eşsizsiniz!” Dedi.

— “Aldanıyorsunuz! Ben yalnız borçlarımı öde-
rim. Fakat bu arada öç alacağım kimseleri de unut-
mam!” Bir an için sustu. Sonra yerdeki iki cesedi
göstererek: “Şu ikisini manastırın mezarlığına gömü-
nüz!” Dedi.

— “Yarın o iş te biter Madam!”

— “Güzel... Haydi şimdi sizin odaya çıkalım da
üstümdeki resmî elbiselerden kurtulayım!”

Fausta, sırtındaki papalık elbisesini zaten Clau-
dine'nin yardımıyla giymişti. Bu sefer de yine onun
yardımıyla çıkarıp aşağıya indi ve Pardaillan'ı,
kendisini bekler bir hâlde, kapıda buldu. Prens
Farnèse'yle Claude Ustayı getirmiş olan araba da
henüz kapıda duruyordu. Arabanın yanında atla
gelmiş olan adamın atına Pardaillan atladı. Fausta
da arabaya girdi ve Paris'e doğru yola çıktılar.

Paris surları dışında giderlerken Fausta, arabanın
perdeleri arasından, on adım kadar ilerde giden
Pardaillan'ı gözetleyip durdu. Acaba Şövalye şehre
girmeye cesaret edecek miydi?

Paris kapısına geldikleri zaman Şövalye pervasız-
ca asma köprüyü geçti. Yolda kendisini tanıyacak
bir Guise taraftarına rastlamak korkusu diye bir
şey bilmiyordu. Şehrin göbeğine, Fausta'nın sara-
yına doğru giderlerken kadının gözlerinde, sevinç
şimşekleri çaktı ve yastığa doğru yıkılarak soluk so-
luğa: «*Deli!*» Diye mırıldandı.

MAUREVERT'İN TELÂŞI

Pardaillan Montmartre tepesi yamaçlarından inerken dört bir tarafı kolaçan ediyor, Maurevert'e rastlayıp rastlayamayacağını hesaplıyordu. Halbuki Maurevert'le buluşacakları saat geçmişti. Herhalde herif, manastırda olup bitenleri öğrenmiş olacaktı. Onun için buralarda görünmemesine şaşmamak lâzımdı.

Şövalye yalnız kaldığı zamanlarda sık sık yaptığı gibi düşüncelerini yüksek sesle tekrarlıyordu:

«Pekâlâ! Biz birbirimizi yine buluruz!.. Cehennemın dibine gidip saklansa ben onu yine meydana çıkarırım... Tabû, buralarda dolaşır mı hiç?.. İşi öğrendi... Doğrusu yazık oldu... Ben bu işi bugün bitirivermek istiyordum... Demek ki kaderde yazılı değilmiş... Böylesi daha iyi... Çünkü şimdi arkamdaki güzel kaplanın hizmetindeyim... Hele şunun konağının kapısına gelelim... Bir kere kendisine Allaha emanet olun Madam diyeyim... Hem de bir daha görmemek şartıyla gideceğini söyleyeyim... Ondan sonra bakarız... Lâkin kadın da yaman dövüşçü ha?.. Çok dilber bir şey kâfir!..»

Pardaillan böyle kendi kendine söylenerek Montmarte kapısının içine girmişti ki dışarıdaki fundalıklar arasından sarı bir yüz belirdi ve bir an olduğu yerde durarak düşünceli ve hareketsiz, Şövalye'nin arkasından baktı.

Bütün vücudu vahşî bir sevinçle titriyordu.

Bu adam Maurevert'ti... Ve Pardaillan'ın Paris'e girdiğini görünce Fausta gibi:

«Budala!» Diye söylendi.

Maurevert, Blois'e gitmiş, Dük de Guise'nin kendisine verdiği casusluk görevini hakkıyla başarmıştı. Şehirde ne kadar asker olduğunu, Üçüncü Henri'nin nerede oturduğunu ve krala nasıl saldırılabileceğini iyice hesapladıktan sonra 21 Kasım'da Paris'te bulunacak şekilde tekrar yola koyulmuştu. Neşesinden yerinde duramıyordu. Nasıl giderken sevinç içindeyse gelirken de keyifliydi. Şimdi bir tek emeli vardı: Pardaillan'ı öldürülürken seyretmek!

20 Kasım günü akşamı Paris'e girdi. Ertesi sabah erkenden kalktı. Mükemmel bir surette silâhlanarak her türlü dövüşe hazır bir duruma geldi. Daha buluşma saatine çok vakit vardı ama Maurevert artık dayanamadı ve erkenden Montmartre kapısına doğrularak orada bir fundalığın arkasında kendini göstermeden herşeyi seyredebileceği bir yer seçti.

Gözlerini kapıya dikmişti... Pardaillan'la Dük d'Angoulême'yi görür görmez ciddi bir tavırla onlara yürüyecek ve:

«İşte sözümde durdum ve tam vaktinde geldim!»
Diyecekti. «Şimdi peşimsıra geliniz, aradığınızı göreceksiniz!»

Ve iki adamı peşine takıp manastıra götürecekti. Orada ne olacaktı? Orasını bilemiyordu. Bildiği bir şey varsa Fausta'nın Pardaillan'a bir tuzak kuracağı ve onun da gözü bağlı, bu tuzığa düşeceğiydi. Muhakkak olan nokta, Şövalye ile arkadaşının manastırda Violetta'yı ölü bulacaklarıydı... Manastırın ağzına kadar silâhlı adamlarla dolu olduğundan da hiç şüphesi yoktu. Pardaillan buradan sağ salim çıkabilir miydi hiç?.. İçinde yeniden bir sevinç belirdi ve:

«Manastırda bir de mezarlık olacak... Hemen oraya gömüverirler...» Diye söylendi...

Fakat bu söz, henüz ağzından çıkmıştı ki dehşetinden bağırılmamak için kendini zorla zaptetmeye mecbur kalmıştı. Yüzü morarmış, bütün vücuduyla titremişti. Çünkü Montmartre kapısından dışarıya çıkan üç kişinin manastıra doğru koştuklarını görmüştü. Bunlardan önde giden ikisini derhal tanımıştı: Pardaillan ve Dük d'Angoulême! Üçüncüsünü tanııyordu ama, bir yerde görmüşlüğü vardı.

Pardaillan'ın koşuşuna bakılırsa Şövalye, kendisiyle olan randevuya koşuyor değildi. Manastıra yönelişi, Şövalye'nin herşeyi öğrendiğini ispat ediyordu. O hâlde kimden öğrenmişti? Mauricevert yumruklarını sıkarak:

«Çıldıracağım!» Diye söylendi. «Bu şeytan yine elimden kurtulacak mı? Sakın Fausta, beni de aldatmış, şimdi de benim için tuzak kurmuş olmasın?..»

Alnından boşanan terleri sildi. Pardaillan'ın tamamen gözden kaybolduğunu sezince, Paris'e dönecekmiş gibi birkaç adım attıktan sonra birdenbire yine durarak söylendi:

«İmkânı yok!.. Fausta ondan nefret eder. Bana ihanet etmesine imkân yok... Herhalde ben burada yokken plânını değiştirmiş olacak... Belki de benim, bu şeytanın geberişinde hazır bulunmak istediğimi unutmuştur... O hâlde hemen manastıra gideyim de şu herifin öbür dünyayı boyladığını gözlerimle göreyim!»

Çılgın bir kahkaha savurarak manastıra doğru koşmaya koyuldu. Yolda giderken içini kâh şüphe bürüyor, kâh kendini Pardaillan'ın öleceğine inandırıyor, hâsılı gülüp küfrederek tepeyi tırmanıyordu.

Fakat iki saat sonra Montmartre sırtlarından aşağı inerken hüngür hüngür ağlıyordu... Bütün vücudu sarsılıyor ve artık kendini o kadar zayıf ve ümitsiz buluyordu ki gözyaşlarını silmeye bile hâli yoktu. Sonra birdenbire sabahleyin gizlendiği yere sinmeyi akıl etti. Neden böyle düşündü, orasını kendisi de bilemiyordu. Herhalde hiçbir ümidi yoktu. Belki de Fausta'nın dönüşünü bekleyecek, onunla konuşacaktı.

Halbuki birdenbire Pardaillan'ın Fausta'nın arabasının önü sıra atıyla gittiğini görünce adamakıllı şaşladı. Fausta, nasıl olmuştu da Pardaillan'ı önüne katmıştı. Anlaşmışlar mıydı? Yoksa kadın Pardaillan'a yeni bir tuzak mı kurmuştu?

Maurevert, burasını araştırmaya lüzum bile görmedi... Hemen arabanın arkasından Paris'e girerek yolda gördüğü bir süvariye zorla atından indirdi. Hayvanın sırtına atlamasıyla doludizgin, Dük de Guise'nin konağına yönelmesi bir oldu.

Dük de Guise, bu sırada maiyetiyle dertleşiyordu. Maurevert, soluk soluğa önüne çıkan nöbetçileri ve uşakları devirip yıkarak kendine bir yol açtı ve kapıyı ardına kadar çarpıp neye uğradığını şaşırان Guise'ye:

— “Monsenyör, Pardaillan Paris'te!” Diye seslendi.

Dük, odaya izin almadan giren adamı terslemek isterken, Pardaillan adını işitince sapsarı kesilmiş, duraklamıştı:

— “Sen misin Maurevert? Ne söylüyorsun?”

— “Monsenyör, en büyük düşmanınız, Chartres'de sizi mağlup etmiş olan adam şimdi Paris'e girdi. Gözlerimle gördüm. Hem de Montmartre kapısından girdi... Yalnız başınaydı... Emrederseniz...”

Oradakilerden birisi:

— “Vay canına!” Diye bağırdı.

Bir başkası da:

— “Allah canını alsın!” Dedi.

— “Hemen kıştırıralım keratayı!..”

— “Saint-Capel okuna oturtup kazıklayalım!”

Guise bağırdı:

— “Sus Maineville!.. Sen de sus Bussi... İyice anlat bakalım Maurevert, onu ne zaman, nasıl gördün? Sen ne zamandan beri döndün?”

— “Bir saat oluyor Monsenyör! Buraya geliyor ve Montmartre sokağından yavaş yavaş geçiyordum. Maksadım Lartigue hakkında haber almaktı...”

Bussi:

— “O öldü...” Dedi. “Kimin kılıcıyla öbür dünyaya göçtüğünü de Allah bilir!”

Maurevert, sâkin bir sesle söylendi:

— “Bana da öyle demişlerdi. Lâkin doğru olup olmadığını anlamak istedim de ondan... Tam Lartigue'nin evine giriyorduk ki bir de ne göreyim? Pardaillan rahat rahat Montmartre kapısından Paris'e girmiş, gelmiyor mu? Ah Monsenyör bu şeytanı hemen oracıkta kışkırtıp düelloya zorlamamak için kendimi güç zaptettim... Bu avın size ait olduğunu hatırladım da kendimi tuttum. Ondan sonra da Lartigue'yi filân unutup size haber vermeye koştum. Kendi kendime diyorum ki sakın zavallı arkadaşımız Lartigue'yi öldüren de bu mel'un haydut olmasın? Biliyorsunuz ya, bütün sâdik maiyetinize kötülük yapmaya and içmiştir...”

Guise, dişlerini gıcırdatarak, Pardaillan'ın güpegündüz Paris'e girmeye cesaret etmesi, kendisini hiçe saymak gibi bir şey oluyor, çileden çıkarıyordu.

Maurevert'e gelince, her türlü saygıyı unutmuş, yerinde tepiniyor:

— “Çabuk olalım Monsenyör!” Diyordu.

Bu sırada içeriye bir uşak girdi ve:

— “Birisi Prens Fausta'dan bir mektup getirdi!” Dedi.

Maurevert titreyerek birkaç adım geriledi. Eğer Guise, kendisinin Fausta ile yaptığı gizli işbirliğini öğrenirse mahvolmuş demektir! Guise bir işaret yaptı. Haberci içeriye girdi. Dük sordu:

— “Söyle bakalım ne var?..”

— “Efendim, Prens Hazretleri bu sabah Paris'ten çıkmışlardı. Âdeti üzere, geçecekleri yol üstünde, değişik aralıklarla adamları duruyor ve vereceği emirleri bekliyorlardı.”

Dük:

— “Çok mükemmel bir âdet... Ben de bundan sonra böyle yapayım!” Dedi.

— “Sonra efendim, ben de Montmartre kapısı yakınlarında bekliyordum. Prenslerin arabasının geri döndüğünü gördüm. Yerimden bile kıpırdamadım. Fakat araba tam benim önümden geçerken birden perdeler aralandı ve ayaklarımın dibine bir kâğıt parçası düşerken kulaklarıma da şu sözler geldi: «*Dük de Guise'nin konağına!*» Bunun üzerine hemen buraya koştum... İşte mektup da burada efendim.”

Guise, çabucak kâğıdı açtı ve içine kurşunkalemle yazılmış şu satırları okudu:

«*Şehrin merkezini sardırınız. Pardailan'ı oraya götürüyorum. F.*»

Dük de Guise bağırdı:

— “Vay canına! Hakkın varmış Maurevert!.. He-

men ava çıkalım yleyse... Sen, Bussi, Chetelet'ten yüz adam al. Ellisini Notre-Dame köprüsüne, ellisini de kk köprüye yerleştir... Maineville sen de, Arsenal'den yüz asker al. Ellisini Sarraflar köprüsüne, ellisini de Saint-Michele köprüsüne koy... Mau-revert, sen de Temple'den yüz adam al, ellisini Yeni Köprü'ye, ellisini de Güvercinler köprüsüne yerleştir... Ben de buradaki adamlarımın hepsini alıp Notre-Dame kilisesi avlusuna gideceğim. Herif herhalde o civarlarda bulunacaktır. şehrin göbeğindeki adayı baştan aşağıya yıkmak da lâzım gelse elimizden kaçamaz!.. Maurevert, sen sonra kilise avlusuna gelir, sana evvelce vermiş olduğum görev hakkında raporunu verirsin!..”

Maurevert, Bussi-Leclerc ve Maineville hızla odaya fırladılar. Beş dakika sonra da arkasında altmış atlı bulunan Dk de Guise konaktan çıktı. şehrin merkezine gelir gelmez adamlarını köprülere dağıttı ve gelecek imdadı beklemeye başladı. Bir saat içinde, tembihlediği yerlerin hepsi, askerler tarafından tutulmuştu. Guise'nin süvarileri de yerlerini tutarak kilisenin avlusunda Dk'e katıldılar.

Bütün bu hareketler, parlmento üyelerini fena hâlde kuşkalandırmıştı ve Dk'n kendileri aleyhinde bir şeyler hazırladığını sanarak Parlmento sarayının kapılarını kapatıp içerisini adamakıllı tahkim etmişlerdi.

Çünkü Parlmento ile Dk de Guise'nin birbirlerine hiç itimatları yoktu ve karşlıklı bir şüphe içinde işkillenip dururlardı.

PARDAILLAN TUZAKTA

Dük de Guise, bir kişiyi yakalamak için dörtyüze yakın insanı ayaklandırırken istemeden bütün bu heyecanın sebebi olan Şövalye de Pardailan acaba ne yapıyordu?

Daima Fausta'nın arabasının onbeş adım kadar ilerisinde giderek, Paris'i geçmişti. Nihayet şehrin göbeğine ulaşmışlar, demir kapılı korkunç konağın önünde durmuşlardı. Şövalye atından inerek, arabanın yanına gelip, Fausta'ya arabadan inerken dayanacak bir tutanak olsun diye kolunu uzattı. Fausta, birkaç saniye kadar bu kola dayanarak indi. Bundan sonra Pardailan kapının tokmağını çaldı ve içeride yankılar yapan boğuk gürültüleri dinlerken korkunç hâtıraların kendisini titretmesine engel olamadı. Kapı açılınca Fausta, Pardailan'a sâbit bakışlarla baktı:

— “Evimde biraz dinlenmenizi ricaya cesaret edebilir miyim?” Diye sordu.

Şövalye bir an için, cesaretin son basamağına çıkmak istediye de, demir kafesi hatırlayınca kendini korumanın daha doğru bir şey olacağını düşündü. Gayet mânalı bir gülümsemeyele:

— “Madam!” Dedi. “Bu güzel konağın içerisini zaten bilirim... Yeniden görmekle bir şey kazanmış olmayacağım. Öte yandan, buradaki evlerden birinde öyle korkunç bir macera yaşadım ki bir daha kapanıp kalmaktan ne derecede nefret ettiğimi anlatamam. Hattâ bu yüzden artık çatı altına giremez

oldum ve gecelerimi hep açık havada, yıldızlar altında geçiriyorum...”

Fausta hâlâ eve girmiyor ve kulak kabartarak uzakları dinliyordu:

— “Öyleyse yıldızınız açık olsun!” Dedi.

Pardaillan bir an evvel kurtulmak isteyerek sor-
du:

— “Bu atı ne yapayım?”

Fausta atıldı:

— “Sizin olsun! Bir dost hediyesi olamazsa bile, hiç değilse ufak bir hâtıra olur!..”

Pardaillan atı bir halkaya bağladı:

— “Yazık ki kabul edemeyeceğim Madam! O kadar fakir bir adamım ki ne evim, ne de ahırım var... Zaten bir binek hayvanım da yok değil. Şimdi bunu da alırsam, birinden biri muhakkak aç kalıp ölecek... Neyse Madam, artık izninizle gideyim...”

Fausta söylendi:

— “Peki Mösyö! Sizi tutmuyorum... Teşekkür ederim. Allahısmarladık!”

Pardaillan derin bir saygıyla selâm verdi. Fausta da konağına girdi. Konağın kapısı kapanmadığı müddetçe Şövalye herhangi bir tehlike ihtimaline karşı tetikte duşuyordu. Yavaş yavaş giderken kendi kendine:

“Ben de amma kuruntulu adam oldum haş!..”
Diye söyleniyordu. *“Bu kadını kurtardım işte... Yine de bana fenalık yapacak değil ya... Doğrusu kendisine pek sert muamele ettim... Olur kaba heriflerden değilim vesselâm!..”*

Kendi kendine çıkışa çıkışa Notre-Dame köprüsüne kadar geldi. Tam bu anda, elli kişilik bir müf-

reze, köprüyü tutmaya başlamıştı. Pardaillan önce, evlerin engel olması yüzünden köprüdeki askerleri görememişti. Yalnız köprünün ağzına bir zincir gerilmiş olduğunu farketti:

«*Bu da nesi?..*» Diye söylendi. «*Ne olursa olsun, ihtiyatı elden bırakmayalım!*»

Sola döndü ve Juiverie sokağına sapınca Notre-Dame köprüsünün asker muhafazası altında bulunduğunu farketti. Bu tedbirlerin kendisine karşı alınmış olduğunu asla hatırına getirmiyordu ama, elbisesinde Lorraine soyunun arması bulunan silâhlılarla karşılaşmanın kendisi için hiç de doğru olmayacağını gayet iyi bilirdi.

«*Öyleyse ben de küçük köprüden Üniversiteye girerim... Orada, yollar açıluncaya kadar beklerim!*» Diye söylendi.

Geriye döndü ve Juiverie sokağını geçerek küçük köprüye yöneldi. Fakat köprüye yüz adım kala durmaya mecbur oldu. Burada da bir süvari müfrezesi vardı ve yol, zincirle kapatılmıştı. Pardaillan:

«*Aksi şeytan!*» Dedi. «*Çok vakit kaybedeceğim galiba... Halbuki günümü, buralarda geçirmek hiç de işime gelmez... Sonra, Mösyö de Maurevert, beni bekleye bekleye sabırsızlanır...*»

Pardaillan, bütün bu hazırlıkların kendisine karşı tertiplenmiş olduğunu aklına bile getirmiyordu. Zaten Guise, onun Paris'e dönmüş olduğunu haber alsaydı bile şehrin merkezinde bulunduğunu nasıl öğrenebilirdi ki? Şövalye'nin asıl hayıflandığı şey, boşuna vakit kaybetmesiydi. Barrierie sokağına doğru yollandı. Halbuki bu taraftan varacağı yolların her ikisi, yâni hem Mégisserie rıhtımı ve Sarraflar köprüsü, hem de Harpe sokağı ve Saint-Michéle köprüsü askerler tarafından tutulmuştu. Şövalye bu iki

yolun da tıkanmış olduğunu görünce irkildi. Hele, Güvercinler köprüsü ve yeni yapılmakta olan Yeni Köprüden de geçemeyeceğini anladığı vakit, artık şehrin göbeğinde mahpus kaldığını iyice aklı kesti.

Şimdi ne yapacaktı? Seine nehrini ya kayıkla yahut da yüzerek geçmekten başka çâre kalmıyordu. Fakat Maurevert'le Lartigue'nin düello ettikleri rıhtıma doğru yaklaşınca oralarda da askerlerin beklediklerini görünce işlerin umduğundan kötü olduğunu anladı. Bu kadarı yetişmiyormuş gibi üstelik bu askerlerin hepsi, şehrin merkezine doğru yürüyor, çevirdikleri sahayı gittikçe daraltıyorlardı. Yalnız burada mahpus kalmıyordu, üstelik ele geçeceği an da gittikçe yaklaşıyordu. Gerçi bu askerlerin kendisini aramadıklarından emindi ama bu fırsatta kendisini yakalayacakları da muhakkaktı.

Bunlar, hiç şüphesiz birini kısırmak, yakalamak istiyorlardı. Kimin yakalanacağını kimse bilmiyor olacaktı ki kadınlı erkekli ahali, süratle koşuşup evlerine giriyordu. Şövalye, Chalandre sokağında bir eskici dükkânı gördü. Dükkâncı fena hâlde ürkmüş, acele acele dükkânını kapatıyordu. Pardaillan:

— “Dur sana yardım edeyim!” Dedi.

Bir yandan yardım ederken, bir taraftan da bir şeyler öğrenmeye çalışıyordu:

— “Ne oluyor?” Diye sordu.

— “Bilmem ki Mösyö... Doğrusu Kutlu Birlik gibi bir birliğe sâhip oluşumuza ve Monsenyör de Guise'nin Valois'i Paris'ten kovuşuna pek memnunuz ama artık bu her günkü baskınlardan da bıktık hani... Bana sorarsanız yarı ölü gibiyim... Karım da ateşler içinde.”

Pardaillan esaslı bir şey öğrenemediğine eseflendi:

— “Demek Tanrı eksikliğini göstermesin, Mon-senyör askerlerinin şehrin göbeğini neye sardıklarını bilmiyorsunuz?”

Dükkâncı içinden:

— “Allah hepsinin belâsını versin!” Dedikten sonra yüksek sesle söylendi: “Herhalde yine bir Huguenot kovalıyorlardır. Sonra Mösyö de Guise'nin Parlâmentodakilere çok kızdığını söylüyorlar...”

— “Haa, demek ki mesele buymuş... Teşekkür ederim!”

— “Asıl ben size teşekkür ederim Mösyö... Bak-sanıza yine evleri araştırmaya başladılar... Allah bize acısın!”

Eskici hızla evine kaçtı. Adamın korkusu, hiç de yersiz değildi. Çünkü Dük'ün adamları, araştırma maksadıyla girdikleri evleri soyup soğana çeviriyorlardı. Yoldan geçenler, eskici kadar korkak olmayacaklar ki kimin tutulacağını görmek için toplanıyorlardı. Bazı serseriler de araştırmalarda askerlere yardım etmek bahanesiyle soygunculuğa hazırlanıyorlardı. Pardaillan, kalabalığa katılmış gidiyordu.

Birden kulağına kendi adı çalınır gibi oldu.

Şövalye hemen kulak kabarttı. Adının bir subay tarafından söylendiği ve birçoğunun da aynı ismi tekrarladıklarını duydu. Tüyleri ürperdi... Demek kendisini arıyorlarmış haa! Demek şehrin bu mahallesini onun için basmışlar ve öldürmek istedikleri de kendisiymiş...

Dört bir tarafa bakındı. Önden yavaş yavaş bir asker kıtası geliyor, teker teker bütün evlerin önünde duruyordu. Solundan Chalandre sokağının evlerinin pencerelerinden sarkmış insanlar, sağında kısmen ot bürümüş boş arsalar vardı. Bu arsalarda ye-

ni çarşının enkazı görünüyordu. Bu arsaların ortasında pencereleri sımsıkı kapalı bir ev vardı. Pardaillan, bu evin pencerelerinin kapalı olmasına rağmen kapısının aralık olduğunu gördü... Yavaş yavaş, kimseye sızdırmadan oraya yöneldi. Telâş etmemeye çalışırken alnından iri ter taneleri yuvarlanıyordu. Evin kapısına varınca:

«Artık işim bitik!» Diye söylendi. «Şeytan bile beni bu çıkmazdan kurtaramaz... Zaten şeytanın bana yardıma kalkışacağı da şüpheli ya...»

Tam kapıdan içeri gireceği sırada, karşıki pencerelerden seslenenler oldu:

— “Sakın ha! Girmeyin içeriye!..”

Pardaillan bu sözlere kulak asmadı. Kanadı itti. İçeriye girdi. Zeminlik gibi bir yerde bulunduğunu görünce kapıyı itip kapattı ve:

— “Ev sâhipleri, sakın benden korkmayın! Zararım dokunmaz!” Diye bağırdı.

Kimse cevap vermeyince hayret etti. Pardaillan evin avlusuna yönelirken bir daha seslendi:

— “Heey! Bu evde kimse yok mu?”

Yine ses sada çıkmayınca önüne rastlayan kapıyı açtı ve fakir döşenmiş bir odaya girdi. Dikkatine çarpan ilk şey duvarda asılı bir haç oldu.

«Burası herhalde Notre-Dame papazlarından birinin evi olacak...» Diye düşündü. «Ev sahibi gelince beni ele vermez sanırım... Papazlar gammaz değildir... Kapıyı aralık bıraktığına göre neredeyse gelecektir.»

Bir yandan da mobilyaları gözden geçiriyordu. Üstlerinde kalın bir toz tabakası vardı. Üstelik eşya da pek karmakarışık bir hâldeydi. Acaba burada oturan nasıl bir adamdı? Evde garip, korku verici bir hâl vardı ve üstelik, birazdan burada yakalana-

cağı, belki de öldürüleceği düşüncesi, evi daha ziyade korkunçlaştırıyordu.

Pardaillan başka bir odaya geçti. Burada hiç pencere yoktu. Tepede bir ışık deliği vardı. Duvarlardaki eşyayı görünce tüyleri daha beter ürperdi. Bütün duvarlarda çeşit çeşit baltalar, satırlar, üstü pörtüklü tokmaklar, deste deste ipler, acayip âletler, kıskaçlar ve cımbızlar asılmıştı ve hepsi kalın bir toz tabakasıyla örtülmüştü. Pardaillan, ürkek bir tavırla odanın ortasında duran masanın üstündeki kâğıt tomarlarına baktı. Bu sırada dışarıda, evin önünde toplanan halkın deniz uğultusuna benzeyen gürültüsü de gittikçe artıyordu. Lâkin Şövalye bunu duyamadı. Şimdi içinde bulunduğu evin esrarını merak ediyordu. Masaya yanaştı. Kâğıtlardan birini açtı, altında zaptiye nazırının imzasını gördü ve tozların altındaki bazı kelimeleri okuyunca işi anlayarak şiddetle geri çekildi... Bu kâğıtlar, idam hükümleriydi. Bu baltalar, satırlar ve kıskaçların hepsi cellâdın âletleriydi ve burası şüphesiz bir cellât eviydi.

Şimdi kafasında bir tek düşünce vardı. Bu evden çıkmak, dışarıya ışığa, insanlara kavuşmak... Avluya ulaştığı zaman, dışarıdaki gürültüyü bastıran bir ses duydu:

— “Burada Monsenyör! Nihayet yakaladık!”

Pardaillan, Maurevert’in sesini tanıdı. Guise’ninki olduğunu anladığı başka bir ses de: «*Bu ev sarılsın!*» Emrini veriyordu.

Endişeyle kapıya baktı. Sağlam olduktan başka içeriden de demir çubuklarla tahkim edilmişti. Şövalye, bir karar vermek için ancak bir-iki dakikalık zamanı kalmış olduğunu kestirdi. Hemen yukarıya fırlayarak pencerenin kepengini aralayarak dışarıya baktı: Dük de Guise, bir ata binmiş, süvari-

lerinin ortasında duruyordu. Yirmi kadar asker koca bir direği yakalamış, kapıyı devirmek için koçbaşı yerine kullanmaya hazırlanıyordu. Maurevert de bunların yanında bulunuyor ve bu işi idare ediyordu. Guise'nin yanında Bussi-Leclerc'le Maineville'yi gördü. Daha arkada halk, birinin yakalanması gibi eğlenceli bir olayı seyre hazırlanıyordu.

Bütün bunlar, Pardaillan'ın gözünden şimşek gibi geçti. Hemen kendini toparladı ve ölüm bağırırlarıyla kapıya indirilen sırıgın gürültülerine, meşe kanadın parçalanmasına aldırmaz oldu.

Uzaktan da kadınların feryatları, gürültüler duyuluyordu. Her dakika, Guise'nin karşısına, üstü başı paramparça, olmuş; kanlar içinde biri getiriliyor ve soruluyordu:

«Monsenyör, Pardaillan bu mu? Yatağın altında yakaladık!»

Guise başını sallıyor, omuz silkiyor, adam salıveriliyor. Fakat bir daha hükûmetin teftişinden kaçmaması için kendisine bir-iki yumruk daha indiriliyordu. Gerçi, şimdi aranılan adamın nerede olduğu anlaşılmıştı. Başka evlerin aranmasına lüzum yoktu. Fakat Guise, araştırmayı durdurtmuyordu. Askerlerine epeydir aylık verememişti. Arama fırsatıyla evleri soyup biraz zenginleşmeleri, hiç fena olmazdı. Ama bu sırada yumruklarla yarı ölü bir hâle getirilmiş, yaralanmış, hattâ öldürülmüş bir sürü insan varmış... Orasını umursadığı yoktu...

Kapının bir direk vuruşuyla yarılmış olması üzerine dışarıdan sevinç feryatları duyuldu. Pardaillan tekrar avluya indi.

«Artık hesap tamam!» Diye düşündü. *«Kemiklerim burada kalacakmış, demek ki alnıma da bu yazılmış... Bir de ben Maurevert'i geberteceğimi hesaplıyordum.»*

Yumruklarını sıkıyordu. Fakat birden yüzündeki ümitsizlik siliniverdi. Mutfaktan geçerek yüksek duvarlı bir bahçeye çıktı ve duvara dayalı bir merdiven gördü. Hemen merdivene tırmandı, etrafına bakındı. Öte yanda dar bir sokak vardı. Bu sokak ileride ikiye ayrılıyor, bir ucu yeni çarşıya ve Chalandre sokağına gidiyor, öteki ucu da Notre-Dame kilisesini dolaşarak Seine nehrine ulaşıyordu. Fakat sokakta onbeş kişilik bir müfreze bekliyordu.

Pardaillan bunları göz açıp kapayıncaya kadar geçen kısa bir müddet içinde gördü. Hızla merdivenden indi, cellâdın evine girdi. Az sonra elinde bir satır olduğu hâlde bahçeye çıkıp tekrar merdivene tırmandı.

Bu sırada Chalandre sokağında gürültü, göklere çıkmıştı. Evin kapısı, ardına kadar devrilmiş, Guise'nin adamları içeriye dolmuştu. Fakat Maurevert ortalıkta görünmüyordu. Pardaillan, bu gürültülerden başka silâh patırtıları ve hızlı hızlı yürüyen bir takım ayak sesleri işitti:

— “Saldırın! Saldırın! Yağma!”

— “Gebertin! Gebertin! Yakalayın haydudu!..”

Bu sözleri bağırarak halk, bir yandan da Dük de Guise'yi alkışlıyordu. Pardaillan'ın duvarın üstüne çıkmasıyla öte yana sıçraması bir oldu. Ayakları yere bastığı anda:

— “Savulun!” Diye bağırdı.

Dar sokağa dikilmiş olan nöbetçiler bir an şaşırıldılar ama toplanıp yol kesmeye kalkışmaları da uzun sürmedi. Halbuki Pardaillan elindeki satırı boyuna havalandırıp indiriyordu. Her yanı kıpkızıl kesilmişti. Çevresinde kaçışma gürültüleri, inilti, ulup yürümüştü. Havada ölüm çizgileri çizen satır, kısa zamanda bir yol açtı ve Pardaillan, kendini ko-

valayan köpeklere saldıran bir yaban hayvanı gibi geçti gitti... Arkasından koşacak oldular ama, Şövalye yıldırım hızıyla geriye döndü, satırı bir kere salladı. Üç kişi daha ya ölü veya yaralı yere düştü... Küçük sokaktakiler, pabucun pahalı olduğunu görünce imdat çağırmayı da ihmal etmediler:

— “Kaçıyor! Kurtuluyor!” Diye bağırdılar.

Bunun faydası oldu. Bir sürü silâhlı hemen, Chalandre sokağına varan ucu kaplayıverdi. Pardailan'ın arkasından cellât Claude Ustanın evine giren askerlerden birçoğu da Şövalye'nin arkasından merdivene tırmanıp duvarı aşmıştı. Bu yüzden dar sokak, kısa zamanda insanla doluverdi. Bunların hepsi, Şövalye'nin peşine düşmek için birbirlerini itip kakıyor, bağırişiyorlardı:

— “Kaçıyor! Tutun!”

— “Gebertin haydudu! Yakalayın!”

Halbuki Pardailan şimşek gibi gidiyordu. Satırı fırlatıp kılıcını eline almıştı. Savuruyor, çeviriyor, arkasına bile bakmadan ilerliyordu. Yol üstündeki birkaç evden fırlayanlar da önüne geçmek, yolunu kesmek istediler ama ne mümkün! Öyle korkunçtu ki hepsi çil yavrusu gibi dağılıverdi. Başka birtakımı da kaçmaya vakit bulamamış, korkudan duvara yapışmış:

— “Aman Mösyö haydut, bize dokunmayın, acıyın!” Diye yalvarıyorlardı.

Pardailan, bu sözlere aldırmandan ilerliyor, kırıp geçiriyordu ama, arkasındakiler de eksilmeyip artıyorlardı. Bir ara yorulmuş olacak ki peşindekilerin nefes seslerini bile duydu ve: «Eğer yanlış adım atar, biraz durur, bir parça dönersem öldüm gitti!» diye düşündü.

Fakat bunun da bir sonu olacaktı. Bütün kıyı ku-

şatılmıştı; her taraf muhasara altındaydı. Nereye gitmeli? Ne yapmalı? Bir tek yol kalıyordu: Sahile inmek ve her ne pahasına olursa olsun Seine nehrine atılmak! Suyu atılsaydı bile hemen yakalanmayacak mıydı sanki?

Darlığı yüzünden, nisbeten kolayca çıkabildiği sokak bitince, etrafının çevrileceğini hemen kestirdi. Guise ile Maurevert'in eline düşmektense ölmek evlâ idi.

Bu metîn kafa da ümitsizliğe düşüyordu.

Perişan bakışlarla etrafı kollarken, demir kapılı bir konağın önünde bulunduğunu gördü. Farkına varmadan Fausta'nın konağına kadar gelmişti. Demek bu kadının kapısı önünde ölecekti!..

Şuursuz bir kahkaha atarak Pressoir-de-Fer lokantasına saldırdı. Merdivenlerden yıldırım hızıyla çıktı. Önüne çıkanları devirip salondan salona geçti... Ne yapacağını bilmiyordu. Aklında bir tek şey vardı: Ölecekse Maurevert'le beraber ölmek! Boyuna ilerliyordu...

Lokantanın içi adamla dolmuştu. Salondan salona bağırtılar, çağırıtlar arasında geçiyordu. Aradaki uzaklık o kadar azdı ki geçtiği kapıları bile kapa-yamıyordu.

Hemen ardından kılıçların ucu ve mızrakların tepesi geliyor gibiydi... Böylece nefes nefese koşarken bir kapıdan daha geçti ve birden açık bir pencere ile karşılaştı...

Ne olursa olsun artık!.. Pencereden dışarıya fırlayıverdi!

Arkasından, aynı pencereden silâhlar boşandı. Bütün otel bağırtı, çağırıtı ve küfürle doldu. Sonra kalabalık birdenbire geriledi, bina süratle boşandı ve hepsi nehrin kenarına koştu.

Maurevert, soluk soluğa, hançeri elinde, yüzü sararmış koşup gelmişti. Çevresine kanlı gözlerle bakmış, bir şey anlayamamıştı. Hemen peşinden Dük de Guise de göründü:

— “Nereye gitti o haydut? Neden yakalanmadı?..” Diye sordu.

Seine kıyılarını bekleyen subaylardan biri:

— “Monsenyör, Pardaillan nehre atladı.” Dedi ve ilâve etti: “Fakat eminim ki ağır yaralıdır!”

Guise haykırdı:

— “Hemen bütün kayıklar çözülsün! Nehir, göz hapsine alınsın! Herif sudan başını çıkarır çıkar-maz bir yaylım ateşiyle kafasını parçalayınız!”

Sonra Maurevert’e döndü:

— “Galiba bu sefer elimize geçti!” Dedi.

Maurevert cevap vermedi. Dudaklarında bir gülümseme belirdi. Koşup üç-dört silâhlının binmiş olduğu sandallardan birine atıldı ve Pardaillan’ın kendisini nehre atmasını takip eden dakikada suyun üstü sandalla doldu. Sahilde ise kalabalık gittikçe artıyordu. Birkaç yüz kişi Pardaillan’ı bekliyordu. Hele bir görünsün, kurşun yağacaktı.

Lâkin böylece bir saat geçti! Pardaillan görünmedi.

Bunun üzerine herkes onun öldüğüne ve eğer le-şi, nehrin bataklık dibine saplanmamışsa akıntıyla uzaklara sürüklendiğine inandı...

Böyle düşünülmesine rağmen araştırmalar, akşama kadar sürdü... Lâkin, sonuç bir hiç oldu...

FAUSTA'YA BİR TAÇ YETİYOR!

Pardaillan, Pressoir-De-Fer hanının penceresinden dışarıya fırladığı zaman, nehre düşeceğini biliyordu. Suyu daldığı sırada nehir akıntısının aksine yüzerek, Notre-Dame adası kıyısına, Saint-Louis adasına çıkmayı kararlaştırdı. Gücü yettiği kadar suyun altında kalmayı aklına koymuştu. Fakat havasızlıktan kulakları uğuldamaya başladı. Üstelik elbiseleri de vücuduna yapışıyor, hareketini zorlaştırıyordu. Fakat, suyun yüzüne çıktığı takdirde, birkaç yüz tüfeğin birden yaylım ateşi açacağından da hiç şüphesi yoktu.

Bir an, ne yapacağını şaşırır gibi oldu. Herşeyden önce, kendini sürükleyen akıntıya ve vücudunu aşağıdan yukarıya iten kuvvete karşı koymakla uğraştı. Artık havasızlıktan boğulma derecelerine gelmişti. Anafora kapılmışçasına dönüyor, bir yandan da kendini kıyıya atan dalgalara kapılmış sürükleniyordu.

Tahammülü kalmamıştı. Son ve ümitsiz bir hareketle ellerini uzattı. Denize düşenin yılanı sarılması kabilinden o da bir şeye tutundu. Bu şey, su altında bir kazık olacaktı. Katılmış bir hâlde parmaklarıyla bu kazığı sıkı sıkı yakaladı. Kendini yukarıya doğru çekti ve az sonra suyun yüzüne vardığını anladı...

İlk işi, kendini suya atmış olduğu pencereyi aramak ve son bir müdafaaya kalkışmak oldu. Fakat yukarıya bakındığı zaman, başının üstünde hiçbir şey göremedi. Daha doğrusu, pencere gibi bir şey

göremedi, ama bir odanın döşemesinin alt tarafını gördü. Çevresinde bu döşemeyi altından tutan, birbirine çakılmış birtakım direkler ve kazıklar vardı... Boğazından fışkıran bir sevinç sesini zor zaptetti. Akıntıya karşı koymaya uğraşırken bocalaya bocalaya, Fausta'nın sarayındaki o korkunç odanın altına sürüklenmişti. Tepesindeki döşemede kapalı bir delik vardı. Fausta, kurbanlarını buradan suya atardı ve bir zamanlar Pardaillan'ı da öylece attırmıştı. Şövalyenin gözüne, az kaldı içinde ölüp gideceği demir ağ ilişti. Garip bir talih cilvesiyle bir zamanlar, tüylerini ürperten bu yer, şimdi canının kurtulmasına sebep oluyordu.

Pardaillan direk boyunca kendini yukarıya doğru çekerek rastladığı ilk kalasa oturdu: Artık kurtulmuştu. Daha doğrusu kendini kurtulmuş sayabiliirdi. Çünkü dışarıdakiler kendisini göremezlerdi. Peşinden kendini arayanların seslerini işitiyordu ama hiçbirinin aklına, cereyana karşı çıkmak gelmiyordu... Bir süre sonra bu sesler kesilince Pardaillan gülümsedi ve:

“Demek buradan kurtulmak ve Mösyö de Guise'yle Madam Fausta'nın mübarek yüzlerini bir daha görmek de yazılı imiş!” Diye söylendi.

Fausta adı aklına bir şey getirmişti. Nasıl olsa buradan tekrar Seine nehrinde yüzerek dışarıya çıkmak şimdilik imkânsızdı Herhalde araştırmacılar, nehrin kıyılarını sıkı bir göz hapsine almış olacaktardı. Hattâ belki burayı gözden geçirmeye de geleceklerdi. Bu hesapça, burası da pek emin bir yer sayılamazdı. Fakat Fausta'nın konağının içinde gizlenmek, pekâla mümkündü.

Şövalye tekrar suya kayarak daldı ve demir ağın su içindeki kapağına bakınca, kapağın açık olduğunu gördü. Muhtemel ki son defa bu ağa düşüşünden

ve etrafında yüzen leşlerin saliverilişinden beri bu kapak hep açık kalmıştı. Şövalye, açık kapaktan demir ağın içine geçti. Kalaslardan tırmana tırmana tekrar yukarıya, odanın döşemesinden kapağa kadar tırmandı. Buraya varınca bir eliyle kapağı itip yana kaydırıldı. Sonra iki eliyle birden deliğin kenarlarına yapıştı ve kendini kolaylıkla yukarıya çekti. Birkaç saniye içinde, vaktiyle Fausta'nın adamlarıyla boğuştuğu işkence odasına geçivermişti. Burası bomboştu ve oldukça da karanlıktı. Pardaillan'ın ilk işi, deliği tekrar kapatmak oldu. Sonra elbiselelerini yer yer sıkarak suyunu giderdi. Bir köşeye çöktü, bir-iki saat bekledi. Elbiseleri oldukça kuruyunca tekrar ayağa kalktı. Karnı müthiş acıkmıştı. Sabahleyin erkeden Devinière lokantasından çıkmış, o zamandan beri ağzına bir lokma koymamıştı. Akşam olmuştu. Ersarengiz konakta en ufak bir gürültü bile duyulmuyordu. Bu sessizlik, ona sabahleyin Fausta'nın bütün adamları tarafından nasıl ihanete uğradığını hatırlattı. Hepsi Papa Sixte'den tarafa geçtiklerine göre konakta da pek az adam olmalıydı.

Şimdi aklında iki çâreyi ölçüp tartıyordu. Bunlardan biri, tekrar Seine nehrine inmek ve gece karanlığından yararlanarak kıyılardan birine ulaşmaktı. İkincisi de Fausta'nın konağının sokak kapısına kadar giderek dışarı çıkmaktı. İçeride uşaklar varsa bile bunlar herhalde fazla kalabalık değillerdi. Şövalye nasıl olsa bunlara kapıyı açtıracaktı. Şövalye bu düşünceleri evirip çevirirken bir-iki saat daha geçti. Artık açlık dayanılmaz bir durum almıştı. Huguette'nin yakacağı bir ocağın önünde bir masa başına geçmek ve biraz börek, bir parça tavuk yerken bir-iki şişe şarapla da içini kızıştırmak ne mükemmel şey olurdu... Pardaillan'ın rahatı kaçtı ve ağzı sulandı. Bu dakikada Guise de, Fausta da, Mau-

revert de aklından çıkmıştı. Karnını doyurup uymaktan başka bir düşüncesi yoktu.

Ayaklarının ucuna basarak yürüdü. Odanın kapısına varınca, kilitli olmadığını görerek açtı. Dışarıya çıktıktan sonra tekrar kapadı. Bir odadan daha geçtikten sonra koridora çıktı ve yürümeye başladı. Kendi kendine: *«İlk rastlayacağım adamın gırtlığına şu haçerin ucunu dayar ve: Hazret, bu evde yolumu şaşırdım. Beni sokak kapısına kadar götürüp kapıyı aç. Bu eziyete karşılık sana bir ekü veririm. Fakat karşı koymaya kalkarsan, vallahi gebertirim!»* *«Derim ama herhalde sözümü dinler sanırım!»* Diye düşünüyordu.

Her taraf zifirî karanlıktı. Önünde, onbeş adım kadar ileride ufak bir ışıktan başka bir şey görmüyordu. Pardaillan, bu ışığın yanına vardığı zaman, araları hayli açık bir çift kadife perde karşısında bulunduğunu gördü. Pardaillan, bu aralıktan içeriye gözlerini kaydırды ve ötesinde berisinde şamdanlar yakılmış geniş bir salon karşısında bulunduğunu anladı. Bu salonu derhal tanıdı. Burası, zengin sütunları, heykelleri ve altın şamdanlarıyla taht salonuydu!.. Pardaillan başını eğdi:

«Sahipsiz taht!» Diye mırıldandı.

Hâlinde, kendisini ölümden kurtardığından birkaç saat sonra canına kıymak istemiş olan bu kadına karşı, acıdığını gösterir bir tavır vardı... Şimdi daha iyi anlıyordu. Dük de Guise'yi, Pardaillan'ın peşine, ancak Fausta saldırtmış olabilirdi.

Şövalye, buradan ayrılıp sokak kapısını araştırmaya ve kimseyi bulamazsa kendi başına kapıyı açıp gitmeye karar vermişti ki birdenbire olduğu yerde mıhlı gibi kalakaldı. Hafif bir ayak sesi duyar gibi olmuştu. Bu gürültü, taht salonundan geliyordu ve Pardaillan gözünü, perdelerin aralığına uydurunca

beyazlar giyinmiş bir hayaletin, gayet mağrur bir tavırla ayaklarını sürtercesine yürüdüğünü gördü:

«*Fausta!*» Diye söylendi.

Bu, gerçekten Fausta'ydı ve her zamanki gibi sâkin, mütehakkim, mağrur bir tavrı vardı. Arkasından bir adam geliyordu ve salona girince, yüzünü yarı yarıya örten pelerini aşağıya düşürdü. Pardaillan bunu ta tanıdı. Bu, Dük de Guise'den başkası değildi.

Fausta, salonun ortasında bir koltuğa oturdu. Guise de karşısında yer aldı. Pardaillan için için hor-murdandı:

— «*İşte, beni her rastlayışında öldürmek isteyen kadın... Hattâ bugün bile!... İşte, peşime bir haydut sürüsünü salan ve beni öldürtmek için Paris'in merkezini allak bullak eden adam!.. Bir kadını kurtarmak için kendisine teslim olduğum avkit beni alçaklıkla itham etmişti!... İşte şimdi ikisi de elimde... İkisi de yapayalnız... Eğer birdenbire görünerek ve şaşkınlıklarından yararlanarak ikisini de haklasam ne çıkar?.. Zaten bu kadarı hakkım değil mi?..»*

Pardaillan hançerinin kabzasını elinde sıkıp duruyordu. Fakat bu durum az sürdü. Sonra tekrar sâkinleşti. Eli hançerinden ayrıldı ve dalgın dalgın mırıldandı:

«*Buna belki hakkım var ama o zaman Guise'nin Saint Denis sokağında yüzüme fırlattığı kelimeye de hak kazanmış olurum... Çünkü böyle bir şey alçaklıktır... Hayır, ben öcümü böyle almamalıyım! Guise söylediği bu söz yüzünden ölecektir... Buna and içtim... Fakat bir Pardaillan'ın insanı apansız ve arkadan vurmayacağını öğrenmesi lâzımdır... Şimdilik bekleyelim ve dinleyelim!*»

Ve Pardaillan durumundaki garipliği ve tehlike-

yi unutarak perdenin aralığından gözetlemeye, dinlemeye koyuldu.

Fausta, konağının kapısında Şövalye'den ayrıldıktan sonra uzaktan gelen gürültülere kulak vererek Guise'nin Pardaillan'ı yakalamak için bütün tertibatını almış olduğunu anlamıştı. Dük'e mektubunu götürmüş olan adamın geri döndüğünü ve konakta bulunduğunu görünce bu ümitlerinin hakikat olduğunu aklı kesmişti. Adam bütün köprülerin tutulmuş olduğunu söylüyordu. Bu, Fausta'nın hareketsiz yüzünde zorlukla saklayabildiği büyük bir sevinç uyandırdı. Fakat bir odaya kapanır kapanmaz, yüzünün şekli değişti. Gözlerinden şimşekler fışkırdı, dudakları büzüldü. Çılgın bir kafaya, hiddetin aşılatabileceği bütün kötü düşünceler ve projeler beyninde çarpıştı ve dudaklarından döküldü, elbiseleriyle yatağının üstüne atılmış, başını tırnakları ve dişleriyle yırttığı yastıkların dantelâlarına gömmüş, bütün benliğini saran ümitsizlikle boğuşmaya çalışıyordu. Hıçkırıkları, tuzığa yakalanmış bir panterin ulumaları gibiydi. Sixte'nin, Rovenni'nin, Farnèse'nin, Violetta'nın ve Pardaillan'ın adlarının geçtiği, feryatları arasında, gözyaşları ve çılgınlık çırpınmaları da vardı... Bu heykel, şu anda yine kadın olmuştu. Ne durumdaydı? Nasıl yıkılmıştı? En akıl almaz içtimaî kargaşalığı düşünüp tasarladıktan, kilise büyüklerinin yarısını para veya güzelliğiyle ele geçirdikten, kendisini dünya kraliçesi yapacak ve önünde kralları, imparatorları secdeye vorduracak olan Papalık tacını başının üstüne koyduktan ve nihayet gayeye varduktan, onu ele geçirdikten, herşeyi en ince noktasına kadar hesaplamış olduktan sonra birkaç adamının kendisine ihanet edebileceklerini aklına getirmemiş olmak!.. Borgiaların ninesi Lucrece'den kendisine miras kalan milyonlarını harcadıktan, mükemmel bir diplomat de-

hası, muzaffer bir komutan kudreti gösterdikten ve kendini hülyaların en büyüğüne kaptırdıktan sonra birdenbire sefil bir tarzda alçalarak, kötü bir tuzağa düşmek ve Sixte tarafından öldürülecek kadar bile kendisine kıymet verilmemiş olmak... Bütün bunlar ne demektir? Bunlara tahammül edilebilir miydi? Bir el hareketiyle ortadan çekilip kaybolmayı nasıl hazmedebilirdi?

Zengin ettiği ve kılıçlarını kutlayarak ellerine verdiği, daha sabahleyin karşısında tir tir titreyen o asilzâdeler, basit kılıklı Sixte'yi görür görmez, o kılıçları kendisine karşı çevirivermişlerdi!.. Ayaklarında sürünen o kardaniller, ne alçakça bir gösterişle Sixte'nin karşısında ilâhiler okumuşlardı...

Şimdi yalnızdı... Evet, artık kendini yalnız sayabilirdi. Papalık konağının o zengin kalabalığından, kala kala birkaç hizmetçiyle uşak kalmıştı.

Fausta saatlerce hıçkırdı, inledi ve buhran içinde kıvrandı. Sonra, vücudu yorgunluktan bitâp bir hâle geldiği zaman, düşünceleri, akşam göğünde yıldızlar gibi gittikçe berraklaştı, fırtınanın geçtiğini anladı ve kendisine yapılmış olan bu ihanetin sebeplerini düşünmeye başladı. Evvelce önem vermemiş olduğu bazı teferruat aklına geldi. Rovenni'nin son üç aydaki tavırlarını ve sözlerini hatırlayınca, bu adamın, daha Sixte'in Guise'ye göndererek sonradan vermekten caydığı milyonları almak için Paris'e geldiği andan beri Papa'dan tarafa dönmüş olduğunu anladı. Bundan sonrasını da Rovenni yalnız başına başarmış, bütün ötekileri ayartmıştı. Fausta, bir gurur ve tecrübesizlik hatâsı yapmış olduğunu anlıyordu. Bu bir tecrübesizlik hatâsıydı. Zira insanların her türlü hesaplar dışında daimî ve ebedî olan ihanetlerini hiç gözönüne almamıştı. Bu bir gurur hatâsıydı; çünkü aynı insanların önünde diz çök-

tüklerini görünce, onların kendisine sahiden tapındıklarına inanmıştı... Halbuki bu tapınmalar ona değil, onun verebileceği iktidara, zenginliğe ve refaha idi. Hakikat, dimağında damla damla belirliyordu. Bu anda belki bütiin yüksek emellerinden cayabilir, tekrar insanlar sınıfında yer alabilirdi. Mağlubiyetin verdiği acı o kadar büyük olmuştu ki, rüyalarından silkinip uyanmıştı. Fakat emellerinden vazgeçmek için değil... Hayır, çekilmenin mi, yoksa talihi bir kere daha zorlamanın mı daha doğru olacağını kestiren bir imparator gibi geleceği düşünmeye, mağlubiyetindeki kayıpları ve kazançları tartmaya başlamıştı.

Mağlup olmuştu. Düşüncelerini gerçekleştirmek imkânı kalmamıştı. Vaktiyle Papalık etmiş olan kadın Papa Jean gibi bir papa olarak Roma'da hıristiyanlığın en büyük din tahtına çıkamayacaktı. Fakat hiç değilse bir kraliçe de olamaz değildi ya... Sonra Guise'yle Alexandre Farnèse'nin yardımlarını temin eder, İtalya üstüne yürür, Papa'yı Roma'da kudretsiz bir gölge hâlinde bırakıverirdi. Machiavel ve Sézar Borgia gibi kimselerin yapamadığını o yapabilirdi. Önce, Valois öldürülecek, sonra Dük de Guise tahta oturarak karısı Catherine de Clèves'i boşayacak ve Fausta'yla evlenecekti. İtalya ele geçtikten sonra Guise'nin ölmesi de iş değildi. Ondan sonra Fausta Fransa ile İtalya'nın tek hâkimi olacaktı.

Fausta'nın şimdiki plânı da cinayetler üstüne kurulmuştu. Başına geçireceği tâç, bir hançerin üstünde duruyordu. İşe, Fransa Kralını öldürmekle başlanacaktı. Ondan sonra Guise de ölecekti. Fakat artık Papa'lıkta gözü yoktu. Şimdi sadece Fransa ve İtalya tâcı ona yeterdi.

Bu düşünce Fausta'yı tekrar harekete geçirdi. He-

men yatağından atladı. Güzel bir Venedik aynasının karşısına geçti. Bir saat kadar uğraşarak buhran ve ümitsizliğin, yüzünde bıraktığı izleri, çeşitli sular ve boyalarla giderdi. Bu işin bittiğine ve asıl güzelliğinin tekrar meydana çıktığına emin olduktan sonra bir mektup yazarak Dük de Guise'ye yolladı.

İki saat sonra Guise, Fausta'nın konağına geldi.

Guise, Fausta'nın karşısındaki koltuğa oturur oturmaz:

— “Madam, sizi dinliyorum!” Dedi. “Fakat, yazmış olduğunuz mektuptan ve bulunduğumuz yerin ciddiyetinden ötürü, önemli şeyler konuşacağımızı anlıyorum... Acaba burada yalnız mıyız?”

Dük'ün gözlerini endişeli tavırlarla odada gezdirdiğini gören Fausta cevap verdi:

— “Doğru! Vaktiyle Catherine de Médicis ile konuşurken de yalnız olduğunuzu sanmıştınız... Şimdi acaba ben de bir tarafa iltiyar bir Sixte sakladım mı diye şüpheleniyorsunuz?..”

Guise, bir hareketle böyle bir şüpheyi reddetmek isterken Fausta ciddileşti:

— “Emin olun! Burada bizi Tanrıdan başka kimse görüp işitemez!”

Pardaillan da bu esnada: «*Desene şimdi de Tanrı olup çıktık. Öyleyse sayın bayanın verdiği Tanrılığı hakkıyla yapalım bâri!*» Diye düşündü.

Fausta sözüne devam ediyordu:

— “Mösyö lö Dük, bundan beş yıl önce Roma'ya geldiğiniz zaman Papa Beşinci Sixte'den yardım istemiştiniz. O da sizi takdis edip başından savdı... Halbuki ben size iki milyon lira kadar bir para vermiştim. O vakit bana bu paraya karşılık ne vereceğinizi sormuştunuz. Ben de: «*Sırası gelince öğrenirsiniz!*» Demiştim...”

Guisse saygı ile eğildi ve:

— “Çok doğru! Ben de borcumun ödenmesi için...”

Fausta sözünü kesti:

— “Şimdi onu bırakalım da menfaatlerimizden bahsedelim Dük... Sizinle ikinci konuşmamızda bana açıldınız ve derdinizi döktünüz... Siz kral olmak istiyordunuz...”

Guisse'nin rengi uçtu. Gözleri endişeyle etrafta gezindi. Fausta:

— “Merak etmeyin yalnızız!” Dedi. “Ne diyordum, siz kral olmak istiyordunuz. Fakat cesaretiniz yoktu. Elinizde kuvvet namına sadece Kutlu Birlik vardı. Bu birlik de bir hayli zayıftı. Üstelik, birlik taraftarları, kralı değiştirmek istemiyor, yalnız bir Saint-Barhélemy gecesi istiyorlardı. Siz de bunu yapamıyordunuz... Ben ise birçok şey yaptım. Birliğin dizginlerini elime aldım. Fransa'nın her yanına adam yolladım ve birbuçuk yılda neler yapılabileceğini size gösterdim. Fransa tahtını allak bullak edecek bir fırtına nasıl hazırlanır, gördünüz. Vaktiyle size, Roma'da iki milyon olarak verdiğim paranın bugün bana on milyon olarak iadesi gerekir ya, neyse...”

Guisse, sıkıntılı bir durumda, elini alnında gezdirdi. Fausta:

— “Bana belki, on kereden fazla, bu yaptığım işlere karşılık ne isteyeceğimi sormuştunuz. Ben de her defasında size, az zamanda anlarsınız derdim. Uğraşmalarınız hiç de boş olmadı... Paris'te sokaklardaki engelleri ben yaptırdım. Henri'yi ben buradan kaçırttım. Siz hâlâ tahta çıkamadıysanız bunun suçu bende değildir Dük!..”

Guisse titredi:

— “Çok doğru söylüyorsunuz!”

— “Üçüncü Henri’nin Paris’ten kaçışından sonra bütün kudretinizi, zaferinizi ve gelecekte başınıza geçireceğiniz tâcı bana borçlu olduğunuzu bir daha sezdimiz ve gayemin ne olduğunu, sizden ne beklediğimi bir daha sordunuz. O zaman size: «*Mösyö lö Dük, vakti gelince öğrenirsiniz!*» Dedim. İşte vakit artık gelip çattı!”

Dük de Guise alacaklı karşısında duran bir borçlu olduğunu imâ eder bir tavırla:

— “Yaa! Geldi demek ki!” Dedi.

Ve içinden de, Tanrıya şükür, alacaklı atlatmasını pek iyi becerdiğini düşündü. Fausta, belki de bu düşünceyi sezmişti. Fakat hiçbir şey belli etmedi. Yalnız soluk dudaklarında bir gülümseme belirli ve gözlerinden bir ışık geçti. Dük de Guise de kendisine bu kadar yardımı dokunmuş olan kadınla bu şekilde konuşmanın tehlikeli olabileceğini hissederek söylendi:

— “Hayatımı isteyiniz Madam! Seve seve veririm!..”

— “Hayatınız, sizin için çok kıymetli olduktan başka benim de pek o kadar işime yaramaz. Bu bakımdan onun sizde kalması lâzımdır!”

Guise dudaklarını ısırıldı. Fausta devam etti:

— “Şimdiye kadar size yaptıklarına karşılık sizden isteyeceğim şeyi vermek, belki de size canınızı vermekten ağır gelecektir. İsteyeceğim şeyi reddetmeniz de imkân dahilinde olduğu için, önce size bu şeyi reddedemiyeceğinizi ispat etmek istiyorum.”

Dük de Guise, belli belirsiz bir endişeyle söylendi:

— “Sizi dinliyorum Madam... Acaba bu şey, bu kadar da...”

— “Şimdiye kadar onu öğrenmek için aylar ve yıllarca, kibar kibar sabrettiniz, birkaç dakika daha sabredebilirsiniz... Önce ispatlarımı sayayım... Siz kral olmak istiyorsunuz. Bunun için, önce tahttaki kralın ölmesi, ondan sonra da sizin, tahtın tabii adayı olan Navarre Kralı Henri de Bourbon’u başınızdan defetmeniz lâzımdır. Ancak bu sayede bir iç savaş önlemiş ve Paris ve eyaletler halkının rızasını elde etmiş olursunuz!.. Bu dediklerim doğrudur ya?..”

Dük sâkinleşen bir sesle:

— “Gayet doğru Madam...” Dedi. “Balta kadar keskin bir mantığınız var!..”

Fausta gülümsemeye tenezzül ettikten sonra devam etti:

— “Şimdi size ispat edeceğim ki Mösyö lö Dük, benim rızam olmadan bunların hiçbiri olamaz. Ben istersem siz Fransa Kralı olamazsınız ve ben istersem size bir âsi muamelesi yapar ve sizi Fransa’da âsilere verilen cezalara çarparlar...”

Rengi uçuklaşan Guise söylendi:

— “Size, mantığınızın balta kadar keskin olduğunu söylemiştim ama, şimdi cellât satırı kullanmaya başlıyorsunuz... Cellât satırları iki yüzlüdür Madam, dikkat edin!”

Fausta, umursamaz bir tavırla başını salladı ve Guise’ye hak verdirecek kadar madenî ve keskin sesiyle devam etti:

— “Harfi harfine tekrar ediyorum... Evvelâ bize tahttaki kralın ölümü lâzımdı... Halbuki ben istersem Henri de Valois ölmez. Eğer kendilerine başka bir emir vermezsem güneş doğarken iki atlı, biri Blois, diğeri de Nantes’e hareket edecektir. Bu gece kendilerini görmezsem birkaç saatte gidecekleri

yerlerde olacaklardır. Bunlardan birincisi Fransa Kralına, sizin kendisini öldürmek istediğinize dair katî deliller götürmektedir...”

Guise, dişlerini gıcırdattı. Eğer gözlerinden şimşek fışkırabilseydi Fausta o anda yere yıkılırdı. Fausta aldırmadan:

— “İkincisi...” Diye devam etti. “İkincisi de Nantes’e gidecek, orada onikibin piyade, altıbin süvari, otuz topla bekleyen Navarre Kralını bulacaktır. Kendisine yazdığım mektup, ona sizin tasarılarınızı haber vermekte ve Fransa Kralı öldüğü zaman Fransa tahtına oturmanın tek çâresinin, onunla birleşip Paris üzerine yürümek olduğunu anlatmaktadır. Mösyö lö Dük, birleşmiş bu iki orduya karşı koymak için ne kadar paranız ve askeriniz var, sorabilir miyim?”

Ne bir kelime, ne bir hareket, hattâ ne de bir kirpik kıpırdayışı kaçırmadan gözetleyen Parda-illan:

«*Ne karı be! Ne müthiş kadın!*» Diye mırıldandı.

Dük’e gelince, ansızın ayaklarının dibinde açılmış olan bir uçurum bile kendisine şu andaki hidet ve korkunun verdiği baş dönmesini veremezdi. İçini çekti ve ağır ağır mırıldandı:

— “Sakın siz beni tehdit etmeyesiniz Madam!”

— “Böyle bir şey yok! Ben size sadece delillerimi sayıp döküyorum. Farzedelim ki Valois tesadüfün bazan krallara ve kral namzetlerine nasip ettiği bir kazayla göçüp gitsin. Farzedelim ki Navarre Kralı da kılını kıpırdatmasın! Hâsılı, iş sizin tahta oturmanıza kalsın! O zaman da taht üstündeki haklarınızın tanınmış olması gerekmez mi?”

— “Taht üstündeki hakkım François de Rosière’nin yazdığı kitapla ispat edilmiştir Madam!”

— “Haa, baskı parasını vererek ikiyüzbin adet bastırduğım ve adamlarım vasıtasıyla bütün krallığa yaydığım şu kitap değil mi?”

Dük yine kekeleydi:

— “Evet Madam o kitap...”

— “Demek piskopos Rosière tahtın sizin hakkınız olduğunu ispat etti!..”

— “Hem de kimsenin reddedemeyeceği bir tarzda Madam!..”

— “Ama bu reddi yapacak yine kendisi, yâni piskopis Rosière ölürse ne olacak?”

Dük de Guise bu son sille altında sallandı. Darbe o kadar ağırdı ki Dük’ün aklına, bu sözlerin sebebini sormak bile gelmedi. Fasuta, kolunu bir masaya uzatarak oradan bir kitap aldı ve Guise’ye uzattı:

— “İşte Toul piskoposu Rosière’nin yeni kitabı Mösyö le Dük! Sayın din adamı bu kitabında hatâlarından cayıyor ve sizin etkiniz altında kalarak yazdığı şeylerden dolayı Tanrısından özür diledikten sonra bütün o delilleri alarak teker teker yere seriyor... Hem de vaktiyle müdafaa ettiğinden çok daha kolaylıkla... Zaten dünyada yıkmak, yapmaktan çok daha kolaydır Mösyö le Dük!”

Guise, korkuyla karışık bir şaşkınlık içinde, ne yapacağını bilemez bir hâlde kitabı elinde tutuyordu. Fausta:

— “Bu kitaptan otuzbin tane Paris’te, onbeşbin tane Lyon’da, bir o kadar Toulouse’de, beşbin tane Orléans’da, Tours’da, Angers’de, Rhin’de... Hâsılı her yerde, her köşede bu kitaptan var... Bütün Fransa’da dörtyüzbin tane... Bir kelime söylersem bu kitapların hepsi saklı buldukları mahzenler-

den çıkararak gün ışığına ve okuyucularına kavuşacaklar...”

Guise birdenbire elindeki kitabı kaldırıp yere fırlattı ve ayağa kalkarak, Pardaillan'ın arkasında saklı bulunduğu perdelere doğru gidip gelmeye başladı. Yüzü yarık Dük'ün karanlık düşünceleri vardı. Renksiz yüzündeki kılıç yarası yeri kızarmıştı. Gözlerinden çıkan ışıklara bakılırsa, kafasında yine cinayet tasarıları dolaştığı sezilebilirdi.

Pardaillan: «*Vay vay!*» Diye mırıldandı. «*Eğer ben burada bulunmasaydım, dilber Fausta'nın hayatı, bir meteliğe bile değmezdi... Fakat ben buradayım, onu elimden ölümün almasına asla razı değilim!*»

Ne olur ne olmaz diye hazırlanarak, sivri hançerini eline alıp bekledi. Bu müthiş saniyede Fausta da hayatının pamuk ipliğine asılı olduğunu anlamadı değil, lâkin kılını bile kıpırdatmadı. Bu dakikada son kozunu oynuyordu. Ya Dük'e hâkim olacak, yahut da ölecekti. Sabahki mağlubiyetinden doğan yeni vaziyette, başka çıkar yol göremiyordu. Issız konakta, birkaç hizmetçiyle uşaktan başka kimse yoktu ve kimseden imdat bekleyemezdi.

Guise, kadife perdelere kadar yürüdü ve Pardaillan yüzünde, kendi kendisiyle Fausta'nın ölümünü münakaşa eden adamın nefesini duydu. Fakat Dük de Guise, Fausta'yı öldürmekle kendisini de öldürmüş olacağını hesaplamış olacaktı ki yarım çark etti. Evvelce oturmuş olduğu yere çöktü ve homurdandı:

— “Bana biraz sert muamele ediyorsunuz Madam... Şahsıma karşı almış olduğunuz ihtiyat tedbirlerinin, size karşı beslemekte olduğum iyi duyguları silmesinden korkarım... Fakat konumuza gelelim... Ne istiyorsunuz? Amacınız nedir?”

— “Saydığım deliller, size yeterli görünüyor mu? Size yol gösteren, size dayanak olan elimi üstünüzden çektiğim anda kral olamayacağınızı aklınız kestimi mi? Yalnız kral olmamakla kalmayıp üstelik âsi ilân edileceğinizi de anladınız mı?”

Dük, yenildiğini kabul etmiş ve aşağıdan almaya karar vermişti:

— “Evet!” Diye cevap verdi.

— “Pekâlâ Dük!.. Size uzattığım şu ele dayanmaktan caydığınız anda içine düşeceğiniz derin uçurumu gösterdikten sonra şimdi de kuvvetlerimizi birleştirdiğimiz takdirde sizi ne parlak bir başarının beklemekte olduğunu göstereceğim... Valois ölür ölmez, Alexandre Farnèse, Fransa'ya girecektir.”

Dük irkilerek:

— “Farnèse mi?” Diye sordu.

— “Evet Farnèse'nin İngiltere'ye saldırtacağı orduyu demek istiyorum. Yenilmez armada donanması mahvolduğundan kendisi, İspanya Kralının emrini bekliyordu... Ben emir vermezsem tekrar İngiltere üstüne yürüyecektir!..”

Dük de Guise'nin gözleri parladı. Fausta:

— “Zannımca anlaşmaya başladık!” Dedi. “Valois ölünce Farnèse size beşbin mızraklıya, onikibin tüfeğe, onbin süvâri ve yetmiş topa dayanan kılıcını getirecektir. Sizin tek kumandanı olacağınız kraliyet ordularıyla bu ordu birleşecek olursa Navarre Kralını esir edersiniz. Henri de Béarn'ı yakalayıp dinsizlik suçundan idam ettikten sonra Huguenot elebaşlarına bazı vaadlerde bulunup hepsini ele geçirirsiniz ve o zaman Avrupa'nın en müthiş ordusu, sizin ordunuz olmuş olur. Reims'e gider, eski kilisede Fransa tâcını giyersiniz. Bütün krallığı emriniz

altına almanız ise artık işten bile değildir. Bu başarılarından sonra ise dağları aşarsınız. Mantova, Verona, Venedik, Bologna, Milano, Torino ve nihayet Roma elinize geçer... Onikinci Louis'in ve Birinci François'ın yapamadığını siz başarabilirsiniz. Geniş bir imparatorluk, sizin idareniz altına girmiş olur. Bundan sonra sert bir dönüşle Fransa'yı baştan başa geçer, Flandres ve Hollanda'yı zaptederiz. Artık o zaman Charles-Quint'ten daha müthiş bir hükümdar olur, Charlemagne'nin imparatorluğunu kurmuş olursunuz.. Kaşlarınızın bir kere çatılması, dünyayı tir tir titretir!"

Guisse nefes nefese, coşkun, gözleri kamaşmış ve biraz önce öldürmeyi düşündüğü şu kadın önünde secdeye varmaya hazır bir hâlde bağırdı:

— "Affediniz! Beni affediniz! Sizi yanlış anlamışım! Halbuki bu kadar da büyük işler başarmıştınız! Ne yazık ki gözlerim bağılymış... Sizi, şimdi gördüğüm gibi göremiyordum... Siz, yalnız elinizdeki din kuvvetiyle değil, dehanız, fikirleriniz ve iradeniz gibi silâhlarınızla da hakikî bir hâkime imişsiniz!"

Bu sözleri söyledikten sonra hançerini çıkarıp fırlattı. Diz çöktü, boynunu büktü ve söylendi:

— "Emredin, size itaate hazırım!"

Fausta'nın gözleri önüne serdiği bu parlak hayali başaracak tıynette bir adamdı. Fakat elinde vasıtası, yâni parası ve ordusu olmalıydı. Yalnız cesur ve cüretkâr değil, aynı zamanda savaş meydanında görüş emniyetine ve serî karar verme hasletlerine de sahipti. Yenilmez bir komutanın bütün güzel hasletleri ve bütün kötü huyları kendisinde vardı. Devlet reisi, ordu komutanı olsaydı, bir hızda Avrupa'yı baştan başa yere serer ve tarihin dâhi kumandan dedikleriyle boy ölçüşürdü. Halbuki elinde ne

böyle bir devlet, ne de bu çeşit bir ordu vardı ve bunları yaratacak hâlde de değildi. Dehâsı burada duraklıyordu.

Yeryüzünde büyük para adamı olabilmek için, başlangıç sermayesini teşkil eden birkaç bin liralari olmaması yüzünden sönüp gitmiş dehâlar ve bir ordulari olmaması yüzünden büyük bir komutan olmamış kabiliyetler vardır. Guise de bunlardandı. Fausta, onun eksikliğini tamamlıyordu. Fausta, Guise'nin önüne çıkan seddi yıkıyor, ona ufku açıyor ve diyordu ki: «Şimdi yoluna çıkacak kimseleri, o sağlam göğsünle, göğüsleyip devir bakalım!»

Fausta, Dük'ün kendisine gösterdiği kulluğu, yalnız kendinde bulunan yukarıdan aşağıya bakar bir tavırla kabullendikten sonra:

— “Fakat ben sizden itaat istemiyorum!” Dedi. “Size başarabileceğiniz büyük işleri gösterdim, ben-siz bir hiç olduğunuzu, halbuki benimle birlikte olduğunuz zaman Avrupa'ya hâkim olabileceğinizi anlattım...”

Dük de Guise ayağa kalkarak sordu:

— “O hâlde ne istiyorsunuz?”

Fausta şu cevabı verdi:

— “Adınızı istiyorum!”

— “Adımı mı?”

— “Kudretinizin yarısını, zaferinizin yarısını istiyorum. Üstüne oturacağınız tahtta, sizin yanınızda oturmak istiyorum! Ve nasıl siz kral olacaksınız, ben de kraliçe olmak istiyorum! Beni dinleyin: Öyle sanıyorum ki karınız Catherine de Clèves'den boşanmanız için birçok sebep vardır. O hâlâ bildiği gibi yaşıyor... Boşanmanız, ancak bir ay sürer. Bu ayı tâkip eden hafta içinde de düğünümüz olur ve

imzalayacağınız evlenme mukavelesini de ben hazırlayacağım Dük!..”

Dük de Guise:

— “Evlenecek miyiz?” Diye kekeledi.

Fausta sözüne devam etti:

— “Evlenişimizin ertesi günü Blois’e gideriz... Geri yanını bana bırakın... Tâ siz, Farnése’nin, Üçüncü Henri’nin ve Navarre Kralının ordularının başına geçerek İtalya’ya yöneleceğiniz ve yerinize vekil olarak sizin gibi tâç giymiş, kutlu kraliçenizi, yâni beni bırakıncaya kadar ben her işi hallederim. Çünkü ebediyen menfaatlerinize, emellerinize ve zaferlerinize ortak olmuş olacağım...”

Fausta bir an durdu. Sonra Guise’nin tüylerini ürperten bir tavırla sözünü tamamladı:

— “Dük, kararınızı vermeniz için size üç gün mühlet veriyorum!”

Dük de Guise cevap verdi:

— “Kararımı verdim Madam!”

Fausta sevinçle titredi. Çünkü bu sözü heyecanla bekliyordu. Dük de Guise saygıyla eğilmişti. Fausta’nın bir elini yakalamış ve kendisine, doğuştan kral olanlar arasında zarafetiyle kralları devirten o kibar tavrıyla dudaklarına götürmüştü:

— “Düşes de Guise, Fransa Kraliçesi!” Dedi. “Zevcinizin, sizin ilk kulunuz olan kralınızın saygılarını kabul buyurunuz!..”

Fausta basit bir tavırla:

— “Dük,” Dedi, “şimdi vermiş olduğunuz sözü kabul ediyorum. Gidiniz ve yarın sabah mukadderatınızı benimkine bağlamak için serbest olmaya hazırlanınız!”

Şaşkın, gözleri kamaşmış bir hâlde bulunan ve na-

sıl deminki tehditlerden korku duydu ise, şimdi de bu sâdelikten şaşalamış olan Dük de Guise, tekrar dcrin bir saygıyla selâm verdi. Sonra pelerinine sarındı ve gözleriyle kendisini kapıya götüreceğ bir uşak aradı. Fausta ayağa kalkmış, eline bir şamdan alarak, Dük'ün önüne geçmişti. Guise:

— “Ne yapıyorsunuz Madam?” Diye sordu.

Fausta cevap verdi:

— “Ev sâhibesi ancak krallara yol gösterir! Siz kralınız, ben de yolunuzu gösteriyorum Majeste!”

Guise sarhoş gibi sessiz sadasız tâkip etti. Bu güzel kadının hâkim zarafetini hayranlıkla seyrediyor ve kendi kendine Fransa tahtına güzelliği, edası ve zekâsı bakımından hiçbir zaman bu kıratta bir kraliçe oturmamış olduğunu düşünüyordu. Fakat Fausta, Guise'yi kapıya götürürken, kendisine krallara yaraşır bir saygı göstermekten başka düşüncelere sahipti. Nitekim, taşlığa geldikleri vakit uşaklardan birine kapıyı açmasını işaret etti ve Dük'e döndü. Guise, hemen fevkalâde bir şeyi haber alacağını anlayarak irkildi. Fausta:

— “Allahâısmarladık Mösyö lö Dük! Fakat siz gitmeden önce, bugün tâkip edilen adamın ne olduğunu da öğrenmek isterdim...”

— “Pardaıllan'ın mı?..”

— “Evet, Pardaıllan'ın!..”

Guise:

— “Öldü!” Dedi.

Fausta sararmadı ve içinde herhangi bir heyecan uyandığını hiçbir hâliyle göstermedi:

— “O adam cezasını buldu!” Dedi.

Guise kapıdan çıkıyor ve adamlarına, atını yanıştırmalarını işaret ediyordu ki Fausta, aynı sâdelikle ilâve etti:

— “Hem, daha fazla cezaya da müstahaktı. Çünkü bugün gözlerimin önünde, zavallı ve suçsuz bir kızcağıza bir hançer saplayarak onu öldürdü... Şarkıcı bir kız!.. Çingene!.. Adı da Violetta imiş galiba!..”

Ve kapı bu saniyede kapandı! Şimdi demir kanat bu iki insanı: Fausta ile Guise’yi birbirlerinden ayırıyordu. Fakat eğer birbirlerini görebilselerdi, ikisi de karşısındakinin hâline acırdı.

— “Pardaillan ölmüş!”

— “Ölmüş! Violetta ölmüş!”

Bu iki acı düşünce, ikisinin de kalplerini sızlattı ve Fausta, kendisi istediği hâlde bu ölüm haberi altında ezilmiş gibi sallanarak yatak odasına doğrulurken, Dük de beynine bir yıldırım inmişçesine evin önünde durakaldı. Birden kolunu birisi dürttü:

— “Monsenyör!”

Guise’nin hançeresinde bir hıçkırık boğuldu. Başını kaldırdı ve muhafızlarının yaklaşmış olduklarını gördü. Hiçbir şey söylemeden kafilenin başına geçti ve Guise, konağına yöneldi. Dairesine ulaştığı zaman Maineville’ye:

— “Pardaillan’ın leşini buldular mı?” Diye sordu.

— “Hayır Monsenyör...”

Dük garip bir sesle:

— “Bulunmazsa bulunmasın!” Dedi.

Ve çalışacağını söyleyerek odasına kapandı. Fakat ertesi sabah uşağı, odaya girdiği zaman efendisinin bütün gece yatmamış olduğunu anladı, yüzünün renksizliği ve gözlerinin kızarıklığı farkedilmeyecek gibi değildi.

MEKTUP

Dük bütün geceyi, dirseklerini masaya dayalı ve başını ellerine almış bir hâlde geçirmişti. Uşağın gürültüsüyle bu uzun dalgınlıktan sıyrıldı ve güneşin bir hayli yükselmiş olduğunu gördü. Ayağa kalktı ve gözleri, bir hayale dikili:

«Allahausmarladık Violetta!» Dedi. «Artık bütün gençlik ve aşk duyguları benim için mahvoldu. Bundan böyle emellerime hizmetten başka bir şey düşünmeyeceğim. Artık âşık Guise yok, bundan böyle muzaffer komutan Guise, Fransa Kralı Guise var!.. Mademki yükselmek için cesetlere basmak lâzımmış, şu hâlde biz de Valois'in ölümünü hazırlayarak önümüzdeki parlak ve zafer dolu yola girelim...»

Odasının kapısını açtırarak, içeriye giren maiyetine sert bir sesle emir verdi:

— “Efendiler, Majeste kral millet vekillerini Blois’e çağırdı. Bütün halk sınıflarının temsilcileri oraya gitti. Hattâ belki konuşmalara bile başlanmıştı. Artık bizim de yerimiz Paris değil, Blois’dir. Belki orada önemli ve büyük olaylarla karşılaşacağız. Haydi efendiler, hazırlanınız... Bir saate kadar hareket ediyoruz!..”

Odadakiler çıkınca Düik de Guise, masasının başına oturarak bir mektup karaladı:

«Madam,

Saydığınız delillere tamamen inandım ve hemen harekete geçmek lüzumunu hissettim. Blois’e git-

mek için bir hafta veya bir gün beklemeyeceğim... Şimdi hareket ediyor ve sizi orada bekliyorum! Orada bildiğiniz adamın öldürülmesi ve yine bildiğiniz iki kudretin birleştirilmesine çalışacağım...

Henri... Şimdilik Dük de Guise.»

Guise, mektubunu bitirince başını kaldırdı ve Maurevert'in orada bulunduğunu gördü:

— “Vaay! Sen burada mıydın?” Diye sordu.

Maurevert yerlere kadar eğildi:

— “Öyle buyurmamış mıydınız? Üstüme aldığım görevleri bitirdikten sonra konağınıza dönecek ve artık hep yanınızda kalacak değil miydim?”

Guise başını eğdi ve içinden şöyle düşündü: «Çünkü seni kıskanıyor ve hiç gözümün önünden ayırmak istemiyordum!» Sonra gözlerini Maurevert'e dikerek:

— “Artık öyle yapmana lüzum kalmadı. Bundan böyle serbestsin dostum!” Dedi. “Hem, neden olduğunu biliyor musun? Seni neden Blois'e gönderdiğimi biliyor musun?”

— “Pek iyi bilmiyorum ama herhâlde Blois'in Montmartre manastırından epeyce uzak olmasından ileri gelse gerek... Öyle değil mi Monsenyör?”

Guise sarardı. Derin derin içini çekti ve:

— “Doğru!” Diye cevap verdi. “Fakat artık senden şüphelenmeme sebep kalmadı. Tekrar ediyorum serbestsin!”

— “Monsenyörün itimadını yeniden kazandığıma çok memnunum efendim!”

— “Ama sana, neden olduğunu hâlâ söylemedim... Artık senden şüphelenmememin ve seni Montmartre manastırına girip çıkmakta serbest bırakmamın sebebi, onun orada bulunmadığını iyice bilmemdir Maurevert!”

Maurevert'in yüzünde, Guise'nin umduğu keder yerine hayret eseri belirdi:

— “Zannederim Monsenyör, küçük şarkıcı kızdan bahsediyorlar...”

— “Evet Maurevert!.. Artık o öldü!..”

Maurevert tamamen şaşalamış bir hâlde:

— “Yok canım?!” Dedi.

— “Senin hakkında büyük bir haksızlıkta bulunmuşum Maurevert, şimdi onu tâmir ediyorum.”

— “Monsenyör büyük lûtuf gösteriyorlar... Demek o çingene kızı...”

Guise ağlamamaya çalışarak:

— “Ölmüş!” Dedi. “O Pardaillan olacak mel'un, eliyle öldürmüş zavallıyı!..”

— “Nasıl olur?..”

— “Fakat Tanrıya şükürler olsun, o da cezasını buldu. Leşini balıklar yiyecek. Halbuki ben onu böyle öldürmek istemiyordum. Doğrusu bu, onun gibi bir adam için pek ucuz bir ölüm oldu!”

Maurevert homurdandı:

— “Acaba öldü mü?”

— “Nasıl, acaba?”

— “Öyle ya... O kadar araştırıldığı hâlde ölüsü bulunamadı ya... Ondan söylüyorum... Zaten cesedini gözlerimle görmedikçe ve ellerimle gömmedikçe onun yine hiç istenmedik bir zamanda ortaya çıkacağından eminim Monsenyör!..”

— “Eğer bu dediğin doğru çıkarsa sana yüzbin lira veririm!..”

— “Benim param olmuş olsaydı ikiyüzbin verirdim. Ne çâre ki yok... Monsenyör vaadetmişlerdi ama...”

— “Sabret! Yakında o parayı da vereceğim!”

— “Düşüncemde aldanmış olursam bütün o parayı bağışlarım Monsenyör!”

— “Demek bu adamdan bu kadar korkuyorsun haa?.. Neyse, şimdi bu konuyu bırakalım... Al şu mektubu!”

Maurevert, Guise'nin kapatmış olduğu mektubu aldı. Yalnız:

— “Çabuk Fausta'nın konağına götür! Sakın elinden düşüreyim deme ha!” Dedi.

— “İşte, mektubu koynuma koyuyorum Monsenyör!.. Şimdi atıma atlarım, bir çeyrek sonra mektup yerine varır!..”

Dük başıyla beğendiğini işaret etti. Maurevert'in birkaç dakika sonra ata binip uzaklaştığını görünce, vaktiyle Roma İmparatoru Caesar'ın dediği gibi:

«Zarı attık!» Dedi.

Maurevert konaktan uzaklaşıp da, görünmeyeceği bir yere ulaşıncaya, hayvanını yavaşlattı. Gözlerinden kin ve intikam kıvılcımları saçılıyordu. Kendi kendine söylendi: «Sersem! Bana tekrar itimat ediyormuş... Pek lâzımdı... Sanki ben, onun bana yaptığı hakareti unutacağım? Ah, Pardaillan'ın öldüğüne inanabilsem... O zaman sen benim yüzümü bile göremezdin Dük hazretleri... Yahut da bana yaptığın hakareti sana geri verinceye kadar ortadan kaybolurdum... Ben de garip düşünmeye başladım ya... Dük de Guise'ye de mi saldıracağım? Haydi Maurevert, aklını başına topla!»

Maurevert homurdana homurdana Fausta'nın konağına değil, kendi evine gidiyordu. Hayvanını ahıra yerleştirdikten sonra odasına çıktı. Perdeleri indirdi. Kapıyı iki defa kilitleyerek anahtarları üstünde bıraktıktan başka anahtar deliğinden kimse gözetleyemesin diye anahtara bir de havlu astı. Son-

ra koynundan çıkardığı mektubu elinde evirdi çevirdi. Eline ince bir cımbız, keskin ağızlı bir de bıçak alarak garip bir işe koyuldu. Anlaşılan bu işin yabancısı değildi. Çünkü elleri, pek alışkan görünüyordu. Nitekim, beş dakikada mektubun üstündeki mührü bozmadan zarfı açtı.

Maurevert, içindeki yazıyı yercesine, belki yirmi defa okudu. Önce anlayamamış olacak ki üzülür gibi göründü. Sonra yavaş yavaş yüzü güldü. Mektupta yazılı olanları kavramıştı. Bundan sonra yeni bir işe daha girişerek mektubu birbiri ardı sıra birkaç kere kopya etmeye başladı. Nihayet bir kopyanın aslına tamamen benzediğini aklı kesince asıl mektuptaki mührü çıkararak, sahteye yapıştırdı. Sahte mektubu katlayıp zarfa yerleştirdi ve:

«İşte Fausta'nın alacağı mektup!» Dedi.

Sonra yüzünde hain bir gülümseme gezinirken asıl mektuba baktı:

«Bu da Fransa Kralına gidecek!» Diye söylendi.

Asıl mektubu, ceketinin gizli bir cebine yerleştirdi. Sahte mektubu eline aldı, atına atlayıp dosdoğru Fausta'nın sarayına yollandı... Birkaç dakika sonra mektup Fausta'nın eline varmıştı.

Maurevert, Guise'nin konağına döndüğü zaman, Dük de Guise'yle ailesinin ve maiyetindekilerin iki saat önce yola çıkmış olduklarını öğrendi. Atını mahmuzlayınca, dörtnala kaldırdı ve hayvanını, karnı yerde sürünürcesine koşturarak, Guise kafilesinin son sıralarına karıştı.

Yolda gittikçe Dük de Guise'ye yaklaşarak, nihayet bir mola yerinde kendisine ulaştı ve:

— “Oldu bitti Monsenyör!” Dedi.

Yirmibirinci Bölüm

DUNKERQUE YOLU

Fausta'yla Guise salondan çıkınca, Pardailan duyduklarının etkisi altında şaşalamış kalmıştı: «*Bu kadının mayasına bu kadar kötülük karışmış olması ne yazık!*» Diye düşünüyordu. «*Cesur, yüksek düşünceli, geniş emeller, parlak bir güzellik, gerçekten büyük kraliçelere yaraşacak her türlü haslete sahip... Yalnız insanlara şükran borcunu çok tuhaf ödüyor... Kendisini Papa Sixte-Quint'in elinden kurtaralı birkaç saat olmadan hemen arkasından Guise'yi peşime saldırttı.*»

Bu sırada Fausta da tekrar taht salonuna giriyordu. Şövalye:

«*Şimdi bana yaptıklarının hesabını sormak için*

meydana çıkmak zamanı geldi...» Diye mırıldandı. Sonra Fausta'ya dikkatle baktı: «*Ama o ne? Ağlıyor mu yoksa? Neden peki? Niçin ağlıyor?..»*

Gerçekten de, Fausta kendisini bir koltuğa salıvermiş, yüziünü iki avucuna almış hüngür hüngür ağlıyordu. Pardaillan garip bir hissin tesiriyle ilerlemeye karar vermişken, birdenbire Fausta'nın doğrulduğunu, birtakım düşünceleri kafasından kovmak istermiş gibi başını salladığını ve nihayet eliyle bir çana vurarak bir uşak çağırdığını görünce durdu. Uşağın gelmesi çok sürmedi. Fausta'dan biraz ötede durdu. Kadın, eline kâğıt kalem almış, çabuk çabuk bir şeyler yazıyordu. Önemli şeyler yazıyor olacaktı. Zaman zaman duruyor, düşünüyor, tekrar yazmaya koyuluyordu. Mektup oldukça uzun sürdü. Uşak da orada bir saat kadar bekledi. Nihayet yazısı bitince uşağa döndü:

— “Kont nerede?” Diye sordu.

— “Saint-Dénis türbesinin yakınında... Memur olduğu yerde duruyor...”

— “Bu mektubu ona götür! Yarın sabah saat sekizde yola koyulsun ve doğru Dunkerque'ye giderek bu mektubu Alexandre Farnèse'ye versin! Döndüğü zaman beni burada bulamazsa Blois'e gelmesini, kendisine tembih et!..”

Uşak hemen çekildi. Pardaillan kendi kendine söylendi:

«Mükemmel! Bu mektup mutlaka Alexandre Farnèse'ye; Dük de Guise'nin Avrupa, Afrika ve daha bilmem ne imparatorluğunu kurabilmesi için Fransa'ya girmesini emrediyor... Bize de yol göründü öyleyse!..» Diye söylendi.

Fausta oturduğu yerden kalkmış, odadan çıkmıştı. Birkaç dakika sonra başka bir uşak gelerek mum-

ları söndürdü. Pardaillan, artık binada hiç ses duymaz olunca, herkesin uykuya daldığını anladı. Hançeri elinde, işi tesadüfe bırakarak yürümeye başladı. Gayet ihtiyatla gidiyor, yolunu tâyine çalışıyordu. Yarım saat geçtikten sonra geniş bir yere ulaştı. Küçük bir fener, burayı ışılandırıyor. Şövalye, buranın, konağın antresi olduğunu hemen anladı. Gece-gündüz burada nöbet bekleyen iki adam, herhâlde Rovenni'nin ayarttıklarından olacaktı. Çünkü yok olmuşlardı. Kapı ne kadar sağlamısa, kilidi de o kadar çürüktü. En ufak bir gürültü bile çıkarmadan açıldı. Şövalye, kanadı çarpıp örtmedi. Kapıyı hafif aralık bırakmayı tercih etti. Kimsede şüphe uyandırmak istemiyordu. Sokağa çıkınca bir memnunluk nefesi aldı ve doğrudan Saint-Denis sokağına, yâni Devinière istikametine yürüdü. Yolda kimseye rastlamadan oraya vardı. Hanın kapısı kapalıydı, fakat Şövalye kendine has bir işaretle çalınca, on dakika geçmeden açıldı. Kapıyı açan, gözlerinden uykuyu akan bir hizmetçi kızdı. Şövalye aklıktan ölüyordu:

— “Yemek!” Dedi.

Kızcağız afalladı:

— “Mösyö le Şövalye, ben de uykusuzluktan ölüyorum...”

Yalan söylemiyordu. Pardaillan güldü:

— “Haydi git yat kızım! Benim yatağım hazır mı?” Diye sordu.

— “İçine girip yorganı başınıza çekmekten başka bir zahmetiniz olmayacak efendim!”

— “Mükemmel! Şimdi bana bak... Yarın sabah saat altıda beni uyandırabilir misin?”

— “Elbette! Ben sabahları saat beşte kalkarım...”

— “Ha şöyle!.. Haydi şimdi git yat! Lâkin unutmam

unutup da beni saat altıda uyandırmamazlık etme! Hem seni Madam Huguette'ye şikâyet eder işinden attırırım... Hem de saçlarını dibinden keserim! Sevgilin varsa seni sonra beğenmez yoksa..."

Genç kız gülmeye başladı:

— "Sevgilim var efendim... Fakat merak etmeyin... Biz sizin burada ne kadar önemli bir misafir olduğunuzu biliriz. Siz burada Madam Huguette'den daha önemlisiniz!.. Buranın efendisi sizsiniz efendim!"

Zeki genç kız, Pardaillan'ı gösterdiği sertliğe pişman bırakıp çekilmişti. Şövalye kendi kendine kalınca:

«Hele şu yezidin ettiği lâflara bak!» Dedi. *«San ki beni Huguette'nin kocası yaptı, çıktı... Açlıktan, susuzluktan da gebereceğim hani...»*

Mutfağa girip iki mum yaktı. Kılıcını, ceketini ve zırhını çıkardı. Sonra hanın her köşesini tanıyanlara mahsus bir kolaylıkla şarap mahzenine inerek iki şişeyle dışarı çıktı. Sonra odunluktan bir kucak odun getirdi, ocağa koyup ateşledi.

Gözleri gülüyordu: *«Şu Dük de Guise'yle Fausta, Bussi-Leclerc, Maineville ve beni yakalamak için kocca bir ordu ayaklandıran daha kim varsa hepsi, şimdi benim şurada omlet pişirmek için ateş yaktığımı görseler, acaba ne derlerdi? Ne diyecekler, şüphesiz kahkahalardan kırılırlardı. Böyle usta aşçular gibi yemek pişirişim komik değil de nedir?..»* Diye düşündü.

Pardaillan, elinde tava, kahkahayı basıyordu... Tam bu sırada arkasından başka bir kahkaha daha çınladı. Pardaillan kılıcına saldıracak olduysa da hemen yine sâkinleşti. Arkadan gelen sesi tanımıştı. Bu, pürüzsüz, âhenkli ve tatlı bir sestti:

Huguette mutfağın kapısında durmuş, kalıkalılarla gülüyor, Pardaillan'ın aşçılığını seyrediyordu. Koşup Pardaillan'ın elinden tavayı aldıktan sonra:

— “Şu Gillette'yi yarın kovacağım!” Dedi.

Pardaillan atıldı:

— “Aman iki gözüm... Asıl kovulacak benim... Çünkü ona, yatma iznini ben verdim. Uykulaya uykulaya omleti yakmasından korktum da ondan... Hele bırakın, pişireyim de bakın ne lezzetli olacak?”

Huguette:

— “Oturun!” Dedi. “Burada benim sözüm geçer!..”

Ufak bir masayı ocağın yanına yanaştırdı. Üzerine bir yemek takımı koydu. Birkaç dakika sonra Pardaillan, yirmi yaş iştahıyla omlete hücum ediyor ve Huguette'nin doldurduğu kadehi boşaltıyordu. Böylece karnını mükemmel bir surette doyurdu.

Huguette, kendisine mes'ut gözleriyle bakıyordu. Genç kadının bakışlarında bir kız kardeş tavrı yoktu. Bilâkis, seven bir kadın hâli vardı. Huguette vaktiyle nasıl olduysa Pardaillan'a olan sevgisini zayıf bir ânında itiraf etmiş, lâkin aradan geçen zaman içinde tekrar sâkinleşmiş, sevgisinin imkânsız olduğuna inanmış gibi bir hâl takınmıştı. Zaten fazla bir şey de istemiyordu. Şövalye, handa yerleşmeli ve kendisi de ona bir çocuğa bakar gibi bakmalı, onu sâkin ve mes'ut görmeliydi... Başka arzusu yoktu ama, zaman zaman hayal kurmaz da değildi... Kimhilir, belki de Şövalye bir gün yüreğinde taşıdığı o sevgiden kurtulurdu... Huguette, o sevgiden başka bir engel tanımıyordu. Çünkü kendisinin bir hancı kadın oluşunun hiç önemi olmadığını, Pardaillan ona karşı gösterdiği nezaket ve kibarlıkla kâfi derecede anlatmıştı. Yalnız şimdilik

Huguette'nin sevgisi, şefkat şeklinde görünüyordu. Pardaillan birdenbire:

— “Sevgili Huguette, sizin han, benim için, yüzünde bir cennettir,” Dedi. “Artık şu serseri hayattan usanmaya başladım biliyor musunuz?”

Huguette içini çekti:

— “Ah Mösyö le Şövalye... Keşke bu söyledikleriniz doğru olsaydı...”

— “Sâhi söylüyorum Huguette... Artık Allahın günü at üstünde dağ bayır gezmekten, sabahleyin kalkınca, akşam nereye konacağımı bilmemekten bıktım... Yoruluyorum Huguette, yoruluyorum!”

Huguette, sevincin verdiği heyecanla atıldı:

— “Demek başka yerlerde rahat edemiyorsunuz öyle mi? Peki burada, bu handa neden kalmıyorsunuz? Herhalde size karşı canınızı sıkacak bir şey de yapmış değilim... Burada ne diye kalmıyorsunuz? En güzel yemeklerimiz ve en nefis şaraplarımız sizin emrinize hazır duruyor... Kışın, güzel bir ateş karşısında dinlenmek, kar fırtınalarına göğüs germekten daha iyi değil midir? Siz, maceralarınızı anlatırsınız, ben de onları dinledikçe atınızın sağrısında gezmiş gibi hepsini sizinle birlikte yaşamış olurum...”

— “Ah Huguette, o kadar tatlı anlatıyorsunuz ki, karnımı doyurduğum hâlde ağzım sulanıyor...”

— “Şövalye, eğer sâhi söylüyorsanız, emellerimi hakikat hâline getiriyorsunuz demektir!.. Bilmem size bunu tekrarlamaya lüzum var mı?”

Şövalye yavaşça:

— “Bilirim!” Dedi. “Siz sadece, mükemmel bir ev sahibesi değil, aynı zamanda müşfik bir yürek sahibesi, şirin bir kadınsınızdır da... Hem de şairsiniz iki gözüm... Bunu biliyor muydunuz?”

— “Ben mi?”

— “Siz ya! Bana öyle mükemmel bir aile hayatı çizdiniz ki, benim gibi ihtiyar bir kurdu bile yumuşatıp ağlatabilir... Vallahi yarın sabah ata istemeye istemeye bineceğim Huguette!”

Huguette'nin rengi uçtu ve gözlerini yere indirerek:

— “Yarın sabah ha?” Dedi.

— “Ya... Yarın sabah saat yedide Saint-Denis'te bulunmam lâzım... Eski krallarımızın yattığı türbeyi ziyaret edeceğim de...”

Müşfik, güzel gözleri yaşla dolan Huguette:

— “Gördünüz ya Mösyö le Şövalye! Beni yine aldatınız...” Dedi. “Bana ümit veriyor, sonra yine kaçıyorsunuz... Ne fena şey! Bakın yine kırlara gidiyorsunuz işte!”

— “Doğru yavrum... Doğru söylüyorsunuz! Fakat beni dinleyin! Şerefim ve başka sebepler uğruna böyle yapmaya mecburum... Hesabı görülecek eski bir borç var... Tekrar kırlara gitmek zorundayım... Fakat bu defaki gidişimin kısa süreceğini umuyorum. Eğer oradan dönebilirim, dinlenmek ihtiyacını hissedersen, girişeceğim işten sonra hâlâ yine ayakta kalmışsam, Devinière'den başka bir yerde yerleşmeyeceğime söz veririm... Siz de bilirsiniz ya...”

Ve sesini daha çok tatlılaştırarak ilâve etti:

— “Dünyada sevdiğim ne varsa, hepsi sizsiniz Huguette, siz benim geçmişim, gençliğimsiniz... Babam burada yaşadı. Burada ben... Bakın çizdiğiniz tablo beni ne kadar coşturdu görüyor musunuz? Halbuki yarın sabah saat altıda da muhakkak ayakta bulunmam lâzım...”

Huguette kederliydi:

— “Geceniz hayırlı olsun!” Dedi.

— “Sizin de sevgili Huguette.”

Pardaillan birkaç dakika sonra yattı. Huguette’yi düşünüyor ve ertesi günü altıda uyandırılacağından, atına yem verilmiş, kılıcını temizlenmiş ve elbiselelerini hazırlanmış bulacağından emin bulunuyordu. Rahat bir uykuya daldı.

Sabahleyin tam altıda hizmetçi kız Pardaillan’ı uyandırdı. Şövalye hemen atının eyerini kapattı. Gemini taktı. Sonra da bir dilim börek ve yarım şişe şarapla bir kahvaltı ederek oradan ayrıldı. Huguette’ye vedâ ederken, ömrünün geri kalan kısmını Devinière’de geçireceğini vaadedip duruyordu. Kadın, Şövalye gözden kayboluncaya kadar arkasından baktı ve hana girerken söylendi: «*Acaba onu bir daha görebilecek miyim?*»

Pardaillan, saat yediyi az geçse, Saint-Dénis türbesinin önünde durmuş, beygirini orada bulunan bir halkaya bağladıktan sonra kimsenin dikkatine çarpmamak için bir meyhaneye giderek yolu gözetlemeye koyulmuştu.

Saat tam yedi buçukta, Paris’ten gelen bir atlı gördü. Bu atlının sırtında bir seyahat elbisesi vardı ve tavırları da kendisinin iyi bir aileden olduğunu gösteriyordu. Şövalye, adamı tanımakta gecikmedi. Bu, dün akşam Fausta’nın uzun bir mektup yazıp teslim ettiği uşaktı.

Atlı, tıpkı Pardaillan gibi durdu. Meyhaneden yüz adım kadar ötede atından inerek civardaki evlerden birine girdi ve yarım saat kadar orada kaldı. Sonra tekrar çıkarak atına atlayıp Paris’e döndü. Şövalye:

«*Güzel!*» Dedi. «*Mektubu postacıya verdiler... Şimdi postacıyı bekleyelim bakalım!*»

Atlının Paris'ten dönüşünden on dakika kadar sonra evin ahır kapısı açıldı, bir süvari görüldü. Yavaş yavaş, Dammartin istikametine yöneldi. Adam, meyhanenin önünden geçtikten sonra, Pardailan da dışarıya çıkıp atına atladı, uzaktan uzağa süvarinin peşine düştü: «*Bu herhalde Fausta'nın Kont dediği adam olacak...*» Diye düşünüyordu. «*Acaba ne kontu? Adını öğrensem hiç de fena olmazdı ya...*»

Atlı, gitgide hızlanıyordu. Şövalye de aradaki mesafeyi bozmayarak hızlanmıştı.

Fakat bir süre sonra adam, peşinden birisinin geldiğini hissetti. Beygirini mahmuzlayıp hızlanacağı yerde bilâkis duruverdi. Pardailan da durdu. Adam atını dörtnala kaldırdınca, Şövalye de aynı şeyi yaptı. Fakat Şövalye'nin bu hareketleri, Fausta'nın postacısına, tâkip olunduğunu anlatmamasına imkân yoktu. Herhalde Pardailan'dan yakayı sıyırmak için bir plân tasarlayacaktı. Dammartin'de durmayarak tâ Senlis'e kadar yol aldı ve «*Bacchus fıçısı*» adlı hanın önünde durdu.

Fausta'nın postacısı yemeğini, hanın büyük lokanta salonunda yedi. Pardailan da aynı salonda karnını doyurdu. Sonra adam, sabahın saat sekizine kadar uyandırılmamasını tembih edip yattı. Pardailan, kendi kendine:

«*Eğer saat beşte yatağından kalkmazsa asılmaya razıyım!*» Diye söylendi.

O da atının saat beşte hazırlanmasını tembih ederek yatağına çekildi. Uyumadan önce düşündü. Ne yapmak istiyordu? Farnèse'ye teslim edilecek mektubu ele geçirmek istediğini düşündü. Bu mektubu ele geçirmek için en kolay yol postacıyı düelloya kışkırtarak öldürmektir. Fakat Pardailan, daha ismi-

ni bile bilmediği bir adamı öldürecek tıynetle değil-
di. O hâlde mektubu nasıl elde edecekti?

«Adam sen de, elbette bir yolunu bulurum!» Diye düşünüyordu. «Kendisine yanaşır, selâmlar ve Mös-yö, lûtfen General Farnèse'ye götürdüğünüz mektu-bu bana verir misiniz? Derim. Bu dostluğu benden esirgemezseniz size ömrümün sonuna kadar borçlu kalırım; derim. Artık bu sözlere de ters cevap ve-recek değil ya!»

Bulduğu bu çâreye memnun olarak uyudu. Saba-hın saat beşinde uyandırıldığı vakit, hemen yatağın-dan fırladı. Giyinmeden önce pencereyi açtı. Bir yandan giyinirken, bir yandan da sokağı gözetledi:

«Neredeyse dışarı çıkar! Eminim!» Diyordu.

Giyineli bir hayli olduğu hâlde, adam bir türlü görünürlerde yoktu. Pardaillan:

«Acaba sâhiden saat sekizde mi kalkacak?» Diye düşündü.

Fakat saat yedi olup da süvari hâlâ görünmeyin-ce, Şövalye daha fazla sabredemeyerek hancıyı ça-ğırıldı:

— “Sakin şu asîlzâdeyi saat sekizde uyandıрма-yı unutmayın!” Diye tembih etti.

— “Hangi asîlzâdeyi efendim?”

— “Canım akşam benimle beraber buraya inen birisi vardı ya... Yolda yalnız canım sıkılıyor da kendisiyle ahbaplık edeyim diyorum... Pek kibar bir adanı çünkü.”

— “Vah vah Mös-yö! Cidden pek üzüldüm...”

— “Neden?..”

— “Eminim ki o da, duysaydı pek müteessir olurdu?”

— “Niçin canım?”

— “Kendisi sabahın saat üçünde yola çıktı da ondan diyorum efendim...”

Pardaillan, dilinin ucuna kadar gelen küfürü, zor zaptetti. Saat beşten beri hazır duran beygirine atlamasıyla Amiens istikametine, dörtnala saldırması bir oldu. Hem atını doludizgin sürüyor, hem de:

«*Şu kurnaz yüzlere inan da gör işte!*» Diyordu. «*Bir de ben, mektubu ele geçirmek için nâzik bir yol seçeyim, diyordum... Benim o nezaketime nasıl kabaca karşı geliyorlar bak işte!.. Galiba aramız bozulacak postacı efendi!..*»

Hayvan, rüzgâr gibi gidiyordu. Fakat hep aynı hızla yolculuk yapmasının imkânı yoktu. Altındaki atı çatlatmak hiç işine gelmezdi. Hem beygirini se-verdi, hem de yeni bir beygir alacak parası yoktu. O hâlde süvariye yetişmek için yapılacak şey, kestirme yoldan Dunkerque'ye ulaşmak olacaktı. Lâkin Montdidier'de hayvanını dinlendirmek için durduğu sırada, girdiği lokantada, peşine düştüğü süvarinin aynı lokantada yemek yiyerek az önce yola çıkmış olduğunu öğrendi. Bu hesapça, adam kendisinden ancak yarım saat ötede olacaktı. Şövalye:

«*Şimdi onun bana oynadığı oyuna karşılık bir oyun da benim ona oynamanın zamanı geldi,*» diye söylendi.

On dakika sonra atına atlamış, beygirin çatlama-sı ihtimalini düşünmeden müthiş bir hızla sürmeye başlamıştı:

«*Yaa,*» Diyordu, «*Fausta'nın Kont dediği adam, benden önce Amiens'e varır, yahut da o şehre girmeden ben onu enselerim... Bir yakalarsam, bir daha zor kurtulur... Fakat şehirden önce yakalayamazsam, şehrin içinde gürültü çıkarmak doğru olmaz... O zaman şehre girer, öbür ucunda kendisini bekler, o çıkınca yine ele geçiririm...*»

Bir tepeye vardı. Öteki yamaca bakınca, bir ot arabasından başka bir şey göremedi. İnip arabanın yanına vardı ve arabacıdan, bir çeyrek saat kadar önce bir atlının geçtiğini haber aldı. Pardaillan, atının son gayretini de harcamaya karar vererek tekrar dörtnala kalktıysa da az ötede Amiens şehrinin damlarını görünce Fausta'nın postacısını şehirden evvel yakalayamayacağına aklı keserek yavaşlamaya mecbur kaldı:

«Öyleyse şehrin içindedir...» Diyordu.

Akşam olmuştu. Şimdi beygirini yavaşlatmıştı. Amiens'e girmeden, şehrin etrafını dolanacaktı.

«Ya!» Diye söyleniyordu. «İki gözüm Kont hazretleri... Şehrin ağzında bir otel tut... Pencereye otur... Gireni, çıkanı gözetle... Bu sefer yan basmam azizim!..»

Düşündüğüne göre, atlının, şehrin giriş kapısına yakın bir binada, pencerenin ardında, yolu gözetler bir hâlde olduğundan şüphesi yoktu. Şimdi o da ona mükemmel bir oyun oynamalıydı ki Kont hazretleri de görsündü bakalım, oyun nasıl olurmuş! Şövalye bıyık altından kıs kıs gülüyordu.

Böylece şehrin çevresini dolaşarak kuzey kapısına, yâni Doullens ve Saint-Paul yolu üstündeki kapıya vardı. Sonra da yavaş yavaş yoluna devam edip Villier kasabasına ulaştı. Hava, iyiden iyiye kararıştı. Caddenin kenarında büyükçe bir han vardı. Amiens'den gelen ve Saint-Paul'e giden bir atlının, bu hanın önünden geçmemesine imkân yoktu.

Şövalye atından indikten sonra hayvanı ahıra gönderdi. Önüne yem koydurttu ve atın terinin iyice kurduğunu gördükten sonra açlığını hissetti. Karnını doyurduktan sonra da dinlenme ihtiyacını hissetti. Halbuki bütün gece yolu göz hapsinde bulundurmaya mecburdu.

Zaten tuttuğu oda da yol üstündeydi. Temiz yatağa iştahlı iştahlı baktı. Dalgın dalgın bir hâl çaresi arayarak başını kaşdı. Birdenbire kendisini odaya götürmüş olan garsona:

— “Hazret iki ekü kazanmak ister misin?” Diye sordu.

Adam, gözlerini faltaşı gibi açtı; iki ekü! Dört ayda bile bu kadar kazanamazdı:

— “İki ekü mü?” Diye âdeta kulaklarına inanamayarak sordu.

— “Evet, herbiri altışar liralık iki ekü...”

Şövalye, cebinden çıkardığı iki gümüş eküyü birbirine çarpıyordu. Bu tatlı ses, adamı yumuşattı:

— “Emriniz nedir?”

— “İşin bitti sanırım! Lokantada kimse kalmadı.”

— “Ahır kapısını kapatacağım, ondan sonra başka işim yok...”

— “Haydi git, o işi bitir de gel!..”

Köy delikanlısı on dakikada dönmüştü. Parda-illan’a:

— “Buyurun!” Diyordu.

— “Yapacağın iş şudur oğlum... Bu geceyi, şu odada, pencerenin yanına koyacağım iskemlede geçirirsen iki eküyü alırsın... Fakat iş bu kadar değil... Bütün gece sokağa bakarak gönlünü eğlendirirsin! Saat kaçta olursa olsun bir binicinin geçtiğini görürsen hemen beni uyandırırısın... Bilhassa Amiens’den gelip Doullens’e giden süvarileri hiç kaçırmazsın...”

— “Anladım... Birini bekliyorsunuz ve bu adamın geceleyin, sizin haberiniz olmadan geçmesini istemiyorsunuz!” Diye garson bilgiç bilgiç söylendi.

Pardaillan:

— “Hay yaşayasın!” Dedi. “İki gözüm, sana iki ekü yerine üç ekü vereceğim. Biri zahmetin için, ikincisi hizmetini ödemek için, üçüncüsü de gösterdiğin şu feraset için...”

Köylü yerlere kadar eğildi. Sonra pencerenin yanındaki iskemleye gidip oturdu ve:

— “Hiç merak etmeyin, yarın sabaha kadar, sizin haberiniz olmadan bu pencerenin önünden bir tek süvari geçemez... Siz rahat rahat uyuyun asîl-zâdem!” Dedi.

Pardaillan, tabancasını yatağın yanındaki masanın üstüne koydu. Memnunlukla ferah bir nefes alarak elbisesiyle yatağın üstüne uzandı. Bir dakikada uyuyuverdi.

Köylü, bütün gece sokaktan kuş uçurtmadı. Şafak atarken Şövalye’yi uyandırdı. Pardaillan kalkınca:

— “Kimse geçmedi mi?” Diye sorarken delikanlıya, vaadettiği üç eküyü uzattı: Adam:

— “Birkaç arabadan başka bir şey geçmedi efendim!” Dedi.

— “Güzel! Haydi bakalım şimdi bana, tâ Paris’ten beri nâmını duyduğum o güzel poğaçalarınızdan bir tane getir, ama bir şişe şarabı da beraber getirmeyi unutma!..”

Pardaillan pencere önünde kahvaltısını yaptı. Picard adlı garsona’ da bir bardak şarap ikram edince, köylü o kadar memnun oldu ki ekülerden fazla şaraba sevindiğine hiç şüphe yoktu.

Hava iyice ağarmıştı. Şövalye hayvanını eğerttirerek beklemeye başladı.

Saat sekize doğru, yolun ağzında bir atlı belirdi. Onu görünce Pardaillan’ın yüzü güldü. Fausta’nın, Alexandre Farnèse’ye gönderdiği mektubu getiren

adam bu idi. Şövalye'nin oynadığı oyun, şahiden pek mükemmel olmuştu.

Adam, atını pek hızlı sürmüyordu. Pardaillan, süvarinin epeyce uzaklaşmasına fırsat verdikten sonra atına atladı ve artık tâkip ettiği adamın gözüne çarpmamaya dikkat etti. İlk günü bunu başarmadı değil... Lâkin ikinci günü, ister istemez herife görünmüş olacak ki süvarinin birdenbire Calais yoluna saptığını gördü. Şövalye artık kararını vermişti. Ne olursa olsun bu mektubu eline geçirecekti. Mademki nezaketle muamele etmek düşüncesi sökmüyordu, o hâlde iş kılıca kalacaktı.

O, bunları düşünürken adam da doludizgin gidiyordu. Pardaillan da atını süratliye kaldırdı. Böylece öğleye doğru, Calais şehrine yakınladılar. Fakat adam şehre girmedi, solda bıraktı ve kıyıyı tâkip eden yoldan, yıldırım hızıyla ilerlemeye başladı. Pardaillan adamı bu sefer elinden kaçırmamaya kararlıydı. Onun için, süvari ne kadar hızlı giderse, o daha hızlı gitmeye çalışıyordu. Nitekim aralarındaki mesafeyi gittikçe azaltmaktan da geri kalmıyordu. Bu mesafe epeyce daralmıştı ki süvari birdenbire durdu ve elinde tabanca, Pardaillan'ı bekledi. Şövalye bu durumu görünce atını daha çok hızlandırarak çabucak tabancalı süvariye yanaştı. Birkaç adım kala durduktan sonra şapkasını çıkardı. Gülmseyerek bekledi.

Fausta'nın postacısı, Şövalye'nin bu hâline şaşırılmıştı. Bu kadar nazikâne yanaşan bir insanı kurşunla karşılamak doğru muydu? Elbette hayır... Zaten tabancanın namlusunun ağzından beş adım ötede ne korkuyor, ne kendini müdafaaya kalkışıyor, sadece durup gülümsüyordu. Böyle bir adam ya çok cesurdu, yahut da delinin biriydi. Fakat postacı da Şövalye'yi nezaketle selâmlamaktan geri kalmadı.

Bu işi severek yapmadığı yüzünden okunuyordu. Tabancasını, eyer kayışındaki çantalardan birine koyduktan sonra:

— “Mösyö!” Dedi. “Benim adım Luigi Cappello'dur. Toscana Kontuyum!..”

— “Benim adım da Jean de Margency'dir. Fransız Kontuyum.

Birdenbire eski ahbablarmış gibi birbirlerine yanaşarak, yavaş yavaş Gravelines istikametinde yol almaya başladılar. İtalya'lı kont, birkaç dakika, yeni yol arkadaşını göz ucuyla süzdükten sonra:

— “Nereden gelmekte olduğunuzu sorabilir miyim?” Dedi.

— “Şüphesiz!.. Paris'ten, Paris'in göbeğinden geliyorum. Saint-Denis türbesinden geçtim!..”

Luigi Cappello bu sözleri duyunca irkildi. Yanındaki dik dik baktıktan sonra eliyle bir işaret yaptı. Pardaillan ise güldü ve:

— “Mösyö le Kont,” Dedi. “Yaptığınız işaretle beklediğiniz cevabı vermeme imkân yok!”

— “Pekâlâ öyleyse, nereye gittiğinizi bana söyleyebilir misiniz?”

— “Sizin gitmekte olduğunuz Dunkerque'ye gidiyorum.. Belki oradan da vatandaşınız meşhur General Alexandre Farnèse'nin ordugâhına gideceğim!..”

İtalyan kontu düşünmeye başladı. Acaba, boyuna peşini bırakmayan bu adam Fausta taraftarlarından mıydı? Öyleyse neden verdiği işarete cevap verememişti?.. Hem bu kadar şeyi nasıl olup da öğrenmişti?

— “Mösyö!” Dedi. “Sorduğum sorulara hemen cevap vermenizden cesaret alarak size üçüncü bir soru daha soracağım...”

— “İsterseniz bir dördüncüsünü de sorabilirsiniz... Fakat aynı hakkı bana da vermeniz şarttır...”

— “Razıyım Mösyö!.. Neden beni Dammartin’den beri tâkip ediyorsunuz?”

Pardaillan düzeltti:

— “Saint-Dénis’den beri desenize!..”

— “Öyle olsun... Ama neden peşimdesiniz? Amiens’de izimi kaybettirdiğim hâlde neden beni tekrar bulmaya çalıştınız?”

— “Sizinle birlikte seyahat edelim diyorum da ondan...”

— “Öyleyse Farnèse’nin ordugâhına gideceğimi nereden biliyordunuz?..”

— “Asîl ve sayın Fausta hazretleri söylerken işittim...”

Postacı alıklaştı:

— “Yok canım! Peki, bu kadar uğraşmanızın sebebi sâdece benimle birlikte seyahat etmek miydi, başka sebep yok mu?..”

Pardaillan bu son soruya cevap olarak:

— “Mösyö le Kont izin verirlerse benim de kendilerine bir-iki sorum var!” Dedi.

— “Buyurun!”

— “Sinyora Fausta tarafından size gönderilen ve Saint-Dénis’de teslim olunan Alexandre Farnèse’ye götürdüğünüz mektupta ne yazıldığını biliyor musunuz?”

Toscana Kontu fena hâlde şaşırmıştı. Artık hiç çuphesi yoktu. Bu adam, Fausta tarafından gönderilmiş değildi. Bu kadar sırları bildiğine göre çok tehlikeli bir düşmandı. Çevresine bakındı. Sağda tarlalar görülüyordu. Solda birtakım kayalıklar vardı ve bunların ardında sahile çarpan denizin boğuk

gürültüleri geliyordu. İleride, uzakta bir kilisenin çan kulesi ve birkaç balıkçı kulübesi görünüyordu. Burası Gravelines idi. Yer o kadar ıssızdı ki böyle can sıkıcı bir adamdan kurtulmak için birebirdi.

Fausta'nın habercisi, hâlâ gülümseyen Pardailan'a baktı:

— “Mösyö!” Dedi. “Sorunuza cevap vermek benim için çok zor olacak... Çünkü üstümde ne mektup var, ne de olmayan bir mektupta neler yazılı olduğunu bilebilirim.”

Pardaillan söylendi:

— “Niçin böyle yapıyor, benim açikkalpliliğime böyle kötü bir şekilde mukabele ediyorsunuz Mösyö?.. Ben size tam hakikatten bahsettim, siz ise beni aldatmaya çalışıyorsunuz...”

Haberci bu sözlerdeki hakareten sarararak homurdandı:

— “Eee ne olmuş? Doğru söylediniz!.. Üstümde bir mektup var... Ne olacakmış?”

— “O mektupta neler yazılı olduğunu biliyor musunuz? Diye soruyorum.”

— “Hayır! Bilsem bile...”

— “Bana söylemezsiniz... Öyle olsun! Mademki bilmiyorsunuz, ben size söyleyeyim!”

Gittikçe hiddetlenen haberci bağırdı:

— “Siz kim oluyorsunuz Mösyö?..”

— “Canım demin de bana adımı sormuştunuz. Ben Kont de Margency'im dememiş miydim? Kim olduğuma gelince, o da başka bir hikâyedir!.. Ama biz şimdi sâdece mektuptan bahsedelim... Bu mektupta şu yazıyor Mösyö: General Farnèse'ye, Sinyora Fausta tarafından, kendisine ilk işaret verilir verilmez Fransa'ya girerek, Paris'e yürümesi emrolunuyor!..”

Habercinin yüzünün rengi uçmuştu:

— “Yazıyorsa ne olmuş?” Diye homurdandı.

— “Ne mi olmuş? Olmuşu olacağı şu: Ben bu mektubun Farnèse'nin karargâhına ulaşmasını istemiyorum Mösyö!..”

— “İstemiyor musunuz?..”

Haberci bu sözleri söyler söylemez tabancasına davranmış, fakat Pardaillan da ondan geri kalmamıştı:

— “Düşünün ve bu mektubu bana verin!”

Tabancanın namlusunu, haberciye çevirdiyse de beriki omuzlarını silkti ve Pardaillan'ın da hoşuna giden bir soğukkanlılıkla:

— “Bunu aklınızdan çıkarın!” Dedi. “Fakat sizi öldürmeden önce bir şey daha söyleyeyim...”

— “Sâfi kulak kesildim!”

— “Siz bana, benim bilmediğim bir şeyi, mektupta neler yazdığını söylediniz. Eğer sizden korkum olsaydı bu mektubu size teslim eder, öğrendiklerimi gider Farnèse'ye ağızdan da söylerdim...”

Pardaillan:

— “Olmaz,” Dedi. “General, sadece yazılı emirlere kıymet verir!”

Haberci bağırdı:

— “O hâlde sizi geberteceğim...”

Aynı anda ateş etti... Pardaillan bir mahmuz darbesiyle beygiri öyle bir sıçrattı ki onun yerinde başka bir süvari olsaydı mutlaka tepe üstü yuvarlanırdı. Kurşun, başının iki parmak ötesinden geçti. Fakat o da hemen aynı saniyede süvariye değil de beygirini nişanlayarak tetiğe bastı. Kurşunu beynine yiyen hayvan, yere yıkıldı. Süvari bir anda yere atlanmış, kılıcını eline almıştı. Pardaillan da yere sıçrıp yalın kılıç karşısına dikilmişti. Ciddî bir tavırla:

— “Kılıçlarımızı çatıştırmadan önce size söyleyeceklerimi dinleyiniz Mösyö!” Dedi. “Size adımın Kont de Margency olduğunu söylemiştim. Yalan değildir. Fakat benim başka bir adım da var: Bana Şövalye de Pardaillan derler!..”

Haberci hiddetle söylendi:

— “Şüphelenmedim de değildi hani!..”

Bir yandan da meraklı ve endişeli bakışlarla Şövalye’yi süzüyordu. Pardaillan:

— “Demek adımı duymuşluğunuz var... Daha iyi!” Dedi. “Uzun boylu çene yormama lüzum kalmaz. Mademki beni tanıyorsunuz Mösyö le Kont, şu hâlde size emir veren hanımınızın beni şimdiye kadar üç-dört defa öldürtmeye kalktığını da elbette duymuşsunuzdur. Son defaki teşebbüsten beri çok zaman geçmiş değildir. Hattâ bu sefer, kendi hayatını kurtardım diye mükâfat olarak beni öbür dünyaya yollamaya teşebbüs etti... Ondan sonra kendisini öldürmek fırsatı elime geçmedi değil... Öldürseydim de pekâlâ hakkımdı ya... Şöyle kolumu uzat saydım temizleyebilirdim. Fakat böyle bir cinayet düşüncesinden iğrendim. Lâkin Fausta’yı aşağılık bir düşman telâkki etmekten, onun her türlü düşüncesini yıkmaya çalışmaktan ve onun ahbablarını ve adamlarını da, tâ Dük de Guise’den size kadar hepsini de kendime düşman telâkki etmekten iğrenmem Mösyö!.. Beni öldürmek istediğinizi gözlerinizden okuyorum. Halbuki beni öldüremeyeceksiniz Mösyö!.. Bu mektubun yerine varmamasını istediğim ve siz de düşmanım olan bir kadının adamı olduğunuz için ben sizi öldüreceğim!..”

Pardaillan bu sözleri söyler söylemez, hücum vaziyetini aldı ve kılıçlar çatıştı.

Kont Luigi, usta bir silâhşor olduğu için müda-

faada kalmıştı. Bu işten zafer beklediği, birini öldürmek istediği yoktu. Düşmanını dövüş dışı etmek veya durdurmak niyetindeydi. Ne olursa olsun mektubu yerine ulaştırması lâzımdı. Pardaillan'a gelince, âdeti olduğu gibi, bir sıra hücum hamlelerine geçti ve düşmanı bu hamlelerden yakayı sıyırmak için gerilemekten başka çâre bulamadı. Fakat bu gerilemeler sırasında mükemmel bir surette kendisini koruyordu ve Pardaillan da biraz temkinli hareket etmek lâzım geldiğini anladı. Bir yandan da konuşuyordu:

— “Bakıyorum ki cesur bir insansınız... Doğrusu, sizin gibi bir adamın benim isteğime boyun eğmeyeceğini bilmem gerekirdi. Affınızı dilerim!..”

Haberci, Pardaillan'ın yeni bir saldırışına şiddetle karşı koyarak:

— “Teşekkür ederim Mösyö!” Dedi.

Fakat Pardaillan aynı anda öyle bir hamle yaptı ki Toscana Kontu, boğuk bir feryat kopardı. Kılıcı elinden düştü ve olduğu yerde dönerek yıkıldı. Şövalye:

— “Eyvah!” Diye bağırdı. “Sakın adamcağızı öldürecek kadar acemi davranmış olmayayım?”

Hemen diz çökmüş, adamın ceketini açarak yarasını muayene etmişti. Yaralı da aynı anda gözlerini açmıştı. Şövalye:

— “Mösyö, dövüşte ben galip geldim!” Dedi. “Şimdi taşıdığınız mektubu alabilirdim. Fakat sizi burada bir düşman gibi bırakıp gitmeyi içim istemiyor, çok cesur bir adamsınız! Bu mektubu kendi arzunuzla bana verir misiniz? Sizinle dost olarak ayrılalım ister misiniz?”

Yaralı eliyle, ceketinin iç cebini göstermek için zorlu bir hareket yaptı. Pardaillan:

— “Mektup orada mı?” Diye sordu.

Haberci, başıyla işaret ederek:

— “Evet!” Cevabını verdi.

Pardaillan mektubu aldı. Yaralının gözlerinde derin keder alâmetleri belirmişti. Şövalye acıyarak sordu:

— “Canım, bunun ucunda size dokunacak ne var?.. Yoksa benim bu mektubu Sinyora Fausta aleyhine bir silâh gibi kullanmamdan mı korkuyorsunuz?..”

Yaralı, ancak anlaşılır bir sesle:

— “Bu mektubu... Fransa Kralına... Götürmenizden... Korkuyorum!” Dedi. “O zaman... Şeref-siz... Bir adam... Olacağım... Çünkü... Bir sürü... Felâkete... Sebep olacağım...”

Pardaillan:

— “Sahi bundan mı korkuyorsunuz?” Dedi.

— “Evet!..”

— “Bütün korkunuz bu mu?..”

— “Evet!..”

— “Ya ben size yanıldığınızı ve bu mektubun katiyen Valois’in eline geçmeyeceğini isbat edersem.”

Yaralı mırıldandı:

— “İsbat edemezsiniz ki...”

Pardaillan:

— “Ederim!” Dedi. “Bakın, işte şöyle isbat ederim!..”

Şövalye bu sözleri söyledikten sonra mektubu, açmaya, içinde neler yazdığına bakmaya lüzum görmeden yırtmaya, küçük küçük parçalar hâline getirmeye başladı ve kâğıdı okunamayacak kadar ufak parçalara böldükten sonra hepsini birden havaya

fırlattı. Denize inen yarları yalayan rüzgâr, bu parçacıkları önüne katarak hepsini uçurup denize döktü... Kont Luigi, bütün bu iş sırasında, hayretle bakan gözlerini Pardaïllan'a dikmişti. Sonra bu hayret, yerini hayranlığa bıraktı ve Kont bütün şükranını anlatan bir tavırla:

— “Teşekkür ederim Mösyö!” Dedi.

Pardaïllan omuz silkti:

— “Ben size zaten, sadece Fausta'ya bir oyun oynamak niyetinde olduğumu söylemişim. Şimdi ovunumu oynadım. Elime geçen bir mektuptan istifade ederek bir kadını öldürtmek âdetim değildir. Artık yırtılmış olan bu mektubu unuttum gitti bile... Şimdi merakınız kalmadı ya!”

— “Evet Mösyö... Ölmeden önce merakımı giderdiğiniz için Tanrı yardımcınız olsun!..”

— “Ölmeden önce de ne demekmiş? Siz ölmeceksiniz azizim!”

Yaralı, meyus bir tavırla başını salladı ve bitkinliğin tesiriyle bayıldı. Pardaïllan hemen atına gidecek, eyere asılı çantalardan birinden, bir yaralıya ilk tedaviyi yapmak için ne lâzımsa çıkardı. Pardaïllan'ın yanında daima böyle şeyler bulunurdu. Fakat bu ihtiyatlılığı için kendisini methetmeye lüzum yoktu. O zamanın bütün silâhşorları ve sergüzeştçileri, ufak tefek yaraları timar edecek şeyleri yanlarında taşırlandı.

Şövalye, denize inen yarın dik bir patikasından salı ile uzanarak temiz bir üstüğü parçasını deniz suyuna daldırdıktan sonra tekrar yukarıya çıktı. Yarayı yıkadı. Üstüğü üstüne yerleştirdikten sonra temizce bağladı. Bu bakımın hafiflettiği yaralı, deniz suyunun verdiği serinlikle ayılmıştı. Şövalye:

— “Tuzlu su biraz yakar ama tatlı sudan daha

iyidir!” Dedi. “Şimdi dikkat edin Mösyö!.. Sizi kaldıracak ve atımın üstüne koyacağım... Hey Allahım, sen bilirsin, canım iş buraya varmadan şu mektubu neden bana vermediniz yahu?..”

Pardaıllan eğilerek ellerini Kont’un vücudunun altından geçirdi. Dikkatle ve kuvvetle kendisini kaldırarak atın üstüne koydu.

— “Gravelines köyüne kadar kendinizi tutabilecek misiniz?” Diye sordu.

— “Sanırım ki tutarım!..”

— “Öyleyse hemen yola koyulalım... Kendinizde bir fenalık hissederseniz, hemen bana haber verin!..”

Şövalye, hayvanı yedeğine almış, dizgininden çekiyor ve iki adımda bir dönüp yaralısına bakarak yavaş yavaş gidiyordu. Yirmi dakika sonra köyün ilk evlerine varmışlardı. Gravelines köyü, otuz kadar balıkçı kulübesinden ibaretti. Fakat üstünde bir yaralıyı getiren beygiri görünce Pardaıllan’ın çevresine birkaç kadınla ürkek köylü çocuğu toplanmakta gecikmemişti. Şövalye:

— “Han nerede?” Diye sordu.

Kadınlardan biri:

— “Burada han filân yoktur!” Dedi.

— “Öyleyse içinizde on ekü kazanmak isteyen de yok mudur?”

Aynı kadın:

— “Ben isterim,” Dedi. “Eğer şu atlıya bakmak içinse evet!..”

— “Nerede oturuyorsunuz sayın bayan?”

Kadın, önünde durdukları evi göstererek:

— “Burada!” Dedi.

Yaralı attan indirildi. Kulübenin içine götürüle-

rek yosun doldurulmuş bir şilteye uzatıldı. Pardail-
lan sordu:

— “Burada cerrah veya doktor da yok mu?”

— “Hayır, ama büyüçümüz var.”

— “Büyücü mü?”

— “Evet!.. Herşeyi bilen, hummaları geçiren,
yaralara, berelere bakan, kurşun ve kılıç yaralarını
iyi eden bir ihtiyardır...”

Bu sırada, olaydan haberdar edilmiş olan büyücü
de kulübeye girmişti. Bu, keskin ve kurnaz bakışlı,
zekî yüzlü bir ihtiyardı. Hiçbir şey söylemeden ya-
ralının yanına çökerek sargıları çözdü ve yarayı göz-
den geçirdi. Pardaillan, adamın yara çözüşteki usta-
lığına bakınca, bu işin yabancısı olmadığını anla-
mıştı. Büyücü, yaralının tekrar kendini kaybettiği
on dakikalık bir süre içinde sargıyı yeniden bağla-
mıştı. Şövalye sordu:

— “Ne dersiniz Mösyö?..”

— “Çok ağır bir yara!.. Fakat iyileşir!..”

Pardaillan hafifleyerek içini çekti:

— “Hele şükür!” Diye söylendi.

Aynı anda aklına da bir şey gelmişti: Yaralı iyi-
leşir iyileşmez hemen gidip Farnèse’yi bulur, olup
bitenleri ve Pardaillan’dan öğrendiklerini söyleyebi-
lirdi. O zaman Pardaillan’ın bütün uğraşmaları bo-
şuna gitmiş olmaz mıydı?..

Hemen büyüçüyü bir kenara çekti:

— “Atlatacağından emin misiniz?”

— “Elbette!”

— “Fakat arkadaşımın tekrar yola çıkmasını is-
tiyorum ben...”

Büyücü başını salladı:

— “Eğer bir haftadan evvel şilteden kalkarsa ölür, bir aydan önce yürümeye kalkışırsa yine hapyutar. İki ay geçmeden ata binmeye kalkışırsa, hiç bir mes’uliyet kabul etmem!..”

İki ay!..

Bu, Pardaillan’ın istediğinden de fazlaydı. Büyücüye bir ekü uzattı, fakat adam parayı reddederek:

— “Benim paraya ihtiyacım yok!.. Balıkçılara bakıyorum diye bana balık ve ekmek veriyorlar... Yaralarını sarayım diye oduncular da kışın bana odun getiriyorlar. Kocalarının kayıklarını büyülemeyeyim diye kadınlar da sebze ve şarap veriyorlar... Daha ne isterim?..”

Pardaillan parayı cebine koyarken mırıldandı:

«*Amma da tuhaf adam ha!..*»

Tuhaftı muhaftı ama işini o kadar iyi biliyordu ki dört gün sonra yaralının tehlikeyi atlatmasına sebep olmuştu. Pardaillan da bu dört gün esnasında kulübede misafir kalmıştı. Gravelines’den yaralının iyileşme yolunda bulunduğu emniyet getirilmeden ayrılmadı.

Pardaillan, Kont Luigi’nin ölmeyeceğinden olduğu kadar General Farnèse’ye haber veremeyeceğinden de emin bir hâlde bir sabah yaralısına vedâ ederek köyden çıktı ve Paris yolunu tuttu. Paris’te görülecek iki işi vardı: Önce Maurevert’i bulacaktı. Sonra da Guise’yı kendisine her düşündüğünü serbest serbest söyleyebileceği bir durumda yakalayacaktı. Şövalye, bu iki iş üzerinde düşünüp plânlar kurarak, yavaş yavaş Paris’e gitti.

BLOIS'DE

Pardaillan, Dunkerque yolunda koşup uğraşır ve Alexandre Farnèse'ye gönderilen mektubu ele geçirmeye çalışırken Dük de Guise de parlak bir alayın ortasında Fransa'nın dört bir yanından, asilzâde, rahip ve halk temsilcilerinin koşup geldiği ve tarihin, Blois Etats-Gèneraux diye kaydettiği toplantıda bulunmaya hazırlandığı Blois'e doğru gidiyordu.

Guise, kendisini çok emin hissediyordu. Maurevert ona, kralın Blois'de ne kadar kuvveti olduğunu iyice anlatmış, o da ona göre tertibat almıştı.

Üçüncü Henri'nin Blois'e topladığı ve birçok savaşta ustalığını ve cesaretini belli etmiş tecrübeli bir kumandanın emrine verdiği kuvvetler, küçümenecek gibi değildi. Bu kumandan Crillon'du. Askerlerini şehrin kalesine yerleştirmiş, etrafa dağıtmaktan çekinerek Blois şehrini büyük bir kışla hâline getirmişti. Hattâ bir gün ana kraliçe kendisine kralın emniyette olup olmadığını sorduğu zaman:

— “Madam,” demişti. “Ben burada olmasaydım, krala ulaşmak için yirmibin kişilik bir kuvvet lâzımdı, fakat ben burada olduğum için şimdi kırkbin kişilik bir ordu lâzımdır...”

Catherine en tatlı gülümseyişiyle gülmüş ve:

— “Ben de küçük şişelerden mürekkep ordumla buradayım,” demişti. “Benim şişelerim de tek başlarına koca Crillon'un söylediği kırkbin kişiye bedeldir...”

Demek kral, adamakıllı muhafaza altındaydı. Yalnız muhafaza olunmak değil, bu kadar kuvvetle pek-âla hücumu da geçebilirdi. Bütün bunlara rağmen Guise de kendisini tam emniyette hissediyordu. Çünkü yanında, bulunan yüzelli silâhşordan herbirinin bütün ümitlerini ve istikballerini kendisine bağladıklarını biliyordu. Bu itibarla aralarında reisi kurtarmak için canını vermeyecek bir kişi yoktu. Öte yandan Blois'e gelecek rahip, asîlzâde ve halk temsilcileri arasında kendisine tamamiyle sadık olmayan bir tek kimse bulunmadığını da biliyordu. Aslında Etats-Généraux'da hakikî reis o olacaktı. Guise'ye göre Üçüncü Henri'nin askerleri, Crillon ele geçtikten sonra beş para etmezlerdi. Bu askerlerin aylıkları epeydir verilmemişti ve Maurevert'in anlattığına göre birkaç defa da kazan kaldıracak olmuşlardı.

Guise, Blois seyahatının son gününde hep bu işlerden bahsetmiş, nihayet ilerleye ilerleye, en yakını olan Maineville ile Bussi-Leclerc'in ortasında kalmıştı. Kafilenin ortalarına doğru Guise'nin kardeşi Mayenne geliyor; en arkada da birkaç kişiyle konuşan kardinal de Guise yol alıyordu.

Dük'le iki arkadaşı, başbaşa vermiş giderlerken, Pardaillan'dan başka bir şey konuşurlar mıydı?

Maineville:

— “Nihayet şu heriften kurtulduk!” Dedi. “Fakat bana sorarsanız, tatlı tatlı boğularak öldüğüne üzülüyorum!..”

Bussi-Leclerc:

— “Ben de aynı fikirdeyim!” Dedi. “Ölmeden önce...”

Maineville gülerek atıldı:

— “Sana verdiği kılıç dersini kendisine iade etmek isterdin değil mi?”

— “Kim demiş canım? Biz o dersi ona çoktan verdik. Bastille’de kılıcını nasıl elinden aldım hatırlamıyor musun?..”

— “Ben öyle bir şey görmedim!”

— “Maurevert oradaydı... Öyle değil mi Maurevert?”

Guise’nin arkasında yol alan Maurevert:

— “Öyle oldu... Herifin elinden kılıcını üç kere fırlattın... Nihayet mağlûp olduğunı itiraf etti!” Dedi.

Bussi-Leclerc fevkalâde memnun olarak, gözleriyle Maurevert’e teşekkür etti. Maurevert de kendi kendine:

«İşte,» Dedi. «Bir söz söyledim ama ileride çok işime yarayacak bir ahbap kazandım!..» Diye söylendi.

Villerbon köyüne gelmişlerdi. Guise boğuk bir sesle:

— “Artık ölülerden bahsetmeyelim!” Dedi.

Yine Violetta aklına gelmişti... Acı acı içini çekti. Sonra sahiden ölüleri aklından çıkarmak istiyormuş gibi kafasını salladı ve Bussi’ye seslendi:

— “Bussi! Şurada duran atlılara dörtnala git de bak bakalım ne istiyorlar?”

Köyün kilise meydanında altmış kadar süvari duruyordu. Fakat Bussi-Leclerc’in, kendisine verilen emri yapmasına vakit kalmadı. Süvariler, Guise’nin kafilesini görmüş, dolu dizgin, üzerlerine doğru geliyorlardı. Guise bir an şaşaladı ve eli kılıcının kuzasına kadar gitti. Üçüncü Henri’nin kendisine bir tuzak hazırlamış olduğu düşüncesi, şimşek gibi ka-

fasından geçti. Fakat sâkinleşmesi uzun sürmedi. Süvariler yaklaşmış, bağıryorlardı:

— “Hoşgeldiniz Monsenyör!”

Bunlar, Blois’de toplanmış olan asîlzâde mümes-sillerinden, Guise’ye sadakatlerini göstermeye koşan birkaçı idi. Guise’nin yüzü güldü ve bu silâhşorlar, kendi adamları arasına katılırlarken, kendilerini selâmlayarak bağırdı:

— “İşte efendiler, şimdi krallara lâyük bir mai-yetim var!..”

Bu söz, belki de altında hususî bir maksat giz-lenmeden söylenmişti. Fakat ağızdan ağıza kafilenin son adamına kadar gitti ve herkes bunda Guise’nin gizli maksadını sezdi. Dük, böylece, takviye görmüş bir kabile ile Villerbon’dan geçti ve öğleye doğru da Blois’i görebilecek kadar şehre yakınladı.

Tam bu sırada, Fransa Kralı da Blois şatosunun birinci katında, birazdan tarifine girişeceğimiz dai-rede rengi uçuk ve sınırlı bir hâlde geziniyordu. Şimdilik, burada bir merdivene açılan geniş bir sa-lon bulunduğunu söyleyelim. Bu merdiven de Per-che aux Bretons adı verilen bir terasta nihayetlen-mekte idi. Üçüncü Henri, salonda bir aşağı bir yu-karı geziniyor, arada bir şatonun avlusuna veya bü-yük kapısına bakıyordu.

Üçüncü Henri, Dük de Guise’yi bekliyordu.

Perche aux Bretons terasında tepeden tırnağa ka-dar silâhlı elli asîlzâde duruyor, İsviçre’lilerden bir bölük asker de avluda bulunuyordu. Merdivenlere, bir sürü krala sadık asîlzâde yığılmıştı. Bütün bu adamların asık yüzlerinde, Guise’nin gelişinden ha-yırlı bir sonuç beklemedikleri belliydi.

Şatonun başka merdivenleriyle avluları, hâsılı her yanı, silâhlı askerler tarafından beklenmekteydi ve

ana kraliçe Catherine de Médicis bile bu hâli görünce:

— “Sevgili ve asil Lorraine’li yeğenimizi lâıyk olduğu gibi kabul ediyoruz!” Demişti.

Kralın bulunduğu salonda yirmi kadar asilzâde sâkin bir hâlde gözlerini krala dikmiş emir bekliyordu. Bir köşede de Catherine de Médicis papazıyla konuşuyor ve ortalığın sessizliğini tek başına o bozuyordu.

Üçüncü Henri, belki yirminci defa olarak kemerli kale kapısına bakan pencereden dışarıyı cüzdü ve Crillon’un biraz ileride üç muhafız bölüğü dizmekte olduğunu seyrederken:

— “Biron nerede?” Diye seslendi. “Daha dönmedi mi?”

Mareşal de Biron:

— “Buradayım Majeste!” Diye utıldı.

Armand de Gouttaut, Baron de Biron o zamanlar altmışdört yaşındaydı, fakat zırhını hâlâ öyle kolaylıkla taşırdı ki, delikanlıları bile kıskandıırırdı. Yalnız kuvveti değil, aynı zamanda kendisinde namuslu adamların haklı gururu vardı. Katolik olduğu hâlde Saint-Barthélemy cinayetlerine muarız olan azınlık sınıfa katılmıştı. Tophane mareşali bulunduğu sıralarda, ortalıkta protestan kanı içmek için do-laşanların elinden kırk kadar Huguenot kurtarıp kışlaya saklamıştı.

Üçüncü Henri:

— “Buradaydın ha, yiğitim!” Dedi. “Sana bir hafta izin vermiştim de bugün burada olamayacaksın diye çekiniyordum.”

— “Evet ama, Mösyö le Dük de Guise’nin geleceğini haber aldım... Lânet olsun, saygılarımı kendisine takdim için bundan uygun fırsat bulamam

diye koştum geldim. Amboise'den şimşek gibi yetiştim..."

Kral gülmeye koyuldu, maiyetindekiler de kahkahayı bastılar. Catherine, papazına:

— "Allaha şükür, oğlum kendini toparlıyor..." Dedi.

Biron söylendi:

— "Görüyorsunuz ya, tam vaktinde yetiştim Majeste!.."

Bu sırada, dört köşe avludan mırıltılar gelmeye başlamıştı. Kemerli kale kapısının altından geçen at sesleri, hayvanlarından inen süvarilerin mahmuz ve silâh şakırtıları duyuluyordu... Üçüncü Henri sarardı. Fakat bu hâl korkudan ziyade, zorla zaptedebildiği hiddettendi. Kısık bir sesle:

— "Kont de Loignes!" Diye seslendi. "Bakın bakalım, avluda ne oluyor?.."

Ne olduğunu kendisi de biliyordu. Guise'nin geldiğini hissetmemesine imkân yoktu. Nitekim Loignes'ten cevap beklemeden taht yerine geçen bir yükseklik üstündeki koltuğuna gidip oturdu ve kızgın bir tavırla şapkasını kafasına iyice geçirdi. Loignes ile birlikte pencereye seğırtmiş olan Chalabre:

— "Majeste!" Diye bağırdı. "Mösyö le Dük de Guise geldi... Tanrı kendisini korusun!"

Kralın yanbaşıında duran Montsery de:

— "Yahut da şeytan çarpsın keratayı!" Dedi.

Üçüncü Henri, annesini bile şaşkırtan bir ilgisizlik ve hayret takınarak:

— "Yok canın!" Dedi. "Dük de Guise mi gelmiş? Ne istiyormuş acaba?.."

— "Şimdi anlayacağız Majeste... Bakın, merdivenden çıkıyor işte..."

Doğruydu. Merdivenden, çıkan bir kalabalığın gürültüsü duyuluyordu. Bu kalabalık, kralın kapısına kadar Guise'nin yanından ayrılmayan maiyetiydi. Bu hâlde öyle bir tehdit vardı ki Crillon'un gözünden kaçmadı... Hemen Dük de Guise'nin önüne geçti ve kendisini karşılamak bahanesiyle birlikte yürüyüp kralın kapısına gelince Guise taraftarlarına dönerek:

— “Monsenyör,” Dedi. “Kral hazretleri sizinle, Mösyö le Dük de Mayenne'yle ve Mösyö le Kardinale görüşeceklerdir. Diğer mösyölere gelince, onlar bekleyeceklerdir...”

Merdivende duran Bussi-Leclerc:

— “Ne?” Diye itiraz edecek olduysa da Crillon da kaşlarını çattı ve:

— “Nerede isterseniz orada beklersiniz...” Diye onun sözünü kesti.

Dük de Guise lâfa karıştı:

— “Sus Bussi!.. Beni bekleyiniz efendiler!.. Mösyö de Crillon, mademki Majeste bizi kabul etmek lütfunu gösteriyorlar, peşinizden geliyoruz!..”

Guise'nin maiyeti merdivende kaldı. Zaten burada kralın subayları da vardı. Bu hesapça merdiven, en ufak bir işaretle, birbirlerinin gırtlığına sarılacak bir kalabalıkla dolmuştu. Fakat hepsi susuyordu. Bu susuş, biribirlerine saygı göstermekten ziyade salonda neler konuşulacağını duyabilmekten iferi geliyordu.

Crillon kapıyı açtı. Lorraine hanedanının üç uzvunu içeriye soktuktan sonra kanadı yine kapadı.

BARIŞ YEMİNİ

Üç kardeş, şapkası başında, dirseğini koltuğa dayamış ve yüzünde en ufak bir hareket bulunmadan kendilerine bakan Üçüncü Henri'ye doğru ilerlediler. Dük de Guise önden yürüyor, Mayenne'yle Kardinal de arkasından geliyorlardı. Mayenne'nin gözleri faltaşı kadar açılmıştı ve içinden, iki ağabeyinin siyasetine lânet okuyordu. Kardinal'in başı dikti. Eli kılıcının kabzasında ve siyah gözleri de Henri'ye çevrilmişti.

Hislerini saklamakta Üçüncü Henri'den daha acemi olan Dük de Guise, bu kadar yukarıdan ve soğuk karşılamaşına içerlemiş, rengi uçmuştu. Tahttan üç adım mesafede durarak, kardeşleriyle beraber derin bir saygıyla eğildi. Sonra doğrularak kralın kendisine söz söylemesini bekledi.

Bir an, müthiş ve feci bir sessizlik hâsıl oldu. İğne atılsa yere düşmeyecek kadar kalabalık olan bu salonda, bir sinek uça duyulurdu. Nihayet Kral bakışlarını Dük'e indirdi ve istediği zaman son derecede küstah olan, hafifçe burnundan konuşmuş gibi bir sesle sordu:

— “Siz misiniz Mösyö le Dük?.. Bize neler söyleyeceksiniz bakalım!”

Kralın bu sözleri, orada bulunan taraftarlarının tüylerini ürpertti. Hepsi de kralın yerinden, birdenbire fırlayacağını ve Guise'lerin üstüne atılacağını sanıyor ve ellerini hançerleriyle kılıçlarına götürmüş bulunuyorlardı. Bu yüzden salonda bir silâh şakır-

tısı olmuş, Mayenne korkusundan bir adım görilmemiş boğuk bir lânet mırıldanmış, Kardinal de Guise de doğrularak etrafına, hakaret edici ve meydan okuyucu bakışlarla bakmıştı. Yalnız Dük, kralın görünüşte kendisinininkine uyan sükûnetine sahipti. Nihayet sâkin bir sesle cevap verdi:

— “Majeste! Bilirsiniz ki kardeşim Kardinal, Mösyö de Kardinal de Bourbon’la birlikte rahipler sınıfının başkanıdır. Kendisinin, majestenizin toplamak lûtfunu gösterdikleri temsilciler kurulunda bulunmasından daha tabîî bir şey olamaz!..”

Üçüncü Henri aynı kışkırtıcı hâliyle:

— “Ya siz Mösyö le Dük?” Dedi.

Guise devam etti:

— “Majeste yine bilirler ki, kardeşim Dük de Mayenne, Mareşal Kont de Brissac’la birlikte asîlzâdeler sınıfının başkanlarıdır.”

Kral, boğuk bir sesle söylendi:

— “Evet, tıpkı Mösyö de Bourbon’un isyan Kardinali olması gibi Mösyö de Mayenne de sokaklara isyan için dizilen engellerin mareşalidir.”

Guise bu sefer sararmıştı. Çünkü hücum düpedüz yapılmıştı ve fırtınanın kopacağı belliydi.

Fakat Kral söze başlayarak:

— “Ben iki kardeşinizi sormuyorum!” Dedi. “Sizi soruyorum. Kardeşlerinizin yanınızda bulunmalarına memnun oldum. Üçünüzü bir arada görmek hoşuma gitti... Fakat bilhassa size soruyorum. Buraya niçin geldiniz?”

Bu sırada Catherine de Médicis Krala yaklaştı ve tümseğin yanında durdu. Ana kraliçenin, korkunç ve hayalete benzeyen hâli, Guise’de, birtakım uğursuzlukların başlayacağı hissini uyandırdı. Çevresine

bakınınca, hemen üstüne atılmaya hazır bir sürü kral taraftarından başka kimsenin bulunmadığını gördü ve hiç şüphesiz içinden şöyle düşündü: «Eğer şüpheli bir işaretini görürsem, hemen adamlarımı çağırırım... Ondan sonra da savaşırız!»

Fakat böyle bir olaya kendini hazırlamış değildi. Tarihin bize, tecrübesi tam bir şef olarak sunduğu bu adam, bütün ömrünü tereddüt etmekle geçirmişti... Onun için, şimdi de işi yatıştırmaya çalışarak söylendi:

— “Majeste, asîlzâdelerin mümessili olarak, sizin dâvetinize koştuğumu söyleyebilirim!”

Kral, bazan zâlim bir hal alan soğuk ve müthiş inadıyla sözünü kesti:

— “Ben size mümessiller kurulundan bahsetmiyorum. Buraya, evime gelişinizden bahsediyorum. Burada ne işiniz var?..”

Bunlar korkunç sözlerdi. Durum, daha da korkunçtu. Guise şaşalayıp birkaç söz kekeleydi. Kardeşi Kardinal, birdenbire ayağına basarak: «*Ne bekliyorsun be? Çekelim kılıçları...*» Demek istedi.

Bu sahneye çöken merak ve heyecan havası, Kralın yine o alaylı alaylı burnundan konuşarak söylediği sözlerle bir kat daha arttı:

— “Hem görüyorum ki yanınızda bir sürü de insan var... Kırkbiç kere maşallah. Sizi tebrik ederim. Bizim ikimizi gören, sizin emellerinizi ve gerçeği bilmeyenler, benim artık kral olmadığımı, sizin de neredeyse kral olduğunuzu sanacaklar!..”

Ana Kraliçe:

— “Majeste!” Diye lâfa karıştı.

— “Bırakın Madam... Burada bir kral, bir tek kral vardır ve kral konuştuğu zaman herkes, hattâ siz bile susmaya mecbursunuz Madam!.. Ne diyor-

dum sevgili yeğenim, sizi maiyetinizdeki kalabalıktan ötürü tebrik ediyordum değil mi?.. Fakat bana, aralarında bir kişi eksik gibi geliyor... Ne derirsiniz?"

Dük de Guise bembeyaz kesilerek sordu:

— "Kimmiş bu Majeste?.."

— "Kim mi? Chartres kilisesinde beni öldürecek olan papazdan bahsediyorum canım... Her nasılsa onu Paris'te unuttunuz galiba!"

Bu sözler, gök gürültüsü gibi patladı. Kral tarafı asilzâdeler arasında, fırtınanın kopacağını haber veren boğuk homurdanmalar belirdi. Chalabre, kılıcını yarı yarıya çekti. Kont de Loignes de hançerini tamamen sıyrarak, Dük de Guise'ye vahşî bir kin dolu gözleriyle bakarken, tırnaklarının uçlarını düzeltmeye koyuldu...

Dük de Guise kapıya dönmüştü bile... Neredeyse imdat feryadını basacak ve kimbilir ondan sonra neler olacaktı? Fakat birdenbire, Catherine de Médicis'in nâdiren yaptığı gibi son derece hâkim bir tavır takındığı ve zayıf kolunu uzatarak şu sözleri söylendiği duyuldu:

— "Lorraine'li Mösyöler! Beni dinleyiniz! Kraliçeyi dinleyiniz! Kral benim konuşmamı istiyor! İstiyorsun değil mi oğlum?.."

Üçüncü Henri homurdandı:

— "Ben de işi adamakıllı yırttım galiba... Konuşunuz Madam, sizi dinliyoruz!.."

Salondakiler put kesilmişlerdi. Dük de Guise, Kraliçeye döndü. Catherine:

— "Mösyö le Dük, herhalde Chartres'de Majesteye karşı bir suikast keşfettiğimizden haberiniz yoktur!" Dedi. "Bir papaz, kralı vuracağım diye övünmüş... Fakat Tanrı, kilisenin büyük oğlunu korur..."

Suikast başarılmadı. Fakat bu papazın, sizin haberinizi olmadan Paris'ten Chartres'e getirdiğiniz alaya katıldığı meydana çıktı. Majeste Kral, bunu söylemek istediler..."

Dük kekeleyerek:

— "Bütün krallıkta, elini Majestenin şahsına sürmeye kalkacak kadar kaatil ve çılgın bir kimse'nin bulunacağını ummazdım!" Dedi.

Catherine en zarif tebessümüyle:

— "Şimdi Kral hazretleri, bugünkü ziyaretinizin asıl sebebinin ne olduğunu soruyorlar..." Dedi.

Kral başıyla tasdik etti. Salondakiler, kralın yatıştığını anlayarak rahat bir nefes aldılar. Loignes tırnaklarını kâfi derecede temizlemiş olacak ki hançerini kınına soktu. Mayenne de mandalar gibi soluyarak bir oh çekti. Kardinal de Guise'nin yüzünde soluk bir tebessüm belirdi. Kral da ayak ayak üstüne atıp, koltuğunun arkasına yaslanarak esnedi. Guise, metin bir sesle söylendi:

— "Majeste ve siz kraliçe hazretleri, Kral hazretlerinin bize lütuf buyurdıkları bu konuşmanın özel bir amacı vardır. Ben Blois'e değil, Blois kalesine geldim. Ben kurula değil, Majeste'yi ziyarete geldim. İki kardeşimi ve tanıdığım bütün asilzâdeleri de, burada söyleyeceğim önemli sözleri duysunlar diye başıma toplayıp buraya getirdim... İsterdim ki bütün Fransız asilzâdeleri bu salonda bulunsunlar..."

Kral cesaretle:

— "Bundan kolay ne var?.." Dedi. "Kapıları açsınlar, herkes buraya girsin!.."

Bu emir derhal yerine getirildi ve salonun kapıları açılarak bir uşak bağırdı:

— "Efendiler! Kral sizleri görmek istiyor!.."

Merdivenlerde ve taraçada bekleyen bütün subaylar ve asilzâdeler zaten tıklım tıklım dolu olan salona girerek içeriyi ağzına kadar doldurdular. İçeride yer bulamayanların bir kısmı yine dışarıda kaldı. Hepsi, büyük bir merak içindeydi. Kral Guise'ye bakarak:

— “Yeğenim, işte istediğiniz oldu... Şimdi söyleyeceklerinizi hiç çekinmeden söyleyebilirsiniz!..” Dedi.

Dük de Guise söze başladı:

— “Cesur olmaktan çok açık konuşacağım!.. Chartres'de sizinle görüşmek şerefine kavuştuğum zaman, Paris şehrinin kral istediğini ve her ne pahasına olursa olsun kralından vazgeçemeyeceğini söylemiştim. Şimdi de bütün Fransa halkının bir tek ses hâlinde, âhenksizliğin bitmesini istediğini ve Majeste'den hükûmeti tekrar ele almalarını rica ettiğini söyleyeceğim... Ben, Birinci Henri ve Lorraine'nin bir iç savaş kışkırtıcısı telâkki edilmekliğim yanlıştır Majeste!.. Krallıkta bulanık suda balık avlamak isteyenler, beni kendilerine şef yapabileceklerini sandılar. Halbuki ben sadece Majeste'nin ordularından birinin komutanıyım... Fakat artık yüksek sesle gerçeği bağırarak bu dedikodulara son vermek istiyorum. Majeste, hiçbir hakikî anlaşmazlık mevcut olmamasına rağmen şimdi buraya, kılıcımı ayaklarınıza koymaya ve barış istemeye geldim!..”

Ana Kraliçe haykırdı:

— “Hiçbir hakikî anlaşmazlık olmadı!..”

Hem Guise, hem de kral taraftarı asilzâdelerin düştükleri şaşkınlığı anlatmanın imkânı yoktu. Bir kısmı, onbeş yıldır uğraşıp hazırladıkları bir isyanın çöktüğünü anladı, diğer bir kısmı da mağrur Dük'ün bu sözlerinden başka kuşkular çıkardılar. Yalnız, Dük de Guise'nin en yakınlarından yirmi

kadarı sâkin kaldı. Bunlar, işin aslını biliyorlardı. Üçüncü Henri'ye gelince, hayret mi etti, sevindi mi, sevinmedi mi, kimse anlayamadı; çünkü yüzü gayet sâkin kaldı. Yalnız annesine baktı, Catherine de ona baktıktan sonra şu sözleri söyledi:

— “Yeğenimizin söyledikleri çok asîl sözlerdir. Bu kadar kavrayıcı bir sahneye Tanrının da şahitlik etmesi ne iyi olurdu...”

Kral, annesi leb demeden leblebiyi anlamaya alışmıştı. Ayağa kalktı. Elini âdeti olduğu üzere kalçasına dayayarak:

— “Mösyö le Dük!” Dedi. “Bu sözleri İncil'e basarak tekrar eder misiniz?”

— “Elbette Majeste... Majesteniz ne zaman isterlerse...”

— “Öyleyse, mihrap önünde ve İncil'e el basarak barış yeminini yapacaksınız demek?..”

— “Hazırım Majeste... Paris'e döndükten sonra arzu buyurulursa Notre-Dame kilisesine gider...”

Kral Dük'ün sözünü kesti:

— “Mihrap her yerde vardır ve Tanrı da arandığı her yerde mevcuttur. Böyle bir yemin için Blois kilisesi de Notre-Dame kadar kıymetlidir.”

— “Ben de aynı fikirdeyim... Yarından tezi yok!..”

— “Yarın mı?.. Yarın nerede olduğumuzu kim bilir? Hemen şimdi, şu saatte mihraba gideceğiz Mösyö le Dük!..”

Guisce kısa bir tereddüt ânı geçirdi ve bu hâli kendisine yercesine bakan Catherine'nin gözlerinden kaçmadı. Fakat beriki hemen:

— “Başüstüne! Majeste nasıl emrederlerse...” Diye söylendi.

Kral seslendi:

— “Crillon! Biz kiliseye gidiyoruz! Efendiler, hepiniz oraya geliniz. Bütün Fransa'nın bu olaya tanık olmasını ve tarihlerin böyle yazmasını istiyorum!.. Şimdi beni biraz yalnız bırakınız!..”

Herkes çıktı. Guise ve kral taraftarı asilzâdeler atlarına binmeye hazırlandılar. Guise, kardeşleriyle ve yakınlarıyla avluda konuşmaya gitti. Crillon da krala bir muhafız kafilesi hazırlayarak Guise taraftarlarına hiçbir şeyden ürkmediğini göstermeye gitti. Üçüncü Henri'nin yanında yalnız ana kraliçe kalmıştı.

Kral seviniyordu:

— “Eee anne!.. Yaptığımı beğendin mi? Demek artık Paris'e döneceğiz?..”

Catherine sessiz sadasız duruyordu. Kral yine söylendi:

— “Şu Millet Meclisi toplantıları biter bitmez hemen yola çıkarız. Doğrusu artık canım sıkılmaya başlamıştı!”

İhtiyar Kraliçe:

— “Evet,” Dedi. “Sizin asıl canınızı sıkan da bu!.. Paris'e dönecek, Louvre sarayında veya canınızın istediği yerde tekrar eğlenmeye başlayacaksınız! Kılık kıyafet değiştirip sokaklarda gezeceksiniz. Ziyafet üstüne ziyafet hazırlayacak ve nihayet etrafınızdakilerin masrafı yüzünden halkı tekrar aleyhinize kışkırtacaksınız!..”

Üçüncü Henri esnedi. Annesinin nasihatleri, ona kocakarı zırlıkları gibi geliyordu. Ana Kraliçe:

— “Louvre sarayına, bir kral gölgesi hâlinde ve iktidarınız yarı yarıya elinizden gittikten sonra dönmek bir marifet değildir!” Dedi.

— “Neden iktidarımın yarısı elimden gidecekmiş! Şunu bana anlatır mısınız anne?”

— “Mümessiller meclisinin bir sürü şikâyetler ve istekler ileri süreceğini ve bunları kabul ettikten sonra sizin krallıksız bir kral hâline geleceğinizi ne çabuk unutuyorsunuz?”

— “Amma da yaptınız ha?.. Defetmemi istedikleri bir-iki D’Epernon yüzünden mi bu hâle geliyorum!”

— “Ya ötesi?.. Sizden istenen teminat... En müthiş düşmanlarınızın maliyeyi kontrol etmeleri meselesi?”

— “Ötesini saymayın Madam... Kimse, asîlzâdelerin bana küskünlüklerini göstermek için icat ettikleri bu şeylerin yapılacağına inanmaz... Hem canım zaten Lorraine’lerle barışmadım mı?..”

— “Ay! Siz bu barışmaya inanıyor musunuz?”

— “İncil’e el basacak olduktan sonra neye inanmayayım?..”

Henri, oyuna, eğlenceye olduğu kadar keyfine de düşkün bir kraldı ama, Fransa’nın en mutaassıp krallarından biri diye ün salmıştı.

Fakat Catherine de Médicis oğlunun bu kadar kesin söylediği bu söze gülümsedi. Henri devam etti:

— “Guise’nin bu sözlerinin içten gelmediğini ben de biliyorum anne! Kanaatimce o, böyle yapmaya mecbur kaldı. Benimle barışmasaydı ne elde edecekti ki... Kutlu Birlik onu kıskırtıyor ama eninde sonunda âsiliğini veya sadık bir kul olduğunu ilân etmesi lâzımdır. İsyanın kendisine neye mal olacağını bildiği için, boyun eğiyor... Bu itibarla, İncil’c el basarak yemin edecek olduktan sonra kendisine inanmamam için sebep kalmaz...”

— “Dikkatli ol, oğlum!..”

Kral, bu sözün ne demek olduğunu yanlış anlayıp:

— “Aman Madam!..” Dedi. “Crillon elbette lâzım gelen tedbirleri almıştır... İşte kendisi de geliyor!”

Catherine de Médicis içini çekti ve oğluna uzun uzun baktıktan sonra salondan çıktı. Crillon salona giriyor ve krala, hemen kiliseye hareket edebileceğini haber veriyordu. Kral hızla, dörtköşe avluya indi. Kendisiyle birlikte gidecek silâhlı adanları ve hele Crillon’un askerlerini görünce memnun oldu. Atına atladı. Ötekiler de bindiler.

Kral, şatodan, arkasında bir boru bandosu, bir bölük tüfekli ve çevresinde de silâhlı asîlzâdeleri olduğu hâlde çıktı. Dük de Guise de hemen arkasından gidiyor ve böylece kendi adamlarından ayrılmış bulunuyordu. Bütün bu atlı kalabalığı, kiliseye bir nevi endişe içinde yöneldi. Kimse ağzını açmıyor ve bu işin ucunda bir tuzak olmasından, herkes şüphe ediyordu.

Kilisenin papazları da daha önce durumu haber almış, hazırlanmışlardı. Bu parlak kalabalığı, kapıda karşıladılar ve Dük de Guise’yle Üçüncü Henri mihraba giderek diz çöktüler. Başpapaz, İncil’i, kadife mahfazasından çıkarıp bir kürsüye koydu. Dük de Guise metin adımlarla kürsüye çıkarak elini İncil’e uzattı ve kilisede çıt çıkmazken, gür bir sesle:

— “Kendi ve başkomutanı bulduğum Kutlu Birlik adına, Majeste Krala tam bir dostluk besleyeceğimi ve kendisiyle barış güdeceğimi İncil üzerine yemin ederim!” Dedi.

O indikten sonra Kral da çıktı. O da aynı şekilde elini İncil’in üstüne koydu ve söylendi:

— “Ben de İncil üzerine yemin ederim ki asil yeğenim ve Kutlu Birlik âzasıyla daimî barış ve dostluk içinde kalacağım!..”

Bu sözler üzerine kralcı asîlzâdeler: «Yaşasın!» Diye bağırmaya başladılar. Guise taraftarları da kara kara düşünmeye dalmışlardı. Kral, elini Guise'ye uzattı. Dük eğilerek bu eli tuttu ve böylece barış da kesinleşmiş oldu.

Üçüncü Henri neşeli ve şimdiye kadar kafasını pirelendiren endişelerden hakikaten kurtulmuş bir hâlde idi. Crillon'a adamlarını alıp şatoya dönmesini emrettiyse de Crillon oralı olmak istemediği için bu emri birkaç kere tekrara lüzum hâsıl oldu ve ihtiyar kumandan istemeye istemeye itaat edince kral da tamamen Guise taraftarları arasında kalmış bulundu.

Henri, Guise'cilere:

— “Efendiler,” Dedi. “Mademki artık barıştık... Burada ne kralcı, ne de Guise'ci kaldı. Şimdi sadece, asîlzâdelerine derin itimadı olan bir kral vardır...”

Guise taraftarları kinlerinden çok nezaket olsun diye:

— “Yaşasın Kral!” Diye bağırdılar.

Üçüncü Henri, Dük de Guise'ye döndü:

— “Mösyö le Dük... Bu mösyölerden birkaçıyla ve benimle birlikte şatoya kadar gelmenizi rica ederim... Size gelince Mösyö Kardinal ve Mösyö de Mayenne, akşam yemeği zamanında lütfen ağabeyinize katılırsınız. Bu akşam hepinizi soframda görmek ve hükümdarlık devrimin en büyük zaferi olan bu başarıyı kutlamak istiyorum!..” Dedi.

Üçüncü Henri, Guise ve yirmi kadar adamıyla uzaklaşırken, Guise'ciler tekrar «Yaşasın!» Diye bağırdılar. Kardinal de Guise, hemen taraftarlarından birkaçına işaret etti ve kalabalık yavaş yavaş kiliseden çıkarken bunlar, Guise'cilerden ikiyüz ka-

darını kilisede alıkoydular. Kardinal, içeride kendi adamlarından başka kimse kalmadığına kanaat getirdikten sonra kapıları kapattırdı ve söylendi:

— “Mösyöler, ağabeyimin söylediği sözleri işittiniz ya?..”

Hemen hiddetli sesler duyuldu:

— “Bu, alçakça bir hıyanettir!”

— “Onu da Valois gibi idâma mahkûm etmeli!..”

Kardinal yapacağı etkiden emin bir adam tavrıyla gülümsüyordu. Fırtına hafifleyince söylendi:

— “Mösyöler, görüyorum ki ağabeyimi yanlış anlamışsınız!.. Barış ve dostluk yemini etti ama kim etti?”

— “Krala etti ya!.. Krala yemin etti ya!” Diye bağırıştılar.

— “Doğrudur, krala yemin etti ama hangi krala?.. Valois’e değil... Üçüncü Henri’ye değil... Mademki biz kendisini mahkûm ettik, Üçüncü Henri artık kral sayılamaz... Onun için Dük de Guise sadece Kutlu Birliğin kralına, yâni sizin seçeceğiniz krala barış ve dostluk yemini etti. Ben de size yemin ederim ki o, bu sözünde duracaktır!..”

SİZE BİR KELLE GETİRDİM!

Guise taraftarları, Dük'ün ettiği yemini duyunca analarını, babalarını bir anda kaybetmişçesine kaderlenmişlerdi. Fakat sonradan bu yeminin nasıl uydurma bir şey olduğunu anladıkları zaman son derecede sevinip keyiflendiler. Çünkü bu yemin, şimdiye kadarki uğraşmaları yıkmak şöyle dursun, bilâkis kuvvetlendiriyordu. O akşam şatoda verilen büyük kabul resminde Dük taraftarları gülümseyen yüzlerle geziniyor ve bazan alaylı alaylı Üçüncü Henri'ye bakıyorlardı.

Kral, bütün olanların farkında değildi ve sofrada her zamankinden daha iştahlıydı. Fakat kraliçe Catherine'yle müneccimbaşı Ruggieri herşeyi görüyor ve seziyorlardı. Müneccim, başka bir odada oturuyor, fakat ufak bir delikten ziyafet salonunu sıkı sıkıya göz hapsine almış bulunuyordu. İhtiyar kraliçeye göre de, hava tehlikeler ve tehditlerle doluydu. Kral, bu anlaşmaya pek memnundu. Fakat hiç şüphesiz halkla uyuştuğuna değil, Paris'e dönebileceğine seviniyordu. Kralın masasında Mareşal de Biron, Villequier, d'Aufmont, du Guast, Crillon, üç kardeş Guise'ler ve Kutlu Birlikten birkaç asîlzâde daha vardı. Dâvetliler, dostça birbirlerine karışmışlardı. Kralın sandalyesi, ötekilerinkinden biraz daha yüksekçe olmasaydı, onu da dâvetlilerden ayırdetmeye imkân kalmayacaktı.

Öteki asîlzâdeler, ziyafeti ayakta seyrediyorlardı. Grup grup ayrılmışlardı. Gruplardan birinde Desseffrenat, Chalabre, Montsery ve Sainte-Maline var-

dı ve başka bir grupta bulunan Brissac, Maineville, Bussi-Leclerc ve Bois Dauphin'e hain hain bakıyorlardı. Maurevert de buradaydı ama yüzünden bir şey anlamak kaabil olmuyordu. Kral birdenbire neşe içinde haykırdı:

— “Dönüşte Chartres kilisesine bir top sırmalı çuha hediye edeceğim. Chartres kilisesi adına yemin ederim ki şimdi şu Navarre Kralı Henri de Béarn bizi böyle, bir sofraya toplanmış görse suratı kimbilir ne hâl alırdı?”

Kral bir kahkaha savurunca herkes güldü. Dük de Guise:

— “Şimdi ne yaptığınızı biliyor musunuz Majeste?” Diye sordu.

— “Vallahi bilmiyorum... Siz biliyor musunuz Dük?”

— “Hayır ama kardeşim Kardinal bir şeyler biliyor.”

Kardinal söylendi:

— “Tekrar La Rochelle'ye dönmüş, protestanlar kurulunun toplantısına başkanlık ediyormuş...”

— “O da neymiş öyle?.. Demek ki Huguenot mendeburlarının da bizim gibi bir mümessiller kurulu var, öyle mi?”

Kralın Huguenot'lara verdiği sıfat, Guise'cilerin pek hoşlarına gitti. Üçüncü Henri:

— “Artık ondan korkmuyoruz,” Dedi. “Ne kadar ordu toplarsa toplansın! Üstüne yürürüz ve Tanrının yardımını, dostumuzun (Dük de Guise'ye baktı) himmetiyle darmadağın ederiz!..”

Dük de Guise:

— “Majeste emrederse bu savaşa hazırlanalım!..” Dedi.

— “Paris’e döner dönmez!.. La Rochelle, Huguenotlar’ın elinde oldukça rahat yüzü görmeyeceğiz...”

Kral bu sözleri söyledikten sonra bir kadeh şarap içti. Herkes onu taklit etti. Yemek, böylece herşeyden bahsolunarak geçti. Fakat hepsinin burada toplanmalarının sebebi olan mümessiller kurulundan hiç bahsedilmedi. Yemekten sonra büyük salona geçerek biraz oyun oynadılar ve nihayet yatmak zamanı gelince üç Guise kardeş, kendisine yanaşarak vedâ etmek istediler. Sıra Dük de Guise’ye gelince Kral Dük’ün elinden tuttu:

— “Gel kucaklaşalım yeğenim!” Dedi. “Mademki artık dostuz!”

Guise, kralın sarılmasına sarararak tahammül etti. Sonra kral yatak odasına doğruldu. Guise kardeşler çekildiler ve nedimler de teker teker odalarına gittiler...

Catherine de Médicis, yaşına ve zayıflığına rağmen eğlencenin sonuna kadar beklemişti. Herkes çekildikten sonra yemek salonuna girdi ve Ruggieri’nin gizlenmiş olduğu odaya doğruluyordu ki birdenbire yanında bir karaltı belirdi. Kraliçe boğuk bir sesle:

— “Maurevert!” Diye söylendi.

Adam, yerlere kadar eğilerek Catherine’yi selâmladı:

— “Evet Madam!..”

Sonra doğrularak kraliçenin gözlerinin içine baktı:

— “Emrinizle Amiral Coligny’e kurşun atan Maurevert... Herhalde unutmamışsınızdır Majeste! Etrafın kanla kıpkızıl, barut dumanlarıyla simsiyah olduğu bir gecede Amiralin kesik kellesini Louvre sarayına kadar getirdikten sonra emrinizle Roma’ya

kadar götüren Maurevert... Bütün bunlar geçmişe karıştı. Hem o kadar geçmişe karıştı ki kilise ve hükûmete sadık olanlar, birbiri ardınca öldükten başka hâtıraları da bu gibi şeyleri unutmaması gereken yüksek insanların aklından siliniverdi. Madam, beni de unutmuş olmanızdan korkuyordum ama... Görüyorum ki unutmamışsınız..."

Catherine de Médicis, kendisiyle bu kadar lâubâli konuşmaya cesaret eden adama soğuk bakışlarla baktı ve:

— "Evet!" Dedi. "O zamanlar bize pek büyük hizmetlerde bulunmuştunuz... Oğlum Dokuzuncu Charles'e gösterdiğiniz sadakati nasıl unutturum?.."

— "Ben ona değil, size hizmet etmiştim Madam!.."

Catherine, Maurevert'in vaktiyle en müthiş ve esrarengiz adamlarından biri olduğunu hatırlıyordu. Birdenbire:

— "On yıldır nerelerdeydiniz? Paris'teki isyan günü ne yapıyordunuz?" Diye sordu.

— "Anlıyorum! Madam, benim Guise'lerle elbirliği ettiğimi yüzüme vurmak istiyorlar... Ben bunları inkâr etmem Madam!.."

— "Bana bunu söylemek için mi geldiniz?.. İsteddiğiniz nedir?.."

— "Ben de esasen bu soruyu bekliyordum Madam... Size birçok yararlıkta bulunmuştum, buna karşılık siz de bana birçok şey vaatmişsiniz... Bu vaadleri yerine getirmenizi tam altı yıl bekledim... Nihayet bir gün karşınıza çıktım... Baktım ki beni unutmuşsunuz... Tabii ben de o zaman Guise'ye kapılanmak ve oğlunuzun aleyhinde çalışmak mecburiyetinde kaldım!.. Şimdi, neden onlarla elbirliği ettiğimi anlıyor musunuz Madam?.."

— “Anlıyorum!..”

— “Şimdi içimi döktüm Madam!.. İsterseniz beni tevkif ettirebilirsiniz!..”

Kraliçe birdenbire bu küstahlığa kızdı:

— “Guise’ye güveniyor da ondan böyle söylüyor-sun mel’un!.. Guise’nin seni kurtaracağını biliyor-sun da ondan...” Diye söylendi. “Haydi defol karşımdan... Seni tevkif ettirmiyor, fakat kovuyorum! Benim, Fransa Kraliçesinin karşısında böyle konuşulmaz!.. Çabuk yıkıl karşımdan!”

Tam bu sırada Ruggieri’nin bulunduğu odanın kapısı açıldı ve müneccim görünerek:

— “Madam ve sayın Kraliçem!.. Müsaade buyurursanız bu adam gitmesin!.. Burada kalsın!” Dedi.

Aynı anda kraliçeye gizli bir işaret de çakmıştı. Kraliçe hemen değişti:

— “Maurevert sizi bu seferlik affettim... Bir daha öyle konuşmamahsınız!”

Maurevert diz çöktü:

— “O hâlde şimdi size, ne maksatla buraya geldiğimi söyleyebilirim kraliçe hazretleri...”

— “Demek hâlâ içinizi sıkan bir şey var Maurevert!..”

Ruggieri tekrar söze karışarak bağırdı:

— “Elbet olacak!.. Mükâfat görmemiş bir insan az mı üzüntü çeker?... Bu adama bir mükâfat verilmesi lâzımdır... Öyle değil mi Mösyö de Maurevert? Fakat size yaraşır bir mükâfat elde etmek için kraliçeye yeni bir şey de getirdiniz herhâlde...”

— “Evet! Kraliçe hazretlerine bir şey getirdim!.. Tıpkı Saint-Barthélemy gecesinde Louvre sarayına getirdiğim şey gibi bir şey!..”

Kraliçe sararmıştı. Ruggieri sordu:

— “Neymiş o?..”

Maurevert cevap verdi:

— “Bir kelle!..”

Catherine'nin yüzü gülüvermişti. Ah ne kadar bunamıştı. Şu herif bir saattir, şimdiki efendisini ele vermeye, gammazlamaya çalıştığı hâlde kraliçe bir türlü anlayamamıştı. Hiç şüphe yoktu ki bu kelle, Guise'nin kellesiydi!

Yüksek sesle:

— “Peşimden geliniz Mösyö!” Dedi. “Sen de gel Ruggieri, senden gizlim yoktur!”

Birlikte alt kata, kraliçenin dairesine inerek, Catherine'nin özel odasına girdiler. Kraliçe oturdu. Maurevert'le Ruggieri ayakta kaldılar. Catherine sordu:

— “Ne istiyorsunuz bakalım Maurevert?”

Ruggieri:

— “Ona, ne istediğini soracağımıza bizim ne vereceğimizi sorsak daha iyi olmaz mı kraliçem?” Dedi.

Catherine tekrar sordu:

— “Ne kadar istiyorsunuz?..”

— “Pek az bir şey efendim... Üçyüzbin lira yeter...”

Catherine düşündü:

— “Az istediniz!”

— “Biliyorum! Benim size getirdiğim şey bir milyon eder ama, yediyüz binini, maiyetinizde çalışmak şerefiyle değişiyorum!”

— “Bu kadar ucuza sattığınıza göre Dük de Guise'ye harikulâde nefret besliyorsunuz demektir. Ruggieri, şu dolabın çekmecelerinden birini çek... Oradaki kâğıtlardan bir tanesini ver!..”

Ruggieri denileni yaptı. Bu kâğıtlar, boş olarak Üçüncü Henri tarafından imzalanmış birtakım çeklerdi. Ana Kraliçe çeki doldurduktan sonra kâğıttaki yazı şu şekli aldı:

«*Mösyö de Maurevert'in bize yaptığı hizmetlere karşılık olarak şu çek görüldüğü ando, kendisine beşyüzbin lira verilmesini, saray hazinesi müdürlüğüne emrederiz.*»

Catherine, çeki Maurevert'e uzattı. Adam, çeki kendi istediğinden fazla para yazılmış olduğunu gördüğü hâlde hiçbir sevinç eseri göstermedi. Hattâ, biraz burkuldu da... Çünkü çekin altında boş bırakılmış iki yer vardı. Çekin nerede ödeneceği ve ödeme tarihi yazılı değildi... Catherine, Maurevert'in endişesini yüzünden okuyarak:

— “Mösyö, zannederim çekte unutulmuş yerler var,” Dedi. “O kâğıdı bana veriniz!”

Maurevert çeki masanın üstüne koydu:

— “Majeste, çekin ödenme tarihiyle nerede ödeneceğini unutmuşlar...” Dedi.

Kraliçe sordu:

— “Mösyö de Maurevert, bu çekin nerede ödenmesini istiyorsunuz?”

— “Paris'te efendim!”

— “Ne zaman?..”

— “Mümkün olduğu kadar çabuk, kraliçem...”

Catherine dudaklarını büzüp kaşlarını çattı:

— “Bu ancak kralın hazineye hâkim olduğu zaman olabilir...” Dedi. “Yâni...”

Ve eğilerek çekin altına şu satırı yazdı:

«*Mösyö de Guise'nin öldüğünün ertesi günü Paris'te ödenecektir!*»

Ruggieri, hemen Catherine'yle gizli bir şey ko-

nuşmak istediği vakit kullandığı bir İtalyan lehçesiyle söylendi:

— “Catherine, deli misin? Ya şimdi herif bu kâğıdı alıp Guise’ye götürür de ondan bir milyon alırsa?!..”

— “Evet ama bu adam para kazanmak istemiyor!..” “Onun maksadı intikam almak!.. Ben adamımı bilirim!”

Maurevert çeki aldıktan sonra cebine koymuş ve:

— “Koyduğunuz mühlet çok mükemmeldir Madam!” Demişti.

— “Demek bu kadar çabuk olacak ha?..”

— “Orasını bilemem Madam!.. Çünkü Guise’yi idâm ettirecek kral, ben değilim!..”

Ruggieri de, Catherine de âdeta yerlerinden hopladılar:

— “Ne?.. İdâm mı?”

— “Evet Madam! Hattâ siz çeke «Guise’nin öldüğünün» yerine «İdâm edildiğinin» kelimelerini yazsaydınız daha doğru olurdu.”

Catherine heyecanlanmıştı:

— “O hâlde çabuk söyle dostum!” Dedi. “Eğer oğluma büyük bir hizmette bulunursan alacağın şey, yalnız beşyüzbin liradan ibaret olmayacaktır.”

— “Anlıyorum Majeste! Fakat bana beşyüzbin lira yeter... Şimdi sizin verdiğiniz çeke karşılık ben de size bir kelle çeki vereyim!..”

Maurevert bu sözü söyledikten sonra cebinden, dörde katlanmış bir kâğıt çıkarıp uzattı. Catherine kâğıda merakla baktıktan sonra:

— “Guise’nin el yazısı!” Dedi.

Ve Ruggieri ile ikisinin başı, âdeta birbirine değercesine masaya yayılı kâğıda eğilerek şu satırları okudu:

«Madam,

Saydığınız delillere tamamen inandım ve hemen harekete geçmek lüzumunu hissettim. Blois'e gitmek için bir hafta veya bir ay beklemeyeceğim... Şimdi hareket ediyor ve sizi orada bekliyorum! Orada bildiğiniz adamın öldürülmesi ve yine bildiğiniz iki kudretin birleştirilmesine çalışacağım...

Henri... Şimdilik Dük de Guise.»

Bu, Dük de Guise'nin Fausta'ya verilmek üzere Maurevert'e teslim ettiği mektuptu. İki yüzlü haydut, mektubun kopyasını çıkarıp Fausta'ya vermiş, aslını da Guise'yi ele vermek için saklamıştı.

Catherine, mektupta öldürüleceği yazılan adamın kim olduğunu derhal anlamıştı. İmza yerinde de «şimdilik Dük de Guise» yazıyordu. Bunun sonunu getirmek kolaydı: İleride Fransa Kralı!..

Birdenbire Maurevert'e dönüp sordu:

— “Bu mektup kime yazılmıştı?..”

— “Prenses Fausta'ya!..”

— “Demek Prenses bu mektubu almadı?”

— “Aldı efendim... Aslı yerine kopyasını aldı...”

Catherine, Maurevert'e, takdir dolu bakışlarla baktı:

— “Bu mektubu başka kimsenin görmediğinden emin misiniz?” Diye sordu.

— “Tamamen eminim Madam!..”

Catherine dirseğini masaya dayadı. Gözlerini kâğıda dikti. Bir an derin bir dalgınlık içinde kaldıktan sonra mırıldandı:

«Prenses Fausta!..»

Acaba bu adı söylerken ne düşünüyordu?..

PARDAILLAN'IN YOL ARKADAŞI

Dük de Guise, Paris'ten ayrılalı birkaç gün olmuş, Paris'i gittikçe artan bir heyecan kavramıştı. Fausta, Maurevert'in getirdiği mektubu okuduktan sonra hemen Blois'e hareket etmeye karar vermiş ve ona göre de hazırlanmaya başlamıştı. Önceden Fausta'nın güvendiği adamlarından biri, Blois'e doğru yola çıkarak orada bir ev kiralamaya gitti. İki gün sonra da Fausta yanına Myrthis ile Léa'yı aldı ve hayatının en hareketli zamanlarını geçirmiş olduğu bu binayı uzun uzun süzdükten sonra yola koyuldu...

Son düşüncesi Pardaillan oldu. Fakat hemen bu düşünceyi kafasından silkip atmak ister gibi başını salladı. O ölmüştü... Onun ölmesiyle Fausta da bu dertten kurtulmuştu.

Fausta, Jacobin manastırına yakın olan Notre-Dame-des-Champs kapısından Paris'ten çıkarken bu kapının tam aksi istikametinde bulunan Saint-Denis kapısından da Pardaillan şehre giriyordu.

Şövalye, Fausta'nın postacısının yaralarının iyileşmeye başladığını görünce artık Gravelines köyünde durmamıştı. Yol üstünde iki gün kadar Amiens'te kalmıştı. İçi sıkılıyordu. Fakat bu sıkıntı işsizlikten değil, daha çok yalnızlıktandı.

Şövalye de Pardaillan artık hem arkadaş bakımından, hem de ruhen yalnız, yapayalnız, tek başına bir insandı. Aklında iki şey vardı: Önce Maurevert'i öldürmek!.. Sonra da Huguette'yi kurtarmak için

kendisi teslim olduğu gün kendisine «*Alçak!*» Diyen Guise'nin, bu sözünü kılıcıyla gırtlığına tıkmak!..

Amiens'de oteldeki yatağına elbisesiyle uzanmış, hep bunu düşünmüştü: «*Farzedelim ki önce Mauververt'i temizledim!.. Sonra da Guise'yle Fausta'yi öldürdüm!.. Peki sonra ne yapacağım?..*»

İşte mesele buradaydı. Bu işler bittikten sonra emelsiz ve gayesiz bir hayat işe yarar mıydı... Bu düşünce Şövalye'yi âdeta korkutuyor, ürkütüyordu.

«*Ne yapacağım? Nereye gideceğim?*» Diye düşünüyordu. «*Genç Dük d'Angoulême'ye gidip orada ölünceye kadar kalacak ve Violetta'nın çocuklarına dünyanın sırlarını mı öğreteceğim?.. Bu, hiç de cazip bir şey değil... Hem zaten mes'ut insanlar, zamanla insanın sinirine dokunur... Yoksa gidip Huguette'nin yanında mı ihtiyarlayacağım?..*»

Şövalye birdenbire gözlerini tavandaki bir örümcek yuvasına dikti ve söylendi:

«*Hele bakalım! Daha Fransa'da ve başka yerlerde gidilecek az mı yol var?.. Bu yolların kenarında daima gölge veren ağaçlar ve gökte de daima sıcak güneş bulunur... Tek yağmur yağmasın da!..*»

Ve yine bu düşüncede duruyordu. Yeryüzünde başıboş dolaşmak, zayıflara yardım etmek, kudretli ve zâlimlerle cenkleşmek, kimseye boyun eğmemek, daima kendi kafasının dikine gitmek... Bunlar, başka herhangi saadette değışilir şeyler miydi?..

Tabii Pardailan ycniden atına atlayıp Paris yolunu tutmakta gecikmedi. Şehre girince birisine, Dük de Guise'nin nerede olduğunu sordu. Blois'de olduğu cevabını alınca, kendi kendine: «*Âlâ!*» Diye söylendi. «*Ben de oraya giderim!..*»

Şimdi nereye gidecekti? Devinière'ye uğramak işine gelmiyordu. Belki Huguette allem eder, kal-

lem eder, kendisini alıyordu... Hayvanını yavaş yavaş Seine nehrine doğru sürdü. Notre-Dame köprüsünden geçti, sonra küçük köprüden geçerek şehrin göbeğine ulaştı ve nihayet Saint-Jacques sokağını başıboş bir gidişle geçerek, birdenbire hayvanını istihkâmlar yakınında Jacobin'ler Manastırı'nın kapısında durdurdu. Attan inip, hayvanı duvara çakılı bir halkaya bağladıktan sonra kapıyı çaldı. Kapıda ufak bir delik açıldı ve kapıcı papazın başı görüldü. Papaz, Şövalye'ye ne istediğini sorduktan sonra bu manastıra misafir de, ziyaretçi de alınmadığını söyledi.

Pardaillan ne misafirdi, ne de ziyaretçiydi... Tanıdığı bir rahiple biraz görüşmek istiyordu. Kapıcı buna da itiraza kalkıştı. Fakat Şövalye'nin Jacques Clément'i görmek istediğini öğrenir öğrenmez kapıyı ardına kadar açmakta gecikmedi. Bu hâlin Şövalye'yi ne kadar şaşırttığını kestirmek güç değildi. Kapıdan girerken:

— “Atım ne olacak?” Diye sordu.

Jacques Clément adını duyunca her hâli değişmiş, aksiliğinden eser kalmamış olan kapıcı:

— “Merak buyurmayın efendim! Bu asil hayvan, pek muhterem başkanımızın ahırına götürülecek ve orada kendisine iyi ve kutlu bir dost bulacaktır...” Diye cevap verdi.

Şövalye, hem kendi, hem de başrahibin hayvanı hakkındaki sözlere kahkahayı basarak:

— “Âmin!..” Dedi.

Kapıcı bu söze şaşaladı:

— “Lûtfen şu konuşma odasına buyurun... Muhterem kardeşimiz Clément'e şimdi haber veririm!..”

Kapıcı papaz hızla gitti. Fakat doğrudan doğruya rahip Clément'in hücreğine değil, başpapaz Bour-

going'in odasına yöneldi ve Clément'le bir askerin görüşmek istediğini söyledi. Başpapaz da bu gelen kimsenin Jacques Clément'le mutlaka o mahut mesele hakkında konuşacağını sanarak, böyle bir şeyin konuşma odasında değil, Jacques'in hücrelerinde yapılmasını daha uygun buldu ve ziyaretçinin, rahip Clément'in hücrelerine götürülmesi emrini verdi. Bu suretle aralık kalacak olan kapıdan kendisi de konuşulan şeyleri dinleyebilecekti...

Kapıcı papaz önde, Şövalye arkada Jacques Clément'i, bir masa başına oturmuş, mektup yazar bir hâlde buldu. Jacques Clément, manastırın en fazla hürriyete sahip papazı olduğundan hücrelerinde hokka kalem de bulundurabiliyordu. Şövalye içeriye girer girmez, papaz başını çevirdi ve kimin geldiğini görünce kıpkırmızı kesilerek yazı yazdığı kâğıdı saklamaya kalkıştı. Sonra da ayağa kalkıp Pardaillan'a doğru ilerledi ve sâbit bir fikre saplanıp kalmış sinir hastalarının derin sesiyle:

— “Çok şükür Tanrıya!..” Dedi.

Pardaillan papazın elini sıktı:

— “Sizin yanınıza ulaşmak meğerse meseleymiş... Of... Hayli yorulduğum... Müsaade eder misiniz oturayım?..”

Kılıcını çözüp yatağın kenarına ilişti:

“Aman kardeşim burada nasıl yaşıyorsunuz? Burada mezar gibi bir yer... Sizin gibi hassas bir insan burada nasıl yatar?..”

Clément acı acı güldü:

“Siz, bir mezara giren güneş ışığı gibisiniz.. Siz görünür görünmez herşey ışıklanır ve güler... Yoksa burası malızun bir yerdir...”

— “Niye kalıyorsunuz öyleyse?..”

— “Burayı ben istemedim... Manastırda yetişti-

rildim ve manastırda yaşadım... Tıpkı sarmaşığın da doğduğu ağaca sarılarak yaşaması gibi bir şey... Ben yol yürümüyorum Şövalye... Mukadderatımı takip ediyorum!..”

— “Ben içeri girdiğim sırada ne yapıyordunuz?..”

Jacques Clément kızardı. Bu sırada Şövalye de mektubun bir ucunu gördü:

— “Ooo, ooo!.. Maşallah!.. Şiir de yazıyorsunuz demek ki... Bana şairliğinizden hiç bahsetmemiştiniz!”

Yalan değildi. Pardaillan hücreye girdiği sırada genç papaz şiir yazmakla meşguldü. Şövalye samimiyetle elini uzatarak kâğıdı çekti aldı, okuduktan sonra:

— “Ne akıcı bir ifade! Ne kaabiliyet!.. Herhalde bir din şiiri olacak... Burada bahsettiğiniz aşk, herhalde Tanrı’ya karşı duyulan bir sevgi olacak değil mi?.. İyi ama şu Marie de kim oluyor?.. Meryem Ana mı?”

Papaz sararmıştı:

— “Bazan böyle çocukça şeylerle eğlenirim!” Diyordu.

Pardaillan da kâğıdı elinde evirip çeviriyordu. Birdenbire irkildi ve mırıldandı:

— “Marie de Montpensier olacak... Demek ki şiirdeki ilânı aşklar hep ona... Kâğıdın arkasında onun adı yazılı...”

Pardaillan bir an düşünceli kaldı: «*Sakin Üçüncü Henri’ye karşı duyduğu büyük kinde bu kadının bir rolü olmasın?.. Öyle ya... Tastamam öyle olacak... Zavallıyı, Fransa Kralını öldürmeye kimin teşvik ettiğini şimdi anlıyorum!*»

Sonra kâğıdı Jacques Clément’e uzattı:

— “Vallahi şiiirden pek o kadar anlamam!” Dedi. “Mısraları pek beğendim... Kimin için yazılmışlarsa onun da beğeneceği muhakkaktır!..”

Rahip kâğıdı kaparcasına alıp hemen koynuna soktu. Şövalye sordu:

— “Chartres’de karşılaştığımız zamanki o korkunç düşüncelerinizi artık unuttunuz mu?”

Papaz boğuk bir sesle sordu:

— “Hangi düşünceleri?..”

— Hani canım şu...”

Pardaillan, birini hançerler gibi bir hareketle sözünü tamamladı. Jacques Clément alçak sesle:

— “Valois’i öldürmek kararımdan bahsediyorsunuz galiba!” Dedi.

Pardaillan papazın korkunç sükûnetine şaştı:

— Evet!”

— “Neden vazgeçeyim? Valois ölecektir. Ölümüne mahkûmdur. Size olan saygım sebebiyle bir zaman için elimi çektim. Fakat görevimi yapacağım an gelecektir.”

Pardaillan irkildi. Papazın kararı korkunçtu. İşin garibi, bu kararın sebebinin intikam duygusu değil, aşk olmasıydı. Şövalye de kendinde bu kararı değiştirecek bir kuvvet göremiyordu. Fransa Kralı, babasının oğlu değildi ya... Papaz sözüne devam etti:

— “Henri’nin anası, anamı öldürmüştü. Alice’nin oğlu da bugün Catherine’nin oğlunu öldürecek. Hele siz bir kere işinizi bitirin, krala artık ihtiyacınız kalmadığını söyleyin! Yoksa bunu mu söylemeye geldiniz Şövalye?”

— “Hayır henüz zamanı gelmedi.”

Bu sırada manastır başpapazı Bourgoing de hücrenin aralık kapısına yanaşmış, hem düşünüyor

hem de konuşulanları dinliyordu. Kendince bu ziyaretçi, Jacques Clément'i alıp kralı öldürmeye götürecekti. Nitekim birdenbire içeriden Pardaillan'ın sesini duydu:

— “Benim niçin geldiğimi merak ediyorsunuz değil mi?.. Blois'e gidiyorum da acaba benimle beraber gelir misiniz, dedim.”

Bourgoing dışarıda mırıldandı:

«*Tamam, düşündüğüm gibi çıktı!..*»

Jacques Clément titreyerek sordu:

— “Blois'e mi?”

Pardaillan:

— “Öyle ya!” Dedi. “Gezmiş oluruz... Ama siz, niye başka yere değil de Blois'e dersiniz, ben de size derim ki şimdi Fransa'nın en kalabalık ve eğlenceli yeri orasıdır. Bir kere kralı görmek kaabil!..”

Dışarıdan dinleyen başpapaz:

«*Tamam!*» Dedi. «*Bu da bizimkilerden!.. Hay yaşayasın delikanlı!..*»

Pardaillan:

— “Bütün asilzâdeler orada... Sonra kudretli Mösyö de Guise de orada!..” Diye devam etti.

Dışarıdan dinleyen Bourgoing:

«*Aferin!.. Yiğit delikanlıymış vesselâm!*» Diye mırıldandı.

Pardaillan:

— “Mösyö lö Dük de Guise'nin yanında gayet zekî Mösyö de Bussi-Leclerc, Mösyö de Maineville, Mösyö de Maurevert, Mösyö de Kardinal, Mösyö lö Dük de Mayenne var... Sonra Düşes de Montpensier gibi güzel bayanlar da var!..”

Şövalye bu sözlerini bir kahkaha parlatarak tamamlamıştı. Rahip, onun ellerine sarıldı:

— Doğru mu söylüyorsunuz? O, orada mı?..”
Diye sordu.

— “Canım, Blois’de olmaz da nerede olur? Burada manastırda olacak değil ya... Nasıl, geliyor musunuz?.. Ha, sahi, siz buradan izinsiz çıkamazsınız öyle mi?”

Bu anda içeriye gülyüzlü bir rahip girmişti. Bu, başrahip Bourgoing’di. Clément’e ve Pardaillan’a baktıktan sonra tekrar Clément’e döndü ve:

— “Nasıl aziz kardeşim, ziyaretçinizden memnun musunuz?” Dedi. Sonra Pardaillan’a dönerek sordu:

— “Siz Mösyö, kardeşimizden hoşnut kaldınız mı?”

Pardaillan:

— “Teşekkür ederim sayın peder!” Dedi. “Çok memnunum!..”

Bourgoing devam etti:

— “Elbette siz de memnunsunuzdur kardeşim Clément... Kimbilir bu asîlzâde size ne güzel tavsiyelerde bulunmuştur...”

Jacques Clément:

— “Lâkin aziz pederim!..” Diyecek olduysa da başpapaz Bourgoing, lâfını ağzına tıkadı:

— “Lâkini makini yok... Bu asîlzâdenin size mükemmel tavsiyelerde bulunacağından eminim...”

Pardaillan hayret içinde söylendi:

— “Scyahate çikalım diyordum da...”

Bourgoing atıldı:

— “İyi ya işte! İyi ya! Fakat ne tarafa? Asıl mesele burada...”

— “Blois’e gidelim diyordum...”

— “Mükemmel bir tavsiye işte!.. Blois’in havası çok güzeldir. Bana öyle dediler... Aziz kardeşimiz

Jacques Clément çok, pek çok hastadır... Ona saf ve kuvvet verici bir hava lâzım!..”

Pardaillan:

— “Ben de öyle diyordum efendim...” Dedi.

— “Hele ben... Ben de ona sizi dinlemesini emrediyorum efendim... Duyuyor musunuz kardeşim? Bu asîlzâdenin tavsiyelerini sıkı sıkıya tâkip etmenizi emrediyorum. Hemen sizin yolculuk hazırlıklarınıza bakayım... Benim en iyi seyahat hayvanımı hazırlamalarını söyleyeyim... Sizi kutlarım kardeşim... Sizi de Mösyö!..”

Ve başrahip Bourgoing, Pardaillan’ı hayret içinde bırakıp çıkarken mırıldandı:

«Büyük olay günü yaklaştı demek ki...»

Pardaillan da kahkahayı bastı:

— “Eğer ömrümde bu adam kadar sevimli bir papaz gördüysem arap olayım!.. Bu sizin başkanınız mı? Mükemmel bir adammış, tebrik ederim valla-hi!.. Demek gidiyoruz ha?..”

Hafifçe titreyen Jacques Clément:

— “Evet!” Dedi. “Blois’e gidiyoruz!”

Pardaillan’ın aşağıdaki konuşma odasına inmesinden yarım saat sonra rahip Jacques Clément, Chartres seyahatinde giyinmiş olduğu süvari elbisesiyle görüldü. Manastırın kapısında, Pardaillan’ın hayvanının yanında eyeri vesairesi tamam bir hayvan duruyordu. Şövalye ile rahip atlara atladılar.

ÖLMEK VEYA ÖLDÜRMEK

Belki de Pardaillan, Jacques Clément'i Blois'e sürüklerken, bir maksada hizmet ediyordu. Muhakkak olan tarafı, iki yolcunun hemen Paris'ten çıkıp Blois'e ulaşmak için Chartres yolunu tutmaları oldu.

Onlar, Jacobin'ler Manastırı'ndan çıkalı yarım saat olmamıştı ki, manastırdan başka bir süvari daha hareket etmişti. Bu, kapıcıydı. Güzel bir katıra binmiş, kendi hesabına daha doğrusu başpapaz hesabına Blois'e gidiyordu. Göğsünde zarflanmış bir mektup vardı. Bu mektup Düşes de Montpensier'e yazılmıştı. Başpapaz Borugoin, kendinden önce aynı yolda at koşturan iki atlıyı katiyen geçmemesini ihtiyaten tembih etmişti.

Bu üç yolcuyu yollarında bırakarak Blois'e dönelim. Catherine'nin, Maurevert'ten beşyüzbin liraya bir mektup satın aldığı gecedен tam bir hafta sonraydı. İhtiyar kraliçe, o müthiş mektubu ele geçirdikten sonra bir hafta Guise'yi sıkı bir göz hapsine almış, mektuptan oğluna bahsetmeyerek sabretmişti.

Kasımın onikinci, pazar günü, Blois şehrinin, üstüne kurulmuş olduğu tepe, Loire nehrinden kalkan kalın bir sis tabakasıyla örtülmüştü. Bugün dinlenme günü olmuş ve temsilciler, kraldan kopacakları yeni kanunlar uğrunda, her günkü gibi bugün çene çalmamışlardı. Blois sokakları ıssızdı. Fakat şatoda ve kralın dairelerinde büyük bir kalabalık vardı.

La Rochelle'den, Huguenot'ların karargâhından protestanlara karşı kinlerinde müşterek olan kralcı ve Guise'ci asilzâdeleri hayrete düşüren bir haberci gelmişti. Acaba Navarre Kralı ne istiyordu?..

Kral, Guise taraftarlarına gösterdiği itimat ve dostluğun bir delili olmak üzere gelen mektubu hepsinin yanında açmış ve yüksek sesle okumuştur. Henri de Béarn, La Rochelle'de toplanmış olan protestanlar adına aşağıdaki iki şeyi istiyordu:

1 — *Protestanlardan alınan malların geri verilmesi,*

2 — *Onlar için inanç hürriyeti.*

Kralın yüksek sesle okuduğu bu mektup bitince, yuhalar kâhkahalar ve tatara karşı tehditler birbirini kovaladı. Halbuki haberci gayet sâkin ve kibar, cevabı bekliyordu. Herkes birinci isteği pek küstahça, ikincisini de gayet garip buldu.

Tehdit ve kâhkaha fırtınası geçince, Navarre Kralının postacısı sordu:

— “Efendim, krala ne cevap vereyim?..”

Üçüncü Henri cevap verdi:

— “Navarre Kralına, bizden istediği meseleler üzerinde düşüneneğimizi ve bir karar verdiğimiz vakit, ordularımızın başkomutanı Mösyö le Dük de Guise'nin cevabımızı kendisine götüreceğini söyleyiniz...”

Bu sözler, çılgınca alkışlara vesile oldu; Bu, Huguenot'lara savaş ilânıydı ve savaşı da kilisenin direği Guise idare edecekti.

Bu cevabın ileride hesaba sığmaz neticeleri olacaktı. Nitekim Henri de Béarn bu cevabı aldıktan sonra iyilikle istenen şeyleri silâh zoruyla almak için ordusunu harekete geçirdi.

Habercisine gelince, Üçüncü Henri'nin önünde

soğuk bir tavırla eğilmiş ve geri dönerek şiddetle gülen gruplar arasından öyle bir tavırla geçmişti ki hepsi çekilip yol vermeye mecbur kalmışlardı. On dakika sonra dört köşe avluda duran atına atladı ve rüzgâr gibi Blois'den çıkıp gitti. Bu habercinin adı Agrippe D'Aubigny idi.

Bu Kasım akşamında, işte böyle önemli bir olay olmuştu.

Kral, gelen haberciye verdiği cevaptan fevkalâde keyiflenmiş bir hâlde, çevresindekileri iltifata boğmuş, bilhassa Guise'yi pek şımartmıştı. Sonra dairesine çekilmiş, toplantı da dağılmıştı. O akşam biraz çalışacağını söyleyip uşağını da savmıştı. Tam bu sırada annesi içeri girmişti. Üçüncü Henri annesiyle başbaşa kalmaktan pek hoşlanmazdı. Yüzünü ekşitti ve:

— “Bu akşam işim vardı... Şu Paris'lilerin isteklerinin yazıldığı defteri gözden geçirecektim!” Dedi. “İstedikleri de yenilir yutulur şeyler değil ya... Ah bir kere kuvvetli bir orduyla Paris'e girmiş olsaydım...”

Hendi annesinin oturduğunu görünce sıkılarak kendini bir koltuğa bıraktı. Catherine kederli bir sesle:

— “Yakında ölürüm, benden kurtulursun... Şimdilik o kadar sıkılma oğlum!” Dedi. “Benim bu saatlere kadar uyumayışımın sebebinin sadece senin saadetini korumak olduğunu belki o zaman anlarsın...”

Henri okşayan bir sesle:

— “Beni sevdiğinizi bilirim anneciğim...” Dedi.

— “Anneciğim ha!.. Pek az söylediğin şu kelime, bilsen beni ne kadar sevindiriyor. Ben seni çok severim oğlum. Buna rağmen sen beni sevmezsin...”

Halbuki hiç sevmediğim François ve Charles beni, senden fazla severler, sayarlardı. Sen tahta çıkasın diye onları öldürdüm. Herhalde bunun cezasını çekmekteyim... Onaltı yıldır, en çok sevdiğim oğlumu korkuttuğuma üzülüyorum... Biliyor musun, baban benimle evlendiği zaman bana söylediği ilk söz neydi Henri?..”

— “Hayır Madam!.. Herhalde bir aşk sözüdür..”

— “Gençtim!.. Çocuktum!.. Paris’i görmek için yanıp tutuşuyor ve Fransa gibi güzel bir krallığın kraliçesi olacağıma seviniyordum. Kocam olacak kralı sevmek için gelmişim... Onun bana söyleyeceği tatlı bir söz, beni dünyanın en itaatli ve mes’ut kadını yapabilirdi. O günü hâlâ yaşarım... Beyaz satenden bir elbise giymişti. Yanıma geldi. Bana uzun uzun baktıktan sonra eğildi ve: «*Madam, siz ölüm kokuyorsunuz!*» Dedi.”

Üçüncü Henri sarardı. Catherine de Médicis, ateş saçan gözleriyle baktı:

— “Baban kapıdan çıkıp gitti ve benim de ondan sonra baban, Mösyö de Montgomery’nin mızrağıyla ölüp de dul kalıncaya kadar geçen hayatım bir cehennem azabından ibaret oldu. Gençliğimde yüzüm gülmedi, ihtiyarlığım da gülmüyor, görüyorsun ya oğlum!..”

— “Zavallı anneciğğim!”

Catherine bir işaretiyle oğlunu susturdu:

— “Bana acımaya kalkma!.. Baban benim ölüm koktuğumu söylemişti. Bütün ömrüm de her an karşısına dikilen şu meselenin: Öldürmek veya öldürülmek meselesinin özetinden ibarettir. Evet, ölmek veya öldürmek!..”

Annesinin karşısında çok kere dehşet hissedilen Henri:

— “Ne demek istiyorsun?” Diye bağırdı.

— “Bütün hayatım, ölmek için öldürmekle geçti. Ancak bu sâyede sevdiğime atılan silâhları çelebiliyordum... Şimdi, sevgili oğlumun, yâni senin ölmemen için öldürmem lâzım!..”

Henri artık korkusunu gizlemeye çalışmadı. Boğuk bir sesle:

— “Ölecek miyim?.. Beni öldürmek mi istiyorlar?” Diye sordu.

— “Ben olmasaydım çoktan ölmüştün! Bugün de aynı mesele karşısındayım... Sana bir şey olursa, ben de yaşayamam!.. Onun için muhakkak öldürmek zorundayım oğlum... Sana ölüm kokuyorum dediğim vakit yalan söylemedim!”

Üçüncü Henri titriyordu. Annesi yalnız canını sıkıyor, kendisini dehşete düşürüyordu. Catherine acı bir gülüşle:

— “Mademki baban bana ölüm koktuğumu söyledi, onu yalancı çıkarmamalıyım. Müthiş gece yarılarında gelip beni ayaklarımdan çeker sonra...”

Üçüncü Henri boğuk boğuk:

— “Madam, ölümlerin mezarlarından çıkıp, dirilere eziyet ettiklerine inanır mısınız?” Diye sordu.

Catherine daha çok sararak:

— “Neden inanmayayım?” Dedi.

Üçüncü Henri, ürkek bakışlarla çevresine bakındı. Catherine sordu:

— “Korkuyor musun? Anladım... Ağabeyin Charles’in mezarından çıkıp gelmesinden korktuğunu yüzünden okudum... Yahut da Coligny’yi çıkarır diye ürküyorsun... Ama korkma... Bütün bu ölümleri, Ruggieri ile ben tasarladım. Onlar gelip benden hesap sorsunlar... Onlara ancak ben cevap verebilirim...”

Catherine bu sözleri söylerken ayağı kalkmış, baş-
ka hayallerle konuşan bir hayal hâlini almıştı.
Henri annesini dehşetle karışık bir hayret içinde
seyretti. Catherine tekrar söze başlayarak:

— “Benim hayatım da seninkiyle beraber kama
bulanmıştır oğlum...” Dedi. “Bugün yine aynı me-
sele var... Ölmek veya öldürmek... Sana açıkça
söylüyorum: Ölmek istiyorsan, öldürmen lâ-
zım!..”

— “Kimi?..”

— “Seni öldürmek isteyenleri... Al, bak oku!”

Kraliçe bir kâğıt uzattı. Bu, Maurevert'ten aldığı
mektuptu. Henri mektubu okuyunca morarmış bir
hâlde annesine döndü:

— “Demek ettiği yemine rağmen Guise, beni öl-
dürmek istiyor haa? Burada öldürüleceği söylene-
n adam benim değil mi?.. Bu mektubu size kim ge-
tirdi?..”

Catherine:

— “Öldürülecek sensin!” Dedi. “Bu mektubu,
onlarla çalışan ve onlara ihanet eden biri, Maure-
vert getirdi...”

— “Bu adama mükâfat vermeli Madam!..”

— “Verdim...”

— “Peki bu mektup ne zamandan beri sizde du-
ruyor?”

— “Bir haftadan beri...”

Fakat Catherine bunu söylediğine hemen pişman
oldu. Kral bağırmişti:

— “Bir hafta mı? Şu hâlde mektup, Guise'yle
anlaşmamızdan öncesine ait...”

— “Bunun önemi var mı oğlum? Seni öldürmeyi
aklından geçirmiş olması yetmez mi?”

Henri soğuk bir tarzda:

— “Evelce yazmış, sonra da pişman oldu, benimle barıştı ve dost kalacağımıza yemin etti!” Dedi. “Kim İncil üzerine ettiği yemini bozarsa bastığı toprak yarılr, gökten tepesine şimşekler yağar...”

Catherine:

— “Kör!” Diye bağırdı. “Kendisini öldürmek istediklerini bile göremez olmuş!..”

— “Anneciğim, beni çok seviyorsunuz ve bu sevgi yüzünden yanlış şeyler düşünüyorsunuz. Ben de Guise'nin beni sevmediğini bilirim!.. Sadece inanır görünüyorum... Ondan alınacak öcü sonradan almam, şimdiden yüzüne gülmem lâzım!.. Bunu bana siz öğretmediniz miydi?.. Fakat onun yeminini bozacağına inanmam!..”

— “Ya ben sana bunun aksini ispat eder ve Guise'nin yemininden sonra da hâlâ senin canına kıymak için fırsat kolladığını meydana çıkarırsam, o zaman ne yaparsın?”

— “Ne mi yaparım? Onu mahvederim... Adamlarımdan en cesur ve gözüpek birkaçını toplar, kendilerine: «*Gidip bana onun kellesini getirin!*» Derim...”

— “Hayır! İşte asıl o zaman ihtiyatlı hareket etmen lâzımdır. O zaman onları düşüreğim tuzağı bana bırak, ben hazırlayayım... Sana gelince, sen yalnız işareti verirsin, Kutlu Birliğin de âzasını da, başkanını da temizler, yok ederim... Sen bu işleri ölüm kokan anana bırak oğlum...”

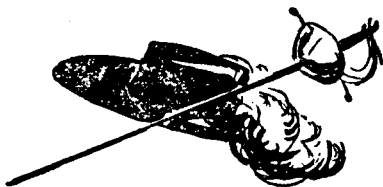
Catherine bu sözleri söyleyerek kapıya doğru gitmiş ve karanlığa karışırçasına odadan çıkmıştı. Henri, bir an öyle, olduğu yerde kalakaldı.

Birden dışarıdan bir saatin onikiyi çaldığını işitince bütün vücudu ürperdi:

«Gece yarısı!» Dedi. «Bu saatte ölülerin mezar-
dan çıktıkları söylenir!..»

Tam bu sırada uzaktan boğuk bir feryat, bir im-
dat sesi duydu. Tir tir titriyordu. Fakat sâfi kulak
kesildiği hâlde o sesi bir daha duyamadı. O kadar
ürkmüştü ki feryadı kendisinin çıkardığını sanmış-
tı. Her yanı buz kesilmiş gibiydi.

Derin bir iç çekti ve oturduğu koltuğa yığılıp
kaldı: Bayılmıştı.

ŞATONUN HENDEKLERİ

Aynı pazar akşamı, Blois şehrinin başka bir yerinde de büsbütün başka bir olay cereyan ediyordu.

Saat dokuzbuçuk sularında, ortalık henüz kararırken katıra binmiş bir papaz, şehrin kapısına yanaşmıştı. Bu, Jacobin'ler Manastırı'nın kapıcısından başka bir kimse değildi. Kendisine rahip Timothée derlerdi. Şimdiye kadar kendisine birçok kereler, manastır başpapazı Bourgoing tarafından bu seferki gibi görevler verilmişti. Timothée eski haydutlardandı. Din savaşlarında bulunmuş, hâlâ eski huylarını terketmemişti. Blois'e kadar yedi günde gelmişti. Acelesi yoktu. Zaten Jacques Clément'in önüne geçmemesi lâzımdı.

Blois'e girince katırından indi ve hayvanı yedegine alıp yularından çekerek, uygun bir han aramaya başladı. Nihayet sora soruştura Saint-Mathieu'nun himayesinde olduğu, üstündeki levhadan anlaşılan bir hana ulaştı. Hanın altındaki lokanta gayet kalabalıktı. Bir yandan burnuna vuran tatlı yemek kokuları da iştahını iyice gıdıklıyordu ama, pencelelerden birinden içeriye bakınca bu hanın, züğürt bir papaz kesesine pek yakışmayacağını anlamakta gecikmedi.

Masalara oturmuş, Guise taraftarı kalabalık bir asilzâde güruhu, güle söyleye yemek yiyor ve ortalıkta hizmet gören kızlara sataşıyorlardı. Papaz, bunların ne konuştuklarını pek dinleyemediyse de, iştahlarına bakarak, yedikleri şeylerin çok nefis ola-

çağına hükmetti. Tam pencereden ayrılacağı sırada, bir köşede beş-altı kişilik bir masanın başında, arkadaşlarını yemeğe bekleyen bir asîlzâde gözüne çarptı:

Onu görür görmez, papazın yüreği, daha doğrusu midesi, ümitle çarpmaya başladı ve:

«*Aman yarabbi ne görüyorum?*» Diye söylendi. «*Acaba bu zat büyük Henri'nin sâdik dostu Mösyö de Maurevert değil mi? Öyle ya!.. Tastamam kendisi! Mükemmel oldu işte... Bu şehirde kimseyi tanımıyorum. Başpapaz Bourgoing'in yakın ahbablarından olan bu zata Düşes de Montpensier'in evini sorarım olur biter... Beni sever... Onun için belki yemeğe de dâvet eder. Fırsatı kaçırmayalım...*»

Papaz, açgözlülüğüne haydutluğun kattığı bir lâubalilikle katırını bir halkaya bağlayarak, ağzını üçgen şeklinde azı dişlerine kadar gösteren bir tebesümle süslediği hâlde kapıdan içeriye girdi ve doğru Maurevert'e yürüdü. Maurevert de Guise'nin yanındaki asîlzâdeler gibi Jacobin'lerle sıkı münasebette olduğundan rahip Timothée'yi tanıdı.

Papaz, gözleri parlar bir hâlde ve gayet sevinçli:
— “Ah Mösyö le Marki de Maurevert!” Diye söze başlayacak oldu.

Maurevert soğuk karşıladi:

— “Ben marki değilim!..”

— “O hâlde Mösyö le Baron... Bilseniz o kadar bahtiyarım ki...”

Maurevert papazın söz dalgalarını kesti:

— “Ben baron da değilim...”

Ama papaz; bu akşam Maurevert'in kesesinden bedava bir yemek yemeyi iyice aklına yerleştirmiş olduğu için Maurevert'in soğuk karşılayışını anlamamazlıktan geldi. Bir iskemle çekip dâvet filan

beklemeden Maurevert'in yanına oturduktan sonra:

— “Sayın asilzâdem,” Dedi. “Eğer başrahip Bourgoing, bu anda sizinle birlikte bulunmak şerefine nail olduğumu anlarsa, çok memnun kalırdı.”

Maurevert, pişkin papaza adamakıllı bir ders vermeye hazırlanırken Bourgoing'in adını duyunca vazgeçmiş ve Timothée'nin ne istediğini çabucak anlayıp başından savmak kararını vermişti:

— “Yâni başpapaz Bourgoing mi sizi bana gönderdi?” Diye sordu.

— “Yoo... Pek böyle değil ama buna yakın bir şey... Bilseniz susuzluktan da öldüm... Müsaadenizle...”

Şarap kadehini ağzına kadar doldurduktan sonra bir çekişte yuvarlarken gözlerini süzdü:

— “Sizin ve Kutlu Birliğin sıhhatine... Zâlim kralın da idâmına...”

Maurevert titredi. Papaza eğildi. Alçak sesle:

— “Yoksa Blois'e böyle bir iş için mi geldin?” Diye sordu.

Timothée, nihayet Maurevert'in zayıf damarını bulduğunu hissetmişti. Bu sâyede mükemmel bir yemeğe konması ihtimali vardı. Yoksa üzerindeki mektupta neler yazıldığından haberi bile yoktu. Fakat bozuntuya vermeyerek gözünü kırptı. Maurevert, bu işareti evet anlamına aldı. Guise'ye ihanet etmeye karar verdiği için ve Fausta'ya yazılan mektubu kraliçeye sattığından beri, Dük'ün idâm edilmesini dört gözle beklemiş, böyle bir şey göremeyince, Dük'ü mahkûm ettirmek için yeni deliller elde etmek lâzım geldiğini anlamıştı.

Bourgoing, Kutlu Birlik taraftarlarının en kuduzlarından biri, Jacobin'ler Manastırı da en hararetli ihtilâlcî yuvası olduğu için Maurevert'in, Timot-

hée'den duyacağı her söze büyük bir önem vermemesine imkân yoktu. Yüzü yumuşadı ve papazın bardağını kendi eliyle doldurarak:

— “Mademki susamışsınız, buyurun!” Dedi.

Timothée, bunu da yuvarladıktan sonra:

— “Derdim yalnız susuzluk değil, aynı zamanda açlık.” Diye sızlandı. “Tam dört gündür yoldayım.”

İçinden de: «*Şimdi yemeğe de dâvet edersin sanırım!*» Diyor ve Blois'teki görevinin çok mühim olduğunu anlatmak için, arada sırada esrarengiz bir tavırla göz kırpyordu.

Maurevert, Guise'nin belki de kraldan daha önce davranacağını düşünerek sarardı ve:

— “Demek bu kadar acele haa?” Dedi. Sonra karşısındakinin bir şeyden şüphelenmemesi için ekledi: “Yook, yâni aklınıza bir şey gelmesin... Bilirsiniz ki ben Dük de Guise hazretlerinin en sâdık dostlarındanım... Çabuk hareket etmenizi ben de bilhassa tavsiye ederim. Eğer bana söyleyecek bir şeyiniz varsa hemen söyleyin... Yoksa orası başka tabî...”

— “Ne diyorsunuz sayın Mösyö?.. Sizi arayayım diye dört saat uğraştım... Sayın başrahip, sizi bulup fikrinizi almadan hiçbir şey yapmamamı bilhassa tembih etti. Şimdi hepsini anlatacağım ya... Ne yapayım ki karnım doymadan aklım bir türlü başıma gelmez!..”

Maurevert hızla ayağa kalktı ve:

— “Gelin!” Dedi.

Sonra aceleyle handan çıkarak, herkese, yanında papaz olmadığı hâlde, yapayalnız çıktığını göstermeye gayret etti. Papaz ise, katırını halkadan çözecek dalgın adımlarla Maurevert'in peşine düştü. Maurevert, giderken söyleniyordu:

— “Sizi lâıyk olduğunuz şekilde ağırlamak isterim... Yâni bu otelden çok daha iyi şeyler ikram etmeliyim... Yalnız, birkaç adım arkamdan gelin de bizi beraber görmesinler... Anlıyorsunuz ya?!”

Yüzü hemen sevinçten parlayan Timothée:

— “Anlamaz olur muyum?” Diye söylendi.

Ve kendi kendine de ilâve etti: «*Yürü! Ben de peşinden geliyorum!.. Bu akşam prensler gibi bir yemek yiyeceğim... Pilâvdan dönenin kaşığı kırıl-sın!..*»

Ortalık iyiden iyiye ağarmıştı. Blois'in dar ve kıvrıntılı sokakları, sisin de tesiriyle göz gözü görmez bir hâl almıştı. Evlerine dönen halk ve kral sarayına giden kibarlar birer gölge gibi geçiyorlardı. Timothée, ancak gelip geçenlerin fenerlerinin ışığıyla Maurevert'i takip edebiliyordu. Maurevert:

«*Eğer bu sersemin elinde önemli bir emir filân varsa onu hemen alırım... Sonra da ihtiyar kraliçeye haber veririm... Nihayet ne olabilir? Bu işte ilki imkân var: Ya Guise evvel davranacak, kralı temizleyecek, yahut da kral onu ortadan kaldıracak... İkincisi imkân olursa, ben krala büyük faydaları dokunmuş bir adam olarak önemli bir mevki sahibi olurum... Yook, birinci imkân olursa, o zaman da ne yapayım. Guise'den öç almak için ikinci bir fırsatın çıkmasına kadar sessiz sadasız beklerim. Zaten benim neler yaptığımı bilmediği için yine beni kendisine sâdik sanır. Onun yanında kalırım!*» Diye düşünüyordu.

Maurevert, görünüşte, pek yüksek sınıftan olmadığı anlaşılan bir hanın önünde durmuştu. Timothée, yüzünü buruşturup içini çekti:

— “Büyük Saint-Mathieu Hanı daha iyiydi sanırım!” Dedi.

Maurevert papaza bir an için korku veren bir sesle:

— “Görünüşe aldanmamalı...” Diye söylendi. “Ben seni, lâyıık olduğun gibi ağırlayacağım, dedim. Sözümde dururum merak etme... Şimdi hana gir... Katırını ahıra çek... Şu büyük salonu geç... Merdiveni çık ve üç numaralı odaya gir... Orası benim odamdır...”

Rahip Timothée'nin içine garip bir korku düşmüştü. Bir an, ziyafetten filân vazgeçip tabanları kaldırmayı düşündüyse de Bourgoing'in sıkı-fıkı dostu olan bir adamın kendisine fenalık yapmasına ihtimal bulunmadığını düşündü ve nihayet merdivenden çıkarak üç numaralı odaya girdi... Orada tam bir saat bekledi. Açlıktan ve iç sıkıntısından canı sıkılmaya başladığı bir sırada açılan kapıda Maurevert görünmüş ve parmağını ağzına götürerek sus işareti yapmıştı. Papaz hemen, Maurevert'in peşine düştü. Bir koridordan geçerek, başka bir odaya girdikleri zaman Timothée'nin yüzü güldü ve gözleri parladı. Çünkü odanın ortasına kurulmuş olan sofra, hakikaten Saint-Mathieu Lokantasındaki sofraya taş çıkartırdı.

Maurevert:

— “Buyurun ve hiç sıkılmadan çalakaşık gidin!” Dedi.

— “Öyleyse şu cüppeyi bir çıkarayım... Bizim gibi eskiden askerlik etmiş adamlar, bir türlü bu cüppeye alışamıyor... Zaten bunlar da muharebede hiç işe yaramaz. Halbuki sofra, bir meydan muharebesidir ve muhakkak kazanılması lâzımdır!..”

Kapıcı rahibin, cüppeyi sırtından atmasıyla sofraya yanaşarak, poğaçalardan birine saldırması bir oldu. Maurevert:

“Maşallah... Mükemmel hücum ediyorsunuz!” Dedi. “Demek eskiden askerdiniz... Sırtınızdaki şu kösele ceket de askerlikten kalma olacak...”

— “Bu zamanda insan çabucak bir kılıç veya hançer yiyebilir... Kösele ceketini onun için bir ihtiyat tedbiri olarak giydim...”

— “Uzun zaman askerlik yaptınız mı?”

— “Ne demek? Saint-Dénis, Jarnac, Moncontour, Dormans, Couras savaşlarında büyük yararlıklar gösterdim.”

Bir yandan hapur hupur yutuyordu. İki kişi kadar yiyor, dört kişi kadar içiyor ve içtikçe çenesi düştüğü için on kişi kadar da konuşmaktan geri kalmıyordu. Bir ara, Maurevert misafirinin adamakıllı sarhoş olduğunu ve ağzındaki baklayı kolayca çıkarabileceğini kestirdi:

— “Demin, sayın Bourgoing’in sizi bana gönderdiğini söylemişsiniz?” Diye söylendi.

— “Hayır!.. Doğrudan doğruya size değil!.. Fakat sizin yardımınıza muhtaç olduğumu söylemiştim... Ben buraya sadece, Madam la Düşes de Montpensier’i görmeye geldim!..”

Maurevert bir şişe şarap daha açtı:

— “Yaa! Onu niçin görecektiniz?..”

— “Bilmem ki!..”

— “Canım, kendisine muhabbetinizi ilân için gelmediniz ya...”

— “Kendisine bir mektup getirdim de... Mektupta ne yazdığını bilmiyorum... Kendisini nerede bulacağımı bilmediğim için de size başvurdum...”

— “Siz mektubu bana verin, ben ona veririm!..”

Papaz âdeta haykırarak:

— “Yoo... Öyle şey olmaz!” Dedi. “Sayın başra-

hip Bourgoing bana: «*Timothée sende böyle bir mektup bulunduğunu kimseye söylemektense dilini yutmalısın.*» Diye emir verdi.”

— “Bana söylemenizi tembih etmedi mi?”

Papaz, attığı yalanın meydana çıkmaması için bu soruyu cevapsız savuşturdu ve:

— “Üstelik, mektubu başkasına kaptıracağıma yutmamın daha doğru olacağını da sıkı sıkıya tembih etti. Onun için iki gözüm, bu mektubu size ne verebilirim, ne de gösteririm... Hem zaten mektup şuraya, cüppemin içine dikilmiştir... Ben sizden sâdece beni Düşesin yanına götürmenizi istiyorum...”

— “Bu çok güç bir mesele. Düşes şimdi uyumuştur!”

— “Ben de hemen şimdi demedim ya... Öbür güne kadar vaktim var!”

Maurevert başını salladı:

— “Çok geç kalacak!..”

— “Öyleyse yarın sabah olsun!”

— “Yarın da geç!.. Düşes sabahleyin erkenden Blois'den gidecek... Bugün Dük de Guise söylüyordu...”

Papazın endişeden beti benzi uçmuştu:

— “Acaba ne yapsak?”

Maurevert hiç bozmadı:

— “Adam sen de, bu da merak edilecek şey mi? Bir ay sonra dönecekmiş... O zaman da verirsin!”

Bu sözü duyunca Timothée az kalsın saçını başını yolacaktı:

— “İmkânı yok.. Çok gecikirim. Ne yapsam bilmem ki...”

Maurevert soğuk bir tavırla:

— “Mademki bu kadar üzülüyorsunuz...”

— “Eee... Bir çâre buldunuz mu?..”

— “Hemen gidip Düşesi görelim bâri diyorum...”

— “Nerede oturuyor?”

— “Şatonun yanibaşında... Haydi cüppenizi giyin... Meraklanmaya hacet yok... Ben geri yanını hallederim!”

— “Ah şu Saint-Mathieu Hanına girdiğim ne iyi olmuş... Bu büyük ve kutlu evliyaya, manastıra döner dönmez bir mum adayayım da yakayım...”

Maurevert soğuk ve alaylı bir tebessümle:

— “Ben sizin yerinizde olsam, iki tane adarım!” Dedi. “Haydi artık gidelim... Mümkün mertebe gürültüsüz gelin de han halkını boşu boşuna uyandırmayalım... Anlıyorsunuz ya?..”

Maurevert şamdanları söndürdü. Birlikte odadan çıkıp üç numaralı odaya girdiler. Maurevert pencereyi açınca rahip Timothée, binanın dış merdivenlerinden birinin bu odaya kadar ulaştığını ve kolayca sokağa inildiğini gördü. Rahibin üzüntüsü ve sarhoşluğu olmasaydı Maurevert’in kendisini neden buradan indirdiğine şaşması gerekirdi. Fakat uzun boylu düşünmeden indi ve Maurevert de pencereyi açık bırakarak peşinden yürüdü.

Gece yarısı olmuştu. Sis, büsbütün kesifleşmiş, karanlık müthiş bir hâl almıştı. Blois sokaklarında kimsecikler yoktu. Timothée, Maurevert’in yanında önemli bir kimse tavrıyla yürüyordu. Maurevert kendi kendine, papazın kendisinden şüphelenip şüphelenmediğini merak ediyordu ama, Timothée’nin böyle bir şeyler düşündüğü yoktu ve akli fikri muvazenesini kaybedip de yere düşmemekte idi. Maurevert, Blois şatosunun çevresini dolaşarak şato etrafındaki su dolu hendeklere yaklaştı. Sonra birdenbire durdu ve garip bir sesle:

— “Demek mektup cüppenizin içine dikili öyle mi?” Diye sordu.

Beriki kaba bir gülüşle:

— “İşte şuraya!..” Dedi. “Kim almaya kalkarsa vay başına gelecekler!.. Kimseye vermem!.. Hattâ size bile...”

Maurevert boğuk bir sesle homurdandı:

— “Sen vermezsin ama ben alırım!..”

Aynı anda eli havaya kalktı. Hançeri, havada bir şimşek çizdi ve papaz boğuk bir feryat salıvererek yere yıkıldı. Maurevert’in hançeri, papazın gırtlığına, kösele zırhının açık bıraktığı üst kısma saplanmıştı.

Maurevert çevresine bakındı. Kimseler yoktu. Zavalı papazın feryadı duyulmuşsa bile kimse yardıma koşmamıştı. Maurevert soğuk bir hareketle eğildi. Cüppeyi yokladı. Kâğıdı buldu. Bıçağıyla kumaşı yırtarak mektubu aldı... Sonra cesedi kaldırarak, hendeğin sularına itiverdi.

İşte Timothée sadakatının ve ağgözlülüğünün kurbanı olarak böyle öldü.

Maurevert, odasına girince mektubu sükûnetle açtı ve okudu:

«Madam,

Bizim adamın, birdenbire Blois’e doğru yola çıktığını yüksek huzurunuzla haber vermekten şeref duyuyorum. Bildiğiniz melek tarafından kendisine verilmiş olan o hançeri de yanında götürüyor... Eğer Valois bu sefer de yakayı kurtarırsa, herifin vücudunda muhakkak şeytan var demektir. Adamın sizi görmek cesaretini göstereceğinden şüphe ettiğim için size haber vermeyi doğru buldum. Gelecekteki kralımızın kardeşi olan siz yüksek hanımımızın, onu

koruyucu zalimetine katlanması iyi olur sanırım. Bir bakışınız yetecektir!..

Yalnız kendisinin yanında herhalde bizimkilerden olan bir asîlzâde vardır. Uzun boylu, sağlam yapılı, mağrur tavırlı, dik ve alaycı bakışlı bir adam... Bu asîlzâde bana, bu büyük işe gerekecek bütün cüret kudret ve soğukkanlılığa sâhip gibi göründü.

Yakın gelecekteki kralımızın sayın kızkardeşi olan size derin bir sadakatle bağlıyım efendim. Yakın zaferimizde beni de unutmayarak, büyük ve kudretli ağabeyinize benden söz edeceğinizi kuvvetle umuyorum. Şimdilik sizleri Tanrıya emanet ederim...»

Mektubun imza yerinde herhâlde kimin olduğu belli olan bir işaret vardı. Üstelik Bourgoing'in Dük de Guise'nin kral olacağından emin oluşu da önemliydi.

Maurevert mektubu okur okumaz büküp cebine koydu. Mantosuna sarındı ve mumu söndürdü.

«İhtiyar Kraliçeye bunu hemen haber vermem lâzım!» Diye düşündü. *«Bu, birinci mektubu tamamladıktan başka elimden de çabucak çıkmalıdır!»*

Fakat yerinden kımıldanmadı. Sanki ayakları gitmiyordu. Aklına bir şey saplanmış gibiydi. Kâğıdı tekrar açtı. Mumu bir daha yaktı. Birkaç defa, mektubun bir yerini dikkatli dikkatli okudu. Koridorda bir gürültü işitince dehşetle titredi. Hançerini çektiği gibi yerinden fırladı. Fakat gelen yoktu. Çıktı, koridoru gözden geçirdi. Kimseyi göremedi. Tekrar odaya girince mektubu katlayıp koynuna soktu. Mumu söndürdü. Fakat duraklıyor, düşünüyordu. Nihayet mırıldandı:

«Kralı öldürecek adamın yanındaki o asîlzâde

kim? Bakışları dik ve alaycı imiş... Uzun boylu imiş...»

Şatonun kapısına varıncaya kadar aklı hep o adamdaydı. O kadar ki buraya neden geldiğini bile unutmuş, Timothée'den aldığı mektup da büsbütün aklından çıkmıştı. Nihayet silkindi ve mırıldandı:

«Her tarafından sarılmıştı. Tilki bile olsa kaçıp kurtulamazdı. Mutlaka ölmüştür!»

Hayret içinde yumruklarını sıktı:

«Ah! Şu herifin neden cesedini bulamadılar?»

Gecenin sessizliği içinde bir ses:

— “Açığa!” Diye bağırdı.

Şatonun kapısında nöbet bekleyen asker, Maurevert'i görmüştü. Maurevert pelerinine sıkı sıkı sarınarak yüzünü örttü. Sâkin bir sesle:

— “Mösyö Larchant'a haber verin! Majesteye bir haberci geldi deyiniz!” Dedi.

Maurevert *«Krala bir haberci geldi»* sözünün bütün şatoyu ayaklandıracağını bilirdi. Nöbetçi seslendi. Avluda birtakım insanlar koştu. Nihayet yarım saat sonra kumandan Larchant görüldü. Maurevert'e yaklaşarak, kendisini tanımaya çalıştı. Maurevert yüzünü saklayıp sesini değiştirerek:

— “Mösyö!” Dedi. “Majeste ana kraliçeye haber veriniz... Bir hafta önce aldığı mektuba benzer bir mektup gelmiştir!”

Larchant:

— “Alay mı ediyorsunuz Mösyö! Bu saatte mektup olur mu?” Dedi.

— “Kendisine söyleyiniz. Bir kâğıt parçasını beş-yüzbin liraya satın aldığı adam geldi...”

Larchant adama uzun uzun baktı:

— “Şimdi gidip ana kraliçeye haber vereceğim,” Dedi. “Fakat sizi kabul etmek istemezse ve sabahın

bu snatında uyandırıldığına kızarsa alimallah kulak-
larınızı keserim... Çabuk nöbet odasına girin!..”

Maurevert umursamaz bir tavırla:

— “Ben avluda beklerim!.. Nöbet odasında çok ışık var!” Dedi. “Hem, bir sözüm daha var komutan, beni tanıdığınızı sezersem sizi derhal öldürürüm!..”

Komutan kaşlarını çattı. Neredeyse bu küstah herifin gırtlığına sarılıverecekti. Kendisine zorlukla hâkim olarak uzaklaştı ve bir çeyrek saat sonra geri döndüğü zaman hayret içinde:

— “Geliniz Mösyö!” Dedi. “Kraliçe sizi bekliyor!”

Maurevert, kraliçenin alt kattaki odasında Catherine’yle karşılaştığı zaman kendisine mektubu uzatarak:

— “Jacobins’lerin başpapazından Madam la Düşes de Montpensier’e...” Dedi.

Kraliçe, mektubu yırtarcasına okudu. Fakat mektubun uyandırdığı etkiyi belli etmeden:

— “Bu mektubu getireni emin bir yere kapat-saydınız bâri!” Dedi.

— “Oldu bile Madam!”

— “Nerede?..”

— “Şatonun hendeğinde!”

Kraliçe irkildi ve düşünceli bir bakışla Maurevert’e bakarak: «*Bu da benim mektepten!..*» Diye düşündü.

On dakika sonra Catherine de Médicis kralın odasına girerek kendisini uyandırmış ve Bourgoing’in mektubunu eline tutuşturduktan sonra şöyle demişti:

— “Majeste, size iddiamı ispat etmek için üç gün mühlet istemiştim. Fakat bu işe üç saat de yetti... Şimdi artık kaybedecek bir dakikamız bile yok...”

ŞATONUN ANAHTARLARI

Kral ertesi günü, Temsilciler Meclisini toplantıya çağırmıştı. İhtiyar kardinal de Bourbon tarafından yapılan törenden sonra Üçüncü Henri de toplantı salonuna girdi.

Guise, şatoya ne kadar büyük bir asker kafilesiyle geldiye, kral da aksine toplantı salonunda o kadar az asker bulundurulması emrini vermişti.

Guise, kralın çevresinde bu kadar az asker görünce, hemen kardeşi Dük de Mayenne'yi avluya göndermiş, adamlarının herşeye hazır bulunmaları emrini vermişti. Kral tahta oturduktan sonra Guise de saray mareşali sıfatıyla kralın önünde, taht basamaklarının başında yer aldı.

Üçüncü Henri bu toplantıda uzun bir söylev vererek, krallığın bitmek tükenmek bilmeyen iç savaşlardan bıkip usandığını, halkın elele vermesini, kendisinin de artık aradaki âhenksizliklere bir son vermek niyetinde olduğunu söyledi ve eğer Temsilciler bu hususta krallarına yardım etmezlerse, kendilerini Tanrının ve insanların huzurunda mes'ul tutacağını bildirdi.

Toplantıdan sonra kendi dairesine giderek misafirlerini kabul ettiği salonda yer aldı. Bu sırada Dük de Guise, kendi adamlarından olan temsilcilere bazı şeyler fısıldamış olacaktı ki bunlar, kralın yüzüne pek gülüyorlardı. Henri ise her saniye hançeri kimin saplamaya kalkışacağı endişesiyle kıvranıyordu. fakat hislerini gizlemeyi başarıyordu. Hiçbir dakika

yanından ayrılmayan annesi de oğlunu, bakışlarıyla cesaretlendiriyordu.

Üçüncü Henri'nin plânı mükemmeldi. Guise'ye, tam bir emniyette bulunduğu hissini vermek istiyordu.

Önce Dük de Mayenne'yi bir kenara çekerek kendisine Lyon valiliğini söz verdi. Mayenne, hakikaten çok memnun olarak, teşekkür üstüne teşekkür etti.

Üçüncü Henri, bundan sonra Kardinal de Guise'ye, Avignon elçiliğini vaadetti. Kendisi hakkında bir hiciv şiiri yazmış olan Mösyö D'Espinac'a ise yüksek sesle:

— “Sizin gibi insanlar çok kıymetlidir... Bugünden itibaren benim özel müşavirler heyetimde bulunacaksınız!” Diye seslendi.

Hâsılı, bütün gece uğraşılarak hazırlanmış bir listeye göre iltifat etmediği ve büyük memuriyetler vermediği hiçbir Guise taraftarı bırakmadı. Guise'ciler, hayretten hayrete düşüyorlardı ve Dük kendi kendine:

«Kendini eli ayağı bağlı, bize teslim ediyor zavalı!» Diyordu.

Kral, nihayet annesinin bir işareti üzerine Dük de Guise'ye dönerek:

— “Mösyö le Dük!” Dedi.

— “Buyurunuz Majeste!”

Dük de Guise, Henri'nin karşısına koştı. Kral söylendi:

— “Siz saray mareşali değil misiniz?”

— “Evet Majeste!..”

— “Şu hâlde, görevinizin bütün icaplarından neden yararlanmıyorsunuz?”

Guise tetikte, söylendi:

— “Anlayamadım Majeste!..”

Üçüncü Henri annesiyle Crillon’a sert bakışlarla baktı:

— “Lânet olsun!” Diye bağırdı. “Artık bu itimatsızlığın bitmesini istiyorum... Barış yalnız lâfta kalmamalı, işte de görünmeli.. Dük, mademki siz saray mareşalisiniz, bu akşamdan itibaren sarayın anahtarları da sizde duracaktır!”

Bu sözler üzerine ortalığı derin bir sessizlik kapladı. Kralın adamları şaşıyor, Guise taraftarları da bu kadar emniyet gösterilmesine memnun kalıyorlardı. Kralın dediği gibi doğrudu. Sarayın anahtarları, akşamları saray mareşalinde kalırdı. Lâkin Guise, bunu istememiş ve isterse kötü niyetine bir delil sayılacağından çekinmişti. Böyle bir zamanda Üçüncü Henri’nin saray anahtarlarını Guise’ye teslim etmesi ya büyük bir itimadın, yahut da inanılmaz bir körlüğün eseri değil miydi?..

Fakat bu hareket, çok usta bir siyaset neticesiydi. Nitekim faydası da görülmedi değil. Kral taraftarları, krallarına daha fazla dikkat etmeye başladılar. Guise’ciler de o kadar şaşırıldılar ki hücum plânlarını değiştirmeye mecbur kaldılar ve bu yeni müsaadeden yararlanmak mı; yoksa bunun altında bir tuzak mı saklı... Bunu düşünmeye koyuldular.

Kralın, anahtarların Dük de Guise’ye teslim edilmesini emrettiği anda Dük o kadar şaşırılmıştı ki içinden fışkıran sevinç ve ümidi zor tutmuştu. Sonra eğilerek:

— “Majestenin bana bağışladıkları şereften ötürü kendilerine teşekkür ederim,” dedi. “Kral öyle istediği için şatonun anahtarları bende duracaktır ve onlar, ancak Majeste arzu ettikleri müddetçe bende

kalacaktır. Çünkü şimdiye kadar bu derece tehlikeli bir imtiyazdan istifade etmeyi katiyen aklıma getirmemiştim...”

Guise, tam zamanında uygun lâkırdı söyleyemedi. Kral kendisine:

— “Anahtarların muhafazası bir imtiyaz değil, saray mareşali sıfatıyla görevinizdir... Çünkü benim şahsî emniyetimden siz mes’ulsünüz!” Dedi.

Catherine'nin bir bakışı, kralı tam zamanında susturdu. Gülümsedi ve hemen Larchant'ı çağırarak kalenin anahtarlarının akşamları Dük de Guise'ye verilmesini emretti.

NOEL YAKLAŞIRKEN

1 588 yılının onbeş Aralık'ında, taşları bile çatlatan bir don oldu. Kral, hasta olduğunu ve toplantı yapılamayacağını bildirmişti. O gün sabahleyin saraya gelen Dük de Guise'yle kardeşleri, geri dönmeye mecbur kaldılar. Guise'nin maiyeti ve kralın yakınları da o gün geri döndüklerinden, sarayda devriye gezen askerlerden başka kimse yoktu. Şehirde de hayat ölmüş gibiydi. Kar yağmıyordu ama soğuk o kadar keskin ve gök öyle kasvetliydi ki ağır bir sessizlik şehrin ve şatonun üstüne çöküp kalmıştı. Kralın odasında büyük bir ocağın içinde ateş yanıyordu ve Henri ocağın yanında oturmuş, zaman zaman pencereden dışarıya bakıyordu. Salonunda, her zamankinden daha zayıf, mecalsiz görünen annesi vardı.

Bu sırada içeriye, pelerinine iyice sarınarak yüzünü bile görünmez bir hâle getirmiş birisi girdi. Fakat kral ile kraliçe onun yüzünü görmeden kim olduğunu tanıdılar... Bu adam, alçak sesle:

— “Bugünlerde olacak!..” Dedi.

Kral titrerken kraliçe sordu:

— “Hangi gün?..”

— “Gününü bilemiyorum... Fakat Noelden önce olacak... Günü kararlaştırılınca size haber veririm Majeste!”

Kral başıyla teşekkür etti ve kraliçe de:

— “Gidebilirsiniz!” Dedi. “Ama, hep o küçük kapıdan geçin!..”

Adam eğilip çıktı. O zaman kral mırıldandı:

— “Şu Maurevert, zorlu bir haydut vesselâm!”

Kraliçe ayağa kalktı. Bir kapı açtı ve içeriye on-beş kadar asîlzâde girdi. Odanın biri bahçeye, ötekisi koridora açılmış olan kapılarında asîlzâdeler nöbet beklediği için kimsenin kapıya yanaşarak içerde konuşulanları dinlemesi imkânsızdı. Catherine kapıyı kapatıp yerine otururken, bu asîlzâdelere de:

— “Oturunuz Mösyöler!” Dedi.

Hepsi oturdular. Aralarında Crillon, Kumandan Larchant, Montsery, Sainte-Maline, Chalabre, Loignes, Deseffrenat, Biron, Du Guast, d’Aumont ve başkaları vardı.

Hepsi yerleştikten sonra kral onlardan yana dönerek:

— “Mösyöler, Dük de Guise beni öldürmek istiyor!..” Dedi.

Bunların hepsi, kralın bu eski korkusunu bilen kimselerdi. Lâkin yine hepsi de bilirdi ki kral, hiçbir vakit bu işten, böyle apaçık bahsetmiş değildi. Bu bakımdan şimdi söylediği sözler, gök gürültüsü gibi patlamıştı.

Hepsinin beti benzi atmıştı. Birbirlerine baktılar. Hattâ bazıları, sanki Guise oradaymış gibi kılıçlarına davrandılar... Kral bir işaretle onları sükûnete dâvet etti ve:

— “Şüphe ettikçe ve göz yumdukça, kendisine bu kadar lûtuflarda bulunduğum bir adamın böyle bir düşünceye sahip olabileceğini kabul etmiyordum!” Dedi. “Lâkin bugün artık bir karar vermem lâzım efendiler. Çünkü beni Noelden önce öldüreceklermiş... Şimdi sizleri buraya bu işte bana yardım edesiniz ve fikir veresiniz diye çağırdım!..”

Kral ilk sözü Crillon’a verdiyse de cesur asker,

tuzak kurmaktan, adam öldürmekten anlamıyordu. Nitekim anlatmaya çalıştığı şeyleri kimse kabul etmedi. Bunun üzerine kendisinden bu işte istifade edilemeyeceği anlaşıldı ve Crillon dışarı çıktı. Sıra Mareşal de Biron'a gelince, o da Dük de Guise'nin Paris'e götürülüp muhakeme edilmesi demek, bütün Paris'in ayaklanması, oluklar gibi kan akması demektir. Kendisine bu düşünceler söylendiği vakit Biron da kabul etti. Başka türlü bir hareket için ise hiçbir fikri yoktu. Ondan sonra fikri sorulan d'Aumont ve Matignon da ortaya işe yarar düşünceler atamadılar. Savaş meydanında bu kadar kahraman ve krallarına ölesiye sâdık olan bu dört emniyetli kumandan, siyaset işlerinden hiç anlamıyorlardı.

Fakat bu dört adam meclisten ayrıldıktan sonra odanın havası birdenbire değişmişti. Geri kalanların hepsi, Dük de Guise'ye sınırsız kin besleyen gözü kanlı kimselerdi. Catherine bunların kendisiyle aynı fikirde olduklarını dinlemekten pek hoşlandı:

— “Şu hâlde öldürülsün diyorsunuz demek ki?”
Dedi.

Montsery atıldı:

— “Şimdi ölmeli!..”

Loignes:

— “Evinde!” Dedi.

Catherine:

— “Güzel ama iş yalnız kesip biçmekle kalmaz!”
Dedi. “Sonra dikmesini, yâni dedikoduyu önlemesini de bilmek lâzım... Onun için pek acele davranmamalı ve her türlü tedbiri almalıyız. Önümüzde daha iki-üç gün var... Bu üç gün içinde: Nerede, ne zaman, nasıl meselesini derin derin düşünmeliyiz!..”

Hepsi de ocağa yaklaşmışlardı. Çünkü bütün kapıların muhafaza altında bulunmasına rağmen Catherine çok ihtiyatlı davranıyor ve alçak sesle konuşuyordu. Nihayet sözlerini şöyle tamamladı:

— “Nerede mi? Evinde ve sokakta olamaz... Burada kralın dairesinde... Ne zaman mı? Bunu yarın sabah belki öğreniriz... Nasıl mı? İşte bu plânı da size ben anlatırım!..”

PARDAILLAN'IN İSTEĞİ

Kralın odasında son kararın verildiği günün akşamı, şato yakınlarında ve bu yüzden Şato Hanı adını almış fakir görünüşlü bir hanın birinci katındaki odalardan birinde Şövalye de Pardailan, üç aşağı-beş yukarı gezinip duruyordu. İslî bir kandil, odayı aydınlatmak şöyle dursun, daha beter karartıyordu denebilir. Fakat ortadaki kurulmuş sofra, Pardailan'ın bir misafir beklediğini apaçık gösteriyordu. Nitekim hemen biraz sonra bu misafirin geldiği görüldü. Paradillan hemen garsonu çağırarak iki-üç şamdan yaktırdı. O zaman bu misafirin yabancı birisi olmadığı görüldü. Kır bıyıkları yüzünde çeşitli savaşlardan kalma yara izleriyle bu misafir, Crillon'dan başkası değildi.

O sabah, kralın yanındaki toplantıdan ayrıldıktan sonra etrafındakilerin zavallı Henri'ye yeni bir cinayet daha yaptıracaklarına pek üzülmüştü. Crillon gibi eski adamlar, bir insanı pusuya düşürüp hançerlemekten anlamazlardı. Adam ya düelloya dâvet edilir, mertçe öldürülür veya ölünür, yahut da öldürülürdü... Başka türlüsü olmazdı. Kaldı ki böyle bir ölümün sonradan doğuracağı üzüntü ve gürültüleri de hesaba katmak lâzımdı. Crillon bir yandan da şatonun anahtarlarının Dük de Guise'ye teslim edilmesine fena hâlde içerlemişti.

Önce nöbet yerlerini teftiştten geçirmiş, sonra avluda gezinirken, arkasında bir adam sesi duyarak irkilmişti.

— “İnşallah Guise taraftarlarından biridir, he-

men düelloya dâvet edip canını alıvereyim... Elim pek kaşınıyor!” Diyordu.

Geriye döndü ve gelenin kendisine iyice yaklaştığını görünce sordu:

— “Beni mi istediniz Mösyö?..”

Adam, mantosunun yüzünü örten ucunu açtı:

— “Evet Mösyö Louis de Crillon!..”

Fakat yüzü görününce Crillon da onu tanımıştı. Heyecanla elini uzattı:

— “Aman yarabbi! Şövalye de Pardailan!..”

— “Ta kendisi! Ne zamandır sizi arıyordum. Hani bana bir vaadiniz vardı ya...”

— “Ne vaadi?..”

— “Beni krala takdim edecektiniz ya?..”

Crillon, geniş bir tebessümle:

— “Maşallah!.. Amma da çabuk aklınıza geldi ha?..” Dedi. “Birkaç sene daha bekleseydiniz yahu!..”

— “Şöyle bir kral suratı göreyim dedim de... Hiç başıma gelmemişti... Herhalde meraklıdır...”

— “Kralı neden görmek istediğinizi merak etmiyorum. Yalnız size şurasını söyleyeyim ki siz onu tanımıyorsunuz ama o sizi tanıyor...”

— “Âlâ... Böyle bir şerefe nail olduğumdan hiç haberim yoktu...”

— “Paris’ten çıkarken bana ettiğiniz yardımı kendisine az mı anlattım? Neydi o? Hâlâ gözümün önündedir. Kılıcı kaldırmış «İleri» Diye bağırdınız. «Borazan kral marşını çal!» Bu kadar savaş gördüm, fakat Paris’ten çıkışımız gibisini görmedim desem yeridir.”

— “Aman Mösyö de Crillon, beni lâıyk olmadığım kadar methetmeyin!..”

Crillon yavaşça sordu:

— “Hani bir genç vardı? Başına bir felâket mi gelmişti, neydi? Ne oldu? Kral soyundandı galiba...”

— “Küçük Dük d’Angoulême’yi söylüyorsunuz galiba...”

— “Evet, evet!.. Kralın yeğenini söylüyorum...”

— “Sormayın! Zavallının sonu çok kötü oldu!..”

— “Vah, vah!.. Desenize... Ne oldu acaba?...”

— “Evlendi!.. Yahut da şu sıralarda evlenmek üzeredir... Fakat sayın Crillon, şu rastlaşmamızı bir sofraya başında kutlasak yeri değil midir dersiniz?”

— “Ne demek? Bütün yüreğimle razıyım... Dünyada kimseyle bu kadar zevkle sofraya başına oturacağımı bilmem!..”

— “Yooo... Kahraman Crillon’la dost olmak, hakikaten şereftir!..”

Bu çeşit sözlerle birbirine karşı nezaket göstermek, o zamanın âdetiydi ama ne Pardaillan, ne de Crillon bu sözleri âdete uymak için etmiyorlardı. İkisi de birbirini sahiden seviyordu. Pardaillan:

— “Mademki bu teklifimi beğendiniz, o hâlde size şu levhası görünen handa bir sofraya hazırlatayım...” Dedi.

— “Şato hanı mı?.. Bilirim...”

— “Saat kaçta gelirsiniz?..”

— “Gündüz nöbetiyle gece nöbeti arasında... Bu gece saat altıdan yediye kadar serbestim!..”

Pardaillan:

— “Pek kısa bir zaman... Ama ne yapalım, idare ederiz!” Dedi.

Crillon da ilâve etti:

— “Sizi krala ne günü takdim edeceğimi de o zaman konuşuruz!..”

Pardaillan gülümseyerek:

— “Ben de öyle diyordum!”

Bunun üzerine birbirlerinin elini sıkarak ayrıldılar. Crillon nöbet yerlerini teftişe devam ederken, Pardaillan da hana döndü. İhtiyar kumandan, Pardaillan'ın evvelce krala hizmet etmeyi reddedişini düşünüyor ve:

«*Doğrusu pek yiğit bir adamdı!*» Diye söylüyordu. «*Bir kere sıraya girerse, yükselmesi için elimden geleni ardıma komam!..*”

Pardaillan handaki odasına girince ateş başında kendisini bekleyen biriyle karşılaştı. Bu, papaz Jacques Clément'ti. Pardaillan'a soran gözlerle baktı. Şövalye:

— “Bu akşam buraya Blois şatosu kumandanı yiğit Crillon gelecek... Bana misafir olacak!” Dedi. “Hem de beni krala takdim edecek!”

Jacques Clément, tekrar soran bakışlarla bakarak:

— “Pardaillan bir şeyler oluyor ama anlamıyorum!” Dedi. “Ne olursa olsun, sonunda herşey anlaşılır ya... Yalnız merak ettiğim bir şey var. Bizim Jacobins Manastırı'nın kapıcısının Blois'de ne işi vardı?..”

— Bilmem ki?..”

— “Peki! Acaba Timothée'yi kim öldürdü dersiniz?”

— “Şatonun hendeğinde buldukları ölü, o mu imiş?”

— “Tabii değil mi? Gözlerimle gördüm. Hemen tanıdım... Fakat acaba onu kim öldürdü?”

— “Canım size ne?.. Ölmüşse Tanrı rahmet etsin!..”

— “Yoo... İş öyle değil! O, herhalde benim arkamdan geliyordu ve bana söyleyeceği şeyler vardı. Bugün başıma gelen şey, belki de onunla konuşmuş olsaydım gelmezdi... Bilseniz bana ne kadar hakaret etti?..”

— “Kim?.. Düşes de Montpensier mi?”

Jacques Clément bu soruyu işitmemezlikten geldi. Başını iki elleri arasına almış gözlerini ateş dikmiş düşünüyordu:

— “Artık bana ihtiyaçları kalmamış!” Dedi. “Çünkü öldürmekte tereddüt ettim... Onlar beni, içinde mükemmel bir çelik hançer bulunan bir kın sanıyorlardı. Bir şey bulamayınca, işe yaramaz bir meşin parçası diye fırlatıp attılar... Artık avucumda hiçbir şey kalmadı... Ne sevgi, ne de intikam!..”

Pardaillan rahibin yüzüne bakarak:

— “Anlıyorum!” Dedi. “Sizin melek dediğiniz, benim de şeytanın ta kendisi olduğunu bildiğim o karı, bugün size yüz vermedi demek ki... Hiç hayıflanmayın! O yine sizi bulacaktır... Yine sizinle sevişecektir...”

— “Sahi mi söylüyorsunuz?”

— “Elbette, o zaman güzel Düşesin de ne mal olduğunu anlayacaksınız. Yalnız, intikamınızın neden elinizden kaçacağını anlayamıyorum...”

— “Size bulunduğum toplantıyı anlatmadım mı? Üçüncü Henri mahkûm edildi. Onu öldürecekler ve ne yazık ki öldürecek de ben değilim... Bu işi bir başkası yapacak! Öcümü alamayacağım!”

Pardaillan:

— “Dostum!” Dedi. “Ben bu akşam ihtiyar Crillon’u yemeğe dâvet ettim...”

— “Biliyorum... Onun vasıtasıyla krala takdim

edilmek ve Guise'nin kendisini öldürmek istediğini haber vermek istiyorsunuz!”

— “Bu olsun, başka bir şey olsun o kadar önemli değil... Hele siz biraz sabredin de... Sonra Crillon'un bizim ikimizi bir arada görmesi doğru olmaz... Siz erkenden odanıza çekiliverin!..”

Pardaillan bundan sonra Crillon'a hazırlatacağı sofrada bulunacak yiyecekleri tertipledi. Jacques Clément çekilip gittikten sonra mükemmel bir sofraya hazırlattı. Hem bu sofraya o kadar mükemmel oldu ki Crillon gelince:

— “Vay canına!” Diye bağırdı. “Beni prensler gibi ağırlamak istiyorsunuz bakıyorum!..”

Pardaillan:

— “Yok!” Dedi. “İster kral, ister prens, isterse ne olursa olsun... Sofra, sofradan anlayan adama hazırlanır!”

Crillon, Pardaillan'ın gösterdiği yere oturdu. Muhafızların komutanı, adamakıllı yiyen içen soyundan bir adamdı. O, sofraya saldırırken, Pardaillan da birdenbire, damdan düşercesine:

— “Mösyö, biliyor musunuz, kralı öldürmek istiyorlar?” Dedi.

Crillon ağzına götürmekte olduğu şarap kadehini dehşet ve hayretle bırakıp Pardaillan'a baktı. Şövalye:

— “Pek şaştınız galiba!” Dedi.

— “Yoo... Nesine şaşayım! Yalnız bu han, casus doludur. Sözüünüzü birisi duyarsa, mahvoldüğünüz gündür!”

Pardaillan gülerek:

— “Bizi kimse dinleyemez!” Dedi. “Ben pusularda pişkin eski bir savaşıyım... Üstelik misafiri-

min emniyetini korumak için dört bir tarafa nöbetçi de diktim.”

Pardaillan doğru söylüyordu ama bazan doğru sözler, en kuvvetli aksi tesiri yapar. Nitekim Crillon, Şövalye'nin aldığı bu tedbirlere fena hâlde içerledi ve şarap kadehini bir hamlede boşaltarak:

— “Allah Allah!” Dedi. “Beni bu kadar korkak mı sanıyorsunuz?”

— “Yok komutan!.. Sizin korkak olmadığınızı herkes bilir. Yoksa size boşu boşuna yiğit Crillon demezlerdi. Ben, sözlerimizi kırınse duymasın diye ihtiyatlı davranmak istiyorum... Size söyleyecek önemli şeylerim var. Bunların birincisi, kralı öldürmek istedikleridir.”

— “Nereden haber aldınız?”

— “Canım orası nenize gerek... Yalnız doğru mu, değil mi, onu söyleyin!”

— Doğru!..”

— “Peki!.. Mademki bunu biliyorsunuz, şimdi ikinci önemli konuya geçiyorum. Bu daha önemli...”

— “Amma da yaptınız ha?.. Kralı öldürmek istemelerinden daha önemli ne olabilir?”

— “İşte! Ben, kralın öldüğünü istemiyorum!”

Crillon bu sözü duyunca şaşkın şaşkın Şövalye'ye baktı. Zaten daha Paris'ten çıktığı gün Pardaillan'la ilk karşılaştığından beri söylediği sözlerden şüphesi uyanmıştı. «*Acaba deli mi?*» Diye kendi kendine sordu. Pardaillan misafirinin aklından geçenleri hemen sezdi ve kahkahayı basarak:

— “Canım bunda şaşacak ne var?” Dedi. “Kralı öldürmek istiyorlar ve ben de buna razı değilim!”

— “Güzel ama, kralı öldüreceklerini nereden haber aldınız?”

— “Anlaşıldı! Sizden bir şey saklanamayacak! Ben onların son toplantılarında bulundum!..”

Crillon’un rengi uçtu:

— “Kimmiş bunlar?..”

— “Mademki isimlerini bilmiyorsunuz, tekrarında fayda yok... Size bir tek isim yeter sanırım: Dük de Guise!..”

Crillon yemeyi, içmeyi bıraktı:

— “Guise ha?” Dedi.

— “Evet Guise! Yalnız siz bana yardım ederseniz, ben kralı kurtarırım... Beni krala takdim edin yeter. Daha doğrusu beni kralın sarayına sokun! Yalnız Guise ve adamlarından bir kimse benim şatoda olduğumu görmemeli, yoksa plânım allak bulak olur...”

Crillon düşünceli bir tavırla kendisine bu kadar müthiş bir şeyi, sükûnetle anlatan adama bakarak:

— “Benden istediğiniz şey çok tehlikeli dostum!” Dedi. “Bilirsiniz ki sizi pek az tanırım!..”

— “Öyle ama ben sizi iyi tanırım!.. Asıl mesele bunda... Onun için apaçık söylemekten çekinmeyin!..”

Crillon biraz daha düşündü:

— “Peki, krala takdim edilmeyi bunun için mi istiyorsunuz?” Diye sordu.

— “Yok canım!.. Ben casusbaşı değilim... Krala hiçbir şey söylemeye niyetim yok... Onlar kralı öldürmek istiyorlar. Ben de bu işe engel olmak istiyorum. Ama siz tereddüt etmekte haklısınız, buna hak veririm!.. Ne olur ne olmaz! Değil mi ya?..”

Crillon sevinç içinde:

— “Sahi mi? Hak veriyor musunuz?” Diye bağırdı.

— “Elbette! Hem zaten ben bir kere aklıma koydum. Siz razı olmasanız da ben zorla saraya girerim... Yalnız bu işte sizi kendime düşman değil, dost görmek isterdim...”

Crillon birdenbire kararını vermişti:

— “Peki!” Dedi. “İstedığınız nedir? Söyleyin bakalım?”

— “İster gece, ister gündüz... Gerektiği zaman saraya girmek istiyorum ve öyle bir yere gizlenmek istiyorum ki krala ulaşmak için muhakkak beni çığnemek lâzım gelsin...”

— “Peki! Razı oldum... Yalnız, sizin bunu ne zaman istediğinizi ben nasıl haber alacağım?”

— “Size bir adam gönderir, haber veririm!..”

İş, bu şekilde kararlaştınca başka şeylerden bahsettiler. Crillon verdiği kararın son derecede önemli olduğunu ve devletlerin mukadderatının bu çeşit kararlarla değişebileceğini hissediyordu. Saat yediye yaklaştığı zaman Crillon, gece nöbetlerini düzenlemek zamanı geldiğinden bahsederek ayağa kalktı ve:

— “Yalnız,” Dedi. “Adamınızı görmeden evvel sizi bir daha görmem lâzım mı? Burasını da bilmek isterdim...”

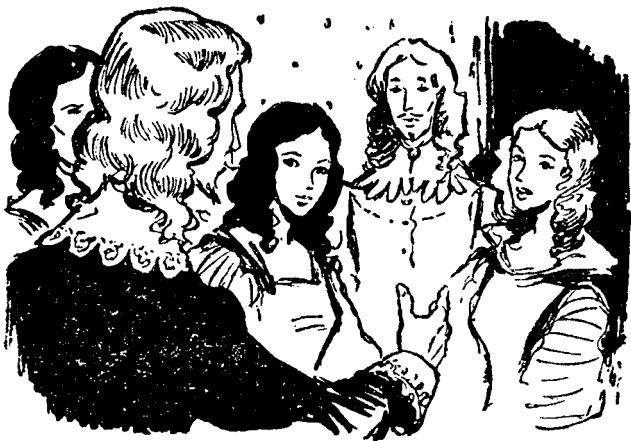
— “Sayın komutanım... Zaten benim buradan bir yere kıpırdadığım yok... Hüccresinden çıkmayan rahiplere döndüm!”

Birbirlerinin ellerini sıkıp ayrıldılar.

Crillon gittikten sonra Jacques Clément içeri girdi. Pardaillan sordu:

— “Duydun mu?..”

— “Evet. Hepsini duydum ve anladım!..”

Otuzbirinci Bölüm

GİZLİ TOPLANTI

Blois'de hâlâ tek tük görülen eski konaklardan birinde, o akşam gizli bir toplantı vardı. Bu toplantıda bulunanlar, kalabalık değillerdi ama yine her türlü ihtiyat tedbiri almış ve konağın etrafına üç sıra nöbetçi dizilmişti.

O akşam, zavallı rahip Timothée'nin son yemeğini yiyip de hazmetmeye vakit bulamadan öteki dünyayı boyladığı süflü görünümlü otelden, akşamın sekizine doğru bir adam çıktı. Bu adam Maurevert'ti. Gayet ihtiyatlı yürüyor ve pelerinin altında, hançerini her ihtimale hazır bir hâlde elinde tutuyordu. Üstelik sık sık etrafına bakınıyor ve sanki bir hırsız veya haydut hücumundan korkarmış gibi gö-

rünüyordu. Halbuki oralarda yol kesenler yoktu. Zaten Maurevert'in korktuğu da onlar değildi. Havanın soğuk olmasına rağmen alınından şıpır şıpır ter damlayacak derecede endişe içinde bulunmasının sebebini, arada sırada söylediği şu sözleri anlatıyordu:

«*Deliriorum galiba!.. Eğer Jacobins Manastırı başpapazının bahsettiği adam o olsaydı, şimdiye kadar çoktan görürdüm... Halbuki Blois'i altüst ettim, yine bulamadım...*»

Birden, dar sokakta bir karaltı görerek yana fırlayacak oldu. Fakat duyduğu sesin, korktuğu adamın sesi olmadığını anlayınca sâkinleşti ve şu cevabı verdi:

— “Neden geçmeyeyim? Yoksa Léa mı yasak etti?”

— “Hayır Mösyö, kimin evine gittiğinizi söyler misiniz?..”

— “Myrhtis'in evine gidiyorum!..”

— “Öyleyse geçiniz!..”

Maurevert, yol üstünde bir kere daha durduruldu. İkinci bir parola verdi. Nihayet toplantının yapıldığı konağın kapısında üçüncü bir parola vererek içeri girdi. Maurevert'e yol gösteren yoktu. Evi bildiğine göre herhalde içerisini de biliyordu. Konağın taşlığına inen büyük merdiveni çıktı. Ne kimseye rastlıyor, ne de bir ses duyuyordu. Üstelik, yıllardır burada kimsenin oturmadığı hissini veren bir küf kokusu da vardı. Maurevert, böylece birinci kata, sonra da ikinci kata çıktı. Orayı da geçerek çatı arasına vardı. Burada, uzun bir koridorun ucundan, birkaç kişinin konuşmakta olduğunu gösteren fısıltılar geliyordu. Maurevert, buraya doğru yürüdü. Fısıltıların geldiği kapıya varınca, sağa döndü. Baş-

ka bir koridora daldı. Bu koridor, konağın çatı arasındaki geniş bir odanın çevresine dönüyor ve toplantı da bu odada yapılıyordu. Maurevert bu koridorda yürüyerek toz toprak içinde ufacık bir odaya girdi. Odanın dibine kadar yürüdükten sonra durdu ve duvarın bir insan boyu yüksekliğindeki bir kısmından bir tuğla çekip çıkardı. Hâsıl olan delikten içeriye kuvvetli bir ışık vurdu. Bu delik, öbür taraftan, yâni odanın içinden, duvara asılı halıların arasında kaybolan küçük bir kafesle örtülü olduğu için odadakiler deliğin açıldığını göremediler. Maurevert ise, bulunduğu yerden hem odada konuşulanları dinliyor, hem de içeridekileri rahat rahat görüyordu. Zaten bu akşam, buraya da kendini sezdirmeden konuşulanları duymak için gelmişti.

İçerdekiler oldukça ilgi çekecek kimselerdi. Bir kere henüz Blois'e geledi bir hafta olmuş olan Düşes de Nemours buradaydı. Dük de Guise, Dük de Mayenne, Kardinal, Dük de Bourbon ve Düşes de Montpensier de orada bulunuyorlardı. Maurevert anlaşılan konuşmanın sonlarına rastlamıştı. Çünkü Düşes de Nemours ile Dük de Bourbon, Dük de Mayenne ve Kardinal de Guise, toplantıdan ayrılmak üzere bulunuyorlardı. Orada yalnız Dük de Guise'yle Düşes de Montpensier kalıyordu. Düşes, odanın kapılarından birine doğru yürüyüp açtı ve:

— “Buyurun Mösyöler!” Dedi.

Bir sürü subay, bu arada Maineville, Bussi-Leclerc, D'Espnac içeri girdiler.

Dük de Guise:

— “Tamam mıyız?” Diye sordu.

Maineville:

— “Yalnız Maurevert yok!..” Dedi.

Düşes de Montpensier:

— “Zaten ben onu çağırmadım ve kendisine parolaları haber vermedim...” Dedi. “Bir süredir uca-yip tavırlar takınıyor. Onu göz hapsine almalı efendiler!”

Maineville'nin yüzü asıldı. Arkadaşı hakkındaki ithamlara kızmış değildi. Yalnız, bilmeyerek, kendisine parolaları söylemişti. Buna canı sıkılmıştı. Fakat ağzını açmadı. Sırrını sakladı.

Dük de Guise:

— “Efendiler, şatodan haberler geldi. Kral benden şüphelenmeye başlamış ve kendisine ettiğim yemine rağmen...”

Dinleyenler mânalı mânalı gülüştüler... Guise:

— “Durum böyle olunca ne yapalım dersiniz?” Diye sordu.

— “Monsenyör! Herhalde Du Cuast'ı tanırırsınız... Kral ile arasının pek iyi olduğunu da bilirsiniz... Haris ve entrikacı bir adamdır. Bana: «*Git Dükünüze söyle... Gitsin Paris'te biraz hava değiştirsin... Loire suyu kıyısında kış havası hoş değildir...*» Dedi.”

— “Yâni bununla ne demek istedi dersiniz?...”

— “Diyeceğim şu ki Henri de Valois yalnız sizden şüphelenmekle kalmıyor, aynı zamanda sizden önce davranmak da istiyor... Onun için birkaç zaman buradan uzaklaşıp Paris'e gitseniz, hiç fena olmaz, Dük Hazretleri!..”

Dük de Guise'nin yüzü buruştu:

— “Ölümün şu pencereden girdiğini görsem bile yine kapıdan kaçmam... Savaş olacaksa olacaktır. Sonra zaten Valois benden şüphe de etse, hakkımda idam kararı veremez!.. Gizlice öldürmeye

derseniz, hiç cesaret edemeyecektir! Size itimat edebilir miyim efendiler?..”

Hepsi ellerini uzatarak yemin ettiler. Bir dakika, heyecan içinde geçti. Bussi-Leclerc:

— “Gerekirse, uğrunuzda canımızı seve seve veririz!” Dedi.

Guise:

— “O hâlde şimdi sizlere Üçüncü Henri’nin günlerinin artık sayılı olduğunu söyleyebilirim...” Dedi. “Hiçbir engel onu, Aralık ayının yirmiüçüncü günü akşamı saat onda ölümden kurtaramayacaktır... Hiçbir engel!.. Tabii, Tanrının müdahalesi müstesna!..”

Guise bu sözleri öyle korkunç bir ciddiyetle söylemişti ki dinleyenlerin hepsinin tüyleri ürperdi. Şimdiye kadar birçok toplantı, tartışma yapmış, hiçbirinden kesin bir sonuç alamamışlardı. Şimdi artık Valois’in idam günü ve saati kararlaştırılmıştı: 23 Aralık, saat akşamın onu...

Dük de Guise:

— “Kardeşlerimle kararlaştırdığımıza göre, bu iş şöyle olacaktır!” Dedi. “Siz, hepiniz, bir bölük asilzâdeye komuta edeceksiniz... Emrinizde bulunacak kimselerin adları, birer liste hâlinde size verilecektir.”

Düşes de Montpensier, herbirine, birer liste uzattı. Dük sözüne devam etti:

— “Bu listelerde ölümden korktuğunu sandığınız kimler varsa isimlerini siliniz!.. Herbirine, yirmiüç Aralıkta öğle üstü kendi bölüğünün toplanacağı yeri haber verirsiniz... Her bölüğün toplanacağı yeri de aynı gün, öğle vaktinde öğreneceksiniz...”

Adamları, derin bir heyecan içinde, çıt çıkarma-

dan dinliyorlar ve yalnız Guise'nin sesi duyuluyordu:

— “Hücum, üç noktadan yapılacak ve bir hücum koluna ben, diğerine Mayenne, üçüncüsüne de Kardinal komuta edecektir. Yakın teferruatı o gün öğrenirsiniz... Yalnız bu plâni, anahtarların bende bulunmasının son derece kolaylaştıracağını elbette anlarsınız...”

Maurevert artık toplantının sona erdiğini kestirdiği için sessizce tuğlayı yerine koyup hızla odadan geçti, koridoru aştı ve merdivenlerden inerek sokak kapısına ulaştı. Tekrar büsbütün başka bir parola verdikten sonra bütün hızıyla hana yöneldi. Hiçbir şey olmamış, uzun zamandır yatıyormuş gibi yatağına girerek gözlerini kapattı.

Çok akıllıca davranmıştı. Biraz sonra toplantı hakikaten dağılmış ve Maineville süratle Maurevert'in hanına uğrayarak hancıyı uyandırdıktan sonra Maurevert'in odasına çıkmıştı. Elinde şamdan, odaya girdiği zaman, Maurevert'i belki de orada bulamayacağını sanıyordu. Halbuki arkadaşı orada, hattâ kimbilir kaçınıcı uykudaydı. Maineville, şamdanı masanın üstüne koyarak yatağa yanaştı. Arkadaşını süzerken mırıldandı:

«Eğer bu çocuk ihanet filân ediyorsa Allah çarpsın! Baksana mışıl mışıl uyuyor... Hem canım neden bizi aldatsın ki... Menfaati Guise'ye sadık olmakta değil mi? Zaten bana da büyük bir hizmette bulunmuştu... Heey!.. Maurevert! Bana bak!..»

Maurevert büyük bir ustalıkla hemen uyandı. Gözlerini açtı ve hayret bile etmeden:

— “Hayrola!” Diye sordu. “Galiba para istiyorsun.. Muhakkak yine kumarda kaybettin... Para kesem ocağın sağ tarafında duruyor... Al da git... Uykum var!..”

— “Maurevert, bu akşamki toplantıda neden bulunmadın?..”

— “Hangi toplantıda?..”

— “Canım sabahleyin sana parolalarını vermiştim ya!”

— “Ne işim varmış benim orada? Yoksa beni aradılar mı?”

— “Hayır ama, sordular...”

Maurevert yastığa dayandı ve içerlemiş bir adam hâliyle:

— “Öyleyse bundan sonra da çok soracaklardır!” Dedi. “Beni neye dâvet etmediler? Ben sığıntı gibi art kapılardan mı geleceğim?.. Hayır hayır... Beni çağırmadıkça yerimden bile kıpırdamam... Kendisine böyle söyle!..”

Maineville'nin bütün şüpheleri uçmuştu. Zaten arkadaşından şüphe ettiği de yoktu. Fakat Guise'nin birinden şüphelenmesinin, onun ölümü demek olduğunu biliyor ve arkadaşına bir zarar gelmesini istemiyordu:

— “Biliyor musun seni neden çağırmadılar?” Dedi.

— “Bilmiyorum!”

— “Senden şüpheleniyorlar azizim! İşin kötüsü, ellerinde bir delil de yok... Sadece şüphe ediyorlar... Onun için sen hemen yola çık!..”

— “Maşallah! Demek kaçayım ha?.. Nereye gideyim? Paris'e mi, yoksa başka bir ülkeye mi?”

— “İstedığın yere... Yalnız Guise'den uzak olsun da...”

— “Mükemmel! Bu seyahati neyle yapacağım?”

— “Canım, atına atlar gidersen...”

— “Hangi parayla oğlum? Dükün bana borçlu

olduğu ikibin lirayla mı? Yoksa beş aydır verilme-
yen maaşımla mı?”

Maineville bir an duraladı. Sonra içini çekerek:

— “Dinle!” Dedi. “Eyerimin çantasında ikiyüz
altınım var... Bunları sen al da git!..”

Maurevert, şüphe içinde duruyor, Maineville'nin
belki de Guise tarafından, kendisini kolaçan etmek
için yollanmış olduğunu düşünüyordu. Kaçmakla,
bir yandan da şüphelerin haklı olduğunu ispat et-
miş olmaz mıydı? Birden:

— “Çok teşekkür ederim... Fakat gitmeyeceğim.
İsterlerse benden şüphe etsinler. Kendimi korumam
bile!”

— “Yanlış iş yapıyorsun Maurevert! Kimbilir,
belki de Dük yarın senin öldürülmeni bana emre-
diverir...”

— “O zaman öldürür müsün?”

— “Emir alırsam öldürürüm doğrusu!”

Maurevert başını eğdi. Maineville'nin kendisini
kollamaya gelmediğini, doğru söylediğini anlıyordu.
Acı acı söylendi:

— “Görüyor musun bak? On yıllık hizmetin so-
nu ne oluyor?.. Bir hain, bir casus gibi kaçmaya
mecbur oluyorum!..”

— “Sen merak etme!.. Ben senin suçsuz olduğu-
nu ispat edecek, seni affettirmeye çalışacağım!..
Tehlike geçince yine dönersin!.. Gidiyorsun değil
mi?..”

— “Ne yapayım? Mademki başka çâre yok!..”

Maineville hemen aşağıya inip hayvanının eye-
rinden ikiyüz altını getirdiyse de Maurevert, bu pa-
ranın yarısından fazlasını kabul etmedi. İki arka-
daş birbirlerine sarılarak ayrıldılar. Maineville git-

ti. Karanlık sokakta biraz daha bekleyen Maurevert de arkadaşının gittiğine emin olduktan sonra şehrin kapısına doğrulacağına, şato yolunu tutturdu. Fakat sonra birdenbire durdu:

«Ben de amma aptalım ha!» Diye düşündü. «Beygirimini handa bırakırsam, Maineville, gitmeyip burada kaldığımı anlamaz mı?.. Muhakkak benim kıyafetimde birinin Blois kapılarından birinden çıkması lâzımdır ki, sorarlarsa benim gittiğime inansınlar!..»

Geri döndü. Hayvanını eyerledi. Üstüne atlayarak şatoya ulaştı. Bir çeyrek saat sonra Catherine'nin karşısına çıkmıştı. İlk söylediği söz:

— “Artık işin gününü ve saatini biliyorum Madam!” Oldu.

Ömründe, çok daha müthiş dakikalar yaşamış olan Catherine titredi ve sordu:

— “Söyleyiniz!”

— “Peki Madam! Yalnız önceden sizden bir ricam var. Aşağıda avluda atımı bıraktım. Birisinin benim pelerinimi sırtına atması ve bu ata binerek, Blois'den dışarıya çıkması lâzımdır...”

Kraliçe, Larchant'ı çağırdığı zaman Maurevert kuytu bir yere gizlendi. Catherine bir süvarinin, Maurevert'in pelerinini giyerek acele Blois'den çıkması için kesin emirler verince komutan gitti. O zaman Maurevert:

— “Kraliçe hazretleri! Böylece Maurevert, Blois'den çıkıp gitmiş oluyor... Bu itibarla artık şehirde görünmemesi ve bu şatoda saklanması lâzımdır.”

— “Orası kolay... Ruggieri'nin tavan arasındaki dairesinde kalırsınız!..”

Bir hizmetkâr çağırıp Ruggieri'yi istetti. Münecim gelince, Maurevert'e döndü:

— “Şimdi söyleyin bakalım!”

Kraliçenin, Ruggieri'den bir şey saklamadığını bilen Maurevert, bütün bildiklerini anlatmaya koyuldu. İki saat kadar süren bu hikâyeye bittiği zaman Catherine sapsarı kesilmişti:

— “Duydun mu Ruggieri,” Dedi. “Kararlaştırılan tarih yirmiüç Aralık imiş! Acaba o güne kadar yaşayacak mıyım?”

Müneccim atıldı:

— “Kraliçem, hiç merak etmeyiniz... Yıldızların dediğine göre bu yıl, ömrünüzden önce bitecektir...”

— “Mükemmel, sen bana istediğimden bir hafta da fazla veriyorsun... Size gelince Mösyö Maurevert, Ruggieri'yle beraber dairesine çıkınız... Orada sizi kimse bulamaz... Yerle gök arasında bir yerdir.”

Catherine, hasta görünüyordu. Müneccim endişeli bakışlarla arkasından baktı. Sonra Maurevert'le birlikte, bitmez tükenmez merdivenlerden çatı arasına çıktı. Maurevert'i iyi döşenmiş bir odaya soktuktan sonra:

— “Yemeğiniz buraya gelir! Şu dolapta da bol bol şarap vardır!” Dedi. “Canınız sıkıldığı zaman pencereden dışarısını da seyredebilirsiniz ama, seyreden, seyrederek... Onun için dikkat etmelisiniz!”

Ertesi günü kraliçenin hastalığını merak ederek, odasına inen Ruggieri, Catherine'nin iyileştiğini söylemesine rağmen hastalığın ilerlediği intibasını edinmişti. Kraliçenin yanından çıkıp tekrar çatı arasına yönelirken, yolda Crillon'a rastladı. Muhafızların komutanı:

— “Günaydın müneccimbaşı!” Dedi. “Acaba bazı fırsatlarla size ufak tefek hizmetlerde bulunduğum hatırlınızda mı?”

— “Elbette! İnşallah ben de bir gün bu hizmetlere mukabele ederim!..”

— “Zaten ben de sizi bunun için arıyordum...”

— “Neymiş o iş?..”

— “İlerde sebebini öğrenirsiniz... Bazı işler yüzünden benim bir adamım sizin çatı arasında saklanacak... Bunun tek sebebi, Majestenin korunması için lüzumlu oluşudur. Bu adamımın burada olduğunu kimsenin bilmemesini istiyorum... Sizin daireye de kimsenin çıkmadığını bildiğim için, en emin yerin orası olacağına hükmettim...”

Müneccim:

— “Çok güzel!” Dedi. “Adamınızı hemen gönderin!..”

— “Teşekkür ederim müneccimbaşı!..”

Konuşma bu kadarla kaldı. O gün öğle üstü, Pardaillan'ın yattığı hana uğrayan Crillon, Şövalye ile görüşerek, akşam saat altıda şatonun önünde bulunmasını tembihledikten sonra tekrar şatoya döndü.

Saat altı olduğu zaman hava iyice kararmıştı. Pardaillan, iyice pelerinine sarınarak şatonun kapısına ulaştı. Crillon da kendisini bekliyordu. Muhafızların komutanı, arkadaşının hiçbir şey anlaşılmayan yüzüne bakarak:

— “Bana yemin ediniz ki...” Diye söze başladı... Pardaillan sözünü kesti:

— “Hiçbir şey için yemin etmem! Yalnız şu iki şeyi tekrarlayabilirim: Kralı öldürmek istiyorlar ve ben de bunu istemiyorum!..”

Crillon fazla bir şey söylemeden arkadaşının koluna girdi. Birlikte avluyu geçerek merdivenden çıktılar. İkinci kata ulaştıkları zaman Şövalye:

— “Beni nereye saklayacaksınız?” Diye sordu.

— “Ruggieri’nin yanına!.. İsterseniz yıldızımıza da baktırın!”

Pardaillan bu habere pek memnun görünmedi:

— “Ne yapalım?” Dedi. “Gökte benim için ne düşündüklerini merak eder dururdum. Gidip gözümle görmeme de şimdilik imkân olmadığına göre...”

Çatı arasına vardıkları zaman, Crillon bir kapı açtı. Geniş bir odaya girdiler. Ruggieri bir masanın başında kitap okuyordu. Crillon, Şövalye’yi münecime akrabası olarak takdim etti ve krala büyük hizmetleri dokunacağını da ayrıca fısıldadı. Fakat münecim, ne vaktiyle Pressoir-de-Fer hanında, ne de bir zamanlar kanını oğlunun vücuduna akıtmak için öldürmeye savaştığı adamı tanıyabildi. Şövalye’nin yüzüne bakarak:

— “Geliniz Mösyö!..” Demekle yetindi.

Kendisini bitişik odalardan birine götürdü:

— “İşte odanız burasıdır. Şu kapı, benim çalışma odama açılır. Şu kapı koridor kapısıdır. Şu öteki kapı da kör edilmiştir ve başka bir odaya açılmaktadır. Eğer burada bulunduğunuzun kimse tarafından bilinmemesini sâhiden istiyorsanız, fazla gürültü etmeyin... Çünkü bitişik odada da sizin gibi birkaç gün burada saklanacak bir asîlzâde var!..”

Ruggieri bu sözleri söyledikten sonra çekilip gitmişti. Pardaillan mırıldandı: «*Vay canına!.. Benim gibi burada saklanmak zorunda olan şu asîlzâde kimmiş acaba?..*»

DÜŞES DE GUISE

1 588 yılının 21 Aralık günü, Maurevert'in gizli bir toplantıyı gözetlediği büyük konağın alt kat odalarından birinde bir kadınla bir adam konuşuyordu. Kadın bir koltuğa gömülmüş, adam da ayakta duruyordu. Üstü başı, toz ve çamur içindeydi ve bu hâli uzak bir yoldan geldiğini anlatıyordu. Kadının yanakları kızarmıştı. Hâlindeki sınırlılık, dehşetli bir heyecan içinde bulunduğunu gözle görülür bir hâle getirmişti. Adam:

— “Emriniz gereğince 21 Ekimde Roma'ya vardım ve doğru Kardinal Rovenni'yi buldum. Rovenni beni, üç gün sonra Papa Sixte-Quint'in karşısına çıkardı. Rovenni gibi bir haine başvuruşumu ve ondan yardım isteyişimi affedeceğinizi umarım...” Diyordu.

Fausta'dan başka bir kimse olmayan kadın, yukarıdan bakan bir tavırla:

— “Orasının önemi yok!.. Devam et!..” Dedi.

— “Dediğim gibi nihayet Papa'yı gördüm... Fakat, tarafınızdan gönderilmiş bir elçi olduğumu anlar anlamaz, beni hemen zindana attırdı. Buna rağmen ertesi gün gelip beni zindanda buldu. Size bir sürü ağır hakaretler ettikten sonra kendisine ne haber göndermiş olduğunuzu sordu. Zindandan çıkmadıkça ve beni gönderenin şerefine yakışır bir muameleyle karşılaşmadıkça söylemeyeceğimi bildirdim...”

— “Onun üzerine domuz çobanı ne dedi?”

— “Zindandan çıkarken «*Gebersin*» Diye mırıldandı. Ama daha ertesi gün gardiyanlar zindanın kapısını açarak beni Sixte'nin karşısına çıkardılar. Beni tepeden tırnağa süzdü. Serbest olduğumu söyledi. Ben de kendisine sizin mücadeleden vazgeçtiğinizi anlattım. Bir daha Roma'ya gelmeyeceğinizi, onun krallığına ve Papa'lığına saygı besleyeceğinizi söyledim. Bütün bunların bir senet hâlinde, emin bir yerde saklı olduğunu da ilâve ettim. Bunlara karşılık sizin ne istediğinizi sordu. Catherine de Clèves ile Dük de Guise'nin nikâhını bozan bir emir istediğinizi söyleyince hayret ettiği ve bana üç gün sonra huzuruna çıktığım zaman bir sandıktan çıkardığı gümüş mahfaza içindeki nikâh bozma emrini gözüme serdikten sonra: «*Bak, ben sana, senin buna gösterdiğinden fazla itimat gösteriyorum. Git o senedi al da getir!*» Dedi. Hemen senedi koynumdan çıkarıp verdim. Kâğıda önemsemez bir tavırla bakıyordu ama çok memnun olduğu hâlden belliydi... Ondan sonra da kendisinden izin alarak Vatikan'dan çıktım. Doludizgin buraya geldim...”

Adam bu sözleri söyledikten sonra koynundan çıkardığı gümüş mahfazayı Fausta'ya uzattı. Güzel Prenses memnun ve heyecanlı olup olmadığını hiç belli etmeyerek mahfazayı aldı ve:

— “Haydi git!” Dedi. “Aferin! Görevini iyi başardın!”

Adam, Fausta'nın önünde yerlere kadar eğildikten sonra ortadan kayboldu. Fausta, yalnız kalınca, hemen gümüş mahfazayı açtı. İçinden çıkardığı, Sixte'nin mühürüyle mühürlü kâğıdı dikkatle okudu. Bu kâğıt Catherine de Clèves'le Guise'nin nikâhlarını bozuyordu ve üstünde sadece Guise'nin imzası eksikti. Fausta elindeki okuyup bitirince hizmetçisi Myrthis'i çağırarak:

— “Geldi mi?” Diye sordu.

— “Henüz gelmedi. Kardinal de Bourbon da saat onbirbuçukta gelecekmiş...”

— “Güzel! Geldiği zaman, onu söylediğim yere alır, Dük de Mayenne’yle Kardinal de Guise’yi de aynı yere koyarsın! Dük de Guise gelince hemen yanıma getirirsin... Herşey hazır, değil mi?”

— “Evet efendim!..”

— “Unutma! Dük buraya, ötekiler de şu salona alınacak!..”

Myrthis çıkınca, Fausta büyük salona giden kapıyı açtı. Orada iki şamdan yanıyordu. İçeride kimse olmadığını gördü. Sonra kapıyı tekrar kapatarak yerine oturdu. Derin derin içini çekerek:

«*Aynı yirmiüçünde, akşamın saat onunda!*» Diye söylendi.

Bu tarihle şunu demek istiyordu: «*O gün Henri de Valois ölecek, Guise kral ve ben de kraliçe olacağım!*»

Aynı anda bir ses bağırdı:

— “Monsenyör le Dük de Guise!..”

Fausta yavaş yavaş başını kaldırdığı zaman Dük de karşısında duruyordu. Guise’nin fevkalâde sinirli olduğu yüzünden belliydi. Sabırsızlanarak söylendi:

— “Emrettiğiniz gibi geldim Madam... Fakat iş bitinceye kadar birbirimizi görmesek daha iyi olurdu sanırım!”

Fausta irkilmeden söylendi:

— “Yâni Valois’in öleceği vakte kadar... Daha doğrusu sizinle beni mukadderatımızın birleştireceği dakikaya kadar demek istiyorsunuz!”

Guise ürperdi. Bir an, birbirlerini korkutmak istiyormuş gibi bakıştılar. Sonra Fausta:

— “Artık herşey hazır!” Dedi. “Ağ gerilmiştir ve Valois ölecektir. Sizin cesaret edemediğiniz şeyi ben tek başıma yaptım... Tuzacı öyle kurdum ki Allah bile onu kurtaramaz...”

Guise'nin kaşları çatıldı:

— “Doğrudur Madam!” Dedi. “İşi, en ince teferruatına kadar siz tertipleddiniz ve büyük bir komutan gibi hareket ettiniz! Valois'i benim elim öldürecekse bile, asıl onu öldüren siz olacaksınız... Bunu itiraf ederim!..”

— “Bunları sizin ağzınızdan dinlemiş olmak hoşuma gidiyor... Fakat iş yalnız bu kadarla kalınıyor... Alexandre Farnèse'ye haber gideli çok oldu. O şimdi Fransa'ya girmiş, Paris'e yürümektedir sınıırım...”

— “Evvelce bu orduyu ne şekilde kullanacağımızı konuşmuştuk Madam!..”

— “Navarre Kralını mahvedecek, ondan sonra da iyi dövüşçü olan Huguenot'ları kendi tarafımıza alıp evvelâ İtalya'yı sonra da Flandres'i ele geçireceğiz!..”

Guise'nin gözleri, bu tatlı hülyayla parladı:

— “Ah Madam... Bunların hepsini yapacağım! Fransa Kralı olunca, bana bağışladığınız bu ordular ve fısıldadığınız cesaretle dünyanın altını üstüne getireceğimi hissediyorum!..”

Fausta, Dük'ün bu hülyayla coşmasına ses çıkarmadı. Sonra gayet tatlı bir sesle:

— “Peki Dük!” Dedi. “Benim hissem ne olacak?..”

— “Burasını da konuşmuştuk ya Madam! Ben kral olunca, siz de Fransa kraliçesi olacaksınız... Evlenecek değil miydik?”

— “Güzel! Ama ne zaman?”

Dük'ün yüzü asılıydı:

— “Ne zaman mı? Ben kral olup da Catherine de Clèves'den boşandıktan sonra...”

— “Ooo! Buna daha çok zaman ister Dük... Hem siz benim açık konuştuğumu bilirsiniz... Sonra beni belki unutursunuz diye korkuyorum...”

— “Ama ben yemin ettim!..”

Fausta, müthiş bir homurtu hâlinde:

— “Ben kralların yeminine inanmam!” Dedi. “Bakın, renginiz boşuna uçmuyor... İnsanların kalplerini okumakta eşim yoktur değil mi?”

Dük soluk bir tebessümle:

— “Benim kalbimde ne okudunuz bakalım?” Diye sordu.

— “Valois'e saplanacak hançerin Fausta'ya da saplanabileceğini okudum... Bir âletin kullanıldıktan sonra kırılıp atılabileceğini okudum... Size kral-lara mahsus erguvan renkli pelerini giydirdiğim vakit, hissem size pek büyük görünebileceğini okudum... Bugün benim seviyemde olduğunuz için, yüz yüze bakabildiğimizi, fakat siz yükselince bakışlarınızın üstümden geçeceğini okudum... Ve tahtınızın içinde yüzdüğü kanda, bir işaretle beni de boğabileceğinizi okudum...”

Guise, heykel kadar renksizleşmişti:

— “Bütün bunlar, benim düşüncelerim değildir Madam!” Diyebildi.

— “Fakat söylediklerim doğrudur. Şu anda en korkunç dakikanızı yaşıyorsunuz. İstersem bir dakika içinde Valois, aleyhindeki suikastı öğrenir ve siz yarın taht yerine darağacına çıkararsınız...”

Dük de Guise, dehşet ve şaşkınlık içinde çırpındı hiddetle:

— “Daha ne istiyorsunuz bilmem ki?” Diye söyledi.

— “Hissemi! Sâdece hissemi istiyorum... Bu andan itibaren Düşes de Guise miyim, değil miyim, orasını bilmek istiyorum.”

— “Bu kadar mantıksızlık olur mu Madam? Catherine de Clèves henüz sağdır!”

— “Evet, fakat isterseniz o sizin karınız olmaktan çıkar... İşte boşanma kâğıdı... Bunu bana eski dostum Papa Beşinci Sixte düğün hediyesi olarak gönderdi...”

Fausta aynı anda mahfazayı açtı ve boşanma kâğıdını çıkardı. Dük de Guise, kâğıdı kaparcasına alarak mumun ışığına yanaşıp okuduktan ve Fausta'nın dediklerinin doğru olduğunu anladıktan sonra kâğıdı masanın üstüne bıraktı ve sessiz sadasız başını eğdi.

Bu anda Dük'ü felce uğratan, titreten şey, derin bir hayretten ibaretti. Bu kadındaki hareket sürati, cüret ve uzağı görüş karşısında kendisini âciz hissediyordu.

Fausta, masanın üstünden bir kalem aldı ve Dük'ün bakışlarından, bu anda üstüne atılabileceğini kestirerek, tekrar son kozunu oynamaya karar verdi:

— “İmzalayınız Dük! İmzalayınız! Yoksa birkaç dakika sonra iş işten geçmiş olacaktır!” Dedi.

Dük de Guise dişlerini gıcırdattı. Yavaşça masaya eğildi ve kaba imzasını kâğıda attı!.. O zaman Fausta kalkıp büyük salonun kapısını açtı ve salonun bol ışık içinde bulunduğunu gördü. Guise'nin gözü önüne garip bir manzara serilmişti. Salonun bir ucuna bir mihrap yerleştirilmiş ve burası küçük bir kilise hâline getirilmişti. Mihrabın üstünde ihtiyar Kardinal de Bourbon, nikâh törenini yapma-

ya hazır bir hâlde duruyordu. Kardinal de Guise, Dük de Mayenne, Düşes de Nemours ve Düşes de Montpensier koltuklara oturmuş töreni bekliyorlardı.

Fausta, gördüklerinin neye delâlet ettiğini anlamaya başlayan Dük de Guise'ye:

— “Haydi nişanlığınıza elinizi veriniz ve kendisini mihraba götürünüz!” Dedi.

Dük bir tereddüt ânı daha geçirdi. Bir kere daha Fausta'ya bakan gözlerinde kaatil ışıklar yandı. Fakat Fausta'nın kara gözlerinin bakışları önünde bu mukavemeti de çabuk eridi. Elini uzatarak Fausta'yı nikâh mihrabına götürdü.

Hemen aynı anda da tören: Dük de Guise'yle Fausta'yı birleştiren tören başlayıverdi...

Fausta o zaman içinden şunları geçirdi: «*İşte artık Fransa Kraliçesiyim!.. Artık iktidar elimde!.. Bundan böyle dünya, kendisine hâkim olacak kadını tanıyacaktır. Bundan böyle hiçbir kudret, benim Charlemagne'nin imparatorluğunu kurmama engel olamayacaktır!..*»

HERŞEY ÇÖKÜYOR

Kralın yatak odası, şatonun dört köşe avlusuna bakıyordu. Bu odadan önce bir oda daha vardı ve ondan önce de büyük bir salondan geçmek gerekiyordu. Bu büyük salonun kapısı merdiven sahanlığına açılıyor ve Guise, kralı ziyarete geldiği zaman, adamları merdivende ve sahanlıkta bekliyorlardı. Merdivenden çıkılıp da bu salona girildiği vakit dipte, sağdaki kapı açılırsa kralın odasına bitişik ara odaya girilmiş olunurdu. Bu ara odanın da üç kapısı vardı. Biri salona açılırdı. Diğeri, tam odanın karşısında kralın yattığı odaya açılan kapıydı. Üçüncü kapı da solda, iç avluya bakan, kralın çalışma odasının kapısıydı. Bu oda genişti ve tâ dipte bir başka kapısı daha vardı ki burada da üst tarafı çatı arasına çıkan ve alt tarafı kraliçenin dairesine inen bir merdiven bulunuyordu.

Dük de Guise kralı ziyarete geldiği zaman, büyük merdivenden çıkar, kralı salonda bulurdu. Tabii maiyetini de büyük merdivende bırakmış olurdu. Fakat kral büyük salonda bulunmadığı ve toplantı olmadığı zamanlar, Guise aralık odasına girer ve maiyetini de salona sokardı. Aralık odada sorardı:

— “Kral nerede?..”

Ya yatak odasında olduğunu söylerlerdi, oraya girerdi; yahut da çalışma odasına doğrulurdu ve Guise, her iki odaya da serbestçe girerdi. Çünkü kral, asil yeğenin, tam bir serbestliğe sâhip olmasını emretmişti.

Bu sabah da âdet olduğu üzere nöbetçiler komutan Larchant tarafından değiştirildi. Yalnız yeni konan nöbetçilerin daha az olduğu dikkati çekti. Meselâ şatonun cümle kapısında kırk nöbetçi bulunurken, sadece on nöbetçi kondu. Diğer dört nöbet yerinde de böyle yapıldığı için şatonun her zamanki müdafaa tertibatı tamamen kaldırılmış gibi bir hâl oldu. Fakat bu sırada kralın çalışma odasının penceresinden iç avluya bakılabiliyordu orada sessiz sadasız üçyüz asker durduğu görülecekti. Hepsinde arkebüz tüfekleri vardı.

Kapının yanında, her zaman kırk kişi bulunduğu hâlde bugün sadece on kişi bulunuyordu ve odanın arkasında, cephanelik gibi kullanılan bir mahzende de dört top, hemen avluya çekilmeye hazır bir hâlde bekliyordu.

Dörtköşe avluda Crillon, boğuk küfürler savurarak, hiddetinden bıyıklarını yiyerek bir aşağı, beş yukarı dolaşiyor, ötede beride işsiz güçsüz bir-iki subay, birkaç nöbetçi avdan, şundan bundan söz ediyordu. Büyük merdivenden her zamanki gibi kralın nedimleri inip çıkıyorlardı. Büyük salonda kimse yoktu. Salondan geçilip de ara odaya girildiği vakit, otuz kadar asîlzâdenin birbirleriyle sohbet ettikleri görülüyordu. Kral bunlara emir subayı adını verir, halk da kırkbeş kaatil derdi. Her günkü gibi giyinmişlerdi ama ipek ceketlerinin altında ya kösele zırhları, yahut da örme zincirden gömlekleri vardı.

Kral, büyük kararın verildiği gece olduğu gibi odasında oturmuş, soluk renkli ellerini ocağın ateşine uzatmıştı. Yanıbaşında, ayakta Catherine de Médicis, siyah elbisesinin içinde bir hayalet gibi duruyordu. Catherine çok hastaydı. Fakat ölüm döşeninde yatan bir insanın müthiş enerjisini gösterecek görevinin başına koşmuştu.

Catherine de Médicis ve kral, iki hayalet gibi duruyor ve alçak sesle, fısıldaşarak konuşuyorlardı.
Kraliçe:

— “İşte beklenen gün geldi!.. Büyük gün geldi çattı!” Diyordu.

Kral boğuk bir sesle:

— “Cinayet günü!” Diye cevap verdi.

Ana kraliçe:

— “Hayır, sizin kurtuluş gününüz oğlum!” Diye oğlunun teşhisini düzeltti. “Bu akşam saat onda Guise'nin çetesi, karanlıkta üşüşen kurt sürüleri gibi, anahtarlarını ellerinde bulundurdukları şatoya saldıracaklar!.. Bu akşam saat onda, kralın kanına susamış olan bu sürü, merdivenlerden tırmanacak!.. Bu akşam saat onda, kaatillerin emellerine engel olmak isteyen herkes boğazlanacak!.. Bu odanın kapısı kırılacak... Ve kral yatağında hançerlenecek!..”

Üçüncü Henri ürperdi. Boğazından bir inilti fışkırdı. Ve dehşet saçan gözleriyle annesine baktı. Catherine de Médicis devam etti:

— “Bu akşam saat onda Fransa Kralı boğazlanacak!.. Eğer...”

Bu «Eğer» üstünde öyle bir tebessümle durdu ki on silâhlı adam bu tebessümün karşısında ürküp gireleyebilirdi. Fakat kraliçe cümlesini şöyle tamamladı:

— “Eğer kralın annesi uyanık olmasaydı! O, bekliyor! Gelin bakalım, kasap sürüsü, gelin de bu kocakarının neler yapabileceğini görün!”

Renksiz hayalet yüzünde garip bir kılık alan acayip bir gülüşle güldü. Sonra devam etti:

— “Henri... Hazır mısın oğlum?..”

Kral korkunç bir sesle:

— “Evet anneciğim!” Dedi.

— “İyi... Haydi beni kucakla da susalım ve sözü Tanrıya bırakalım!..”

Üçüncü Henri sallanarak ayağa kalktı ve annesi onu bütün analık şefkatinin şiddetiyle göğsünde sıktı. Catherine:

— “Buradan bir yere kıvıldamayacaksın, anladın mı?” Dedi.

— “Evet anneciğim!”

— “Senin, şurada bekleyen asîlzâdelere bir tek kelime söylemen yeter... Geri tarafını bana bırak!”

Catherine, evlâdını kucağından bıraktı. Yavaşça kapıyı açtı. Otuzlar, aralıkta titreşerek bekliyordı. Kral, kapıya kadar yaklaştı ve:

— “Efendiler!” Dedi. “Kraliçenin her sözüne itaat etmenizi size emrediyorum!..”

Sonra, pencereye kadar gerileyerek, gözlerini cümle kapısına dikti. Catherine de Médicis aralıkta bekleyen asîlzâdeleri gözden geçiriyordu. Önce birinin, sonra bir başkasının, böylece on kişinin göğsüne dokundu ve bu on kişiye:

— “Siz, kralın odasında, kılıç ve hançerleriniz elinizde bekleyeceksiniz!..” Dedi. “Odayı iyice tahkim edersiniz... Ne duyarsanız duyun yerinizden ayrılmayın!.. Bir felâket olursa, krala dokunulmadan önce son adama kadar öleceğinize yemin edin!..”

On boğuk ses:

— “Yemin ederiz!” Dedi.

— “Girin kralın odasına!.. Tanrı sizi korusun!..”

On kişi ellerinde hançer ve kılıçları, kralın odasına girdiler. Bir süre sonra, kapının ardına bir sürü eşya yığarak kapıyı açılmaz bir hâle getirdikleri

duyuldu. Catherine derin bir nefes alarak ferahladı. Sonra teftişine devam ederek, tekrar on kişi seçti:

— “Siz de salonda bekleyeceksiniz!” Dedi. “O, aralık odaya gelince, kapıyı kapayınız... Bir elinizde hançer, ötekinde kılıç, kapının önünde durunuz!. Eğer salona dolar ve aralık odasının kapısına saldırmaya kalkışırlarsa hepinizi öldürmeden açamayacaklarına yemin ediniz!..”

Onu birden:

— “Yemin ederiz!” Dedi.

— “Öyleyse salona geçin! Allah hepinizi korusun!..”

Bu on kişi, salona girerek, gruplara ayrıldı ve hiçbir fevkalâdelik yokmuş gibi birbirleriyle konuşup gülüşmeye koyuldu. Catherine, bundan sonra, aralık odada kalan üç asîlzâdenin göğüslerine dokundu. Bunlar, Chalabre, Sainte-Maline ve Montsery'di. Kendilerine:

— “Siz kralın çalışma odasına girecek ve beni orada bekleyeceksiniz!” Dedi.

Üç ahbap çavuş, hemen bu emri yerine getirerek geniş çalışma odasına girdi. Aralık odada yedi adam kalmıştı. Bunların arasında Deseffrenat ile Loignes vardı. Catherine bunlara dönerek:

— “O, kralı salonda bulamayınca buraya girecektir ve size: «*Majeste nerede*» Diye soracaktır. O zaman siz de kendisine: «*Majeste çalışma odasındadır Monsenyör*» Diyeceksini. O zaman, o oraya girecek... Sizi imdada çağırırlarsa hemen koşar, işini bitirirsiniz. Çağırılmazlarsa burada kalırsınız! Eğer salona topluca bir hücum yaparlarsa kapıyı tahkim eder ve son nefesinize kadar salonu müdafaa edersiniz!.. Yemin ediniz!..”

Yedi kişi bir ağızdan yemin etti. O zaman Cathe-

rine de onları Tanrıya emanet ederek aralık odasından çıktı ve kralın çalışma odasına yöneldi. Orada bekleyen Chalabre, Sainte-Maline ve Montsery'e:

— “Ben sizi, hepsinin arasından bilhassa seçtim!” Dedi. “Dük, sizi Bastille’ye attırıp ölümle tehdit etmedi mi?”

Üçü de «*Evet*» anlamına başına eğdi. Montsery:

— “Hattâ idam günümüz bile kararlaştırılmıştı!” Dedi.

Sainte-Maline de:

— “Yakayı sıyırmamız ve bugün majestemizin karşısında bulunabilmemiz için akıl almaz bir mucizenin vukubulması lâzım geldi...” Dedi.

Catherine:

— “Her ne hâl ise!” Diye devam etti. “Sizi seçmemin sebebi krala olan sadakatınızı ve Dük’e beslediğiniz kini bilmemdir. O, nihayet gelecek... Salon muhafaza altında... Aralık odada bekleyenler var... Kralın yatak odası da muhafaza altında... Nihayet buraya girmesi lâzım... Buradan sağ çıkmamalıdır!”

Üç arkadaş, dudakları kısılmış, gözleri parıltılar içinde, höyle müthiş anlarda beliren birer gülümseyişle birbirlerine baktılar. Catherine, bunların herşeye karar vermiş olduklarını derhal anladı ve sordu:

— “Kral size itimat edebilir mi efendiler?”

Üçü de tek bir hareketle hançerlerini çektiler:

— “Dük, buraya girdiği anda ölmüştür!” Dediler.

Catherine:

— “Pekâlâ!” Dedi. “Bekleyin bakalım... Muhakkak gelecek... Allahısmarladık, krala ve size dua etmeye gidiyorum!”

Eğilmiş bir hâlde duran üç silahşorun önünden

geçerek, çalışma odasının arkasındaki kapıya doğruldu ve orayı geçerek merdivenden kendi dairesine indi.

Kralın çalışma odasında kalan Chalabre, Saint-Maline ve Montsery cinayete hazırlanıyor, odanın ortasında dövüşe engel olacak ne varsa duvar diplerine yığıyorlardı. Guise, içeriye girdiği takdirde arkasına gizlenecek hiçbir şey bulamayacaktı. Bu iş bitince, Dük'ü nasıl karşılayacaklarını konuşmaya başladılar. En beceriklileri olan Sainte-Maline dövüşün idaresini üstüne alarak:

— “O geldiği zaman kapıyı ben açarım!” Dedi. “Sen, Chalabre, şurada, odanın ortasında durursun!” Sen de Montsery burada kapının ardında yer alırsın. Ben kapıyı açar ve: «*Giriniz Monsenyör*» Derim. Gerilerim. O da girer. O zaman sen hemen kanadı kapatır ve sürgüleri sürersin Montsery... Chalabre'yle ben kendisine önden hücum ederiz. Sen de arkadan sırtına binersin... Anlaşıldı ya?”

— “Anlaşıldı!”

— “Öyleyse hepimiz, yerimizi alalım ve artık kılmıdamayalım!..”

Üçü de kararlaştırılan yerlerini aldılar ve renkleri uçmuş bir hâlde, elleri hançerlerinde, beklemeye başladılar.

Birden Montsery'nin aklına, merdivene açılan arka kapı geldi:

— “Vay canına! Orayı unuttuk!” Dedi.

— “Sürgüsünü süreriz olur, biter!” Dedi. “Haydi Chalabre sen kapativer!”

Chalabre, merdivene açılan kapıya yöneldi, tam elini sürgüye uzatıyordu ki kapı birdenbire açıldı ve içeriye bir adam girerek söylendi:

— “Günaydın baylar!.. Bastille’de görüştüğümüzden beri ne âlemdesiniz bakalım?..”

Chalabre, gerisin geriye çekilerek boğuk bir sesle söylendi:

— “Pardaillan!..”

Öteki ikisi de tekrarladı:

— “Pardaillan!..”

Şövalye odaya girmiş, sâkin bir hâlde kapıyı kapamıştı. Sainte-Maline sabırsızlıktan titreyen sesiyle:

— “Mösyö bize diyeceğiniz ne olursa olsun, şimdi dinleyemeyiz! Çabuk çıkın!..”

Pardaillan söylendi:

— “Adam sen de!.. Guise gelinceye kadar daha birkaç dakika vaktimiz var... Söyleceklerimi pekâlâ dinleyebilirsiniz!...”

Chalabre hiddetlendi:

— “Demek onu da biliyorsunu ha?...”

— “Ha... Burada Dük de Guise’yi öldürmek için toplandığınızı mı? Biliyorum tabii...”

Üç adam çılgın bakışlarla birbirlerine baktılar. Pardaillan sözüne devam etti:

— “Mösyöler... Hançerlerinizi yerinde bırakın! Eğer bana saldırmak niyetindeyseniz, üçünüzün de hakkından gelirim, böyle Dük’ü öldüremezsiniz... Sizi öldüremezsem bile şu pencereyi açar, dışarıya bağırırım... Guise’nin adamları işi anlar, Dük’ü buraya salıvermezler. Bütün plân suya düşer... Sonra arkadaşımın düke haber vermesine de kimse engel olamaz... Çünkü Blois’de bir arkadaşım var, başlıca amacı Dük de Guise’yi kurtarmak ve kralı öldürmektir. Bu arkadaşımın adı: Jacques Clément’dir baylar! Kendisini Chartres’ten de tanırırsınız...”

Üçünün birden renkleri uçtu. Jacques Clément'i öldürmeye yemin etmiş değiller miydi? Jacques Clément'i öldürdüklerini söylememişler miydi?.. Şimdi Üçüncü Henri'yle Catherine, Jacques Clément'in yaşadığını öğrenirlerse, üçünün de hâli yamandı ve sonları muhakkak idam sephasıydı. Chalabre dışlerini gıcırdattı:

— “Söyleyin bakalım!” Dedi. “Ne istiyorsunuz?”

— “Sizin bana bir can borcunuz var baylar! Borcunuzu ödemenizi istemeye geldim... Bu canı istiyorum!..”

Sainte-Maline işin varacağı neticeyi kestirmeye başlayarak ümitsizlikten çılgın bir hâlde sordu:

— “Kimin canı bu?..”

Pardaillan gayet basit bir şey söylüyormuş gibi:

— “Henri de Guise'nin canı!” Dedi.

Sainte-Maline başını önüne eğmiş, ağlamaya başlamıştı. Sonra hırıltı hâlinde bir sesle mırıldandı:

— “Mösyö,” Dedi. “Eğer Guise'nin hayatını bize bırakırsanız, üçümüzün de hayatlarımızı daima emrinize hazır bulunduracağımıza yemin ederiz!..”

Pardaillan:

— “Bunu kabul etmem!” Dedi. “Benim teklifim de şundan ibaret: Sizden Guise'nin canını tamamen değil, sadece on dakika için istiyorum...”

Üç adam, ne demek istediğini anlamadan şaşkın şaşkın şövalyenin yüzüne baktılar. Pardaillan:

— “Bunda anlaşılmayacak bir şey yok!” Dedi. “Dük de Guise'ye söyleyeceğim iki söz var... Aramızdaki konuşma, on dakika kadar sürer. Ondan sonra, sizi borcunuzu ödemiş sayacağım... Şimdi söyleyin bakalım... Dük buraya girecek değil mi?..”

Suluk soluğa:

— “Evet!” Dediler.

— “Bir kere buraya girdikten sonra, bir daha aralık odadan çıkamayacağını biliyorsunuz ya!”

— “Evet ama, arkadaki küçük merdivenden kaçabilir!”

— “Tamam! Siz de küçük merdiveni tutarsınız... Bu suretle, kaçabileceği her yer tıkanmış olur... ve...”

Tam bu sırada dışarıdan atnalı sesleri, mahmuz şakırtıları işitildi. Pardaillan soğukkanlı bir tavırla:

— “Geldi!” Dedi. “Çıkın Mösyöler! En geç, onuncu dakikada Guise sizin olacaktır. Fakat bu on dakika içinde benimdir. Çabuk çıkın!..”

Pardaillan dimdik kesilmişti. Bakışlarında öyle bir alev, yüzünde öyle karanlık ve keskin bir irade, hareket ve sözlerinde öyle bir enerji vardı ki, üç adam, Şövalye'nin bu tavrının müthiş bir sır sakladığını sezdiler. Guise'yle yapacağı bu konuşma, şüphesiz bir ölüm-kalım konuşması olacaktı. Pardaillan bu dakikada bir insan değil, kaderin bir sillesi, çarptığı yeri mahveden bir yıldırım hâlindeydi... Üç arkadaş gerilcyerek, arka kapıdan çıkıp, küçük merdivenin başında yer aldı. Sainte-Maline:

— “On dakika!” Diye kekeledi.

Pardaillan da:

— “On dakika!” Diye cevap verdi. “Bir saniye fazla değil!..”

Ve merdivene açılan kapıyı kapattı. Derin bir surette içini çekerek gülümsedi ve tam, aralık odadan bir ses:

— “Majeste çalışma odasındalar Monsenyör... Orada sizi bekliyorlar!..”

Derken kollarını kavuşturarak kapıya döndü.

Sonra şatonun içine derin bir sessizlik çöktü. Kapıya yaklaşan ağır adım sesleri duyuldu. Kapı açıldı.

Dük de Guise, belirerek odanın içinde iki adım attı. Guise, kralın odada olmadığını bir saniyede sezdi. Pardailles'in, kolları kavuşuk, hareketsiz, ayakta beklediğini gördü. Hafifçe sarardı ve serî bir hareketle, kapıdan çıkmak için geriye döndü. Aynı anda kapı kapandı ve Guise, dışarıdakilerin kendisini buraya kapatmak istediklerini anladı. O zaman, Pardailles'a dönerek, başını yukarıya kaldırdı, vücudu dimdik kesildi ve karşısındakini aşağılayan bir tavırla:

— “Kimsiniz? Ne istiyorsunuz? Burada ne yapıyorsunuz?” Diye sordu.

Pardailles:

— “Adımın size lüzumu yok!” Dedi. “Beni herhalde tanırırsınız... Ben, bundan onaltı yıl önce Coligny'nin konağının avlusunda sizi tokatlayan adamım...”

Guise dişlerini gıcırdattı. Pardailles sözlerine ekledi:

— “Ben, bundan sekiz ay önce, Grève meydanında onbin kişinin önünde, sizin yüzü yaralı Henri değil, yüzü tokatlı Henri olduğunuzu bağırان adamım!..”

Guise kükredi:

— “Allah belâsını versin!”

— “Ben Saint-Dénis sokağında, zavallı bir kadını kurtarmak için size teslim olan ve kendisine alçak dediğiniz için bir gün bu sözü gırtlığınıza tıkaçağını, herhalde kendi eliyle öleceğinizi söylemiş olan adamım... Henri de Guise!.. Tokatlanmış Henri!.. Ne istediğimi mi soruyorsun? Ettiğin hakareti

yıkamak için kanını istiyorum!.. Henri de Guise, Coligny'nin ve daha birçok büyüğün kaatili, burada ne yaptığımı mı soruyorsun? Burada sana kılıca karşı kılıç, hançere karşı hançer ve yüreğe karşı yürekle, erkekçe bir dövüş için seni bekliyorum!..”

Dük dişlerini gıcırdatarak:

— “Sen delirmişsin aslanım!” Dedi. “Heyy... Şu deliyi yakalayın! Kimse yok mu orada?..”

Ve kapıyı kurcalamak istedi. Fakat kapının ardından:

— “Gebertin! Komayın! Kahrolsun Guise!.. Bravo Chalabre! Yaşa Sainte-Maline” sesleri duyuldu.

Guise mosmor kesilmiş, bir anda herşeyi anlamıştı! Pardaillan:

— “Mösyö! Sizin için bir tek kurtuluş çaresi vardır,” dedi. “Beni öldürdükten sonra, şu küçük kapının ardındaki üç silâhşoru da temizleyerek oradan kaçmak!.. Karar verin! Size erkekçe bir dövüş teklif ediyorum... Eğer reddederseniz, bu kapıları açarım, câni sürüsünü içeriye salıveririm ve onlara: *«Erkekçe dövüşemeyecek kadar alçak olan şu adamı gebertin!»* Diye bağırırım!”

Guise, çevresine, mucize bekleyen bir adam hâliyle bakındı. Bu feci dakikada, kendisine nasıl bir tuzak kurulmuş olduğunu kavramıştı. Daha önce davranmadığına pişman oldu. Kral çabuk hareket etmişti... Kendisi artık mahvolmuştu!.. Ancak bunu anladıktan, hiçbir ümit kapısı kalmadığını kestirdikten sonradır ki, kendisine savaş meydanlarında büyük bir ün kazandırmış olan o eşsiz cesaretini topladı.

Bu adamı... Şu sefil Pardaillan'ı öldürecek... Sonra küçük kapıya atılarak önüne ne engel çıkarırsa mahvedecek, kanlar içinde kraliçenin dairesinden

geçtikten sonra şatonundörtköşe avlusundan fırlayacak, adamlarını çağırarak, şatoya saldırarak ve kralın odasına kadar ulaşarak, onu kendi eliyle hançerleyecekti. Başarması gereken hareket buydu ve bu saniyede ya mağlup edecek yahut da ölecekti...

Bir tek kelime bile söylemeden kılıcını çekti ve karşısındakine davranma fırsatı bırakmadan Pardailan'ın üstüne atıldı. Halbuki Şövalye, bir sıçrayışta gerilemişti ve Guise aynı anda, onu da, kılıcı elinde kendini korumaya hazırlanmış bir hâlde buldu.

Dövüş, kısa, müthiş ve şimşek hızıyla başlayıp bitti. Çünkü Pardailan hiçbir oyuna lüzum görmeyen bütün gücüyle dosdoğru, canını dişine takarak saldırmış ve Guise, kılıcı elinden bırakarak kollarını havaya kaldırdıktan sonra arkası üstü yuvarlanmıştı. Kılıç göğsünün bir tarafından, öbür tarafına geçmişti... Pardailan kılıcını tekrar kınma yerleştirerek Dük'ün üstüne eğildi. Bir an hareketsiz ve düşünceli baktı, sonra mırıldandı: «Öldü!.. Bir gün, bana Devinière'nin önünde söylediği tek kelime yüzünden öldü! Allahısmarladık Mösyö le Dük! Bir kelimeye bir kılıç darbesi çok değildir değil mi? Tabii, çok değildir. Sizin söylediğiniz o bir tek kelime sadece benim gibi serseri bir şövalyenin düşüncelerini biraz değiştirmişti. Benim bir tek kılıç vuruşum ise koca bir krallığın yüzünü değiştiriyor!..»

Sonra, küçük merdivenin kapısını açtı ve loşlukta, bembeyaz kesilmiş, üç adam yüzü gördü:

— “Mösyöler!” Dedi. “Daha on dakika tamamen geçmedi ama önemi yok, girebilirsiniz! Sizi, borcunuzu ödemiş addediyor ve Dük de Guise'yi size iade ediyorum!..”

Ve sâkin bir tavırla merdivenden çıkmaya başladı. Chalabre, Sainte-Maline ve Montsery, hançerleri

ellerinde odaya saldırdılar. Dük'ün hareketsiz, boylu boyunca yerde yattığını ve yarısından kanlar aktığını gördüler.

Başları dönmüş gibi duralayıp, yuvalarından uğrayan gözlerle Dük'ün cesedine baktılar.

Dük'le Pardaillan arasında acaba ne geçmişti? Bu kadar kısa zamanda bu kadar çabuk ve sessiz düello mu olurdu?

Lâkin tam bu sırada ceset kımıldandı... Guise, henüz ölmemişti!.. Gözlerini açtı, yerinden kalkmak istedi, inleyerek mırıldandı:

— “İmdat! Beni öldürüyorlar!..”

Bu sözler, dış odadan duyulmuştu. O zaman, dışarıda kulak kesilmiş bekleyen yedi adam:

— “Gebert! Gebert! Bitir işini!” Diye haykırıştılar...

Üç silâhşor birdenbire kuduzlaştı. Üçü birden Dük'ün üstüne atıldı ve hançerleriyle kendisini delik deşik ettiler. Dük, son bir gayretle sürüklenerek:

— “Efendiler!.. Efendiler!..” Diye kekeleyecek oldu.

Üç adamın ağız dolusu küfüre başladı... Kuduzluk dışarıdakilere de sirayet etmişti. Kapı ardına kadar açıldı. Loignes, Deseffrenat ve ötekiler içeriye üşüştüler ve bu odayı birdenbire müthiş bir hava kapladı. Yıllardan beri birikmiş olan kin, eski korkuların uyandırdığı hiddet, gözlerinin önündeki kan, bu adamları, avını paralayan kaplanlara çevirdi. Guise, artık ruhsuz bir cesetten başka bir şey değildi. Dük'ün ölüsünü ara odasına sürüklediler. Kral, odasından çıkarak bir an cesede baktı ve mırıldandı:

— “Amma da uzun boyluymuş!.. Ölüsü, dirisinden, daha uzun boylu görünüyor!..”

Sonra Üçüncü Henri, soluk dudaklarını büzen bir gülüşle gülümseyerek ayağıyla ölünün başına bastı:

— “Şimdi artık Fransa'nın kralı tek başıma benim!..” Dedi.

Devrin tarihçilerinden biri, bu olayı anlatırken, karanlık ve intikamcı bir tavırla: «*Onaltı yıl önce, Guise de ayağıyla bir ölünün başına basmıştı!*» Der.

Şatonun her yanını gürültü kaplamış, Dük de Guise'nin ölümü haberi birkaç saniyede yıldırım hızıyla her tarafı sarmıştı. Guise'ciler hayret ve şaşkınlık içinde, bu beklenmedik sillenin verdiği çılgınlığa kapılmış, bir yandan da kralcılar tarafından hücumu uğrayarak kaçışmaya başlamışlardı. Bir sürü kralcı süvari, Dük de Mayenne'yi, Kardinal Guise'yi ve ihtiyar Kardinal de Bourbon'la Kutlu Birliğin bellibaşlı üyelerini yakalamak için doludizgin ctrafa yayılmıştı. Kilisenin çanı olanca şiddetiyle çalıyor, şehrin içi allak bullak olmuş, feryatlar, küfürler, tehdit sesleri birbirine karışıyor, tüfekler patlıyor, Kutlu Birlikçiler, korku içinde Blois kapılarına kaçıyorlardı.

Ve Catherine de Médicis ölmek için müthiş dehasının bu son sillesini beklemişçesine ölüm döşeğinde hırıldıyordu.

Pardaillan'ın merdivenden çıktığını söylemiştik. Şatodaki gürültülere aldırmadan, acelesiz ilerliyordu. Nihayet Crillon sayesinde Ruggieri'nin kendisine verdiği odaya ulaştı. Durmadan, bu odayla komşu odayı birbirine bağlayan kapıya yöneldi. Oda kendisine verildiği vakit bu kapı iptal edilmiş bir hâldeydi. Fakat sonradan Pardaillan ne yapmış, etmiş, kapıyı açmış olacaktı ki şimdi bir ayak itişiyile kanadı açtı. Odada, bir karyola üstünde sımsıkı bağlanmış, ağzına tıkaç tıklanmış ve en ufak bir ha-

rekret yapmasına bile imkân olmayan bir adam yatıyordu. Bu Maurevert'ti.

Şövalye, önce Maurevert'in bağlarını çözdü. Sonra ağzındaki tıkaçı çıkardı. Maurevert, ölü gibi sapsarıydı ve yerinden kıvıldamıyordu. Pardaillan:

— “Kalk!..” Dedi.

Maurevert, tir tir titreyerek söyleneni yaptı. Pardaillan sâkin görünmekle beraber, sesi titriyordu. Hançerini çekti, Maurevert'e gösterdi. Adam, belli belirsiz bir sesle:

— “Affedin!..” Dedi.

Şövalye de sadece:

— “Kolunu ver!..” Diye söylendi.

Maurevert korkudan vücudu tutulmuş gibi en ufak bir hareket yapmaktan bile âcizdi. Şövalye herifin sağ kolunu alarak, sol kolu altına sıkıştırdı. Sağ eliyle de pelerininin altında, hançerini sıkı sıkı tuttu. Sonra:

— “Hah şöyle!..” Dedi. “Şimdi yanımda yürü! Sesleneyim, kıvıldanayım deme... Yoksa karışmam!..”

Bu sözü söylerken hançerinin ucunu göstermişti. Maurevert itaat edeceğini anlatan bir işaret yapmaktan başka çâre bulamamıştı. Pardaillan, Maurevert'i sürüklercesine götürerek yürümeye başladı. Adamı kendisine doğru öyle sıkıyordu ki görenler iki canciğer ahbap, kolkola girmiş zannederlerdi. Böylece, birlikte büyük merdivenden indiler. Şatonun içi gürültüler, feryatlar, kaçan ve kovalayan insanlarla doluydu. Pardaillan'la Maurevert, birbirlerine sarılmışçasına, bu kargaşalık arasından hayaletler gibi geçtiler.

Büyük kapıda Crillon, elinde kılıcı, emirler veri-

yordu. Askerler mızraklarıyla Pardailan'a yolu kapamak istediler. Şövalye:

— “Mösyö de Crillon, çıkmak istiyorum!” Dedi.

Crillon, Pardailan'a bir an dehşet ve hayretle baktı. Sonra şapkasını çıkardı ve:

— “Kralın adaletini bırakın geçsin!..” Dedi.

Nöbetçiler saf olup Şövalye'yi selâmladılar. Pardailan da Maurevert'i sıkıp sürükleyerek geçti.

Şatonun önündeki meydanda bir adam, Maurevert'in yanına yanaştı ve hiçbir şey söylemeden yürümeye başladı. Şimdi, Maurevert'in bir yanında Şövalye, öte yanında da yeni gelen vardı. Birlikte Russy kapısını ve köprüyü geçerek Loire suyu boyunca ilerlediler.

Blois köprüsünden bir mil uzakta yıkık bir kulübenin önünde durdular. Eyerlenmiş iki hayvan burada, bir parmaklık harabesine bağlanmıştı. Pardailan, Maurevert'i kulübenin tek odasına itti. Yabancı da peşlerinden girerek kapıyı kapattı. Şövalye, Maurevert'e bir iskemle göstererek:

— “Otur!” Dedi.

Maurevert dişlerini takırdatarak oturdu. Bu adamın vücudunda, sehpaye üç adım kala bir idâm mahkûmunda ne kadar can kalırsa, herhalde ondan fazlası yoktu. Pardailan, herifin ayaklarını sağlamca bağlamaya başladığı zaman Maurevert'in içinde bir ümit belirdi. Öyle ya madem bağlanıyordu, demek hemen öldürülecek değildi. Pardailan işini bitirince:

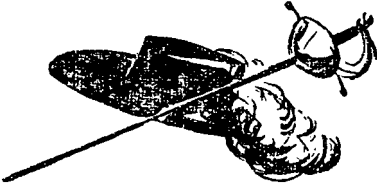
— “Mösyö Clément!” Dedi. “Size güvenebilir miyim?”

Jacques Clément:

— “Aziz dostum, hiç merak etmeyin ve korku-

“uzen işinizin başına gidin!” Dedi. “Allah’a yemin ederim ki bu adamı, bıraktığınız yerde bulacaksınız...”

Pardaillan başıyla inandığını işaret ederek, Maurevert’e bakmaya lüzum görmeden dışarı çıktı ve Blois’e doğru yola düzüldü. Jacques Clément de hançerini çekip Maurevert’in karşısına oturdu.

FAUSTA VE PARDAILLAN

Fausta daha sabahtan her türlü tertibatı almıştı. Birçok yere haberciler gönderilmişti. Bunlardan birisi de Fausta'nın çoktandır Fransa'ya girdiğini sandığı Alexandre Farnèse'ye gidiyor ve Paris üstüne yürüyüşünü hızlandırmasını rica ediyordu. Gece, kralın öldürülmesinden sonra Orléans yoluyla Paris'e gitmeyi kararlaştırmışlardı. Orada Guise krallığını ilân edecek, tâç giyme töreni Paris'te yapılacak ve Fausta'nın kraliçeliği de Notre-Dame kilisesinde haber verilecekti. Bundan sonra, artık sayısız zaferlere doğru atılacak adımlar başlayacaktı.

Bütün bu hülyalarla Guise'nin gelip kendisine, herşeyin olup bittiğini haber vermesini bekleyen Fausta, birdenbire şehrin içinde gittikçe büyüyen birtakım gürültüler duydu. Önce, köylülerin her zamanki şamatası sanarak aldırmadıysa da, tüfek sesleri ve nal şakırtılarına karışan korku feryatları duyunca, alnında soğuk ter taneleri belirdi. Bir uşak gönderip, birisine sordurarak hakikati öğrenmek mümkünken bunu yapmadı.

Çünkü hakikati seziyor, fakat mümkün mertebe geç duymayı tercih ediyordu. Soluk soluğaydı. Yüzü, ölü yüzü gibi sararmış, sâfi kulak kesilmiş, dışarısını dinliyordu. Kulağına çalınan bağırışınalardan işin içyüzünü anlayınca düşünemez gibi oldu. Kafası tamamen karıştı, bulandı... Sonra yavaş yavaş gürültülerin uzaklaştığını farkettiler ve kendi kendine:

“Acaba neler olduğunu öğrenebilecek kadar cesaretim var mı?” Diye sordu. “Zaferin bu kadar yakınındayken böyle bir çöküş?.. Hayır, hayır!.. İmkânı yok bunun!.. Bu herhalde yine köylülerin kavgasıdır... Guise, hiç şüphesiz işinin başındadır ve kral bu gece ölecektir. Fakat... Elbette!.. Böyle olacağı muhakkak!..”

Bir çan çalarak uşaklarından birini çağırdı. Tam, şehirdeki gürültülerin ne olduğunu anlamasını söyleyecekti ki adam birdenbire:

— “Efendim, bir asîlzâde gelmiş sizi görmek istiyor.” Dedi. “Kim olduğunu söylemiyor efendim!..”

Fausta:

— “Gelsin!..” Diye söylendi.

Birden içeriye Pardaillan girdi. Fausta, bütün vücudu ürpermiş, tir tir titreyerek korkudan yuvalarından uğrayan gözlerini ona dikti. Bağırarak istedi. Lâkin açık ağzından bir tek ses çıkmadı. O zaman, mezardan çıkmış bir hayalden korkuyormuş gibi gerilemeye çabaladı, fakat iki eliyle bir koltuğun arkalığını yakalamaktan başka bir şey yapamadı.

Şövalye'ye gelince, saygıyla eğilmiş şu sözleri söylüyordu:

— “Madam, size Dük de Guise'yi öldürmüş olduğumu bildirmekle şeref duyarım!..”

Fausta'nın göğsünü, müthiş bir hıçkırık doldurdu. Ölüyor gibiydi. Pardaillan nasıl oluyor da burada bulunuyor, nasıl oluyor da yaşıyordu?.. Halbuki o, Pardaillan'ı Seine nehrinin dibinde sanmıyor muydu? Şövalye'nin görünüşüyle haber verdiği müthiş şey bir an Fausta'yı hakikatten koparıp hayaller âlemine sürükledi. Herhalde rüya görüyordu.

Müthiş korkunç bir kâbus... Ve elbette bu kâbus-
tan uyanacaktı!..

Şövalye sözüne devam etti:

— “Madam, başardığım işi size gelip haber ver-
memin benim için meşru bir sevinç sebebi olduğu-
nu düşündüm. Vaktiyle size, ben yaşadıkça Guise’-
nin kral ve sizin de kraliçe olamayacağınızı zaten
söylemiştim!..”

Fausta’nın bembeyaz kesilen dudaklarından bo-
ğuk bir inilti fıskırdı ve zorla mırıldandı:

— “Pardaillan!..”

— “Ta kendisi Madam! Hayret edişinize hak ve-
ririm!.. Çünkü beni birçok kere öldürmeye te-
şebbüs ettikten sonra sizi Sixte’nin pençesinden kur-
tardığım gün de Guise’nin adamlarına teslim etmiş-
tiniz!..”

Fausta bir nefeste tekrarladı:

— “Pardaillan!..”

— “Etiyle kemiğiyle kendisi Madam, hiç şüphe-
niz olmasın!.. Hem size diyeceklerim de var... Za-
vallı Violetta’yı çarmıha gerdirttiğiniz gün, sizi o
kalabalık hain sürüsü arasında o kadar cesur gör-
müştüm ki bütün yaptıklarınızı affetmeyi bile dü-
şünmüştüm... Hattâ Guise’yi de affetmiştim... Lâ-
kin siz beni, o ölüm ağınızda ikinci bir seyahate
mecbur ettiniz... O zaman anladım ki sizde insan-
lıktan eser yoktur. Siz, başı ezilmeye lâyık bir kud-
retsiniz. İşte sizin başınızı eziyorum... Bunun için
bir lâf yeter: Guise öldü Madam!.. Kendisi kral ol-
madan ve siz kraliçelik tâcını giyemeden birkaç sa-
at önce öldü!..”

Sustu ve Fausta’ya, belki de alayların en büyüğü
olan sâkin bir tevazu ile baktı. O zaman Fausta al-
çak ve acı bir sesle şunları söyledi:

— “Mademki siz yaşıyorsunuz, o hâlde benim ezilmeme ve en yüksek mukadderattan bir utanç ve ıstırap uçurumuna yuvarlanmama şaşılamaz!.. Sokaktaki bağırtıları duyar duymaz, Guise'nin ölümünü kestirir gibi olmuştum. Sonra gözlerimin önünde o mel'un yüzünüz belirdi. Hayalinizi gözlerimin önünden boşuna kovmaya çabaladım. Olmadı... Çünkü buradaydınız!..”

Titreyerek durdu. Gözlerinden bir delilik ışığı geçti:

— “Artık felâketim tamam oldu!” Dedi. “Her şeydim, şimdi hiçbir şey değilim. Fakat siz, acımdan zevk almak, bir kadının ezilişine sevinmek cesaretini gösteren siz; âlicenap görünen aşağı ruhlu siz, bu felâketli ânımda bana hakaret eden yalancı şövalye, benden daha alçak bir mahlûk olduğunuzu biliniz! Sefil kaatil, en alçak haydutlardan daha alçak eşkiya, kılıcını intikamlarının emrinde kullanan hain!.. Taşadığınızı sandığınız o kılıç, bir kaatil bıçağıdır. Başka bir şey değil! Burada işiniz ne? Çıkın dışarı! Ben sizi adam sanıp öldürmek istemiştim... Halbuki siz karanlıkta efendisini arkadan vuran bir uşakmışsınız! Ben de şimdi sizi kovuyorum. Çıkın dışarı! Gidin de Valois'den işlediğiniz cinayetin mükâfatını alın!..”

Fausta boğuk bir sesle ve o kadar hızlı konuşuyordu ki söyledikleri ancak anlaşılabilirdi. Kolunu kapıya uzatmış tir tir titriyordu. Pardaillan ise başını önüne eğmiş, düşünceye dalmıştı. Birden gözlerini kaldırıncaya, Fausta'nın elinde bir hançer, üstüne saldırdığını gördü. Kadın uluyordu. Dudaklarının kenarından hafif bir köpük sızıyor, kara gözlerinden korkunç ışıklar fışkırıyordu. Fausta elini kaldırdığı zaman Şövalye bir tek hareket yaptı ve bileğini parmaklarıyla sımsıkı yakaladı.

— “Ne yapıyorsunuz bakayım?” Dedi. “Ben öyle kolay kolay ölmem!.. Daha benim günüm dolmadı!.. Bırakıyorum sizi işte... Cesaretiniz varsa vurun bakayım!”

Bıraktı ve kollarını kavuşturarak hareketsiz durdu. Fausta ona baktı. Onu, o kadar sâkin, cesaret ışıldar bir hâlde ve hakikaten ölümden kavi, gözlerinden merhamet taşar bir hâlde gördü ki silâhını elinden atıverdi, gerisin geriye gitti ve hıçkırarak ağlamaya koyuldu. Şövalye gayet tatlı ve yumuşak:

— “Madam!” Dedi. “Chartres⁴ kilisesindeki sahne, dudaklarınızın dudaklarıma değişti, hâlâ zihnimde yaşıyor... Ve ben buraya bunun için geldim. Eğer size, Guise'nin ölümünü haber vermek hoşuma gittiyse, bunda haksız değilim. Ama siz de belki haklısınız... Bu hareketim, belki de âlicenaplık değildir. Fakat Madam ben buraya sadece bunlar için de gelmedim. Şatoda Kardinal de Guise: Kendisini yakalayan Mösyö d'Aumont'a: «*Ah, bizi Fausta ele verdi!*» Diyordu. O zaman, sizi de yakalamaya geleceklerini düşündüm. O zaman krallığınızı yıkan bu kılıcı, sizin hayat ve hürriyetinizi kurtarmak için kullanmayı doğru buldum. Gençsiniz, güzelsiniz! Belki de kraliçelikten daha mes'ut bir hayat sürmek imkânı bulursunuz. Blois'in epey uzağında iki at hazırladım. Biri sizin, öteki de hizmetçiniz içindir. Henüz vakit varken gidelim!..”

Pardaillan bunları söylerken Fausta'nın zihninde de Chartres kilisesindeki değişiklikler oluyordu. Artık birdenbire bu dövüşten, tahttan, tâçtan bezmiş, yaşamak, mes'ut olmak... Ve mes'ut olabilmek için de sevmek istiyordu. Zaten Pardaillan'ı ne zamandır seviyordu... Sakın Şövalye'de de ona karşı bir sevgi uyanmış olmasın? Sakın Guise'ye yaptığı fe-

nalığı, ona karşı duyduğu kıskançlıktan ötürü yapmasın? Eğer böyle olmasaydı neden kendisini kurtarmak isteyecekti? O, Pardaillan'ı öldürmek istemişti. Halbuki Pardaillan ona yine gençsiniz, güzelsiniz, diyordu. Fausta'da birdenbire hayata dört elle sarılmak arzusu uyandı. Bir şey söylemek için dudaklarını kıpırdattı, fakat aynı anda konağın kapısının şiddetle vurulduğu duyuldu.

İkisi birden pencereye koştular. Kapı kırılmış, avluya bir sürü asker girmişti. Başlarında Larchant vardı ve:

— "Her taraf aransın! Kadın, erkek kimi bulursanız yakalayınız!" Diye bağıırıyordu.

Pardaillan Fausta'ya bakarak:

— "Ben size demedim mi?" Dedi. "Bakın içeriye girdiler bile... Çok geciktik!"

Fausta, Şövalye'nin iki elini yakaladı, yalvaran bir sesle:

— "Pardaillan, demin ölmek istiyordum, fakat şimdi yaşamak istiyorum!" Dedi. "Beni kurtarınız!"

Şövalye ona lâkayıt bir tavırla bakarak:

— "Ben yaşadıkça size kimse el süremez!" Diye cevap verdi.

Fausta bu lâkayıtlıktan tekrar ümitsizliğe düştü. Pardaillan sordu:

— "At var mı? Ata biner misiniz?"

— "Avlunun sol köşesinde ahır var... Orada harekete hazır dört atla bir de araba duruyor."

Fausta, yolculuk hazırlığını daha sabahtan yapmış ve bugün de yine kendisine pek yakışan o süvari elbisesini giyerek ustaca kullandığı kılıcını beline takmıştı.

Bu sırada alt katları arayan askerlerin üst kat-

lara çıktıkları görülüyordu. Pardaillan başka bir kaçış yolu göremediği için:

— “Siz peşimden gelin!” Dedi. “Ben şu kabada-yı taslaklarının arasından kendimize bir yol açacağım... Alt kata iner inmez hemen iki hayvanı çıkarır, birinin üstüne siz atlarsınız... Yalnız rica ederim kılıç kullanmaya filân kalkışıp benim hareketlerimi zorlaştırmayın... O oyuncuğu hemen kınına sokun bakayım!..”

Pardaillan kılıcını kınından yarı yarıya çekerek kapıyı açtı, merdivene baktı. Komutan Larchant oradaydı. Ve Şövalye’yi görür görmez, on-oniki basamak aşağıda durdu. Şövalye sordu:

— “Nedir bu? Şehri düşman askeri mi bastı? İstedığınız eve dalmayı size kim öğretti?..”

Larchant bağırdı:

— “Kral adına geliyoruz! Bu evde kral aleyhine çalışan bir kadın varmış... Siz de o kadınla birlik olmadığınızı ispat etmek için hemen kılıcınızı teslim ediniz. Kendisini yakalayacağız!..”

— “Ben de hemen şimdi buradan defolup gitmenizi kendi adıma emrediyorum!..”

Larchant:

— “Ne?..” Diye bağırdı. “Krala isyan mı ediyorsunuz? Askerler, ileri!..”

Pardaillan’ın aslan gibi kükrediği duyuldu:

— “Savulun!..”

Ve sahanlıkta gördüğü koca bir kanapeyi havaya kaldırmasıyla Larchant’la adamlarının kafalarına savurması bir oldu. Kanape havada bir kere döndü, ondan sonra da küfürler, feryatlar, inilteler birbirini takip etti. Larchant geriye sıçramış, koca kanape, yüzünün iki santim ötesinden geçmişti. Gürültü kesildiği zaman, askerlerden birinin kafasının patladığı

ğı, dördünün de işe yaramaz bir hâlde yara bere içinde olduğu görüldü. Fausta hayranlık içinde tebessüm ederek bu dövüşü seyrediyordu. Larchant ise:

— “İleri! Alçak herifler! Şimdi barsaklarınızı deşerim!” Diye bar bar bağıyordu.

Askerler yeniden saldıracak oldular. Fakat bu sefer de Pardaillan’ın, merdiven trabzanını süsleyen bir insan büyüklüğündeki akıl ve zekâ ilâhesi Pallas’ın mermer heykelini yerinden kopartarak havada salladığı ve heykelin takla atarak uçup, askerlerin tepesine indiği görüldü. Larchant yere yıkılmış, askerlerden sağ kalanlar da çil yavrusu gibi dağılarak merdivenin alt basamağına kaçışmışlardı.

Fausta hayranlık içinde kahraman Şövalye’yi seyrediyordu. Karşısına Guise’den önce bu adam çıkmış olsaydı dünyayı eline geçireceği muhakkaktı. Bu sırada Larchant’ın sesi duyuldu:

— “Sizi diri diri yakalayıp cellâda veremezsem bile, ölünüzü yakalayacağım!..”

Pardaillan buna cevap olarak:

— “Teslim olun!” Diye bağırdı.

Aşağıdan komutanın sesi duyuldu:

— “Allah belâsını versin! Onbeş kişinin bir tek kişiye teslim olduğu görülmüş şey midir be? Haydi askerler hücum!..”

Fakat sözünü bitiremeden tepesinde muazzam bir heykel uçtu ve top gibi gürleyerek düşen bu koca mermer parçası askerlerden dördünü öbür dünyaya göçürttükten başka Larchant’ın da bacağını kırdı... Geri kalanlar, yaralanmış veya korkudan dövülecek hâlleri kalmamıştı. Kaçacak delik aradılar. Pardaillan arkasından gelen Fausta’ya siper olarak kılıcı elinde, aşağıya fırladı. Birkaç saniye sonra, bir-

likte avluya ulaştılar. Fausta'nın ahıra koşup iki at çıkarmasıyla birinin üstüne sıçraması bir anlık meseleydi. Avludaki askerler de Pardaillan'a saldırmışlar, Şövalye'nin uzun kılıcıyla karşılaşmışlardı. Pardaillan, bir yandan kılıcına ölüm daireleri çizdiriyor, bir taraftan da atlara doğru gerileyordu. Son bir hamle daha yapıp askerleri gerilettikten sonra ata atladı. İki mahmuz vuruşuyla askerlerin arasından yıldırım gibi fırladı. Larchant yattığı yerden sürüklenerek bağırdı:

— “Kapıyı kapatın!..”

Askerlerden biri, Pardaillan'ın atını, dizgininden tutmaya yeltendiyse de kafasına müthiş bir kabza darbesi yiyerek, beyni parçalanmış bir hâlde yerlere serildi. Fausta'yla Pardaillan ok gibi fırlayarak dışarı atıldılar ve dörtnala sokağın bir ucunda kayboldular...

Bu sırada yolun öbür ucundan Crillon'un komutasında kırk kadar asker belirdi. Crillon durumu haber almış, imdada koşmuştu. Avluya girip de ortalığın hâlini görünce şaşaladı. Larchant yerde yatıyor, hiddetinden kendini yiyordu. Crillon'u gördü:

— “Kuduz bir herif bu!.. Şeytanın ta kendisi!”
Diye bağırdı. “Bu galiba sizin şatoya getirip tavsiye ettiğiniz adam!..”

— “Pardaillan mı?..”

— “Tastamam kendisi! Cehennem zebanisi herif!.. Koşun, tutun, yakalayın!..”

— “Ortalığı görünce onun adı, benim de dilimin ucuna kadar gelmedi değil... Böyle şeyleri ancak o yapar... Nafile kendini yorma azizim, şimdi o kadar uzaktadır ki imkânı yok yakalayamayız!..”

Bu sırada yanibaşında bir ses duyuldu:

— “Mösyö de Crillon... Biz sizin mahpusunu-

zuz... Fakat bizim Pardaillan'la görülecek hesaplarımız pek çoktur. Hele Guise'nin ölümü meselesi de bunların üstüne binince... Bize izin verin şu herifi gebertip size kellesini getirelim... Namusumuz üzerine size söz veririz ki tekrar dönüp size teslim olacağız!..”

Bu sözü Maineville söylüyordu. Yanıbaşında da askerlerin muhafazası altında Bussi-Leclerc vardı. Fakat Crillon bu teklife yanaşmak istemedi. Beri taraftan Larchant dişlerini gıcırdatarak işe karıştı:

— “Razı ol Crillon! Bunlar sözlerinde duracaklardır... Eğer şu haydudu yakalarlarsa onları affetmesi için krala ben yalvaracağım!.. Fakat o Pardaillan'ın muhakkak ele geçmesi lâzım!.. Ayağımın hıncını almazsam ölürüm!..”

Crillon, Guise'nin iki silâhşoruna döndü:

— “Haydi gidin! Sözüünüzü tutacağınızı umarım!..”

Bussi-Leclerc'le Maineville ileriye atıldılar. Crillon sordu:

— “Larchant, Pardaillan'ı yakalarlarsa ne yapacaksınız?”

— “Blois şatosunun mazgallarından birine astırmazsam bana da...”

— “Hişt! Hişt! O kadar ileri gitme! Fransa'nın başkomutanına böyle şey yapılmaz!..”

Larchant alıklaştı:

— “Kimmiş o başkomutan?..”

— “Pardaillan işte, kim olacak? Kral kendisini başkomutan yapmak için aratıyor... Zira bundan sonraki hayatını ve krallığını onun sayesinde elde etti. Guise'yi Pardaillan öldürdü!..”

Larchant'ın ağzından bir inilti çıktı ve sanki ka-

fasına bir mermer heykel daha yemiş gibi bayılıp kendinden geçti.

Pardaillan'la Fausta, hiçbir engelle karşılaşmadan Blois kapılarından çıkmış, Loire köprüsünü geçmeye başlamışlardı ki Fausta birdenbire atını durdurdu:

— “Şövalye! Biraz durun, size söyleyeceklerim var!” Dedi.

Pardaillan durdu, köprünün ortasındaydılar. Altlarında Loire nehrinin azgın suları gümbürdeyerek akıyor, önlerinde geniş bir düzlük uzanıyor, arkalarında da Blois şehri görünüyordu. Şövalye:

— “Durmasak ve hızla yol alsak daha iyi olur sanırım!” Dedi.

— “Fakat daha ilerilere gitmeden önce size bazı şeyler söylemem lâzım!..”

— “Buyrun Madam!..”

Fausta bir an başını önüne eğdi... Titriyor gibiydi... Güzel başında, mağrur bakışlı gözleri, garip bir heyecanla parılıyordu.

— “Şövalye, bana iki at hazırlatmıştınız değil mi?” Diye sordu.

— “Evet Madam!.. Ama artık lüzum kalmadı... Ben kullanırım!..”

— “O hayvanlardan biri benim içindi değil mi?... Peki öteki kimin içindi Şövalye?..”

Fausta tir tir titriyordu. Yüzü bembeyaz kesilmişti. Bir an ikisinin bakışları karşılaştı. Şövalye:

— “Birisi de hizmetçiniz içindi...”

Demekle beraber, o da içinde garip ve anlaşılmaz bir heyecan uyandığını hissetti. Kendisini toparlamaya Fausta'nın şimdiye kadar yaptığı ihanetleri düşünerek ondan nefret etmeye çalıştı. Olmuyordu...

Hayır, olmuyor, yüreğinde Fausta'ya nefret uyanmıyordu. Fausta, gayet yavaş bir sesle söylendi:

— “Mösyö! Beni düşüncenizde, kalbinizde ve hakikatte olduğum gibi kabul ediyor musunuz? Artık hayatın benim için önemi, sadece sizin düşüncelerinize bağlıdır. Eğer beni olduğum gibi kabul ediyorsanız, benim için yaşamamanın bir anlamı olacaktır... Yok, eğer benden uzaklaşacaksanız öleceğim... Yahut eğer yaşayacaksam, bana elinizi uzatın!..”

Pardaillan bütün vücuduyla titredi. Sonra eli, sanki kendi kendine hareket ediyormuş gibi uzandı. Fakat yarı yolda hareketsiz kaldı. Donmuş gibi kası katı kesilmişti. Birdenbire zihninden şu düşünce geçti: «*Yalan söylüyor! Kendisini değil, beni öldürecek!*»

Fausta derin bir iç çekti. Sonra, kar toplayan karanlık ve kasvetli göğe baktı. Derin gözlerinin kenarlarında, kirpiklerinde inci tanesi gibi yaşlar belirdi...

Birdenbire hayvanını mahmuzladı. Hayvan şahlandı, havaya doğru uçtu, köprünün korkuluklarını aşırp Loire nehrinin azgın dalgalarına inmesiyle gömülmesi bir oldu. Şövalye:

— “Fausta!” Diye bağırdı.

Bu isim, Pardaillan'ı uyandırır gibi oldu. Birdenbire kendisini, düşüncelerini de daha açıkça gördü. Dehşet içinde:

— “*Onun ölmesini istemiyorum!*” Diye söylendi. «*Onun ölmesini, hiçbir zaman istemedimdi!*»

Hayvanından atlaması, köprünün korkuluğuna çıkması ve kendini nehrin azgın sularına bırakması bir saniye sürdü mü?.. Bilmiyordu. Soğuk sulara dalınca, hemen çıkmak ve Fausta'yı aramaktan başka

bir şey düşünmedi. Suyun yüzünde kıyıya doğru yit-
zen beygiri görüyordu. Fakat Fausta? Fausta yoktu!..

Dehşet içinde haykırdı:

— “Fausta!..”

Birden gördü. Loire suyunun pis dalgaları onu sürükleyip götürüyordu. Fausta'nın sulara karşı hiç-
bir hareket yaptığı görülüyordu. Pardaillan bütün gücüyle dalgaları kulaçladı. Öyle müthiş bir ener-
jiyle ona yetişmeye çabalıyordu ki suları âdeta ya-
rıyordu. Tam Fausta dalgalara gömülürken yakala-
dı...

Birkaç dakika sonra Fausta'nın hayvanının çıktığı kumluk kıyıya çıkmışlardı. Fausta bayılmamıştı. Gözlerini açmış, Pardaillan'a ümitsiz ve kırgın bakışlarla bakıyordu. Nihayet doğruldu ve sordu:

— “Niçin? Ne hakla benim ölmeme engel oldunuz?”

Pardaillan ona tatlı ve Fausta'nın kendisinden hiç duymadığı bir sesle:

— “Koluma yaslanın!” Dedi. “Koluma yaslanın da sizi bir balıkçı kulübesine götüreyim... Orada kurunuruz!..”

Ve gülerek ilâve etti:

— “Üstümüzü kurutmaya muhtaç olduğumuzu da reddedemezsiniz ya?..”

Bu sözler Fausta'nın sinirlerini iyice gerdi. Daha fazla dayanamadı ve ağlamaya koyuldu. Yürürken ikisi de titriyordu. Fausta, zaman zaman gözlerini Pardaillan'a kaldırıyor, Şövalye bu bakışlarda eski şiddetin yerine bir nevi mahçupluk, genç kız mahçupluğu seziyordu. Birkaç defa birbirlerine gülümsediler. Fausta, Pardaillan'ın ruhunda büyük bir değişiklik olduğunu anlar anlamaz, içinden Tanrısına şükretmiş ve bayılmıştı. O zaman Şövalye bu hâriku-

lade güzel, bâkir vücudu kucağına aldı... Fausta'nın başı, Şövalye'nin omuzuna yaslandı ve Pardaillan gözlerini kapayarak onu alnından öptü.

Sonra bütün hızıyla balıkçı kulübesine giderek Fausta'yı bir sedire yatırdı. Kulübe sahiplerine bir altın vererek ateş yakmalarını rica etti... Az sonra bu istediği de oldu.

Bir saat sonra her ikisi de elbiselerini kurutmuşlardı. Bu arada pek az ve önemsiz şeyler konuşmuşlardı. Nihayet Şövalye:

— “Sizin gitmeniz lâzım!” Dedi. “Sizi muhakkak takip edeceklerdir!”

Fausta sordu:

— “Bilmem ki nereye gideyim?.. Roma benim için tehlikelidir. Sixte öcünü asla unutmaz!..”

Pardaillan:

— “İsterseniz beni bekleyin!..” Dedi. “Fransa'da düzenlenecek bazı işlerim var!..”

— “Sizi İtalya'da beklerim... Floransa'da bir sarayım var... Borgia sarayı!.. Ninemden kalmadır... İsterseniz sizi orada bekleyeyim!..”

Pardaillan söylendi:

— “Floransa'da Borgia sarayında... Peki! Fakat yol uzun, korkmaz mısınız?”

Fausta onu bir gülümseyişle susturdu. Zaten ondan gelmesi için söz almayı da düşünmüyordu. Pardaillan'ın bütün hâli bunu vaadediyordu. Fausta birden:

— “Yalnız canımın sıkıldığı bir şey var!” Dedi. “Benim iki hizmetçimi tevkif ettiler...”

— “Ben onları serbest bıraktırıyorum!..”

— “Bunu yaparsanız bana Orléans'ta ulaşsınlar... Orada beş gün bekleyeceğim...”

Kulübeden çıkarlarken, Fausta balıkçının karısına para veremeyeceğini anladı. Çünkü üstünde hiç para yoktu. Bunun üzerine belindeki cıvınlı kemeri çıkarıp hayretler içinde bakan kadına uzattı. Yalnız bu kemer yüzbin lira değerindeydi. Fakat Fausta, üstelik şöyle söyledi:

— “Fransa’ya tekrar dönersem sizden bir ricam olacak!”

Kadın, aldığı hediyeden gözleri kamaşmış bir hâlde:

— “Ne emrederseniz yaparım!” Dedi.

— “Sizden, bu kulübeyi bana yüzbin liraya satmanızı isteyeceğim... Bence onun kıymeti daha birkaç misli yüksektir ya...”

Balıkçı kadın, kulübesini bir perinin ziyaret ettiği düşüncesiyle şaşırılmış bir hâlde dururken Fausta ileride ot yiyen atına koştu, atladı, Pardaillan’a uzun uzun baktı:

— “Floransa’da, Borgia sarayında bekliyorum!” Dedi.

Pardaillan başını eğdi:

— “Peki!..”

Birbirlerinin ellerini sıkmamışlardı. Fausta, başını arkaya çevirmeden yavaş yavaş yol alıyordu. Biraz sonra hızlandı. Nihayet dörtmala kalkarak büsbütün gözden kayboldu. Pardaillan bir süre daha orada mihlanmış gibi kalakaldı. Sonra birdenbire omuzuna bir el dokununca irkildi, döndü baktı. Bussi-Leclerc’le Maineville yanibaşında duruyorlardı.

TÂKİP

Pardaillan o anda şöyle düşünüyordu: «Büyük işler görmek hevesinden kurtulan ve böylece içini yiyip kemiren, yarası iyi olan bu kadın, artık bir sevgi ve güzellik mahlûku olacaktır. Benim için hissettiklerine gelince, elbette bir gün, onları da unutacaktır... Floransa ha! Elbette giderim. Bu kalbimin iyileşmesini tamamlamak için oraya kadar da giderim... Aramızda kin yerine iyi bir dostluk kaim olmalıdır. Fakat fazlası değil! Sadece o kadar!.. Böylelikle kadın olmaya yaraşır bir mahlûku kadınlaştırmış, kurtarmış olacağım... Kurtarıyorum zâhir, vaktiyle köpeğim Pipeau'yu da boğulmaktan kurtarmamış mıydım?..»

Bu düşünce yüzünde bir gülümsemeye yol açtı. Gözlerini ışıklandırdı... İşte Maineville'nin omuzuna vurması da bu sırada oldu.

— “Günaydın Mösyö de Pardaillan!..”

Bussi-Leclerc:

— “Eski mahpusunu selâmlarım!” Dedi.

Pardaillan sordu:

— “Selâm efendiler!.. Bir şey mi arzu ediyorsunuz?”

Bussi-Leclerc:

— “Beş dakikalık bir konuşma!..” Dedi.

— “Yok canım?!..”

Maineville ilâve etti:

— “Öyle vallahi! Yalnız burada değil!”

— “Ya! Neredeymiş öyleyse?..”

Bussi-Leclerc cevap verdi:

— “Sizi isyandan ötürü aradıkları Blois’de... Buyurun bakalım, bizim mahpusumuzsunuz!..”

Pardaillan hiç bozmadı:

— “Ne şanslı adamsınız yahu! Kâh zindancıbaşı olursunuz, kâh cellât yamağı... Tebrik ederim doğrusu...”

Bussi-Leclerc dişlerini gıcırdattı:

— “Haydi fazla uzatma da gel... Bu sefer elimizdesin!..”

Pardaillan söylendi:

— “Sizinle gelmeyi canım istemiyor değil ama Blois’e değil... Şuracıkta görünen değirmene gidelim. Bakın kanatları tıpkı Saint-Roch değirmeninin kanatlarına benziyor!”

Maineville, tehdit dolu, soğuk bir gülümseyişle güldü. Bussi-Leclerc de ağız dolusu küfretmeye başladı. Pardaillan:

— “Haydi kararınızı verin baylar!” Dedi. “Değirmene gidersek, gidiyorum. Yooo Blois’e diye ısrar ederseniz hoşça kalın!..”

— “Gelmezseniz sizin hesabınızı burada görmek zorunda kalacağımıza üzüleceğiz?”

Pardaillan derhal kılıcını çekti ve hücumla hazırlandı:

— “Elinizden geleni, ardınıza komayın!” Dedi.

İki haydut, tek kişiye saldırdıklarını düşünmeden, utanmazcasına hücum ettiler. Fakat daha ilk hamlede Bussi-Leclerc’in kılıcı elinden fırlayarak ilerideki hendeğe uçtu. Maineville’nin hançerini çekmesine dair söylediklerine aldırmadan kılıcının peşinden gitti. Döndüğü vakit Maineville’yi ağzından

kumlar boşanır ve ölümle pençeleşir bir hâlde buldu. Pardailan'ın kılıcı, arkadaşının göğsünü delip geçmişti. Maineville uzun süre toprak üstünde debelendi, taşları tırmaladı, otları söktü, sonra kaskatı kesiliverdi. Artık ölmüştü...

Bussi-Leclerc birkaç saniye şaşkın, kaldı. Sonra müthiş bir hıçkırıkla kendisini bekleyen Pardailan'a şiddetle saldırdı. Şövalye:

— “Bu sefer kılıcınızı Loire suyuna fırlatacağım!” Dedi.

Hakikaten de daha sözünü bitirmeden Bussi-Leclerc'in kılıcı nehir kıyısındaki kumluklara kadar uçup saplanmıştı... Pardailan:

— “Gidin alın!” Diyordu.

Fakat Bussi-Leclerc, sahildeki hendeğin kenarına çökmüş, başını iki eline almış, hüngür hüngür ağlıyordu. Pardailan kılıcını kınına sokarak yanına yaklaştı:

— “Affedersiniz ama,” dedi. “Görüyorsunuz ki her karşılaşışımızda siz beni öldürmek istiyorsunuz, halbuki ben sizinle egzersiz yapıyorum... Size karşı bir kinim yok... Hem niye ağlıyorsunuz, mağlubiyetinizin tek şahidi de öldü işte!..”

— “Namusum bir paralık oldu!..”

— “Lâf! Ben sizden biraz daha çeviksem, bunda ne suçum var? Hem sonra benim, düşmanımın elindeki kılıcı fırlatıp atmak için yedi-sekiz metodum vardır. Nur içinde yatsın, babam sizin kadar meşhur değildi ama, silahşorluğun daniskasını bilirdi. Hepsini ondan öğrendim... Hem isterseniz size de öğretirim!..”

Bussi-Leclerc'in gözleri açıldı:

— “Sahi mi? Bana öğretir misiniz?”

— “Niye yalan söyleyeyim? Paris'te ilk karşılaş-

mamızda öğretmek, boynunun borcu olsun! Artık düşmanlığımız yok, değil mi?"

Bussi-Leclerc elini uzattı:

— "Yazık ki şimdiye kadar, siz de bizimle beraber değildiniz!" Dedi. "Hayır, düşman değil, hattâ kabul ederseniz bundan böyle dostuz da... O hâlde, Paris'te buluşalım!.."

Pardaillan bir selâm çakarak, hızlı adımlarla uzaklaştı. Bussi-Leclerc arkadaşının cesedi yanında mahzun kalakaldı. Pardaillan hem yürüyor, hem de: «*Şimdi sıra Maurevert'te*» Diyordu.

Ve onu hatırladıkça yüzü buruşuyor, kaşları çatılıyordu. Tam Jacques Clément'le Maurevert'i bıraktığı kulübeye yaklaşmıştı ki uzaktan, birinin kulübe civarında telâşlı telâşlı dolaştığını görünce koşmaya başladı. Clément'e yaklaşıncı:

— "Maurevert nerede?" Diye sordu.

Jacques Clément:

— "Kaçtı!" Dedi. "Ah bilseniz ne kadar mahçubum!.."

— "Allah kahretsin! Nasıl kaçtı canım?.."

— "Elimdeki hançeri bırakıp, şöyle kapının önüne çıkayım da geliyor musunuz diye bakayım dedim... Bacakları bağlıydı ama, elleri serbestti ya... Hemen bacaklarının bağını kesip kaçmış! Kapıdan içeri girmeye savaşıırken kafama şiddetli bir sille indi... Kendimden geçip yere yuvarlandım... Kalktığım zaman bizim beygirlerden birine atlamış, doludizgin gidiyordu..."

Pardaillan'ın yüzü asılmıştı:

— "Şu hâlde sizinle birlikte Paris'e dönme plânımız suya düşüyor..." Dedi. "Siz gidersiniz, ben de sonra gelirim!.. Maurevert hangi istikamete gitti?.."

— “Beaugency istikametine... Peki, durun acele etmeyin... Size iki sorum daha var: Sizi Paris’te nerede bulayım? Sonra artık serbest miyim?”

— “Canım, ben sizi gelir Jacobins Manastırı’nda bulurum... Hangi hususta serbest misiniz diye soruyorsunuz?”

— “Valois’i öldürmek hususunda...”

— “Orasına artık karışmam!.. Valois’in alnında ne yazıyorsa o olur... Bildiğiniz gibi yapın!..”

Jacques Clément bu cevabı alınca Blois istikametine koşmaya başladı. Şövalye, orada kalan tek ata atlayarak yola koyuldu... Az sonra yolda rastladığı bir köylüden, Maurevert’e benzeyen bir adamın Tour istikametine doludizgin gittiğini anlayarak yoluna devam etti.

Bir saat kadar hızla yol aldıktan sonra bir dört-yol ağzına gelmişti. Nereye gideceğini bilmiyordu. Fakat ortada harap yüzlü «Dört-yol» adlı bir han vardı. Şövalye ne hanı, ne de sahibini beğendi ama, hava kararıyordu ve kendisi de sabahtan beri durup dinlenmemişti. Karnını doyurmak ihtiyacını da şiddetle hissediyordu. Kendisine getirilen yemeği yerken, hancıyla iki uşağını sezdirmeden gözden geçiriyor, üçünün de haydut kılıklı ve kendilerine itimat edilemez kimseler olduğunda şüphesi kalmıyordu.

Ayaklarını ateşe uzattı ve hafif hafif kestirmeye karar verdi. Tam gözlerini kapatacağı sırada, karşısındaki ocağın kenarına asılı duran kırık aynaya bakınca, arkasındaki kapının yavaşça açıldığını, hancının kendisine dikkatle baktıktan sonra sessiz sadasız ilerlemeye başladığını, arkasından da iki uşağının geldiğini gördü. Hiç ayak sesi duymadığına göre, herifler papuçlarını çıkarmış olacaktı. Böyle bir hücum karşısında bulunan kim kork-

maz! Pardaillan bile gayriihtiyarî ürperdi. Aynı anda otelcinin kısık sesini duydu:

— “Uyuyor! Tam zamanıdır!..”

Otelci, Şövalye'ye iyice yaklaşmış ve hançerini kaldırmıştı. Şövalye yıldırım hızıyla yerinden fırlarken:

— “Tam zamanı ha!..” Diye bağırdı. “Al sana! Al sana da!..”

İki uşak, gülle gibi iki yumruk yiyince, burunlarından kanlar boşanarak yerlere serildiler. Otelci, dehşetinden olduğu yerde mihlanmış kalmış, bıçağı elinden düşmüş, dizüstü çökmüş yalvarıyordu:

— “Affedin, bağışlayın Monsenyör!.. Hepsini anlatacağım!..”

— “Neyi anlatacaksın? Beni soymayacak mıydın?”

Hancı, perişan bir hâlde:

— “Öldürecektim de,” Dedi. “Çünkü o asîlzâde bize öyle tembih ettiydi.”

Pardaillan bu sözleri duyunca canlandı:

— “Ne dedin? Ne dedin?.. Bir tek kelime yalan söylersen, pestilini çıkarırım... Doğrarım seni!..”

Hancı tir tir titreyerek:

— “Buraya sizden önce bir asîlzâde gelmişti...” Dedi. “Şöyle, sizden beş saat kadar önce...”

Pardaillan tehditkâr yüzüne daha korkunç bir şekil vererek, hancının yüreğini ağzına getirdikçe, herifin de dili çözülüyordu:

— “Sonra sizi târif etti. Geldiğiniz zaman sizi, kendisini takip edemeyecek kadar ağır yaralamamı söyledikten başka, sorarsanız Tour istikametine gittiğini söylememizi tembih etti. Halbuki Beaugency yoluna gitti.”

— “Peki buna karşılık size kaç para verdi?..”

— “Üç ekü!..”

Pardaillan fena hâlde kızdı:

— “Demek sence bir canın kıymeti ancak üç eküdür öyle mi?”

Hancı, Şövalye'nin filozofça sorusuna, şu filozofça cevabı verdi:

— “Ne sanıyorsunuz Mösyö? Bir yandan protestanların öte taraftan katoliklerin hücumuna uğrayıp soyula soyula sefaletin en koyu ve aşağı derecesine düştük... Bizim gibi adamlar, her sanatı işlemesinler de ne yapsınlar?”

Pardaillan bu makul cevaba söyleyecek hiçbir şey bulamamıştı. Hancının basit cümleleri, Fransa'nın ve Fransa halkının o devirdeki hâlini, mükemmel surette anlatıyordu.

Şövalye, geceyi bu uğursuz handa geçirmek zorunda kaldı. Sabahleyin, şafakla beraber uyandığı zaman, kuvvetli bir kahvaltı etti ve handan çıkarırken hancıya bahşiş olarak bir lira uzattıktan sonra:

— “Al bu senin bahşişin olsun!” Dedi. “Bir daha sefere, karşıdaki adamlara dikkat et... Bir insanın canına ne kıymet biçilmiş olursa, o can, biçilen kıymetten daima daha yüksektir... Demek herif benim hayatıma üç ekü kıymet biçti ha? Vay canına? Üç ekü ha?.. Pek az canım, pek az!..”

Ve hancıyı hayret içinde bırakıp atına atladıktan sonra çekip gitti. Hancı kendisine Beaugency yoluna çıkacak kestirme bir patika göstermişti. Şövalye, atını buradan sürdü ve iki saatte, evvelce geçmiş olduğu Loire suyu kıyısına ulaştı. Ötede nehrin kıyısında Beaugency'yi görüyordu. Bir fundalık içinden dalgın dalgın geçerken, birdenbire yolun sağından bir silâh sesi duyuldu ve kurşun, tepesindeki

dallardan birini kırdı. Pardaillan hemen atından yere atlayarak, sesin geldiği tarafa koştu. Epeyce arandığı hâlde hiçbir şey bulamayarak atına döndüğü zaman düşünceliydi.

Kim ateş etmişti? Bu taraflarda çokça olan yol kesenlerden biri mi? Yoksa yine Maurevert'in parasıyla kendi canına kasteden bir serseri mi? Acaba Maurevert, Şövalye'nin, hancının elinden kurtulup kendi peşine düşebileceğini hesaplayacak kadar ihtiyatlı bir adam mıydı? Kimbilir?..

Tekrar yola koyulan Şövalye, az bir süre sonra kendisine tarif edildiği gibi, Loire suyu üstündeki sala ulaştı. Yolcu, atlı ve arabalıları karşı kıyıya geçiren bu sal, tesadüfen şimdi Şövalye'nin de bulunduğu sol kıyıdaydı. Hemen atıyla beraber sala binerek salcüyü sorgudan geçirmeye başladı. Hayır! Şövalye'nin anlattığı gibi bir süvari salla karşı kıyıya geçmemiştir. Yalnız dün akşam, Şövalye'nin tarif ettiğine benzeyen bir atlı, sol kıyıda kendisine seslenmiş ve yolun Orléans'a kadar uzanıp uzanmadığını sormuştu. Pardaillan düşündü: «*Âlâ! O, Orléans'a sol kıyıda giderken ben de sağ kıyıda ulaşıyorum!*»

Sal bu sırada nehrin ortasında bulunuyordu. Salcı birdenbire öyle acemice bir manevra yapmıştı ki Pardaillan'ın atının bastığı zemin bir tarafa kayıp sarsılmış, hayvan muvazenesini bulamayarak suya yıkılmıştı. Şövalye de atının üstünde bulunduğu için birlikte düşmüştü. Dalgalarla boğuşan beygirin zorluk çektiğini görünce, hemen üstünden suya atladı ve yelesine tutundu. Hafifleyen at, hızlı hızlı karşı kıyıya doğru yüzmeye başladı. Fakat henüz bir-iki dakika yüzmeden, karşı kıyıda, sağ taraftaki çalılıklardan bir-iki silâh, bir anda patladı. Kurşunlardan birini tam altına yiyen Şövalye'nin atı

kumlar içinde sulara dalarak kayboldu. Pardaillan da yeniden ateş etmesi muhtemel olan düşmanlarından kurtulmak için suya daldı; nefesini dayanabildiği kadar tuttu ve cereyanın etkisiyle sürüklenerek, elli kulaç kadar ötede tekrar başını sudan çıkardı. Etrafı kolaçan etti. Kimseler yoktu. Salcı da nehrin ortasında durmuş, kendisini kurtarmak için hiçbir hareket yapmıyordu. Herhâlde o da suç ortağıydı. Pardaillan dişlerini gıcırdattı:

«Senden bunun hesabını sormazsam bana da Pardaillan demesinler!» Dedi.

Sonra kıyıya doğru yüzmeye başladı. Fakat ancak bir dakika kadar yüzmüştü ki yeniden iki silâh patlayarak etrafındaki suları havaya sıçrattı. Artık hiddetinden delirmek raddelerine gelen Şövalye, düşmanlarına yeniden silâh doldurmak fırsatı vermemek için çabucak sahili bulmaya niyet etti. Kıyıya iyice yanaştığı zaman iki silâh daha patladı. Fakat bu anda da Şövalye kumluğa sıçramış, barut dummanlarının çıktığını gördüğü fundalıklara doğru koşmaya koyulmuştu. Uzun bir süre oraları araştırdıysa da hiçbir iz bulmak kaabil olmadı.

«Allah kahretsin! Bu ayazda sık sık banyo yapmak da alnumın yazısıymış...» Diye söylendi.

Hızla Beaugency istikametini tutarak ilk rastladığı hana girdi. Bir oda tutup soyundu ve ıslak elbiselerini, gür bir ateş karşısında kurutturdu... Tekrar giyindiği zaman, o zamanlar pek meşhur olan Beaugency şarabından da bir şişe boşalttıktan sonra hemen küçük şehirden çıkıp yola koyuldu.

PARDAILLAN'IN İNTİKAMI

Nereye gideceğini biliyordu. Nitekim, salın yanaştığı yere çabuk ulaştı. Sal bu sırada sol kıyıda müşteri bekliyordu. Pardaillan sabırla sağ kıyıda bekledi. Nihayet iki köylü, küçük bir eşek arabasıyla sala bindiler ve sal da sağ kıyıya doğru hareket etti. Kumluğa yanaşıp da yolcularını boşaltır boşaltmaz Pardaillan derhal sala atladı. Salcı, bir gün önceki müşterisini tanımış, sapsarı kesilmişti. Şövalye:

— “Haydi!” Dedi. “Beni karşı kıyıya geçir! Bu sefer de dünkü gibi acemilik yapıp suya düşürme, hem paranı vermem, hem de hayvanı sana, cayır cayır ödetirim!..”

Bu sözlerden, Şövalye'nin işin farkında olmadığını sanan salcı emniyet getirerek:

— “Ah bilseniz, başınıza bir felâket gelecek diye ne kadar korkmuştum,” Dedi. “Hele o silâh seslerini duyunca ödüm patladı... O iki serseriye yakaladınız mı bâri?..”

Pardaillan:

— “Vay!” Dedi. “İki kişi olduklarını nereden biliyorsun bakayım?..”

— “Görür gibi oldum da...”

— “Ha... Yakalayamadım, kaçtılar kâfirler!..”

Suyun ortasına ulaştıkları zaman Şövalye ayağa kalktı. Salcıya yürüdü. Herifi ense kökünden yakaladıktan sonra gırtlığına kadar suya daldırırverdi. Salcı korkusundan morarmış:

— “Merhamet! Merhamet! Yüzme bilmiyorum!”
Diye sızlanıyordu.

— “Bilmiyorsun ha?.. Beni neden boğmaya çalıştın bakayım?”

Salcı dehşet içinde:

— “Yalan! Haberim yok!”

Diyecek olduysa da Pardaillan kendisini suya daldırıp çıkardı. Herif:

— “Merhamet! Merhamet! Vallahi suçum yok!”
Diye haykırdı.

— “Suçun yok ha! Doğruyu söyleyinceye kadar dölacaksınız!..”

Yeni baştan suya dalıp çıktı. Fakat artık yarı yarıya boğulmuş, ödü patlamış bir hâldeydi:

— “Peki! Peki!” Diye yalvarıyordu. “Söyleyeceğim hepsini söyleyeceğim...”

— “Söylersen, ben Pardaillan da yemin ederim ki canına kıymam!..”

— “Hah... İşte Mösyö de Maurevert de böyle demişti. Pardaillan! Demişti.”

— “Vay, sen Maurevert’i tanıyor musun?..”

— “Ben sekiz yıldır Kutlu Birlik üyesiyim... Kendisiyle oradan tanışırız... Bana Pardaillan adlı bir Huguenot’un, Guise efendimize kıymaya kalktıktan sonra kaçtığını ve onun peşine düşmüş olduklarını söylemiş, bütün Kutlu Birlik taraftarlarını ayağa kaldırdıklarını ilâve etmişti...”

— “Ben Huguenot değilim... Doğruyu söyle, Maurevert nereye gitti?..”

— “Doğrusunu ararsanız Orléans’a değil Beaugency’e gitti. «Altın Aslan» Hanında gecelediğini sanırım!”

— “Çek Beaugency kıyısına!..”

Pardaillan tir tir titriyordu. Sal, kıyıya yanaşır yanaşmaz, salcıyı unutmuşçasına kumluğa atladı ve bütün hızıyla Beaugency'e doğru koşmaya koyuldu. Pardaillan koşar adımla kasabaya girdiği zaman, halkın ayaklanmış ve silâhlanarak sokakları doldurmaya başlamış olduğunu gördü. Sorduğu bir adamdan aldığı cevaba göre, Guise'nin dün Blois'de öldürüldüğü bugün burada haber alınmış ve şehir, baştan aşağıya kaynar bir kazana dönmüştü. Pardaillan soluk soluğa «*Altın Aslan*» Hanını bularak han sahibi kadına Maurevert'i târif etti. Birkaç kelimeyle Guise'nin nasıl öldürüldüğüne dair bir hikâye uydurdu ve Maurevert'in Guise'nin kaatillerinden biri olduğunu söyledi. Hancı kadın bu sözleri duyunca:

— “Tevekkeli değil, atına atlayıp sıvışması bir oldu!” Diye haykırdı. “Herhâlde o iki adam da suç ortağı olacaklar... Gelip kendisine bir şeyler fısıldadılar... Yerinde duramaz oldu...”

— “Ne tarafa gitti Madam?.. Bana hızlı bir at satar mısınız?”

— “Châteaudun istikametine gitti... Beygiri size bedava vereceğim... Yıldırım gibi gider... Fakat kaatili yakalar yakalamaz, buraya getirin de asalım!..”

Beş dakika sonra hakikaten mükemmel bir ata binmiş olan Pardaillan dörtnala Châteaudun istikametinde gidiyordu. Uzun bir süre yol aldıktan sonra ileride yaprakları dökülmüş ağaçlar belirdi. Burası «*Karayol Ormanı*» denilen ormandı ve Pardaillan bu ormanı, bir baştan bir başa geçmek zorundaydı.

Altındaki hayvan, mahmuzu yedikçe yıldırım hızıyla gidiyor, ağzından fırlayan köpükler dört bir tarafa saçılıyordu. Böylece yirmi dakika kadar kas-

vetli göğü daha beter karartan çıplak ağaçlar altında yol alan Pardaillan, birdenbire az ilerisinden bir at kişnemesi duydu. Yüreği sevinçle çarptı. Görmemiş, fakat anlamıştı: Maurevert öndeydi. Nitekim bir dönemeci dönünce önünde, beygirinin son kudretini harcayan bir atlı gördü: Maurevert!..

Herif ardına bakmadan habire hayvanını hızlandırmaya çalışıyordu. Belliydi ki Pardaillan'ın peşinde olduğunu biliyordu. Lâkin hayvanı çok yorulmuştu. Süvarisinin bütün gayretlerine rağmen gittikçe yavaşlıyor sendeliyordu... Bir ara, birdenbire tökezledi. Boylu boyunca yere uzandı... Fakat eski bir binici olan Maurevert çabucak ayağa kalktı. Arkasına baktığı zaman Pardaillan'ı otuz adım geride, atından inerken gördü. Artık bir şey düşünemiyor, bir şey akıl edemiyor, bakışları Pardaillan'a yapışmış gibi gözlerini ayırmadan bakıyordu. Sonra birden silkinircesine toparlandı. Eğildi. Hayvanının se-merinden bir tabanca çekti. Diz çöküp Şövalye'ye nişan aldı. Pardaillan istifini hiç bozmadan onun üstüne doğru yürürken:

— “Ateş et!” Dedi. “Vuramayacaksın!..”

Yalan değildi. Maurevert, Şövalye'yi bir bulut içinde hayal meyal seçebiliyordu. Tetiğe bastı. Kurşun müthiş bir gürültüyle gitti. Barut dumanı dağıldığı zaman, Şövalye'nin hâlâ ayakta, kendisine doğru yavaş yavaş yürüdüğünü gördü. Tabancayı elinden fırlattı. Adım adım gerilemeye başladı. Fakat bu da çok sürmedi. Bir ağaca dayanmış, duraklamıştı. Gözleri yuvalarından uğramış, hareketsiz, Pardaillan'a bakıyordu. Şövalye, onun yanına kadar yaklaşarak sordu:

— “Montmartre sırtlarında seni affetmiştim... Sonradan niçin beni öldürmeye uğraştın?..”

Maurevert cevap vermedi. Yüreği, göğsünü para-

layacakmışçasına çarpıyordu. Pardaillan sözüne devam etti:

— “Sana hiçbir fenalık yapmamış olan zavallı Loïse’nin kaatili... Sana hiçbir kötülük yapmamış olan babamın kaatili... Ve yine sana hiçbir zararı dokunmamış olan benim kaatilim! Niçin «Dört yol» hancısına beni öldürsün diye para verdin? Niçin salıya beni nehre atıp boğmasını tembihledin?.. Söyle Loïse’nin kaatili söyle, bana çektirdiğin acılar için sana ne yaptım?.. Cezanı kendin seç!..”

Maurevert, yine cevap veremiyordu. Pardaillan, herifin nefesinin gittikçe sıklaştığını, bir nevi can çekişme hırıltısına döndüğünü görececek hâlde değildi... Maurevert artık yaşamıyor, can çekişiyordu... Pardaillan’ın ona bakan gözlerinde hudutsuz bir merhamet belirdi. İyice yaklaştı ve garip bir sesle:

— “Mademki sen seçemiyorsun! O hâlde senin cezanı ben seçeceğim!..”

Bu sözü söylerken parmağıyla Maurevert’in yüreğinin üstüne dokunmuştu. Haydudun kalbi, bu dokunuş altında bir kere çatlayacakmışçasına çarpmış, sonra Maurevert ağzını açmıştı... Bu ağız, açık kaldı ve gözleri döndü. Ağaca dayanan vücudunu, bükülen bacakları tutamıyor, bu vücut sanki sadece Pardaillan’ın parmağına yaslanıyordu. Pardaillan bütün bunları göremeyerek kendi düşüncelerine dalmış bir hâlde söylendi:

— “Senin cezan yıllarca sürecektir!. Ömrün boyunca kendi kendine diyeceksin ki, sana kin besledim, seni takip ettim, nihayet seni elime geçirdim, fakat önem verilecek bir mahlûk olmadığın için, canına kıymadan bıraktım!.. Maurevert, Loïse’nin kaatili, sen ölmeyeceksin! Senin cezan budur!.. Pardaillan sana merhamet ediyor ve senin canını bağışlıyor!..”

Şövalye elini çekmişti. Maurevert'in ölüsü de hiçbir yere dayanmadığı için yıkılıvermişti.

Maurevert, Pardaillan, parmağını kalbine dokundurduğu anda son nefesini vermişti. Maurevert'in vücudunu araştırarak bir doktor bulunsaydı, kalp damarlarından birinin çatladığını söyleyecekti.

Maurevert korkudan ölmüş, Pardaillan'ın intikamından korkup ölmüştü...

Otuzyedinci Bölüm

İBRET VERİCİ BİR SON

Pardaillan, cesedin başında bir saat kadar hareketsiz bekledi. Kendisini gençliğinin uzak yıllarına götüren bir hayâle dalmıştı. Karşısında Maurevert ve Loïse vardı. Loïse'yi, ölümü sırasında gördüğü gibi görüyordu yine. Zavallı yavrucak son bir gayretle kollarını boynuna dolamış, ümitsiz bakışlarını gözlerinin içine çevirmişti... Bu bakışlarda en sâf aşkın ışıkları, ebedî ayrılışın ümitsizliği vardı...

Ve şu anda, Loïse'nin kaatili ayaklarının dibinde yatıyordu, Maurevert ölmüştü...

O anda, Pardaillan'a artık hayatta yapacağı hiçbir iş kalmamış gibi geldi. Aşkları da, nefretleri de ölmüştü. Hayatta kendisini yalnız, korkunç derecede yalnız, dayanacak bir yeri kalmamış gibi hissediyordu.

Bir an, Fausta'nın hayali gözlerinin önünden geçti. Ama üzerinde hiçbir etkisi olmadı. Sonra küçük Angoulême Dükü'nü, Violetta'yı hatırladı. Dudaklarında hüznü bir tebessüm dolaştı.

Sonra hayalinde iyi ev sahibi Huguette'nin tatlı çehresi canlandı ve mırıldandı:

— “Belki orada, yorgun başımı koyup dinlenebileceğim bir taş bulurum.”

Bir oduncunun ağır ayak sesleri, onu daldığı hayalden uyandırdı.

Uyandı; kendini topladı, sonra oduncuyu çağırarak kazmasını ödünç vermesini rica etti ve ona mükâfat olarak bir ekü verdi. Cesedi gören oduncu korkudan titreyerek ona itaat etti. Pardaillan donmuş toprakta bir çukur kazdı; düşmanının cesedini içine koydu. Üstünü toprakla örttü; en üste de Maurevert'in atının eğrini koydu. Sonra kazmayı, oduncuya geri verdi.

Adam, Maurevert'in atını göstererek:

— “Bunu alabilir miyim?” Diye sordu.

Pardaillan:

— “Evet,” Diye cevap verdi. “Sahibinin artık ona ihtiyacı kalmadı!”

Sonra kendi atına doğru yürüdü. Bu uzun mola hayvanı oldukça dinlendirmişti. Dizgini hayvanın başından dolayıp eline aldı. Kendisi önde, hayvan arkada yola koyuldu. Bir süre öylece yol aldı. Sonra atına bindi ve Châteaudun'e gitti.

İyi bir hana inip geceyi orada geçirdi.

Ertesi sabah atına binip Blois yolunu tuttu. Orada ilk karşılaştığı kimse Crillon oldu. Bu iyi kalpli komutan, bağırıp çağıran bir burjuva grubunu durdurmaya çalışıyordu. Burjuvalar:

— “Valois’e ölüm!.. Dükümüzün intikamını alalım!” Diye bağışıyorlardı.

Pardaillan, Crillon’un işini başardığını ve yolu açtığını görünce:

— “Hey, Mösyö Crillon!” Diye seslendi.

Crillon, Pardaillan’ı gördü. Atını sürüp geldi, elini uzattı. Pardaillan:

— “Sizden bir ricam var,” Dedi.

— “İsterse on ricanız olsun.”

— “Bir tane kâfi ve bunun için size on defa teşekkür borçlu olacağım!”

— “Geçen gün Sinyora Fausta’nın otelinde iki zavallı kızı yakalayıp hapsedtiler. Onların suçsuz olduklarını biliyor ve hürriyetlerine kavuşmalarını istiyorum.”

Crillon:

— “Bir saate kadar hür olacaklardır!” Diye cevap verdi.

— “Teşekkür ederim! Lûtfen kendilerine Orleans’da beklendiklerini söyler misiniz? Nereye gideceklerini onlar bilir!”

— “Başüstüne!.. Bunlar kolay da aziz dostum, siz Larchant’a karşı dikkatli olun!”

— “Boş ver onu!.. Yoksa bacaklarını kırmamı mı istiyor?”

— “Hem, gerekirse majesteleri sizi koruyacak. Gelin sizi Valois’e takdim edeyim.”

— “Canım ne lüzumu var?”

Crillon şaşırıldı:

— “Fakat sizi görmek isteyen Kral. Ve mükâfıtlandırmak istiyor!..”

— “Olabilir, ama ben Valois’i görmek istemiyorum. Sıkıntılı bir yüzü var. Bakın Mösyö Crillon,

“eger sizden beni sorarlarsa görmediğinizi söyleyin olmaz mı?”

Crillon şaşkın şaşkın cevap verdi:

— “Pekâlâ!.. Ne yapalım?”

El sıkışıp ayrıldılar. Pardaillan büyük bir sessizliğin hüküm sürdüğü şehrin içlerine doğru atını sürdü. Jacques Clément’i aradı, bulamadı: «İyi» diye düşündü «Paris’e hareket etmiş olmalı.»

Pardaillan, dinlenmeye ihtiyacı olduğunu söyleyerek kendi kendisini kandırıyordu ama, aslında, düşünmeye, kendine gelmeye ve yeni kararlar almaya ihtiyacı vardı.

Aynı gün Montpensier Düşesi’nin kaçabildiğini, Mayenne Dükü’nün de aynı şekilde Blois’den kaçtığını öğrendi. Etats-Generaux zamanında sayıları artan senyörler de şehri terketmişlerdi. Üçüncü Henri bu bakımdan zaferinden yararlanamamış oluyordu.

Sadece Kardinal de Guise kaçamamış ve Pardaillan’ın Blois’e girdiği gün kılıç darbeleri altında öbür dünyayı boylamıştı.

Pardaillan, Blois’e gelişinden üç gün sonra Kralın Amboise’ye hareket ettiğini öğrendi.

Pardaillan, kendi kendisine kırksekiz saat içinde bu şchirden ayrılmaya söz vermişti ama, kaldı. Çünkü herşeyden önce kararsızdı. İkide bir zihninde düğümlenen şu soruyu bir türlü cevaplandıramıyordu: «Floransa’ya gideyim mi? Gitmeyeyim mi?»

Birkaç gün daha geçti. Yeni yılın ilk günü de oldukça sönük bir şekilde girdi. Bu arada 3 Ocakta Mayenne’nin bir ordu topladığı ve Paris’e yöneldiği öğrenildi. Yol boyunca isyan eden halk da onun tarafını tutuyor, onu alkışlıyormuş... Crillon’un, Blois yolu üzerinde hemen hemen onbin adamı var-

dı. Pardaillan, her türlü olaya hazır durumda bekledi... Ama Kral geri dönmüyordu.

5 Ocak sabahı Pardaillan erkenden kalkıp büyük salona inmişti. Maksudı her gün yaptığı gibi şatoya gidip Crillon'u görmektir. Ama o sabah Kralın geldiğini öğrendi. Hiç değilse böyle bir dedikodu dolaşıyordu. Handan çıkmak üzereyken salonun birinci kat merdiveninin arkasındaki kapı açıldı ve kapüşonu yüzünün üstüne doğru inmiş bir rahip içeri girdi. Hiç beklemeden çıkış kapısına doğru yürümeye başladı. Pardaillan birden heyecanlandı ve: «*Ben bu yürüyüşü tanıyorum,*» diye kendi kendine söylendi.

Hiç düşünmeden salonu geçmekte olan rahibin önüne atıldı. Rahip bir an durdu, sonra alçak sesle söylendi:

— “Gelin!..”

Pardaillan, Jacques Clément'in sesini tanıdı: «*Hay Allah,*» Diye düşündü. «*Herhalde bazı önemli olaylara tanık olacağım. Bu adamın cübbesinin altında bir hançer gizlenmiş olduğuna yemin bile edebilirim. Bu hançer Valois'in kalbine girecek ve krallığın tarihi değişecek. Bu olayı görmek isterim...*”

Sonra yürüyüp çıkmış olan Jacques Clément'i tâkip etti. Meydanda, şatonun kapısına yirmi adım kala Jacques Clément durdu. Pardaillan yanına giderek:

— “Demek Blois'e geri döndünüz?” Dedi.

Rahip, boğuk bir sesle:

— “Geri dönmedim,” Diye cevap verdi. “Odamdan bir an bile uzaklaşmış değilim! Sizin handa olduğunuzu biliyordum, ama yalnız kalmak istedim... Pardaillan, vakit geldi!.. Hiçbir kuvvet, hiçbir kim-

se bu sabah beni Valois'i öldürmekten alıkoyamaz! Onbeş günden beri dönüşünü bekliyorum... Nihayet Allah onu bana gönderdi!.. Ve Allah sizin de bana yardım etmeniz için Blois'de kalmanızı sağladı... Pardailles ne yapıp yapıp beni şatoya sokmalısınız! Beni bir dost olarak Crillon'a takdim edin... Ne yaparsanız yapın, şatoya girmemi sağlayın..."

— "Yâni Kralı öldürmede size yardımcı olmamı mı istiyorsunuz?"

Pardailles'in suratı asılmıştı, bir an düşündü. Bir karara varmak için değil, verdiği kararı rahibe bildirmek için düşünmüştü. Kısa bir tereddütten sonra:

— "Şimdi aziz dostum, biraz önce bana: «*Ben düello etmeye gidiyorum, benimle beraber gelin de rakibimin şahidiyle beraber siz de bulunun*» deseydin, ben: «*Hay, hay, gidelim o yabancının kafasını birlikte keselim,*» derdim. Eğer siz, on Kralın hücumuna bile uğrasaydınız, bunlardan biri Valois olsa bile bu on Kralla birden mücadeleye girişirdim. Ama şimdi benden, elinizden tutup sizi, öldürmeyi düşündüğünüz kimsenin yanına kadar götürmemi istiyorsunuz. Bu, prensiplerime uymaz!"

— "Rcd mi ediyorsunuz?"

— "Bir cinayette size yardım etmeyi, evet!"

Jacques Clément, çâresizlik içinde: «*Hay lânet olsun,*» diye söylendi.

Tam o anda Pardailles, Crillon'un kapıdan çıkıp kendisine doğru yürüdüğünü gördü. Komutan, Şövalye'nin yanına gelince:

— "Bu muhterem pederi tanıyor musunuz?" Diye sordu.

Pardailles:

— "Evet, tanıyorum!" Diye cevap verdi.

Crillon:

— “Bu kadarı kâfi,” Dedikten sonra Jacques Clément’e dönerek devam etti:

— “Muhterem peder, şu anda sarayın papazı şatoda değil! Ana Kraliçe ölüm hâlinde!.. Hemen bir rahip bulunmasını istedi. Günah çıkarmak istiyor. Lûtfen benimle gelin!”

Jacques Clément hayretten donakalmış Pardailan’ın kolunu sıktı ve insanı titreten bir sesle:

— “Allah gönderdi beni...” Dedi.

Sonra hızlı hızlı Crillon’u takip etti.

Jacques Clément, Crillon’un ardından şatoya girdi. İki doğruca Catherine de Medicis’in, zemin kattaki dairesine doğru yürüdüler.

İşin tuhafı bu çok ihtiyar Kraliçenin hastalığıyla hiç kimse doğru dürüst ilgilenmiyordu. Ona, sonuna kadar bir Ruggieri sâdik kalmıştı.

Bir zamanlar bütün Fransa’yı titreten, Krallığın kaderini elinde tutan bu kadın, sönüp gidiyor ve hiç kimsenin umurunda olmuyordu.

Jacques Clément, Kraliçenin dairesine yaklaşıırken bu terkedilişi hissetti. Çünkü şatonun her tarafı yüksek sesli konuşmalar, gülüşmelerle dolup taşıyordu.

Crillon, rahibi çok hüznü bir havası olan karanlık bir odaya soktu. Dışarısı aydınlık olduğu hâlde, pencereler kapatıldığından oda kapkaranlıktı. Dipteki şöminenin üstünde bir mum yanıyordu.

Birkaç saniye sonra rahip bir yatak gördü... Bu yatakta, ihtiyar, yüzü buruş buruş olmuş bir kadın bitkin yatıyor ve onun tuhaf bir şekilde pırıldayan gözlerine bakıyordu. Yatağının etrafı hâlâ bir dehşet perdesiyle örtülü gibiydi. Ama Jacques Clément korku nedir bilmiyordu şu anda ve sâdece bir tek

şeyi düşünüyordu: «Üçüncü Henri'nin annesi ölüyor!.. Ve onun ölümünü seyreden de Alice de Lux'un oğludur!..»

İhtiyar Kraliçenin bir hareketi onu bir an için daldığı hayalden uyandırdı. Catherine de Medicis çok zayıf bir el hareketiyle ona yaklaşmasını işaret ederek mırıldandı:

— “Daha yakına muhterem peder, daha yakına gelin!..”

Rahip, ağır adımlarla yaklaştı ve tam yatağın ayak ucunda durdu.

Catherine de Medicis güçlükle nefes alarak:

— “Siz, şatonun rahibi değilsiniz,” Dedi.

— “Hayır, Madam! Şatouun rahibi burada yok! Ben tesadüfen geçiyordum! Yoldan çevirip getirdiler!”

— “Oğlum!.. Oğlum nerede?”

— “Kral, Amboise'de efendim!”

Catherine bir an gözleri kapalı, ses çıkarmadan durdu. Gözkapaklarının altından yaşlar sızıyor, yüzündeki kırışıklıklar boyunca akıp gidiyordu. Sonra zayıf bir sesle mırıldandı:

— “Onu artık göremeyecek miyim?.. Ben ölüyorum ve oğlum burada değil!”

Sonra hızlı hızlı konuşmaya başladı. Fakat söyledikleri anlaşılmıyordu. Rahip üstüne eğilmiş, dediklerinden bir şeyler kapmaya çalışıyor; fakat daha çok ancak isimleri seçebiliyordu.

— “Diane de France!.. Montgomery!.. Doğru değil!.. Sonra, siz, Coligny... İstemiyorum!.. Dinle Maurevert!”

Jacques Clément bütün kulak kesilmiş onu dinliyordu. Catherine birden durdu. Gözlerini şaşkın şaş-

kın açtı. Başının yerini değiştirdi, sonra son bir gayretle kendisini toplayarak sert bir sesle sordu:

— “Neyim var benim?”

— “Hiç, Madam!.. Majestelerinin, ruhlarının derinliklerindeki sırları bana emanet etmelerini bekliyorum!”

İhtiyar Kraliçe büyük bir zahmetle titreyerek doğrulmaya çalıştı, gözlerini rahibe dikerek sordu:

— “Muhterem peder, eğer pişmanlık duyarsam, Allah günahlarımı affeder mi?”

— “İtiraf ederseniz evet!”

— “O hâlde dinleyin!.. Mademki gerekiyor...”

Rahip Clément, Kraliçenin son anda yapacağı itirafları kaçırmadan duyabilmek için, elinden gelse, kalbini durduracaktı. Hiç kıpırdamadan dinliyordu. Can çekişen Kraliçe ise son gayretini kullanarak konuşmaya başlamıştı:

— “Benim istediğim şeylere karşı direten birkaç düzine zavallıyı öldürdüm!.. Baltayla, iple, zehirle... Bütün bu yollara başvurmak zorunda kaldım... İtiraf edeyim ki, bunları öldürmeden de edebilirdim... Ama devletin iyi idaresi...”

— “Geçin bunu Madam!.. Bu önemli değil!..”

Catherine de Médicis sevinçle titredi. Biraz daha mütereddit bir ifadeyle yeniden başladı:

— “Montgomery, kocam İkinci Henri’yi öldürdü... Bu talihsiz olayın, tamamen bir tesadüf sonucu olmadığını itiraf ederim...”

— “Kocanız olan Kral size çok zulüm etmişti... Ne olursa olsun hareketiniz mazur görülebilir!.. Bunu bırakıp başka olaylara geçelim!..”

Catherine de Médicis, rahatlamış bir hâlde içini çekti ve devam etti:

— “Jeanne d’Albret, Louvre’de ansızın yakalandığı bir nöbet sonunda öldü. Ama itiraf ederim ki, eğer ben ona o eldiven kutusunu göndermeseydim, yakalandığı nöbet öldürücü olmayabilirdi!”

— “Geçin bunu efendim!..”

Catherine, nefes nefese devam etti:

— “Oğlum!.. Oğlum Dokuzuncu Charles, daha çok yaşayabilirdi... Eğer öbür oğlum Henri’yi tahta görmeye karşı büyük bir ihtirasım olmasaydı...”

Kraliçe, Henri’nin adını söylerken hıçkırarak ağlamaya başladı. Bir an durakladı sonra devam etti:

— “Coligny!.. Oh etrafımda ne çok insan var muhterem peder... Binlerce insan... Onları ben öldürttüm. Ama bunu kiliseyi kurtarmak için yaptım!”

— “Sonra?..”

— “Bu kadar!..”

Kraliçe gittikçe kendini kaybediyordu. Rahip:

— “Daha başka?” Diye tekrar etti.

— “Bu kadar!.. Yemin ederim!..” Sonra doğrulmaya çalışarak devam etti: “Muhterem pederim Allah rızası için acıyın bana... Günahımı çıkarın, yoksa lânetlenmiş olarak öleceğim!”

— “Geber öyleyse!.. Lânetlenmiş olarak benim gözlerimin önünde geber!.. Günahını çıkaramadan öl!.. Tâ ki. ebediyen azap çekesin!..”

Catherine, dehşet ve hayret içindeydi:

— “Ne oluyor?” Diye söylendi. “Ne diyor bu rahip!.. Lânetlenmek!.. Azap çekmek!..”

— “Ebediyen lânetlendin!.. Ebediyen azap çekeceksin! Çünkü kum taneleri gibi sayısız olan günahlarından en önemlisini, hain ruhunun kötülüklerinin başta gelenini, en korkuncunu en yürekler acısını söylemedin!”

Kraliçe tarifi imkânsız bir korku içindeydi hırıltılı bir sesle:

— “Seni buraya gönderen kim? Nedir bana bu söylediklerin?” Diyebildi.

— “Sana söylediklerim mi? Sana sadece bir tek şey söyleyeceğim: *Sevgili oğlun Henri ölecek!*.. Hem de benim ellerimle ölecek! O da senin gibi lânetlenmiş olarak geberecek!”

Ölüm hâlindeki Kraliçenin boğazından, meş’um, tüyler ürpertici bir feryat koptu. Rahibin üzerine atılmak için doğrulup kalkmaya çalıştı, sonra tekrar geri düştü. Rahip devam ediyordu:

— “Beni kim gönderdi, öyle mi? Beni kim gönderdi biliyor musun? Senin kurbanlarından biri! Kurbanlarının en güzel, en mâsumu! Kalbini söktürüp çıkarttığın, en korkunç işkencelerle öldürttüğün biri: Alice de Lux gönderdi!..”

Rahip Clément, sonunda kapüşonunu çıkararak:

— “Evet,” diye bağırdı. “Bak bana!.. Yeryüzünde senin günahını çıkarmayı rededecek, seni lânetlenmiş ilân edecek, ebedî azaba mahkûm olduğunu bildirecek tek insan benim! Seni cehennem kapısı önüne kadar götüreceğim insanım ben! Catherine de Médicis, ben adâleti yerine getiriyorum! Annemin intikamını alıyorum. Ben Alice de Lux’un oğlu Jacques Clément’im!..”

Kraliçenin boğazından daha korkunç bir feryat koptu... Bir anda, hemen hemen tamamen doğruldu, ayağa kalkar gibi oldu. Sonra sırt üstü düştü... Yüzü kasıldı, son kuvvetini sarfederek mırıldandı:

— “Allah’ım, sen büyüksün!.. Sen âdilsin!.. Ben bu korkunç hâli hakettim... Lânetlenmiş olarak ölüyorum!..”

Bütün vücudu titredi. Sonra hareketsiz kaldı. Catherine de Médicis ölmüştü...

ŞAPKANIN GÖSTERDİĞİ YOL

Üçüncü Henri, ertesi gün Blois'e döndü. Annesinin öldüğünü söyledikleri zaman:
— “Pekâlâ” dedi, “gömsünler!..”

Bu olaylar sırasında orada bulunan birinin anlatığına göre, Üçüncü Henri annesine hiçbir cenaze töreni yaptırmadı. Gece vakti, bir hayvan cesedi gibi, bir sandala yüklenip, karanlık bir köşede kazılan bir çukura atıldı. Ancak 1609 yılında cesedi oradan çıkarılıp Saint-Denis katedralinin içinde kendisi için yaptırdığı şâhane mezara kondu.

Jacques Clément, ihtiyar kraliçenin öldüğünü görüp, odadan çıkarken içeri bir adam girdi; yatağın yanına diz çöküp hıçkırıklar içinde ağlamaya başladı: Bu, Ruggieri idi... Catherine de Médicis'i seven tek insandı...

Ruggieri aynı gece Blois'i terketti. Bir daha izine rastlanamadı.

Jacques Clément hiç telâş etmeden şatodan çıktı. Meydanda Pardaillon'ı gördü. Şövalye onu görünce, sorgu suale lüzum görmeksizin:

— “Kral içerde değil...” Dedi.

Jacques Clément az önceki olayın etkisiyle yarı sarhoş bir tavırla:

— “Biliyorum! Daha Amlöise'den dönmedi.” Diye cevap verdi.

— “Evet ama, Crillon'un bana söylediğinden tabii haberin yok. Kraliyet ordusu Paris üzerine yürüyüşe geçecek ve Mayenne'nin ordusuyla karşılaşmaya çalışacak!..”

Rahip, sükûnetle cevap verdi:

— “Öyleyse ben de Paris’e giderim...”

Pardaillan, düşünceli bir hâlde hana döndü. Birkaç dakika sonra, atının dizgininden tutmuş olarak dışarı çıkıyordu. Herhangi bir olay çıkması ihtimaline karşı o civarda dolaşan Crillon onu gördü. Yanına geldi:

— “Gidiyor musunuz?” Diye sordu.

— “Gidiyorum! Burada canım sıkıldı... Uzun yollar beni dinlendirir!”

— “Burada kalın! Kral emrinize bir alay asker verebilir!”

— “Yok canım... Ben kendi kendimi idare edemiyorum bir de onlarla mı uğraşacağım!..”

— “O hâlde güle güle... Ne tarafa gitmek niyetindesiniz?”

Pardaillan gülümsedi:

— “Sahi yahu... Ben ne tarafa gidiyorum?”

Şapkasını başından çıkarıp havaya kaldırdı, sonra:

— “Rüzgâr gülünü bilirsiniz” Dedi. “Rüzgârın şapkamın ucundaki tüyü ne tarafa doğru yatırdığını söyler misiniz lütfen?”

Crillon büyük bir şaşkınlık içinde gözlerini açtı. Pardaillan:

— “Kuzum, söylesenize” Dedi.

— “Peki öyleyse!.. Durun bakayım... Şu tarafta Paris var... Bu tarafta Orléans.. Aaa, şapkanızın tüyü İtalya’ya doğru eğiliyor Mösyö Pardaillan!”

Pardaillan tuhaf bir gülümsemeyle cevap verdi:

— “İtalya mı?.. Niye olmasın?.. O hâlde İtalya’ya gidiyorum!”

Ve şapkasını giyip Crillon’un elini sıktıktan sonra atına atladı, bir ıslık tutturarak yola koyuldu.

PARDAILLAN'IN YOL PARASI

Pardaillan, Amboise'den dönen Üçüncü Henri yaklaşırken Blois'den ayrılmıştı. İçinde hiçbir sıkıntı olmadan huzur içinde yol alıyordu.

Onaltı yıldan beri üzerine çöken iki ağırlıktan kurtulmuştu: Guise Dükü'nü nizamî bir mücadeleyle öldürmüştü. Maurevert de, Marchenoir ormanında öbür dünyayı boylamıştı.

Yeniden doğmuş gibiydi. Tamamen hür olarak seyahat etmenin tadını çıkarıyor, ciğerlerini kırların temiz havasıyla dolduruyordu. Hürdü!.. Kimseye bağlı değildi!.. Dilediği gibi hareket etmekte serbestti!

Zaman zaman atını hızlandırarak, Loire'nin sağ kıyısından Blois'den, Beaugency, Meung ve Orléans'a giden yolu takip ediyordu. Orléans'a varınca doğru Angoulême Dükü'nün konağına yollandı. Dost evine yaklaşırken yüreği heyecanla çarpmaya başlamıştı. Çok bağlı olduğu küçük dükü, ölümden kurtardığı Violetta'yı, şair ruhlu küçük Marie Touchet'i tekrar görecekti. O kız, içindeki gençlik hâtıralarını canlandırıyordu.

Burası, beyaz taşlar ve kırmızı tuğlalarla yapılmış bir konaktı. Zarif biçimli balkonları dövme demirden yapılmıştı.

Pardaillan, avluya girince atından indi; iri yarı bir İsviçre'linin yaptığı bir işaret üzerine, iki seyis koşup atını alarak ahıra götürdü. Yalnız kalınca, İsviçre'li, ziyaretçiye adını sordu.

Şövalye, cevap vermeden etrafına bakındı. O sırada ilerideki kapılardan biri açıldı ve son derece şatafatlı bir uşak elbisesi içinde bir adam azmanı dışarıya çıktı. Gerçekten bir adam azmanıydı bu. Kolları bacak kalınlığındaydı, bacakları ise birer sütun gibiydi. Bu tip, Pardaillan'ı görünce ağır ağır yaklaştı, mümkün olan her türlü kibarca hareketlerde bulunarak Şövalye'yi selâmladı ve:

— “Aman Allah'ım,” Dedi. “Bu Şövalye Pardaillan'ın ta kendisi!..”

Pardaillan bu adamı tanımamıştı. Acayip adam devam etti:

— “Şövalye'nin beni tanımamaları mümkün mü acaba? Biz ki birlikte savaştık; omuz omuza, sırt sırta!.. Saint-Roche manastırında... Montmartre'de... Devinière hanında düşmanları kaçırmıştık.”

Pardaillan gülerек:

— “Anladım,” Dedi. “Şimdi sizi sesinizden tanıdım Mösyö Croasse. Ama o zaman zayıftınız... Daha kaç ay oldu? Ama şimdi?”

— “Öyle!.. Kabahat benim değil!.. Ev, iyi ev Allah'a şükür. Sonra ne kılıç korkusu var, ne taş, ne yanar yağlar... Aksine bol bol geyik eti, yağlı yağlı domuz etleri...”

Pardaillan, adamı büyük bir zevkle dinliyordu. Belki daha uzun zaman da dinleyecekti, ama ikinci bir dev, ama bu defa zayıf bir dev görünmüştü, Bu, Picouic idi. Karşısına gelip, eğilerek:

— “Şövalye hazretleri,” Dedi, “Lûtfen bu aptalın sözlerine bakmayın. Yaşadığı hayat onu aptal etmiş!..”

Ve Picouic hemen önüne düşüp, Pardaillan'a yolu gösterdi. Croasse'ye de İsviçre'linin emirlerini yerine getirmekten başka yapacak şey kalmadı.

Pardaillan, Picouic'i takip ederek önce büyük bir şeref salonundan geçti. Bu salonda Kral Dokuzuncu Charles'in tam boy bir tablosu vardı. Sonra çok güzel cilâlanmış meşeden yapılmış bir merdiveni çıktı ve küçük bir odaya girdi. İçerde hoş bir parfüm kokusu vardı.

Odada gençten bir adam vardı. Bir masaya oturmuş, sırtı kapıya dönük yazı yazıyordu. Patırdıyı duyunca, birden ayağa kalktı; yüzü sararmış bir hâlde Şövalye'ye baktı. Bir an hareketsiz kaldı sonra koşup Pardaillan'ın kollarına atıldı. Pardaillan da gözle görülebilen bu sevinç, bu dostluk karşısında heyecanlanmıştı. Candan kucaklaştılar.

Charles d'Angoulême:

— “Nihayet tekrar buluştuk!” Dedi. “Aziz dostum... Sevgili ağabeyim... Demek nihayet kendi eseriniz olan bu saadeti seyretmeye geldiniz!..”

Pardaillan gülümseyerek cevap verdi:

— “Şey!. Yâni... Orléans'dan geçiyordum da... Ne bileyim bir çölden gelip başka bir çöle gidiyordum diyelim... Sadece bir vahada durmak istedim...”

Genç düğ, zaten gereken şahsa seslenmişti. Çok geçmeden Violetta'nın, heyecandan kıpkırmızı olmuş bir hâlde içeri girdiğini gördüler. Violetta, Pardaillan'a doğru yürüdü. Alnını uzatarak:

— “Siz, burada olduktan sonra,” dedi. “Kocamın ve benim saadetimizin eksik bir tarafı kalmıyor demektir!”

Pardaillan'a gelince, aslında o, hiç de hesaba katmadığı ve istemediği kadar heyecanlanmıştı. Candan gelen bir sevgiyle genç kadını yanaklarından öptü. Aynı anda Charles'in annesi Marie Touchet de görüldü.

Pardaillan büyük bir nezaketle eğilirken o, hızla

yaklaştı. Kollarından tuttu ve gözyaşları içinde kucaklayarak:

— “Çok mutluyum yavrum,” Dedi. “Her akşam ettiğim dualarda Allah’a, içimden söylediğim «Allah’ım, eski şövalyeliğin son temsilcisini sen koru!» sözlerini şimdi yüksek sesle söyleyebileceğim!”

Sonra, Dokuzuncu Charles’in, salondakinden küçük bir portresine dönerek ilâve etti:

— “Ne yazık ki, oğlunun kurtarıcısına teşekkür etmek için o burada değil. Ama ben, onun yerine de teşekkür ediyorum Şövalye!”

Pardaillan, bu şâhane ânın yarattığı heyecanı dağıtmaya çalışarak:

— “Madam,” Dedi. “Sizin gözlerinizde gördüğüm saadet ışığı, dudaklarınızdaki sâkin tebessüm benim en büyük mükâfatımdır.”

İlk heyecan geçtikten sonra, oturdular.

Pardaillan, Montmartre’deki karşılaşmalarından sonra olup bitenleri anlatmak zorunda kaldı. Olayları öylesine basitleştirerek anlatıyordu ki, dinleyenler hayran kalıyordu. Sırayla Guise Dükü’nün, Mauververt’in ölümünü ve en sonunda Catherine de Médicis’in ölümünü anlattı. Ama Fausta’dan hiç bahsetmedi.

Akşam yemeği, Orléans’ın ileri gelenlerinin dâvet edildiği şâhane bir ziyafet oldu. Pardaillan’ı sofrada, istememesine rağmen en başa oturtular.

O gece, Pardaillan için unutulmaz bir gece oldu. Ama Charles d’Angoulême, ertesi sabah şerefine bir av partisi tertiplediklerini haber vermek için Şövalye’nin odasına girdiği zaman, Pardaillan hemen gideceğini söyledi. Genç dük bunu duyunca sarardı:

— “Gitmek mi?” Dedi. “Herhalde birkaç saatliğine bir yere gideceksiniz... Çünkü burada kalıyor-

sunuz değil mi? Burada yerleşeceksiniz... Artık birbirimizden ayrılmayacağız.”

— “Belki bir gün gelir, daha uzun bir süre misafiriniz olurum. Ama şimdi, vedâlaşmamız gerekiyor!..”

Ne Marie Touchet’in ricaları, ne Violetta’nın göz yaşları Şövalye’yi kararından vazgeçirebildi. Bu yakın ilgi Pardaïllan’ı çok heyecanlandırmıştı. Ellerini sıkarken:

— “O hâlde aziz dostlarım,” Dedi, “eğer kendimi bedbaht hissedersen, ihtiyarlık günlerimi geçirmek üzere buraya geleceğime söz veriyorum!”

Ve yola koyuldu.

Uzaklaşırken: «*Artık gerçek sadetin ne olduğunu gördüğümü söyleyerek övünebilirim,*» diye düşünüyordu.

Öğleyin, atını dinlendirmek ve yemek için bir hana indi. O sırada para kesesini karıştırınca topu topu yedi eküsünün kalmış olduğunu gördü. Acı acı gülümsedi. Kendi kendisine: “Hay Allah,” Dedi, “Bu kadar parayla Floransa’ya gideceğim... Sonra da geri döneceğim!..”

Sonra atının eyerinden sarkan bir deri kese gözüne çarptı. Yokladı. İçinde büyükçe bir kutu vardı. Kutuda ise beş tane para rulosu, bir minyatür ve bir mektup vardı. Pardaïllan ruloları açınca herbirinde iki yüz’er altın ekü bulunduğunu gördü. Minyatüre baktı. Bu Marie Touchet’nin Barrés sokağında oturduğu sıralarda yapılmış bir resmiydi. Portre, üzerinde oniki elmas bulunan altın bir çerçeve içine yerleştirilmişti. Dokuzuncu Charles’in bir hediyesiydi bu. Pardaïllan mektubu açtı ve şu satırları okudu:

«Uzun bir yolculuğa çıkıyorsunuz yavrum, kalbim, bana sizin yol masraflarınızı düşünmeye hakkım olduğunu söyledi. Aynı şartlarda bir başka oğlumun, kardeşiniz Charles'in de yol masraflarını ben üzerime almıştım. Portreye gelince, bana 1572 yılında verilmişti. Siz belki unuttunuz ama, o hâtıra benim için ebedîdir. Beni sevdiğim kimseye bağlayan hâtıraların bence en değerli olanıdır. Onu size veriyorum. Zira, zaten kalben, çocuklarımdan büyüğü olan size tahsis edilmişti. Elveda sevgili yavrum. Sizi ölmeden önce bir daha görmek benim için saadetlerin en büyüğü olacaktır. Bunu unutmayın!.. Siz bizi nasıl korudunuzsa, Allah da sizi öyle korusun.»

Pardaillan, mektup elinde olduğu hâlde ahırın bir köşesinde bir saat kadar kıpırdanmadan kaldı. Derin hayaller içindeydi. Hancının yamağı yemeğinin hazır olduğunu söylemeye geldiği zaman, onu başı eğik, oturur durumda buldu. Ağlıyordu...

PALAIS RIAANT

Pardaillan, Nisan sonunda Floransa'ya vardı. Bu da onun ğrenci yolunu yâni en uzun fakat en eğlenceli yolu tercih ettiğini gösteriyordu. Seyahat onun için daha ziyade bir sevinç vesilesiydi. Bir yerden bir yere gitmek işi ise ikinci derecede önemliydi.

Floransa'ya varıŐının ertesi günü, Fausta'nın kendisine bahsettiği saraya gitti. Sarayın kapısında İsviçre'liye benzeyen biri kendisine, meşhur Pardailan olup olmadığını sordu. Süvari de kendisinin Pardailan olmak Şerefine nail olduğunu, ancak meşhur olup olmadığını bilmediğini söyledi. Bunun zerine saray nöbetçisi bir Şey söylemeden ilerideki bir dolaba gitti; bir çekmeceyi açtı ve içinden mühürlü bir mektup çıkarıp ona verdi. Şövalye zarfı açtı.

Mektupta sadece Şu kelimeler vardı:

«*Roma, Palais Raint, Fausta.*»

Demek Fausta kendisini Roma'da bekliyordu.

Ertesi gün, Mayıs güneŐinin ilk ıŐıklarıyla aydınlanan çiçeklerin kokulandırdığı yol boyunca ilerlerken:

«*Ne halt ettim de İtalya'ya geldim,*» Diye düşünüyordu. «*Her neyse... Şu anda bile dizginlerimi Orlans yoluna evirmeme kim engel olabilir? Orada keyfim yerinde olur. Kışın ayaklarımı ateşe uztıp keyiŐ atarım, sonbaharda geyik avlar, yazın da büyük ihlamur ağaçlarının gölgesinde htıralarımı yazarım.*»

Hâtıralarını yazmak fikri aklına gelince, güldü. Ama yine de yazması lâzımdı. Merak edip de sayfaları karıştıracak okuyucuları için olduğu kadar; içinde değerli sayfalar bulacak olan bu hikâyenin yazarı için de lâzımdı.

Pardaillan, 1589 yılının 14 Mayısında, akşama doğru Roma'ya vardı. Franc-Parisien hanında bir oda tuttu. Hanın Fransızca yazılmış bir isme sahip olması ona bir uğur işareti gibi gelmişti. Han sahibi de birbuçuk Fransız'dı, yâni Monmartre'li bir Paris'liydi. Onbeş yıldan beri buraya yerleşmişti. Roma'lılara Fransız mutfağı, Fransız'lara Roma mutfağının yemeklerini yedirerek yavaş yavaş bir servet yapma yoluna da girmiş bulunuyordu. Hancının görüşüne göre bu şekilde hareket, günün birinde mutlaka Roma ve Paris halkı arasında bir ittifaka yol açacaktı.

Şövalye, sabahın sekizine kadar deliksiz bir uyku uyudu. Büyük bir itinayla giyindi. Öğle yemeğinden sonra, hancıya Fausta'nın kendisine randevu verilmiş olan Palais Riant'ın yerini sordu. Hancı ona takip edeceği yolu gösterdi. Sonra:

— “Zamanında herhalde çok güzel bir esermiş,” Diye ilâve etti. “Ama şimdi harabe hâlinde. Lucrèce Borgia zamanından beri kimse oturmuyor.”

Pardaillan hancıya aldırmadan yola koyuldu. Tiber nehrine paralel olarak ilerleyince, çok geçmeden Palais Riant'a vardı. Burası Lucrèce Borgia'nın bir kaprisi gibi, parlak kırmızı fakat kasvetliydi. Heykel ve kabartmalarla süslüydü. Bunlar saraya bir ihtişam havası veriyordu. Ama her taraf toz içindeydi ve pencereler kapalı, kapı duvarla çevriliydi; dış avlu harap olmuştu.

Pardaillan: “Bana öyle geliyor ki,” Diye mırıldandı. “Burası Cité sarayının bir benzeri... İnşal-

lıb oradaki kadar bol işkence salonu, işkence âletleri yoktur...”

Kapı duvarla örülü olduğu için, Pardaillan olduğu yerde şaşkınlık içinde kalakalmıştı. O sırada yanında beliren bir adam omuzuna dokunarak hafif bir sesle:

— “Beni takip ediniz!” Dedi.

Pardaillan, fazla düşünmeden yürümeye başlar-ken:

«*Beni bekledikleri anlaşılıyor,*» Diye düşündü. Ama bir yandan da hançerini yoklamayı ihmal etmedi.

Adam, Palais Riant’ı sağ tarafı boyunca sınırlayan dar bir geçide girdi. Geçidin ortalarına doğru alçak bir kapıdan kayboldu. Pardaillan hemen onu takip etti. Biri önden, diğeri arkadan, hiç konuşmadan yürüyerek uzunca bir koridor boyunca ilerleyip son derece büyük bir salona girdiler. Burası herhalde, sarayın zemin katının ön cephesini boydan boya kaplamaktaydı. Salon, bir mermerler çölü gibiydi. Her tarafı baştan başa mermer heykellerle doluydu. Ancak, herhalde halkın hışmına uğramış olmalıydılar ki, hepsi de hasara uğramıştı: kiminin başı, kiminin kolu, kiminin ayağı kırıktı. Şamdanlar eğilip bükülmüş, kornişler kırılmış, sütunlar yıkılmış, duvarlar bu salonda geçen bütün olaylara tanıklık edercesine kararmıştı.

Bu salonda durmadılar. Pardaillan, yine adamın peşinden ilerleyerek sarayın, muhteşem, fakat göze kaba görünen bir debdebeyle parlayan bir kısmına girdi. Durdu ve bir anda, kendisine yol gösteren adamın kaybolduğunu farketti. Raphaël Urbain’in bir tablosuna gözlerini dikip beklemeye başladı. Tablo, kara gözlü, gülümseyen şâhane güzellikte bir

kadını temsil ediyordu: Bu, Lucrece Borgia'nın portresiydi. Fausta'nın büyük annesi...

Pardaillan, Papa'nın kızı önünde hayâle daldığı sırada, arkasında hafif bir gürültü duydu ve döndü. Bir kapıyı örten kadife örtülerin arasında bir kadın kendisine bakıyordu. Tıpkı tablodaki kadına benziyordu bu. Aynı meş'um güzellik, aynı esrarlı gözler...

Fausta hafifçe başını eğip Pardaillan'ı selâmladı. Herhangi bir hoş geldin sözü söylemeden ona doğru ilerlemeye başlayarak:

— “Büyük anneme mi bakıyordunuz?” Dedi. “O, benim kullandığımdan başka fakat daha emin yollar kullanarak birkaç yıl içinde benim rüyamı gerçekleştirmeyi başardı. Kim bilir nasıl çıldırtıcı bir hayat yaşadı. Eğer ben de iktidarda olsam ve erkekler arasında gerçekten erkek olan bir kahramanın kılıcının himayesinde bulunsam, o zaman burada saklanan bir sürgün gibi değil, korku veren bir hükümdar gibi yaşardım!”

Fausta bir koltuğa oturdu, Pardaillan'a da oturmasını işaret etti. Şövalye:

— “Madam,” Dedi, “Bana öyle geliyor ki, Alp-ler'in ötesinde başınıza gelen korkunç şeyler, içini-zi kemiren ve günün birinde sizi ölüme sürükleyecek olan ihtirası silip süpürmüştür. Hüküm sürmek ve başkalarını bedbaht etmek için böylesine büyük bir ihtiras niçin? Belki biraz vaaz gibi olacak ama bütün bana söylediklerinizden aklımda kalan şu ki, buradasınız, saklanıyorsunuz ve sürgünsünüz. Ben ise Sixte ile barıştığınızı tahmin ediyordum.”

Fausta, ümitsiz bir ifadeyle başını eğdi:

— “Sixte'yle benim aramda, öldüresiye bir düello var. Bir ara herşeyin bittiğini sanmıştım. Ama

İtalya'ya ayak basınca anladım ki, ben yine Luc-
rece'nin torunuyum ve bunu asla unutmam! Evet,
yenilmesine yenildim! Yenildim, çünkü yolumun
üstüne siz çıktınız! Ama, eğer bana karşı olmasay-
dınız... Eğer benimle beraber olsaydınız!.. Mücade-
leye yeniden başladım!.. Ve... Ve bu defa kazanır-
dım!”

Fausta bir an durdu. Bu sözlerinin tasdik edil-
mesini bekliyordu sanki. Ama Pardaillan buz gibi
hâlini muhafaza etti. Bunun üzerine:

— “Sixte'ye gelince,” diye devam etti, “haydi di-
yelim ki ben onunla olan mücadelemi bıraktım.
Bu, bir şeye yarar mı sanıyorsunuz. O, intikamın-
dan asla vazgeçmeyecektir. Sizi niçin Floransa'da
beklemediğimi kendi kendinize sormadınız mı?”

— “Hiçbir şey sormadım Madam! Beni Roma'da
bekliyordunuz, Roma'ya geldim!.. Dünyanın öbür
ucuna da giderdim!”

Eğer Fausta, Pardaillan'ı iyi tanımış olsaydı bu
basit sözlerin onun soğukluğunun ifadesi olduğunu
anlardı. Ama o, aksine, sevinçten titreyerek ateşli
bir sesle:

— “Eğer söyledikleriniz doğruysa, yine de ümit
edebilirim.” Diye atıldı. “İkimiz birlikte büyük iş-
ler başarabiliriz. Ancak, önce şunu bilin ki, Floran-
sa'dan ayrılıp da buraya geldimse bu kendi isteğim-
le olmadı. Sixte'nin adamları zorladılar beni!”

— “Ve siz, orayı bırakıp Roma'ya sığındınız.”

— “Evet! Beni her yerde arayabilirler ama, bu
şatonun karanlıklarında aramazlar. Sixte benim ne-
rede olduğumu bulabilmek için daima uzakları dü-
şünecektir. Burnunun dibinde olduğum aklına bile
gelmez!”

Gülmekten kendini alamayan Pardaillan:

— “İyi bir fikir!” Dedi.

Ama, içinde ifade edilmesi güç bir huzursuzluk vardı. Aslında son derece güzel olan bu kadının, dişilik tarafı çok azdı. Yenilmişti! Şimdi korkunç intikamlar peşindeydi. Ve bu kadın Blois köprüsünde bir ara onu heyecanlandırmıştı. Halbuki şimdi Fausta’ya karşı bir uzaklaşma duygusu vardı içinde. Fausta yumuşak bir sesle:

— “Şövalye,” Dedi. “Dük de Guise’yi öldürdüğünüzü, sizin hemen her güçlüğü yenen bir kudrete sahip olduğunuzu gördüğüm sırada artık hayatımın bittiğini sanıyordum. Blois köprüsünde kendimi ölüme terketmek istedim. Siz beni kurtardınız. O anda, aramızda ciddî bir olay geçti... Ve ben bu olay üzerine geleceğimi yeniden plânladım Şövalye! Hayır hiçbir şey söylemeyin!.. Susun!.. Ben sözümü bitirdiğim zaman, «Evet» veya «hayır» diye cevap verirsiniz.”

Fausta bir an susup zihnini topladı. Alev alev yanan gözlerini Şövalye’ye dikerek:

— “Meselâ,” Dedi, “Benim İtalya’nın hemen her tarafında kudretli dostlarım vardır. Ama onların hepsi de, Sixte’nin başarısı üzerine dağılmış, korkmuş, sinmiştir. Eğer ben burada bir tek zafer kazanırsam, onların hepsi birleşik muhteşem bir ordu hâline gelecektir. Sadece Roma’da, bu ordunun çekirdeğini teşkil etmeye hazır durumda iki bin silâhlı adamım var; sonra benim doğrudan doğruya Sainte-Ange şatosunda bile casuslarım var. Sixte ölsün, yahut onu ele geçirip burada hapsederek ondan kurtulayım, o zaman herşeyin mutlak hâkimi olurum. Şövalye, Sixte’yi doğrudan doğruya Vatikan’da ele geçirip, onu harp esiri yapıp buraya getirme işinde yalnız size güveniyorum. Bu işe girişmek için emrinizde dilediğiniz kadar adam ve

para olacaktır. Bunu mümkün görüyor musunuz?”

— “Herşey mümkündür Madam!”

Fausta'nın gözlerinde bir şimşek parıltısı belirdi:

— “Pekâlâ,” Dedi. “Bir defa Sixte ele geçtikten sonra, ben ikibin taraftarımın yardımıyla Roma'yı ve Vatikan'ı ele geçiririm! O zaman, size bahsettiğim dostlar birleşir ve bana kendi kontenjanlarına düşeni gönderirler. Bir aya kalmaz, Roma ovalarında öyle bir ordu toplarız ki... Bu orduyu otuz bin piyade, onbeş bin süvari ve kırk top olarak tasavvur ediyorum. Ve ben, Şövalye, bu orduyla Fransa'ya girip intikamımı rahatça alırım. Ama bir başkomutan lâzım... Bu komutanı da buldum: Siz!.. Buna ne dersiniz?”

Pardaillan bu defa da:

— “Herşeyin mümkün olacağını söyledim Madam,” Diye cevap verdi. Ancak, sesinde öyle bir soğukluk vardı ki Fausta, korkunç bir tereddüdün, içini kavradığını hissetti. Bir an hiç konuşmadan, dalgın durdu, sonra ağır bir sesle:

— “Bütün bunlar bir tek hissin üzerine kurulmuştur...” Dedi.

Pardaillan: “*Tamam,*” Diye düşündü. «*Asıl varmak istediği sonuca geliyoruz.*»

Fausta ayağa kalktı. Hafifçe titriyordu; rengi kaçmıştı. Nihayet ânî bir kararla:

— “Şövalye,” Dedi. “Herşey bana vereceğiniz cevaba bağlı! Cevabınızı da hemen istemiyorum! Üç gün mühlet veriyorum! Üç gün sonra gelin! Eğer cevabınız «*evet*» olursa, bu sizin ve benim zaferimiz olacaktır. Eğer «*hayır*» derseniz, o zaman siz Fransa'nın yolunu tutarsınız ve ebediyen birbirimizden ayrılmış oluruz. Oh!.. Susun şimdi!.. Üç gün!.. Bırakın daha üç gün hayal kurayım!”

Birden kendisini koyuvermiş gibiydi. Durdu. Kendini topladı. Soğuk bir sesle ilâve etti:

— “Son hazırlıklarımı yapmak için bu üç güne ihtiyacım var! Sizin de bu işe girişmek için düşünmeye ihtiyacınız var!.. Üçüncü günün akşamı Şövalye!.. Şimdilik Allahaismarladık!..”

Fausta bunları söyledikten sonra bir örtünün ardında kayboldu. Aynı anda Myrthis içeri girerek, ona, kendisini takip etmesini işaret etti. Pardaillan, duyduklarından şaşırmış hâlde onun peşinden yürüdü. Birkaç dakika sonra tekrar dışarı çıkmış ve Franc-Parisien hanının yolunu tutmuştu.

Odasına kapandığı zaman:

— “Ne halt etmeye geldim buraya?” Diye mırıldandı. “Dişi kaplan yine kaplanlığını muhafaza ediyor. Bunu tahmin etmeliydim! Üç gün! Bu süreden yararlanarak kaçmanın yolunu bulmalıyım... Hıh!.. Sanki kaçabilirmişim gibi...”

Aynı dakikalarda Fausta da kendisini yatağa atmış, başını yastıkların arasına gömmüştü. Sarfettiği gayret yüzünden hissettiği yorgunluğu yenmeye çalışıyordu:

— “Hiç, hiç hiç!..” Diye homurdandı. Ne bir titreme, ne bir kalp çarpıntısı... Oh!.. Evet!.. Düşünsün!.. Çünkü şimdi bahis konusu olan kendi hayatı! Düşünsün ve ayağını denk alsın. Zira bu defa, ben onu elimde tutuyorum!”

Bu üç gün içinde Palais Riant'ta neler olup bitti? Ne gibi hazırlıklar yapıldı? Fausta ne gibi emirler verdi? Üçüncü gün geldiği zaman, sabahtan akşama kadar zemin katta tuhaf gidip gelmeler oldu. Akşam olduğu zaman, saraya kapanmış bulunan kadınlı erkekli yirmi hizmetçi, sanki vebadan kaçıyormuş gibi alelâcele uzaklaştılar. Palais Riant'ta

Fausta ve nedimesi Myrthis'ten başka kimse kalmadı.

Hava iyice karardıktan sonra Pardaillan, söz verdiği şekilde geçidin küçük kapısına geldi, Myrthis tarafından içeri alındı. Yalnız bu defa onu gizli bir merdivenden çıkararak ikinci kata aldılar.

PALAIS - RİANT'IN SONU

Pardaillan, Fausta'nın huzuruna çıktığı zaman:
— “Madam,” Dedi, “daha önce muhtelif vesilelerle olduğu gibi, bu defa da sizinle son derece açık konuşacağım. Önce bana gösterdiğiniz teveccüh için size teşekkür ederim. Yarın sabah, Fransa'ya hareket ediyorum! Şimdi ilâve edeceğim bir şey var: Bu üç gün içinde kendi kendimle başbaşa kaldım, bana yaptığınız tekliflerle ilgili olarak kendime çeşitli sorular sordum ve daima kendime «hayır» diye cevap verdim. Size geldim, çünkü ilk defa Blois köprüsünden sonra sizi şâhane bir şekilde gördüğüm Loire balıkçılarının orada, sizin içinizde bir değişiklik olduğunu ve benim hiçbir zaman anlayamadığım karanlık ruhunuza nihayet bir ışık demeti düştüğünü sanmıştım. Yanılmışım! Yanlış düşünmüşüm! Sizin ruhunuza bir etki yapabildiğimi düşünmekle de hatâ etmişim; sizi kardeşçe duygularla iyiliğe götürerek kendinize ve başkalarına yapacağınız kötülükleri önleyebileceğimi sanmakta da yanılmışım! Hayır, Papa Sixte'yi kaçırmak için Saint-Ange şatosuna gitmeyeceğim! Hayır, Roma'yı iktidarınız altında tutasınız diye ikibin adamınıza da komuta etmeyeceğim! Ve yine hayır, kurmayı düşündüğünüz ordunun başkomutanı da olmayacağım! Sebebine gelince, Madam; çünkü ben öldürmek, talan etmek, yakıp yıkmak, geçtikleri yerleri bir meteor gibi mahvetmek için elli-altmış bin kişinin başına geçen adamlardan nefret ederim. korkarım! Bütün bu gibi şeyleri haklı çıkarmak için si-

zin yaptığınız gibi politik sebepler ileri sürmek de zayıf kalır. Evet benim düşünce şeklim işte budur. Ama daha başkaları da var. Şimdi de işi başka türlü düşünelim, genelden basite doğru geleyim! Hayatıma da, hürriyetime de bir kastı olmayan bir ihtiyara karşı tuzak kurmak benim yapacağım şey değildir! Onun sizinle olan mücadelesi beni ilgilendirmez! De Guise'den intikam almak istediğim zaman, Madam, onu gözetledim, yolunu bekledim, sonra da: «*Koru kendini*» dedim. Guise de, Maurevert gibi kılıç tutmasını biliyordu. Ama Sixte! Ne için, ne hakla, bana yaptığı ne gibi bir kötülüğün karşılığı olarak onun kötülüğünü isteyeyim? İlâve edecek iki şey daha var: Eğer dostça ayrılırsak, mutlu olarak döneceğim. Bu bir. Bir de, benim bu açık kalpliliğim sizi bana karşı kinlendirse bile ben size karşı bir düşmanlık duymayacağım. Guise'nin peşime sürülen adamları da, başka şeyler de bana sadece Blois köprüsünü hatırlatmaktan başka bir şeye yaramayacak.”

Pardaillan sustu. Nefes aldı. Alnı ter içinde kalmıştı.

Fausta, Pardaillan'ı gözleri kapalı olarak dinlemişti. Bütün bu süre içinde sanki bir saray adamının ya da bir şairin dalkavukluklarını dinliyormuş gibi, kılını bile kıpırdatmadan o mermerden heykel hâlini muhafaza etmişti. Yalnız, Pardaillan konuşmayı bitirdiği zaman gözlerini açtı ve keyifsiz bir ifadeyle yanında duran bir çingırağı çaldı. Aynı anda Myrthis içeri girdi. Fausta ona dönerek:

— “Emrimi yerine getir,” Dedi.

Pardaillan Myrthis'in sarardığını, bir şey söylemek ister gibi ağzını açmaya gayret ettiğini gördü. Ama Fausta'nın şimşek gibi bir bakışı onu susturmaya yetti. Myrthis tuhaf bir ifadeyle Şövalye'ye baktı ve salonu terketti.

Pardaïllan kılıcını, hançerini yokladı ve her türlü olaya hazır durumda beklemeye başladı. Bir anda, aklına şimşek gibi bir düşünce gelmişti. Fausta, adamlarına onu öldürme emrini vermiş olmalıydı. Hiç şüphesiz şimdi on-onbeş silâhlı içeri dolacaktı.

Pardaïllan kulakları kirişte, en uzaklardan gelecek sesleri duymaya çalışıyordu. Fausta'ya, sakın fakat korkutucu bir sesle:

— “Madam,” Dedi. “Hizmetkârınızın yerine getireceği bu emrin ne olduğunu öğrenebilir miyim?”

Fausta bu anda artık onu dinlemiyordu. Yüzünü Şövalye'ye döndü ve Pardaïllan, onu âdeta tanıyamadı.

Bir kadının kalbinde her türlü kontrolden kurtulan ihtiraslar ancak böylesine güzel, böylesine çıldırıcı, böylesine müthiş olabilirdi. İhtirastan kurumuş pembe dudaklarındaki tebessüm, insanüstü bir aşkın titreyişlerini taşıyor gibiydi. Bakışları alev alevdi. Bu el değmemiş bâkire, bu herkesi küçümseyen, herkese yukarıdan bakan bâkire, sanki bir anda, her türlü saflığını kaybedivermiş gibiydi... Küçük bir hareketiyle bembeyaz yün elbisesi vücudundan sıyrılıp yere düştü. Fausta, efsanevî güzelliğiyle çırılçıplaktı şimdi.

Pardaïllan büyülenmiş gibiydi.

O zaman Fausta konuştu... Sesinde tuhaf bir tatlılık vardı...

— “Seni seviyorum,” Dedi, “Seni seviyorum ve sen beni istemiyorsun... Seni sevdim... Sen beni itin! Ama ben, el değmemiş bir genç kız olan ben, seni seviyorum!.. Seni seviyor ve kendimi sana veriyorum!.. Al beni!.. Seninim!.. Tamamen benimim!.. Ve bir saatliğine sen de benim olacaksın!”

Kollarını boynuna dolayıp onu kucakladı...

Pardaïllan, kendisini ilâhî bir zehir gibi içine işleyen bu ihtirasın ateşine kaptırmıştı:

— “Fausta!..” Diye inledi.

Fausta dudaklarını, onun dudaklarına yapıştırdı..

Şövalye, bir ara, korkunç bir tehlikeye doğru koştuğunu hisseder gibi oldu... Ama Fausta onu vahşî bir ihtiras ve ateşle sıkıyor, sıkıyordu. O zaman Şövalye'nin nefes alışları değişti. Başı dönmeye başladı. Herşeyi, herkesi unuttu. Aş çiçeği, bilinmeyen bir güneşin ışıklarından aldığı canlılıkla, bir dakika içinde açmış, büyümüş korkunç bir şekilde gelişmişti. Aşk, onu, vücudundan, düşüncesinden, kalbinden, herşeyinden koparıp almıştı.

Genç kız:

— “Sana yenildim,” Dedi. “Beni yendin! Ama bu yenilmede hile asıl zafer bende bulunuyor!.. Dinle beni!.. Sana mâlik olmak için ne yaptım biliyor musun?”

Şövalye:

— “Ne önemi var?” Diye mırıldandı. “Şu anda gözlerimin önünde beliren bu rüya, başka bütün rüyaları silmeye yetti!”

— “Hayır!.. Bilmen lâzım!.. Senin ölmeni istedim!.. El değmemiş bâkirenin bir erkeğe sunduğu ilk aşk öpücüğü sırasında ölmeni istedim!.. Dün!.. Oh!.. Dinle beni!.. Dün bu sarayın salonlarına çalı çırpı yığıldı... Myrthis şimdi onları ateşledi, anlıyor musun?.. Ve şu anda, bu saray yanıyor... Myrthis çıktı ve kapıları kapadı... Düşünebiliyor musun? Şimdi ikimiz yalnızız. Korkunç bir fırının üstündeyiz... Alev alev yanan bir aşk yangınının üstünde bulunuyoruz... Aşk alevlerinin arasında yalnızız! Pardaïllan, Pardaïllan, beni seviyor musun?”

Pardaïllan:

— “Seviyorum!” Diye inledi. “Ölüm!.. Ateş!.. Olun! Bu şekilde ölmek, ölmek değil, en tatlı bir rüyadan, bilinmeyen rüyalar âlemine geçmek demektir!”

Dudakları birleşti. Zaman akıp geçti... Belki bir saat... Pardaillan bunu tahmin edemiyordu.

Bu hayal âleminden kurtulup kendine geldiği zaman, şöyle bir etrafına baktı... Odanın dumanlandığını ve kapı aralıklarından içeriye koyu koyu dumanların dolduğunu gördü. Fausta'ya doğru:

— “Senin kollarında ölmek... Aşkın ateşinde ölmek,” Diye mırıldandı. “Bu, benim işkenceler içindeki hayatıma güzel bir son olur!”

Ve... Tuhaf bir sesle gülerek Fausta'nın bulunması gereken tarafa döndü... Ama onun gülüşüne çingiraklı bir kahkaha karşılık verdi. O zaman nihayet aklı başına geldi ve aklının başına gelmesiy-le beraber de içini bir korku kapladı.

Pardaillan bir hamlede doğrulup kalktı. Yangını çatırtılarını, kalasların düşmesini, alevlerin homurtusunu, kısacası sarayın harıl harıl yandığını duyuyordu.

Korkunç gerçek bütün açıklığıyla karşısındaydı şimdi. Fausta'yla birlikte Palais Riant'a kapanmış bulunuyordu. Ve saray yanıyordu!.. Onunla yapayalnızdı burada ve her ikisi de ölecekti!

Bu dehşet ânında bile, içini bir merhamet duygusu kapladı. Ona karşı merhamet duydu ve seslendi:

— “Fausta!.. Fausta!..”

Onu kurtarmak!.. Onun ölümünü isteyen, onu ölüme atan, ama kendisini ona veren Fausta'yı kurtarmak istedi!..

Sesine aynı korkunç gülüş cevap verdi. Sonra,

Pardaillan bir anda, onu gördü... Taa karşıda, kızıla çalan kara dumanların teşkil ettiği bir fonun önünde gördü. Esrarengiz bir yaratık gibiydi... Bir esrar âleminde kayboluyor gibiydi sanki... Bir hayal gibi yavaş yavaş uzaklaşıyor, kayboluyordu... Gözlerini ancak seçebildi... İki kara elmas gibi, iki uğursuz elmas gibi parlayan gözlerini... Pardaillan, yarın körleşmiş bir hâlde sendeleyerek yürümeye çalıştı ve seslendi:

— “Gel!.. Kaçalım!.. Seni kurtaracağım!.. Yaşayacaksın!”

Ve... Duman bulutları arasından, Fausta'nın sesi duyuldu. Sâkin... Fakat hâkim bir edası vardı. Buz gibiydi bu ses. Tatlı, fakat sert, bir hükümdar sesi:

— “Ben yaşayacağım!.. Evet, Pardaillan!.. Ama sen ölüyorsun! Biraz önce son bir defa daha galip geldim ve intikamımı alıyorum. Çelik kılıçlar sana bir şey yapamadı. Ama benim aşk öpücüğüm seni öldürüyor! Elveda Pardaillan!..”

Fausta, konuştuğuça uzaklaşıyor gibiydi, sanki dumana karışıyor, sisler arasında eriyor gibiydi... Aynı şekilde sesi de zayıflıyordu. Son kelimeyi söylediği zaman da tamamen kayboldu.

O zaman Pardaillan yalnız kendisinin alevler arasında yanarak öleceğini anladı!.. Ölmek!.. Evet, gerçektir bu. Dumandan boğulacak hâle gelmişti. Bu salona girdiği kapının aralıklarından alevler hücum ediyordu içeri. Ve bütün çıkış yolları da kapanmıştı. Fausta'nın çıkıp gittiği taraf ise demir kapıyla kapalıydı. Bu salona girdiği kapıya atıldı. Açmaya çalışacağı sırada kapı alevler içinde çöktü, gerilemek zorunda kaldı.

Karşısında korkunç bir ocak vardı... Merdiven bütününüyle bir alev seli hâline gelmişti.

Bu anda, yâni Fausta'nın kaybolmasından yirmi saniye kadar sonra, Pardaïllan'ın bu alev cehenneminde yanacağını sandığı anda, bütün gürültüleri bastıran dehşet verici bir gürültü koptu... Ve merdiven, yangının tüyler ürpertici bütün gürültülerini bastıran bir sesle çöktü!..

Pardaïllan olduğu yerde sendelemeye başlamıştı. Baş dönüyor, ölümün dehşetini bütün canlılığıyla hissediyordu. Birden daha rahat nefes aldığını hissetti. Sanki şiddetli bir rüzgâr dumanı dağıtmış gibiydi... Ve evet!.. Yıkılan merdivenin meydana getirdiği cehennem uçurumunun öbür tarafında, karmış duvardaki pencerenin, merdivenle birlikte patlayıp yok olduğunu gördü. Esinti oradan gelmişti. Eğilip aradaki mesafeyi hesapladı.

Bu an, onun için ifade edilemeyecek derecede büyük bir dehşetle doluydu.

Pardaïllan, kılıcını çıkardı, demir kapıya kadar geriledikten sonra var hızıyla ileri doğru atıldı... O, ileri atıldığı anda, alev hortumları döne döne yükselmeye devam ediyordu.

Bir an sonra, pencerenin iç tarafına asılmış duruyordu. Atlamıştı!.. Nasıl olmuştu bu? Hangi çılgın korku ona bu kuvveti vermiş ve mesafeyi nasıl olmuş da böylesine mükemmel bir şekilde hesaplamıştı.

Pencerenin üstündeydi.

Dışarıda... Taa uzaklarda, ayaklarının dibinde Roma'nın muhteşem, esrarengiz panoraması uzanıyordu. Tapınakların çan kuleleri, kubbeleri, sütunları, bu alevli geceyi gölgeliyor gibiydi... İçerisi ise gerçekten bir fırın gibiydi. Kırmızı ve siyah dumanlar her yandan döne döne yükseliyor, tüyler ürpertici çatırtılar insanın kanını donduruyordu... Ve Palais Riant artık yıkılıyor, yok oluyordu!..

Pardaillan, pencere hizasından ve dışarıdan bütün binayı dolaşan geniş kornişe çıktı. Temiz havayı ciğerlerine doldurdu.

Ateş gibi yanan duvara sırtını dayamıştı. Yüzü boşluğa dönüktü. Bu durumda yan tarafa doğru ağır ağır ilerlemeye başladı... Uzaklaştıkça, yangının merkezinden de ayrıldığını farkettti... Gittikçe soğukkanlılığını kazanmaya başladı. Önündeki boşluğa bakmıyordu. Hiçbir şeye bakmıyordu. Birden, binanın köşesine geldiğini farkettti. Burada korniş de bir dönüş yapıyordu... Aşağıya baktığı zaman Tiber nehrini gördü ve:

— “Kurtuldum,” Diye söylendi.

Evet, kurtulmuştu!.. Alevler, henüz sarayın bu kısmına gelmemişti. Pardaillan karşısına çıkan ilk pencerenin camını bir tekmede kırdıktan sonra içeri girdi. Merdivenlerden üçer beşer atlayarak aşağıya indi. Kendisini büyük bir salonda buldu. Bu salonun kapılarından biri doğrudan doğruya nehre açılıyordu.

Pardaillan hiç düşünmeden kendisini suya atarak yüzmeye başladı. On dakika sonra karşı tarafta karaya çıkmıştı. Oıbeş dakika daha sonra Franc-Parisien'deydi. Herkes, yangını seyretmeye çıktığından, Pardaillan kimseye görünmeden odasına çıkabildi...

Yatağa girdi ve aynı anda derin bir uykuya daldı.

Ertesi sabah hancı gelip onu uyandırdı. Hemen iyi bir kılıç, bir şapka, bir ceket ısmarladı, sonra da hesabı getirmesini söyledi. Çok geçmeden hancı ısmarlanan şeylerin birçok çeşidini birden toplayıp getirmişti. Pardaillan bunların arasından beğendiği-

ni seçti, bir yandan da hancıya, geceleyin bir grup haydutla mücadele etmek zorunda kaldığını ve bu yüzden şapka ve kılıcını kaybettiğini, ceketinin de giyilmez hâle geldiğini söylüyordu. Hancı:

— “Mösyö yangını görmediler mi?” Diye sordu.

Pardaillan:

— “Hayır,” Diye cevap verdi. “Buyurun borcum olan parayı. Ayrıca şu altını da alın ve bana yangının nasıl olduğunu anlatın. Çünkü siz bu gibi şeyleri çok güzel anlatırsınız.”

Hancı büyük bir heves ve heyecanla yangını anlattı. Pardaillan da büyük bir dikkatle dinledi. Hancı sonunda:

— “Fakat beyim,” Dedi, “Lucrèce Borgia’dan bu yana, herkesin boş olduğunu sandığı bu sarayda meğer oturanlar varmış... Üstelik bu oturan da bir kadıymış... Evet bir kadın efendim, hem de hakkında birçok dedikodu olan bir kadın... Bir çeşit âsiymiş... Muhterem Papa’ya isyan eden bir âsi!..”

— “İyi ama, neden hep «miş» diye söylüyorsunuz?”

— “Çünkü efendim kadının kendisi de alevler arasında can vermiş... Herkes öyle söylüyor!..”

Hancı bu sözleri söyleyince Pardaillan hemen öte yana döndü. Halbuki hancı anlatmasına devam ediyordu.

Şövalye bir anda sapsarı olduğunu hissetmişti. Demek Fausta ölmüştü!.. Kendi eliyle yaktığı o dehşet verici ateşin içinde can vermişti!.. Başını önüne eğerek mırıldandı:

— “Fausta öldü!. Geçmiş öldü!.. Şimdi geleceğe bakmaya çalışalım!”

Hayır! Fausta ölmemişti! Pardaillan, Roma’dan uzaklaşırken, o, nedimesi Myrthis’le birlikte Saint-

Ange şatosunun bir odasına kapatılmış bulunuyordu. Myrthis, zemin kata yığılan çalı çırprıyı tutuşturduktan sonra, aldığı emre uyarak bütün kapıları kapamış, binanın sol tarafındaki alçak bir kapının önünde hanımını beklemeye başlamıştı. Burası yangının oldukça geç ulaşabileceği bir yerdi. Yangın iyiden iyiye alevlenip büyümüş, Myrthis artık hanımından ümidi kesmeye başlayacağı sırada, kapının açıldığını görmüştü. Fausta kurtulmuştu...

Aynı anda o civarda bekleyen bazı kimseler hemen meydana çıkmış, her iki kadının etrafını çevirmişlerdi. Bunlardan biri elini Fausta'nın omuzuna koymuş ve alçak bir sesle:

— “Siz, Prenses Fausta’sınız,” demişti. “Sekiz gündən beri sarayı göz altında tutuyorduk. Sizi Papa adına tevkif ediyorum, Madam!.. Eğer muhterem pederle küçük bir uzlaşma şansınızın kalmasını isterseniz, lütfen bir hâdiseye meydan vermeden bizi takip edin!”

Fausta, gittikçe hızlanan yangının kızıla boyadığı gökyüzüne doğru başını kaldırmış... Ve aynı anda, sürüklenip götürülmüştü...

ALLAH LÂYIĞINIZI VERSİN!

Pardaillan, Roma'dan uzaklaştıkça kendisine has umursamazlığını tekrar kazanıyordu. Fransa'ya girdiği zaman Palais Riant'ın hayali onun için uzak bir rüya hâline gelmişti. Öte yandan, yol boyunca aldığı acayip haberler, düşüncelerine yeni bir yön vermesi gerektiğini gösteriyordu.

İhtiyar Bourbon kardinalinin, kendisini Onuncu Charles adı altında Fransa kıralı ilân ettiğini, Mayenne'in Paris'i elinde bulundurduğunu, Üçüncü Henri'nin büyük bir üzüntü içinde olduğunu, Navarre Kralının, kuvvetli bir orduyla Saumur önlerinde savaştığını, Le Mans, Angers, Rouen, Evreux, Lisieux, Saint-Lo, Alençon ve diğer şehirlerin meşrû Krala karşı isyan hâlinde olduklarını öğrenmişti. Kısacası Krallık kan ve ateş içindeydi; büyük ve kesin savaş başlıyordu ve bunun sonunda Krallığın kimin eline geçeceği anlaşılacaktı.

Pardaillan, 20 Haziran'a doğru Blois'e gelmişti. Orada, Kralın mevcudu çok eksik bir orduyla Tours ve Amboise arasında konakladığını öğrendi. Ertesi gün Loire boyunca inmeye başladı ve Amboise'nin ötesinde keşfe çıkmış kuvvetli bir kraliyet birliğine rastladı. Bu birliğin başındaki komutanın Crillon olduğunu görünce atını hızla o tarafa sürdü. Kahraman Crillon onu görünce bir sevinç çığılığı atmaktan kendisini alamadı. Birliğini, subaylarından birine emanet ettikten sonra, Pardaillan'a, birlikte Kraliyet karargâhına gitmeyi teklif etti. Par-

daillan bu teklifi hemen kabul etti. Yola koyuldukları sırada, şövalye:

— “Bana öyle geliyor ki komutan, hayatınızdan pek memnun değilsiniz?” Dedi.

— “Yok canım, kim söyledi onu? Aksine çok memnunum! Savaşa başladık! Artık birbirimizi yiyeceğiz tabii.”

— “O hâlde, aşırı mutluluktan memnun değil gibi görünüyorsunuz!”

— “Yok be yahu!”

— “O hâlde âşıksınız!”

Crillon kasketinin siperini kaldırdı ve dikişlerindeki yüzünü göstererek güldü:

— “Bu suratla mı şövalye? Hakkınız var! Hayatımdan memnun değilim, hattâ ıstırap çekiyorum; çünkü benim zavallı Valois’imin işleri kötüye gidiyor... Ah şövalye, eğer isteseydiniz...”

— “Neyi isteseydim?”

— “Vallahi, herkesin terkettiği Valois’in kahraman insanlara ihtiyacı var. Eğer kralın hizmetine girmek isterseniz.”

— “Bu iltifatınıza çok teşekkür ederim... Ama hür kalmayı tercih ederim!”

— “Son sözünüz bu mu?”

Pardaillan başını eğdi. Crillon bir süre büyük bir üzüntü içinde sustu. O zaman şövalye:

— “Yalnız,” dedi, “mademki bütün krallık Valois’e karşı ayaklanmış durumdadır ve mademki o da zayıf imkânlarıyla Mayenne’ye kafa tutacak durumda değildir, o hâlde ben onun yerinde olsam yeni ittifaklar arardım. Henri de Béarn’ın sağlam bir ordusu vardır...”

— “Hey Allah’ım!.. Valois bunu pekâlâ bi-

liyor!.. Biliyor ama, «*imdat*» diye de bağırarak istemiyor. Öte yandan korkuyor da... Eğer Henri de Béarn reddederse, onun için büyük bir utanç olur!.. Hattâ bir ara bizzat ben gidip Henri de Béarn ile görüşmeyi düşündüm... Ama ya reddederse... Bu red, Kralın teklifini reddetmek anlamına gelir. Çünkü ben Krala bağlıyım!”

— “Eğer isterseniz bu işi ben yaparım. Siz Ruggieri’nin misafirperverlik göstermesini sağlayarak bana büyük bir yardımda bulundunuz. Şimdi sıra bende.”

— “Yok canım, aslında sizin borçlu olduğunuzdan çok daha fazla şeyler borçluyum ben size... Ama eğer buna razıysanız...”

Pardaillan ciddî bir sesle:

— “Elbette bu işi yaparım,” dedi. “Teklif doğrudan doğruya Henri de Béarn’dan Valois’e gelecektir.”

— “Aman Allah’ım!.. Eğer bunu başarabilirseniz!.. Kral kurtulmuş olur o zaman!!!.”

Pardaillan bu heyecanlı sözlere, tuhaf bir gülümsemeyle cevap verdi:

— “Öyle mi sanıyorsunuz? Ben gitmesine gideceğim! Ama yine de bir şartım var: Siz bundan krala bahsetmeyeceksiniz! Ben her iki hükümdarı karşı karşıya getirmek işini üzerime alıyorum. Hepsi bu!”

Pardaillan, aynı gün Henri de Béarn’ın karargâhına ulaştı. Navarre Kralı, Saumur’a giremediği için olayları daha iyi tâkip edebilmek amacıyla Tours istikametine dönmüştü.

Karargâha yaklaştığı sırada üstleri başları toz, toprak içinde iki subayın, atlarının üstünde, ağır ağır karargâha dönmekte olduklarını gördü. Herhalde bir düşman müfrezesiyle çatışmış olacaktı.

Bilhassa bunlardan birinin yüzünün değişik bir ifadesi vardı. Arkadaşı gibi zırhlı değildi; ceketinin dirsekleri delinmiş, omuzları da aşınmıştı. Belli ki, üzerine zırh giyinmekten olmuştu bu. Kuru yaprak rengi kadifeden pantolon giymişti. O da aynı şekilde yıpranmıştı. Ancak bu görünüşün dışında, iki ayrı özellik vardı ki, ilk bakışta insanın dikkatini çekiyordu. Bu, şövalyenin omuzlarında al kumaştan bir manto, başında da beyaz sorguçlu gri bir şapka vardı.

Diğer süvari ise zırh giyinmişti, başlığında da sorguç yoktu.

Pardaillan, Navarre Kralının karargâhına nasıl girebileceğini sormak üzere bu iki subaya yaklaştı. Ama onlar şövalyeye aldırış bile etmeden yollarına devam ediyor, bu arada heyecanlı heyecanlı konuşuyorlardı. Telâffuzları ise tanı bir Gaskon telâffuzuydu.

Bunun üzerine Pardaillan atıyla onların önünü kesip şapkasını çıkararak:

— “Karargâha girmek istiyordum beyler,” dedi.

O zaman sorguçlu süvari Pardaillan’a döndü. Şövalye kendisine dönen biniciyi tanımakta gecikmemişti: «*Navarre Kralı,*» diye düşündü.

Geleceğin Dördüncü Henri’si büyük bir dikkatle onu süzerek:

— “Karargâhta ne yapacaksınız?” Diye sordu.

— “Navarre Kralı hazretlerini görmek istiyorum!”

— “Kral hazretlerinden ne istiyorsunuz?”

— “Yalnız kendisini ilgilendirecek bir teklifte bulunacağım!”

— “Kimin tarafından?”

— “Kendi tarafımdan efendim!”

Navarre Kralı birden ciddileşti. Şövalyeyi tepeden tırnağa süzdü. Herhalde görünüşü, üzerinde olumlu bir etki yapmış olmalıydı ki:

— “Gelin bizimle,” dedi. “Sizi Krala takdim edeyim!”

— “Şövalye Pardaillan size minnettardır efendim!”

Henri de Béarn başıyla bir işaret yaptı ve yola koyuldu. Pardaillan onu tâkip etti. On dakika sonra, Kral büyük bir çadırın önünde durdu, atından indi ve şövalyeyi içeri dâvet etti. Yalnız kaldıkları zaman kral:

— “Mösyö,” dedi, “bir Kralla bu şekilde konuşamazsınız. Ama eğer yapacağınız teklifi bana söylerseniz, ben teklifinizi kendilerine iletirim!”

Pardaillan kendisine has nezaketiyle bir reverans yaptıktan sonra:

— “Sir,” diye cevap verdi, “Şimdi yalnız olduğumuzu görüyorum. İnsanları da çok iyi tanırım. Bu bakımdan Sir, size hürmetlerimi takdim etmemeye izin verin!..”

— “Demek beni tanıdınız!?”

— “Evet efendim!.. Savaşta kahramanların yerini belli eden bu beyaz sorguçtan tanıdım!”

Kral gülümsedi ve sorguçlu şapkasını çıkarıp yarı kırık bir iskemlenin üstüne koydu.

— “Peki sorgucumu çıkardım şimdi nasıl tanır-sınız beni?”

— “Yine tanırım efendim, elbisenizin fakirliğinden ve gözlerinizde okuduğum fikirlerinizin zenginliğinden tanırım!”

Kral:

— “Hay Allah lâygınızı versin,” dedi, “çok hoşuma gittiniz Mösyö de Pardaillan.”

— “Sir, hemen hemen onaltı sene oluyor... 1572’de anneniz olan Madam d’Albret de beni buna benzer bir iltifatla şereflendirmişti.”

Kral birden dikleşti. Çok heyecanlanmıştı. Kendi kendine konuşur gibi:

— “Annem!.. 1572... Pardaillan... Durun, durun... Siz yoksa siz, bir isyan gününde Madam d’Albret’i kurtaran Pardaillan mısınız?”

Pardaillan gülümseyerek cevap verdi:

— “Sizin de beni tanıdığınızı görüyorum Sir.”

Navarre Kralı büyük bir samimiyetle:

— “Hay yaşayın!” dedi.

Sonra elini uzattı. Bir yandan el sıkışırken bir yandan da: “Hey Agrippa, Aubigne!” Diye sesleniyordu.

Pardaillan’ın rastladığı sırada kralla beraber olan subay içeri girdi.

Kral:

— “Agrippa,” dedi, “lûtfen bana iyi cins bir şişe Saumur şarabı gönder. Benim ve annemin dostu olan bu beyle kadeh tokuşturmak istiyorum!”

Subay, biraz şaşkın, Pardaillan’a bir göz attıktan sonra dışarı çıktı. Çok geçmeden bir asker elinde bir şişe şarap ve iki bardakla girdi. Getirdiklerini masaya bırakarak çekildi. Kral, şişeyi açıp bardakları doldururken:

— “Ne düşünüyorsunuz Mösyö?” Diye sordu.

Pardaillan mânalı bir tebessümle cevap verdi:

— “Bu sizin tarafların yâni Nerac’ın şaraplarını, bir de Saumur’unkini düşünüyorum. Sizin tarafların şarabı sarı renkli olur ve daha ağırdır; zihni bulandırır. Halbuki bu şarap nefis bir şey. Gerçek bir Fransız şarabı!..”

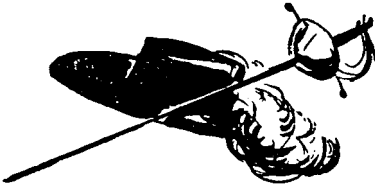
— “Öyle... Fransız şarabı! Hiçbir zaman benim olmayacak bir şarap!”

— “Sizin olup olmaması, doğrudan doğruya istemenize bağlı efendim!”

— “Nasıl? Evet çok cesur ve ataksınız bilirim!.. Bir Kralı şaşırtmakla iftihar edebilirsiniz dostum. Ama açık konuşun! Ne kadar açık konuşursanız konuşun, şuna inanabilirsiniz ki Jeanne d’Albret’in ruhu sizi koruyacaktır. Nedir bu teklif? Söyleyin!”

Pardaillan dikleşti ve çok ciddî bir sesle:

— “Size Fransa tâcını ve Nerac’inkilerden çok üstün olan Saumur’un bağlarını topraklarınıza bağlamak hakkını getiriyorum!”

İKİ HANEDAN BİR ARADA

Kral, Pardaillan'ın bu sözleriyle uğradığı şaşkınlıktan kurtulduğu zaman:

— “Bu sözlerinizi açıklayın.” Dedi.

— “Efendim açıklaması çok kolay. Ordunuz, hem sayı, hem de ruhunda taşıdığı heyecan bakımından oldukça kuvvetlidir. Bu kahraman askerler ve subaylar, sizin şapkanızda taşıdığınız beyaz sorgucun peşinden tereddütsüz koşar ve seve seve ölüme atılırlar. Peki sonunda elinizde hiç asker kalmazsa ve eğer Fransa'yı son köylüsüne kadar tahrip ederseniz, o zaman kimin kralı olabilirsiniz?”

— “Niçin? Ama niçin böyle söylüyorsunuz?”

— “Çünkü içinizde en tehlikelisi, en şifa bulmayı tutuşuyor: Din ihtirası!”

Kral, içini çekerek başını eğdi. Pardaillan:

— “Majestelerinin beni anladığını sanıyorum.” Dedi.

— “Gerçeği hedef tutan her türlü politika gibi, bu da bir politikanın eseri. Ben hiçbir zaman Fransa Kralı olamayacağım!”

— “Hayır efendim! Olacaksınız! Ama iki şart var! Birincisi: Henri de Valois, Fransa'da bir sistemi temsil ediyor. Kralı öldürmek mümkündür. Ama prensip yaşar. Hattâ tahtından indirseniz bile!.. Fransa Kralının sözü, derebeyleri ve krallığın her tarafına yayılmış olan bir kısım burjuvalar için yine de bir kanun kuvveti taşıyacaktır. Ama eğer Üçüncü Henri, sizin, kendisinin yerine geçmeye lâ-

yık olduğunuzu söylerse, sizi Kral olarak gösterirse, o zaman Fransa'nın yarısı sizin olur.

Navarre Kralı heyecanla ayağa kalktı ve dolaşmaya başladı:

— “Mösyö,” dedi, “siz bana daha önce bin defa kendi kendime söylediğim şeyleri çok berrak ve açık bir şekilde izah ettiniz. İyi ama, Valois'in beni kral olarak göstermesi için ne yapmam lâzım?”

— “Onun şu andaki müşkül durumundan yararlanarak yardım teklifinde bulunmanız lâzım. Gidip bulun onu: «Kardeşim, büyük sıkıntı içindesiniz, sizin yardımınıza geldim. Askeriniz kalmamış. Size kendi askerlerimi getirdim,» deyin.”

— “Peki Fransa Kralı'nın böyle bir teklifi kabul edeceğini mi sanıyorsunuz? Açık olun Mösyö, sizi Üçüncü Henri gönderdi öyle değil mi?”

— “Hayır! Ben kendiliğimden geldim efendim! Bu da yetmez mi? Ama size şunu söyleyebilirim ki, Fransa kralı sizi kabul edecek ve duyacağı büyük sevinç içinde sizi kendisine halef olarak gösterecektir...Ve Üçüncü Henri çok hasta efendim!”

— “Ah!.. Bir emin olsam...”

— “Ben, Üçüncü Henri'nin yanına kadar sizinle beraber girmeyi kabul ediyorum. Eğer teklifiniz reddedilirse bana her türlü cezanın verilmesine razıyım!”

— “Öyle olsun!.. Diyelim ki yaptık bu işi. Ben Fransa kralıyla ittifak yaptım. O da beni yerine geçecek kimse olarak gösterdi. Sonra da öldü. Sizin de söylediğiniz gibi Fransa'nın yarısı benim olur. Ya öbür yarısı? Ben hayatımı iç savaşlarla mı geçirmek zorunda kalacağım?..”

— “Fransa'nın yarısı sizin olduğu zaman iç harp bitecektir! Ve siz istediğiniz takdirde, bu ikinci yarı da sizi kral olarak kabul edecektir!”

“Nasıl? Nasıl olur bu?”

“Efendim, siz kendinizi Fransa Kralı ilân ettiğiniz zaman, Fransa'nın yarısını elinize geçirdiğiniz zaman, iç savaşın artık size bir menfaat temin etmediğini gördüğünüz zaman... O zaman katolik olacaksınız efendim.”

Henri de Béarn, içinden geldiğinden çok, gösteriş edâsı içinde ve yüksek sesle:

— “Asla!” diye bağırdı. “Ecdadımın mezhebini bırakacak mıyım?”

— “Çocuklarınıza bir tâç bırakmak için, evet!”

— “Bütün Paris'lilerin önünde?!”

— “Olsun efendim!.. Paris, dinî bir törene değer!”

Henri de Béarn kahkahayla gülüp bir küfür savurarak:

— “Susun, bundan bahsetmeyelim!” Dedi. “Şimdi Henri'ye yapabileceğim yardımdan bahsedelim!”

Pardaillan: «Yaşasın, bu iş oldu,» diye düşündü. “Mezhebini değiştirecek. Halbuki bu Kralın ahır uşağı bile, babalarının mezhebini bırakmaktansa parça parça doğranmayı tercih eder...”

Navarre Kralı sözüne devamla:

— “Mösyö,” dedi, “birkaç günlüğüne benim misafirimsiniz. Mösyö d'Aubigné'yi Fransa kralının karargâhına göndereceğim.”

Pardaillan: «Âlâ,» diye düşündü, «Beni rehîn olarak alıkoyuyor. Hoş dilediğim zaman buradan ayrılabilirim, ama komedinin sonunu görmek için kalacağım.» Sonra yüksek sesle:

— “Majestelerinin, diğer majesteyle anlaşması gerçekleşinceye kadar misafiriniz olmayı kabul ediyorum efendim.” Dedi.

Bir saat sonra Agrippa d'Aubigné. Üçüncü Henri'nin karargâhına gitmek üzere yola çıkmıştı. Navarre kralının tekliflerini götürüyordu. Ertesi akşam dönüş yolunu tutmuştu bile ve Valois'in cevabını getiriyordu. Fransa kralı, Navarre kralına Plessy-les-Tours şatosunda randevu vermişti.

Haber çabucak ordugâha yayıldı. Navarre kralı hemen tertibatını almaya başladı. Yirmi subay ve yüz silâhlı askerle birlikte hareket edeceğini, ordunun arkadan ağır ağır gelmesi gerektiğini bildirdi. Ertesi sabah, ordu yavaş yavaş toplanırken o, yanındaki küçük birlikle yola koyulmuştu bile. Pardailles kralın subaylarıyla beraber at sürüyordu. Kral arasıra onu yanına çağırıp bazı bilgiler alıyordu.

Plessy-les-Tours şatosuna varıldığı zaman, Üçüncü Henri'nin bütün ordusunun orada karargâh kurmuş olduğunu gördüler. Üçüncü Henri bahçede Henri de Béarn'ı bekliyordu. Beyaz satenden şâhane bir elbise giymişti. Boynunda kurucusu olduğu tarikatın büyük kolyesi asılıydı. Bir eliyle baştan başa elmaslarla süslü kılıcını tutuyordu. Sırtında, kiraz rengi ipekten kısa bir manto vardı. Arkasında onbeş-yirmi saf hâlinde saray adamları, subayları, merasim kıyafetlerini giymiş oldukları hâlde yer almışlardı. Böylece kralın etrafında muhteşem bir görünüş meydana getiriyorlardı.

Bu şatafatlı elbiselerle süslü kitlenin arkasında, sağda ve solda şâhane saray elbiselerinin içinde özel birlik vardı. Bunların hepsi bir karenin üç kenarını meydana getiriyorlardı. Açık olan arka kenar hizasında ise, saflar hâlinde üç alay, savaş kıyafetiyle yer almıştı. Bütün bunların önünde Üçüncü Henri tek başına duruyordu.

Navarre Kralı, beraberinde, üstü başı tozlanmış üç subayı olduğu hâlde ilerledi. Sonra onlara da dur-

ularını emretti ve kendisi tek başına ilerlemeye devam etti.

Orada bulunan binlerce kişiden bir tek ses çıkmıyordu. Herkes ne olacak diye merakla bekliyordu. Navarre Kralı, Üçüncü Henri'ye üç adım yaklaşıncaya durdu. Sırtında eskimiş ceket, başında bir madalya ile süslü gri şapkası, ayaklarında çizmeleri vardı.

Navarre Kralı durdu sonra kollarını açtı. Üçüncü Henri, büyük bir heyecan içinde önündeki üç adımı hızla aşip kendisini onun kollarına attı bir yandan da:

— “Kardeşim!.. Ah Kardeşim!!.. Çok betbah-tım!” Diyordu.

Bu sahneyi görenler arasında bir dalgalanma oldu. Sanki rüzgârda sallanan bir ağacın yapraklarının çıkardığı sese benzeyen bir ses duyuldu, sonra hep bir ağızdan aynı haykırış yükseldi:

— “Yaşasın Kral!”

Ve Üçüncü Henri, çoktandır duymadığı bu haykırış üzerine hıçkırarak ağlamaya başladı.

Navarre Kralı neşeli bir şekilde:

— “Hay Allah, metin olun kardeşim,” dedi. “Askerlerimin yardımıyla sizi Paris'e, hattâ Louvre'ye kadar götüreceğime söz veriyorum.”

Antlaşma yapılmış demektir. Bu antlaşma Navarre Kralını tahta çıkaracak ve Bourbon hanedanını tekrar başa geçirecekti.

Üç gün sonra, birleşen iki ordu Mayenne kuvvetlerini Tours'a iterek, Paris üzerine yürümeye başlamıştı. Karargâhlarını önce Saint-Cloud'da, sonra Vaugirard'da kurdular. Bu şimşek gibi zaferlerden dehşete düşen Paris teslim olmak üzereydi.

JACQUES CLÉMENT

Pardaillan, bağımsız bir seyirci gibi, iki müttefik kuvvetin yürüyüşünü Saint-Cloud'a kadar tâkip etmişti. Bir yandan onları seyrediyor, bir yandan da kendi eseri olan ittifakın sonuçlarını ilgiyle tâkip ediyordu.

Ama sonradan, Navarre Kralıyla Üçüncü Henri onu boş yere aradılar.

Navarre Kralı, du Bartas vasıtasıyla ona kendi danışma meclisinde yer almasını teklif etmişti. Ve bu teklifi en büyük nezaket ve diplomasi kaidelerine riayet ederek yapmıştı.

Ama Pardaillan buna gülmüş ve kendi işlerini bile halletmekten âciz kaldığını söylemişti. Üçüncü Henri de, Crillon vasıtasıyla ona bir mareşallik âsası göndererek ordularında mareşal olmasını teklif etmişti. Pardaillan kılıcının kendisine yettiğini söyleyerek bu teklifi de reddetmişti.

2 Ağustosta Crillon ve Bartas'la birlikte öğle yemeğini yedikten sonra onlarla vedâlaştı ve uzak bir ülkeye gideceğini söyleyerek yola koyuldu. Her iki subay da kalması için çok ısrar ettiler ama, kararının kesin olduğunu anlayınca onu kucaklayıp selâmetlediler. Pardaillan atına binip Saint-Cloud köprüsünü geçti ve Paris'e yöneldi. Şehre girip giremeyeceğini de bilmiyordu. Sonra kesin bir karar da vermemişti. Paris'e girebildiği takdirde iki-üç gün Devinière hanında dinlenmeyi düşünüyordu. Marie Touchet sâyesinde zenginleşmişti artık.

Boylece, atının üstünde ağır ağır giderken bazan olaylarla dolu olan geçmişini, bazan da önünde bomboş duran geleceğini düşünüyordu.

Güneş ufka yaklaşmak üzereydi. O sırada atı birden ürküp şâha kalktı. Pardaillan şöyle bir bakınca hayvanı ürküten sebebi görmekte gecikmedi. Tam önünde bir adam vardı ve kendisine gülümsüyordu. Adam bir Jacobin elbisesi giyinmişti. Pardaillan, Jacques Clément'i hemen tanıdı ve bir ürperme hissetti. Jacques Clément onu şaşkırtacak kadar neşeli ve berrak bir sesle:

— “Nereye böyle aziz dostum?” diye sordu.

Pardaillan: “*Allah, Allah, demek vazgeçti*” diye düşündü. Sonra yüksek sesle:

— “Paris’e gidiyorum,” dedi. “Sizi şimdiye kadar böylesine gülyüzlü görmemiştim. Artık mes’ut musunuz?”

— “Her türlü tahminlerin üstünde mes’udum dostum, aziz dostum...”

Şövalye şaşkın:

— “Yaa?” dedi. Sonra sormaktan kendini alamadı. “Nereden geliyorsunuz böyle?”

— “Aşktan!..”

— “Hay Allah!.. Peki nereye gidiyorsunuz?”

— “Ölüme!..”

Pardaillan buz gibi donup kaldığını hissetti. Rahibe daha dikkatle baktı. Sanki parlayan gözlerinde bir uçurum vardı. Yüzünün renginin ardında, hayatının en büyük fedakârlığını yapan bir insanın sarılığı gizli gibiydi.

Jacques Clément, şeytanca bir gülüşle göz kırparak:

— “İyi ama,” dedi. “Paris’e nasıl gireceksiniz?”

Haydi haydi izin verin de size küçük bir hizmette bulunayım. Alın bu madalyonu. Bu sâyede sadece Paris'e girmekle kalmaz, şehirde de dilediğiniz yere gidebilirsiniz."

Pardaillan madalyonu aldı. Elini rahibin omuzuna koydu:

— "Beni dinleyin!" Dedi.

Jacques Clément'in gözlerindeki parıltı bir anda söndü. Bir an önce gülen gözler donuk bir hâl aldı ve sert bir sesle:

— "Susun!" Dedi. "Dünyada hiçbir şey, ama hiçbir şey beni gitmek istediğim yere varmaktan alıkoymaz anladınız mı?"

Pardaillan rahibi tekrar süzdü. Adamın yüzünde öylesine büyük bir kararlılık ifadesi var dı ki, ne yapsa onu gitmekten vazgeçiremeyeceğini anladı. Bunun üzerine onunla vedâlaşıp atına bindi. Paris'e doğru yola koyuldu. Rahibin verdiği madalyon sâyesinde şehre kolayca girdi.

Şunu bilmek gerekir ki, Paris parlamentosu, Dük de Guise'nin ölümünden bir ay kadar sonra, toptan tevkif edilmişti.

Bu olayı tâkip eden aylar içinde zavallı parlamento üyeleri Kral tarafından kurtarılma ümitlerinin kalmadığını görünce hiç olmazsa onunla temasa geçmek çârelerini araştırmaya başladılar. Ama sıkı bir şekilde göz hapsinde tutuluyorlardı. Nihayet Temmuzun sonunda hasta bir üye, günah çıkarmak için bir rahip ister. Bu parlamento üyesi, yaptığı ustaca soruşturmalarla bu rahibin bir Capucin olduğunu anlar. Sonunda rahip de koyu bir Kralcı olduğunu belirtir. Parlamento üyesi bunun üzerine hastalığının yapmacık olduğunu, krala birkaç mektup göndermek istediklerini söyler.

Capucin rahibi bunu memnurlukla kabul eder ve mektupları rahip elbisesinin altına gizleyerek kaçı-
rır; götürüp bunları Mayenne'ye iletir. O sırada
Montpensier Düşesi'nin de hazır bulunduğu bir mec-
lis toplanmış bulunmaktadır. Bu olay 31 Temmuz-
da olur. Mayenne Dükü mektupları yüksek sesle
okur ve bunları yakmak gerektiğini söyler.

Montpensier Düşesi ise:

— “Bunları Valois'e göndermek gerek!” Diye ba-
ğırır. “Beyler, size kurtulduğumuzu bildirebilirim.
Üç gün içinde Paris kuşatması kalkacaktır. Ve yarın
Hérode'nin ruhu için şeytana dua edebiliriz!”

Aynı akşam Jacques Clément mektupları alır.
Marie de Montpensier o geceyi ve ertesi günün bir
kısımını onunla beraber geçirir. Hiç şüphesiz bu sa-
atleri bir cinayeti plânlayarak değerlendirmekten
geri kalmaz, sonunda genç rahip durumu kavrar ve
yola koyulur.

Tabii anlamışsınızdır. Jacques Clément'in götür-
düğü mektuplar Bastille'de hapsedilmiş bulunan par-
lamento üyelerinin gönderdikleri mektuplardır. Ama
aynı zamanda bir de hançer vardır. Bu hançeri, Ja-
cobin'lerin kilisesindeki gece yarısı darbesinden son-
ra bir melek ayaklarının dibine atıvermiştir.

Jacques Clément, Saint-Cloud'a varınca ilk iş ola-
rak kralın nerede olduğunu öğrendi. Kral, Henri de
Béarn'ın karargâhını kurmuş olduğu Meudon'dadır.
Rahip, Henri de Valois'in oturduğu evi öğrenir.
Evin girişini elli kişi korumaktadır.

Jacques Clément, bu kapının yakınlarındaki bir
yere sinip etrafı gözlemeye başladı. Böylece saat on-
bire kadar bekledi. O saatte meşaleli birkaç atlının
geldiğini gördü. Bunların ardında da maiyet birliği-
ne ait süvarilerin arasında Üçüncü Henri'nin bulun-

duğunu gördü. Evin önüne varınca, maiyet kıtası hemen bir yarım daire şeklini alıp durdu. Kral da onların arasından geçerek eve girdi.

Râhip o gece civardaki bir samanlıkta yattı.

Ertesi sabah şafakla beraber, karargâhın kalk bo-
ruları çalarken o da uyandı. Soğuktan titremekte,
dişleri birbirine vurmaktaydı. O zaman geceyi ge-
çirdiği samanlığın bitişiğinde bir han olduğunu far-
ketti. Hemen oraya gitti. Sabahın erken saatinde ocak
daha yeni yanmaktaydı. Bir şişe şarap isteyip yarısını
içti, sonra çıkıp Saint-Cloud soğaklarında dolaşma-
ya başladı.

Saat dokuza doğru Kralın oturduğu evin kapısına
gitti. Kapıda devamlı bir hareket vardı. Bir sürü su-
bay gidip geliyordu. Jacques Clément orada bir saat
kadar bekleyerek bu gelip gidenleri inceledi. Sonra
kendisi de kapıya yaklaştı.

İlk rastladığı nöbetçi, mızrağını kaldırarak:

— “Uzaklaş buradan!” Diye bağırdı.

Jacques Clément de:

— “Kralı görmek istiyorum,” diye bağırarak ce-
vap verdi.

O sırada evin içinde bir odadan bir odaya geç-
mekte olan, Üçüncü Henri antreden geçmekteydi.
Konuşulanları duyunca bir subaya:

— “Ne istiyor bu adam?” Diye sordu.

— “Öğreneyim efendim!”

Subay hemen dışarı çıkıp:

— “Ne istiyorsunuz muhterem peder?” Diye sor-
du.

Jacques Clément sert bir sesle:

— “Kralla görüşmek istiyorum.” Diye cevap ver-
di.

“Ama Kral hazretleriyle bu şekilde görüşülmez.”

— “Hayatımı tehlikeye atarak Paris’ten geldim. Krala çok önemli mektuplar getirdim!”

— “Paris’ten mektup mu? O zaman başka... Verin bana muhterem peder!”

Jacques Clément yedi-sekiz tane mektup çıkardı; bunlardan birini seçip subaya vererek:

— “Kral bunu okusun,” dedi. “Eğer ilgi çekici bulursa beni çağırırsın. Ama yemin ederim ki diğerlerini başkasıyla göndermem, kendim veririm.”

Subay, iyi bir mükâfat imkânını kaçırmak istemediğinden başını evet anlamında sallayarak mektubu Üçüncü Henri’ye götürdü. Jacques Clément birkaç dakika, muhafıların gözü önünde kapıda bekledi. Sonra subay geldi ve onu çağırdı.

Jacques Clément’i bir salona aldılar. Üçüncü Henri bir koltukta oturmaktaydı. Etrafında ise en yakın subaylarından sekiz-onu vardı. Kral, rahibe şöyle bir baktıktan sonra pek de sıcak olmayan bir sesle:

— “Yanınızda başka mektuplar da varmış” dedi.

Jacques Clément oradakileri titretecek derecede, kırgın, soğuk ve hafif bir sesle:

— “Efendim,” dedi. “Size söyleceklerimin yanında mektuplar pek önemsiz kalır!”

— “Söyleyin o hâlde... Paris’ten geliyorsunuz öyle mi? Bastille’ye girdiniz mi?”

— “Efendim ben ancak sizinle yalnız kalınca konuşabilirim. Çünkü bu bir ölüm-kalım meselesidir!”

Üçüncü Henri bir işaret yaptı. «Dışarı çıkın» anlamındaki bu işaret karşısında subaylar tereddüt ettiler. Ama Kral hiçbir şey söylemeden işaretini tekrar edince çıkmak zorunda kaldılar.

Jacques Clément onları gözleriyle tâkip etti. Hepsisi çıkınca kapı kapandı.

Jacques Clément o zaman krala bir paket uzatarak:

— “İşte mektuplar efendim!” Dedi.

Kral ilk mektubun zarfını açıp okumaya başladı. Bir yandan da:

— “Güzel!.. Çok güzel!.. Hârikulâde bir şey!.. Peki ya siz muhterem peder!.. Siz ne diyeceksiniz? Ben size...”

Aynı anda Kralın ağzından korkunç bir feryat yükseldi. Sözü yarıda kaldı. Rahibin elinde bir hançer vardı ve yüzünün hatları kasılmış durumda homurdanarak ona doğru yaklaşmaktaydı:

— “Hérode!.. Allah adına sana şunu diyeceğimi ki, son saatin geldi!” Diye söylendi.

Acı bir feryat koparan Üçüncü Henri, birden karnının içine soğuk bir şeyin girdiğini hissetti. Doğrulmak istedi ama yapamadı. Karnında, sapına kadar gömülü bir hançer olduğunu ve oluk gibi kan kaybetmekte olduğunu gördü. Rahip bir tek hareket yapmış ve kollarını kavuşturarak gerilemişti.

Bütün bunlar, mektupları vermesinden itibaren ancak otuz saniye içinde olmuştu. Kralın feryadını duyan subaylar odaya daldılar. Muhafızlar rahibi yakalarken Crillon:

— “Ne oldu Kral hazretleri?!. Bu adam size hakaret mi etti?” diye sordu.

O zaman hepsi de ilk bakışta göremedikleri şeyi farkettiler. Kralın karnında, sapına kadar saplanmış bir hançer vardı. Kral bitkin bir sesle mırıldanıyordu:

— “Hain rahip!.. Beni öldürdü!..”

Jacques Clément, bir nöbetçinin kafasına vurduğu bir dipçik darbesiyle yere yıkılmıştı bile. Bir başkası tabancasının namlusunu kulağının dibine dayayıp

ateş etti. Diğer nöbetçiler süngü darbeleriyle vücudunu delik deşik ettiler.

Bir dakika geçmeden rahibin bütün vücudu iğrenç bir yara hâlini almış; fakat yine de solukları kesilmemişti. Sürükleyerek dışarı çıkarıldı ve orada bekleyen hırslı kalabalığa teslim edildi.

Jacques Clément'in kızgın halk tarafından param parça edilmesi uzun sürmedi.

Bu arada her yana dağılan haberciler at koşturmaktaydılar. Bir saat geçmeden Navarre Kralı atını çatlatırcasına sürerek olay yerine geldi. Bir hamlede atından atlayıp, Üçüncü Henri'nin odasına koştu. Üçüncü Henri yarı baygın bir vaziyette yatağına uzatılmıştı. İki cerrah yarasını sarmaktaydı...

Bütün karargâha bir matem havası çökmüştü.

Akşama doğru Üçüncü Henri kendisine gelebildi. Etrafındakilere, büyük bir cesaretle bunun önemli bir şey olmadığını, bünyesinin sağlamlığı sâyesinde bunu da atlatacağını söyledi. Sonra kendisini Navarre Kralıyla yalnız bırakmalarını ve kâğıt kalem getirmelerini emretti.

Üçüncü Henri, metin bir sesle:

— “Sir!..” Diye başlayarak bir şeyler söylemek istedi. Ama Navarre Kralı ağlayarak:

— “Kurdeşim!” Diye sözünü kesip istirahat etmesini tavsiye etti.

Üçüncü Henri, artık son dakikalarını yaşadığını bildiğinden Navarre Kralının sözlerine aldırmayıp:

— “Beni dinleyin, Sir!” Dedi. “Ben ölüyorum!.. Belki bir saatlik bir ömrüm kaldı. Bu da benim yerime sizin Fransa tahtına çıkmanızı sağlayacak vesikayı hazırlamaya yeter!..”

Sonra kalemi eline aldı ve gülümseyerek ilâve etti:

— “Kral ölüyor!.. Yaşasın Kral!..”

HUGUETTE'NİN SAADETİ

Daha önce belirttiğimiz gibi Pardaillan, Jacques Clément'in verdiği madalyon sâyesinde Paris'e rahatça girebilmişti ve yine onun dediği gibi şehirde rahaça geziyordu. Şehirde dolaşırken vaktiyle Catho tarafından işletildiği sırada sık sık gittiği Konuşan İki Ölü meyhanesine uğradı. Burası kötü şöhretli, aşağı tabakadan insanların gidip geldiği bir meyhaneydi. Müşterilerinin çoğunu sabıkalılar, katiller teşkil ederdi.

Pardaillan burada iki gün, gülüp eğlenerek vakit geçirdi. Bu arada gelecekte ne yapacağını da düşündü.

Aslında yapılacak iki şey vardı, ama biri de, öbürü de onu tatmin etmiyordu: Birincisi Orléans'a gitmek ve Charles d'Angoulême ve annesi tarafından yapılan dâveti kabul etmektir. İkincisi de Huguette'ye verdiği sözdü. Zaten kendisi de Devinière'ye gidip dinlenmek istiyordu. Birinci hal çâresini ilk anda aklından çıkardı. İkinciye ise henüz karar veremiyordu.

Üçüncü günün sabahı yaya olarak yola çıktı ve Devinière'ye gitti. Paris çalkantı içindeydi. Sokaklardaki insanların büyük bir neşe içinde olduğu görülüyor, Paris'liler sokaklarda dans ediyordu. Bir çoğu da Madam Nemours ve kızı Montpensier Düşesi tarafından dağıtılan yeşil eşarpları taşıyordu. Yeşil, ümit rengiydi... Bu eşarplar, bu danslar, bu neşe, bu şamata, bu sarhoşluk... Paris, Valois hânedanının matemini böyle tutuyordu işte. Daha sokakta iki

adını atar atmaz işin olup bittiğini anlamıştı. Her tarafta, üzerinde Jacques Clément'in resmi bulunan levhalar satılıyor ve ondan: «Şehit, halkın kurtarıcısı,» diye bahsediliyordu.

Pardaillan: «Zavallı!..» Diye düşündü. «İşte topal kadının birkaç öpücüğünü pahalı ödeyen biri!.. Hay Allah!.. Devinière'ye de ne olmuş?..»

Rue Saint-Denis'de, ünlü hanın bulunduğu yere gelmişti. Ama mutfak kapısı duvarla örülüydü. Asıl kapının dışındaki sahanlıktaki camlı kapının yerinde çivilerle kakmalı güzel bir meşe kapı vardı. Bu sahanlığın kendisi de çok daha değişmiş güzelliymişti. Bina baştan başa yeni boyanmış, pencereler yenilenmişti. Pardaillan bu değişikliğin karşısında on dakika kadar olduğu yerde üzgün, kaldı: «Demek ki Devinière artık yok,» diye düşündü. «Dünyanın hâli böyle işte!..»

Büyük bir üzüntü içinde yavaş yavaş, geri dönmek üzereydi ki, güzel, meşe kapının bir kenarında mermer bir plâka gördü. Yaklaşıp okudu:

«PARDAILLAN'IN EVİ»

Büyük bir şaşkınlık içinde: «Pardaillan'ın evi,» diye tekrar etti. «Allah Allah... Paris'te evim varmış da benim haberim olmamış!»

Hemen kapıyı çaldı. Çok geçmeden bir hizmetçi kadın kapıyı açtı, bir an onu süzdü sonra içeri girmesini rica etti.

Pardaillan, büyük salona girdiği zaman yeni bir sürprizle karşılaştı. Dışarıdan hana benzeyen tarafı kalmamıştı ama, içeriden aslında her zamankinden daha mükemmel bir şekilde hana benziyordu. Büyük salonda bir değişiklik yoktu. Masalar, yine zamanla kararmış meşe masalardı, iskemleler yine arkalıkla-

rı oymalı iskemlelerdi; asılı duran bakırlar da yine aynı bakırlardı. Karşı tarafta görünen yine aynı mutfaktı ve yine ocağında ateş yanıyordu. Ya Pipeau?.. Artık ihtiyarlamış olan Pardaillon'ın köpeği Pipeau gelmiş; ayaklarının dibinde yaltaklanıyor; sevinçli sesler çıkarıyordu... Sonra iyi ev sahibesi, Huguette göründü. Kolları her zamanki gibi çıplaktı. Gözlerine inanmamış gibi bir süre durdu. Sonra:

— “Aaa, siz misiniz şövalye?”

Dedi. Sonra içeriye seslendi. “Margot çabuk koş bir omlet yap!.. Acıkmıştır şimdi... Sen de Gillette, mahzene koş, bir şişe şarap getir, mösyö susamıştır!..”

Sonra ellerini uzatarak Pardaillon'a doğru yürüdü, kucaklayıp iki yanağından öptü.

O zaman şövalye:

— “Bak aziz dostum,” dedi. “Acıkmadım. Onun için omletinizi yemem! Susamadım, onun için şarabınızı içmem!.. Ama yine de hem aç, hem susuz sayılırım. Yâni haberlere karşı... O hâlde bana...”

Huguette gülerek cevap verdi:

— “Pekâlâ, bütün istediklerinizi anlatacağım!”

Sonra kıpkırmızı oldu... Sonra sarardı. Gülümsemesi, yerini üzüntülü bir yüz ifadesine terketti. Sonra titrek bir sesle sordu:

— “Öğrenmek istedikleriniz nedir?”

— “Demek Devinière'yi kapadınız?”

— “Elbette efendim!.. Ben namuslu yoldan bir yardım kazandım... Ve düşündüm... Bu fikir bana bir gece vakti geldi... Şurada ocağın yanına oturmuş Pipeau'ya bakıyordum... Artık her önüne gelene kapısını açan bir han sahibi olmayı istemiyordum. Evet, Devinière bütün dünya için mevcut ol-

mayabilirdi... Ama yine de onun, benim için ve bana bir gün burada dinlenmeyi vaadedeceğini söyleyen kimse için mevcut olmasını istedim.”

Sonra başını kaldırdı, yaşlarla ıslanmış güzel gözlerini Pardaillan'a çevirerek:

— “Mösyö,” dedi, “Devinière artık Saint-Denis'deki bir han değil. Ama yalnız size mahsus olan bir han... Pardaillan'ın evidir!..”

Daha ne istersiniz okuyucu? Bu sadakat, bu sebatkârlık, bu güzel saflık, bu ince nezaket, hanı kapatıp tamamen kendisine mahsus özel bir han hâline getirmek fikri... Sonra güzel bir ev sahibesi... ayaklarının dibinde türlü maskaralıklar yapan Pipeau... Sonra kendisine gençliğinin bütün şiirini canlandıran bu köşe... Kısacası okuyucum, Pardaillan kollarını açtı ve uguette, heyecandan titreyerek kendilerini açtı ve Huguette, heyecandan titreyerek kendisini onun kollarına attı ve uzun uzun ağladı.

Bir ay sonra iyi ev sahibesi Huguette ile şövalye Pardaillan'ın evlenme töreni oldu. Huguette, böyle bir kocaya sâhip olduğu için mutlu, gururlu, heyecanlıydı. Pardaillan'a gelince o da her hareketiyle Huguette'den daha mutlu olduğunu belli ediyordu. Kılıcını odasına asmıştı.

Yalnız başına olduğu zamanlar bazan ona bakıp içini çekiyor ve kendi kendisine bu sâkin hayatın yavaş yavaş, içini sıkmaya başladığını itiraf ediyordu.

Aynı yılın Aralık ayında Pipeau hazımsızlıktan öldü. Arada bir yaptığı gibi, yine bir yerden hindi

çalıp getirmiş ve hepsini yemişti. Yaşlı hâlindeki bu oburluğun cezasını hayatıyla ödedi.

Zavallı Huguette ise, kavuştuğu bu büyük saadetin tadını uzun süre çıkaramadı. Pipcau'nun ölümünden kısa bir süre sonra soğuk algınlığından rahatsızlandı. Hastalığı günden güne kötüye gitti. Pardaillan hastalığı boyunca baş ucundan ayrılmadı. Ona bir koca gibi yahut bir kardeş gibi değil, candan seven bir âşık gibi baktı.

Ama Huguette'nin ölümünden önceki günler saadet içinde geçti. Herşeye rağmen o âna kadar şövalyenin aşkından şüphe etmişti. Hastalandığı zaman onun son derece üzgün olması, kendisine öylesine iyi bakması, daima yanında bulunması, onu teselli etmeye çalışması, Pardaillan'ın aşkına tanı aılamıyla güvenmesini ve mutlu yaşayacağına inanasını sağlamıştı. Bazan:

— “Ah dostum,” derdi, “böyle bir saadet içinde ölmeye çoktan razıyım...”

Ve sonunda öldü... Gülerek, yüzünde saadet ve aşk ifadesi olduğu hâlde öldü. Sevgili dostu, son anda dudaklarından öperken son nefesini verdi.

Şövalye, birçok defa kendisine gülümsemiş olan bu güzel gözleri kendi elleriyle kapattı... Ardından günlerce ve günlerce ağladı. Huguette'nin ölümünden bir ay sonra da iyi ev sahibesinin bıraktığı vasiyetnameyi açtı:

«Menkul ve gayrimenkul bütün mallarımı sevgili kocam, şövalye Pardaillan'a bırakıyorum.»

Vasiyetname bu cümleyle başlıyordu. Yapılan hesaplara göre, Huguette'nin menkul ve gayrimenkul bütün mallarının tutarı ikiyüzyirmi bin frangı buluyordu.

Pardaillan daha sonra hanı baştan başa dolaştı.

Hatıra olarak birkaç eşya ve Huguette'nin bir portresini aldı. Bu portreyi altın bir madalyon içine yerleştirtti. Daha sonra elindeki vasiyetnameyi gösterecek gerekli muameleyi yaptırıp kendisine kalan bütün malların Saint-Denis mahallesinin fakir çocuklarına bağışladı.

Böylece Devinière hanı ihtiyarlar ve düşkünler için bir bakımevi oldu. Ayrıca Pardaillan büyük salonun ve mutfağın aynen muhafaza edilmesini de şart koşmuştu. Şartları arasında bir de her gün, yersiz yurtsuz fakirlere parasız çorba dağıtılması da vardı.

Şövalye Pardaillan işleri böylece düzenledikten sonra bir Şubat akşamına doğru atına binip Paris'ten ayrıldı. Hafif, fakat soğuk bir rüzgâr yüzünü iğneliyordu. Rahvan yürüyüşle atını sürüyor, hayvanın adımları buz tutmuş toprak üstünde yankılanıyordu.

Nereye gidiyordu?

Bunu bilmiyordu... Sadece gidiyordu...

Arada bir, bütün geçmişini, hâlini ve bütün geleceğini ifade eden bu bir tek kelimeyi, üzüntüyle değil, aksine bir çeşit neşe ve gururla tekrarlıyordu:

«YALNIZ!..»

Güneş battı. Akşam oldu. Manzara melankolik ve sisliydi... Önünde uçsuz bucaksız yollar vardı... Pardaillan uzak ufuklara doğru atını sürdü. Silueti yavaş yavaş karanlıklar içinde kayboldu...

PARDAILLAN'IN OĞLU

Aynı Şubat ayında Roma'da, bahsetmeden geçemiyeceğimiz bir başka olay geçiyordu. Saint-Ange şatosunun fakirce döşenmiş bir odasında, dar bir yatakta yatan bir kadın vardı. Gözleri bir noktada dalgın duruyordu. Başı bir heykel güzelliğindeydi; siyah saçları mermer gibi beyaz ve pürüzsüz omuzlarına doğru dalgalanarak iniyordu. Bir zamanlar insanlığa hâkim olma sevdasına kapıldığı hâlde, şimdi yenilip bitkin hâle gelmiş bu kadının kudret ve büyüklük dolu gözleri, iki uğursuz ehnas gibi pırıldayan gözleri, şimdi, son derece ciddî bir ifadeyle yanında, yumrukları sıkılı olarak yatan minicik bir bebeğe dalmıştı. Bir hizmetçi de yatağa eğilmiş ona bakıyordu.

Bu oda bir hapishaneydi. Hizmetçi Myrthis'ti. Yatan kadın da Fausta'ydı. Yanındaki bebek ise, Fausta'nın ve Pardaillan'ın oğluydu.

Fausta, Papa Sixte'nin adamları tarafından Palais Raint'ın yandığı gece tevkif edilmiş ve Saint-Ange şatosuna kapatılmıştı. Orada kendisine yaptıkları en büyük iyilik Myrthis'i yanında alıkoyma izni vermeleri olmuştu.

Papa Sixte, Fausta yakalanınca, hu âsî kadını muhakeme etmek üzere hemen bir mahkeme heyeti kurdu. Bu fevkalâde mahkeme heyetine iki yüzden

lazla sual soruldu. Heyet üyeleri bu suallerin hepsine de Fausta'nın suçlu olduğunu söyleyerek cevap verdiler. Bunun üzerine 1589 yılının Ağustosunda Fausta'nın kafasının kesilerek idâm edilmesine, sonra da cesedinin yakılarak küllerinin savrulmasına karar verildi. Hüküm 15 Ağustosta Fausta'ya bildirildi. Genç kadın en ufak bir sarsıntı geçirmeden dinledi. İnfaz ertesi sabah yapılacaktı.

Hükmü bildiren hâkimler çekildiği zaman Myrthis, hıçkırıklar içinde hanımının dizleri dibine çöktü:

— “Ne korkunç bir şey bu...” Dedi. “Bu olabilir mi?”

Fausta gülümsedi. Nedimesini kaldırdı. Sonra göğsünden bir madalyon çıkararak açtı. İçindekini Myrthis'e gösterdi.

— “Merak etme,” dedi. “Beni idâm edemiycekler. Ancak benim cesedimi bulacaklar. Şu taneleri görüyor musun? Bir tanesi insanı günlerce uyutmaya yeter. İki tanesi uyutur ve insan bir daha o uykudan uyanamaz. Üçü birden alınırsa, insan yıldırımla çarpılmış gibi bir anda ve ıstırap çekmeden can verir!”

Myrthis:

— “Hanımım,” dedi. “Siz öldükten sonra hayat benim için ölümden beter olur! Bakın altı tane zehir var. Üçünü siz alın, üçünü de ben sâdık hizmetkârınıza verin!”

— “Pekâlâ!.. O hâlde sen de benim gibi ölüme hazırlan!”

Fausta iki bardak istedi. Herbirine üçer zehir hâpı koydu. Myrthis bardaklara su koymaya hazırlandığı bir sırada Fausta'nın rengi birdenbire sararıp soldu. Varlığını, en derin noktalarına kadar kavra-

yan bir ürperti benliğini sarıyordu. Bir ara ellerini karnına götürdü. Sonra bembeyaz olmuş dudaklarından bir feryat koptu. Bu haykırıŖta derin bir keder, bir dehŖet, bir ŖaŖkınlık, bir korku vardı.

— “Dur!..” Diyordu. “Dur!.. Benim ölmeye hakkım yok!”

Altı zehir tanesi tekrar madalyonun içine kondu ve Fausta madalyonu tekrar göğsüne sakladı.

Fausta bütün gece uyumadı. Kendi kendisini dinliyor, kendi kendisine sualler soruyordu. Ve arada bir hafifçe karnını okşuyordu. Yüzünde zaman zaman sonsuz bir ŖaŖkınlık, zaman zaman ümitsizlik, zaman zaman da bir saadet ifadesi beliriyordu.

Sabahleyin, odaya birtakım ayak sesleri yaklaŖtı. Mrythis, Fausta'nın nesi olduğunu bilmiyordu. Ayak seslerini duyunca ağlamaya baŖladı. Çünkü hanımını idam etmeye götüreceklerdi. Gerçekten gelenler hâkimler, cellâtlar ve nöbetçilerdi. Hâkimlerden biri beraberinde getirdiği bir parŖömeni açarak hükmü yeni baŖtan okudu. Sonra cellât, yakalayıp götürmek üzere Fausta'ya doğru ilerledi. Ama Fausta bir hareketle kendisini kurtardı. Buz gibi soğuk, fakat ciddi ve her zamanki gibi mağrurdu:

— “Cellât!” Diye bağırdı. “Henüz görevini yerine getirme zamanı gelmedi! Hâkimler! Beni öldüremezsiniz! Çünkü ölüme mahkûm olan bir kiŖidir, iki kiŖi değil. Bir idâm hükmüyle iki canı birden alamazsınız! Çünkü ben artık bâkire değilim, çünkü ben anne olacağım!”

Hâkimler eğilerek çekildiler. Gerçekten bu, bütün Avrupa ülkelerinde her çeŖit kanunun üstünde kutsal bir kanundu. Hâmile bir kadın idam edilemezdi. Papa Sixte-Quint, aynı mahkemededen bu olay dolayısıyla âsî kadının affedilmemesi, ama cezasının

geciktirilmesi için karar aldı. Bu yeni karar Eylül sonuna doğru Fausta'ya bildirildi. Fausta bunu gülmüşçerek karşıladı.

Çocuk doğalı üç gün olmuştu. Bu küçük varlıktaki herşey tuhaf bir kuvveti, tuhaf bir yaşama aşkını gösteriyordu. Yumruklarını sıkıyor, vücudunu kasıyordu. Ağlaması, üç aylık bir çocuk ağlaması gibiydi. İçecek bir şey istedi mi, hemen isteğini yerine getirmek gerekiyordu. Myrthis hayrandı ona... Bebeğe bayılıyordu... Onu hapisane bekçisinin getirdiği sütle besliyordu.

Ama Fausta!.. O, hiçbir şey söylemiyordu. Myrthis, bu yeni doğmuş bebeğin karnının doyduğuna kanaat getirdiği zaman onu annesinin yanına koyuyordu. Fausta da bebeğin sapasağlam, sıhhatli bir uykuyla derin derin uyuyuşunu saatlerce seyrediyordu.

Fausta gülmüyordu. Tek kelime söylemiyordu. Bu üç gün içinde hiç uyumadı. Sadece, tuhaf bir bakışla oğlunu seyretti durdu. Bir tek defa bile öpmeyi onu... Halbuki annelerin hepsi bu işi şimdiye kadar birçok defa yapardı.

Üçüncü günün akşamı, bir süre önceki aynı meş'um tören, aynı odada tekrarlandı. Hâkimler cellâtle birlikte geldiler. Fausta'ya artık ertesi sabah, şafakla birlikte idam edilecek kadar kuvvetli olduğunu söylediler. Bebeğin, ona bakmak isteyen birine verilebileceğini de bildirdikten sonra çekildiler.

Gece... O gece sabaha kadar, idâm mahkûmu kadının gözlerini çocuğundan ayırmadı. Sanki içindeki

bir iradeyi, içindeki bir arzuyu bu bakışlarla ona geçirmek istiyor gibiydi.

Sabahın altısında uzakta bir saat çaldı. O zaman Fausta; Myrthis'e, bir bardağa altı zehir tanesini koyup kendisine getirmesini söyledi. Myrthis gözyaşları içinde bu emri yerine getirdi... Kendisi artık ölümünü düşünmüyordu; çünkü bebeğe bakması gerektiğini anlamıştı.

Fausta, sanki yine hüküm süren bir kimseymiş gibi son derece sâkin bir sesle:

— “Ona sen bakacaksın,” dedi. “Sen bakacak, sen yetiştireceksin. Paris’te büyümesini, orada yaşamasını istiyorum. Büyüdüğü zaman, ona babasının hikâyesini ve benim hikâyemi anlattırın!”

Myrthis hıçkırıklar içinde:

— “Söz veriyorum” diye kekeledi.

Fausta bir baş hareketiyle herşeyin normal olduğunu belirtti, elinin hemen erişebileceği bir yerde, bir sehpanın üzerinde duran zehir bardağına bir göz attı. Sonra ilk defa olarak bebeği kollarına aldı.

Çocuk uyandı... Gözlerini kırıştırdı. Sanki ona bakıyor gibiydi. Fausta, konuştu:

— “Fausta’nın oğlu!.. Pardaillan’ın oğlu!.. Ne olacaksın? Günün birinde babanın karşısına dikilecek misin?.. Annenin intikamını alacak mısın? Fausta’nın ve Pardaillan’ın oğlu! Kalbin üçlü bir zırhla kaplanmış gibi olacak mı? Şu anda hiçbir şeyin etkileyemeyeceği ruhun; merhamet, aşk, his zayıflığı, kölelik nedir bilmesin... Hayattan, etrafındaki herşeyi yakan bir meteor gibi geçmeni dilerim, Elvedâ Pardaillan’ın oğlu!”

Aynı anda zehir bardağını aldığı gibi bir yudumda içindekini içti, sonra ölümün korkunç etkisi altında bardağı fırlatıp attı. Ve nihayet, son bir gay-

retle, şifa bulmaz bir ısırış gibi, vedâ bûsesini çocuğun alınına kondurdu.

Ardından, başı yastığa düştü!.. Ölmüştü!..

Bu çocuk, gelecekte ne olacaktı acaba? Hayat ve kuvvet dolu iki varlığın dölüydü. Bunlardan her ikisi de diğeri kadar muhteşemdi. Biri şövalyelik, cömertlik bakımından, öbürü de ihtiras ve gurur bakımından. Evet... Birbirine hiç benzemeyen bu iki insandan meydana gelen bu çocuk ne olacaktı? Bu çocuk ki, ölümün eşiğindeki Fausta'nın korkunç bedduasını buluyor, belki Fausta'nın ruhuna hâkim olan sayısız kötü kuvvetlerin mirasçısı oluyor; ama belki de göğsünde Pardaillan'ın yüksek karakterli kalbi çarpıyordu!

DÖRDÜNCÜ CİLDİN SONU